

6
33 I
3

PSALTERIVM

CVM CANTICIS

verſibus priſco more diſtinctum

ARGVMENTIS ET ORATIONIBVS VETVSTIS

nouaque litterali explanatione breuiſſimâ dilucidatum.

Studio curaque Ioſephi Mariæ Thomaſij Presbyteri ex congregatione Clericorum regularium.

Pſalmodiæ & lacrymis horas vitæ frequentiùs impende.

S. Gregorius Papa lib. X. Regiſtri epiſt. xiv. ad Opportunum.

ROMÆ, Typis Ioſephi Vannaccij. MDCXCVII.

SVPERIORVM LICENTIA.

EMINEN.MO AC REVER.MO DOMINO

IOSEPHO SAENZ DE AGVIRRE

ſanctæ Romanæ Eccleſiæ

PRESBYTERO CARDINALI

Tituli S. Mariæ ſuper Mineruam.

Ioſephus Maria Thomaſius Presbyter reg. in Domino ſalutem.

NON dubito quin ſcias inter veteris Eccleſiaſticæ diſciplinæ officia & id fuiſſe, vt nos Clerici PSALTERIVM totum animo perciperemus, & memoriâ cuſtodiremus. * Gennadius Conſtantinopolitanæ Sedis Antiſtes, is qui Anatolio ſucceſſit non diu poſt Calchedonenſe concilium; neminem ordinabat, qui Pſalterium non ſciret memoriter. Concilium Toletanum viij. anno Domini DCLIII. coactum, hunc iuſtiſſimum atque optimum canonem edidit, diuturnâ memoriâ dignum; quem & tu vir Eminentiſſime nomine *Aurea Regula* * nuncupaſti; quo dicitur:

* Theodorus Lector in eclogis ex lib. I.

* Tomo II. Collect. maximæ Concil. Hiſpaniæ p. 566.

citur: *Octauæ diſceptationis affectu reperimus quoſdam diuinis officÿs mancipatos, tantâ neſciente ſocordiâ plenos; vt nec in illis probentur inſtructi competenter ordinibus, qui quotidianos verſantur in vſus. Proinde ſollicitè conſtituitur atque decernitur; vt nullus cuiuſcumque dignitatis Eccleſiaſticæ deinceps percipiat gradum, qui non totum Pſalterium, vel Canticorum vſualium, & hymnorum, ſiue baptizandi perfectè nouerit ſupplementum. Illi verò qui iam honorum dignitate funguntur, huius tamen ignorantiæ cæcitate vexantur; aut ſpontè ſumant intentionem neceſſaria perdiſcendi; aut à maioribus ad lectionis exercitia cogantur inuiti. Abſurdum ſiquidem eſt, eos qui cæteros ſimpliciores & laicos habent docere (quibus & diſciplinæ & vitæ debent eſſe veluti quoddam ſpeculum) ad alicuius ordinis vel dignitatis promoueri ſtatum; qui legem Dei ignorant, nec litterarum ſaltem mediocritate ſunt inſigniti.* Huius canonis memores Patres concilij Coyacenſis in diœceſi Ouetenſi anno ML, *Quinto*, inquiunt, *titulo decreuimus, vt Archidiaconi tales Clericos conſtitutis quatuor temporibus ad ordines ducant, qui perfectè totum Pſalterium, Hymnos & Cantica, Epiſtolas, Euangelia, & Orationes ſciant.* Hoc idem antiquæ diſciplinæ caput anno DCCCLXXXIX. ſuis iam Presbyteris commendarat Riculfus Sueſſionum Epiſcopus: cùm in ſua ad illos conſtitutione ſcripſit: *Monemus vt vnuſquiſque veſtrum Pſalmos & Sermonem fidei Catho-*

Catholicæ, cuius initium, Quicumque vult ſaluus eſſe, *& Canonem Miſſæ, ac cantum, vel computum memoriter & veraciter ac correctè tenere ſtudeat*. Quanti autem momenti eſſet hæc res in Clericis, B. Gregorius Papa declarauit: cùm eiuſmodi ignauos Clericos, qui Pſalmos omnes memoriter non complecterentur, ab aſcenſu ad Epiſcopatum repulit, ob eam cauſſam æquiſſimam, quam ex ipſiuſmet verbis placet nunc

Lib. IV. Reg. ep. 45.

audire: *Nec Iohannem Presbyterum*, inquit, *Pſalmorũ neſcium præſumpſimus ordinare [Epiſcopum] quia hæc eum res MINVS SVI profectò habere STVDIVM demonſtrabat*. Hinc idẽ ſanctiſſimus Pontifex antequam quempiam ordinaret Epiſcopum, inquirebat an Pſalmos noſſet, nec ne; vti diſcimus ex epiſtola ad Epiſcopum Cluſinum de Iohanne Diacono promouendo in Epiſcopa-

Lib. VIII. ep. 34.

tum Balneoregienſem: vbi hæc ſcribit: *Si nihil aliud eſt quod ei canonicè poſſit obſiſtere; requirendum quoque eſt, ſi in Opere Dei* (diuinum horarum canonicarum Officium in choro cantatum id hodie appellamus) *ſtudium habuit, vel Pſal-*

Lib. XII. ep. 6.

mos nouit. De Electo autem ad Anconitanam Eccleſiam, Iohannem Epiſcopum ſic affatur: *Ne de incauta eorum Ordinatione qui ad Epiſcopatum eliguntur, valeat prouenire confuſio; vigilanti de eorum perſonis ſollicitudine eſt requirendum..... Ruſticus autem Diaconus eiuſdem Eccleſiæ, qui ſimiliter electus fuerat; vigilans quidem homo dicitur: ſed, quantum aſſeritur, Pſalmos ignorat....*

Sed

Sed etiam de[eodem ipſo] Ruſtico Diacono, quantos Pſalmos minus teneat perſcrutandum eſt. Hunc eumdem morem in ordinandis Primi Ordinis Sacerdotibus redintegrauit œcumenica ſynodus Nicæna ſecunda canone ſecundo his verbis: *Quoniam pſallentes Deo ſpondemus;* In iuſtificationibus tuis meditabor; non obliuiſcar ſermones tuos: *omnes quidem Chriſtianos ſalutare eſt hoc ſeruare; eos autem præcipuè qui Sacerdotalem dignitatem obtinent. quamobrem decernimus quemlibet, qui ad Epiſcopalem gradum eſt prouehendus, Pſalterium omnino noſſe: vt ex eo omnem quoque ſuum Clericum ita inſtitui moneat.*

Hæc tu noueras pro tua in Eccleſiaſticis diſciplinis eruditione permagnâ Cardinalis ampliſſime: ſed quoniam inanem ſermonem in hiſce meis litteris tibi iniucundum eſſe putaui; horum pulcherrimorum dictorum memoriam hîc volui refricare potiſſimum: quia quæ amamus, & ſæpe dicere non piget; & ſæpius audire magnopere delectat. Ab iſtiuſmodi Patrum inſtitutis, veterumque Sanctorum monitis & exemplis; quorum plerique totum * quotidie Pſalterium recitabant; meus in Pſalmos amor profectus eſt: amor ſtudium & laborem auxit vt & illos intelligerem, & aliquem inde fructum pietatis caperem; & non nemo fortaſſis mei ſimilis hebetior atque rudior, & ad expromendas ſanctas animi affectiones pigrior inſtrueretur. Hunc meorum ſtudiorum laborumque fructum, qualiſcumque eſt,

* Regula S. Benedicti c. 18.

in

in lucem edere ſtatui ſub ampliſſimo nomine tuo; ratus rem me tibi gratiſſimam facturum, ſi ex obſeruantia, quâ multis te nominibus reuereor & colo, quodque maius eſt, mirificè diligo; Pſalmos tibi traderem legendos: qui ex vetuſtis Eccleſiæ monumentis & canonibus iam olim didiciſti, tam continenter Pſalmos tibi **post Pontificem in hac Romana Eccleſia Secundi Ordinis* Eminentiſſimo *Sacerdoti* comites futuros, quàm continenter nobis adhæreſcunt, quæ tenemus memoriâ noſtrâ. Dat. ad III. Nonas Iunias. Anno MDCXCVII.

* Synodus IV. Symmachi Papæ c. 6. Facundus Hermianenſis Epiſc. lib. XII. c. 3.

Ex Epiſtola I. B. Pauli Apoſtoli ad Corinthios.

Orabo ſpiritu; orabo & mente: pſallam ſpiritu; pſallam & mente.

Ex Epiſtola ad Ephesios.

Implemini Spiritu Sancto; loquentes vobiſmetipſis in Pſalmis, & Hymnis, & Canticis ſpiritualibus: cantantes & pſallentes in cordibus veſtris Domino: gratias agentes ſemper pro omnibus, in nomine Domini noſtri Ieſu Chriſti, Deo Patri.

Ex Epiſtola ad Coloſſenſes.

Verbum Chriſti habitet in vobis abundanter in omni ſapientia: docentes & commonentes voſmetipſos Pſalmis, Hymnis & Canticis ſpiritualibus; in gratia cantantes in cordibus veſtris Deo.

Ex Epiſtola Catholica B. Iacobi Apoſtoli.

Triſtatur aliquis veſtrum? oret. Aequo animo eſt? pſallat.

Hoc

HOc opus inſcriptum *Pſalterium cum Canticis verſibus priſco more diſtinctum* &c. à R. P. D. Ioſepho Maria Thomaſio noſtræ Congregationis Theologo compoſitum, & iuxta aſſertionem PP. quibus id commiſimus approbatum; vt typis mandetur, quo ad nos ſpectat, facultatem concedimus. In quorum fidem has litteras noſtra manu ſubſcriptas ſigilloque noſtro munitas dedimus. Romæ in Aedibus noſtris S. Silueſtri montis Quirinalis die 25. menſis Maij ànno 1697.

D. Ioſeph Maria Arigonius Prepoſitus Generalis Cleric. Regul.

D. Antonius Maria Borromæus Secretarius.

---

1. Cor. XIV. 15. QVicumque volunt (velle autem omnes debent) *orare ſpiritu, orare & mente; pſallere ſpiritu, pſallere & mente*, plurimum iuuantur eorum, quæ recitant, intelligentiâ. In omnibus autem orationis formulis, vt ampliſſima, ita frequentiſſima eſt ea, quæ Pſalmis & Canticis continetur, vtpote quibus ſingulis diei ac noctis partibus ex præſcripto Eccleſiæ vacandum ſit. Sed quoniam pauci poſſunt tempus & diligentiam adhibere, ad inquirendā eorum ſententiam in ingentibus interpretum voluminibus, neceſſariam rem admodum vtilem gratamque præſtitit Reuerendus admodum P. D. Ioſephus Maria Thomaſius in ſuo libro inſcripto, *Pſalterium cum Canticis &c.* breuiter & perſpicuè, omiſsâ interpretationum varietate, proprium eorum ſenſum, quantum iudicare licet, exponens. In quo quidem libro nihil notaui cum fide aut bonis moribus pugnans, ſed omnia eis alendis apta. Ita quidem cenſeo ego Antonius Charlas Presbyter S. Theologiæ Doctor, Romæ die 5. Iunij. An. 1697.

Charlas

Imprimatur,

Si videbitur Reuerendiſs. P. Mag. Sac. Pal. Apoſt.

Sperellus Epiſc. Interamnen. Viceſg.

Imprimatur,

Fr. Ioſeph Maria Berti Reuerendiſs. Pàt. Sac. Apoſtol. Pal. Mag Socius Ordinis Prædicatorum.

PRÆFATIO

PRÆFATIO.

*Præfat. in Pſalm. num. 9.

*Homilia VI. de Pœnitentia T.V. edition. Nivellianæ.

MEritò Pſalmus à Beato Ambroſio dicitur, **Sermo vniuerſorum, vox Eccleſiæ*: quia vt S. Io: Chryſoſtomus dicebat; *in Eccleſijs pernoctantibus, & primus & medius & nouiſſimus eſt Dauid. [Si] diluculo quæruntur hymnorum modulationes; & primus & medius & nouiſſimus eſt Dauid. Si pompa in funeralibus defunctorum; & primus & medius & nouiſſimus eſt. Si tela in virginum domibus agitur; & primus & medius & nouiſſimus eſt Dauid. O rem inauditam! multi qui litterarum experimenta minùs ſumpſere, neque ipſis edocti principijs, totum Dauid in pectore conſeruant: neque in vrbibus ſolùm atque Eccleſijs (ſic per omne tempus, per omnem ætatem fulget) ſed in foro medio, atque ipſa in ſolitudine, & inhabitabili terra certatim Deo ſacras ſtationes excitat. In Monaſterijs ſanctis choris Angelicarum acierum, & primus & medius & nouiſſimus Dauid. In cœnobijs virginum [vbi] greges Mariam imitantium; & primus & medius & nouiſſimus eſt. In deſertis [vbi] viri crucifixi colloquentes Deo; & primus & medius & nouiſſimus Dauid. Et omnes quidem homines naturali noctis ſomno altè premuntur: ſoluſque Dauid inſtat, atque ipſos Dei ſeruos, in Angelicas turmas congregans, excitat totâ mente: terram in cœlum vertit; & Angelos homines facit*. Id quod meritiſſimo fit. Pſalmi namque fortitudinem & maieſtatem Dei prædicant; & eius ſemper vel beneficia vel facta mirantur: & hominum adeo demonſtrant infirmitatem, vt * diuini adiutorij in ſingulis actibus eos indigere doceant: ſcelera noſtra redarguunt; vulnera detegunt; medicum oſtendunt; & curationis viam aperiunt, cùm humanos actus informant quemadmodum orandus ſit Deus, atque expectorandi ſint noſtri

*Vide S. Hieronymum lib. I. Dialogi contra Pelagium poſt initium.

animi ſenſus in precando. Cuius vtriuſque rei, nempè & Diuinæ Laudis, & humanæ Orationis formulas non humano ſed diuino magiſterio Pſalmi tradunt; ne in vtroque humanâ ignorantiâ aberremus. Ob eam certè cauſſam antiqua eſt Patrum ſentẽtia, ex Diuinis maximè Scripturis Deum eſſe laudandum atque precandum. vndè S. Auguſtinus * *Vt laus*, inquit, *quam illi dicimus habeat ordinem ſuum, ne fortè aliquo exceſſu quem laudat offendat; melius iter laudis in Scriptura Dei quærimus; ne ab ipſa via, nec in dexteram nec in ſiniſtram digrediamur. Audeo enim dicere charitati veſtræ: vt benè ab homine laudetur Deus, laudauit ſe ipſe Deus: & quia dignatus eſt laudare ſe; ideo inuenit homo quemadmodum laudet eum . . . . . Vt enim ſe homo laudet, arrogantia eſt: vt Deus ſe laudet, miſericordia eſt. Prodeſt amare quem laudamus: bonum amando, nos meliores efficimur. Itaque quoniam hoc nobis prodeſſe nouit vt amemus eum; laudando ſe, amabilem ſe fecit & in eo nobis conſulit quia ſe amabilem facit.* S. Io: Chryſoſtomus *aut alius Pater dicit: *Quoniam fieri non poteſt, vt qui ſunt homines non difficultates ſentiant, & atterantur afflictionibus, & in neceſſitates tam externas, quàm quæ à nobis in nos cooriuntur incidant: vtiliſſimum medicamentum agnoſcunt animæ eorum qui ſunt cum Deo locuturi * in vanitates, promptiſſimam in Pſalmis enunciationem ipſius S. Spiritus: qui res quidem omnes humanas prælegit; per beatiſſimum autem Prophetam Dauid expoſuit voces malis conuenientes, per quas curari poſſint qui in ea inciderunt. Itá ergò quæ priùs fortè canentes percurrimus, & leuiter tantùm & in ſuperficie attingimus; cùm in neceſſitates & afflictiones inciderimus, tunc ſcimus & cognoſcimus: ipſâ re quæ eſt in nobis, conueniens medicamentum naturaliter attrahente, & ipſo etiam medicamento conuenientem affectionem tamquam propriam ſibi aſſumente & amplectente.* Hinc & beatus Auguſtinus ita nos hortatur:

[Margin notes:]
In Pſalm. CXLIV.

* In proemio Pſal: ex varijs forté eiuſdem Sancti dictis compoſito, tomo 1 colum. 613. edit. Niuellianæ.

* *fcr.* in veritate.

Si

In Pſal. xxx. enarrat. 4. **Si orat Pſalmus, orate: & ſi gemit, gemite: & ſi gratulatur, gaudete: & ſi ſperat, ſperate: & ſi timet, timete. Omnia enim quæ hic conſcripta ſunt, SPECVLVM noſtrum ſunt.*

Ob eas maximè cauſſas cùm Pſalmorum liber ſit diurnâ nocturnáque manu verſandus; diu in optatis mihi fuit vt aliqua Pſalmorum adornaretur editio: quâ facilis via rudioribus aperiretur ad Pſalmos intelligendos breui commentariolo; & ad eos piè ſanctéque recitandos, acceſſione veterum precum ad ſingulos Pſalmos pertinentium noua præberentur incitamenta. Intelligebam enim, quod ad intelligentiam attinet, immò experientiâ ipſe meâ cognoſcebam, complura contineri difficiliora in Pſalmis, quæ intelligentiam retardent, nunuſque propterea voluntatem accendant quò flagrantiùs oret. Legiſſe SS. Patrum aliorumque commentarios haud multùm admodum iuuabat: cùm præterita & penè oblitterata ex mente lectio atque explicatio in mentem non veniret inter pſallendum. accedebat nec omnibus præſto eſſe iſtiuſmodi commentarios; nec omnes fortáſſe ſatis intelligere: cùm in illis plerumque bene multa, quæ ad pietatem, vel myſteriorum ſcientiam, & linguarum eruditionem aliarumque rerum ab Eccleſiaſticis tractatoribus copioſiùs diſſerantur; quæ mentem potiùs obruant legentium, quàm ex ijs promptè expediant difficultatibus quibus obuoluebantur. Itaque animum adieci ad breuiores explanatores Pſalmorũ, vt qui ad inſtitutũ meũ aptior fuiſſet, hunc in opellam hanc integrum transferrem. Plures clari nominis iſtiuſmodi auctores expertus ſum: quorum doctrinam pietatemque vt ſummis laudibus effero; ita minùs congruere operi noſtro animaduerti. quærebam enim explanatorem, qui ſtylo ſimplici preſsè verba ipſa Pſalmorum explanaret, & verba obſcuriora clarioribus verbis, ſed pauciſſimis

exprimeret; quæ abſtruſiora eſſent diceret quidem, apertiùs; ſed tamen ampliſſimos ſinus variorum ſenſuum quoqueuerſus non explicaret: expetebam, vt vnico verbo dicam, explanationem breuiſſimam τ̀ ῥητὰ, litteralem, & quodammodo grammaticalem; quâ ſcilicet tropi atque figuræ tum orationis tum verborum, quæ modo communi linguarum vulgarium minùs vſitatæ, minuſque intellectæ, haud exiguum negotium pſallentibus faceſſunt; itemque idiotiſmi ſiue proprietates peculiares linguæ Hebraicæ vel Grecæ, redderentur apertis vſitatiſque vocabulis, & locutionibus latinis: vt vis ſub ſchemate vel idiotiſmo latens, remotis inuolucris & integumentis, illicò conſpiceretur: tum etiā hiſtoricę veteris Teſtamenti narrationes (ad quas ſæpe refertur quod dicitur) & ſtatus & intentio Pſalmiſtæ explanarentur apertiùs. Cùm itaquè nullus mihi occurreret, qui quaquauerſum votis meis ſatisfaceret: & è regione putarem hanc prouinciam vires meas longe ſuperare; velut in anguſtum deductus diù hæſi, quouſque tandem tentata fuit à me mea ex alijs, noua ex veteribus, & rudis ex doctiſſimis aliorum commentarijs explanatio in gratiam cùm ſimplicium fratrum Chriſtianorum, tum minùs peritorum Clericorum; quorum commodis vtilitatique inſeruire geſtiebam. Hinc aliquos Pſalmos experiendi gratia primùm explicui auxiliante Deo; tum aliquos, exindè alios, & paulatim omnes: quos demum cùm animaduerterem non prorſus aliuſmodi eſſe, quàm inſtituta ratio mea poſtulabat, nec ab alijs improbari, in hoc opuſculo exhibendos ſtatui. Hæc de inſtituto meo cauſſiſque nouæ huius explicationis noſtræ.

Porrò ratio quam tenui in ea elaboranda hæc fuit. Primum omnium Græcum exemplar LXX. Interpretum, vnde eſt editio noſtra Vulgata, ob oculos propoſui; quo ſignificantius ex Græco Latina vocabula, locu-

locutioneſq; exprimerem: quâ in re quantum claritatis orationi accedat, exactior explicatio aoriſtorum temporum Græcæ grammatices vel ſola probaret: cùm enim tempus aoriſtum per varia tempora maximè præterita, ſiuè imperfecta, ſiuè perfecta, ſiue pluſquam vt dicant perfecta indefinitè vagetur: ſi Latinè reddatur proprijs temporibus, quæ locus expoſcit, lucidiorem totius narrationis ſeriem ordinemque demonſtrat. Poſt Græcum exemplar expenſum, vnde noſtra (vt dicebam) Editio immediatè manauit, in aliam B. Hieronymi interpretationem ex Hebræo animum ſemper intendi, ſi quo modo nouam inde lucem acciperem, quò clariùs vberiuſuè LXX. Seniorum textum illuſtrarem quidem, ſed in ſenſus alios remotiores non extenderem; tum quia prolixos commentarios non ſcribimus; tum etiam quia non ignoramus quanta ſit obſcuritas linguæ ſanctæ arctiſſimæ pariter ac fœcundiſſimæ, maximè ſi vocalia puncta dempſeris, tum etiam præter *alias diuerſæ lectionis cauſſas*, illud animaduerteris, non habere nos Vocabularia Hebraica ante aduentum Chriſti conſcripta, quæ vim vocabulorum eiuſdem linguæ declarent, dicantque vocabulum vnum, exempli gratiâ, tria tantum ſignificare, & non adhuc aliam quartam habere ſignificantiam, quam expreſſerunt LXX. viri Hebræi doctiſſimi: in quorum interpretatione (vt nihil dicam de Hebræis Helleniſtis ſiue ante ſiue poſt aduentum Chriſti) tota retro antiquitas Chriſtiana ab Apoſtolis vſque ſemper acquieuit vbique locorum. Conſultis itaque duobus illis fontibus, alios quoque auctores adhibui, ſed in primis Cornelium Ianſenium Epiſcopum Gandauenſem, & Gilbertum Genebrardum, quorum ſæpè & verba ipſa vſurpaui, dolens tantis viris hoc in opuſculo nō dari totum locum; propterea quòd ille paulò latiùs, alter verò paulo intricatius ob varias explicationes ſacri con-

textûs,

textûs, frequenteſquè allegationes Patrum vel Rabbinorum, minùs apti eſſent ad rationem operis noſtri.

Porrò noſter hic commentariolus interpretatione continuâ, non ſolâ locorum difficilium explicatione confectus eſt; quia in Pſalmis viſum eſt id penè neceſſarium: cùm enim metro ſiue rythmo ſcripti fuerint; vt in omnium linguarum poëmate numeris adſtricto contingit, neceſſe eſt multa vocabila ſupprimi, maximè quæ ad cauſſales, continuatiuas, vel expletiuas &c. particulas attinent: quæ niſi ſuppleantur in ſoluta oratione, diſiunctus hianſque ſermo decurret, totaque ſeries orationis interſecabitur in animis legentium. Qui integram hanc Pſalmorum explicationē identidem legerint, hi certe vtilitatem haud exiguam fortaſſis capient ex ea: qui & vt promptiùs etiam inter pſallendum poſſint ea tantùm loca inſpicere, in quibus aliquod obſcurum occurrit, quod licèt anteà intellectum, memoriâ tunc temporis non retinetur; tota interpretationis ſeries numeris eſt diſtincta, qui reſpondeant verſuum pſalmorum numeris: vt quotum Pſalmi verſum quæſiueris; ſub eodem numero illum explicatum reperias in expoſitione: ob hanc enim ſolam cauſſam numeri appoſiti ſunt in ſingulis verſibus Pſalmorū præter morem codicum mss. tum Græcorum tum Latinorum; quos ſanè numeros prætermiſiſſem, ſi purum Pſalmorum contextum ſine explicatione exhiberem.

Cur autem hoc unum genus litteralis ſiuè hiſtorici ſenſûs aggreſſus fuerim; in cauſſa fuit quòd is ſit veluti baſis ac fundamentum, ſupra quod cæteri ſublimiores ſenſus conſurgunt; & veluti rudimenta prima diſcentium, quibus præmiſſis ad profundiora Diuinæ Sapientiæ myſteria penetrant. & ſanè vt vetuſti cuiuſdam Auctoris * verbis vtar:

* In Opuſculo De prouidentia Diuina, inter opera S. Proſperi.

Promptum eſſet ventis dare libera vela ſecundis:

Sed quoniam rudibus metus eſt intrare profundum ;
In tenui primùm diſcant procurrere riuo .

Sic tamen iſtiuſmodi explanationem temperare conatus ſum, vt facili negotio poſſit aptari ad ſenſum myſticum & moralē. Quoſdam tamen Pſalmos apertè explicaui de Chriſto: quia tam euidenter apparebat in eis, vt qui Pſalmiſtæ perſonam illi opponere velit ; non Pſalmū illuſtrare, ſed obſcurare magis videatur, lucernáque lucem quærere rutilante ſole meridie . Porrò ne aliqua ſaltem deeſſet vel breuis manuductio ad ſecretiora myſteria ſenſaque Pſalmorum tum de Chriſto , & ipſius corpore Eccleſiâ vniuersâ , & particularibus huius corporis ſiue collegij membris id eſt fidelibus , tum etiam de cæleſti Patria: quos ſenſus rectè appellaueris *Senſus Chriſtianos*; patefactos nobis tamquam ſciſſo Templi velo morte Chriſti ; qui Apoſtolis *aperuit ſenſum vt intelligerent Scripturas, & quæ ſcripta ſunt in Lege Moyſi & Prophetis & PSALMIS de ipſo:* (Lucæ XXIV. 44. 45.) ne iſtiuſmodi , inquam, manuductio deeſſet , quâ ſummatim ſaltem etſi non particulatim myſticè explanarentur Pſalmi : præpoſui ſingulis Pſalmis argumenta & diuiſiones textûs cuiuſque Pſalmi , quæ venerabilis Beda ex Caſſiodoro alijſque Auctoribus collegit ; quæ & collata cum ms. codice Palatino num. 39. in Vaticana Bibliotheca , nunc emendatiora & auctiora prodeunt. Hæc certè Argumenta ad hanc rem haud parum iuuabunt lectorem : maximè ſi regulas illas generales Ticonij, quas B. Auguſtinus abbreuiauit in lib. *De Doctrina Chriſtiana*, ob oculos habuerit ; vel ita eiuſmodi ſenſus myſticos exquirat, vt nō ſcrupuloſiùs ſingula dicta Pſalmiſtæ attribuātur Chriſto vel Eccleſiæ ſiue animæ fideli ; ſed paulò generaliùs res rebus potiùs attribuantur: cùm ſemper imago & ſimulachrum, vt eſt ſenſus litteralis & hiſtoricus Pſalmorum, aliqua propria retineat , quæ minùs conueniunt perſonę vel rei ſignificatæ

catæ

catę per imaginem: ſic picti colores in tela imaginem hominis figurant; qui viuenti homini aliter inſunt, cuius *cùm illa* (vt verbis vtar S. Auguſtini) *eſt ſimilitudo in magna diſparilitate*. Hinc via expeditior ad intelligẽdos Pſalmos minus exercitatis dabitur; quemadmodum interpretes faciendum docent in explicatione Euangelicarum parabolarum: in quibus plura ad ſolum pertinent illarum ornatum, quò tenacius ex illis circumſtantijs memoriæ infigantur. Quare ſatis fuerit perſecutiones Pſalmiſtæ verbi gratiâ, ad perſecutiones Chriſti eiuſque membrorum generatim aptare, liberationes ad liberationes, orationes ad orationes &c. vt aliqua interim propria relinquantur Pſalmiſtę, qui imago & ſimulachrum Chriſti fuit & Eccleſię.

Pręter argumenta Bedę, pro ijs quibus inter pſallendum ea legere fortè non vacauerit, aliæ duæ breuiſſimæ appoſitæ ſunt Periochæ Euſebij Cæſarienſis ex Biblijs polyglottis, & duobus mss. codd. Vaticanis num. 341. & 342. & S. Athanaſij ex epiſtola ad Marcellinum, additâ tertiâ epigrapha ad quam materiam potiſſimum ſpectet Pſalmus an ad meditandum, an ad precandum, an ad laudandum vel gratias agendas: * *vt omnis qui eum pſallit, ſciat cui pſallit, quare pſallit, & quid pſallit*. Vt autem hæſitatio omnis in Periochis hiſce præſertim S. Athanaſij auferatur, quidnam ſcilicet ſit diſcriminis inter ἔντευξιν *Interpellationem*, δέησιν *Deprecationem*, & προσευχὴν *Orationem*: ſciendum eſt hæc diſtingui ſecundùm B. Paulum Apoſtolum ſcribentem ad Timotheum: vbi totum precandi officium in quatuor partes diſtinguit: *Obſecro igitur*, inquit, *primùm omnium fieri* δεήσεις *Obſecrationes* ſiue Deprecationes, προσευχὰς *Orationes*, ἐντεύξεις *Poſtulationes* ſiue Interpellationes, εὐχαριστίας *Cratiarum actiones*. In quem Apoſtoli locum ſcribens Theodoretus

* In expoſitione Pſalm. XC. tomo V. S. Io: Chryſoſtomi edit. Niuellianæ.

1. 2.

Epiſco-

Epiſcopus Cyri., hæc ita diſcriminat. δέησις *Obſecratio quidem* ſiue Deprecatio *eſt ad malorum quorumpiam depulſionem oblata ſupplicatio*. προσευχὴ *Oratio autem eſt bonarum rerum petitio*. ἔντευξις *Poſtulatio autem* ſiue Interpellatio, *accuſatio iniuriam inferentium. eſt autem nobis colluctatio non aduersùs carnem & ſanguinem, ſed aduersùs principatus, aduersùs poteſtates, aduersùs principes huius ſæculi, aduersùs ſpiritualia nequitiæ in cæleſtibus: aduersùs hos iuſtum Iudicem adimus interpellantes, & iuſtum auxilium petimus.* εὐχαριστία *Gratiarum autem actio Deo offertur pro bonis quæ nobis iam obtigerunt.*

Quod ad ſenſum moralem ſanctoſque animæ Chriſtianę affectus attinet; prætérquamquod ſæpe id illuſtretur argumentis laudatis, Orationes quæ ſingulis Pſalmis ſubiunguntur, ad idipſum maximè conducunt: quæ quod pijs affectibus accommodum, per longam Pſalmi narrationem erat diffuſum, breuiter contrahunt; quò feruentiùs ex intimo corde, hauſtus ex Pſalmo *ſpiritus ſe effundat in preces*, vt vitia extirpentur, inſeranturque virtutes diuinâ imploratâ manu omnipotentis Dei. Antiquiſſimi ſanè moris eſt poſt ſingulos Pſalmos humi ſtrato corpore (excipere dies Dominicos tempuſque Paſchale) adorare Deum, precarique breuiſſimè: quo de ritu ſic legitur in tractatu de Virginitate, ſiue S. Athanaſij, ſiue alíus cuiuſpiam antiqui Patris: *Tot Pſalmos dices*, Virginem alloquitur, *quot poteris: & ad quemlibet Pſalmum preces & genuum inflectio cum lacrymis addatur, pronunciando Domino peccata tua, orandoque vt tibi remittantur: & poſt tres Pſalmos abſolutos, dices Alleluia. Quòd ſi virgines tecum fuerint: & illæ quoque pſallant; & ſingulæ ſingulas preces effundant.* Apud Caſſianum totus hic ritus, vt apud Ægyptios Monachos ſeruabatur, Angelo etiam eum morem comprobante, ſic traditur* *Cùm ſedentibus cunctis (vt eſt moris nunc vſque in Ægypti partibus) & in pſallentis verba*

* Lib. II. de Inſtitutis Cœnobiorum cap. V.

omni cordis intentione defixis, vndecim Pſalmos orationum interiectione diſtinctos, contiguis verſibus parili pronunciatione cantaſſet; duodecimum ſub Alleluia reſponſione conſummans, ab vniuerſorum oculis repente ſubtractus, quæſtioni pariter & cæremonijs finem impoſuit. & cap. VII. *Has igitur prædictas Orationes hoc modo incipiunt atque conſummant, vt finito Pſalmo non ſtatim ad incuruationem genuum corruant; quemadmodum facimus in hac regione nonnulli, qui nedum bene finito Pſalmo in orationem procumbere feſtinamus, ad celeritatem miſſæ quantocyus properantes .... Apud illos ergo non ita eſt: ſed antequam flectant genua, pauliſper orant: & ſtantes in ſupplicatione maiorem temporis partem expendunt. Itaque poſt hæc puncto breuiſſimo procidentes humi, veluti adorantes tantùm Diuinam clementiam, ſummâ velocitate conſurgunt: ac rurſus erecti expanſis manibus eodem modo quo priùs ſtantes orauerant, ſuis precibus intentiùs immorantur. humi namque diutiùs procumbentem non ſolum cogitationibus, aiunt, verum etiam ſomno grauiùs impugnari ..... Cùm autem is qui orationem collecturus eſt, è terra ſurrexit, omnes pariter eriguntur: itaut nullus nec antequam inclinetur ille, genu flectere; nec cùm à terra ſurrexerit, remorari præſumat: ne non tam ſecutus fuiſſe illius concluſionem qui precem colligit, quàm ſuam celebraſſe credatur*. Hæc porro collectio & concluſio precis à Sacerdote fiebat: vnde cap. X. *Nulla*, inquit, *vox abſque Sacerdotis precem concludentis auditur*. Hæc paulo latiùs retulimus; vt morem noſtris temporibus obſoletum cuncti nouerint explicatius; quique voluerint priuatim etiam imitentur. Cæterum num iſtiuſmodi collectio ſiue concluſio Sacerdotis fuerit aliqua precatio ex Pſalmo decantato excerpta, ſiue ex tempore dicta, ſiue ex aliquo libro recitata; aut generalis tantùm aliqua concluſio precationum, verbi gratiâ, *Per Dominum noſtrum Ieſum Chriſtum*, vel quid aliud ſimile: arbitror quantum

tum in re tam obſcura coniectare poſſum ; hoc poſtremo potiùs modo voce clarâ Sacerdotis fuiſſe collectas atque concluſas ſecretas cunctorum adſtantium preces: cùm nuncuſque nullum veſtigium deprehenderim orationum ex Pſalmis confectarum apud Grecorum vel Orientalium rituales libros ; vel tractatus Patrum . Itaque iſtiuſmodi Orationes de Pſalmis , quales ſunt quæ ad præſens edimus , primùm inſtitutæ fuêre in Occidente . In Concilio Agathenſi anno DVI. canone 30. pręſcribitur vt *poſt Antiphonas , Collectiones per ordinem ab Epiſcopis vel Presbyteris dicantur.* Idquod numquam intelliges , niſi ritum pſallendi Galliarum antiquum pernoueris , quem in pręſenti (aliquibus tamen immutatis)repręſentat Breuiarium Mozarabum,Hiſpaniarum ſcilicet ritûs antiqui , conſimilis omnino priſco illi Gallicano veteri.Eo in Breuiario antiphonę habentur cum acceſſione pluriũ verſuum poſt quos repetantur : quę vt plurimum ex Pſalmis aut ex Prophetis ſunt deſumptę. hiſce Antiphonis ſingulis Orationes ſubiunguntur ex eodem ipſo Pſalmo decerptę , vnde Antiphona proximè cantata excerpta fuerat.Has orationes cùm animaduerteremus aptiſſimas eſſe ad inſtitutum noſtrum , collegimus; ſuoque proprio Pſalmo hoc in opere attribuimus : rem gratiſſimam nos facturos pio lectori arbitrantes , ſi hiſce pulcherrimis æque atque piiſſimis precationibus, ipſius excitaremus animum ad orandum Deum flagrantius ęquè ac fructuoſius . Porrò quod attinet ad Auctores harum Orationum , antiqui planè ſunt : meminerunt enim non raro Gentilium & Arrianorum tamquam ſuo adhuc tempore perdurantium : id quod vix referri poteſt ad tempora Sarracenica, quę regnum Gothicum exceperunt . S. autem Leandrum , aut Conantium , vel omnium aut certè ex parte maiore auctores eſſe harum Orationum pro certo habeo . *Leander* enim , inquit S. Iſidorus , *ex Mo-*

* Lib. de viris illuſtribus.

nacho, Hiſpalenſis Eccleſiæ Prouinciæ Beticæ conſtitutus Epiſcopus ..... in toto Pſalterio duplici editione Orationes conſcripſit. Conantius autem, vt beatus ſcribit Ildefonſus, *poſt Maulanen Eccleſiæ Polentinæ ſedem adeptus eſt ... Orationum libellum de omnium decenter ſcripſit proprietate Pſalmorum.* Latent quoque fortaſſis aliquæ Orationes Salui Abbatis inter haſce Mozarabicas Orationes: de quo ſcriptor Anonymus apud Garſiam Loayſa* hæc tradit: *Saluus Abba Albeidenſis Monaſterij ..... cuius oratio in hymnis, Orationibus, verſibus ac Miſſis, quas illuſtri ipſe ſermone compoſuit, plurimam cordis compunctionem, ac magnam ſuauiloquentiam legentibus audientibuſque tribuit ..... Obijt temporibus Garſeani Chriſtianiſſimi Regis, & Thendemiri Pont. IV. Idus Febr. æra milleſima,* hoc eſt anno 962. Quod ſi cauſſam lector inquirat, cur pluribus in Pſalmis Hiſpanicæ hæ Orationes non habeantur: promptum eſt dicere; quia eæ tantùm nunc exſtant in Breuiario Orationes ex Pſalmis, quę Antiphonis ibidem poſitis reſpondeant: quare vbi nulla in illo occurrit Antiphona ex aliquo Pſalmo decerpta, ex eodem confecta Oratio ibi locum habere non poteſt. cùm contrà vnus quandoque Pſalmus complures habeat Orationes; quia pluries in diuerſis Officijs ex eo Antiphona cantatur. Has orationes Epiſcopi vel Presbyteri, vt in laudato Concilio Agathenſi dicitur, recitabant poſt Antiphonas, reſpondente congregatione tota Fidelium bis *Amen*: vt videre eſt hîc in ipſis Orationibus. Qua de reſpōſione & illud obiter indicabo (quod minimè animaduerſum eſt à ſcriptoribus ſacrorum Rituum) quòd abſente Epiſcopo vel Presbytero, eiuſmodi Collectiones ſiuè Collectæ aut omittebantur omninò; aut ſaltem non reſpondebatur ab adſtantibus, *Amen*, ne quidem Diacono ipſi oranti: cùm id verſum fuerit olim in culpam Diaconorum, quòd facerent ſibi orantibus reſponderi. *Nunc enim*

inquit

Lib. de viris illuſtribus.

* In collectione Conciliorum Hiſpaniæ. pag. 774.

inquit vetuſtiſſimus Auctor * quæſtionum ex vtroque Teſtamento, *videmus Diaconos temere quod Sacerdotum eſt agere per conuiuia; & in Oratione id velle vt reſpondeatur illis: cùm iſtud ſolis liceat Sacerdotibus.*

* Quæſt. 101. tomo 3. Sancti Auguſtini vltimæ editionis.

His Orationibus Mozarabum alia Oratio præmittitur ex mss. Codd. Vaticanis emendatior, aliàs edita à Georgio Caſſandro in Collectione precum Eccleſiaſticarum, & à Ludolfo de Saxonia, & in commentario S. Brunonis Epiſcopi Herbipolenſis in Pſalmos. Scribit Rainerus Monachus Leodienſis qui vixit circa annū Domini MCXXX. in vita S. Volbodonij Epiſcopi Leodienſis mortui anno MXX. hunc ſanctum virum propriâ manu ſcripſiſſe librum Pſalmorum: *in quo vnicuique Pſalmo compoſitam ex eodem, & à ſe dictatam ſubiecit orationem.* Sed quominus arbitrer Orationum harum noſtrarum illum S. Antiſtitem auctorem fuiſſe, impedimento eſt ſtylus Orationū, accedens quàm proximè ad antiquam illam priſcarum Orationum pulcherrimam concinnitatē, quam ſuperiori ſęculo vir litteratus & ſtudijs linguæ latinæ deditus ſummis laudibus extollebat: tum etiam illud, quòd ex vocabulis Pſalmorum Editionis Romanæ compoſitæ ſint; cuius profectò Editionis longè antè deſierat in Gallia atque Germania generalis vſus teſte Vvalfrido Strabone. accedit quamplures ex his Orationibus haberi apud Alcuinum in ſuis Officijs per Ferias. quæ ſanè omnia oſtendunt auctorem harum precum antiquiorē fuiſſe ſæculo ſaltem VIII. Poſt eas Orationes ſæpè vltimo loco adiungitur alia *Oratio*, vel *Benedictio* deprompta ex Commentario in Pſalmos; qui ſi nō eſt B. Hieronymi, Auctoris certè eſt cuius ætas in Hieronymi tempora incidit: vt elucet ex ijs quæ diuerſis in locis dicuntur in eodem Commentario.

* ActaSS. tomo II. Aprilis die 21.

* Lib. de rebus Eccleſiaſticis.

Reſtat, vt quid factum ſit in contextu ipſo Pſalmorum, (id quod fortè primo loco dicendum erat) hoc loco exponamus. Cùm hæc noſtra Vulgata Editio iuſſu

Sixti V. & Clementis VIII. emendata, ſecundam beati Hieronymi emendationem repræſentet; viſum eſt eumdem ſequi S.Doctorem, in ea, quam ipſe ad illam emendandam adhibuit diligentiâ: nam præterquam quòd multa librariorum menda in Pſalmis tralatis ex LXX. Interpretibus correxit; aliqua præterea ex Theodotione addidit, quæ deerant in illorum editione: quæ ne confusè commixta manerent cum interpretatione LXX. Interpretum, intra aſteriſcum ⋇ & duo craſſiora puncta conclusit. rurſus quæ in LXX. Interpretibus redundabant, vtpotè quæ in exemplaribus Hebraicis ſuæ ſaltem ætatis nō exſtabant; ea iſtiuſmodi obelo ÷ & duobus item punctis connotauit: vt ipſemet ſcribit ad Paulam & Euſtochium in epiſtola pręfixa à ſe emendato Pſalterio: quam & infra habes ante primum Pſalmum. Vnde diſcimus in exemplaribus Latinorum vſque ad B. Hieronymi tempora, vel in tota Scriptura veteris Teſtamenti, aut ſaltem in Pſalterio perduraſſe puram editionem Latinam factam ex LXX. Interpretibus; (ſi menda ſcriptorum, & variarū verſionum Latinarum exceperis) alioqui quid noui feciſſet Hieronymus, ſi quod iam in vſu erat Latinorum, additamentis ex Theodotione Pſalterium illuſtraſſet? Eiuſmodi obelos ÷ & aſteriſcos ⋇ Hieronymianos hoc in opere exhibemus: qui tamen iam editi erant in commentario B. Brunonis Epiſcopi Herbipolenſis curante Iohanne Cochlęo anno MDXXXI. vt in alia quoq; editione Romana Pſalterij, quam ſub alio licèt meo cognomine vulgaui anno MDCLXXXII. vbi illos ex aliquibus mss. Vrbis exhibui. Ex qua editione, vt ex primo item tomo B.Hieronymi impreſſo Pariſijs anno MDCXCIII. curâ doctiſſimorum virorum, quos cum honore nomino, domnorū Iohannis Martianay, & Antonij Pouget Monachorum è Congregatione S. Mauri (quorum erudiţiſſimis laboribus in tam grandi opere impenſis multum

tum adiuti ſumus) eoſdem rurſum hic repræſentamus.

Præter eam diſtinctionem ex obelis & aſteriſcis, commodum viſum fuit & aliud diſcrimen vſurpare in forma modoque characteris; nam cùm plura eloquantur Pſalmi aliorum dicta, vel etiam propria Pſalmiſtæ, quæ ſe aſſerit dixiſſe, aut dicere; quò euidentiùs ea à pſallentibus primo ſtatim conſpectu internoſcerentur, impreſſa ſunt charactere diuerſo, inclinato ſcilicet, haud rotundo. Cùm autem commutantur ex abrupto interloquutores in Pſalmo, nouæ tum periochæ exordium maioribus litteris expreſſum eſt, addito in margine nómine perſonæ quæ interloquitur. quæ maioris perſpicuitatis gratiâ, ad commoditatem vtilitatemque pſallentium ſunt adhibita.

Cæterùm vetus diſtinctio verſuum, quam ſequuti ſumus in Pſalmis, cùm ob ſuam antiquitatem, tùm vtilitatem magnam prætermittenda non fuit. Et ſane quod ad vtilitatem attinet: ea tanta eſt, vt B. Hieronymus *quod in Demoſthene & Tullio ſolebat fieri, vt per cola ſcriberentur & commata; ipſe nouo ſcribendi genere faceret, vt Prophetæ quoque *verſibus deſcriberentur, prouidens vtilitati legentium:* *nam per cola ſcripti & commata, manifeſtiorem legentibus ſenſum tribuunt*. Certè experientia ipſa docet ex huiuſmodi diſtinctione quàm dilucidior percurrat oratio; maximè ſi vſu priſco pronuncietur, vt veteres Grammatici Donatus, Sergius, Fortunatianus, Diomedes, alijque docent: nimirum vt iuxta varias poſituras ſiue diſtinctiones orationis, quæ inter legendum dant copiam ſpiritûs reficiendi, ne continuatione deficiat; ita reſpiretur à legentibus, vt ſimul ipsâ vocis ſuſpenſione in vltimis ſyllabis colorum & commatum, ſententiam ſiue periodum adhuc pendere monſtretur; *cuius membra* vt *ſcribit S. Auguſtinus, *ſuſpenduntur voce dicentis, donec vltimo finiatur*: nam vt idem docet, *ſuſpenſâ pronunciatione diſtinguendum eſt*.

* Præfat. in Eſaiam.

* Præfat. in Ezechielem.

* Lib. II. de doctrina Chriſtiana. cap. vij. num. II.

eſt. Porrò quantum obſcuratur in Eccleſijs ſacrarum lectionum intelligentia imperitiâ lectorũ, eiuſmodi pronunciationis neglectu: tantum illuſtratur rectâ pronunciatione recitantium; qui varietate vocis, tamquam diuerſis coloribus expreſſiorem imaginem rerum quæ dicuntur, ſub mentis oculos ponunt tam ſibi, quàm toti cœtui audientium. Ob eam cauſſam nos quoque vtilitati legentium prouidentes, interpretationem hanc veterem Pſalmorum veteri ſcribendi modo diſtinximus; veteri, inquam, modo, nam antiquiſſimus eſt mos ſcribendi Pſamos per verſus tum apud Græcos, tum apud Latinos. Ex ſacris Biblijs libri ſeptem nempè Pſalterium, Prouerbia, Canticum canticorum, Eccleſiaſtes, Iob, Sapientia, & Eccleſiaſticus per verſus ſcribebantur antiquitus: & nullus dubito quin à LXX. Interpretibus ipſis iuxta vetuſtiſſimos ſuos codices * Hebraicos id factum fuerit in quinq; libris prioribus, & in duobus poſterioribus à ſuis Auctoribus: id quod propterea factum putò, quia vel metri alicuius genere, vel ad modum ſententiarum breuium & apophthegmatum, ſtyloque cæſo membratim fuerint conſcripti. Ad Origenem Presbyterum certè id rei minimè referri poteſt: cùm is non ſeptem modò, ſed reliquos etiam veteris Scripturæ libros non quidem in verſus, ſed in cola hoc eſt in membra grandiuſcula diſtinxerit. qua de veteri diſtinctione verſuum cùm pluribus egerint laudati DD. Io: Martianay, & Ant: Pouget (qui etiam indicant haberi in Bibliotheca Regis Chriſtianiſſimi volumina Hebraica Iob & Pſalmorum huiuſmodi antiquis verſibus breuioribus interpuncta) in præſentia contenti erimus huc tantùm afferre vetera aliqua Teſtimonia Græcorum & Latinorum de antiqua hac diſtinctione verſuum in Pſalmis: quæ maximè in cantu Reſponſorio olim frequentiſſimo in Eccleſia retinebatur, vt ex S. Auguſtino mox videbimus.

* Huius Hebraicæ diſtinctionis ſignũ eſt accentus *Athnach* in toto corpore Hebraicorũ Bibliorũ cum Maſoretica interpunctione.

Sanctus Gregorius Nazianzenus Carmine de Scripturæ libris. *Libri vero per verſus ſcripti ſunt quinque: quorum quidem primus Iob, deinde Dauid, mox tres Salomonici, Eccleſiaſtes, Canticum & Prouerbia.*

Siue idem, ſiue S. Amphilochius Iconij Epiſc. in Carmine Iambico ad Seleucũ. *Tum per verſus ſcriptos libros enumerabo: coronatum certaminibus variarum afflictionum Iob; librum Pſalmorum conuenientem animarum medicinam; & tres ſapientis Salomonis, Prouerbia, Eccleſiaſtem & Canticum canticorum.*

S. Epiphanius libro de ponderibus & menſuris nu. 4. *Quinque per verſus ſcripti: liber Iob, deinde Pſalterium, Prouerbia Salomonis, Eccleſiaſtes, Canticum canticorum.* Quibus paulo poſt & alios duos libros item ſcriptos per verſus coniungit, nempe *Sapientiam Salomonis* & *Sapientiam Ieſu filij Sirach.*

S. Cyrillus Epiſcopus Hieroſolymitanus Catecheſi IV. Illuminatorum. [*Libri*] *ſcripti verſibus ſunt quinque: Iob, liber Pſalmorum, Prouerbia, Eccleſiaſtes, & Canticum canticorum.*

S. Iohannes Damaſcenus lib. IV. de Fide orthodoxa cap. 18. *Tertius porro librorum quinquernio verſibus conſtat: nempe liber Iob, Pſalterium, Prouerbia Salomonis, eiuſdem Eccleſiaſtes, & Cantica canticorum.*

Porrò verſus de quibus hi Patres loquuntur non alios eſſe, quàm hoſce breuiuſculos quos hoc in opere exhibemus, paraphraſis Apollinarij in Pſalmos & codd. vetuſtiſſimi Vaticanus & Alexandrinus, conſentientibus verſionibus Syriacis & Arabicis in argumentis Pſalmorum, quæ proſtant in Biblijs polyglottis, apertiſſimè demonſtrant: & horum quoque Latinorum Patrum auctoritas comprobat.

S. Hieronymus in præfatione in Eſaiam ad Paulam & Euſtochium: *Nemo cùm Prophetas verſibus viderit eſſe deſcriptos, metro eos exiſtimet apud Hebræos ligari;*

 & ali-

& aliquid ſimile habere de Pſalmis & operibus Salomonis. Idem in epiſtola ad Suniam & Fretelam: *Decimo ſeptimo Pſalmo*, Grando & carbones ignis: *& quæritis cur Græci iſtum verſiculum ſecundò non habeant interpoſitis duobus verſibus*. Vnde euidenter apparet in Latinis etiam codicibus locum hunc Pſalmi quatuor verſibus fuiſſe diſtinctum: quorum primus erat, *Grando & carbones ignis*: ſecundus, *Et intonuit de cœlo Dominus*: tertius, *Et altiſſimus dedit vocem ſuam*: quartus verò iterum, *Grando & carbones ignis*. Et infra: *In eodem* [*Pſalmo* LXVIII.] Regna terræ cantate Deo; pſallite Domino: *& dicitis hoc in iſto verſiculo non eſſe ſcriptum* Pſallite Domino, *quoniam ſtatim ſequitur poſt diapſalma*: Pſallite Deo qui aſcendit ſuper cælum cæli ad orientem: *cùm iſte verſiculus magis habere debeat iuxta Hebraicam veritatem*, Cantate Deo, & pſallite Domino: *& illud quod ſequitur in principio verſûs alterius*, Pſallite Deo: *non ſit in libris authenticis, ſed obelo prænotatum*. Hîc duo verſus interiecto Diapſalmate numerantur, qui vnũ conſtituunt verſũ in codicibus poſterioris ætatis. Idem in proemio libri XVI. in Eſaiam: *Mihi non paruam quæſtiunculam detuliſti quòd ſcilicet octo verſus, qui leguntur in Eccleſijs, & in Hebraico non habentur, tertij decimi Pſalmi, Apoſtolus vſurparit ſcribens ad Romanos*: Sepulchrum patens eſt guttur eorum: Linguis ſuis doloſè agebant &c. *Nam duo primi verſus*: Sepulchrum patens eſt guttur eorum: Linguis ſuis doloſè agebant; *quinti pſalmi ſunt*. *Tres autem verſiculi qui ſequuntur*: Veloces pedes eorum ad effundendum ſanguinem: Contritio & infelicitas in vijs eorum: Et viam pacis non cognouerunt, *in Eſaia Propheta reperi .... Vltimus autem verſus ideſt octauus*, Non eſt timor Dei ante oculos eorum; *in trigeſimi quinti Pſalmi principio eſt*.

Idem ſiue quiſpiam alius cum eo ætate coniunctus

 Auctor

Auctor Commentarij in Pſalmos,quatuor verſus numerat Pſalmi CXVI. quos nos binis tantum verſibus complectimur. *Iſte Pſalmus*, inquit, *paruus habetur numero verſuum, ſed magnus eſt in ſpiritualis myſterij ſacramento. Vocem tamen Apoſtolicam tenet: qui iuxta normam Euangelicam, in quatuor verſuum numero continetur.*

S.Auguſtinus in enarratione ſecundâ in Pſalm. XXI. de Donatiſtis loquens. *Putas ibi ponunt aures, quando Lector ipſorum dicit*: Commemorabuntur & conuertentur ad Dominum vniuerſi fines terræ? *Eia fortè vnus verſus eſt: aliunde cogitabas, cum fratre tuo fabulabaris, quando illud dixit: attende quia repetit; & ſurdos pulſat*: Et adorabunt in conſpectu eius vniuerſæ patriæ gentium. *Adhuc ſurdus eſt, non audit: pulſetur iterum*: Quoniam Domini eſt regnum, & ipſe dominabitur gentium. *Tres iſtos verſus tenete fratres* &c. Ex quo loco (vt id non prætermittamus) appareret in cantu Pſalmi Reſponſorij olim tum in Oriente, tum in Occidente vſitatiore, in quo Lector præcinebat verſus, & populus eoſdem ipſos reſpondendo repetebat; vſurpatum fuiſſe antiquam illam verſuum diſtinctionem qui breuiores erant; non alteram ſequentis æui verſuum paulò prolixiorum: quod minimè animaduerteram cùm agerem de eiuſmodi Pſalmo Reſponſorio in præfatione ad Reſponſorialia & Antiphonaria antiqua Eccleſiæ Romanæ,à me ſub alio meo cognomine vt in alijs quoque libris feci,edita in hac Vrbe anno MDCLXXXVI. nam præterquam quod id poſtulabat ratio eiuſmodi inſtitutionis, nempè vt rudis populus Pſalmos caneret, quos nec de libro legeret, nec memoriâ teneret; vnde & neceſſe erat verba ei pauca præberi repetenda, vt membratim cæſimque totum Pſalmum percurreret: locus iſte laudatus S. Auguſtini id ſatis indicat. Ex quo S. Doctore tractat XXII. num.5.

in Iohanne item diſcimus, vnum eumdemq; verſum breuem licèt, fuiſſe aliquando membratim diuiſum ad populi faciliorem reſponſionem, poſito verſu (vt ipſe loquitur) in Diapſalmate: eius hęc ſunt verba. *Audit forte aliquis dicentem,* Iudica me Deus; *& miratur: ſolet enim homo dicere, Ignoſcat mihi Deus; Parce mihi Deus: quis eſt qui dicat,* Iudica me Deus? *& aliquando in Pſalmo verſus ipſe in Diapſalmate ponitur; qui præbeatur à Lectore, & reſpondeatur à populo: non fortè alicui cor percutitur, & timet cantare Deo & dicere,* Iudica me Deus? *& tamen cantat populus credens; nec putat ſe malè optare, quod didicit à Diuina lectione: etſi parum intelligit, credit aliquid boni eſſe quod cantat. & tamen & ipſe Pſalmus non dimiſit hominem ſine intellectu: ſequutus enim verbis poſterioribus oſtendit quale iudicium diceret quia non eſt damnationis, ſed diſcretionis. Ait enim,* Iudica me Deus. *quid eſt,* Iudica me Deus; & diſcerne cauſſam meam à gente non ſancta? Hęc ille. Cęterùm quando cœptum fuerit plures iſtiuſmodi conciſè diſtinctos verſus conglutinari: puto hoc per id temporis factum, quod interceſſit ab ætate S. Auguſtini ad Caſſiodorum: cùm hic in ſuo in Pſalmos commentario longiuſculos verſus ex duobus vel pluribus anguſtis illis priſcis verſibus coactos enumeret; vt præſertim videri poteſt in proemio Pſalmi XIV. & Pſalmi CXVI. & CXVII. Inualuerat ſcilicet per ea interſtitia temporis mos cantandi Pſalmos antiphonatim, hoc eſt, alternis choris Clericorum, vel Monachorũ; ad quod inſtitutũ aptiores ſunt verſus minus anguſti: cùm iam deſueſceret paulatim cantus reſponſorius Pſalmi; quẽ præcinente vno Lectore populus totus in Eccleſia reſpondebat. Itaque cùm tam authentica ſit eiuſmodi diſtinctio verſuum in Pſalmis ab antiquiſſimis vſque temporibus, tamque vtilis ad intelligentiam quoquo tempore; meritò eam & nos ſequuti ſumus in hoc opere iuxta antiquiſſimum cod. Græcum

* Continet hic codex Pſalmos, Prouerbia, Eccleſiaſtē, Canticū, Iob, Sapientiam Salomonis, & Sapientiam Sirach deſcripta per verſus.

* Vaticanum, cùm iam ex cod. Alexandrino conſimilis diſtinctio prodierit: vt collatâ vtriuſque cod. diſtinctione, ex vtroque poſſit agnoſci priſca diſtinctio; & horum vterque alterum emendare. Haud tamen ignoramus Latinè per verſus editos iam Pſalmos à Iacobo Fabro Stabulenſi: ſed cùm in ſua præfatione apertè non dicat ex fide mss. codd. diſtinxiſſe verſus, immò potiùs prout diſtinctio requirebat, & vt maiores noſtri facere conſueuêre: longè melius arbitrati ſumus vetuſtiſſimum codicem Græcum, cuius diſtinctio nondum lucem aſpexit, quàm excuſum ſequi Fabri Pſalterium.

Et hæc quidem ſatis de cauſſis rationibuſq; editionis huius Pſalmorum: quorum inſtar & Cantica aliaque ſunt hîc item excuſa: in quibus quidquid notandum occurrit, ſuis id locis factum eſt. Porrò explicationes Canticorum, cùm mihi non vacaret, comſimiles explanationibus Pſalmorum facere nequiui: ſed ne ſine vlla prorsùs interpretatione prodirent, ſcholia illis ſubiunxi breuiſſima Emanuelis Sà Societatis Ieſu.

Reſtat vt mihi Lector ignoſcat in erratis meis. ſi in hac opella nec mihi planè placeo: quid mirum ſi alijs doctis eruditiſq; viris id multo magis futurū exiſtimem? Dedi ex tenuitate mea quantum mihi Dominus ſuâ ſibi placitâ menſurâ contulit: ſi ex meo labore alij vel pauci rudiores ad intelligentiam, vel ſpiritu feruentiores ad pietatem profecerint, id mihi fuerit ſatis. Hi ſi cùm hoc opus viderint, glorificauerint Patrem noſtrum qui in cœlis eſt, ego ſatis contentus ero.

Corrigenda

Corrigenda & addenda.

Pag. 3. lin. 21. doctrina morum. *adde* ad meditandum. *pag. 5. in margine* al. conſenſione. *corrige* al. aſſenſione. *pag. 6. lin.* 1. Propheticus. *lege*. ad meditandum. *pag. 8. in margine* 180. *corr.* 108. *lin.* 13. terram corporis noſtri, veteris hominis. *corr.* terram, corporis noſtri veteris hominis. *lin.* 32. & ex tuo. *corr.* vt ex tuo. *pag. 9. poſt lin* 18. *adde hanc 9. Orationem ex Albini Flacci Officÿs per ferias columna* 245. Seruientes tibi Domine ob metum in timore iudicij, exſultantes cum tremore propter fiduciam ſpei; doce nos adprehendere diſciplinam, qui iudicas terram: vt te propitiante, veteris hominis figulum confringentes, exterioris terræ purgamenta calcemus. *pag. 9 lin.* 32. Primo! *adde* modo. *pag.* 11. *lin. vltima*. eruas. *corr.* * eruas. *& adde in margine* * al. eruis. *pag. 12. lin. 4. in margine* 146. *corr.* 156. *lin 6. in margine* * al. à præcepto tuo. *corr.* * al. à tuo præcepto. *lin.* 19. exaltatione. *corr* * ab exaltatione. *& adde in margine.* * *Ibi*, exſultatione. *pag. 13. lin.* 4. & plebs à te condita *&c.* *corr.* & plebs ad te condita, à te redempta, ex te ſuſcepta fidei merito, ſanctoque ſemper famulatu ſemper ad te concurrat; tuiſque in atrijs te crebro laudatura conſurgat. *lin.* 23. tribulantium. *corr.* * tribulantium. *& adde in margine* * al. tribulationum. *& adde hunc alterum numerum* 245. *lin.* 28. cognoſcant. *corr.* cognoſcant. *pag. 16. lin.* 19. ſed vt vultûs tui. *corr.* ſed vultûs tui. *lin.* 27 quod deſiderium. *corr.* quæ deſiderium. *pag. 24. lin.* 17. ne illa nobis. *corr* ne nobis. *lin.* 20 delicti. *corr.* delictis *pag. 25. lin.* 31. ſed * aſperitatem. *corr.* ſed ab aſperitate. *& dele notulam in margine. pag. 26. poſt lineam* 10 *adde hanc xÿ. orationem ex Albino Flacco col.* 229. Vt ne in furore & ira tua animas famulorum tuorum Domine arguas, deprecamur: ſed cuncta peccaminum labe mundatis, tuæ pietatis dono refrigerij locum concede Per Dominum. *lin.* 30. ſua perſona. *corr.* ex ſua perſona. *pag. 27. lin.* 4. infirmitatem *leg.* * infirmitatem. *& adde in margine* * al. humilitatem. *pag. 31. lin.* 13. fructus animarum. *corr.* fructus ſalutaris animarum. *lin.* 18. in duabus naturis. *corr.* & in duabus naturis. *pag. 40. lin. 25. in margine* * al. amorem. *corr.* * al. tu amorem. *lin.* 26. intendat. *corr.* * intendat. *& adde in margine* * al intelligat. *pag. 41. lin.* 30. factus eſt *corr.* factus es. *pag. 42. lin.* 25. fideles. *corr.* fideliſſimos. *lin.* 32. Pluet ſuper peccatores. *corrige ſic ex Caſſiodoro*: Dominus in templo ſancto ſuo. *pag. 51. lin.* 9. illic trepidauerunt. *corrige ſic ex Caſſiodoro.* Nonne cognoſcent omnes qui operantur iniquitatem? *pag. 54. lin.* 6. te eſſe Chriſtum, ſicut. *corr.* te & ipſi, ſicut. *lin.* 7. fidem cogitatione

corr.

corr. fidei cognitionem. *pag.* 56. *lin.* 18. Rex Iudæorum. *corr.* Hic eſt Rex Iudæorum. *lin.* 25. ſubiungit &. *corr.* ſubiungit etiam. *lin.* 31. per reſurrectionem. *corr.* poſt reſurrectionem *pag.* 59. *lin.* 19. propinando. *corr.* pro remedio. *lin.* 28. vt qui. *corr.* vt quia. *lin.* 33. [tu] *corr.* tu. *pag.* 64. *lin.* 32. veti. *corr.* in veti *pag.* 65. *lin.* 16. dicitur. *corr.* dicitur quia. *pag.* 74. *lin.* 10. doceamur. *adde*, doctrinà tuâ dirigamur *lin.* 12. impendimus *corr.* impendamus *pag.* 75. *lin.* 15. ſoluturus. *corr.* ſolaturus. *lin.* 19. noſtra. *adde* Domine. *pag.* 79. *poſt quartam orationem adde quintam hanc ex Albino col.* 275. Domine ante quem nullus abſconditur, à cuius inquiſitione quod latitat non celatur: ab occultis noſtris munda nos; & ab alienis parce ſeruis tuis: & præſta vt examinationis tuæ calore puritas à te conceſſa non æſtuet. *pag.* 82. *Dele quartam orationem quia eadem omnino eſt ac ſecunda, & eius loco pone hanc orationem ex Albino col.* 233. Imple Domine petitiones noſtras; & mitte nobis auxilium de ſancto: memor eſto ſacrificij noſtri, quod tibi non ſolum oblatione & oratione offertur: ac preces noſtras, quas in quacumque die tibi tam manu linguæ, quam genu cordis offerimus, propitius audire dignare. Per. *pag* 83. *lin.* 5. Magna eſt gloria eius in ſalutari tuo. *lege ſic ex Caſſiodoro:* Quoniam præueniſti eum in benedictionibus. *pag.* 86 *lin.* 5. petentibus. *corr.* penitus. *lin* 25. qui in *corr* quia in. *pag.* 92. *lin.* 12. *in margine* 163. *corr.* 263. *lin penultima* qui. *corr.* quia. *pag.* 93. *lin.* 8. *in margine adde* *al. ob latrantis perfidiam. *lin.* 16. *in margine.* al. hereditatio. *adde* al. hereditariæ. *lin.* 17. bonorum. *corr.* horum. & *dele notam in margine*. *lin.* 24. iniei. *corr.* inimici *pag* 94. *lin.* 9. generibus *for. legendum*, gentibus. *pag.* 97 *lin.* 18. clementiſſime *corr.* clementiſſimos *pag.* 100. *lin.* 9. agnoſcat. *corr.* cognoſcat. *lin.* 20. *Primi duo verſus Pſalmi ſic diſtinguendi ex cod. Vaticano.* Ad te Domine leuaui animam meam Deus meus *** in te confido non erubeſcam. *pag.* 104. *lin.* 9. *leuamus animas noſtras. *corr.* leuantes animas noſtras, precamur. & *deleta nota adde hunc alterum numerum in margine* 312. *lin.* 13. inhæreat. *corr.* inhæreant. *pag.* 107 *lin.* 12. in eo. *corr.* in eum. *lin.* 17. in confuſionem. *corr.* in confuſione *ibidem.* in amplexum. *corr.* in amplexu. *lin.* 20. probati. *corr.* probare. *lin* 27. amplexum. *corr.* amplexu. *pag.* 111. *lin. vltima* præſentis. *corr.* præſentes *pag.* 115. *lin.* 17. & illic in æternum. *corr.* & in æternum *lin.* 24. ſimulatis *corr.* ſimultatis. *pag.* 122. *lin.* 30. educ nos. *corr* educ eas *pag.* 123. *poſt ſextam orationem adde hanc ſeptimam ex Breuiario Mozarabum fol* 248. Audi Domine & miſerere noſtri; & confitentes memoriæ ſanctitatis tuæ lætitiâ confeſſionis accinge: & quia in voluntate tua vita eſt noſtra; voluntatis ipſius munus impertire: vt dum nobis vita ex voluntate tua tribuitur, voluntas tua vitæ ipſius munere impleatur. ℟. Amen. Per miſericordiam tuam Deus noſter &c.

pag. 123. *in fine adde in margine* Feria II. ad Vigilias. *pag.* 129. *lin.* 6. ſæculari.*corr.* ſæculi. *lin.*9. digna.*corr.* condigna. *lin.*20. at ſi.*corr.* ac ſi. *pag* 133. *lin.*27. quo.*corr.* quod. *pag.*139. *lin.*1. Prophetica *corr.* Prophetæ. *Poſt octauam orationem addenda eſt hæc nona ex Breuiario Mozarabũ fol.*276. Fiat miſericordia tua Domine ſuper nos; & animabus noſtris patientiam ad omnia toleranda adiutorio tuæ protectionis inſinua; & qui ſigillatim corda hominum fingis, ſpe tuâ ſanctifices. & quia oculi tui ſuper eos ſunt qui te [timent;] timoris tui da nobis plenitudinem; vt etiam aſpectu conferas dignitatem ℟. Amen. Per miſericordiam. *pag.* 144. *lin.* 12. *in margine poſt notam adde.*.al. in flagellis tuis. *pag.* 145. *poſt ſextam orationem addi poteſt hæc ſeptima ex Alcuino col.*233. Inquirentes te Domine dignanter exaudi; & vt benedicamur tam in aduerſis quam & in proſperis, benignus indulge: atque vt in te laudetur anima noſtra propitius indultor imperti. & quia iuxta es his qui tribulato ſunt corde, aurem tuam ad contritionis noſtræ ſpiritus aperi: & pax tua quæ exſuperat omnem ſenſum, & corpora noſtra & corda purificet. Per. *pag.* 150. *lin.* 27. durâ diſciplinâ. *corr.* dura ſupplicia. *pag.*152. *lin.*18. pietate *corr.* poteſtate. *lin.*24. *corrige.* for.contege. *lin.*26. ſpiritum.*corr.* ipſum. *pag.*153. *lin.*22. *in margine* 301. 302. & *poſt* 17. *orationem addenda hæc* 18. *ex Breuiario Mozarabum fol.* 247. Domine quando reſpicies[?] diceſque nobis, Salus veſtra ego ſum, & ad ſolitudinem atque implorationem noſtram quando propitius conuertes? ad quam iam conuertere Domine; & intende iudicium noſtrum: & ipſe iudicantes nos fortis propugnator expugna: vt oratio noſtra quæ nunc in ſinum noſtrum pro ſecretorum tuorum compunctione conuertitur; ante conſpectum tuum purgata cordis gemitu dirigatur. ℟. Amen. Per miſericordiam. *pag.* 156. *lin* 23. *in margine adde hunc numerum* 89. *lin.* 28. tegmine regis. *corr.* * tegmine regis: & *adde in margine hanc notam* * *al* regimine. *pag.* 173. *lin.* 28. cùm nouitatem vitæ [nunc vſque] non capiamus *corr.* dum nouitatem vitæ non capiamus. *pag.*178. *lin.*25. exſoluere ea quæ non rapuiſti. *corr.* exſoluis ea quæ non rapuiſſe. *pag.* 187. *lin.* 19. *Dele notam ad* ℣. 11. *pag.* 284. *poſt tertiam orationem adde hanc quartam ex Albino col.* 239. Cognoſcentes in terra viam tuam, Domine, in omnibus gentibus ſalutare tuum; Chriſtum Dominum & viam eſſe confitemur & patriam; per quem in directum gradimur, & ad profectum pleniſſimum peruenimus. Per. *pag.* 335. *lin.* 12. & peterent. *corr.* vt peterent. *pag.*342. *apponendæ cruces* ✠ *ad verſus* 140. 142. & 144. & *delendæ in verſibus* 141. & 143. *pag.*349. *poſt quartam orationem addenda eſt hæc quinta ex Breuiario Mozarabum. fol.*277. Ne memineris iniquitatum noſtrarum antiquarum Domine; neque

que

que nos originalis culpa contriſtet, quos ſecunda natiuitàs in Chriſto regenerat. adprehendat nos itaque miſericordia tua Domine: quia creator hominis in homine naſcitur; & homo in Deo glorificando aſſumitur. ℟. Amen. Per miſericordiam. *pag.* 388. *lin.* 19. In ore. *corr.* in ore. *pag.* 402. *lin.* 9. ſuſcepto. *corr.* ſuſceptor. *pag.* 488. *lin.* 21. *ad* ℣. 2. *apponenda crux* ✠ *pag.* 660. *lin.* 5. veri *corr.* &. *pag.* 580. *lin.* 1. CCXXIX. *corr.* CXXIX.

Index.

Septem Pſalmi Pœnitentiales.

I. Pſalmus vi. Dñe ne in furore tuo arguas me. *pag.* 22. *II. Pſalmus xxxi.* Beati quorum remiſſæ ſunt iniquitates *pag.* 131. *III. Pſalmus xxxvij.* Domine ne in furore tuo arguas me. *pag.* 165. *IV. Pſalmus l.* Miſerere mei Deus ſecundùm magnam miſericordiam tuam. *pag.* 219. *V. Pſalmus ci.* Domine exaudi orationem meam. *pag.* 438. *VI. Pſalmus cxxix.* De profundis clamaui ad te Domine. *pag.* 580. *VII. Pſalmus cxlij.* Domine exaudi orationem meam. *pag.* 620.

Quindecim Pſalmi Graduales.

A Pſalmo cxix. Ad Dominum cùm tribularer clamaui, & exaudiuit me. *pag.* 558. *vſque ad Pſalmum ipſum cxxxiij.* Ecce nunc benedicite Dominum omnes ſerui Domini. *pag.* 590.

Viginti Pſalmi Alleluiatici.

I. Pſalmus civ. Confitemini Domino; & inuocate nomen eius. *pag.* 455. *II. Pſalmus cv.* Confitemini Domino quoniam bonus. *pag.* 462. *III. Pſalmus cvi.* Confitemini Domino quoniam bonus. *pag.* 472. *IV. Pſalmus cx.* Confitebor tibi Domine in toto corde meo. *pag.* 491. *V. Pſalmus cxi.* Beatus vir qui timet Dominum. *pag.* 490. *VI. Pſalmus cxij.* Laudate pueri Dominum *pag.* 498. *VII. Pſalmus cxiij.* In exitu Iſrael de Aegypto. *pag.* 500. *VIII. Pſalmus cxiv.* Dilexi quoniam exaudiet Dominus vocem orationis meæ. *pag.* 505. *IX. Pſalmus cxv.* Credidi propter quod locutus ſum *pag.* 407. *X. Pſalmus cxvi.* Laudate Dominum omnes gentes. *pag.* 510. *XI. Pſalmus cxvij.* Confitemini Domino quoniam bonus. *pag.* 512. *XII. Pſalmus cxviij.* Beati immaculati in via. *pag.*

517. *XIII. Pſalmus cxxxiv.* Laudate nomen Domini . *pag.* 592. *XIV. Pſalmus cxxxv.* Confitemini Domino quoniam bonus. *pag.* 596. *XV. Pſalmus cxlv.* Lauda anima mea Dominum . *pag.* 632. *XVI. Pſalmus cxlvi.* Laudate Dominum quoniam bonus eſt pſalmus . *pag.* 635. *XVII. Pſalmus cxlvij.* Lauda Ieruſalem Dominum . *pag.* 638. *XVIII. Pſalmus cxlviij.* Laudate Dominum de cælis . *pag.* 640. *XIX. Pſalmus cxlix.* Cantate Domino canticum nouum . *pag.* 644. *XX. Pſalmus cl.* Laudate Dominum in ſanctis eius . *pag.* 647.

* *Pſalmus Matutinus lxij.* Deus Deus meus ad te de luce vigilo . *pag.* 268.

* Conſt. Apoſt. Lib. II. c. 59. S. Io. Chryſoſtomus in Pſalm. CXL.

* *Pſalmus Veſpertinus cxl.* Domine clamaui ad te exaudi me. *p.* 614.

† *Pſalmus extra numerum cli. pag.* 650.

Orationes de Pſalmis III. L. & LVI. coniunctis. pag. 650. & 651.

Canticum Moyſi in Exodo. pag. 654. & 655.

Canticum Moyſi in Deuteronomio. pag. 664. & 665.

Canticum Debboræ & Barac in libro Iudicum. pag. 716.

Canticum Annæ matris S. Samuelis. pag. 680. & 681.

Canticum Eſaiæ Prophetæ de vinea Domini. pag. 720. & 721.

Canticum Eſaiæ Prophetæ . Confitebor tibi Domine. *pag.* 685.

Item Canticum Eſaiæ Prophetæ. Ecce ciuitas *ſiue,* Vrbs fortitudinis . *pag.* 724. & 725.

Aliud Canticum Eſaiæ Prophetæ. De nocte vigilat. *ſiue,* De mane vigilabo . *pag.* 7. 26. & 727.

Oratio ſiue Scriptura Ezechiæ Regis Iudæ. pag 688. & 689.

Canticum Ionæ Prophetæ. pag. 730. & 731.

Oratio Habacuc Prophetæ. pag. 694. & 695.

Canticum Iudith. pag. 750. & 751.

† *Oratio Manaſſæ Regis Iuda . pag.* 754.

Oratio Hieremiæ Prophetæ. pag. 734. & 735.

Canticum Azariæ in Daniele Propheta. pag. 738. & 739.

Benedictiones trium puerorum. pag. 704. & 705. *item pag.* 742. & 743.

Canticum ſanctæ Mariæ matris Domini . pag. 709.

Canticum S. Zachariæ patris S. Iohannis. pag. 711.

Canticum S. Simeonis. pag. 714.

Orationes de alijs XVI. Canticis. pag. 756.

Hymnus Matutinus. pag. 760.

Beatitudines. pag. 762.

Hymnus in honorem S. Trinitatis. Te Deum laudamus . *pag.* 762.

Hymnus Angelorum. pag. 764.

Hymnus Seraphicus. pag. 765.

Hymnus glorificationis. pag 766.

Hymnus

Hymnus Triſagius. pag. 766.
Oratio Dominica. pag. 766.
Symbolum Apoſtolorum. pag. 767.
Symbolum Nicænum. pag. 767.
Symbolum Conſtantinopolitanum. pag. 768.
Symbolum Miſſæ. pag. 768.
Fides Catholica ſancti Athanaſij Epiſcopi. pag. 769.
Oratio ex antiquis Pſalterijs. pag. 772.

Incipiunt exordia Pſalmorum.

A

Ad Dominum cùm tribularer. *Pſalmus* 119 *pagina* 558. Ad te Domine clamabo. 27. 112. Ad te Domine leuaui animam meam. 24. 100. Ad te leuaui oculos. 122. 564. Afferte Domino filij. 28. 116. Attendite popule meus. 77. 333 Audite hęc omnes gentes. 48. 209.

B

Beati immaculati 118. 517 Beati omnes qui timent Dominum. 127. 578. Beati quorum remiſſæ. 31. 131. Beatus qui intelligit. 40. 179. Beatus vir qui non abijt. 1. 3. Beatus vir timet Dominum. 111. 494 Benedicam Dominum 33. 140. Benedic anima mea. *primus*. 102. 444. Benedic anima mea. *ſecundus*. 103. 148. Benedictus Dominus Deus meus. 143. 624 Benedixiſti Domine. 84. 371. Bonum eſt confiteri. 91. 405.

C

Cæli enarrant. 18. 76. Cantate Domino. *primus*. 95. 419. Cantate Domino. *ſecundus*. 97. 427. Cantate Domino. *tertius*. 149. 644. Confitebimur tibi. 74. 321. Confitebor tibi. *primus*. 9. 34. Confitebor tibi. *ſecundus*. 119. 491. Confitebor tibi. *tertius* 137. 603. Confitemini Domino & inuocate. *primus* 104. 455. Confitemini. *ſecundus*. 105. 462. Confitemini. *tertius*. 106. 472. Confitemini. *quartus* 117. 512. Confitemini. *quintus*. 135. 596. Conſerua me. 15. 57. Credidi, propter quod. 115. 407. Cùm inuocarem. 4. 14.

D

De profundis. 129 580. Deus auribus noſtris. 43. 190. Deus deorum Dominus. 49. 214. Deus Deus meus ad te. 62. 268 Deus Deus meus, reſpice in me. 21. 86 Deus in adiutorium. 69. 295. Deus in nomine tuo. 53. 235. Deus iudicium tuum. 71. 304 Deus laudem meam. 108. 482. Deus miſereatur. 66. 283. Deus noſter refugium. 45. 200. Deus quis ſimilis erit. 82. 363. Deus repuliſti nos.

nos , & deſtruxiſti . 59. 259. Deus ſtetit in ſynagogâ . 81. 360. Deus venerunt gentes. 78. 346. Deus vltionum Dominus. 93.412. Dilexi quoniam exaudiet . 114.505. Diligam te Domine . 17. 66. Dixi, Cuſtodiam. 38. 170. Dixit Dominus . 109. 488. Dixit iniuſtus . 35. 154. Dixit inſipiens . *primus.* 13. 51. Dixit inſipiens . *ſecundus.* 52. 232. Domine clamaui.140.614. Domine Deus meus in te ſperaui. 7.27. Domine Deus ſalutis meæ. 87.383. Domine Dñus noſter. 8.31. Domine exaudi orationem. *primus.*101.438. Domine exaudi orationem . *ſecundus.* 142. 620. Dñe in virtute tua . 20.83. Domine ne in furore. *primus.*6.22.Domine ne in furore. *ſecundus.* 37. 165. Domine non eſt exaltatum. 130. 582. Domine probaſti. 138.605. Domine quid multiplicati . 3. 10. Domine quis habitabit. 14. 54 Domine refugium factus es nobis . 89. 397. Domini eſt terra & plenitudo eius. 23. 97. Dominus illuminatio . 26. 108. Dominus regit me . 22. 95. Dominus regnauit , decorem. 92.409. Dominus regnauit , exſultet . 96.422. Dominus regnauit, iraſcantur . 98. 430.

E

Ecce nunc benedicite.133. 590. Ecce quàm bonum. 132. 588.Eripe me de inimicis . 58. 254. Eripe me Domine . 139. 610. Eructauit cor meum.44. 195. Exaltabo te Deus . 144. 628. Exaltabo te Domine . 29. 120. Exaudiat te Dominus. 19. 80. Exaudi Deus deprecationẽ. 60 263.Exaudi Deus orationem. *primus.*54.237.Exaudi Deus orationem . *ſecundus.* 63. 271. Exaudi Domine iuſtitiam. 16. 61. Exſpectans exſpectaui Dominum .39.174. Exſultate Deo adiutori . 80. 356. Exſultate iuſti in Domino . 32. 135. Exſurgat Deus , & diſſipentur . 67. 286.

F

Fundamenta eius in montibus . 86. 380.

I

Inclina Domine aurem tuam . 85. 375. In conuertendo Dominus. 125. 571. In Domino confido.10.43. In exitu Iſrael. 113.500.In te Domine ſperaui . *primus.* 30. 124. In te Domine ſperaui . *ſecundus.* 70 298.Iubilate Deo . *primus* 65. 279. Iubilate Deo . *ſecundus* . 99. 433. Iudica Domine nocentes . 34. 145. Iudica me Deus & diſcerne cauſam. 42. 187. Iudica me Dñe quoniam ego.25.105.

L

Lætatus ſum . 121. 562. Lauda anima meâ 145. 632. Lauda Ieruſalem . 147. 638. Laudate Dominum de cælis. 148. 640.Laudate Dominum in ſanctis eius 150. 647. Laudate Dominum omnes gentes 116. 510. Laudate Dominum, quoniam bonus . 146. 635. Laudate nomen Domini . 134. 592. Laudate pueri Dominum.112. 498. Leuaui oculos meos , 120. 561.

Magnus

M

Magnus Dominus. 47. 206. Memento Domine Dauid. 131. 584. Miſerere mei Deus, miſerere mei. 56. 247. Miſerere mei Deus, quoniam conculcauit. 55. 243. Miſerere mei Deus ſecundum magnam. 50. 219. Miſericordiam & iudicium cantabo. 100. 435. Miſericordias Domini. 88. 388.

N

Niſi Dominus ædificauerit. 126. 574. Niſi quià Dominus. 123. 566. Noli æmulari. 36. 158. Nonne Deo ſubiecta. 61. 265. Notus in Iudæa. 75. 324.

O

Omnes gentes plaudite manibus. 46. 203.

P

Paratum cor meum. 107. 478.

Q

Quàm bonus Iſraël. 72. 310. Quàm dilecta tabernàcula. 83. 368. Quare fremuerunt. 2. 6. Quemadmodum deſiderat ceruus. 41. 183. Qui confidunt in Domino. 124. 569. Quid gloriaris in malitia. 51. 229. Qui habitat in adiutorio. 90. 402. Qui regis Iſrael. 79. 350.

S

Sæpe expugnauerunt. 128. 578. Saluum me fac Deus. 68. 294. Saluum me fac Domine. 11. 45. Si verè vtique. 57. 250. Super flumina Babylonis. 136. 600.

T

Te decet hymnus. 64. 274.

V

Venite exſultemus Domino. 94. 416. Verba meà auribus. 5. 18. Voce mea ad Dominum clamaui. 76. 328. Voce mea ad Dominum. 141. 617. Vſquequò Domine obliuiſceris. 12. 49. Vt quid Deus repuliſti in finem. 73. 316.

Exordia Canticorum.

A

Attende cælum. *pag.* 664. Audite cæli. 665.

B

Benedicite omnia. 704. 705. Benedictus Domine. 738. Benedictus Dominus 711. Benedictus es Domine. 739. Benedictus es Domine. 742. 743.

Cante-

C

Cantemus Domino. 654. 655. Clamaui ad Dominum. 730. Clamaui de tribulatione. 731. Confirmatum eſt cor meum. 680. Confitebor tibi Domine. 685.

D

De mane vigilabo. 727. De nocte vigilat 726. Domine audiui. 694. 695. Domine omnipotens. 754.

E

Ecce ciuitas. 724. Ego dixi in altitudine. 688. Ego dixi in dimidio. 689. Exſultauit cor meum. 681.

I

Incipite Domino. 750. 751.

M

Magnificat anima mea. 709. Memento Domine. 734.

N

Nunc dimittis. 714.

Q

Qui ſponte obtuliſtis. 716.

R

Recordare Domine. 735.

V

Vinea facta eſt Dilecto. 720. 721. Vrbs fortitudinis. 725.

Diſtributio Pſalmorum & Canticorum in officia nocturna atque diurna, iuxta antiquum pſallendi morem Eccleſiæ Romanæ.

Dominica.

AD VIGILIAS. Pſalmus Inuitatorius 94. qui quotidie præmittitur ad Vigilias; niſi aliter proprijs locis adnotetur. In 1. Nocturno Pſalmi duodecim. 1. 2. 3. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. In ſecundo Nocturno Pſalmi tres. 15. 16. 17. In tertio Nocturno Pſal. tres. 18. 19. 20. AD MATVTINVM Pſal. 92. 99. 62. cum Pſalmo 66. coniunctim. Benedictiones trium puerorum. Laudes, ideſt Pſalmi tres. 148. 149. & 150. coniunctim. Canticum Euangelicum Zachariæ. AD HORAM DIEI PRIMAM. Pſ. 21. 22. 23. 24. 25. 53. 117. Ex Pſalmo 118. capitula 1. & 2. item 3. & 4. Fides Catholica S. Athanaſij. AD HORAM DIEI TERTIAM. Ex Pſalmo 118. capitula 5. & 6. item 7. & 8. item 9. & 10. AD HORAM DIEI SEXTAM. Ex Pſalmo 118. capitula 11. & 12.

item

item 13. & 14. item 15. & 16. AD HORAM DIEI NONAM. Ex Pſalmo 118. capitula 17. & 18. item 19. & 20. item 21. & 22. Ad Tertiam, Sextam & Nonam horam ſiue feſtis ſiue quotidianis diebus, ita ſemper pſallitur vt in die Dominico. AD VESPERVM. Pſalmi 109 110. 111. 112 113. Canticum Euangelicum S. Mariæ. AD COMPLETORIVM Pſ. 4. 30. vſque *Redemiſti me Domine Deus veritatis*, incluſiuè. 90. 133. Canticum Euangelicum Simeonis. Ita ſemper pſallitur ad Completorium ſiue feſtis ſiue quotidianis diebus.

Feria ſecunda.

AD VIGILIAS. In Nocturno Pſalmi duodecim. 26. 27. 28. 29 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. AD MATVTINVM. Pſ. 50 5. 62. cum 66. coniunctim. Canticum Eſaię *Confitebor tibi*. Laudes, ideſt Pſalmi 148. 149. & 150. coniunctim. Canticum Euangelicum Zachariæ. AD HORAM DIEI PRIMAM. Pſ. 52. Ex Pſ. 118. capitula 1. & 2. item 3. & 4. Ita ſemper pſallitur ad horam Primam quotidianis, feſtiſque diebus per hebdomadam; niſi aliter ſuis locis adnotetur. AD VESPERVM. Pſal. 114. 115. 116. 119. 120. Cant. Euangel. S. Mariæ.

Feria tertia.

AD VIGILIAS. In Nocturno Pſalmi duodecim. 38 39. 40 41. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 51. AD MATVTINVM. Pſ. 50. 42. 62. cum 66. coniunctim. Canticum Ezechiæ Regis Iuda. Laudes, ideſt Pſalmi 148. 149. & 150. coniunctim. Cant. Euang. Zachariæ. AD VESPERVM. Pſ. 121. 122. 123. 124. 125. Cant Euang. S. Mariæ.

Feria quarta.

AD VIGILIAS. In Nocturno Pſalmi duodecim 52. 54. 55. 56. 57. 58. 59 60. 61. 63. 65. 67. AD MATVTINVM. Pſ 50. 64. 62. cum 66. coniunctim. Canticum Annæ. Laudes, ideſt, Pſalmi 148. 149. & 150. coniunctim. Canticum Euang. Zachariæ. AD VESPERVM. Pſal. 126. 127. 128. 129. 130. Canticum Euangel. S. Mariæ.

Feria quinta.

AD VIGILIAS. In Nocturno Pſalmi duodecim. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. AD MATVTINVM. Pſ. 50. 89. 62. cum 66. coniunctim. Canticum Exodi. Laudes, ideſt, Pſalmi 148. 149. & 150. coniunctim. Cant. Euang. Zachariæ AD VESPERVM. Pſal. 131. 132. 134. 135. 136. Cantic. Euang. S. Mariæ.

Feria ſexta.

AD VIGILIAS. In Nocturno Pſalmi duodecim. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 93. 95. 96. AD MATVTINVM. Pſ 50. 142 62. cum 66. coniunctim. Canticum Habacuc Laudes, ideſt, Pſalmi 148. 149. & 150. coniunctim. Cantic. Euang. Zachariæ AD VESPERVM. Pſ. 137. 138. 139. 140. 141. Cantic. Euang. S. Mariæ.

Sabbato.

Sabbato.

AD VIGILIAS. In Nocturno Pſalmi duodecim. 97.98.99. 100. 101. 102. 103. 104. 105. 106. 107. 108. AD MATVTINVM. Pſal. 50.91.62. cum 66. coniunctim. Canticum Deuteronomij. Laudes, ideſt, Pſalmi 148. 149. & 150 coniunctim. Cant. Zachariæ. AD VESPERVM. Pſal. 143. 144. 145. 146. 147. Cant S. Mariæ.

In Natali Domini.

Ad Vigiliam in initio ſiue crepuſculo noctis. Non dicitur Pſalmus inuitatorius. In primo Nocturno Pſalmi 2. 18. 23. In ſecundo Nocturno 44. 86. 95. In tertio Nocturno 96. 97. 98. *Eadem Nocte ſancta.* Ad Vigilias in primo galli cantu. Pſalmus inuitatorius 94. In primo Nocturno. Pſ. 2. 18. 44. In ſecundo Nocturno 47. 71. 84. In tertio Nocturno 88. 95. 97. Ad Veſperum in die ſancto. Pſal. 109. 110. 111. 129. 131. Canticum Euang. S. Mariæ.

In Epiphania Domini.

Ad Vigilias. Non dicitur Pſalmus Inuitatorius. In primo Nocturno Pſal. 28. 46. 65. In ſecundo Nocturno 71. 85. 94. In tertio Nocturno 45. 95. 99.

Diebus Dominicis à Septuageſima ad ſanctum Paſcha.

Ad Matutinum Pſal. 50. 117. 62. cum 66. coniunctim. Benedictiones trium Puerorum. Laudes, ideſt Pſalmi 148. 149. & 150. coniunctim. Cant. Euangelicum Zachariæ.

Feria quinta in Cœna Domini.

Ad Vigilias. Non dicitur Pſalmus inuitatorius. In primo Nocturno. Pſ. 68. 69. 70. In ſecundo Nocturno. 71. 72. 73. In tertio Nocturno. 74. 75. 76. Ad Matutinum vt in Feria V. quotidianis diebus. Ad Veſperum Pſ. 115. 119. 139. 141. 143. Cant. Euang. S. Mariæ.

Feria ſexta Paraſceue in Paſſione Domini.

Ad Vigilias. Non dicitur Pſalmus Inuitatorius. In primo Nocturno. Pſ. 2. 21. 26. In ſecundo Nocturno 37. 39. 52. In tertio Nocturno 58. 87. 93. Ad Matutinum vt in feria ſexta quotidianis diebus, Ad Veſperum vt in Cœna Domini.

Sabbato Sancto.

Ad Vigilias. Non dicitur Pſalmus inuitatorius. In primo Nocturno Pſ. 4. 14. 15. In ſecundo Nocturno 23. 26. 29. In tertio Nocturno 53. 75. 87. Ad Matutinum vt in feria III. quotidianis diebus.

Dominica Paſchæ.

Ad Vigiliam. In Nocturno Pſalmi tres 1. 2. 3. Ad Matutinum, vt in diebus Dominicis. Ad Horam diei Primam. Pſalmi 53. 117. & ex Pſ 118. capitula 1. & 2. 3 & 4. de more. Ad Veſperum in die ſancto. Pſalmi 109. 110. 111. Canticum Euangel. S Mariæ. *Ad Fontes.* Pſal. 112. Laudate pueri. Cantic. Euang. S. Mariæ. *Ad S. Andream* [alias *Ad Crucem.*] Pſal. 113. In exitu Iſrael. Cant. Euang.

S. Mariæ.

S. Mariæ. In albis Paſchalibus ad Matutinum, horam primam & Veſperum, vt in die ſancto Paſchæ.

Feria ſecunda in Albis.

Ad Vigiliam. In Nocturno Pſalmi tres 4.5.6.

Feria tertia in Albis.

Ad Vigiliam. In Nocturno Pſalmi tres 7. 8. 9.

Feria quarta in Albis.

Ad Vigiliam. In Nocturno Pſalmi tres 11. 12. 13.

Feria quinta in Albis.

Ad Vigiliam. In Nocturno Pſalmi tres 14. 15. 16.

Feria ſexta in Albis.

Ad Vigiliam. In Nocturno Pſalmi tres 18. 19. 20.

Sabbato in Albis.

Ad Vigiliam. In Nocturno Pſalmi tres 22. 23. 25. *Aliter.* 23. 24. 25.

In Aſcenſione Domini.

Ad Vigilias In primo Nocturno Pſalmi 8. 10. 18. In ſecundo Nocturno 20. 29. 46. In tertio Nocturno 96. 98. 103. Ad Matutinum & Veſperum vt in diebus Dominicis.

In Vigilijs Pentecoſtes.

Ad Vigiliam priorem, Omiſſo Pſalmo inuitatorio, in Nocturno Pſalmi tres 47. 67. 101. *Eadem nocte.* Ad Vigiliam poſt galli cantum. Pſalmus inuitatorius 94. In tribus Nocturnis & ad Matutinum & Veſperum, vt in cæteris diebus Dominicis.

In Natali SS. Apoſtolorum Petri & Pauli.

Ad Vigiliam in initio ſiue crepuſculo noctis. Non dicitur Pſalmus inuitatorius. In primo Nocturno Pſ. 18. 33. 44. In ſecundo Nocturno 46. 60. 63. In tertio Nocturno 74. 96. 98. *Eadem nocte.* Ad Vigilias poſt galli cantum. Pſalmus inuitatorius 94. In primo Nocturno Pſ. 1. 2. 3. In ſecundo Nocturno 4. 8. 10. In tertio Nocturno 14. 15. 19. Ad Veſperum Pſal. 109. 112. 115. 125. 138. Canticum Euangel. S. Mariæ.

In Vigilijs Defunctorum.

In primo Nocturno. Omiſſo Pſalmo inuitatorio, Pſalmi 3. 4. 6. In ſecundo Nocturno 22. 24. 26. In tertio Nocturno 39. 40. 41. *aliter.* 34. 39. 41. Ad Matutinum Pſ. 50 64. 62. cum 66 coniunctim. Canticum Ezechiæ. Laudes, ideſt, Pſalmi tres 148. 149 & 150. Cant. Euang. Zachariæ. Ad Veſperum Pſal. 114. 119. 120. 129. 137. Cant. Euang. S. Mariæ.

§§§§§§ *Hypo-*

Hypotheſes Euſebij Pamphili in Pſalmos.

Ex cod. Alexandrino in Bibliis polyglottis tomo 6. p. 177. & cod. Græco Vaticano 342.

Libri Pſalmorum hæc quidem ſit diuiſio; ſicut accurata continent exemplaria; ipſumque Hebraicum.

Non omnes pſalmi, vt quis fortè ſuſpicari poſſet, ſunt Dauidis.

verùm & aliorum quoque prophetarum in pſallendo [*al.* in pſalmis] prophetantium.

Quapropter tota hæc ſcriptura apud Hebræos nequaquam inſcribitur nomine Dauidis:

ſed indefinite appellatur, Liber Pſalmorum.

In partes quinque totum hunc Pſalmorum librum diuidunt Hebræi:

primam; in eos qui ſunt à primo vſque ad quadrageſimum.

ſecundam; in eos, qui ſunt à quadrageſimo primo vſque ad ſeptuageſimum primum.

tertiam; in eos, qui ſunt à ſeptuageſimo ſecundo vſque ad octuageſimum octauum.

quartam; in eos, qui ſunt ab octuageſimo nono vſque ad centeſimum quintum.

quintam; in eos, qui ſunt à centeſimo ſexto vſque ad finem libri.

Pſalmi ſine inſcriptione, XIX.

Pſalmi cum inſcriptione, CXXXI.

Eorum qui Inſcriptionem habent, diuiſio.

Ipſius quidem Dauid LXXII.

Filiorum verò Core XI.

Ipſius Aſaph XII.

Aetham Iſraelitæ I.

Salomonis II.

Moyſis I.

Sine nomine XVII. [*Vat.* XV.]

[*Vatic. addit*: Cum inſcriptione XXXVII. *ſtatimque ponit Periochas Pſalmorum, omiſſis quę hic deinceps habentur.*]

In Alleluia XV.

Sine Inſcriptione XIX.

Sunt autem ſine nomine, quotquot Inſcriptionem quidem habent; ſed cuius ſint non indicant.

Pſalmi ſine Inſcriptone XIX.

Omnes ſimul CL.

LVIII Quando miſit Saul vt interficeret eum.

XXXIII. Quando Dauid venit in Nomba ad Abimelec.

LVII. In ſpeluncam Odollam.

LI. Dohec prodit Dauidem.

LXII. Dauid fugit in eremum Iudææ.

LIII. Ziphæi

LIII. Ziphæi produnt Dauidem in ſpelunca.
LV. Allophyli in Geth.
LIX. Poſt mortem Saulis.
L. Quando venit ad eum Nathan Propheta.
III. Quando fugiebat à facie Abeſſalon filij ſui.
VII. Super verba Chuſi filij Iemini.
Pſalmorum hiſtoria hanc habet ſeriem; immutata verò fuit inuentionis tempore.

* *Periochæ Pſalmorum.*

* In cod. Græco Vat. 341. hæ ſolæ Periochæ habentur cum hoc titulo. Hypotheſes Euſebij Cæſa-ſar..... Anacephalæoſis Pſalmorum.

I. Exhortatio ad pietatem in Deum, & dehortatio à contrario.

[*Aliæ ſubſequentes Periochæ ſuis Pſalmis ſunt præpoſitæ.*]

* *Canones Diurni Pſalmorum.*

* Hi Canones diurni & nocturni non extant in codd. Vaticanis.

[Pſalmi] Matutini. III. LXII. CXL. CXLI.
[Horæ diei.]
I. Pſalmus ....
II. Pſalmus XXIX.
III. Pſalmus ....
IV. Pſalmus XLI. [*aut* XLIV.]
V. Pſalmus L.
VI. Pſalmus ....
VII. Pſalmus LXIX.
VIII. Pſalmus LXXXIV.
IX. Pſalmus CXI.
X. Pſalmus CXL.
XI. Pſalmus C..
XII. Pſalmus C..

Canones Nocturni Pſalmorum.

[Pſalmi] Lucernales. III. CXXIX. CXL. XII.
[Horæ noctis.]
I. Pſalmus LXXIV.
II. Pſalmus XXIX.
III. Pſalmus LIV.
IV. Pſalmus .....
V. Pſalmus ....
VI. Pſalmus XL.
VII. Pſalmus .....
VIII. Pſalmus ....
IX. Pſalmus LXXXVII.
X. Pſalmus XCV.
XI. Pſalmus .....
XII. Pſalmus LVI.

*Codd. Vatic. 11. & 14.

**Conſideratio Pſalmorum in cauſſis diuerſis ita conuenienter aptantur.*

Hi loci communes Pſalmorum fere omnes deſumpti ſunt ex epiſtola S. Athanaſij ad Marcellinum.

In oratione ſunt hi ſubſequenter notati.

XVI. Exaudi Domine iuſtitiam meam. LXVII. Exſurgat Deus, & diſſipentur inimici eius, & fugiant qui oderunt. LXXXIX. Domine refugium factus es. CI. Domine exaudi orationem. CXXXI. Memento Domine Dauid & omnis manſuetudinis eius. CXXI. Lætatus ſum in his, quæ dicta ſunt mihi.

In oratione prece & interpellatione.

V. Verba mea auribus percipe Domine. VI. Domine ne in ira tua arguas me. VII. Domine Deus meus in te ſperaui. XI. Salua me Domine, quoniam defecit. XII. Vſquequò Domine obliuiſceris. XV. Conſerua me Domine quoniam ſperaui. XXIV. Ad te Domine leuaui animam meam, Deus meus. XXVI. Dominus illuminatio mea & ſalus mea. XXX. In te Domine ſperaui non confundar. XXXIV. Iudica Domine nocentes me. XXXVII. Domine ne in ira tua. XLII. Iudica me Deus, & diſcerne. LIII. Deus in nomine tuo ſaluum me fac. LIV. Exaudi Deus orationem meam, & ne deſpexeris. LV. Miſerere mei Deus quoniam conculcauit. [LVI.] Miſerere mei Deus, miſerere mei. LVIII. Eripe me Domine de inimicis meis. LX. Exaudi Deus deprecationem meam. LXIII. Exaudi Deus vocem meam cùm. LXXXII. Deus quis ſimilis erit tibi? LXXXV. Inclina Domine aurem tuam. LXXXVII. Domine Deus ſalutis. CXXXIX. Eripe [me Domine ab homine malo.] CXL. Domine clamaui ad te, exaudi me. CXLII. Domine exaudi orationem meam: auribus percipe obſecrationem meam.

In interpellatione, & gratiarum actione.

Simul omnes XXV. ſupra, & CXXXVIII. Domine probaſti me, & cognouiſti *&c.*

[In] Interpellatione ſola.

III. Domine quid multiplicati ſunt *&c.* XXV. Iudica me Domine, quoniam ego. LXVIII. Salua me Deus, quoniam. LXIX. Deus in adiutorium meum intende. LXX. Deus in te ſperaui, non confundar. LXXIII. Vt quid Deus repuliſti in finem? LXXVIII. Deus venerunt gentes in hæreditatem. LXXIX. Qui regis Iſrael, intende. CXXII. Ad te leuaui oculos meos qui habitas. CXXIX. De profundis clamaui. CXXX. Domine non eſt exaltatum cor meum.

In confeſſione peccatorum.

L. Miſerere mei Deus ſecundùm [magnam] miſericordiam.

In

In confeſſione narratio & laudatio.

CX. Confitebor tibi Domine in toto corde meo, in conſilio.

In relatione.

XVIII. Cæli enarrant gloriam Dei. XLIII. Deus auribus noſtris audiuimus. XLVIII. Audite hæc omnes gentes. XLIX. Deus deorum Dominus locutus eſt. LXXII. Quàm bonus Deus Iſrael his. LXXVII. Attendite popule meus legem meam. LXXXVI. Fundamenta eius in montibus ſanctis. LXXXVIII. Miſericordias tuas Domine. CXIII. In exitu Iſrael de Aegypto. CXXVI. Niſi Dominus ædificauerit domum. CXXXVI. Super flumina Babylonis.

In admonitione

Simul XI. & XXXVI. Noli æmulari malignantibus.

In prophetia;

XX. Domine in virtute tua lætabitur rex. XXI. Deus Deus meus reſpice in me. XLIV. Eructauit cor meum verbum. XLVI. Omnes gentes plaudite manibus. LXXI. Deus iudicium tuum.

In prophetia & religione.

CVIII. Deus laudem meam ne tacueris. CIX. Dixit Dominus Domino meo, Sede.

In exhortatione, & præceptis.

XXVIII. Afferte Domino filij Dei. XXXII Gaudete iuſti in Domino. LXXX. Exſultate Deo adiutori noſtro: iubilate. XCIV. Venite exſultemus Domino. XCV. Cantate Domino canticum nouum; cantate Domino omnis terra. XCVI. Dominus regnauit, exſultet terra. CII. Benedic anima mea Dominum. CIII. Benedic anima mea Domino: Domine Deus meus magnificatus.

In exhortatione cum cantico.

XCVII. Cantate Domino canticum nouum; quia mirabilia fecit.

In demonſtratione vitæ perfectæ.

CIV. Confitemini Domino, & inuocate. CXI. Beatus vir qui timet Dominum. CXVIII. Beati immaculati in via. CXXIV. Qui confidunt in Domino, ſicut mons. CXXXII. Ecce quàm bonum & quàm iucundum, habitare fratres in vnum.

In declaranda beatitudine.

I. Beatus vir qui non abijt in conſilio. XXXI. Beati quorum remiſſæ ſunt. XL. Beatus qui intelligit ſuper egenum. CXXVII. Beati omnes qui timent Dominum.

In referenda laude.

XC. Qui habitat in adiutorio Altiſſimi. CXII. Laudate pueri Dominum. CXVI. Laudate Dominum omnes gentes. CXXXIV. Laudate nomen Domini, laudate ſerui Dominum. CXLIV. Exaltabo te Deus meus Rex. CXLV. Lauda anima mea Dominum. CXLVI. Laudate Dominum, quoniam bonus eſt. CXLVII. Lauda Ieruſa-

ſem Dominum. CXLVIII. Laudate Dominum de cælis. CL. Laudate Dominum in ſanctis eius.

In agendo gratias Deo.

VIII. Domine Dominus noſter. XVII. Diligam te Domine. XXVIII. Afferte Domino. XXXIII. Benedicam Dominum. XLV. Deus noſter refugium. LXII. Deus Deus meus ad te de luce. LXXVI. Voce mea ad Dominum clamaui; voce mea ad Deum. LXXXIV. Benedixiſti Domine terram tuam. CXIV. Dilexi quia exaudiet Dominus. CXV. Credidi propter quod locutus ſum. CXX. Leuaui oculos meos in montes. CXXI. Lætatus ſum in his quæ dicta. CXXIII. Niſi [quòd] Dominus erat in nobis. CXXV. In conuertendo [Dñs] captiuitatem Sion. CXXVIII. Sæpe expugnauerunt. CXLIII. Benedictus Dominus Deus meus, qui docet manus meas.

In demonſtratione cum cantico.

CVII. Paratum cor meum Deus.

In exhortatione fortitudinis.

X. In Domino confido, quomodo dicitis.

In accuſatione impiorum & iniquorum.

II. Quare fremuerunt gentes? XIII. Dixit inſipiens. XXXV. Dixit iniuſtus vt delinquat. LI. Quid gloriaris in malitia? LII. Dixit inſipiens in corde ſuo.

[In] inuocatione.

IV. Cùm inuocarem, & exaudiuit.

In reuerentia.

LVI. Miſerere mei Deus, miſerere mei. LXXXI. Deus ſtetit in ſynagoga.

In hymnis, & in Dedicatione Eccleſiæ.

XLVII. Magnus Dominus & laudabilis nimis. LXIV. Te decet hymnus Deus in Sion.

In exſultatione.

XXII. Dominus regit me. XXVI. Dominus illuminatio mea. XXVIII. Dixi, Cuſtodiam vias meas. XXXIX. Exſpectans exſpectaui Dominum, & intendit. XLI. Sicut deſiderat ceruus ad fontes aquarum. LXI. Nonne Deo ſubiecta erit anima mea. LXXXIII. Quàm amabilia tabernacula. XCVI. Dominus regnauit, exſultet terra. XCVIII. Dominus regnauit, iraſcantur.

In iubilatione lætitiæ.

LXV. Iubilate Deo omnis terra, pſalmum. XCIX. Iubilate Deo omnis terra, ſeruite.

Singulis autem affectibus animæ ita conſonant Pſalmi.

Si à proprijs perſecutionem pateris.

III. Domine quid multiplicati ſunt qui.

Si

Si ab inimicis & notis odium & perſecutionem pateris.

XXX. In te Domine ſperaui.

*Si quos credebas *amicos, tribulant & improperant.*

*Cod. 84. inimicos. LIV. Exaudi [Deus] orationem meam, & ne. [XXIV.] Ad te Domine leuaui animam meam Deus meus.

Si inſidias pateris ab inimicis.

V. Verba mea auribus percipe.

Si aliquis cogitat [al. concitat] contra te malum.

VII. Domine Deus meus in te ſperaui; ſaluum me fac.

Si aliquis conturbare te vult.

X. In Domino confido, quomodo.

Si inimicorum [al. iniquorum] controuerſia permanet.

XII. Vſquequò Domine obliuiſceris me?

Si contra reſiſtentes inimicos oraueris.

XVI. Exaudi Domine iuſtitiam. LXXXV. Inclina Domine aurem tuam, & exaudi me. LXXXVII. Domine Deus ſalutis meæ in die. CXL. Domine clamaui ad te, exaudi me.

Si ab inimicis ſaluatus es.

XVII. Diligam te Domine.

Si inimici contra te ſunt.

XXIV. Ad te Domine leuaui animam meam; Deus meus in te.

Si contra inimicos Dei iudicium imploras.

XXV. Iudica me Domine quoniam ego. XXXIV. Iudica Domine nocentes me. XLI. Iudica me Deus, & diſcerne.

Si necdum victo tibi aſperiùs inimici incumbunt.

XXVI. Dominus illuminatio mea.

Si in his tribulationibus futuram beatitudinem deſideras.

XLI. Sicut ceruus deſiderat.

*for. deſiderans. *Si futuram requiem *deſideras de ſocietate malorum vis eripi.*

LXXXVII. Quam amabilia tabernacula.

Si infirmitatem tuam vis adiuuari vt non commiſcearis malis.

XXVII. Ad te Domine clamabo.

*Si nihil *religioſum inter homines fieri videris.*

*C. 84. irreligioſum. XI. Salua me Domine, quoniam.

Si blaſphemat quiſpiam prouidentiam Dei.

II. Quare fremuerunt gentes? XIII. Dixit inſipiens in corde ſuo; Non eſt Deus. [LII.] Dixit inſipiens in corde ſuo.

Si pertinaciam iniquorum in malo videris.

XXXVI. Noli æmulari in malignantibus. LXXXVII. Quàm bonus Iſrael Deus his qui.

Si fingit aliquis, & in perſona gloriatur.

LVII. Si verè vtique iuſtitiam loquimini.

*Si

**Si auuerſatione humana fugieris in ſolitudinem.*

* C.24. Si conuerſationem humanam fugere in ſolitudinem vis.

LXIII. Exaudi Deus deprecationem meam. LXII Deus, Deus meus ad te.

Si poſt tentationem probatus gratias vis agere Deo.

CXXXVIII Domine probaſti me.

Si de ſuperato diabolo exſultas in Deo.

IX. Confitebor tibi Domine in toto corde meo.

Si te per ſingulos actus proficere videris.

XV. Graduum Pſalmi.

Si te à Domino regi gaudes.

XXII. Dominus regit me, & nihil.

Si cum iuſtis gaudere deſideras.

XXXII. Gaudete iuſti in Domino.

Si comminatione Domini fueris conturbatus.

VI. Domine ne in ira tua arguas me. XXXVII. Domine ne in ira tua arguas me.

Si captiuitate peccati deſtructa eſt domus animæ, & iterum reædificata.

[XCV.] Cantate Domino canticum nouum, cantate Domino omnis terra.

Si ceſſante captiuitatis ira, gratias vis agere Deo.

LXXXIV. Benedixiſti Domine terram tuam. CXXV. In conuertendo Dominus captiuitatem.

Si pacificata fuerit terra, & Dominus regnat in ea.

XCVI. Dominus regnauit, exſultet terra.

Si captiuatus cogitationibus pœnitere [vis,] volens de reliquo rectè viuere.

CXXXVI. Super flumina Babylonis.

Si miſerationem exſpectas à Deo.

LXVI. Deus miſereatur nobis.

Si pœnitere vis pro peccatis.

L. Miſerere mei Deus ſecundum [magnam.]

Si innouata fuerit anima tua.

XXIX. Exaltabo te Domine, quoniam. CXXV. In conuertendo Dominus captiuitatem.

Si à peccatis aliquem videris reſurrexiſſe.

XXXI. Beati quorum remiſſæ ſunt.

Si beneficia Dei vis in patribus recordari.

XLIII. Deus auribus noſtris audiuimus. LXXXVIII. Miſericordias tuas Domine in æternum. LXXXIX. Domine refugium factus. CVII. Confitemini Domino, & inuocate. CV. Confitemini Domino quoniam bonus. CVI. Confitemini Domino quoniam bonus. CXIII. In exitu Iſrael de Aegypto.

Si

Si in multis mirabilibus, vel perfecto opere bono gratias vis agere Deo.

VIII. Domine Dominus noſter quàm admirabile eſt. LXXX. Exſultate Deo adiutori noſtro.

Si laudem Deo offerre vis.

XXVIII. Afferte Domino filij Dei.

Si in hymno vis Domino canere.

LXIV. Te decet hymnus Deus.

Si ſcire vis quomodo in quibus rebus Deum laudant.

CXII. Laudate pueri Dominum. CXVI. Laudate Dominum omnes gentes. CXXIV. Laudate nomen Domini, laudate. CXLV. Lauda anima mea Dominum. CXLVI. Laudate Dominum quoniam bonus eſt. CXLVII. Lauda Ieruſalem Dominum. CXLVIII. Laudate Dominum de cælis. CL. Laudate Dominum in ſanctis eius.

Si ad benedicendum Deum vis animam exhortari.

CII. Benedic anima mea Domino, & omnia quæ intra me ſunt. CIII. Benedic anima mea Domino: Domine Deus meus magnificatus es.

Si confiteri vis Deo.

XCI. Bonum eſt confiteri Domino. CIV. Confitemini Domino, & inuocate nomen eius. CVI. Confitemini Domino quoniam bonus. [CV.] Confitemini Domino *&c.* quis loquetur? CVI. Paratum cor meum Deus. CX. Confitebor tibi Domine in toto corde meo, in conſilio *&c.* CXXXV. Confitemini Domino quoniam bonus, quoniam in æternum miſericordia eius. CXXXVII. Confitebor tibi Domine in toto corde meo, quoniam audiſti.

Si cantare vis Deo.

XCII. Dominus regnauit, decorem indutus eſt, indutus eſt *&c.* XCVII. Cantate Domino canticum nouum quia mirabilia fecit.

Si orare vis & rogare Deum.

* C.54. Domine exaudi orationem, auribus.

CXVIII. Beati immaculati in via. *CI. Domine exaudi orationem meam, & clamor meus.

Si miſericordiam & iuſtitiam Dei vis reminiſci.

C. Miſericordiam & iudicium cantabo.

Si aliquos ad fidem & obedientiam vis adhortari.

XL. Beatus qui intelligit ſuper egenum.

Si vis oſtendere alijs qualis ſit ciuis Regni cælorum.

XIV. Domine quis habitabit in tabernaculo tuo? XXIII. Domini eſt terra.

Si hæreticos aut gentiles irrides.

LXXV. Notus in Iudæa Deus.

Si hæreticos aduerſùs domum Dei videris communicantes.

LXXXII. Deus quis ſimilis erit tibi?

Si

Si hæreticos vis arguere.

LXXXVI. Fundamenta eius in montibus.

Si recordari vis beneficia in redemptione hominis:

VIII. Domine Dominus noſter. LXXXVI. Fundamenta eius in montibus. CXV. Credidi propter quod locutus ſum.

Si admirari vis prædicationes, gratiam prædicationis, & ſacra præcepta.

XVIII. Cæli enarrant.

Si de Incarnatione Domini recordari vis:

XLIV. Eructauit cor meum. CIX. Dixit Dominus Domino.

Si de Cruce Domini vis reminiſci.

XXI. Deus Deus meus reſpice in me. LXVIII. Salua me Deus &c.

Si de Reſurrectione Deo pſallere vis.

XV. Conſerua me Domine. LXV. Iubilate Deo omnis terra, pſalmum dicite.

Si de Aſcenſione Domini reminiſci vis.

XXIII. Domini eſt terra. XLVI. Omnes gentes plaudite manibus.

Si iudicium futurum memorari vis.

XLIX. Deus deorum Dominus locutus eſt. LXXI. Deus iudicium tuum Regi da.

Si de Martyribus exquirere vis.

LXXVIII. Deus venerunt gentes in hæreditatem.

* c. 14. feſtiuitate. *Si in * feſtiuitatibus Deum laudare vis:*

LXXX. Exſultate Deo adiutori noſtro. XCIV. Venite exſultemus Domino.

Si in Paraſceue vis cantare.

XCII. Dominus regnauit, decorem indutus eſt.

Si Sabbato vis pſallere.

XCI. Bonum eſt confiteri Domino.

Si die Dominico vis gratias agere:

XXXIII. Benedicam Dominum in omni tempore. CXVII. Confitemini Domino quoniam bonus, dicat nunc Iſrael quoniam bonus.

S. *Baſilij*

Ex interpreta-tione Rufini.

S. Baſilij Epiſcopi Cæſarienſis in Pſalterium Prologus.

II. Timoth. III. 16.

OMnis Scriptura diuinitus inſpirata, vtilis eſt ad docendum. Hac ipſa de cauſa à Spiritu Sancto conſcripta eſt, ideſt, vt veluti ex communi quodam ſanitatis fonte, omnes nobis ex hac remedia proprijs paſſionibus aſſumamus. **Sanitas* enim, inquit, *compeſcit peccata magna*. Alia namque ſunt quæ Prophetæ tradunt; alia quæ Hiſtorici; Lex quoque, alia; Prouerbiorum etiam admonitio alia: Pſalmorum verò liber quæcumque vtilia ſunt ex omnibus continet. Futura prædicit: veterum geſta commemorat: legem viuentibus tribuit: gerendorum ſtatuit modum: & (vt breuiter dicam) communis quidam bonæ doctrinæ theſaurus eſt; aptè ſingulis neceſſaria ſubminiſtrans. Veteribus namque animarum vulneribus nouit mederi; ſed & recentibus velociſſimum ſcit adhibere remedium; atque intactis perſeuerantiam ſalutis adhibere; ſed & vniuerſis pariter paſſionibus ſubuenire, quæ dominationibus varijs humanas animas angunt. Et hoc ſub modulatione quadam & delectabili canore, humanum animum ad pudicitiam prouocante. Quoniam quidem Spiritus Sanctus videns obluctantem ac reſiſtentem à virtutis via humani generis animum; & ad delectationes vitæ huius magis inclinari; quàm ad virtutis rectum iter erigi; delectabilibus modulis cantilenæ, vim ſuæ doctrinæ permiſcuit: vt dum ſuauitate carminis mulcetur auditus; diuini ſermonis pariter vtilitas inſeratur, ſecundùm ſapientes medicos: qui, ſi quando vſus popoſcerit, vt auſteriora medicamẽta ægris offerant mortalibus, ne æger vtilitatem præ auſteritate refugiat; ora ac ſummitates poculi, quo remedium porrigunt, melle circumlinunt. Propterea ergò Pſalmorum nobis per modulos apta ſunt carmina, vt qui vel ætate puerili, vel adoleſcentes ſunt moribus, quaſi cantilenâ quadam pſallentes, delectari videantur: reuera enim animas illuminant ac mentem. Plurimi enim ex his qui in Eccleſiam commeant, neque Apoſtolica præcepta facilè poſſunt neque Prophetica vel liquido diſcere; vel cum didicerint, retinere: Pſalmorum verò reſponſa & intra domos, interdum etiam in publico canunt. & ſicubi quis, quamuis ſero ac rabidiſſimo furore raptetur; ſi fortè fuerit Pſalmi (vt ita dixerim) carminibus incantatus, continuò omnis rabies ferocitatis eius abſcedit. Pſalmus tranquillitas animorum eſt; ſignifer pacis: perturbationes vel fluctus cogitationum cohibens; iracundiam reprimens; luxum repellens; ſobrietatem ſuggerens; amicitiam congregans; adducens in

concordiam diſcrepantes; reconcilians inimicos. Quis enim vltra inimicum dicat eum, cum quo vnam ad Deum, Pſalmi emiſerit vocem? Ex quo intelligitur, quia (quod omnium bonorum maximum eſt) charitatem Pſalmus inſtaurat: coniunctionem quamdam per conſonantiam vocis efficiens; & diuerſum populum, vnius chori per concordiam conſonâ modulatione conſocians. Pſalmus dæmones fugat: Angelos ad adiutorium inuitat: ſcutum enim in nocturnis terroribus, diurnorumque requies eſt laborum: tutela pueris; iuuenibus ornamentum; ſolamen ſenibus; mulieribus aptiſſimus decor: deſertas habitare facit vrbes: ſobrietatem docet: incipientibus primum efficitur elementum; proficientibus, incrementum; perfectis, ſtabile firmamentum; totius Eccleſiæ vox vna. Pſalmus ſolennitates decorat: Pſalmus triſtitiam, quæ propter Deum eſt, mollit. Pſalmus etiam ex corde lapideo lacrymas mouet: Pſalmus, Angelorum opus eſt; exercituum cæleſtiũ ſpiritale thymiama. O verè admirandi magiſtri ſapiens inſtitutum; vt ſimul & cantare videamur; & quod ad vtilitatẽ animæ pertinet, doceamur! Per quod magis neceſſaria doctrina noſtris mentibus informatur: pro eo quòd ſi qua per vim & difficultatem aliquam animis noſtris fuerint inſerta, continuo dilabuntur: ea verò quæ cum gratia & dilectione ſuſcepimus, neſcio quo pacto magis reſidere in mentibus, ac memoriæ videntur inhærere. Quid autem eſt quod non diſcatur in Pſalmis? Non omnis magnitudo virtutis, non norma iuſtitiæ, non pudicitiæ decor, non prudentiæ conſummatio, non patientiæ regula, non omne quidquid poteſt dici bonum, procedit ex ipſis? Dei ſcientia perfecta; prænunciatio Chriſti in carne venturi; & communis reſurrectionis ſpes; ſuppliciorum metus; gloriæ pollicitatio; myſteriorum reuelatio. Omnia prorſus in his, velut magno quodam & communi theſauro, recondita atque conferta ſunt bona. Quem librum Propheta, cùm multa ſint organa muſicorum; huic tamen organo, quod Pſalterium appellatur, aptauit, de ſuperioribus (vt mihi videtur) inſpiratam Dei gratiam per Spiritum Sanctum docens. Quoniam quidem hoc ſolum organum muſicorum ſonos de ſuperioribus habere fertur: cythara namque vel lyra ex inferiori parte æs vel tympanum habens, reſultat ac reſonat ad plectrum. Pſalterium verò harmonias de ſuperioribus habere refertur aptatas: & ſonorum cauſſas deſuper dare. Quo ſcilicet etiam per hoc nos doceamur; quæ ſurſum ſunt & quæ ſuperiora attendere; & quæ infima, id eſt, vitia carnalia declinare. Sed illud arbitror profundius nobis Propheticâ hac indicari ratione; ac per formam nos organi iſtius edoceri: quòd hi qui diligentes & apti moderatique ſunt moribus, facilè peruium ad ſuperiora iter habeant. Sed videamus tandem, quid etiam ipſa Pſalmorum indicent initia.

INCIPIT

MSS. Poſt annum 384.

INCIPIT PRÆFATIO
B. HIERONYMI PRESBYTERI

ad Paulam matronam, & Euſtochium virginem
IN PSALTERIVM
quod ſecundùm Septuaginta editionem
correxit.

Circa annum 383.

PSALTERIVM Romæ dudum poſitus emendaram; & iuxta ſeptuaginta Interpretes, licet curſim magnâ illud ex parte correxeram. Quod quia rurſum videtis, ô Paula & Euſtochium, ſcriptorum vitio deprauatum; pluſque antiquum errorem quàm nouam emendationem valere: cogitis vt veluti quodam nouali ſciſſum iam aruum exerceam;& obliquis ſulcis renaſcentes ſpinas eradicem: æquum eſſe dicentes, vt quod crebro malè pullulat; crebriùs ſuccidatur. Vnde conſuetâ Præfatione commoneo tam vos, quibus fortè labor iſte deſudat; quàm eos qui exemplaria iſtiuſmodi habere voluerint; vt quæ diligenter emendaui, cum cura & diligentia tranſcribantur. Notet ſibi vnuſquiſque vel iacentem lineam, vel ſigna radiantia; id eſt, obelos ÷ vel aſteriſcos ※ & vbicumq;viderit virgulam ÷ pręcedentē, ab ea vſque ad duo puncta : quæ impreſſimus; ſciat in ſeptuaginta Tranſlatoribus plus haberi. vbi autem ſtellæ ſimilitudinem perſpexerit; de Hebræis voluminibus additum nouerit, æquè vſque ad duo puncta, iuxta *Theodotionis* dumtaxat editionem: qui ſimplicitate ſermonis à ſeptuaginta Interpretibus non diſcordat. Hæc ergo & vobis & ſtudioſo cuique feciſſe me ſciens; non ambigo multos fore, qui vel inuidiâ vel ſupercilio malint contemnere videri præclara, quàm diſcere; & de turbulento magis riuo,quàm de puriſſimo fonte potare.

Explicit Præfatio S.Hieronymi ad Paulam & Euſtochium.

Ita in Pſalterio Hadriani Papæ miſſo ad Carolum Magnum apud Lambeccium tom. 2. Bibliothec. Cæſar. p. 287. & in Cod. Colbertino ex præfatione tomi 4. S. Auguſtini editi à Congregat. S. Mauri.

IN CHRISTI NOMINE
INCIPIT
PSALTERIVM
DE TRANSLATIONE
SEPTVAGINTA INTERPRETVM
EMENDATVM
A S. HIERONYMO PRESBYTERO
*IN NOVO.

*de nouo.

Incipit

I.

*Cod. Palat. n. 89. in Bibliotheca Vaticana.

1 ***Incipit Breuiarium Bedæ Presbyteri de Titulis Pſalmorum quod de Caſſiodoro ſumpſit.***

Senſus ſpiritualis.

Primus Pſalmus ideo non habet Titulum; quia capiti noſtro Domino Saluatori (de quo abſolutè dicturus eſt) nihil debuit præponi: nam licet & alij Pſalmi de ipſo multa dicant; nemo tamen de eius quæ fuit in terris conuerſatione, ſic loquitur. Et quoniam ad hunc quæ dicenda ſunt cuncta reſpiciunt; meritò caput ſancti operis præponitur: nam quidam, Tituli & Præfationis locum, eum tenere dixerunt.

Totus Pſalmi huius Propheta referente narratur textus. In prima parte vitam ſanctæ Incarnationis eius exponit: Beatus vir qui non abijt in conſilio impiorum *& reliqua. Secunda verò, peccatorum nequitias in futuro iudicio debitas recipere commemorat vltiones:* Non ſic impij non ſic, *& reliqua.*

Dominica ad Vigilias.

Euſebius Cæſarienſis. ***Exhortatio ad pietatem in Deum, & dehortatio à contrario.***

S. Athanaſius. ***Pſalmus beatitudinem apertè palamque pronuntians.***

Pſalmus doctrinæ morum.

Propheta.

℣. 1. Prouerb. X. 15. & IV. 14. 15.

1 BEATVS VIR qui non ábijt in conſilio impiorum;
2 & in via peccatorum non ſtetit;

℣. 3. Ierem. XV. 17.

3 & in cáthedra peſtiléntiæ non ſedit:
† 4 ſed in lege Domini voluntas eius;

℣. 5. Deuter. XVII. 18. Ioſue I. 8.

5 & in lege eius meditabitur die ac nocte.

℣. 6. Ierem. XVII. 8. Ezechiel. XLVII. 12.

† 6 Et erit tamquam lignum ÷ quod: plantatum ÷ eſt: ſecus decurſus aquarum;
7 quod fructum ſuum dabit in tempore ſuo;

PROPHETA. 1 Fœlix & beatus erit vir ille, qui vitam non duxerit ſecundùm conſilium impiorum; 2 & non perſtiterit in via modoque viuendi hominum peccatorum; 3 & non ſederit in conſeſſu peſtilentium hominum deriſorum diuinæ legis & inſidiatorum: 4 ſed è contrario voluntas eius & amor fuerit erga legem Domini; 5 & de eiuſdem Domini lege meditatus fuerit aſſiduè die ac nocte. 6 Nam vir talis erit tamquam arbor illa, quæ tranſplantata eſt iuxta riuulos decurrentium aquarum; 7 quæ quidem arbor da-

† 8 & folium eius non défluet.
9 & omnia quæcumque faciet, proſperabuntur.
† 10 Non ſic impij ∸ non ſic:
11 ſed tamquam puluis, quem próijcit ventus ∸ à facie terræ:
℣. 12. Iob XXI. 18. Pſal. XXIV. 5. Iſai. XVII. 13. & XXIX. 5. Oſee XIII. 3.
† 12 Ideo non reſurgent impij in iudicio;
13 neque peccatores in concilio iuſtorum:
† 14 quoniam nouit Dominus viam iuſtorum;
15 & iter impiorum períbit.

---

bit fructum ſuum ſuo tempore debito: 8 & cuius folium ſemper viride, numquam decidet ab ipſa frondosâ ſemper. 9 & ad hunc modum omnia quæcumque fecerit eiuſmodi vir, bene dirigentur proſpero ſucceſſu. 10 Contrà verò impij non ſic erunt, non ſic erunt vt arbor virens atque fructifera: 11 ſed erunt ſicut aridus & inutilis puluis, quem ventus expellit à ſuperficie terræ. 12 propterea impij in iudicio extremo non ſe erigent in äërem in nubibus vna cum iuſtis; 13 neque peccatores tunc exſurgent ad gloriam cum beata congregatione iuſtorum: 14 quia Dominus agnoſcit & approbat viam rationemque viuendi iuſtorum: 15 & viuendi genus impiorum malè peribit à Deo.

Orationes.

MSS. 1 EFfice nos Domine tamquam fructuoſiſſimum lignum ante conſpectum tuum; vt tuis ímbribus inrigáti, mereamur tibi ſuáuium fructuum vbertate placére. Per Dominum noſtrum Ieſum Chriſtum Filium tuum: qui tecum viuit & regnat Deus in vnitate Spiritûs Sancti per omnia ſæcula ſæculorum. ℟. *Amen.*

Ex Breuiario Mozarabico, fol. 83. 2 DOmine, apud quem eſt ſalus plena iuſtitiæ, & perfectio beatitudinis incorruptæ; da nobis vt in legis tuæ meditatione die ac nocte tempora tranſeámus; & ab impiorum conſilio, atque à peccatorm via, vel à peſtilentiæ cathedra declinemus: quò velut lignum fructíferum, aquarum decurſibus enutrítum, & fructibus repleamur; & gratiâ decoremur. ℟. *Amen.* Per miſericordiam tuam Deus noſter: qui es benedictus, & viuis & omnia regis in ſæcula ſæculorum. ℟. *Amen.*

Con-

fol.54.108.

3 COncede nobis Domine ob amorem beatitudinis conſilia declinare iniquitatis. cathedram itaque peſtilentiæ procul à nobis ſepóne: vt péſtiferæ doctrinæ tabes non adhæreat conuiuéntiæ noſtræ; ſed voluntatem noſtram à malitiæ * ſeſſione tu rémoue: & meditatione legis tuæ, iugi nos tibi amore coniúnge. ℟. *Amen.* Per miſericordiam tuam Deus noſter *&c.*

al. cōſenſione. *for.* confeſſione.

fol. 411.

De Sancto Confeſſore.

4 FAc nos Domine intentos cordibus die ac nocte in legis tuæ meditatione verſári: vt meditantes eloquia tua intento cordis ſtudio, fructum tibi reportemus in tempore opportuno. quò beatiſſimi (Martini) Confeſſoris tui adiuuati ſuffragijs; cælum, quod ille mercatus eſt meritis, nos facias intrare tuæ gratiæ donis. ℟. *Amen.* Per miſericordiam tuam Deus noſter *&c.*

---

2 *Pſalmus* II.

[*Pſalmus iſte in editione Romana hunc habet titulum,* Pſalmus Dauid.]

Beda.

Senſus ſpiritualis.

Dauid *interpretatur* Manu fortis, *ſiue*, Deſiderabilis: *quod nulli aptius conuenire poteſt quam omnipotenti Chriſto; qui eſt veraciter* fortiſſimus, *&* *ſummo* deſiderio *requirendus. de cuius paſſione loquitur Propheta: & ipſe Dominus ſua verba dicturus eſt. Verùm apud Hebræos nec iſte Pſalmus habet titulum: ſed priori adiunctus, vnum Pſalmum facit: qui & à beatitudine incipit; & in beatitudine conſummatur.*

Quatuor membris Pſalmus iſte diuiditur. In primo loquitur Propheta de Iudæis propter paſſionem Chriſti: Quare fremuerunt gentes? & populi meditati ſunt inania? *Secundo, verba ſunt * de tmendacio Iudicum:* Diſrumpamus vincula eorum *& reliqua. Tertio, dicta ſunt Domini Saluatoris de omnipotenti regno, & de inenarrabili generatione ſua; quantùm poteſt paruitas humana recipere:* Dominus dixit ad me, Filius meus es tu: ego hodie genui te. *Quarto, Propheta loquitur, monens populos vt ad fidem Chriſtianam (agnita Domini maieſtate) conueniant:* Et nunc reges intelligite.

* Caſſiodorus. dementium Iudæorum.

Euſebius Cæſarienſis. *Prophetia de Chriſto, & vocatio Gentium.*

S. Athanaſius. *Pſalmus accuſatorius impiorum & iniquorum.*

Dominica ad Vigilias.

Pſalmus

Pſalmus propheticus.

Propheta. 1 QVARE fremuérunt Gentes;
℣. 1. Act. Apoſt. IV. 25. 2 & populi meditati ſunt inánia?
† 3 Aſtitérunt reges terræ, & principes conuenérunt in vnum,
4 aduersùs Dominum, & aduersùs Chriſtum eius:
÷ *DIAPSALMA*:
† 5 *Dirumpámus vincula eorum*:
6 *& proÿciamus ÷ à nobis iugum ipſorum*:
℣. 7. Pſal. XXXVI. 13. & LVIII. 9. † 7 Qui habitat in cælis, irridébit ÷ eos:
8 & Dominus ſubſannábit eos.
† 9 tunc loquetur ad eos in ira ſua:
10 & in furóre ſuo conturbábit eos.
Chriſtus. † 11 EGO AVTEM conſtitutus ſum Rex ab eo
12 ſuper Sión montem ſanctum eius,
13 prædicans præceptum eius.
℣. 14. Act. XIII. 33. Hebr. I. 5. & V. 5. † 14 Dominus dixit ad me: *Filius meus es tu:*

PROPHETA. 1 Ad quid turbatæ ſunt & perſtrepuerunt Gentiliũ
nationes? 2 & quare Iſraëlitici populi meditati ſunt vana conſilia?
3 Reges terræ Herodes, Pilatus alijque poſt eos conſurrexerunt
adſtiteruntque parati; ac principes populi Hebræorum congregati
ſunt pariter atque tractauerunt, 4 contra Dominum Deum Patrem
& contra Regem Vnctum ab eo, dicentes:* 5 *Diſrumpamus vincula
legum eorum Domini & Chriſti eius ad quas alligare nos volunt;
6 & à nobis abÿciamus iugum imperÿ eorum, cui nolumus ſubiugari.*
7 Verùm is qui in cælis glorioſum habet domicilium, contemnet primùm & veluti deridebit eos hæc fruſtra iactantes: 8 &
aſpernabitur eos Dominus, dignoſq; ſannis demonſtrabit. 9 & tunc
poſtea in extremo iudicio implacabiliter veluti cum ira ſua contra
eos ſententiam dicet ſempiterni ſupplicij; 10 & veluti furorem
ſuum iuſtum ſpirans, eos concutiet terrebitque in æternum.
¶*CHRISTVS.* 11 At ego, quem ſuper vos regnare non vultis; conſtitutus ſum à Domino Patre meo vt ſim rex 12 in Sión [Eccleſia
nempe] monte illo ſuo ſancto; 13 annuncians eiuſdem Domini iuſsũ,
quo data eſt mihi omnis poteſtas in cælo & in terra. 14 nam Domi-

*Pauſatio aut immutatio muſicæ cantilenæ inter pſallendum.

ego

15 *ego hodie genui te .*

† 16 *Póſtula à me : & dabo tibi Gentes hereditatem tuam ;*

ỷ.17. Pſal. XXI. 28. LXXI. 8. 17 *& poſſeſſionem tuam, términos terræ .*

ỷ.18. Apocal. II. 27. XIX. 15. † 18 *reges eos in virga férrea :*

19 ÷ *& : tamquam vas fíguli confrínges eos .*

Propheta. † 20 ET NVNC reges intelligite :

21 erudimini ÷ qui : iudicatis terram .

† 22 ſeruite Domino in timore :

23 & exſultate ÷ ei : cum tremore .

† 24 apprehéndite diſciplinam :

25 ne quando iraſcatur ÷ Dominus :

26 & pereátis de via ÷ iuſta :

† 27 cùm exárſerit in breui ira eius :

ỷ.28. Pſalm. XXXIII. 9. Prouer. XVI. 20. Iſai. XXX. 18. Ierem. XVII. 7. 28 beati omnes qui confidunt in eo .

---

nus Deus Pater ad me dixit; *Tu es filius meus vnigenitus:* 15 *& ego in hac die reſurrectionis tuæ, à morte in vitam immortalem iterum te genui.* 16 *pete à me vt ſis heres mundi: & ego tibi dabo gentes omnes, vt tuæ ſint tamquam propria tibi hereditas :* 17 *omneſque fines terræ tibi dabo vt ſint poſſeſſio tua :* 18 *paſce & rege eoſdem totius terræ populos ſceptro tuo ferreo inſuperabilis potentiæ :* 19 *eoſque , ſi tibi fuerint rebelles, conteres facillimè, ac ſi fragile vas figlinum ferrea virga confringeres.* ¶*PROPHETA* 20 Nunc ergo reges mortalium eſtote intelligentes & ſápite prudenter : 21 voſque qui iudices eſtis hominum in terra , diſcite & corrigimini : 22 ſeruite & obedite Domino cum metu ne illum offendatis ; 23 & exſultate gaudio erga eum, ſed cum tremore ob tremendam eius maieſtatem . 24 apprehendite & complectimini inſtructionem & doctrinam Filij Dei : 25 ne tandē aliquando iraſcatur vobis Dominus; 26 voſque non apprehenſâ eiuſmodi Dominicæ diſciplinæ viâ iuſtâ & bonâ , pereatis ; 27 cùm poſt paululum exarſerit velut ignis eiuſdem Domini ira atque punitio : 28 quando fœlices & beati erunt omnes quotquot confiſi fuerint in eodem Deo .

Orationes .

MSS. 1 DIſrúmpe Domine noſtrorum vincula peccatorum : vt iugo tuæ ſeruitutis innéxi, valeámus tibi

cum

cum timore & reuerentia famulári. Per Dominum noſtrum Ieſum Chriſtum Filium tuum: qui tecum viuit & regnat Deus in vnitate Spiritûs Sancti per omnia ſæcula ſæculorum. ℟. *Amen.*

Breu. Mozarab. fol. 77. & 82. 2 DIſciplina tua, Domine, nos tibi & ſancto timori coniúngat; & ad exſultationem tuam timore nos áttrahat: ac ne à via iuſta recedamus, nos cóntine: & vt in te fidere poſsímus, beatos eſſe concede. ℟. *Amen.* Per miſericordiam tuam Deus noſter: qui es benedictus, & viuis & omnia regis in ſæcula ſæculorum. ℟. *Amen.*

fol. 54. 180. 3 SEruientes tibi Dñe in timore ob metum iudicij, [&] exſultantes cum tremore ob fiduciam ſpei, doce nos apprehéndere diſciplinam: quâ iudicantes terram corporis noſtri, veteris hominis* fígulum confringatur; & exterioris terræ purgamenta calcémus: ac ſecundùm Cæleſtis imaginem Hominis reformati, in hereditatem tuam ſeruitute humili, & in poſſeſſionem tuam cultu pérpeti transferamur. ℟. *Amen.* Per miſericordiam tuam Deus noſter *&c.*

*figlínum confringâmus.

fol. 155. 4 CHriſte Dei Patris ineffabile Verbum, contra quem & reges terræ atrociter fremuerunt, & populi inania meditati ſunt; da Eccleſiæ tuæ membris optabilem de aduerſis poteſtatibus efférre triumphum: quò & perſequentium mucro, obſiſtente ſibi vanitate, vanéſcat: & credentium te fides ſuper inimicos inuicta præpólleat. ℟. *Amen.* Per miſericordiam tuam Deus *&c.*

fol. 156. 5 DEus Pater vnigeniti Filij tui, qui habitas in cœlis, qui irridendos atque ſubſannandos omnes reges terræ & principes, aduersùm Chriſtum tuum conuenientes oſtendis; da nobis ſpeciale munus hoc gratiæ tuæ, vt aduerſis neſciamus vllo modo cédere: quò ſic in furore tuo infidelitas conturbetur; & ex tuo adiutorio noſtra credúlitas coronetur. ℟ *Amen.* Per miſericordiam tuam Deus noſter *&c.*

fol. 206. 6 CHriſte Deus, apud quem reges terræ aſtiterunt meditantes inania, & principes conuenerunt; da nobis

nobis ſpeciale munus hoc gratiæ, vt aduerſis neſciamus vllo modo cédere: quò ſic in furore tuo infidelitas conturbetur; vt ex tuo adiutorio noſtra credúlitas coronetur. ℟. *Amen.* Per miſericordiam tuã Deus noſter *&c.*

Fol. 55.

7 SEruientes tibi Domine in timore, diſciplina tua nos erudiendo poſsídeat; & exſultantes cum tremore iocunditas modeſta ſuſtóllat: nec nos efficiamur à via iuſta recedendo pérditi; ſed in te confidendo mereamur eſſe beati. ℟. *Amen.* Per miſericordiam tuã Deus *&c.*

Fol. 181.

8 BEllantium mucrónes, quæſumus Domine, victricis ſemper poteſtatis tuæ virtute retúnde; & contra ſortem tuam meditantes inſania, veritatis tuæ córrige diſciplinã: quique aduersùs Chriſtum tuum blaſphemias declámant, ad prædicationem veræ fidei ſua corda conuertant: vt & vincula peccatorum quibus vincti detinentur, miſeratione diſrúmpas; & cunctos iuſtificatos, digiti tui calamo in libro vitæ conſcribas. ℟. *Amen.* Per miſericordiam tuam Deus noſter *&c.*

3

III.

II. Regum XV. 14.

Pſalmus Dauid cùm fúgeret à facie Abſalón filij ſui.

Beda.

Senſus ſpiritualis.

Dauid *Chriſtum accipe;* Abſalon *Iudam Scariothen:* à cuius facie *Chriſtus* fugit, *vel corporaliter, in montem Olíueti recedendo; vel ſpiritualiter, ſuæ cognitionis & dilectionis abſcondendo lumen. & bene propter ſacramenti concordiam vterque perſecutor vno ſuſpendij tormento perijt. Notandum autem hunc Pſalmum poſt quinquageſimum, & multos alios qui ad Saulis inſidias pertinent, fuiſſe cantatum; ſed certi myſterij gratia præpoſitum: quia & hic qui de triduana Reſurrectione memorat, tertius poni; & ille quinquageſimus debuit, qui remiſſionis & pœnitentiæ fructus oſtendit.*

Totus hic Pſalmus ad perſonam Chriſti aptatur. Primo ad Patrem loquitur, perſecutoribus exprobrans, qui inreligioſa contra ipſum verba loquebantur: Domine quid multiplicati ſunt qui tribulant me? *& reliqua. Secundo loco fidelis populus ne formidet mor-*

tem inſtruitur : quando eum exemplo authoris ſui , ſpe reſurrectionis certiſſimè conſolatur : Ego dormiui &c.

Dominica ad Vigilias.

Euſebius Cæſarienſis. *Prophetia bonorum quæ ventura erant Dauidi.*

S. Athanaſius. *Pſalmus in ſola interpellatione, Pſalmus ad precandum.*

Propheta.

1 DOMINE quid multiplicáti ſunt qui tríbulant me?

2 multi inſúrgunt aduérsùm me:

† 3 multi dicunt ánimæ meæ;

4 *Non eſt ſalus ipſi in Deo* ÷ *eius*:

DIAPSALMA.

† 5 Tu autem Domine ſuſcéptor meus ÷ es:

6 glória mea, & exáltans caput meum.

† 7 Voce meâ ad Dominum clamáui:

8 & exaudiuit me de monte ſancto ſuo.

DIAPSALMA.

℣. 9. Pſalm. IV. 9. Prouer. III. 24.

† 9 Ego dormíui & ſoporátus ſum:

10 & exſurréxi; quia Dominus ſuſcépit me.

℣. 11. Pſal. XXVI. 3.

† 11 Non timébo míllia pópuli circumdántis me.

12 exſurge Domine; ſaluum me fac Deus meus:

PROPHETA. 1 O Domine quid eſt quòd tã multi facti ſint hoſtes mei qui me affligunt? 2 bene multi namque inſurgunt aduersùm me: 3 & multi quoq; dicunt de anima & vita mea; 4 *Non eſt ampliùs huic homini exſpectanda ſalus à Deo ſuo.** 5 Verùm tu viciſſim Domine ſuſceptor meus es atque defenſor; 6 tu cauſa es gloriæ meæ; & is qui ſubleuas caput meum mœrore depreſſum atque lætificas. 7 In alijs calamitatibus meis voce meâ validoque affectu inclamaui Dominum vt me adiuuaret; 8 & ipſe de medio Cherubim Arcæ Teſtamenti, collocatæ in monte ſuo ſancto Sion, exaudiuit me ſe inuocantem.* 9 propterea pacato ego animo inter calamitates ipſas iui cúbitum atque dormítum; & impauidè ſomnum cœpi: 10 & tum euigilaui lætus; quia Dominus ſuis me veluti brachijs ſuſtendandum exceperat. 11 Igitur neque poſthac timebo mihi à decem millibus populi, circumquaque irruentis in me. 12 tantùm tu Domine exſurge ad defenſionem mei; & ſalua me ab iſtis oppreſ-

**Pauſatio aut immutatio muſicæ cantilenæ inter pſallendum.*

quó-

† 13 quóniam ÷ tu : percuſsiſti omnes aduerſantes mihi ſine cauſa :

14 dentes peccatórum contriuíſti.

℣. 15. Iſai. XLIII. 11. Ierem. III. 23. Oſee XIII. 14. † 15 Domini eſt ſalus.

16 ÷ & : ſuper pópulum tuum benedictio tua.

※ *DIAPSALMA* :

ſoribus meis Deus meus : 13 nam & tu aliàs eos qui ſine iuſta cauſa inimícitias in me exercebant, percuſſiſti ignominiosè velut in maxilla ; 14 ac iſtiuſmodi peccatorum dentes ac rabiem contriuiſti. 15 In Domini eſt poteſtate ſaluatio noſtra à malo: 16 & tua eſt Domine benedictio & beneficentia, quæ venit in populum tuum. *

**Pauſatio à pſallendo.*

Orationes.

MSS. 1 EFfúnde Domine benedictionem tuam ſuper populum tuum : vt tuâ Reſurrectione muníti, non timeamus ab aduerſantium vitiorum millibus circúmdari. Qui cum Patre & Spiritu Sancto viuis & regnas Deus in ſæcula ſæculorum. *Amen.*

Breu. Mozarab. fol. 38. 74. 81. 2 QVamuis Domine plurima malignantium multitudo ábneget ſalutem noſtram eſſe in te Domino Deo noſtro : nobis tamen ob hoc ; robur ſpei multùm augétur, quia tu ſuſceptor noſter eſſe dignatus es. obſtruatur itaque os loquentium iniqua ; cùm ſperantes in te miſericordia circúmdat aſſidua. ℟. *Amen.* Per miſericordiam tuam Deus noſter : qui es benedictus, & viuis, & omnia regis in ſæcula ſæculorum. ℟. *Amen.*

fol. 87. 3 AD te Domine propriæ vocis clamore directo, non verba ingenti ſono perſtríngimus : ſed te ad propitiandum toto cordis affectu depóſcimus. exaudi nos quæſumus de monte ſancto tuo Ieſu Chriſto Domino noſtro : cuius nos altitudo érigit ; cuius dilátat fortitudo ; cuiuſque amplitudo confirmat. ℟. *Amen.* Per miſericordiam tuam Deus noſter *&c.*

fol. 14. 112. 172. 187. ** al.* qua. 4 MVltiplicati ſunt, Domine, qui tríbulant nos : ſed tu multus es in miſericordia * qui éruas nos: in nullo

nullo enim formidabimus ab imminenti preſſura;ſi tantùm tuâ muniamur, Omnipotens, gratiâ. ℟. *Amen*. Per miſericordiam tuam Deus noſter *&c.*

fol. 141. 146. 5 EXſurge Domine Deus noſter in auxilium humilium & in exterminium perſequentium nos: cóntere aduerſarios noſtros, qui nos * à præceptis tuis, dolofis promiſſionibus, & apertis terroribus auértere moliuntur: in nullo enim proficient eorum inſidiæ; ſi tuo muniamur ſemper adiutorio gratiæ. ℟. *Amen*. Per miſericordiam Deus noſter *&c.*

* *al.* à præcepto tuo.

fol. 166. 6 EXaudi nos Domine de monte ſancto tuo,clamantes ad te de peccati profundo: vt qui in mundo citra opera carnis prodiéndo, mons factus es magnus; præbe ſolidó nobis tuo hærére fundamento: à quo & inſtantium nos non conuéllat genus tempeſtatum; & inſurgentium féritas te erga noſtrum quiéſcat perſeuerante præſidium. ℟. *Amen*. Per miſericordiam tuam *&c.*

fol. 91. 164. 7 GLoria noſtra,Deus noſter da nobis vt in te ſine fine gloriémur: quoſque feciſti de capitis exaltatione ſublimes; quæſumus vt efficias de totius corporis conſummatâ ſalute ſecuros. éleuet abiectionem noſtram tua magna celſitudo: vt qui humilitate tuâ à terrenis erigimur; exaltatione quoque tuâ ad cæleſtia próuehi mereamur. ℟. *Amen*. Per miſericordiam tuam Deus *&c.*

fol. 201. 8 EXſurge Domine non à ſomno, non à loco, non è tempore, immenſe peruigil ſempiterne: vt quia puſillum gregem tuum multi perſequuntur, multi lacerant; tu propitiator atque defenſor adeſto ſpes à turbine, vmbraculum ab æſtu: & inſurgentium feritatem, nos quæſumus, & conſilia iniqua deſpicias; & ſæuientium in nos dentes ac pedes cónteras; & circumdantium nos millia collecta diſperdas. ℟. *Amen*. Per miſericordiam tuam Deus noſter *&c.*

fol. 212. 9 COnfeſſionem noſtram Domine poſt quietem, dignam tuis conſpectibus éffice: vt ſicut reſurrectio noſtra in te ſumpſit exordium; ita vita noſtra à te habeat

beat præmium: noſtraque fragilitas tuo muniatur auxilio: vt hoſtium millia rábido nos circumdantium frémitu, tuo diſpargantur iudicio, tuoque conterantur reſpectu, tuiſque iaculis vulnerentur: & plebs à te cóndita & redempta, ex te ſuſcepto fidei merito, ſanctoque famulatu ſemper ad te concurrat; tuiſque in atrijs & crebrò laudatura conſurgat. ℟. *Amen*. Per miſericordiam tuam Deus noſter *&c.*

Fol. 224. 10 DOmine gloria noſtra, caput noſtrum, ne vitiorum gúrgite mergámur, exalta; & ne nos multiplex curuet tribulatio, ſúbleua: te verò nobis auxiliante, nec multitudo nocebit tribulantium; & ſuperbia in nos frangétur inſurgentium: tuis ergo vnionem infunde in populis, qui author es & defenſor noſtræ ſalutis. ℟. *Amen*. Per miſericordiam tuam Deus noſter *&c.*

Fol. 222. 251. 367. 11 DOmine Ieſu Chriſte, qui pro nobis ſopórem mortis ideò ſuſcepiſti; ne nos ampliùs obdormiremus in mortem: dona vt qui te moriente renáſcimur; te etiam viuificante, à peccatorum lecto ſurgamus: nec vltra iam obruámur pœnâ peccati; qui nos redemptos congaudemus pretio ſacri ſanguinis tui. ℟. *Amen*. Per miſericordiam tuam Deus noſter *&c.*

De Paſſione Domini.

Fol. 187. 12 DOmine contra multiplicationem tribulantium nos fortis propugnator occúrre; & aduersùs multitudinem inſurgentium in nos, piùs defenſor aſſiſte; ſitque benedictio tua ſuper populum tuum: vt qui ſalutem animæ noſtræ in te eſſe dénegant, te Saluatorem noſtrum ipſi ſibi ſuâ expugnatione cognoſcant. ℟. *Amen*. Per miſericordiam tuam Deus noſter *&c.*

Fol. 26. 347. 13 TV es Domine ſalus; & tua eſt ſalus: hanc gaudemus in nobis largitam; hanc etiam vſque in finem à te petimus largiendam. effunde, quæſumus, ſuper populum tuum benedictionem tuam: vt priuetur maledictio pœnæ; & diteſcat in nobis fructus iuſtitiæ atque lætitiæ. ℟. *Amen*. Per miſericordiã tuam Deus noſter *&c.*

4 IV.

In finem in carminibus Pſalmus Dauid.

[In editione Romana: *In finem pſalmus cantici Dauid.*]

Beda.

Senſus ſpiritualis. Finis *legis eſt Chriſtus ad iuſtitiam omni credenti; qui eſt omnium bonorum glorioſa perfectio: ſiue vt quibuſdam placet, pro nobis dictum eſt, in quos* finis *ſæculorum aduenit.* Pſalmus *autem eſt organum muſicum, capite ſonorum: quo diuina præconia canebantur.* Canticum, *quod ſupernas laudes humanis vocibus perſonabat. Sed hæc ideò videntur eſſe ſociata; quia & inſtrumentis muſicis & choris pſallentium ſacrificijs cæleſtibus conſona vociferatione canebantur. Sic iſtis verbis omnibus commonemur, de Domino Chriſto* Canticum *iſtud eſſe dicturum.*

Per totum pſalmum verba ſunt ſanctæ matris Eccleſiæ. In parte prima rogat vt eius audiatur oratio: increpans infideles, qui colentes falſos deos, culturam veri Domini negligebant. Cùm inuocarem exaudiuit me Deus iuſtitiæ meæ: in tribulatione dilataſti mihi. *Secunda commonet generalitatem; vt relicta ſuperſtitione fallaci, ſacrificium iuſtitiæ debeat immolare. & vt Gentilium mentes facta promiſſione conuerteret; ingentia commemorat Dominum præſtitiſſe Chriſtianis beneficia.* Filij hominum vſquequò graui corde? vt quid diligitis vanitatem; & quæritis mendacium?

Quotidie ad Completoriū. Euſebius Cæſarienſis. *Prophetia Dauidis de ijs quæ paſſus eſt.*

S. Athanaſius. *Pſalmus inuocationis.*

Pſalmus ad precandum.

Propheta. 1 CVM INVOCAREM exaudiuit me Deus iuſtitiæ meæ:

2 in tribulatióne dilatáſti mihi.

† 3 miſerére mei: & exáudi oratiónem meam.

† 4 Filij hominum, vſquequò graui corde?

In perpetuum decantandus cum inſtrumentis muſicis carminum, Pſalmus Dauidi inſpiratus.

PROPHETA. 1 Cùm ſæpe numerò iniuſtè oppreſſus Deum inuocarem in defenſionē meam; ſemper me exaudiuit Deus Iudex & teſtis iuſtitiæ & innocentiæ meæ. 2 Quoniam autem Domine in quacumque tribulatione mea tu mihi cor anguſtiatum dilataſti & exhilaraſti: 3 nunc quoque miſerere mei; & exaudi orationem hanc meam. 4 Vos autem filij hominum perſecutores mei, quouſque vt

5 ÷ vt quid: dilígitis vanitátem; & quæritis
mendácium?

DIAPSALMA;

† 6 ※ Et: ſcitóte quóniam mirificáuit Dominus
Sanctum ſuum:

7 dominus exáudiet ÷ me: cùm clamáuero ad
eum.

Eph. c. IV. 26. † 8 iraſcímini; & nolíte peccáre:

9 quæ dícitis in córdibus veſtris, in cubíli-
bus veſtris compungímini.

DIAPSALMA.

† 10 ſacrificáte ſacrificium iuſtítiæ; & ſperáte in
Domino.

11 Multi dicunt; *Quis oſténdit nobis bona?*

† 12 Signátum eſt ſuper nos lumen vultûs tui Dñe:

13 dedíſti lætitiam in corde meo.

† 14 A fructu fruménti, vini ÷ & ólei: ſui, mul-
tiplicáti ſunt:

---

tandem eritis graui & obſtinato in malis corde contra me? 5 ad quid vanam ſpem me perdendi amatis; & quæritis contra me fictam falſamque calumniam.* 6 Et nunc ſaltem agnoſcite quòd Dominus me ſibi ſacratum ac deuotum admirabilem fecerit mirabili protectione ſua: 7 & quòd idem Dominus me ſemper exaudiet, cùm ad eum clamauero vt me defendat. 8 ſi irati eſtis mihi animo veſtro; vel ſaltem opere ipſo ne peccetis: 9 quinimmo de ijs malis quæ cogitando dicitis in animis veſtris, tunc ſaltem compungimini aculeo pœnitentiæ, cùm quieti eritis in lectis veſtris. * 10 tum Deo offerte ceù ſacrificium, iuſtitiam probitatemque vitæ: & ſpem veſtram in Domino collocate; & vt vos quoq; conſequamini bona. 11 At multi amatores mundi dicunt; *Ecquis nobis monſtrat & exhibet bona mundi, quæ optamus & quærimus?* 12 Sed ſuper nos ô Domine, qui in te ſpem totam poſuimus, lux illa & fauor benignæ faciei tuæ surſum erecta manet tamquam ſignum quoddam & vexillum, ad oſtendendũ nobis vera atque perennia bona: 13 quorum quoque bonorum lætam ſpem immiſiſti in cor meum. 14 Et illi quidem amatores mundi præ copioſo fructu frumenti, vini & olei ſui, multis

**Pauſatio aut immutatio muſicæ cantilenæ inter pſallendum.*

**Pauſatio aut immutatio muſicæ cantilenæ inter pſallendum.*

in

℣. 15. Pſal. III. 5 † 15 in pace in idípſum dórmiam & requiéſcam :
† 16 quoniam tu Domine ſinguláriter in ſpe conſtituíſti me.

---

diuitijs fallacibus curiſque aucti ſunt. 15 at ego meâ ſorte contentus, cum pace & tranquillitate animi ſimul obdormiturus cubabo & in ſomno quieſcam : 16 propterea quòd ſeorſum ab illis mundi amatoribus, tu me Domine habitare feciſti in ſupernorum bonorum ſpe bona.

Orationes.

MSS. 1 EXaudi nos, quæſumus, Domine; & in tribulationibus noſtris miſerere nobis : & qui ſolus magnificatis in populis, ſpiritualem lætitiam tribue, in ſpe futurorum múnerum conſtitútis. Per Dominum noſtrum &c.

Brev. Mozarab. fol. 77. 2 DVM te, omnipotens Deus, noſtræ delinquéntiæ reddunt aduerſum; tuâ inſpiratione, quæſumus, noſtra te inuocatio propitium, & confeſſio faciat eſſe placatum : vt te miſerante, nec tribulatio ſæcularis noſtram mentem deijciat; nec perſuaſio nociua poſsídeat; nec infidelitas tenebroſa conclúdat : ſed vt vultûs tui ſuper nos ſignato lumine fulgeamus; ſemperque in eodem ſplendore, ſtabilitate veræ fidei gradiamur. ℟. *Amen*. Per miſericordiam tuam Deus noſter : qui es benedictus, & viuis, & omnia regis in ſæcula ſæculorum. ℟. *Amen*.

fol. 12. 3 SIngulariter in ſpe tua cónſtitue [nos Domine :] vt quia hic per fidem ambulamus & non per ſpeciem; ſpes ipſa nos ad rem promiſſionis addúcat : quod deſiderium noſtrum, tolerantiæ exſpectatione ſuſténtet; & charitate conſummet. ℟. *Amen*. Per miſericordiam tuam Deus noſter &c.

fol. 159. *De Paſſione Domini.* 4 CVM inuocamus te, exaudi nos Chriſte; qui es iuſtitia noſtra : vt qui pro impijs tribulationum es perpéſſus injúriam; ſupplicantibus nobis dones indulgen-

dulgentiam. ℟. *Amen*. Per miſericordiam tuam Deus noſter *&c.*

fol.177. 5 DEus iuſtitiæ noſtræ, inuocantibus te nobis propítius appáre; vt & ſacrificium veſpertinũ ſacrificemus;[&] ad præmia cæleſtia te auxiliante perueniamus. ℟. *Amen*. Per miſericordiam tuam Deus noſter: qui es benedictus & viuis & omnia regis in ſæcula ſæculorum. ℟. *Amen*.

fol.53.54. 6 DOmine qui ſemper inuocantibus ádes, & in tribulatione conſtitutis opem ferre miſericordię delectáris: dona vt odientes ſæculi vanitatem, refutanteſque mendacium; Chriſtum tuum (quem à te magnificatum agnóſcimus) noſtrum eſſe ſummum æternumque præmium gaudeamus. ℟. *Amen*. Per miſericordiam tuam Deus noſter *&c.*

---

5 V

In finem: pro ea quæ hereditatem conſequitur: Pſalmus Dauíd.

Beda.

Senſus ſpiritualis.

[Pro ea quæ hereditatem conſequitur,] *id eſt, pro Eccleſia: quæ Chriſto reſurgente bonorum ſpiritualium dona percepit: quæ & ipſa nonnumquam Domini vocatur* Hereditas:*cuius pretioſo eſt ſanguine comparata. vnde dictum eſt:* Poſtula à me; & dabo tibi gentes hereditatem tuam.

Totus hic pſalmus à perſona catholicæ profertur Eccleſiæ. quæ prima ſectione orationem ſuam poſcit audiri; hæreticos & ſchiſmaticos prædicans à Domini muneribus excludendos: Verba mea auribus percipe Domine; intellige clamorem meum. *Secunda ſectione per intellectum Scripturarum diuinarum recto tramite dirigi ſe ad illam felicem patriam diuino munere deprecatur; perfidos inde aſſerens fieri funditus alienos: ad poſtremum commemorans præmia Beatorum: vt vna prædicatione & malos prædicta pæna conuerteret; & iuſtos promiſſa præmia concitarent:* Domine deduc me in iuſtitia tua.

Feria II. ad Matutinum.

Euſebius Cæſarienſis. *Oratio ex perſona Eccleſiæ.*

S. Athanaſius, *Pſalmus in interpellatione & oratione & deprecatione*,

Pſalmus ad precandum.

Propheta. 1 VERBA MEA áuribus pércipe Dñe;
2 intéllige clamórem meum:
† 3 inténde voci oratiónis meæ,
4 rex meus, & Deus meus:
† 5 quóniam ad te orábo Domine.
6 Mánè exáudies vocem meam:
† 7 mánè aſtábo tibi; & vidébo
8 quóniam non Deus volens iniquitátem ÷ tu es:
† 9 neque habitábit iuxta te malígnus:
10 neque permanébunt iniuſti ante óculos tuos.
† 11 odiſti omnes qui operantur iniquitátem:
12 perdes ÷ omnes: qui loquúntur mendácium:
† 13 virum sánguinum & dolóſum abominábitur Dominus.
14 Ego autem in multitúdine miſericórdiæ tuæ
† introibo in domum tuam:

In perpetuum decantandus pro Eccleſia quæ hereditatem conſequitur regni cæleſtis, Pſamus Dauidi inſpiratus. ¶ *PROPHETA.* 1 Benignam aurem præbe Domine verbis precum mearum; 2 percipe validum clamorem cordis mei; 3 attende voci deprecationis meæ, 4 ò Rex meus cui ſeruio; & Deus meus quem colo: 5 quia ad te Domine precabor. 6 Domine hoc manè atque citiſſimè exaudi ſupplicem vocem meam: 7 nam hoc manè ante alia opera mea coram te ſtabo; & animo proſpiciam & contemplabor 8 quòd tu non ſis Deus qui bene velis & ames iniquitatem: 9 & quòd apud te non ſit habitarurus in cælo maligrus vllus: 10 & neque iniqui ſint coram oculis tuis permanſuri aſpectu tuo beati. 11 odiſti enim Domine omnes qui operantur id quod eſt iniquum: 12 eoſque omnes perire facies qui mendaciter loquuntur ad proximi perniciem: 13 & abominabitur Dominus meus virum ſanguinarium humani ſanguinis effuſorem atque fraudulentum. 14 Cæterùm ego fretus multâ miſericordiâ tuâ Domine, precaturus introibo in domũ

15 adorábo ad templum ſanctum tuum in timó-
re tuo.

† 16 Domine deduc me in iuſtítia tua propter inimícos meos:

17 dírige in conſpéctu tuo viam meam.

† 18 quóniam non eſt in ore eórum véritas:

19 cor eórum vanum eſt:

ỽ. 20. Pſalm. XIII. 5. Rom. III. 13. † 20 ſepúlchrum patens ÷ eſt: guttur eórum:

21 linguis ſuis dolóſè agébant.

22 Iúdica illos Deus:

† 23 décidant à cogitatiónibus ſuis:

24 ſecundùm multitúdinem impietátum eórum expélle eos:

25 quóniam irritauérunt te ÷ Dómine:

† 26 Et læténtur omnes qui ſperant in te:

27 in ætérnum exſultábunt; & habitábis in eis.

† 28 Et gloriabúntur in te ÷ omnes: qui díligunt nomen tuum:

---

tuam: 15 ibique me proſternam versùs ſanctuarium templi ſancti tui cum timore ac reuerentia tui: teque ita precabor. 16 Domine deduc me per viam iuſtam quâ itur ad te, propter inimicos meos inſidiatores viæ meæ: 17 tu directum coram te fácito iter vitæ meæ. 18 in eorum namque inimicorum meorum ore ac ſermone nihil veri dicitur & recti: 19 eorumque animus vanus eſt, rebus inanibus occupatus, & inſidioſus: 20 fauces eorum exhalantes fœtida verba, ſunt velut apertum ſepulchrum corrupti cadaueris: 21 ſuiſque linguis iam pridèm vtebantur ad dolum, blandè ſed fictè loquentes. 22 Tu Deus iuſte eiuſmodi mendaces vanos atque doloſos iudica atque condemna: 23 à malis conſilijs ſuis quæ excogitauerant, éxcidant te inſectâ: 24 & prout ſuarum impietatum multitudo poſtulat, longè eos expelle & eijce ex conſpectu tuo: 25 quia te Domine exacerbauerunt, & ad iram vindictamque prouocauerunt. 26 Contrà verò lætentur omnes qui in te ſperant: 27 hi in æternum exſultabunt, teque laudabunt; & tu habitabis cum eis ab omni malo protegens eos. 28 Et hic interim gloriabuntur de te omnes qui

29 quóniam tu benedíces iuſto .
† 30 Domine vt ſcuto bonæ voluntátis tuæ coronaſti nos .

---

maieſtatem tuam diligunt ; 29 propterea quòd tu benefaciendo benedicees homini iuſto . 30 Domine vt ſcuto quodam bonæ tuæ erga nos voluntatis vndique nos circumcinxiſti ac defendiſti, ne nos læderent inimici .

Orationes .

MSS. 1 PIE Domine, qui adtríti cordis gémitum, priuſquam proferatur, intelligis; éffice nos, quæſumus, templum Paracliti : vt mereamur ſcuto cæleſtis beneuolentiæ coronari . Per Dominum noſtrum Ieſum Chriſtum Filium tuum : qui tecum viuit & regnat Deus in vnitate eiuſdem Spiritûs Sancti per omnia ſæcula ſæculorum . *Amen* .

Breu. Mozarab. fol. 83. *De reſurrectione Domini.* 2 REX noſter & Deus noſter, depelle à cordibus noſtris erroris & ignorantiæ noctem : vt renouando nos in nouum hominem; manè noſtras exaudias voces. fac nos in bonis operibus tibi adſtare diluculò ; & ad contemplandum te, nobis reſurrectionis tuæ tribue ſacramentum. [℟. *Amen*. Per miſericordiam tuam Deus noſter : qui es benedictus & viuis & omnia regis in ſæcula ſæculorum . ℟. *Amen*.]

fol. 55. 95. 3 DEduc nos Domine in bonis ; ac dirige in conſpectu tuo viam noſtram : vt fides noſtra, ſalutaris tui vocatione, te qui es Rex noſter & Deus noſter, & veſtigio comitetur innóxio ; & curſu óccupet expedíto . [℟. *Amen*. Per miſericordiam tuam Deus noſter *&c.*]

fol. 130. 4 CLamoris noſtri intélligens orationem, clarifica lucis æternæ præſentiâ, manè tibi adſtantium vota : dieique perennis ita præcipe in nobis candorem effulgére ; vt tetræ noctis laſſitudo, & erroris amícta calígo aufúgiat ; Sol quoque verus ſuo nos radio luſtrando cuſtodiat. [℟. *Amen*. Per miſericordiam tuam Deus noſter *&c.*]

Deus

fol. 156. 5 DEus qui odio habes omnes qui operantur iniquitatem; charitatis munimine nos reple: vt aliquando ad te conuerſi, doloris ſui ſentiant cumulum, qui contra te loquuntur mendacium. ℟. *Amen*. Per miſericordiam tuam Deus noſter &c.

fol. 156. 6 IN ore inimicorum tuorum, Domine, veritas non eſt: quia dum à te in intimis auertuntur; cor eorum vanitate deſtrúitur. da ergo nobis vt ſic lingua noſtra cum púritate conſcientiæ acceptum tibi déferat hymnum; vt patens malignitatis non efficiatur ſepulchrum. ℟. *Amen*. Per miſericordiam tuam Deus noſter &c.

fol. 56. 7 AVribus tuis omnipotens Deus percipe verba oris noſtri; & tuorum diluculò clamorem pie ſcrutator intellige: ac tuæ voluntatis ſcuto ita nos præmuníri concede; vt vitioſa ſuggeſtio mentis noſtræ non valeat inrépere: ſit quoque orandi ad te iugis ac fida deuotio; vt contemplatio tua nobis tribuatur in matutino. ℟. *Amen*. Per miſericordiam tuam Deus noſter: qui es benedictus, & viuis, & omnia regis in ſæcula ſæculorum. ℟. *Amen*.

fol. 107. 8 EXſpectatio ſalutis noſtræ Domine, verba ſupplicum precibus ad te directa, ſacris auribus percipe; & occultum cordis clamorem, occultorum ſcrutator intellige: vt ea quæ non timemus admittere, & erubeſcimus pándere; tu Rex noſter miſeratus dimittas, & placatus indulgeas: vt oratio confitentiũ manè ad te perueniat; & tuæ clementia pietatis à te donata ſuccurrat. ℟. *Amen*. Per miſericordiam tuam Deus &c.

fol. 335. *De Sancto Martyre.* 9 ECce lætatur in te, Domine, Martyr tuus Sebaſtianus, & in te gloriatur; quia à te coronatur: petimus ergo te Domine Deus quantis poſſumus precibus: vt quia eius hodiernâ die feſta ſolemnia celebramus; noſtrorum veniam delictorum cónſequi mereamur. ℟. *Amen*. Per miſericordiam tuam Deus noſter &c.

In

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

6. VI.

* I. Paralipom. XV. 21.

*In finem, in carminibus: Pſalmus Dauíd: * pro octauâ.*

[In editione Romana. *In finem in hymnis: Pſalmus Dauid: pro octaua.*]

Senſus ſpiritualis.

Beda.

In finem *iam notum eſt*. Hymnus *eſt laus Diuinitatis, metri alicuius lege compoſita.* Pro Octaua, *Domini ſignificat aduentum; quando finita ſæculi hebdomada, ad iudicandum veniet mundum; vndè pſalmus iſte cum tremore maximo facit initium.*

Quatuor modis in hoc pſalmo cõfitens exorat. In exordio beneuolũ ſibi iudicem facit; animum eius demulcens à poteſtate iudicij, ab infirmitate ſua, à conſuetudine parcendi: Domine ne in furore tuo arguas me; neque in ira tua corripias me. *Secunda diuiſione narrat ærumnas proprias; quibus afflictus & contriſtatus ingemiſcit.* Laboraui in gemitu meo &c. *Tertia ſequeſtrat ſe à malis; quod bono Iudici nouerat eſſe gratiſſimum: vt ab illis mens redderetur aliena, quibus & ipſa iuſtitia probatur aduerſa:* Diſcedite à me omnes qui operamini iniquitatem. *Ad extremum conturbat & repudiat omnes iniquos, quoniam cum ipſis nolebat habere vllatenus portionem:* Erubeſcant & conturbentur vehementer omnes inimici mei.

Dominica ad Vigilias.

Euſebius Cæſarienſis. *Documentum confeſſionis.*

S. Athanaſius. *Pſalmus in interpellatione & oratione & deprecatione.*

Pſalmus I. Pœnitentialis ad ſupplicandum.

Propheta.

ꝟ. 1. Pſal. XXXVII. 2.

1 DOMINE ne in furóre tuo árguas me:
2 neque in ira tua corrípias me.
† 3 Miſerére mei Domine; quóniã infirmus ſum:
4 ſana me Domine; quóniam conturbáta ſunt oſſa mea;

In perpetuum decantandus cum inſtrumentis muſicis carminum, Pſalmus Dauidi inſpiratus. ſuper cithara octo chordarum, aut, ſuper octauo ſono, ¶ *PROPHETA.* 1 Domine ne me redarguas ſcelerum meorum, cum tuo (vt humano more loquar) furore, ſed cum miſericordia: 2 neque velut iratus grauiore tuâ punitione me caſtiges atque eméndes. 3 Miſerere mei Domine; quia viribus imbecillus ſum & languidus: 4 ſana me Domine quia omnia oſſa, robora & áni-

† 5 & ánima mea turbáta eſt valde.
6 Sed tu Domine vſquequó?
† 7 conuértere Domine ÷ &: éripe ánimam
meam:
8 ſaluum me fac propter miſericórdiam tuam:

ỷ. 9. & 10. Pſal. XIX. 10. LXXXVII. 11. CXIII. 17. CXVII. 17. Iſai. XXXVIII. 18. Baruch II. 17.

† 9 quóniam non eſt in morte qui memor ſit tui:
10 in inférno ÷ autem: quis confitébitur tibi?
† 11 Laboraui in gémitu meo:
12 lauábo per ſingulas noctes lectum meum:
13 lácrymis meis ſtratum meum rigábo:

ỷ. 14. Iob XVII. 7. Pſal. XXX. 10. XXXVII. 11. LXXXVII. 10. Thren. V. 17.

† 14 turbatus eſt à furóre óculus meus:
15 inueteráui inter omnes inimícos meos.

ỷ. 16. Matth. VII. 23. XXV. 41. Luc. XIII. 27.

† 16 Diſcédite à me omnes qui operámini iniqui-
tatem:
17 quóniam exaudíuit Dominus vocem fletûs
mei:
† 18 exaudíuit Dominus deprecatiónem meam:

& membra mea conturbata ſunt & conterrita: 5 quin & anima ipſa
mea vehementer turbata eſt & terrefacta. 6 Verùm tu Domine quo-
uſque differes mei miſereri, meque ſanare? 7 verte te benignum ad
me Domine; animamque meam libera à conturbationibus tantis:
8 & ob tuam miſericordiam à tot infirmitatibus atque terroribus
ſalua me antequàm moriar: 9 quia in morte illa æterna non eſt am-
pliùs aliquis qui piè recordetur tui, ſeque conuertat ad te: 10
porrò in inferno quis tibi tuas ampliùs profitebitur laudes? 11 Ecce
Domine ego multùm laboraui & defatigatus ſum ob continuum ge-
mitū meum: 12 & adhuc inſuper per noctes ſingulas lauabo & quaſi
natare faciam in lachrymis lectum meum: 13 totumq; ſtratum meum
lachrymis meis vberrimis madefáciam: 14 etiam oculus ipſe meus
turbatus eſt & caligauit præ grandi amaritudine quâ me furor tuus
impleuit: 15 iamque conſénui & conſumptus ſum viribus inter
omnes inimicos meos, mihi iugiter inſidiantes. 16 Recedite à me ini-
mici mei omnes, qui quod eſt iniquū facitis: 17 quia Dominus iam
exaudiuit vocem hanc & precem fuſam cum fletu meo: 18 exau-
diuit, inquam, Dominus deprecationem hanc meam ut me liberet

domi-

19 dominus oratiónem meam ſuſcépit.
✝20 Erubéſcant & conturbéntur ⁎ veheménter: omnes inimici mei:
21 conuertántur & erubéſcant ÷ valdè: velóciter.

à malo: 19 & orationem hanc meam Dominus acceptauit vt me adiuuet ad bonum 20 Itaque pudore ſuffundantur,& terrefacti turbentur valdè omnes inimici mei ob inſperatam illis ſaluationem meam; 21 fruſtratique ſpe ſuâ, valdè ſubitoque auertantur retrorſum, ac in fugam verſi verecundiâ profundantur.

Orationes.

MSS. 1 EXauditor omnium Deus,exaudi noſtrorum flétuum ſúpplicem vocem; & tribue infirmitatibus noſtris pérpetem ſoſpitátem: vt dum dignanter gemitum noſtri laboris ſuſcipis; tuâ nos ſemper miſericordiâ conſoleris. Per Dominum.

Breu. Mozarab. fol. 77. 2 MIſerere nobis Domine, miſerere ne illa nobis peccatorum infirmitas ǻfferat mortem. ſana nos Domine: vt anima turbata per culpam, ſit tranquilla per gratiam: * infunde medicinam præſtare delicti. ℟. *Amen*. [Per miſericordiam tuam Deus noſter: qui es benedictus & viuis & omnia regis in ſæcula ſæculorum. ℟. *Amen*.]

* *for.* indulge.

fol. 153. 3 ERubeſcant & confundantur omnes inimici mei, Domine; & qui inriſóres ſunt crucis tuæ, & captóres orationis noſtræ. ſuſcipe ergo orationem fidelium; & caſtra ábijce exterorum: vt dum oratio Eccleſiæ ad te dirigitur, omnis per te infidelitas confundatur. ℟. *Amen* Per miſericordiam tuam Deus *&c.*

fol. 158. *De paſſione Domini.* 4 CHriſte Dei Filius, cuius oſſa & anima in paſſione turbata eſt;ſana plagam cordis noſtri: vt confirmatis virtutum oſſibus, ſic paſſionis tuæ concinámus præconia; vt reſurrectionis conlætemur impenſiùs gloriâ pòſt futurâ. ℟. *Amen*. Per miſericordiam tuam *&c.*

Dei

fol.158. *Item de paſſione.*

5 DEI Patris vnigenite Fili Chriſte, cuius diuinitatis oculos ſic paſſionis iniuria non turbat; vt tamen paſſione ipsâ in ſolo homine aſſumptâ,excípiat nos famulos tuos; in quorum viâ amaritudinis, & oculus caligáuit, & vita inter inimicos poſita veteraſcit: ſic à nobis acceſſum exclúde totius malitiæ; vt cómpotes habeamur fœlicitatis æternæ. ℟. *Amen*. Per miſericordiam tuam Deus noſter *&c.*

fol.159. *Item de paſſione.*

6 TE, Ieſu, pro impijs laboraſſe in gemitu credimus paſſionis: ideò petimus vt ſingulare exemplum patientiæ tuæ proficiat ad emolumentum animæ noſtræ: quò per ſingulas noctes ſic lectum ſtratumque noſtrum rigémus in lachrymis;vt continua capiamus præſidia ſanctitatis. ℟. *Amen*. Per miſericordiam tuā *&c.*

fol.159.

7 SAlua nos Domine propter miſericordiam tuam; quos ſcis infirmari propter iniquitatem propriam: & quoniam turbata eſt anima noſtra ob metum tuorum iuſtorum iudiciorum; requieſcat propter iucundiſſimū indulgentiæ tuæ donum: & eam percipiat ad ſanitatis præmium, qui ſuorum confitetur vulnera peccatorum, vt purgatus per gratiam, veniam ſuſcipiat; & ad te ſine confuſione perueniat. [℟. *Amen*. Per miſericordiam tuam Deus noſter *&c.*]

fol.162.

8 DIſcedant à te Domine omnes maligni; quos vtique infidelitatis ſuæ vorágo à te diſcédere fecit: non quò ipſi pœnali vltione à te perituri recedant; ſed vt infidelitatis eorum diſcedente proteruiâ, mitiſſima leui iugo tuo ſua colla ſubmittant. ℟. *Amen*. Per miſericordiam tuam Deus noſter *&c.*

fol.55.55. *al. ab aſperitate.

9 DOmine ne in ira tua nos arguas; neque in tuo nos furore corripias: ſed * aſperitatem vérberis vnge clementiâ lenitatis: vt non perditionem pœna;ſed eruditionem nobis tua cónferat diſciplina. ℟. *Amen*. Per miſericordiam tuam Deus noſter *&c.*

fol.63.

10 PRecamur Domine vt nos in ira tua non arguas; & furorem tuum in nos deſæuíre non ſinas: ſed placidus

D

cidus corrector tolle peccandi vſum ; ne nos arguendo duriùs , propéllat ad nihilum. miſerere ergo infirmitati noſtræ : & famulorum tuorum omnium fidelium infirmorum tuam impérti medelam : & quos cernis proprio turbari peccato ; quietos députa, miſericorditer indulgendo . ℟. *Amen* . Per miſericordiam tuam Deus *&c.*

fol 40. 11 ADeſto, quæſumus, Domine ſupplicibus noſtris : & quibus auſteritatem iuſtæ correctionis infligis : propitius ádhibe auxilium miſericordiſſimæ conſolationis . ℟. *Amen* . Per miſericordiam tuam Deus *&c.*

---

7 VII.

Pſalmus Dauid , quem cantauit Domino pro verbis Chusì filij Iemini .

Beda .

Chuſi *interpretatur* Aethiops : *quo nomine Saul propter ſanguinarios & crudeles mores exprimitur : & appellatur* Filius Iemini ; *quia de illius ſtirpe deſcendit,vt *Regum hiſtoria narrat. Allegoricè* 1. Reg. IX 1. *autem* Dauid , *Chriſtum ;* Aethiopem *verò , perſequentem popu-* *In comment. Pſalm. Tom. 7. *lum Iudæorum intellige . Huius tituli ſenſum ,* Hieronymum ſecutus expoſui : quia ſunt (vt ipſe eſt teſtis) qui hunc pſalmum contra Abſalon putant eſſe cantatum: quando* Chuſi *amicus Dauid deſtruxit conſilium Achitophel . quos ſciendum eſt vehementer errare: primò quia nomen* Chuſai *per* ſamech *litteram ſcriptum eſt: hic verò per* ſin *. deinde quòd numquam Dauid qui ducibus exercitus ſui præceperat ,* Parcite puero Abſalon ; *de morte illius loqueretur ;* Concepit dolorem , & peperit iniquitatem ; lacum aperuit *& cætera: maximè qui hunc mortuum operto capite fleuit . ad extremum , quòd ille amicus Dauid, filius* Arachi; *hic verò* Filius Iemini *ſcribitur.*

Cauſam ergo ſuam Propheta trahens in futurum myſterium Do- Senſus ſpiritualis. *mini Saluatoris ; in prima diuiſione , ſua perſona Dominum deprecatur , vt ab omnibus perſecutoribus , eius virtute liberetur :* Dñe Deus meus in te ſperaui . *Secunda ſectione idem Propheta rogat vt reſurrectionis eius gloria manifeſtata ſubueniat :* Exſurge Domine in ira tua *& reliqua . Tertia [ipſum] introducit loquentem per id quod factus eſt humilis , vt ſecundùm iuſtitiam ſuam veritatemque iudicetur ; malos vltione deterrens , bonis gratuita præmia compromittens:*Iudica me Domine ſecundùm iuſtitiam meam.*In quarta parte iterum Propheta loquitur , commonens Iudæos vt metu futuri iudicij à propoſita iniquitate diſcedant ; ne meritas luere debeant*

vltiones

vltiones : Deus iudex iuſtus & fortis & patiens : numquid iraſcitur per ſingulos dies ? *Poteſt iſte Pſalmus etiam in perſona* * *Dominici hominis intelligi : ſi modò ea quæ ibi humiliter dicta ſunt, ad noſtram infirmitatem referantur, quam ille geſtabat.*

* S. Auguſt. in hunc Pſalm. & Retractat. l. 19. num. 8.

Euſebius Cæſarienſis. *Dauidis confeſſio, & prophetia vocationis Gentium.*

Dominica ad Vigilias.

S. Athanaſius. *Pſalmus in interpellatione & oratione & deprecatione.*

Pſalmus ad precandum.

Propheta.

1 DOMINE Deus meus in te ſperáui:
2 ſaluum me fac ex ómnibus perſequéntibus me; & libera me:
† 3 ne quando rápiat vt leo animam meam;
4 dum non eſt qui rédimat, neque qui ſaluum fáciat.
† 5 Domine Deus meus, ſi feci iſtud;
6 ſi eſt iníquitas in mánibus meis;
† 7 ſi réddidi retribuéntibus mihi mala:
8 décidam méritò ab inimícis meis inánis;
† 9 perſequátur inimícus ánimam meam & comprehéndat;
10 & concúlcet in terra vitam meam;

Pſalmus Dauidi inſpiratus; quē ipſe Domino cecinit pro negotijs
illis Chuſi [quo nomine ſignificatur Aethiops *] de ſtirpe Iemini ex*
tribu Beniamin. ¶ *PROPHETA.* 1 Domine Deus meus ego in te
ſperaui ſemper: 2 ſalua me ergo, & libera me ab omnibus perſequen-
tibus me: 3 ne fortè aliquando Aethiops iſte filius Iemini præda-
bundus vt leo rapiat ferociter animam & vitam meam; 4 cùm
præter te nemo ſit qui me iamiam captiuandum redimat; neque qui
me ab eius manibus ſaluet. 5 Domine Deus meus, ſi feci hoc crimi-
nis quod ille mihi imputat; 6 ſi eſt iniquum aliquod aduersùm
eum in operationibus meis; 7 ſi ego viciſſim mala rependi ijs qui
mihi è contrario mala reddebant pro bonis: 8 ſi hæc, inquā, feci; me-
ritò ſanè decidam ex inimicis illis meis vacuus, & omni ſpe meâ
fruſtratus; 9 meritò Aethiops inimicus hic meus perſequatur &
apprehendat animam vitamque meam; 10 & meritò me adhuc vi-

11 & glóriam meam in púluerem dedúcat.
※ *DIAPSALMA*:
† 12 Exſúrge Domine in ira tua:
13 & exaltáre in finibus inimicórum meórum.
† 14 ※ Et: exſurge ÷ Dómine Deus meus: in præcépto quod mandáſti:
15 & ſynagóga populórum circúmdabit te.
† 16 & propter hanc, in altum regrédere:
17 Dominus iúdicat pópulos.
† 18 Iúdica me Domine ſecúndùm iuſtítiam meã:
19 & ſecúndùm innocéntiam meam ſuper me.
† 20 conſumétur nequitia peccatórum:
21 & díriges iuſtum,
22 ſcrútans corda & renes Deus.
† 23 iuſtum, adiutórium meum à Dómino,
24 qui ſaluos facit rectos corde.

℣. 22. I. Paral. XXVIII. 9. Ierem. XI 20. XVII. 10. XX. 12. Apocal. II. 23.

**Pauſatio aut immutatio muſicæ cantilenæ inter pſallendum.*

uentem ſternat in terram, & ſuis pedibus conculcet; 11 honoremque meum in puluerem collocet ſepulchri. * 12 Exſurge (vt ita dicam) Domine cum ira tua ad vindicationem, quà me defendas: 13 ac te excelſum eſſe demonſtra in finibus ac regionibus eiuſmodi inimicorum meorum: 14 & expergiſcere (vt ita dicam) Dñe Deus meus ad vlciſcendũ præceptum de non inferenda iniuria, quod tu mandaſti & iſti violauerunt: 15 & horũ populorum congregatio à te iudicanda, circumſtet tribunal tuum: 16 & ob hanc rem tu iudicaturus redi (vt ita loquar) ad altitudinem ſolij tui. 17 iure namque populos omnes iudicaturus eſt Dominus omnium. 18 Itaque iudicium pro me fácito Domine, prout poſtulat iuſtitia hæc mea erga inimicos illos meos quos non læſi: 19 & pro me iudica prout exigit innocentia hæc mea quæ in me eſt; quia numquam illis nocui. 20 finiatur, quæſo, malitia hominum peccatorum; & ita hominem iuſtum & innoxium rectè ac proſperè ſe habere facies, 21 ò Deus qui cordiũ affectiones, intimaſque ſenſuum cupiditates examinas atque cognoſcis. 22 Iuſtum eſt auxilium hoc quod mihi in hac iuſta cauſa peto & exſpecto à Domino; 23 qui Dominus ſaluat innocentes qui rectum animum habent. 24 Deus iudex eſt iuſtus & fortis, & lenis, iram

Deus,

† 25 Deus, iudex iuſtus fortis ÷ & pátiens :
26 numquid iráſcitur per ſingulos dies ?
ỳ. 27. Deuter. XXXII. 41.
† 27 Niſi conuérſi fuéritis, gládiũ ſuum vibrábit :
28 arcum ſuum teténdit, & paráuit illum ;
† 39 & in eo paráuit vaſa mortis :
ỳ. 30. Deuter. XXXII. 42.
30 ſagíttas ſuas ardéntibus effécit .
ỳ. 31. Iob XV. 18. 31 Iſai. LIX. 4.
† 31 Ecce partúrijt iniuſtítiam;concépit dolórem;
& péperit iniquitátem .
† 32 lacum apéruit, & effódit eum :
ỳ. 33. Pſalm. IX. 16. LVI. 7.
33 & íncidit in fóueam quam fecit .
† 34 conuertétur dolor eius in caput eius :
ỳ. 35 Prouerb. V. 22. XXII. 8.
35 & in vérticẽ ipſius, iníquitas eius deſcendet.
† 36 Confitébor Dominoſecúndùm iuſtítiam eius:
37 & pſallam nómini Domini Altíſſimi .

---

differens : 25 numquid enim diebus ſingulis iram punitionemque adducit in eos qui ſingulis diebus peccant? 26 Attamen niſi vos perſecutores mei conuerſi fueritis ab nequitia ad pænitentiam, ipſe Deus gladium vindictæ ſuæ acuet,& micantem mouebit in vos minabundus : 27 immò iuſtitiæ ſuæ arcum iam tetendit ; eumque præparauit ad vos ſagittandos : 28 & in eo arcu iam præparauit iacula inſtrumenta mortifera : 29 ſuaſque ſagittas iam perfecit infigendas vobis ardentibus odio mei. 30 Ecce Aethiops hoſtis hic meus inſtar mulieris parturientis niſus eſt vt páreret quid iniuſtum contra me : 31 concepitque occultè in animo ſuo laborem ac dolorem quem mihi faceret ; & peperit tandem ac propalauit rem iniquam, quam in me machinabatur . 32 Ipſe quidem foueam excidit, eamque profundè refódit,in quam ſuis ego inſidijs caderem : 33 verùm & ipſemet iuſto Dei iudicio caſurus eſt in foueam ipſam quam fecerat in ruinam meam . 34 dolor ille quem mihi faciendum conceperat , in ipſiuſmet caput & perniciem reuertetur : 35 & res illa iniqua aduerſùm me iam parta & in lucem edita , in eiuſdem ipſius verticem & ruinam inopinatò récidet. 36 Igitur profitebor Domino debitas laudes prout meritò exigit iuſtitia eius , quà noxios punit, & innoxios ſaluat : 37 ſemperque pſalmos canam in honorem maieſtatis Domini altiſſimi atque ſupremi .

Orationes .

Scrutator

MSS. 1 SCrutator cordium Deus libera nos à preſequentibus nos:& da nobis in tui exſpectatione iudicij firmam cuſtodiam mentis; vt non retribuamus inimicis mala pro malis. Per Dominum noſtrum Ieſum &c.

Breu. Mozarab. fol. 153. *De Paſſione Domini.* 2 DOmine Deus ſperantem in te Eccleſiam tuam à perſequentibus hominibus libera: vt potentiâ paſſionis tuæ, quâ eam primùm liberaſti à captiuitate diaboli; liberes etiam ab ardoribus ſupplicij ſempiterni. ℟. *Amen.* Per miſericordiam tuam Deus noſter: qui es benedictus & viuis & omnis regis in ſæcula ſæculorum. ℟. *Amen.*

fol. 159. 3 DOmine Deus ſaluum fac populum tuum ſecundùm acceptum à te iuſtitiæ donum; in quo ſanctæ fidei nobis tribuiſti myſterium: vt porrecto titulo Crucis, ſic conſumatur nequitia peccatoris; vt dirigatur iuſtus per ſemitas æquitatis. [℟. *Amen.* Per miſericordiam tuam Deus noſter &c.]

fol. 55. 160. 181. 4 GLorioſe potens ac miſericors Deus érue nos ab inſidijs inimici: & ne anima noſtra à rugientis leonis raptu rápido rapiatur; protectio dexteræ tuæ in noſtri cuſtodiam deputetur: ne dum non eſt qui redimat; ille ſæuus occidat: aut ſi non eſt qui ſaluum faciat; ille ſubuertat. Sed tu Leo de tribu Iuda in ira tua exſurge; & *ſeueritate iudicij, inſidioſi hoſtis cateruas intérime: noſque in præcepto quod mandaſti, credere & permanére concede. [℟. *Amen,* Per miſericordiam tuam Deus noſter &c.]

* *al.* veritate.

fol. 161. *De Paſſione Domini.* 5 DOmine Deus ſperantem in te tuam Eccleſiam ſalua: quæ per te, qui pro ea paſſus es, & ab omnibus perſequentibus liberetur; & cum omnibus qui te diligunt, pérpetim iocundétur. ℟. *Amen.* Per miſericordiam tuam Deus noſter &c.

fol. 187. *Item de paſſione.* 6 DOmine Deus ſperantem in te tuam Eccleſiam à perſequentibus omnibus ſalua; & de manu perſequentium potentialiter libera: ac ne quando rapiat vel leo animam eius; tuis ſemper inrorétur virtutibus: vt

cuius

cuius primùm paſſionis completa eſt ſanguine; eius inuictâ liberetur à malis omnibus poteſtate. ℟. *Amen.* Per miſericordiam tuam Deus noſter *&c.*

8 VIII.

In finem: pro torcularibus: Pſalmus Dauid.

Beda.

Senſus ſpiritualis. Pro torcularibus, *pro Eccleſiæ membris dicit: quia ſicut in* torcularibus *preſſæ vuæ, duriſſimis gigartis comminutis, follibuſque vacuatis, dulciſſima vina profundunt: ſic in Eccleſia de obſtinatis moribus tumidaque ſuperbia, preſſura pœnitentiæ ſuaues lachrymæ ſalutariter exprimuntur.*

Eccleſia ergo priſci temporis, in qua reuera torcular *quidem corporum eſt, ſed fructus animarum, primo ingreſſu laudes Domini Chriſti læta decantat; maieſtatem eius prædicans & operationis excelſa:* Domine Dñus noſter *& reliqua. Secundo apertiùs venit ad hominis naturam; quam de conditione paruiſſima, quæ Adam fuerat peccante vitiata, ad magnarum dicit rerum creuiſſe faſtigia. ſic Domini Chriſti ex duabus, in duabus naturis inconfuſis atque diſtinctis, vna perſona ſalutariter & indubitanter agnoſcitur:* [Quid eſt homo quòd memor es eius?]

Dominica ad Vigilias. Euſebius Cæſarienſis. *Prophetia de vocatione Gentium.*

S. Athanaſius. *Pſalmus gratiarum actionis.*

Pſalmus ad laudandum Deum.

Propheta. 1 DOMINE Dóminus noſter, quàm admirábile eſt nomen tuum in vniuérſa terra!

℣. 2. Pſal. CXII. 4. † 2 quóniam eleuata eſt magnificentia tua ſuper cælos:

℣. 3. Matth. XXI. 16. † 3 ex ore infántium & lacténtium perfecíſti laudem

---

In perpetuum decantandus melodia ſuper torcularibus vſitata. Pſalmus Dauidi inſpiratus. ¶*PROPHETA.* 1 Domine Dominator noſtri, ò quàm grande eſt & mirabile nomen & regnum maieſtatis tuæ in tota terra! 2 nam licet tua magnitudo & gloria longè ſupra cælos ipſos nedum terram, ſublimior ſit, & alta reſplendeat: 3 tamen laudem quoque perfectam tibi paraſti vel ex ore ipſo puerorum penè infantium & penè ſugentium adhuc vbera, clamantium *Hoſan-*

pro-

4 propter inimícos tuos,
5 vt déſtruas inimícum & vltórem.
† 6 Quoniam vidébo cælos ⋇ tuos: ópera digitórum tuórum,
7 lunam & ſtellas, quæ ÷ tu: fundáſti:
℣. 8. Iob. VII. 17. Pſal. CXLIII. 3. Hebr. II. 6.
† 8 quid eſt homo quòd memor es eius?
9 aut filius hóminis quóniam víſitas eum?
† 10 minuíſti eum páulò minùs ab Angelis:
11 gloriâ & honore coronáſti eum:
℣. 12. Geneſ. I. 26. 28.
12 ÷ &: conſtituíſti eum ſuper ópera mánuum tuarum.
† 13 omnia ſubiecíſti ſub pédibus eius,
14 oues & boues vniuérſas,
15 ínſuper & pécora campi,
† 16 vólucres cæli, & piſces maris,
17 qui perámbulant ſémitas maris.

---

na Hieroſolymis in Templo; 4 idque perfeciſti propter inimicos & aduerſarios tuos, principes ſacerdotum & ſcribas; 5 vt hoc modo ſaltē à malitia diſſolueres ac ceſſare faceres inimicum tuum tibi aduerſantem, & ſuæ glorię inanis defenſorem ac vindicatorem, ne ſuum locum perderent & Iudaicam gentem. 6 Cæterùm quoniam ego attentiùs videbo tuos cælos, quæ ſunt opera pulcherrima tuis (vt ita dicam) digitis elaborata; 7 & lunam videbo ac ſtellas, quas tu in cæleſtibus orbibus fundaſti & ſtabiliuiſti: 8 idcircò exclamabo mirator, Quantula res eſt *homo* de luto formatus vt tam beneficè tu recorderis eius? 9 aut quid eſt humana natura illius filij de humano ſemine Dauidis, vt tam dignanter eam viſites vnione ineffabili Verbi tui? 10 feciſti quidem ipſum filium hominis Chriſtum paulò inferiorem Angelis ſecundùm humanitatem: 11 ſed propter paſſionem mortis, gloriâ reſurrectionis & honore ſeſſionis ad dexteram tuam ornaſti eum veluti coronâ: 12 cumque conſtituiſti dominum in omnia opera manuum tuarum. 13 omnia namque creata ſubdidiſti pedibus & dominatui eius, nihil dimittendo non ſubiectum ei, pręter te Deum qui ſubieciſti ei omnia; 14 & minimas etiam creaturas ditioni eius ſubieciſti, nempe oues & boues omnes, 15 ac pecora ipſa, prætereà & animalia campeſtria & agreſtia, 16 & aues per aëreum cælum volitantes, & piſces ipſos maris, 17 qui per varia

Domi-

† 18 Domine Dóminus noſter, quàm admirábile
eſt nomen tuum in vniuerſa terra!

eiuſdem maris itinera diſcurrunt, & quæcumque mouentur in aquis.
18 Domine dominator noſtri, ò quàm grande eſt & mirabile nomen
& regnum maieſtatis tuæ in tota terra!

Orationes.

MSS. 1 ADmirabile nomen tuum, omnipotens Domine; ſupplices exoramus: vt qui omnem creaturam mundi ad vſus hominis ſubiecisti; nos ad tuæ ſeruitutis officium dignos digneris éfficere. Per Dominum.

Breu. Mozarab. fol. 132. 2 ADmirabilis Domine, tuum nomen laudabile [eſt] in vniuerſis fínibus terræ. præſta ergo nobis vanam mundi celſitudinem declinare: vt ex ore noſtro tua perficiatur laudatio; & veræ fidei nutrimentis creſcat in nos ſcientiæ plenitudo. ℟. *Amen*. Per miſericordiam tuam Deus noſter: qui es benedictus & viuis & omnia regis in ſæcula ſæculorum. ℟. *Amen*.

fol. 334. 3 DOmine admirabilis & immenſe, humiles nos propitius tam éffice quàm intende: vt quia nomen tuum admirabile eſt in omni terra; veritatis in nos ſolidiùs cúmules diſciplinam. ℟. *Amen*. Per miſericordiam tuam Deus noſter &c.

9 IX.

In finem: pro occultis filij: Pſalmus Dauid.*

* I. Paral. XV. 20. Iuxta LXX. Super alemot. Iuxta Vulgatam: Arcana cantabant.

Beda.

Nomen Filij *perſonam ſignificat Domini Saluatoris: nam cùm nomen aliquod ad quem pertineat non ponitur; neceſſe eſt vt hoc dictum de ſummitate aliqua ſentiatur.* Pro occultis *autem, quod plurali numero poſuit, non vnum ſed vtrumque eius demonſtrat aduentum. Verùm ſciendum eſt in Hebræo haberi;* Pro morte filij: *ſed LXX. Interpretes Chriſti paſſionẽ & reſurrectionem, quæ ignota priùs mundo fuit, per verbum* abſconſionis *celare maluiſſe; ne à gentibus illo tempore facilè noſceretur.* Deinde & Symmachus ita tranſtulit,* Pro victoria de morte filij; *hanc habens conſuetudinem vt verbum Hebraicum* Lamnazzéach, *quod LXX. Interpretes,*

* S. Hieronym. proœm. comment. in Danielem.

In finem; *Aquila tranſtulit*, Τῷ νικοποιῷ, *hoc eſt*, Ei qui præbet victoriam; *ipſe verteret*, Ἐπινίκιον, *quod propriè triumphum palmamq; ſignificat.*

Senſus myſticus. *Totus hic pſalmus à perſona Prophetæ depromitur. Prima profeſſione lætum ſe dicit Domino pſalliturum quoniam confudit diabolum; cuius culturam aduentus ſui pia diſpenſatione deſtruxit:* Confitebor tibi Domine in toto corde meo *&c. Secunda commonet fideles vt pſallant Domino; qui vindicat ſanguinem pauperum; & exaltat eos de portis mortis:* Pſallite Domino qui habitat in Sion. *Tertia peccatoribus cum Antichriſto malorum finem dicit eſſe venturum:* Conuertantur peccatores. *Quarta malorum ipſorum nimietate permotus, conuerſus ad Dominum, quaſi receſſiſſe illum dicit à defenſione pauperum; cùm malis datur licentia præſumptionis ſuæ:* Vt quid Domine receſſiſti longè? *Quinta deprecatur vt tremendi illius Iudicij tempus adueniat; quatenus hæc omnia fine celeri tranſigantur; ne cuiuslibet hominis iniquitas vltra praualeat:* Exſurge Domine Deus, exaltetur manus tua *& reliqua.*

Dominica ad Vigilias. Euſebius Cæſarienſis. *Mors Chriſti & reſurrectio; & regni acceptio, inimicorumque omnium deſtructio.*

S. Athanaſius: *Pſalmus cum confeſſione.*

Pſalmus ad gratias agendas & ad precandum:

Propheta. 1 CONFITEBOR ∸ tibi: Domine in toto corde meo:

2 narrábo ómnia mirabília tua:

† 3 lætábor & exſultábo in te:

4 pſallam nómini tuo, Altíſſime:

† 5 in conuerténdo inimícum meum retrórſum;

6 infirmabúntur & períbunt à facie tua.

† 7 quóniam fecíſti iudícium meum & cauſam meam:

In perpetuum decantandus ſuper occultis iudicijs Dei in morte filij, Pſalmus Dauidi inſpiratus. ✠ *PROPHETA.* 1 Profitebor & celebrabo debitas tibi Domine laudes toto meo cordis affectu: 2 & cuncta tua enarrabo opera admiranda erga me geſta: 3 lætabor & exſultans gloriabor de te eiuſmodi mirabilium effectore: 4 ac maieſtati tuæ pſalmos canam ò Deus altiſſime: 5 eo quòd inimicus iſte meus à te auerſus fuerit retrorſum atque fugatus; 6 & eo quòd reliqui quoque ſequaces eius corruentes debilitandi ſint atque perituri coram te, ipſorum à me iniurias propulſante. 7 tu enim iudicium hoc meum cauſamque meam iſtam feciſti, pro me iudi-

ſediſti

8 ſedíſti ſuper thronum, qui iúdicas iuſtitiám.
† 9 Increpáſti gentes ; ÷ & : périjt ímpius :
10 nomen eórum deléſti in ætérnum & in ſæculum ÷ ſæculi :
† 11 inimícî defecérunt frámeæ in finem : & ciuitátes ÷ eórum : deſtruxíſti.
† 12 périjt memória eórum cum ſónitu :
13 & Dominus in ætérnum pérmanet.
† 14 Paráuit in iudício thronum ſuum :
℣. 15. & 16. Pſal. XCV. 13. XCVII. 9.
15 & ipſe iudicábit orbem ÷ terræ: in æquitáte:
16 iudicábit pópulos in iuſtítia.
† 17 & factus eſt Dominus refúgium pâuperi,
℣. 18. Pſal. XXXVI. 39. XLV. 2. XC. 15.
18 adiútor in opportunitátibus, in tribulatióne.
† 19 Et ſperent in te qui nouérunt nomen tuum :
20 quóniam non dereliquíſti quærêntes te Dómine.
† 21 Pſallíte Domino qui hábitat ÷ in : Sión :

---

cando contra aduerſarios meos: 8 & in hoc meo negotio veluti pro tribunali ſediſti tu qui iudicas iuſtè. 9 Tu minis ac pœnis obiurgaſti eiuſmodi gentes iniquas ; ſtatimque perijt impius ille inimicus meus : 10 eorumque omnium nominis memoriam oboleuiſti in ſempiternum & in omnia ſæcula. 11 & ita enſes illi & arma ſtrepentia inimici illius mei iam defierunt in perpetuum ; eorumque ciuitates euertiſti : 12 perijtque eorum memoria & recordatio vna cum toto armorum ſuorum ſono atque ſtrepitu: 13 & Dominus æternum manet in ſolio regni ſui. 14 Hic Dominus ſtabiliuit ac parauit tribunal ſuum ad iudicium faciendum pro me vendicando ab oppreſſoribus : 15 & idem iudicaturus eſt cum iuſtitia habitatores terræ ; 16 iudicaturus eſt, inquam, cum rectitudine omnes populos. 17 & ita Dominus ſe mihi pauperi oppreſſo præbuit veluti tutum locum refugij ; 18 & mihi adfuit adiutor temporibus opportunis cùm opus erat, nempè in tribulatione & anguſtia. 19 Omnes igitur qui maieſtatem tuam agnoſcunt, ſpem ſuam in te collocent, 20 Domine quia nunquã ope tuâ deſeruiſti eos qui te exquirebant & inuocabant ad adiutoriũ ſui. 21 Canite pſalmos Domino qui domicilium ſanctum

 annun-

22 annuntiáte inter gentes ſtudia eius:

℣. 23. Geneſ. IX. 5. † 23 quóniam requírens ſanguinem eórum, recordátus eſt

24 non eſt oblítus clamórem páuperum.

† 25 Miſerére mei Domine: vide humilitátem meam de inimícis meis,

† 26 qui exáltas me de portis mortis;

27 vt annúntiem omnes laudatiónes tuas

28 in portis filiæ Sión:

† 29 Exſultábo in ſalutari tuo:

℣. 30. Pſalm. VII. 16 ℣. 31. Pſal. LVI. 7. 30 infixæ ſunt Gentes in intéritu, quem fecérunt.

† 31 in láqueo ÷ iſto; quem abſcondérunt, comprehénſus eſt pes eórum.

† 32 Cognoſcétur Dominus, iudícia fáciens:

33 in opéribus mánuum ſuárum comprehénſus eſt peccátor.

---

conſtructum habet in monte Sión; 22 eiuſque cogitationes, voluntates & conſilia mirabilia annunciate inter gentes omnes: 23 quia cùm eorumdem quærentium ſe ſanguinem effuſum vindicaturus requirit de manu homicidę, illorum ſe ſemper memorem fuiſſe demonſtrat; 24 ſeque oſtendit numquam fuiſſe oblitũ deprecationis & clamoris pauperum. quo ego clamore eum olim ita precabar: 25 Miſerere mei Dñe; & humiliationem hanc meam & afflictionem quæ mihi fit ab inimicis meis, commiſerationis oculo vide tu, 26 qui me ſemper erigere ſoles & eripere de portis extremiſq; periculis mortis; 27 quò omnia tua erga me facta laudanda poſſim annunciare palã 28 in portis & compitis frequentiſſimis vrbis Sión. & hæc olim precabar. 29 Nunc verò exſultabo ob tuam Dñe mihi allatam ſaluationem: 30 cùm gentes aduerſariæ meæ demerſæ ſint ac defixæ in ea perditionis fouea, quam mihi fecerant ac paráránt: 31 & cùm pes eorum, eâ ipsâ pediculâ captus ſit, quam mihi comprehendendo occultè tetenderant. 32 Agnoſcetur planè Dominus cùm ſua manifeſtè vltionum iudicia fecerit: 33 veluti cùm peccator ſuarum

CANTICVM DIAPSALMATIS.

† 34 Conuertantur peccatóres in inférnum;
35 omnes gentes quæ obliuiſcúntur Deum:
† 36 quóniam non in finem oblíuio erit páuperis:
37 patiéntia páuperum non períbit in finem.
† 38 Exſúrge Domine: non confortétur homo:
39 iudicéntur gentes in conſpéctu tuo.
† 40 conſtítue Domine legiſlatórem ſuper eos:
41 vt ſciant gentes quóniam hómines ſunt.

※ *DIAPSALMA*:

Pſalmus X. ſecundùm Hebræos.

† 42 VT QVID Domine receſſiſti lóngè?
43 déſpicis in opportunitátibus, in tribulatióne?
† 44 Dum ſupérbit ímpius, incénditur páuper.
45 comprehendúntur in conſilijs, quibus cógitant.
† 46 Quóniam laudátur peccátor in deſidérijs ánimæ ſuæ;
47 & iníquus benedícitur:

** Canticũ interquieſcente pſalterio ſiue muſico inſtrumento.*

**Pauſatio aut immutatio muſicæ cantilenæ inter pſallendum.*

ipſe operibus manuum captus fuerit atque corruerit.*34 Reuoluan-
tur in infernum peccatores; 35 eóque reuoluantur gentes omnes
quæ obliuiſcuntur Dei: 36 quia non in perpetuum obliuioni erit
pauper; 37 & patiens exſpectatio pauperum non in perpetuum fru-
ſtrata peribit. 38 Exſurge (vt ita dicam) à longa patientiâ tuâ Do-
mine; ne, quæſo, ſe homo fortificet ac præualeat: 39 iudicentur,
quæſo, puniantúrque gentes impię in tuo conſpectu ac tribunali.
40 & tuæ Domine prouidentiæ permiſſu conſtitue ſuper eos terri-
ficum magiſtrum aliquem vel tyrannum; 41 vt iſtiuſmodi gentes di-
ſcant & agnoſcant ſe homines eſſe miſeros & inualidos. 42 * QVA-
RE Domine ita te exhibes vt videaris veluti à nobis abſceſſiſſe atque
ſtetiſſe à longè? 43 vt quid nos diſſimulas in temporibus opportunis,
nempè in tribulatione & anguſtia? 44 Cùm impius ſuperbit, pauper
perſecutionis ignibus ardet & cruciatur: 45 ſed impij capiuntur in-
dubiè ad interitum ſui per ea ipſa conſilia ſceleſta quæ excogitaue-
rant ad perniciem aliorum. 46 Quoniam autẽ ſe peccator laudat de
concupiſcentijs ſatiatis animi ſui; 47 & ſibi benedicit & applaudit

exacer-

† 48 exacerbáuit Dominum peccátor;
49 ſecúndùm multitúdinem iræ ſuæ non quæret.
† 50 non eſt Deus in conſpéctu eius:
51 inquinátæ ſunt viæ illíus in omni témpore.
† 52 Auferuntur iudícia tua à fácie eius:
53 ómnium inimicórum ſuórum dominábitur.
† 54 dixit ÷ enim: in corde ſuo; *Non mouébor à generatióne in generationem: ſine malo.*
℣. 55. Pſalm. XIII. 3. Rom. III. 14. † 55 Cuius maledictióne os plenum eſt & amaritúdine & dolo:
56 ſub língua eius, labor & dolor.
† 57 ſedet in inſidijs cum diuítibus,
58 in occúltis vt interfíciat innocéntem.
† 59 oculi eius in páuperem reſpíciunt:
60 inſidiátur in abſcóndito, quaſi leo in ſpelúnca ÷ ſua:
† 61 inſidiátur vt rápiat páuperem,
62 rápere páuperem dum áttrahit eum.

---

auarus & iniquus: 48 idcirco peccator eiuſmodi Dñum blaſphemauit & concitauit ad iram; 49 & per multã iracundiam & faſtuoſam arrogantiam ſuam Deum nõ exquiret, eique placere non curabit. 50 Deus non eſt coram eo peccatore & in cogitationibus eius; 51 cuius actiones quibus vitam tranſigit, contaminantur omni tempore. 52 E regione faciei eius tolluntur longeque ſiunt tua Domine iura ſeruanda, & tua iudicia terribilia in eum exercenda: 53 vnde & in omnes inimicos ſuos dominari conabitur: 54 locutus eſt namque in animo ſuo ita; *Ego a fœlicitate hac mea nunquam dimouebor in omnia futura tempora: eroque ſemper ſine malo & afflictione.* 55 Sermo oris eius plenus eſt execrationis & amarulentiæ & fraudis: 56 & in lingua eius verba ſunt alijs laborifera ac facientia dolorem. 57 is vnà cum ſibi ſimilibus diuitibus rapacibus ſedet in inſidijs, 58 ſedet, inquam, in locis abſconditis, ad occidendum aliquem innocentẽ. 59 & inde oculi eius circumſpiciunt in pauperem prætereuntem: 60 inſidiatur enim in loco abſcondito, quemadmodum leo in ſuã ſpeluncã inſidiaretur ouiculæ; 61 inſidiatur autem ad rapiendum aliquem pauperem; 62 ad rapiendum, inquam, paupe-

in

† 63 in láqueo ſuo humiliábit eum :
64 inclinábit ſe & cadet, cùm dominátus fuerit
páuperum.
† 65 dixit ∸ enim : in corde ſuo ; *Oblítus eſt Deus*:
66 *auértit fáciem ſuam ne vídeat in finem.*
℣. 66. Iob XXII. 13. Pſal. XCIII. 7. † 67 Exſurge Domine Deus: exaltétur manus tua:
ne obliuiſcáris páuperum.
† 68 propter quid irritáuit ímpius Deum ?
69 dixit enim in corde ſuo ; *Non requíret.*
† 70 vides ; quóniam tu labórem & dolórem conſideras ;
71 vt tradas eos in manus tuas.
† 72 Tibi derelíctus eſt páuper :
73 órphano tu eris adiútor.
℣. 74. Iob XXXVIII. 15. Pſal. XXXVI. 17. † 74 cóntere bráchium peccatóris & malígni :
75 quærétur peccátum illíus; & non inueniétur.

---

rem, cùm ad paratam decipulam attraxerit eum. 63 in quâ decipulâ ſuâ captum, deprimet eum atque ſubijciet: 64 & irruens incuruabit ſe, totuſq; procumbet quaſi ſuper prædam vorandam, cùm ſcilicet in eiuſmodi pauperes inſidioſè captos fuerit dominatus. 65 Nec id mirum, exiſtimauit enim & dixit in animo ſuo: *Oblitus eſt Deus rerum humanarum quæ hic fiunt ; 66 faciemque ſuam auertit in perpetuum ne videat quæ hic fiunt bona vel mala.* 67 Surge Domine Deus meus ad tantam impietatem ; eléuetur & excelſa monſtretur in vlciſcendo manus & potentia tua : ne videaris velut oblitus pauperum. 68 ob quam enim cauſam impius te Deum concitauit ad iram? 69 nempè quia in animo ſuo exiſtimauit & dixit: *Deus rationem factorũ noſtrorum non eſt requiſiturus.* 70 at tu Deus omnia vides ; nam tu conſideras laborẽ ac dolorem quibus improbi probos laborare faciunt & dolere ; 71 vt eoſdem improbos tandem tradas in vltrices manus tuas, æterno ſupplicio cruciandos. 72 Tibi Dñe tuæque tutelæ dimiſſus eſt pauper : 73 & tu pupillo humanâ ope deſtituto aderis adiutor. 74 itaque peccatoris & maligni pauperes opprimentis brachium roburque contere : 75 & ita confracto brachio peccatoris, ſi eiuſdem peccatum & facinus requiretur, non in-

ỳ. 76. Pſalm. XXVIII. 10. CXLIV. 13. CXLV. 10. Ierem. X. 10. Thren. V. 19: Daniel. IV. 31. VI. 26. I. Tim. I. 17.

† 76 Dominus regnábit in ætérnum, & in ſæculum
÷ ſæculi:
77 períbitis gentes de terra illíus.
† 78 Deſidérium páuperum exaudíuit Dominus:
79 præparatiónem cordis eórum audíuit áuris
tua:
† 80 iudicáre pupíllo & húmili:
81 vt non appónat vltra magnificáre ſe homo
ſuper terram.

---

ueniętur amplius & non exſtabit, quia patrari non poterit. 76 Dominus regnabit in æternum & in omnia ſæcula: 77 vos autem gentes impię dè terra illius expulſæ peribitis. 78 Dominus exaudiuit deſiderium pauperum: 79 & certè auris tua Domine audiuit attenta prępatationem, propoſitum ac deſiderium cordis eorum 80 vt faceres iudicium pupillo & humili oppreſſo; 81 quò nequaquam vltra adderet in terra ſe magnum exiſtimare atque iactare ſuperbè homo de terra.

Orationes.

MSS. 1 CONfeſſioni noſtræ piam aurem tuam Deus clemens áperi; qui ſperantes in te nunquam conſueuiſti relínquere: vt exaltati de portis mortis perpetuæ, poſsímus ſalui, tentatoris occultas inſidias éffugere. Per.

Breu. Mozarab. fol. 56. 65. 77. 111. 2 DEſiderium tuorum Domine pauperum ſic intende propitius; vt & donorum cæleſtium nobis copiam tríbuas; & * tumórem prætereuntium rerum à nobis auertas. auris quoque tua noſtram ita orationem intendat: vt dum pupillo humilique iudicium féceris; paternâ nobis indulgentiâ blandiáris; & pro humiliatione pręſentium, gaudia * retríbuas æternorum. ℟. *Amen*. Per miſericordiam tuam Deus noſter: qui es benedictus & viuis, & omnia regis in ſæcula ſæculorum. ℟. *Amen*.

* *al.* amorem.

* *al.* tribuas.

fol. 14. 3 EXalta nos Domine de portis mortis; vt laudes tuas in portis filiæ Sion adnunciare poſsímus. illuc nos

pertra-

pértrahe ; & inde nos rémoue : vt ad ſupernam voluntatem, mentis noſtræ ſe tendat erectio ; & tenebrarum opera, conuerſionis noſtræ relinquat intentio. ℞. *Amen.* Per miſericordiam tuam Deus noſter *&c.*

fol. 138. 4 DEus, cui humanæ fragilitatis cura relicta eſt ; tu pauperibus in tribulatione præſta ſuffragium : tu egenis adeſto pius [adiutor] ; vt brachia malignantium qui nos euértere nituntur, fortitudine tuâ proſternantur: ne dum voluntatis ſuæ protéruiam implent, magnificare ſe de hereditate tua iactanter aggrediantur. ſic clemens cliéntes érudi & prótege; qualiter præſentis vitæ ſolatio fóueas ; & pòſt ad æterna præmia introducas. ℞. *Amen*. Per miſericordiam tuam *&c.*

fol. 177. 5 PSallat ſemper Eccleſia tua nomini tuo altiſſime Deus ; qui per paſſionis tuæ triumphum, conuertiſti inimicum animæ noſtræ retrorſum : quæſumus proinde, vt eodem cum ſuis ſatellítibus infirmatis & pérditis, áffatim tua nos ſemper prótegat paſsio glorioſa. ℞. *Amen*. Per miſericordiam tuam Deus noſter *&c.*

De Paſſione Domini.

fol. 179. 6 MIſerere noſtri Domine ; & vide humilitatem noſtram de inimicis noſtris: vt qui nullis tenéri potuiſti dolorum infernalium vinculis ; nos à portis mortis potentialiter exaltare digneris. ℞. *Amen*. Per miſericordiam tuam Deus noſter *&c.*

fol. 56. 7 IN toto corde noſtro confitebimur nomini tuo Domine, quòd inimicum noſtrum retrorſum redíre feciſti ; dum eum potentialiter igneâ catenâ vinxiſti ; & nos de portis mortis, paſſionis tuæ victoriâ liberaſti. eſto nunc quæſumus cuſtos redemptorum, qui pretium factus eſt peccatorum. eſto refugium pauperum, defenſio viduarum, & protectio pupillorum : vt dum ſingulorum neceſſitatibus ſingulari fauore ſubuéneris; ſingulari fide à cunctis inceſſabiliter collaudéris. ℞. *Amen.* Per miſericordiam tuam Deus noſter *&c.*

De Paſſione Domini.

fol. 56. 8 AVerte Domine inimicos noſtros retrorſum; vt dum aſpicis, infirmentur: atque ipſe adiutor in opportunita-

tunitatibus in tribulatione, opportunitatum nobis gratiam præſta; & tribulationum pondus atténua: vt nec proſperitas nos réuocet ad negligentiam; nec anguſtia pértrahat ad ruinam: ſed miſeratio tua nos perdúcat ad veniam. ℟. *Amen*. Per miſericordiam tuam Deus *&c.*

fol. 41.

De Sancto Confeſſore.

9 ECce Domine, in toto corde ſuo te ſolum confeſſor tuus Martinus confitetur & credit; dum conceptum amorem tuæ fidei confitendo narrat; & mirabilia tua deuoto ore pronunciat. lætari ergo & exſultare nos fac in te & iugiter & euidenter: vt in te habeamus poſt diſcrimina requiem; in quo ille poſt confeſſionem meruit inuenire mercedem. ℟. *Amen*. Per miſericordiam tuam Deus noſter *&c.*

Comment. huius Pſalm. tom. 7. S. Hieronymi.

10 ORamus te Domine, vt nos ab operibus Antichriſti cuſtodire digneris illæſos: vt ab eo pupílli facti, patrem [te] Chriſtum Dominum cognoſcentes; te ſequamur fide, te retineamus corde, te glorificemus in opere. quia tibi eſt cum æterno Patre & Spiritu Sancto honor & gloria in ſæcula ſæculorum. *Amen*.

---

10 X.

In finem: Pſalmus Dauid.

Beda.

Senſus myſticus.

Finis *ſemper ad Chriſtum tendit; ſed modò paſſionem illius, modò reſurrectionem deſignat: nunc autem ſanctam fidem declarat; in qua hæretici digladiantur contra fideles Chriſtianos. ſciendum igitur hunc pſalmum ad deſtruendos hæreticos eſſe prolatum.*

Pſalmus hic totus ad perſonam Prophetæ referendus eſt. Primo capite de inſidiatoribus hæreticis dicit; qui nituntur Catholicos in ſuam conuertere prauitatem: In Domino confido. *Secundo, Domini comminatur iudicium; & quid in illa retributione ſubſtinere poſſint euidenter oſtendit; vt iuſtitiam Domini metuentes, ſuperſtitioſas deſerant falſitates:* Pluet ſuper peccatores.

Dominica ad Vigilias.

Euſebius Cæſarienſis. *Triumphalis hymnus eius qui ſecundùm Deum decertat.*

S. Athanaſius. *Pſalmus in narratione.* Item: *Hortatorius ad fortitudinem.*

Pſalmus

Pſalmus ad meditandum.

Propheta. 1 IN DONINO confido: quómodo dícitis ánimæ meæ;
2 *Tránſmigra in montem ſicut paſſer?*
† 3 *quóniam ecce peccatóres intendérunt arcum;*
ý. 3. &c. Pſalm. LXIII. 4. 5. 4 *parauérunt ſagíttas ſuas in pháretra,*
5 *vt ſagíttent in obſcúro rectos corde:*
† 6 *quóniam quæ perfecíſti, deſtruxérunt.*
7 *iuſtus ÷ autem: quid fecit?*
ý. 8. Habac. II. 20. † 8 Dominus in templo ſancto ſuo:
9 Dominus, in cælo ſedes eius.
ý 10. Pſalm. XXXII. 13. XXXIII 16. 17. LXV. 7. † 10 oculi eius ÷ in páuperem: reſpíciunt:
11 pálpebræ eius intérrogant filios hóminum.
† 12 Dominus intérrogat iuſtum & ímpium.
13 Qui áutem díligit iniquitátem, odit ánimam ſuam.
† 14 pluet ſuper peccatores láqueos:

In perpetuum decantandus Pſalmus, Dauidi inſpiratus. ¶*PROPHETA.* 1 Ego in Domino confiſus ſum; quomodo ergo vos amici mei hæc animæ meæ verba dicitis; 2 *Transfuge hinc, & citiſſimè vt paſſerculus tranſuola in montem?* 3 *quia ecce peccatoros iſti perſecutores tui iam arcum ſuum tetenderunt:* 4 *ſuaſque ſagittas præparauerunt in pharetra:* 5 *vt proditoriè noctu cùm obſcura fuerit luna, emiſſis arcu ſagittis configant eos qui rectum & innoxium animum habent:* 6 *tum etiam quia ipſi iam deſtruxerunt ea fundamenta ac ſtabilimenta, quæ tibi tuæque familiæ aptaueras atque perfeceras.* 7 *porro iuſtus hic & innocuus quid illis vmquam mali fecit?* 8 At Dominus eſt in templo ſuo ſancto quò ego confugiam: 9 eiuſdemque Domini thronus eſt in cælo ſuper mortales omnes. 10 oculi eius in pauperem proſpiciunt oppreſſum iniuſtè: 11 eius obtutus examinant filios hominum: 12 omnemque hominem tum iuſtum tum impium examinat Dominus quid agant & quemadmodum viuant. 13 Cæterùm qui id quod iniquum eſt amat, is odio habet ſuam ipſius animam: 14 inſtar pluuiæ namque Deus laqueos

 ignis

℣.15. Ezechiel. XXXVIII. 22.

15 ignis ※ &: ſulphur ※ &: ſpíritus procellárum, pars cálicis eórum.

† 16 quóniam iuſtus Dominus ÷ &: iuſtítias diléxit:

17 æquitátem vidit vultus eius.

---

immittet in peccatores quibus capiantur ad ſupplicium: 15 eorumquè peccatorum veluti quotidiana victûs & potûs portio, erit ignis & ſulphur & ventus procelloſus. 16 nam iuſtus eſt Dominus; & quæ iuſta ſunt dilexit ſemper, vt odiuit ſemper iniuſta: 17 eiuſque facies benigno ſemper aſpexit oculo & approbauit id quod æquum eſt & rectum, vt auerſatus eſt ſemper omne prauum.

Orationes.

MSS.

1 DIrige oculos pietatis tuæ ſuper humilem paupertatis noſtræ perſonam omnipotens Domine; & circúmda nos fidei armis: vt ab iniquitatum ſagittis érüti, valeamus æquitatē & iuſtitiam cuſtodire. Per D.

Breu. Mozarab. fol. 37. 84. 111.

2 IVſtus es Dñe; & iuſtitiam diligis; atque aſpicis æquitatē: da nobis ante oculos [tuos] tibi placita & placitúra perficere; & ſemper digna tuæ iuſtitiæ atque æquitatis opera conſummare. ℟. *Amen.* Per miſericordiā tuam Deus noſter: qui es benedictus & viuis & omnia regis in ſæcula ſæculorum. ℟. *Amen.*

fol. 160.

3 DEus, cuius oculi in pauperem reſpiciunt: in te confidenti animæ noſtræ dona auxilium: vt qui ſanari nos paſſionis tuæ vulneribus imprecámur; te auxiliante à noſtris paſſionibus liberemur. ℟. *Amen.* Per miſericordiam tuam Deus noſter *&c.*

De paſſione Domini.

fol. 177.

4 ADuersùs te Chriſte Domine peccatores malignantes prætendentes arcum doloſitatis ſuæ, nihilominus ſagittis transfíxi ſunt. quia igitur te in obſcuro nequitiæ in iaculis linguæ ſuæ, vt conati ſunt, transfígere nequierunt; nos, quæſumus, ab eorum dentibus tuæ paſſionis munímine extrahamur: vt te, quem rectum corde perſecuti ſunt impiè; ſéntiant noſtrum in omnibus protectorem. ℟. *Amen.* Per miſericordiā tuā Deus *&c.*

Item de paſſione.

Bene-

Benedictio.

* Comment. huius Pſalm. tom. 7. S. Hieronymi.

5 [CHriſtus Dominus] nos vocatione ſuâ dignetur
dignos éfficere: & non ſecundùm peccata no-
ſtra nobis ſupplicia ínferat; ſed ſecundùm magnam
miſericordiam ſuam veniam largiatur. Quia ipſi eſt cum
æterno Patre & Spiritu Sancto honor & gloria in ſæcu-
la ſæculorum. *Amen.*

11

XI.

In finem: pro octauâ: Pſalmus Dauid.

Beda.

Sensus myſticus.

Octaua, *vt in ſexto Pſalmo iam dictum eſt, ad æternam pertinet requiem: nam* octauum *diem mundus iſte non recipit; ſed finito ſeptimo redit ſemper ad primum. petit itaque Propheta iniquitatem iſtius mundi deſtrui; vt ad illam veritatem futuræ promiſſionis debeat perueniri. meritoque huic pſalmo* octauus *dies aptatur: vbi ſæculi iſtius conſuetudo vitioſa deſeritur; & illius venire innocentia poſtulatur.*

Prima parte Propheta ab iſtius mundi peruerſitate ſaluari ſe petit; quoniam doloſi atque ſuperbi potentiam Domini ſceleratis oblocutionibus abnegabant: Saluum me fac Domine. *Secundo promiſſionem Patris per omnipotentem Filium prædicat eſſe faciendam; eloquia Domini ſub breuitate collaudans, ſicut priùs ſermones impios arguebat:* [Propter miſeriam inopum &c.]

Dominica ad Vigilias.

Euſebius Cæſarienſis. *Accuſatio malignorum: & prophetia de Chriſti aduentu.*

S. Athanaſius. *Pſalmus in interpellatione & oratione & deprecatione.*

Pſalmus ad precandum cum lamentatione.

Propheta.

1 SALVVM ÷ ME: FAC DOMINE; QVO-
NIAM DEFECIT SANCTVS:
2 quóniam diminútæ ſunt veritátes à filijs
hominum:

In perpetuum decantandus ſuper cithara octo chordarum, vel ſuper octauo ſono, Pſalmus, Dauidi inſpiratus. ¶*PROPHETA.*
1 Salua me Dñe: quia penè deſijt eſſe homo pius & ſanctus:
2 & quia ad paucum numerum redactæ ſunt & penè defecerunt veracitates & fideli-

† 3 vana locúti ſunt vnuſquíſque ad próximum ſuum :

4 lábia dolóſa , in corde & corde locúti ſunt .

† 5 Diſpérdat Dominus vniuérſa lábia dolóſa & línguam magníloquam :

† 6 qui dixérunt ; *Línguam noſtram magnificábimus :*

7 *lábia noſtra à nobis ſunt :*

8 *quis noſter dóminus eſt ?*

DEVS. † 9 PROPTER MISERIAM ínopum, & gémitum páuperum

10 nunc exſúrgam: (dicit Dominus)

† 11 ponam in ſalutari: fiduciáliter ÷ agam : in eo .

Propheta. † 12 ELOQVIA DOMINI , elóquia caſta :

℣. 13. Pſal. CXVIII. 140. Prouerb. XXX. 5. 13 argéntum igne examinátum , probátũ terræ,

14 purgátum ſéptulum .

In cod. Vaticano à ℣. 8. ſic vnico verſu legitur ,
Quis noſter dominus eſt propter miſeriam inopum & gemitum pauperum .

---

tates inter filios hominum:3 nam ferè quiſque hominum ſolitus eſt inania & mẽdacia verba loqui cum proximo ſuo:4 & per labia ſermoneſq; blandos & fraudulentos, duplici corde & animo aliud dicendo & aliud ſentiendo , mala loqui conſueuerunt . 5 Exſcindat Dñus ac perdat omnia huiuſmodi labia fraudulenta,& linguam omnẽ & de ſe magnificè,& de alijs ſuperbè loquentem: 6 eoſque Dñus diſperdat qui ſoliti ſunt dicere: *Linguam noſtram ſuperbiloquentia roborabimus; grandia & arrogantia verba loquemur: 7 labia noſtra à noſtro ſunt arbitratu mouenda; & prout libuerit noſtra ſunt verba promenda.8 ecquis noſtri eſt dominus,qui nos coërceat ne loquamur?* ¶*DEVS.* 9 Propter calamitatem quam patiuntur pauperes, & propter lamentationem & gemitum inopũ , 10 nunc exſurgã opem illis laturus (dicit Dñus.) 11 eoſq;pauperes liberabo ab oppreſſoribus,& ponam in ſalute & in tuto: & liberè fidenterque agam in eã ſalute præſtandâ,nullo me impediente.¶*PROPHETA.*12 Verba hæc & promiſſa Dñi verba ſunt ab omni falſitate ac dolo pura : 13 pura, inquam, ſunt velut argentum puriſſimum igne examinatum , & peritis terræ aurificibus probũ,14 & velut argentũ ſepties ac ſæpiùs

Tu

† 15 Tu Domine ſeruabis nos;
16 & cuſtódies nos à generatióne hac in ætérnum.
† 17 in circúitu ímpij ámbulant:
18 ſecúndùm altitúdinem tuam multiplicáſti fílios hóminum.

---

repurgatum. 15 Tu nos ergo Domine cuſtodi, 16 noſque conſerua ab hoc genere prauo hominum in æternum vſque: 17 nam circumquaque & vbique impij obambulant, & vndique nos cingunt: 18 cùm tu ſecundùm imperſcrutabilem altitudinem iudiciorum tuorum multiplicaueris filios Adæ, multùm illis ſemper proſpiciens & conſulens ſiuè bonis ſiuè malis.

Orationes.

MSS.

1 MIſerere fragilitati noſtrę ſanctiſſime Pater: & concede nobis eloquia tua pudíco corde continére; vt poſſimus à multíloqua doloſitáte inſanientium declinare. Per Dominum noſtrum Ieſum Chriſtum.

Breu. Mozarab. fol. 63. 77.

2 DEus qui ſuperbis reſiſtis, & linguam magníloquam labiaque doloſa diſperdis; fac nos caſta eloquia tua, quę velut argentum igne probatum ſunt examinata, percípere: vt omni arrogantię tumóre deiecto, expoſitoque * corruptionis noſtrę contagio, géminę dignitatis ſplendorem, * ſicut à te índitum in noſtra conditione ſuſcépimus; ita per te renouatum per omnia retineamus. ℟. *Amen*. Per miſericordiam tuam Deus noſter: qui es benedictus & viuis & omnia regis in ſęcula ſęculorum. ℟. *Amen.*

* *al.* conditionis.
* *al.* ſanctitate inditum.

fol. 157.

De paſſione Domini.

3 LIbera nos Domine à labijs iniquis & à lingua magníloqua, qui in Crucis appenſus es ſtaterâ: & pręſta vt nec accuſatori accuſandi áditus páteat; nec plebs tua eius decípulis acquieſcat: nec iram tuam ſuggéſtio fallax commóueat. ſed tu Domine ipſum humani generis cállidum inſidiatorem frámeâ diuinâ concíde: & pro miſerijs pauperum ínclytâ bonitaté exſurge. [℟. *Amen*. Per miſericordiam tuam Deus noſter &c.]

Saluum

Fol.160. 4 SAluum fac populum tuum Domine; qui glorioſâ paſſionis tuæ exceptione lætamur: vt labia doloſa non habeamus in corde: ſed ore ſimplici, & vanè loquentibus finem pónere; & in te credentium poſſimus accendere charitatem. ℟. *Amen*. Per miſericordiam tuam Deus noſter *&c.*

Item de paſſione.

Fol.161. 5 VAna ſatis, Domine, de te loquuntur qui te Dei Filium confitéri nefárijs vocibus dedignantur: diſperde ergo labia doloſa à cœtu Eccleſiæ tuæ; vt deſtructâ vanitate ſuperbiæ, candor in nos rútilet humilis diſciplinæ. ℟. *Amen*. Per miſericordiam tuam *&c.*

Fol.178. 6 DIſperde Domine vniuerſa labia doloſa & linguam magníloquam; vt qui in Salutare tuum fidenter agere nolunt, labiorum ſuorum malitiâ confundantur; ſicque illis in Chriſto Domino noſtro vocatis per pœnitentiam, vnaque nobiſcum fidei linguâ effectis; labia doloſa vtcumque à nobis vſquequaq; diſpéreant. ℟. *Amen*. Per miſericordiam tuam Deus noſter *&c.*

Fol.57. 7 CVſtodi nos Domine in generatione & progenie; nec cum præſenti voluámur ſæculo, qui tuo iam inhæſimus fundamento: ſed miſeriarum noſtrarum conſolator exſurge; & prouentu lętitiæ mœróres noſtros abſtérge. ℟. *Amen.* Per miſericordiam tuam *&c.*

---

12 XII.

In finem: Pſamus Dauíd.

Beda.

Senſus myſticus.

Totus pſalmus de charitate loquitur Domini Chriſti. Reſpiciens Propheta totum pene mundum idololatriæ mancipatum; prima parte credulitatem ſuam aduentu ſanctæ Incarnationis depoſcit expleri; vt vel ſic confuſa Gentilitas, ſuum poſſet agnoſcere creatorem; Vſquequò Domine obliuiſcéris me? *Secunda ad noſtras petitiones efficaciter inſtruendas illuminari faciem ſuam vehementer expoſtulat; ne inimici aliqua fraude ſuccúberet, qui ſemper ſe in eius dicit miſericordia fuiſſe confiſum:* Reſpice & exaudi me Dñe Deus meus.

Euſebius Cæſarienſis. *Inimicorum inſurrectio, & exſpectatio Chriſti.*

S.Atha-

Domini-ca ad Vi-gilias.

S. Athanaſius. *Pſalmus in interpellatione & oratione & deprecatione.*

Pſalmus ad precandum cum lamentatione.

Propheta.

1 VSQVEQVO Domine obliuiſcéris me, in finem?
2 vſquequó auértis faciem tuam à me?
† 3 quámdiu ponam conſilia in ánima mea;
4 dolórem in corde meo per diem?
† 5 vſquequó exaltábitur inimícus meus ſuper me?
6 Réſpice ∸ &: exáudi me Dñe Deus meus.
† 7 illúmina óculos meos: ne vnquam obdórmiam in morte:
8 ne quando dicat inimícus meus; *Præuálui aduérſus eum.*
† 9 Qui tríbulant me exſultábunt, ſi motus fúero:
10 ego autem in miſericórdia tua ſperáui.
† 11 Exſultábit cor meum in ſalutari tuo.
12 cantábo Domino qui ∸ bona: tribúit mihi:

In perpetuum decantandus Pſalmus, Dauidi inſpiratus. PROPHETA. 1 Vſque ad quod tempus videberis mei oblitus ò Domine, perpetuo nè? 2 vſque ad quod tempus vt iratus auerſurus es à me benignam faciem tuam? 3 quouſque anceps recogitando ponam varia & noua conſilia in ánima mea ad euadendum pericula? 4 quouſque nouum dolorem ponam in corde meo omni die ac nocte? 5 vſque ad quod tempus inimicus ille meus eleuabitur contra me, meque deprimet? 6 Aſpice, quæſo, benignus in me: & exaudi me te implorantē Domine Deus meus. 7 illumina oculos meos interiores præ triſtitiâ dormitantes; ne aliquando obdormiā in perpetuum mortis ſomnum: 8 & ne aliquando inimicus hic meus dicat de me; *Præualidior illo fui ego.* 9 Qui me opprimunt triumphantes exſultabunt, ſi eorum ego violentiâ concuſſus, dimotus fuero à ſpe meâ in te: 10 verùm ego in tuâ ſemper miſericordiâ firmus ſperaui atque ſperabo. 11 Igitur poſthac cor meum gaudio exſultabit de ſalute & liberatione à te mihi præſtanda: 12 & laudes canam Domino qui

13 ÷ & pſallam nómini Dómini altíſſimi :

mihi benefecerit : 13 pſalmoſque cantabo in honorem maieſtatis Domini altiſſimi atque ſupremi.

Orationes.

MSS. 1 NE auertas faciem tuam à nobis omnipotens Deus; ne inimici noſtri exaltentur aduersùm nos : ſed ita cor noſtrum Salutaris tui exſultatione perfúnde ; vt facias nos ſomnum ſecundæ mortis euádere. Per eumdem Dominum noſtrum Ieſum Chriſtum *&c.*

Brev. Mozarab fol. 160. 2 VSquequò Domine exaltabitur inimicus animæ noſtræ, qui nos quotidianâ vitiorum abródit rubígine? reſpice iam,& exaudi nos: ac ne quando inimicus noſter aduersùm nos præualuiſſe ſe iactet; victoriâ Crucis tuæ ſemper ad ſuperna nos érige; & eum qui nos conatur rápere,ſub noſtris pedibus conterendum immérge. ℟. *Amen.* Per miſericordiam tuam Deus noſter : qui es benedictus & viuis & omnia regis in ſæcula ſæculorum. ℟. *Amen.*

fol. 64. 3 REſpice & exaudi nos Domine Deus noſter ad placandum : tímidos conátus noſtros adiuua : da finem operis, qui dediſti principium voluntatis : da vt poſsímus implére, qui dediſti vt velímus incípere. ℟. *Amen.* Per miſericordiam tuam Deus noſter *&c.*

fol. 65. 4 ILlumina oculos noſtros Domine : vt in te fidei noſtræ defixo obtutû, & conſilium anima noſtra amoris tui dulcedine capiat ; & dolorem in corde noſtro, timoris tui recordatione conclúdat. ℟. *Amen.* Per miſecordiam tuam Deus noſter *&c.*

Glorificatio.

Comment. huius Pſalm. tom. 7. S. Hieronymi. MEritò Domine Ieſu Chriſte nomini tuo pſallitur: qui diues pietate, & iuſtis victoriam præſtas; & peccatores vt ad te conuertantur inuítas. Tibi gloria & honor cum æterno Patre & Spiritu Sancto in ſæcula ſæculorum. *Amen.*

In

13

XIII.

In finem: Pſalmus Dauid.

Beda.

Senſus myſticus.

Eccleſia Chriſti, veſaniam condemnat Iudæorum. facies illa Domini quæ in XII. pſalmo quærebatur, hic iam aduenisse narratur. Et ideo primo modo increpat Eccleſia Iudæos, qui viſo Chriſto minimè crediderunt: Dixit inſipiens. *Secundo modo dicit inani eos trepidatione confundi, qui fructuoſum timorem Domini cognoſcere noluerunt*: Illic trepidauerunt. *Ad poſtremum eorum in fine ſæculi prædicitur euenire conuerſio*: Cùm auerterit Dominus.

Dominica ad Vigilias.

Euſebius Cæſarienſis. *Accuſatio malignorum: & prophetia* [al. *exſpectatio*] *aduentus Chriſti.*

S. Athanaſius. *Pſalmus accuſatorius impiorum & iniquorum.*

Pſalmus ad meditandum.

Propheta.

1 DIXIT inſipiens in corde ſuo: *Non eſt Deus.*

℣. 1. Pſal. LII. 1.

† 2 Corrúpti ſunt ÷ & : abomínábiles facti ſunt in ſtudijs ÷ ſuis:

3 non eſt qui fáciat bonum ÷ non eſt vſque ad vnum:

† 4 Dominus de cælo proſpéxit ſuper filios hóminum;

5 vt vídeat, ſi eſt intélligens ÷ aut : requírens Deum.

In perpetuum decantandus Pſalmus, Dauidi inſpiratus. ¶ *PROPHETA.* 1 Stultus & amens homo ſenſit & dixit in animo ſuo quòd non ſit Deus. 2 Omnes homines in Adam peccauerunt, ſeque & vias ſuas corruperunt, & abominabiles Deo facti ſunt in voluntatibus & affectionibus ſuis, intenti ad malum omni tempore. 3 non eſt inter eos ex ſe iuſtus quiſquam, nec eſt qui ſuis viribus exerceat bonitatem ſecundùm Deum; non eſt, inquam, ne vnus quidem. 4 Dominus de cælo perſpexit in filios hominum, 5 vt videret num eſſet aliquis qui ſanâ mente Deum intelligeret, aut ſaltem exquire-

ỷ. 6. Rom. III. 12.

† 6 Omnes declinauérunt: ſimul inútiles facti ſunt:
7 non eſt qui fáciat bonum; non eſt vſque ad vnum.
† 8 ÷ Sepulchrum patens eſt guttur eórum:
9 ÷ linguis ſuis dolósè agébant:
10 ÷ venénum áſpidum ſub labijs eorum:
† 11 ÷ quórum os malediĉtióne & amaritúdine plenum eſt:
12 ÷ velóces pedes eorum ad effundéndum ſanguinem:
† 13 ÷ contrítio & infœlícitas in vijs eórum:
14 ÷ & viam pacis non cognouérunt:
† 15 ÷ non eſt timor Dei ante óculos eórum:
16 Nónne cognóſcent omnes qui operántur iniquitátem?
17 Qui déuorant plebem meam ſicut eſcam panis,
† *Dominum non inuocauérunt:

---

ret eum cognoſcere eique obedire. 6 Et ecce omnes filij hominum
deflexerant & receſſerant à Deo, pariterque omnes fœtuerant, &
inutiles & inepti effecti fuerant ad opus bonum Deo dignum.
7 & coram oculis Dei non erat, qui bonitatem ſicut illi placet exer-
ceret; non erat, inquam, ne vnus quidem. 8 Eorum planè guttur
fœtidos ſermones exhalans, eſt veluti apertum ſepulchrum putre-
facti cadaueris: 9 ſuiſque linguis vſi ſunt ad dolum faciendum per
verba blanda: 10 cùm interim velut inſanabile venenum aſpidum
lateat ſub verbis eorum. 11 ex eorum ore ſermo prolatus, execra-
tionis & amarulentiæ plenus eſt: 12 eorumque pedes veloces ſunt
in currendo vt humanum ſanguinem fundant: 13 in eorum vijs
modiſque viuendi fit aliorum contritio atque calamitas: 14 & vitam
pacatam agere non nouerunt: 15 & non eſt timor aliquis de Deo
coram oculis mentis eorum. 16 Verùm nonne tandem Deum intel-
ligent & agnoſcent omnes qui id quod eſt iniquum faciunt? 17 Qui
iniquitate ſuâ populum meum pauperem qui mecum eſt, de-
prædantes deuorant, ac ſi famelici deuorarent panem; hi Do-

illic

18 illic trepidauérunt timore ÷ vbi non erat
timor :
† 19 quóniam Dóminus in generatióne iuſta eſt.
20 Conſilium ínopis confudíſtis ;
21 quóniam Dominus ſpes eius eſt.
† 22 Quis dabit ex Sión ſalutare Iſraél ?
23 Cùm auérterit Dominus captiuitátem plebis
ſuæ,
24 exſultábit Iacób ; ÷ & : lætábitur Iſraél.

---

minum non inuocauerunt vt ipſis adeſſet adiutor. 18 quapropter vano ibi timore formidauerunt, vbi iuſti timoris cauſa non erat: 19 nam Dominus cum genere iuſtorum hominum eſt, vt illis adſit & opem ferat. 20 Sed vos impij pudore perfudiſtis & deriſiſtis conſilium ac propoſitum probi pauperis; 21 nempe quòd in ſolo Dño eſſet poſita ſpes eius. 22 O vtinam quis det de monte Sion Saluatorem illum Iſraëlis! 23 Cùm Dominus captiuum populum ſuum reduxerit à captiuitate & ſeruitute miſerrima: 24 tunc Iacobi patriarchæ progenies exſultabit; æternumque lætabitur Iſraëliticus populus.

Orationes.

MSS. 1 DIgnare Domine de cælo ſancto tuo reſpícere ſuper filios hominum: & da nobis agnóſcere viam pacis: vt aduerſâ vitiorum captiuitate depulſâ, cæleſtis Ieruſalém habitaculis perfruamur. Per Dominum.

Breu. Mozarab. fol. 16. *Pro Arrianis.* 2 NOmen tuum Domine credere ſemper & inuocare nos fácito: nec cum corde inſipientium ſentiamus, qui infideli voce adclámant, Non eſt Deus. corruptionem mentis eorum ad veritatem conuerte fidelium: vt fideles, eorum práuitas non ſubuertat; & fideles, illos doctrinâ pietatis acquírant: vt infideles ſectam abominabilem réſpuant; & cum fidelibus, Trinitatis eſſentiam corde íntegro fateantur & credant: vt cum iuſtis generationibus deputentur; & cum Sanctis tuis beatitudinis gloriâ potiantur. ℟. *Amen*. Per miſericordiam

cordiam tuam Deus noſter : qui es benedictus, & viuis & omnia regis in ſæcula ſæculorum. ℟. *Amen*.

Fol. 179.

Pro Iudais.

3 IEſu Dei Patris ineffabile Verbum, quem inſipientium corda ideò verum Deum eſſe non credunt; quia in ipſo corde ſuo corrupti & abominabiles facti ſunt; te petimus & rogamus, vt cognoſcant te eſſe Chriſtũ, ſicut & nos cognouimus : vt ſic fidelibus ij per veram fidem cogitatione lætabundi iungantur; qualiter pleniſſimè gaudeant ſe ipſos àdditos ad numerum redemptorum. ℟. *Amen*. Per miſericordiam tuam Deus noſter *&c.*

Benedictio.

Comment. hunus Pſalm. tom. 7 S. Hieronymi.

DOminus nobis tribúere dignetur; vt nos actu Iacob effecti ſupplantatis vitijs, & verè Iſraëlitæ; ipſum mente vidére, ipſum corde tenére mereamur. Cui eſt cum æterno Patre & Spiritu Sancto, honor & gloria in ſæcula ſæculorum. *Amen*.

---

14 XIV.

Pſalmus Dauid.

Beda.

Prophetica interrogationi reſpondet Dominus, in Decalogi exemplum, decem virtutibus ad ſuæ beatitudinis atria peruenìri. Diuiſio huius pſalmi tota interrogatione & reſponſione continetur: ſed interrogatio vno verſiculo; reſponſio verò ſex verſibus complexatur.

Dominica ad Vigilias.

Euſebius Cæſarienſis: *Reſtitutio in priſtinum ſtatum* [vel *Repræſentatio*] *eius qui ſecundùm Deum perfectus eſt.*

Pſalmus ad meditandum.

Propheta.

1 DOMINE, quis habitábit in tabernáculo tuo?

V. 2. Pſal. xxiii. 3.

2 ⁜ aut: quis requiéſcet in monte ſancto tuo?

Pſalmus Dauidi inſpiratus. ¶ *PROPHETA.* 1 Domine quis dignè habitabit vt peregrinus in hoc temporario tentorio tuo? 2 aut quis tandem perpetuò requietus habitabit in æterno iſto ſancto mõ-

QVI

Deus. † 3 QVI INGREDITVR ſine mácula ; & operátur iuſtitiam :

ỿ. 1. &c. Iſa. XXXIII. 15.

† 4 ÷ qui: lóquitur veritátem in corde ſuo :

5 qui non egit dolum in língua ſua :

† 6 nec fecit próximo ſuo malum :

7 & oppróbrium non accépit aduérsùs próximos ſuos :

† 8 ad níhilum dedúctus eſt in conſpéctu eius malígnus :

9 timéntes autem Dominum, gloríficat :

† 10 ÷ qui: iurat ÷ próximo ſuo: & non décipit:

ỿ. 11. Exod. XXII. 25. Leuit. XXV. 36. Deuter. XXIII. 19.

11 ÷ qui: pecúniam ſuam non dedit ad vſuram:

12 & múnera ſuper innocéntem non accépit.

ỿ. 12. Exod. XXIII. 8. Deuter. XVI. 19.

† 13 Qui facit hæc, non mouébitur in ætérnum.

te tuo? [1] *DEVS* 3 Is peregrinabitur in tentorio meo, & requieſcet in monte meo, qui viâ vitæ ſuæ incedit ſinè maculâ criminis, & opera iuſta facit : 4 nempè is qui ex animo ſuo ſincerè dixerit veritatem : 5 qui non vſus fuerit ſuâ linguâ ad faciendam fraudem proximo ſuo : 6 neque aliquid mali eidem proximo ſuo fecerit : 7 & probrum aduersùs proximos ſuos nec ipſe acceperit ad exprobrandum ; nec à criminatore dici ſuſtinuerit: 7 & is coram quo aſpernandus, & pro nihilo reputatus fuerit homo malignus, quamuis potens ille fuerit & diues: 9 contrà verò magnifecerit & gloriâ dignos reputauerit timentes Dominum, quamuis pauperes & imbecillos : 10 & is qui cùm aliquid iuramento promiſerit proximo ſuo, poſtea irritum ei non fecerit quod iurauerat : 11 quique ſuam pecuniam alijs fœneri non dederit : 12 & munera non acceperit ad innocentem aliquem lædendum. 13 Qui hæc, inquam, fecerit, is non dimouebitur in æternum ; ſed ſtabilis, perpetuuſque habitator erit in monte ſancto meo.

Orationes.

1 COncede nobis pijſſime Deus ſine macula ingredi Eccleſiâ tuam; & auerte nos à dolis proximi vel vſúris : vt dum hæc ſecundùm tuum obſeruamus præceptum, non commoueamur ab æmulis ſupplicijs in æternum. Per Dominum Ieſum Chriſtum.

Chriſte

Breu. Mozarab. fol. 170.

2 CHriſte Dei Filius áſpice humilitatem noſtram in ieiunijs; qui deceptoris diſcipuli fraude, ínnocens tráderis ad ſupplicium Crucis: & ſuper quem innocentem munera accepta ſunt captiónis; da nobis vt nec iurando decípere proximos, nec nóxijs moribus ſtudeamus pérdere noſmetipſos: quin potiùs patientiæ tuæ doctrinam ſequentes, internos externoſque valeamus euíncere hoſtes. ℞. *Amen*. Per miſericordiam tuam Deus noſter: qui es benedictus, & viuis, & omnia regis in ſæcula ſæculorum. ℞. *Amen*.

De Paſſione Domini in ieiunio Quadrageſimæ.

---

15 XV.

Tituli inſcriptio: ipſi Dauid.

Beda.

Senſus myſticus.

Dum omnes dicantur Inſcriptiones titulorum, *qui in Pſalmorum frontibus affiguntur; neſcio quid myſticum iſte deſignans, hoc ſpecialiter primus continet. quia enim Domino crucifixo ſcriptus eſt Titulus,* Rex Iudæorum: *non inconuenienter in pſalmo, quo idem Rex de ſua paſſione & reſurrectione locuturus eſt; huius* Inſcriptionis *commemoratio præcedit. nam & hoc quod additur,* Ipſi Dauid; *non ad quamlibet aliam perſonam, ſed ad ipſum Dominum Saluatorem quod canitur pertinere monſtratur.*

Per totum pſalmum introducitur perſona Domini Saluatoris. Prima poſitione, ex humanitate ſuſcepta loquitur ad Patrem, conſeruari ſe petens; quia ſpem ſuam poſuerit ſemper in eo: ſubiungit & quemadmodum Sancti eius non carnalibus deſiderijs, ſed ſpiritualibus virtutibus eligantur: omnia quæ pertulit, ad hereditatis ſuæ gloriam afferens fuiſſe perducta: Conſerua me Domine. *Secunda poſitione eidem Patri gratias refert; qui illi à dextris apparendo, iniquitatem huius ſæculi, omnipotentiæ ſuæ virtute ſuperauit: vnde animam ſuam de inferno aſſerit eſſe liberatam; & per reſurrectionis gloriam in delectationibus dexteræ ipſius ſe memorat collocatum:* Benedicam Dominum qui tribuit mihi intellectum.

Dominica ad Vigilias.

Euſebius Cæſarienſis. *Electio Eccleſiæ, & Reſurrectio Chriſti.*

S. Athanaſius. * *Pſalmus in interpellatione & oratione & deprecatione.*

* Hoc potiùs pertinet ad Pſ. ſequentem.

Pſalmus ad precandum & meditandum.

CON-

Chriſtus. 1 CONSERVA me Domine; quóniam ſpe-
ráui in te.
2 Dixi Domino; *Deus meus es tu* :
℣. 3. Iob. XXII. 3. XXXV. 7. Pſal. LIX. 9. 3 *quóniam bonórum meórum non eges.*
† 4 Sanctis qui ſunt in terra ✢ eius :
5 mirificáuit ※ omnes: voluntátes meas in
eis.
† 6 multiplicátæ ſunt infirmitátes eórum:
7 póſteà acceleraućrunt.
† 8 non congregábo conuentícula eórum de
ſanguínibus:
9 nec memor ero nóminum eórum per labia
mea.
℣. 10. Pſalm. LXXII. 26 CXVIII. 57. CXLI. 7. Thren. III. 24. † 10 Dominus pars hereditátis meæ & cálicis
mei.
11 Tu es qui reſtítues hereditátem meam mihi.

Ad perpetuam memoriam recolendus perindè ac ſi eſſet inſcriptio inſculpta in titulo vel columna Pſalmus, Dauidi inſpiratus. ¶*CHRISTVS*. 1 Cuſtodi me hominem à mórte donec venerit tempus à te præfinitum Dñe Deus Pater; nam in te ſperaui. 2 Ego dixi Domino; *Deus meus es tu: quo tota mea indiget humanitas. 3 cùm tu non indigeas bonis humanæ naturæ meæ operibus vt ſis beatus.* 4 Ipſe Deus non ſibi ſed ſanctis hominibus qui in hac eius terrâ verſantur, 5 mirabiliter prodeſſe fecit omnes meas voluntates, quas pro eis redimēdis habui in vitâ meâ. 6 quorum quidem ſanctorũ multæ priùs fuerant imbecillitates ex vitijs, erroribus & idololatria quammaximè: 7 ſed poſteà per opus redemptionis meæ ad me redemptorem velociter properauerunt. 8 eorum autem ego cōngregabo eccleſias & congregationes non cruentas de libatis ſanguinibus pecorum vt in veteri lege: 9 & ne nomina quidem ſiuè priorum infirmitatum, ſiuè cruentarum victimarum commemorabo ampliùs labijs meis, vel ad damnandũ vel ad exigendum. 10 Dominus Deus eſt ipſe mihi homini tamquam tota portio mea hereditaria, & tamquam tota portio victûs & potûs mei; vndè viuo, vndè beor. 11 Sed & tu Domine es is qui mihi præterea reſtitues ac redin-

✝ 12 funes ceciderunt mihi in præclaris:

13 ÷ & : enim hereditas mea præclara eſt mihi.

✝ 14 Benedicam Dominum, qui tribuit mihi intellectum:

15 inſuper & vſque ad noctem increpuerunt me renes mei.

ỳ. 16. Actor. II. 25. ✝ 16 prouidebam Dominum in conſpectu meo ſemper:

ỳ. 17. Pſalm. LXII. 24. CIX. 5. CXX. 5. 17 quoniam à dextris eſt mihi, ne commouear.

✝ 18 Propter hoc lætatum eſt cor meum;

19 & exſultauit lingua mea;

20 ÷ inſuper ; & caro mea requieſcet in ſpe:

ỳ. 21. Actor. II. 31. XIII. 35. ✝ 21 quoniam non derelinques animam meam in inferno;

22 nec dabis Sanctum tuum videre corruptionem.

---

tegrabis à me poſſidendam hereditatem illam humani generis in primo parente collapſam atq;deperditam. 12 in cuiuſmodi hereditatis adeptione quodammodo funiculi menſorij ac ſortes mihi obueniſſe videntur veluti in locis pulcherrimis ac præſtantiſſimis: 13 hereditas namque hæc mea eſt ſpecioſiſſima mihi & præſtantiſſima. 14 Itaque benedicam Domino quòd me iſtiuſmodi præclaræ hereditatis intelligentem reddiderit ; 15 & quòd etiam ad noctem vſque ſemper me erudierint ac admonuerint interni affectus mei vt opus redemptionis perficerem,quod ille mihi commiſerat. 16 Ego iugiter prouidebam ac præponebam coram me Dominum tamquàm ſcopum, vt illius nutu cuncta perficerem: 17 quia adeſt ille mihi auxiliator velut ad latus meum dexterum, ne inter paſſiones acerbiſſimas dimouear à peragendo opere illo meo. 18 Ob hanc autem cauſam lætatum eſt,ſeque oblectauit cor meum ; 19 meaque lingua exſultauit in laudibus ; 20 & ipſa præterea corporis mei caro in ſepulchro habitabit & quieſcet cum ſpe reſurgēdi tertiā die: 21 nempe quia tu Domine animam meam non longo tempore derelinques in inferis ſinus Abrahæ: 22 nec permittes vt ego Sanctus ille tuus filius experimento ſentiam putrefactionem in ſepulto corpore meo.

Notas

† 23 Notas mihi fecíſti vias vitæ:

℣.24. Pſalm.XI.7.

24 adimplébis me lætítiâ cum vultu tuo.

25 delectatiónes in déxtera tua ÷ vſque: in finem.

---

23 Tu notas feciſti mihi vias, quibus in vitam immortalem poſt paſſionem eſſem intraturus: 24 & tunc me æternâ lætitiâ implebis ac ſatiabis tua cum iucundiſſimo aſpectu faciei tuæ. 25 eruntque tunc in perpetuum duraturæ delectationes in dexterâ illâ tuâ ſummæ fœlicitatis, in quâ me collocabis.

Orationes.

MSS.

1 Conſérua Domine ſperantes in te; & éffice voluntates tuas in nobis: vt clarificáti lætitiâ Reſurrectionis tuæ, mereamur à dextris tuis cum Sanctis omnibus delectari. Qui cum Patre & Spiritu Sancto viuis & regnas Deus per omnia ſæcula ſæculorum. *Amen.*

fol. 86. 252.

2 Pars hereditatis noſtræ, Domine Deus, in tua conſiſtit æternitate. vnde precamur te Domine, pietate ſolitâ hereditatem tuam cónſerua; & calicem paſſionis quem potaſti pro ea, ſemper ei propinando præſta: vt ſicut redemptionis præclara ſunt munera; ita redemptorum ſit acquiſitio copioſa: quique redempti ſumus cruce tuâ, ſimus pérpetim hereditas tua: vt nec in inferno animam noſtram relinquas; ſed incorruptè tecum ſemper victúram attóllas. ℟. *Amen.* Per miſericordiam tuam Deus noſter: qui es benedictus & viuis & omnia regis in ſæcula ſæculorum. ℟. *Amen.*

De Paſſione Domini.

fol. 91.

3 Conſerua nos Domine in timore quos diligis; & à peccati contagione nos ſépara: vt qui bonorum noſtrorum non índiges; tuorum nos donorum adſócies. ℟. *Amen*. Per miſericordiam tuam Deus noſter &c.

fol. 160.

4 Rogamus te Domine Pater omnipotens Deus: vt quemadmodum nobis intellectum tribuere dignatus [es]; ita & æternæ vitæ notas vias oſténde: vt adimpleti lætitiâ cum vultu tuo, in regno tuo iocundémur à dextris. ℟. *Amen*. Per miſericordiam tuam &c.

fol. 57. 5 NOtas fac nobis Domine vias vitæ; atque imple nos delectatione dexteræ tuæ: & iugum quod ſuaue eſt, ipsâ ſuper nos manus tuæ moderatione conſtitue. ℟. *Amen*. Per miſericordiam tuam Deus *&c.*

fol. 325. 6 DOmine Deus qui beatiſſimo confeſſori tuo atque Pontifici N. dediſti vt caro eius requieſceret; & pro nominis confeſſione coronam iuſtitiæ cónſequi poſſet: da nobis miſeris, vt qui confeſſionis meritum non habemus; eius precibus & meritis vindictam ſcélerum euadámus: vt ſicut caro eius in inferno non eſt derelicta, ſed à corruptione críminum libera, ſpiritui pòſt ſociata, cum Sanctis erit in gloria; ita nos peccatores vt ad te veniamus redemptor criminum iube. ℟. *Amen*. Per miſericordiam tuam Deus noſter *&c.*

De Sancto Confeſſore.

16 XVI.

Oratio Dauid.

Beda.

Senſus myſticus.

Cùm multi Pſalmorum id textu ſuo habeant Orationes; *mouere poteſt cur hic talem poſuerit inſcriptionem: ſed quamuis alij cum rebus diuerſis breuiter mixtas contineant deprecationes; iſte tamen penè totâ ſui contextione ſupplicatio eſt.* Dauid *verò, vt notum eſt, ſignificat Dominum Chriſtum: ex cuius perſona ad inſtitutionem humani generis totus eſt pſalmus iſte prolatus.*

Trifaria oratio ab humanitate Chriſti in hoc pſalmo depromitur: Prima eſt, vbi ſecundùm iuſtitiam ſuam ſibi petit debere reſtitui; Exaudi Domine iuſtitiam meam *& reliqua. Secunda, vt à Iudæorum inſidijs, eius puritas liberetur:* Ego clamaui, quoniam exaudiſti me Deus. *In tertia reſurrectionem velociſſimam deprecatur; ne diutiùs inſultare liceat peruerſo populo Iudæorum: & ne aliquid de eius maieſtate turba fidelium haberet ambiguum; profitetur ſe in æterna beatitudine eſſe manſurum:* Exſurge Domine, præueni eùm & ſupplanta eum *& reliqua.*

Euſebius Cæſarienſis. *Viri perfecti, vel ipſiuſmet Chriſti oratio pro ijs qui per ipſum ſaluandi ſunt.*

Dominica ad Vigilias.

S. Athanaſius. *Pſalmus in oratione.* [ſot. *in interpellatione & oratione & deprecatione.*]

Pſalmus

Pſalmus ad precandum.

Propheta. 1 EXAVDI Domine iuſtitiam ÷ meam:
2 inténde deprecatiónem meam:
† 3 áuribus pércipe oratiónem meam non in lábijs dolóſis.
† 4 De vultu tuo iudícium meum pródeat ÷
5 óculi tui vídeant æquitátes.
† 6 probáſti cor meum ÷ & : viſitáſti nocte:
7 igne me examináſti; & non eſt inuénta in me iníquitas;
† 8 vt non loquátur os meum ópera hóminum.
9 propter verba labiórum tuórum ego cuſtodíui vias duras.
† 10 Pérfice gréſſus méos in ſémitis tuis,
11 vt non moueántur veſtígia mea.
† 12 Ego clamáui, quóniam exaudíſti me Deus:

† 7. Iob XXIII. 10. Pſalm XXV. 2. LXV. 10. Zach. XIII. 9. Malach. III. 2. 3. 1. Petr. I. 7.

¶*PROPHETA.* 1 Dñe exaudi iuſtam petitionem meam in præſenti cauſâ iuſtâ cum iniuſtis perſecutoribus meis: 2 attende deprecationi huic meæ: 3 auremque benignam præbe huic orationi meæ, quã non tibi fictis labijs & ſinè intimo cordis affectu fundam. 4 Proferatur, quæſo, de tuo conſpectu iudicatio atq; ſententia cauſæ meę: 5 oculi tui videant atque defendant rectitudines meas erga perſecutores illos meos quibus nunquam nocui. 6 tu ſanè examinaſti animum meum, cumque noctu quoque ſecretiſſimè cogitantem inſpexiſti; 7 meque velut igni vt metalla examinari ſolent, penitùs exploraſti: & tamen in me non eſt inuentum iniquum aliquod contrà hoſtes illos meos: 8 & adeò nihil operis contra illos inuentum eſt in me, vt ne quidem ſermo meus loquatur ea opera noxia, per quæ mundani homines hominibus nocere ſolent. 9 nam propter ſeruanda præcepta quæ tu met nobis edixiſti, ego obſeruaui vias rationeſque viuendi etiam humanæ infirmitati aſperas & laborioſas. 10 Perge quæſo ſuſtentare, perfectoſque adhùc facere inceſſus actuſque vitæ meæ in anguſtis vijs mandatorum tuorum quæ ducunt ad vitam: 11 ne in itinere hoc arcto dimoueantur vacillanteſque collabantur ijdem greſſus mei. 12 Ego valido affectu modò clamaui ad

inclina

13 inclína aurem tuam mihi ∻ & : exáudi verba mea.

℣. 14. Pſalm. XXX. 22.

† 14 mírifica miſericórdias tuas,

15 qui ſaluos facis ſperántes ∻ in te:

† 16 à reſiſténtibus déxteræ tuæ

℣. 17. Deuter. XXXII. 10. Zachar. II. 8.

17 cuſtódi me vt pupíllam óculi.

† 18 ſub vmbra alárum tuárum prótege me,

19 à fácie impiórum qui me afflixérunt.

† 20 Inimici mei ánimam meam circumdedérunt:

℣. 21. Deuter. XXXII. 15. Iob XV. 27. Pſal. CXVIII. 70.

21 ádipem ſuum concluſérunt:

22 os eórum locútum eſt ſuperbiam.

† 23 proijciéntes me, nunc circumdedérunt me:

24 óculos ſuos ſtatuérunt declináre in terram.

† 25 ſuſcepérunt me, ſicut leo parátus ad prædam;

26 & ſicut cátulus leónis hábitans in ábditis.

---

te Deus; quia alias quoque tu me clamantem exaudiſti. 13 præbe igitur nunc etiam aurem tuam mihi inclinato atque iacenti, meaque precum verba atque votorum exaudi. 14 mirabiles facito miſericordias tuas erga me, mirabiliter me ſaluando, 15 tu qui à malis ſaluas eos qui in te collocant ſpem ſuam. 16 ab ijs qui haſtenùs quantum in ſe erat, audaciter obſtiterunt dexteræ potentiæ tuæ, 17 me cuſtodi illæſum, ac ſi quis oculi ſui pupillam cuſtodiret. 18 & quemadmodùm gallina protegit ſub alis pullos ſuos, ita tuarum, vt ita dicam, alarum tegumento contege me atque defende 19 à conſpectu impiorum iſtorum; qui me iam aliquandiu miſerijs & ærumnis afflixerunt. 20 Inimici hi mei circumcinxerunt animam vt mihi auferant eam: 21 pinguedinem & viſcera commiſerationis ſibi concluſerunt & mihi denegârunt: 22 eorumque os contrà me locutum eſt ſuperbè: 23 & cùm me priùs à ſuo conſortio eiecisſent iniquè; iniquiùs nunc me circumdederunt: 24 ſtatueruntque deflectere in terram oculos ſuos vt mihi tendiculas pararent. 25 iamque me, quantum in ſe eſt, parati ſuſpexerunt ſuſcipiendum tamquam leo paratus ad rapiendam prædam: 26 & quemadmodum leonis catulus ferociſſimus habitans in latibulis ſuis ſtat paratus ad

Exſurge

† 27 Exſúrge Domine ; præueni eum; & ſupplánta eum :
28 éripe ánimam meam ab ímpio :
29 frámeam tuam ab inimícis manûs tuæ .
† 30 Domine à paucis de terra
31 díuide eos in vita eórum .
32 de abſcónditis tuis adimplétus eſt venter eórum :
† 33 ſaturáti ſunt filijs :
34 & dimiſérunt relíquias ſuas páruulis ſuis .
† 35 Ego ÷ autem : in iuſtítia apparébo conſpéctui tuo :
ỳ. 16. Pſal. XV. 11. 36 ſatiábor cùm apparúerit glória tua .

---

prædam . 37 Exſurge Domine ad defenſionem mei ; illiuſque præcipuè primarij perſecutoris mei conatus præoccupa & impedi ; illumque veluti pede ſuppoſito ſubuerte, in terramque ſterne : 28 ab eoque impio hoſte animam vitamque meam libera : 29 ac per gladium tuum eam libera ab inimicis manûs potentiæ tuæ . 30 Domine à paucis iſtis quæ de terra proueniunt bonis mundi. 31 in præſenti hac ipſorum vitâ eos diuide ac ſepara, nè ijs abutantur : 32 nam & eorum venter & appetitus expletus eſt pretioſioribus & veluti ſepoſitis ac reconditis bonis Mundi, quæ tua ſunt. 33 filijs quoque magno numero abundârunt ad ſatietatem : 34 dimiſeruntque paruulis nepotibus ſuis ac poſteris reliqua diuitiarum, quæ ſuperfuére ſibi ipſis . 35 Cæterùm quantum ad me , cum iuſtitiâ & probitate vitæ comparebo conſpectui tuo : 36 & tunc verè pleneque ſatiabor , cùm mihi comparuerit gloria tua .

Orationes .

M. S. 1 CONuerte Domine oculos cordis noſtri ad cernendam tui iudicij veritatem : vt dum hìc igne ſpiritali probamur ; de tuis in æternum conſpéctibus cum fructu iuſtitiæ ſatiemur . Per Dominum ,

Brev. Mozarab. fol. 162. 2 AVxiliare Domine , & ádiuua Eccleſiám tuam ; quam aduerſarius noſter nítitur ſuſcípere deuorandam, ſicut leo paratus ad prædam: exſurge iam Domine ;

mine ; & noſtros praéueni inimicos ; ſubuertens eos & paſſionis gloriâ & reſurrectionis tuæ potentiâ : vt conuerſis illis, & paſſio tua, victoriæ nobis in commune præparet titulum ; & reſurrectio præmium conferat ſempiternum . ℞. *Amen* . Per miſericordiam tuam Deus noſter : qui es benedictus & viuis & omnia regis in ſæcula ſæculorum . ℞. *Amen* .

fol. 179. *De paſſione Domini.* 3 CHriſte Dei Filius , cuius animam circumdantes inſatiabiles adipe ſuæ malitiæ obcæcati , loquebantur ſuperbiam ; éripe ab impijs animam noſtram : & ſic paſſio tua paſſiones noſtras extinguat ; vt numquam oculos noſtros ſtatuamus declinare in terram. ℞. *Amen*. Per miſericordiam tuam Deus noſter *&c.*

fol. 57. 4 EXaudi nos Deus clamantes ad te Domine ; greſſus noſtros in tuis ſémitis pérfice : vt dum legis tuæ anguſtam gradimur viam ; charitatis latitudine portam introire mereamur iuſtitiæ . ℞. *Amen* . Per miſericordiam tuam Deus noſter *&c.*

fol. 57. 5 CVſtodi nos Domine vt pupillam oculi ; ne innocentiæ noſtræ lumina carnalis concupiſcentiæ turbo conrumpat: prótege nos ſub vmbra alarum tuarum; ne inſidiantium capiamur illécebris voluptatum: vt qui adiúti gratiâ durante ſubſiſtimus;ſatiari nos cùm apparúerit tua glória , mereamur. ℞. *Amen* . Per miſericordiam tuam Deus noſter *&c.*

fol. 114. 6 GReſſus noſtros Dñe in ſemitis tuis confirma , vt in via tua gradientes , miſericordiæ tuæ nobis auxilientur ; & in tentationibus tueantur : vt cùm apparúerit iuſtitia tua , appareámus in conſpectu tuo ſine confuſione ; & ſatiemur glóriâ tuâ ſine confuſione . ℞. *Amen* . Per miſericordiam tuam Deus noſter *&c.*

fol. 191. 7 DEus qui veri holocauſti hoſtiam,igne examinatum Leuitam ſuſcepiſti Laurentium ; quò more holocauſti decoctus , ad te perueniret integer pro miſeris rogaturus : eius,quæſumus,ſuffragijs in nobis omnibus ignis cęleſtis faces accende;vt purgatâ conſcientiâ ad te

De Sancto Laurentio M.

merea-

mereamur proclamare & dicere; Pater noſter qui es in cælis, ſanctificetur nomen tuum *&c.*

* Comment. huius Pſalm. tom. 7. S. Hieronymi.

8 NOS à te redempti Domine Ieſu [qui es ſalus & vita, & Sanctorum omnium gloria] tantam potentiam pietatemque cernentes, ſupplices exoramus; vt examinati diuino igne, non ſimus humanorum operum detractores: ſed in te ſtabiles fixique, tuam gloriam iugiter extollamus in opere, proferamus in fide, laudemus in voce. *Amen.*

---

17 XVII.

Ad hunc modum ſcribuntur Tituli Pſalmorum in cod. Vaticano ſine diſtinctione verſuum.

In finem: puero Domini Dauid: qui locutus eſt Domino verba cantici huius, in die quâ eripuit eum Dominus de manu omnium inimicorum eius & de manu Saul, & dixit.

Beda.

Senſus myſticus.

* Iſai. IX. 6.

Puero Domini *Chriſto Saluatori ſignificat; de quo dicitur* * Puer natus eſt nobis. *Narrat autem hiſtoria quomodo Dauid ab inimicorum omnium fuerit inſidijs ereptus: ad cuius ſimilitudinem reſurrectio Domini, & membrorum eius abſolutio de poteſtate diabolica declaratur.*

Pſalmus hic vni tantũ non poteſt conuenire perſonæ. Nam primo ordine Propheta loquitur, gratias agens quòd eum de grauibus periculis diuina pietas liberare dignata eſt: [Diligã te.] *Secundo Eccleſia loquitur: quæ ante aduentum Domini innumeras pertulit calamitates; poſteaque miſertus ei medicinam ſanctæ Incarnationis indulſit; & baptiſmatis beneficio Chriſtianum populum de orbis vniuerſitate collegit:* Circumdederunt me dolores mortis *& cætera. Tertio in rorem miſericordiæ vox Chriſti Saluatoris illabitur; vbi pulcherrimis alluſionibus virtus eius poteſtaſque deſcribitur:* Deus qui præcinxit me virtute. *Quarto iterum Eccleſiæ Catholicæ dicta proferuntur; & cum magna exſultatione, Diuinitatis conceſſa munera laudantur;* Viuit Dominus, & benedictus Deus meus.

Dominica ad Vigilias.

Euſebius Cæſarienſis. *Gratiarum actio Dauidis: & Prophetia de Chriſti aduentu & aſcenſione.*

S. Athanaſius. *Pſalmus eucharisticus* [*id eſt, gratiarum actionis.*]

Pſalmus ad laudandũ Deũ ob liberationẽ malorũ.

Propheta.

℣. 1 II. Reg. XXII. 2.

1 DILIGAM te Domine fortitúdo mea.
2 Dominus firmaméntum meum, & refúgium meum, & liberátor meus.

℣. 3. Hebr. II. 13.

† 3 Deus meus, adiútor meus: & ſperábo in eum.
† 4 protéctor meus; & cornu ſalútis meæ ÷ &: ſuſcéptor meus.
† 5 Laudans inuocábo Dominum: & ab inimícis meis ſaluus ero.

℣. 6. Pſal. CXIV. 3.

† 6 Circumdedérunt me dolóres mortis:
7 & torréntes iniquitátis conturbauérunt me.
† 8 dolóres inférni circumdedérunt me:
9 præoccupauerunt me láquei mortis:
† 10 In tribulatióne mea inuocáui Dominum:
11 & ad Deum meum clamáui.

In perpetuum decantandus Pſalmus, inſpiratus Dauidi ſeruo Domini: qui locutus eſt Domino verba huius cantici eo tempore, quo liberauerat eum Dominus de manu omnium inimicorum eius, & præſertim de manu Saulis regis, & dixit ad hunc modum.

In hac paraphraſi vſi ſumus plurimùm textu lib. II. Regum cap. 22. ius à LXX. Interprete.

PROPHETA. 1 Ex toto corde meo amabo & diligam te Domine qui fortificas me. 2 Dominus eſt qui me firmum facit, & ad quem ego confugio; & qui me liberat à malo. 3 Deus meus erit mihi cuſtos & adiutor meus: ſemperque ero confidens in eo. 4 Tu Deus inſtar ſcuti es propugnator meus, & velut cornu meum ſaluiferum ad propulſandos hoſtes; & vice verſa exceptor meus & refugium ſalutis meæ, de iniquo ſaluabis me. 5 Laudabilem Dominum laudans inuocabo: & ita de inimicis meis ſaluabor. 6 Olim ſanè mortiferi me dolores & contuſiones circumcinxerant: 7 ac torrentes iniquorum hominum agmine magno irruentes, me conturbauerant & exterruerant: 8 doloreſque grauiſſimi, quales ſunt qui ad mortem trahunt & ſepulchrum, me circumcinxerant: 9 ac tendiculæ & inſidiæ mortiferæ me antequam poſſem euadere occupauerant. 10 At ego in eiuſmodi tribulatione mea Dominum inuocaui: 11 & ad Deum meum vt mihi ſuccurreret clamaui.

÷ &;

† 12 ÷ &: exaudíuit de templo ÷ ſancto; ſuo vo-
çem meam:

13 & clamor meus in conſpéctu eius, introíuit
in aures eius.

℣. 14. Poëtica hypotypoſis iræ Dei quaſi pugnantis contra hoſtes Dauidis vſque ad ℣. 19.

† 14 Commóta eſt & contrémuit terra:

15 fundaménta móntium conturbáta ſunt

16 & commóta ſunt; quóniam iratus eſt ÷ eis:

† 17 aſcéndit fumus in ira eius;

18 & ignis à fácie eius exárſit:

19 carbónes ſuccénſi ſunt ab eo.

℣. 20. Pſal. CXLIII. 5.

† 20 Inclináuit cælos; & deſcéndit:

21 & calígo ſub pédibus eius.

† 22 & aſcéndit ſuper Cherubím: & voláuit;

℣. 23. Pſalm. CIII. 3.

23 voláuit ſuper pennas ventórum.

† 24 ÷ &: póſuit ténebras, latíbulum ſuum:

25 in circúitu eius tabernáculum eius,

26 tenebróſa aqua in núbibus áëris.

---

12 & confeſtim Deus de templo ſancto ſuo illo cæleſti exaudiuit vocē meam: 13 & clamor ille meus coram eo emiſſus, peruénit ad aures eius, vt quod petieram auxilium obtinérem celerrimè. 14 Statim namque Deo pugnante pro me, concuſſa eſt quodammodò terra atque contremuit: 15 & ipſa quoque fundamenta montium ſunt conturbata, 16 & ſunt concuſſa atque quaſſata; quia illis hoſtibus meis iratus eſt Deus. 17 præ eiuſdem Dei irâ aſcendit à terra ceù fumus, tenebroſa caligo: 18 igniſque vorans de eius ore flagrauit: 19 flammatique ſunt ab eo carbones; qui in terra diſiecti ſuis ignibus exurerent eam. 20 Quin etiam Deus ipſe demiſſis ad terram vſque cælorum nubibus, deſcendit: 21 fuitque atra caligo ſub pedibus eius ne agnoſceretur: 22 & in eo deſcenſu celerrimo aſcendit & inſédit ſuper velociſſimos ſpiritus Cherubim; & volauit, 23 volauitque celerrimè veluti delatus in alis ventorum. 24 apposuit ſibi tamen tenebroſas circumquaque nubes veluti latebram ſuam; ne in ſuâ maieſtate conſpiceretur: 25 fuitque circùm eum tentorium ſuum, 26 tenebroſa ſcilicet aqua condenſata in atris nubibus aëris; 27 tunc à promicante ſplendore aſpectùs eius nubes

† 27 præ fulgóre in conſpéctu eius, nubes tranſié-
runt:
28 grando & carbónes ignis.
† 29 & intónuit de cælo Dominus:
30 & Altíſſimus dedit vocem ſuam:
31 ※ grando & carbónes ignis:
† 32 & miſit ſagíttas ſuas; & diſſipáuit eos:
33 fúlgura multiplicáuit; & conturbáuit eos.
† 34 Et apparuérunt fontes aquárum;
35 & reueláta ſunt fundaménta orbis ÷ terrá-
rum:
† 36 ab increpatióne tua Domine,
37 ab inſpiratióne ſpíritûs iræ tuæ.
† 38 Miſit de ſummo, & accépit me;
℣. 39. Finis poëticæ hypotyposeos. 39 & aſſúmpſit me de aquis multis.
† 40 erípuit me de inimícis meis fortíſſimis,
41 & ab ijs qui odérunt me:
42 quóniam confortáti ſunt ſuper me.
† 43 Præuenérunt me in die afflictiónis meæ:

---

illæ in pluuiam conuerſæ pertranſierunt: 28 decideruntque grando & fulmina ceù carbones igniti. 29 & Dominus tonuit de aëreo cælo: 30 emiſitque Altiſſimus vocem terrefacientem tonitrui ſui: 31 decidebantque adhùc grando, ignitique carbones ardentium fulminum. 32 & ſagittas ſuas & fulmina Deus emiſit in perſecutores meos; illoſque diſperſit: 33 multiplicatiſque fulgoribus & coruſcationibus eos perturbauit & exterruit. 34 Tunc Domine quaſſatâ terrâ comparuerunt fontes & ſcaturigines aquarum in profundo latentes: 35 & diſcooperta ſunt profundiſſima loca & veluti fundamenta terræ habitabilis: 36 id quod euénit per increpationem & iuſſum tuum Domine, 37 & per vehementem ſpirationem & flatum venti & turbinis excitati irâ tuâ. 38 Tunc porrò de excelſo cælo miſit mihi opem Deus; meque aſſumpſit: 39 & attraxit ad ſe me de tribulationibus illis, ceù aquis multis me obruentibus vndique. 40 & ita itiuſmodi quaſi prodigijs admirabiliter me Deus liberauit de inimicis meis potentiſſimis, 41 & ab ijs qui me oderāt eripuit; 42 quia robuſtiores illi erant quàm ego. 43 Tempore

& ſa-

44 & factus eſt Dominus protéctor meus.
℣ 45. Pſal. CXVII. 5. † 45 & edúxit me in latitúdinem:
46 ſaluum me fecit quóniam vóluit me.
† 47 ÷ Et: retríbuet mihi Dominus ſecúndùm iuſtítiam meam:
48 ÷ &: ſecúndùm puritátem mánuum meárum retríbuet mihi.
† 49 quia cuſtodíui vias Domini:
50 nec ímpiè geſſi, à Deo meo:
† 51 quóniam ómnia iudícia eius, in conſpéctu meo:
52 & iuſtítias eius non répuli à me.
† 53 & ero immaculátus cum eo:
54 & obſeruábo me ab iniquitáte mea.
† 55 & retríbuet mihi Dominus ſecundùm iuſtítiam meam,
56 ÷ &: ſecúndùm puritátem manuum meárum

---

illo afflictionis meæ me illi anticipauerant incautũ & imparatum: 44 ſed & è contrà Dominus ſe mihi præbuit firmamentum, meumque protectorē: 45 & ex anguſtijs ac mæroribus eduxit me in latitudinem amplamque ſecuritatem: 46 meque eripuit ac liberauit: quia bene voluit mihi; & ita illi bene complacitum fuit in me. 47 Et reddidit, ac in poſterum reddet mihi Dominus defenſionem ſecundùm iuſtitiam erga inimicos meos à me ſeruatam illæſam: 48 ſemperque mihi reddet ſecundùm puritatem & innocentiam operationum mearum erga illos. 49 nàm ego obſeruaui vias rationeſque viuendi præceptas à Domino: 50 & propter Deum meum nihil impium feci: 51 quia iura omnia legis eius coram me ſunt ſemper: 52 & iuſta præcepta eius à me non reieci, & ab eis non diſceſſi: 53 & in poſterum quoque ero ſinè macula criminis apud eum: 54 meque diligenter cuſtodiam ac præcauebo ab huiuſmodi iniquitate in me admittenda. 55 & ita reddet mihi Dñus ſecundùm iuſtitiã meam, 56 & ſecundùm puritatem & innocẽtiam operationum mea-

in

57 in conſpéctu oculórum eius.

† 58 Cum ſancto ſanctus eris:

59 & cum viro innocénte ínnocens eris:

† 60 ÷ &: cum electo eléctus eris;

ỳ. 61. Leuit. XXVI. 24. Prouerb. X. I. 8. iuxta LXX.

61 & cum peruérſo peruertéris.

† 62 quóniam tu pópulum húmilem ſaluum fácies:

63 & óculos ſuperbórum humiliábis.

† 64 Quóniam tu illúminas lucernam meam Dómine:

65 deus meus illúmina ténebras meas.

ỳ. 69. Pſalm. XI. 7. CXVIII. 140. Prouerb. XXX. 5.

† 66 quóniam in te erípiar à tentatióne:

67 & in Deo meo tranſgrédiar murum.

† 68 Deus ÷ meus: impollúta via eius:

69 elóquia Domini, igne examináta.

70 Protéctor eſt ómnium ſperantium in ſe:

ỳ. 71. I. Reg. II. 2. Pſalm. LXXVI. 14. LXXXV. 8. Isa. XLV. 5.

† 71. quóniam quis deus, præter Dominum?

---

rum, 57 quæ eſt coram oculis ſuis. 58 Tu Domine cum viro pio
& ſancto vt pius ac ſanctus te item geres: 59 & cum viro innoxio
& perfecto vt innocuus & perfectus te item geres: 60 & cum viro
electo & bono vt electus ac bonus te item geres: 61 & cum homine
prauo atque diſtorto velut aduerſus & obliquè te item geres.
62 nam tu populum humilem inopem & afflictum ſaluabis: 63 &
elatos ſuperborum oculos animoſque deprimes. 64 Quoniam autem
tu es Domine qui lucére facis vt accenſam lucernam, animam meam
omneſque res meas luce lætitiæ & proſperitatis: 65 idcircò Deus
meus tu nunc illumina & verte in lucem tenebras has meas mœrorum atque calamitatum. 66 nam per te, tuo auxilio adiutus velut
accinctus curram, & à tentatione liberabor: 67 & per te Deum
meum roboratus, & murum etiam altiſſimum, ſi obſtiterit, ſaltu
tranſiliam, & liberabor. 68 Dei mei via ratioque gubernandi ſinè
macula eſt iniuſtitiæ: 69 verba Domini atque promiſſa, pura ſunt
ab omni falſitate veluti metalla à ſcorijs expurgata per ignem.
70 Ipſe inſtar clypei propugnator eſt omnium qui in ipſo ſperant
atque confidunt. 71 ecquis namque alius deus fortis fuerit præter

aut

72 aut quis deus præter Deum noſtrum ?

† *73* Deus qui præcínxit me virtúte :

74 & póſuit immaculátam viam meam :

† *75* qui perfécit pedes meos tamquam ceruórum:

76 & ſuper excélſa ſtátuens me :

℣.77. Pſ.CXLIII.1. † *77* qui docet manus meas ad prælium .

78 Et poſuíſti vt arcum aéreum bráchia mea :

† *79* ÷ & : dedíſti mihi protectiónem ſalútis tuæ .

80 & déxtera tua ſuſcépit me :

† *81* & diſciplína tua corréxit me ÷ in finem:

82 ÷ & diſciplína tua, ipſa me docébit:

† *83* dilatáſti greſſus meos ſubtus me :

84 & non ſunt infirmáta veſtígia mea .

† *85* Pérſequar inimícos meos ; & comprehéndam illos :

86 & non conuértar donec deficiant .

---

vnum hunc Dominum noſtrum ? *72* quiſue alius deus creator omnium fuerit , præter hunc noſtrum Deum qui creauit omnia pariter ? *73* Hic Deus eſt qui me corroborans accinxir fortitudine : *74* quique remotis offendiculis explanatáque viâ, inculpatum fecit iter curſumque vitæ meæ . *75* is eſt qui pedes meos ad fugiendum perſecutores, effecit velociſſimos inſtar pedum ceruorum : *76* & in locis excelſis atque ſecuris tutum me conſtituit : *77* quique manus meas præliari docet, vt ingruente prælio ſint inſtructæ . *78* Equidem Domine tu mea brachia ad prælium effeciſti robuſta quaſi arcum ex ære confectum ; confringens alienum quoque arcum æneum brachio meo : *79* mihique dediſti clypeum me protegentem, quo tu me ſaluares : *80* tuaque viciſſim dextera me labentem excepit ac confortauit ne corruerem . *81* & tua me eruditio & inſtructio perpetuò direxit ad rectè bellandum : *82* & eruditio & inſtructio ipſa tua me poſthac quoque docebit artem bellandi . *83* tu in quocumque loco qui ſubtus pedes meos eſſet, latos amploſque effeciſti greſſus meos vt non incederent anguſtè : *84* & per te nec mea crura vacillârunt , nec ſunt debilitati defeceruntuè in inceſſu pedes ac tali mei. *85* Tuo ergo auxilio munitus pergam perſequi inimicos meos; eoſque apprehendam atque delebo : *86* nec reuertar donec eos

con-

† 87 confríngam illos; nec póterunt ſtare:
88 cadent ſubtus pedes meos.
† 89 Et præcinxíſti me virtute ad bellum:
90 & ſupplantáſti inſurgéntes in me, ſubtus me.
† 91 ÷ & : inimícos meos dedíſti mihi dorſum:
92 & odiéntes me, diſperdidíſti.
℣. 94. Iob. XXVII. 9. XXXV. 12. Prouerb. I. 28. Iſaiæ I. 15. Ierem. XI. 11. XIV. 12. Ezech. XVIII. 18. Michæ. III. 4. Zachar. VII. 13.
† 93 Clamauérunt, nec erat qui ſaluos fáceret;
94 ad Dominum; nec exaudíuit eos.
† 95 ÷ Et : commínuam eos vt púluerem ante fáciem venti:
℣. 96. Zachar. X. 5.
96 vt lutum plateárum delébo eos.
Chriſtus. † 97 ERIPIES ME de contradictiónibus pópuli:
98 conſtítues me in caput Géntium.
† 99 Pópulus, quem non cognóui, ſeruíuit mihi:
100 ÷ in : audítu auris, obedíuit mihi.
† 101 filij aliéni mentíti ſunt mihi:

---

conſumem, ac penitùs deficiant. 87 cædam eos atque conteram; nec ampliùs poterunt ſurgere ac contra me ſtare: 88 eadentque deuicti atque confracti ſub pedibus meis. 89 Tu itaque me accinxiſti & conſortaſti fortitudine ad decertandum prælio: 90 eoſque qui mihi reſiſtebant & contra me inſurgebant curuaſti compeditos ſubtus me: 91 & feciſti vt inimici mei conijcientes ſe in fugam, terga mihi darent: 92 eoſque qui me odio habebant, morti tradidiſti ac funditùs perdidiſti. 93 Inclamauerunt tunc & ipſi inimici mei, neque enim erat adiutor aliquis qui eos ſaluaret; 94 clamauerunt, inquam, ad Dominum præ ſolâ formidine pœnę vt ab interitu ſaluarentur: ſed Dominus non exaudiuit eos. 95 Eos itaque comminuam vt minutum puluerē terræ, hac illacque præſente ingenti vento diſſipatum: 96 & vt latarum publicarumque viarum lutum eos proteram atque delebo. *CHRISTVS*. 97 Tu me liberabis à contradictionibus populi Iſraëlitici mihi non credentis: 98 meque conſtitues caput & principem Gentilium qui in me ſunt credituri. 99 Gentilis hic populus quem præſentiâ meâ corporali non noui, mihi ſeruiuit: 100 & ad ſolū auditū auris de fama mea, mihi obediuit. 101 verùm Iſraëlitæ ceù filij exteri & ſpurij mentiti ſunt mihi, promiſſam fi-

filij

102 filij aliéni inueterati ſunt:
103 & claudicauérunt à ſémitis ſuis.
Propheta. † 104 VIVIT DOMINVS: & benedíctus, Deus
meus:
105 & exaltétur Deus ſalútis meæ.
† 106 Deus, qui das vindíctas mihi:
107 & ſúbdis pópulos ſub me:
108 liberátor meus de inimícis meis ÷ iracún-
dis:
℣. 109. Pſal. LVIII. 2. † 109 ※ & : ab inſurgéntibus in me, exaltábis me:
℣. 110. Rom. XV. 9. 110 à viro iniquo erípies me.
† 111 Proptérea confitébor tibi in Natiónibus
: Domine;
112 & nómini tuo pſalmum dicam.
† 113 Magníficans ſalútes Regis eius:
114 & fáciens miſericórdiam Chriſto ſuo
115 Dauíd & ſémini eius, vſque in ſæculum.

---

dem ſuam mihi negantes: 102 qui filij exteri & ſpurij inueterati remanſerunt in veteri ſtatu legis antiquę: 103 & claudicantes deuiauerunt à ſemitis ſibi pręſcriptis à Lege & Prophetis per quas veniendũ erat ad mé. *PROPHETA*. 104 Viuit in æternum Dñus; & benedictione laudeq; dignus eſt Deus cuſtos meus: 105 & propterea agnoſcatur & prædicetur excelſus Deus meus cuſtos ille ſalutis meæ. 106 Deus qui mihi das poteſtatem vlciſcendi iniurias tibi factas; 107 populoſq; reluctantes caſtigas & ſubijcis ſub me; 108 quique mei liberator es de iracũdis inimicis meis: 109 tu & ab ijs qui mihi reſiſtunt & contra me inſurgunt, eleuabis me; eiſque ſuperiorem facies: 110 & à viro iniquo mé liberabis. 111 Propter hoc laudes tibi Domine debitas profitebor in Gentibus vocatis, teque pro tua miſericordia glorificantibus: 112 pſalmoſque cantabo maieſtati tuæ. 113 Ipſe profectò Deus eſt qui magnas ſaluationes facit à ſe conſtituti Regis: 114 & qui magnam fecit miſericordiam eidem ſeruo ſuo vncto in regem 115 nempè Dauidi eiuſque prognato Meſſiæ, totique progeniei Chriſtianæ in æternum vſque.

Orationes.

MSS. 1 FIrmamentum ſpei, & refugium preſſuræ noſtræ pijſſime Deus; ſalua nos ab inimicis & à láqueis mortis: vt aſſumpti de multitudine circumſtantium tribulationum, deuotiſſimè ſancto nomini tuo cum innocentiæ puritate pſallamus. Per Dominum.

Breu Mozarab. fol. 58 86. * *al.* elidamur.

2 REfugium noſtrum, Domine, in tuum ſemper conlocémus arbitrium: vt nec ſcópulis * allidámur; nec tuméntium mundanorum fluctuum tempeſtatibus obruámur: ſed in cunctis aduerſis, dexteræ tuæ fortitudine prótegi mereamur; diſciplinâ tuâ doceamur; & incrementis ſpiritualibus dilatemur. famulatum fidei tibi Domino impéndimus: vt à te gloriæ coronam in remuneratione percípere mereamur. [℟. *Amen*. Per miſericordiam tuam Deus noſter: qui es benedictus, & viuis & omnia regis in ſæcula ſæculorum. ℟. *Amen.*]

fol. 160. *De Paſſione Domini.*

3 CHriſte Deus noſter, qui contumácis populi contradictionibus es contemptus; & ob hoc in capite Gentium conſtitutus; nos, quibus per paſſionem & reſurrectionem tuam caput fieri voluiſti; non patiáris à te aliquando præcídi: vt te duce de aduerſis poteſtatibus triumphemus; quem pro nobis in Crucis patibulo exaltatum credimus. [℟. *Amen*. Per miſericordiam tuam Deus noſter *&c.*]

fol. 163.

4 LIberator noſter & Dñe, da nobis amorem diligendi te; vt laudantes inuocemus te: & tu mittas ſagittas tuas, & díſſipes inimicos noſtros; & erípias nos ab his qui odérunt nos: ſicque & illi confundantur dum conteruntur; & nos iocundemur, & cum tua protectione ſaluemur. [℟. *Amen*. Per miſericordiam tuam *&c.*]

fol. 164. *De paſſione Domini.*

5 IN tribulatione ſua te Deum liberatorem ſuum ínuocat Eccleſia tua: petimus proinde vt eam ſalues ab inimicis; quia eam redemiſti pretio tui cruóris: quò ita vias tuas in hac peregrinatione cuſtodiat; vt ouans ad tua mereatur peruenire promiſſa. ℟. *Amen*. Per miſericordiam tuam Deus noſter *&c.*

Da

fol. 164. 6 DA nobis Domine clypeum ſalutis tuæ ; & dextera tua nos ad alta ſemper prouehendo confortet: quò accincti fortitudine tuâ ad prælium ; per inſigne Crucis tuæ trophęum deijciamus aduerſantem nobis humani géneris inimicum. ℟. *Amen*. Per miſericordiã tuã *&c.*

fol. 164. 7 DEvs noſter ſaluâ nos ab inſurgentibus inimicis; & à reſiſtentibus victoriæ Crucis, libera nos potentiâ Deitatis : vt nomini tuo cantantes, te ſemper glorioſum confiteamur in gentibus ; cuius ſanguine redemptus eſt mundus. ℟. *Amen*. Per miſericordiam tuam Deus noſter *&c.*

De paſſione Domini.

fol. 165. 8 EXaudi Domine de templo ſancto tuo vocem Eccleſiæ tuæ : vt qui in paſſione poſitus, ríuulos ſanguinis patiendo toleraſti; nos mortis gemítibus circúmdatos ſoluturus aſpícias; vt torrentes iniquitatis in nullo nos noceant : cùm imperturbatos nos reddíderit adiútrix gratia tua. ℟. *Amen*. Per miſericordiam tuam Deus noſter *&c.*

De Paſſione Domini.

fol. 39. 58. 9 FOrtitudo noſtra dona nobis dilectionem tui nominis pérpetim poſſidére : dignare eſſe noſtra contra aduerſántes virtus ; firmamentum contra impugnantes; liberator * à captiuantibus: vt tuis ex toto defenſáculis circumcíncti ; ſic aduerſa mundi mens noſtra non métuat, vt & blanda [non] requírat : tuâque ſemper gratiâ contenta, muneribus gaudeat. ℟. *Amen*. Per miſericordiam tuam Deus noſter *&c.*

* *al.* contra captiuantes.

fol. 58. 10 DOmine firmamentum noſtrum & refugium noſtrum ; de tentatione nos éripe : da protectionem ſalutis tuæ ; & dexterâ tuâ nos ſuſcipe ; & diſciplinâ tuâ nos édoce ; & immaculatam viam noſtram vitamque conſtitue: & quia tu Sanctus in Sanctis es, nos quoque tibi collatióne ſanctitatis aſsócia ℟. *Amen*. Per miſericordiam tuam Deus noſter *&c.*

Benedictio.

IPſe mediator Ieſus Dominus, fortiſſimus liberator, nos ab hoc mundo dignetur erúere ; & in fide ſtabilire

Comment. huius Pſalm. tom. 9 S. Hieronymi.

lire per Euangelium. quia ipſi gloria & imperium cum æterno Patre & Spiritu Sancto in cuncta ſæcula ſæculorum. *Amen*.

---

18 # XVIII.

In finem: Pſalmus Dauid.

Beda.

Senſus myſticus. *Inſcriptio iſta notiſſima eſt, dicta pſalmi referens ad Chriſtum Dominum: de cuius primo aduentu Propheta dicturus eſt. de qua re hic primus eſt pſalmus: ſequuntur autem alij quatuor, id eſt, ſeptuageſimus nonus, & octuageſimus quartus, & nonageſimus ſextus, & nonageſimus ſeptimus.*

Per totum Pſalmum Prophetæ verba ſunt. Prima narratio eius laudat Domini prædicatores; ipſe quoque de eius incarnatione ſpecioſiſſimis comparationibus verba ſubiungens infit: Cæli enarrant gloriam Dei. *Secunda, laudat præcepta noui ac veteris Teſtamenti*: Lex Domini immaculata *& cætera. Tertia, ab occultis vitijs purgari ſe à Domino deprecatur; vt eum ſibi eſſe faciat dignum pſalmiſtam*: Delicta quis intelligit? ab occultis meis munda me *& reliqua.*

Dominica ad Vigilias. Euſebius Cæſarienſis. *Theologia* [hoc eſt, *doctrina de Deo*] *cum instructione ethica*, [id eſt, *de moribus*.]

S. Athanaſius. *Pſalmus in narratione.*

Pſalmus ad meditandum.

Propheta. 1 CÆLI enárrant glóriam Dei:
2 & ópera manuum eius annúnciat firmaméntum.
† 3 dies diéi, erúctat verbum:
4 & nox nocti, índicat ſciéntiam.

In perpetuum decantandus Pſalmus, Dauidi inſpiratus. 1 *PROPHETA.* 1 Cæli ſuo aſpectu enarrant gloriam Dei, qui ipſos creauit: 2 & firmamentum cæli ſtellatum ſuâ pulchritudine annunciat quàm miranda ſint opera potentiæ & ſapientiæ Dei. 3 dies vnus diei alteri ordinatiſſimâ lege ſuccedens, eloquitur quodammodò ſermonem euidentiſſimum de Deo, quòd cuncta gubernet: 4 & nox vna nocti alteri ordinatè ſuccedens, eamdem denunciat cognitionem

non

† 5 non ſunt loquélæ neque ſermónes, quorum
nonaudiántur voces eórum.
ỳ. 6. Rom. x. 18. † 6 in omnem terram exíuit ſonus eórum:
7 & in fines orbis ∸ terræ: verba eórum.
† 8 ∸ In ſole póſuit tabernáculum ſuum:
ỳ. 9. Luc. XXIV. 46. 9 & ipſe, tamquam ſponſus procédens de thá-
lamo ſuo,
† 10 exſultáuit vt gigas, ad curréndam viam:
11 à ſummo cælo egréſſio eius;
† 12 & occúrſus eius vſque ad ſummum eius:
13 nec eſt qui ſe abſcóndat à calóre eius.
† 14 Lex Dñi, immaculáta; conuertens ánimas:
15 teſtimónium Domini, fidéle; ſapientiam
præſtans páruulis.
† 16 iuſtitiæ Domini, rectæ; lætificántes corda:
17 præcéptum Domini, lúcidum; illúminans
óculos.

Dei. 5 Non ſunt idiomata, nec genera ſermonum, ſiuè nationes in mundo; à quibus cuiuſuis linguæ hominibus non audiantur iſtiuſmodi voces eorumdem cælorum & dierum, ac noctium, 6 in vniuerſam namque terram peruagatus eſt tacitus ille ſonus, & vox eorumdem cælorum enarrans gloriam Dei: 7 & ad terminos vſque orbis terræ peruenerunt eiuſmodi verba cælorum. 8 Soli autem ſuum tabernaculum in ijſdem cælis Deus poſuit: 9 & ipſe ſol manè prodit pulcherrimus, veluti ſponſus pulcherrimè ornatus exiens de nuptiali cubili ſuo. 10 qui ſol ſtatim ac ortus eſt, vt fortiſſimus gigas exſiliuit ad currendam viam ſuam: 11 eiuſque egreſſus eſt ab vno extremo cæli in Oriente: 12 & motus ac recurſus eius eſt vſq; ad aliud eiuſdem cæli extremum in Occidente: 13 nec quiſquam eſt, qui ſe ſubtrahat ab eiuſdem ſolis calore, eumque non ſentiat. 14 Lex Domini eſt ſinè maculâ, animaſque conuertit à malo in bonum: 15 præceptum diuinum, quod teſtatur nobis quid Deus velit aut vetet, fide dignum eſt cui credatur; ſapienteſque facit eos, qui paruuli ſunt propter errorem & inſcientiam. 16 iura à Domino conſtituta recta ſunt; animoſque lætificant obſeruantium ipſa. 17 mandatum Domini lucidum eſt, oculiſque in erroris & inſcien-

timor

† 18 timor Domini, ſanctus; pérmanens in ſæcu-
lum ÷ ſæculi:

℣. 19. Pſalm. CX. 8. 19 iudícia Domini, vera; iuſtificáta in ſemet-
ípſa: ÷

℣. 20. Pſal. CXVIII. 72. 127. Prouerb. VIII. 11. † 20 deſiderabília ſuper aurum & lápidem pretió-
ſum multum:

℣. 21. Pſal. CXVIII. 103. 21 & dulcióra ſuper mel & fauum.

† 22 & ÷ enim: ſeruus tuus cuſtódit ea:

23 in cuſtodiéndis illis retribútio multa.

℣. 24. Pſalm. XXXIX. 13. † 24 Delícta quis intélligit? ab occultis ÷ meis:
munda me:

25 & ab aliénis parce ſeruo tuo.

℣. 26. Pſal. CXVIII. 133. † 26 ſi meî non fúerint dominati, tunc ímmacu-
látus erò:

27 & emundábor à delícto máximo:

℣. 28. Pſal. CIII. 34. † 28 ÷ & erunt vt compláceant elóquia oris mei:

29 & meditatio cordis mei in conſpéctu tuo ÷
ſemper:

---

tiæ tenebris clariſſimum lumen præfert. 18 præceptum quod timorem Domini docet, mundum eſt & ſanctum; permanetque in omnia ſęcula. 19 iudicata & decreta Domini vera ſunt, & omnia ad minimum vſque æqua pariter & iuſta. 20 hæc Domini præcepta deſiderabiliora ſunt quàm aurum & copioſus lapis pretioſus & gemmæ: 21 ſuntque animæ dulciora, quàm palato mel fauuſque redundans atque diſtillans. 22 nam & ſeruus tuus Domine ea obſeruat, experiturque dulciſſima: 23 & pro illorum obſeruatione magna à te merces retribuetur mihi. 24 At quis penitùs nouerit delicta erroreſque, quibus in Dei Legem peccat? ab erroribus igitur & delictis meis, quæ mihi nunc ſunt occulta, tu Domine munda me: 25 & à ſuperbis alienigenis & ijs quorum mores alieni ſunt à lege tuâ, libera illæſumque ſerua me ſeruum tuum. 26 ſi hi in me dominati non fuerint, tunc ero ſinè macula criminis: 27 & ero tunc mundus à quouis magno peccato. 28 tunc quoque erunt in conſpectu tuo ſemper bene complacita verba laudum & precum ore meo prolata: 29 eritque coram te benè complacita & grata ſemper

Domi-

† 30 Domine adiútor meus, & redémptor meus.

meditatio animi mei, 30 ó Domine adiutor meus in bonis, & redemptor meus à malis ne tradat in ſeruitutem.

Orationes.

MSS. 1 PIiſſime Deus, qui Virginali thálamo egreſſus proceſſiſti ad liberandum nos; ſicque demum ad Patris dexteram conſcendiſti: immenſam miſericordiam tuam expóſcimus; vt lege tuâ conuerſi, præceptis illuminati, teſtimonijs erudíti, mereamur & ab alienis & ab occultis vitijs emundári. Qui cum Patre & Spiritu ſancto viuis & regnas Deus *&c.*

Breu. Mozarab. fol. 39. 59. 65. 87. 92. 131. 2 AB occultis noſtris munda nos Domine purgando conſcientiam, * quæ internis ac proprijs inficitur máculis; ab alienis quoque parce ſeruis tuis: vt ea indulgeas, quæ vel malorum exemplis addiſcimus; vel prauis inlécti perſuaſionibus perpetramus: vt qui te proprium agnoſcimus Dominum; peccatorum nequaquam ſentiamus vlteriùs dominatum. ℞. *Amen*. Per miſericordiam tuam Deus noſter: qui es benedictus, & viuis & omnia regis in ſæcula ſæculorum. ℞. *Amen*.

* *al.* qui in proprijs inficimur.

fol. 5 & 139. 102. 3 LEx tua indeficiens ac irreprehenſibilis conuertat animas noſtras: & teſtimonium tuum fidele præſtet paruulis ſapientiam: tuæque iuſtitiæ corda noſtra lætificent, non contriſtent: tuumque præceptum oculos mentium noſtrarum illuminet. ℞. *Amen*. Per miſericordiam tuam Deus noſter *&c.*

Comment. huius Pſalm. tom. 7. S. Hieronymi. 4 ADiutor in tribulatione & in neceſſitatibus, & redemptor meus: quia tu me redemiſti ſanguine tuo pretioſo. tu es adiutor humani generis; cùm nos ad te accedere facis: tu es redemptor; quia nos tuâ paſſione ac reſurrectione ab intéritu redemiſti: qui nos iugiter in lege tua gradientes cuſtodire digneris. quia tibi eſt cum æterno Patre & Spiritu Sancto honor & gloria in ſæcula ſæculorum. *Amen*.

In

19 XIX.

In finem: Pſalmus Dauid.

Beda.

Senſus myſtici.

Iam quia Tituli verba nota ſunt: de textu pſalmi aliquid diſſeramus. Futurorum igitur illuminatione Propheta completus, euenire proſpera ſanctæ deprecatur Eccleſiæ; quæ illi per aduentum Domini pro certo nouerat eſſe ventura. Primo ingreſſu Propheta rogat vt Eccleſia diuerſo mundi turbine fatigata, Chriſtum Dominum exaudita ſuſcipiat: Exaudiat te Dominus in die tribulationis *& cætera. Secunda deprecatur vt omne conſilium eius rectamque fidem Dominus ſua pietate confirmet; promittens fidelem populum non poteſtate mundana, ſed diuina potentia magnificandum:* Tribuat tibi ſecundùm cor tuum.

Dominica ad Vigilias.

Euſebius Cæſarienſis. *Oratio collegarum qui adiutores ſunt homini iuſto.*

S. Athanaſius. *Pſalmus denuncians obuentura.* [al.] *Imprecatorius pollicetur.*

Pſalmus ad imprecandum fauſta ac fœlicia.

Propheta.

1 EXAVDIAT te Dominus in die tribulatiónis:
2 prótegat te nomen Dei Iacób.
✝ 3 mittat tibi auxílium, de ſancto:
4 & de Sión, tueátur te.
✝ 5 memor ſit omnis ſacrificij tui:
6 & holocáuſtum tuum pingue fiat.

DIAPSALMA.

In perpetuum decantandus Pſalmus, Dauidi inſpiratus. ¶ *PROPHETA.* 1 Dominus te ſibi ſupplicantem exaudiat in tempore tribulationis tuæ: 2 teque inſtar clypei protegat maieſtas Dei, in quem Iacob Patriarcha credidit. 3 de ſancto habitaculo ſuo emittat adiutorium tibi: 4 & de medio Cherubim Arcæ collocatæ in monte Sion tibi ſuccurrat, teque roboret. 5 demonſtret Dominus ſe memorem eſſe omnium ſacrificiorum tuorum, quæ olim ei obtuliſti: 6 & victima iſta tua, quæ ex animantibus à te offertur, totaque igni conſumitur, tamquam pinguis & grata oblatio habeatur illi. *

**Pauſatio aut immutatio muſicæ cantilenæ inter pſallendum.*

Tribuat

† 7 Tríbuat tibi ſecúndùm cor tuum:
8 & omne conſilium tuum confirmet.
† 9 lætábimur in ſalutari tuo:
10 & in nómine Dei noſtri magnificábimur.
† 11 impleat Dominus omnes petitiónes tuas.
12 Nunc cognoui quóniam ſaluum fécit Dominus Chriſtum ſuum:
† 13 exáudiet illum de cælo ſancto ſuo:
14 in potentátibus, ſalus déxteræ eius.
℣ 15. Pſalm. XXXII. 16. Prouerb. XXI. 31. Iſai. XXXI. 1.
† 15 Hi in cúrribus; & hi in equis:
16 nos autem, in nómine Domini Dei noſtri inuocábimus.
† 17 ipſi, obligáti ſunt, & ceciderunt:
18 nos autem, ſurreximus, & erecti ſumus.
† 19 Domine ſaluum fac Regem:
20 ÷ &: exáudi nos in die quâ inuocauérimus ÷ te:

---

7 Det tibi Dñus ſecundùm quod deſiderat cor tuum; 8 & omne conſilium tuum & voluntatem impleat, & implendo confirmet. 9 & ità nos quoque colletabimur de ſaluatione tuâ diuinitùs facta: 10 noſq; omnes cum auxilio Domini Dei noſtri triumphantes, maiores erimus hoſtibus noſtris. 11 impleat igitur Dominus omnia quæcumque tu petieris eum. 12 Nunc certâ ſpe cognoui, quòd Dominus ita inuocatus à nobis, ſaluauerit illum à ſe vnctum regem: 13 quódque de ſuo cælo ſancto eum exaudiet: 14 & quòd ab eiuſdem Deî dexterâ cum potentijs & fortitudinibus magnis illius ſaluatio fiet: 15 Alij quidem confidunt in curribus armatis; alij verò in equis bellatoribus: 16 ſed nos numen Domini Dei noſtri inuocabimus; & inuocato eo, armatis militibus cum ſuis curribus & equis maiores erimus. 17 ipſi bellatores ligati ſunt compedibus; curuatique corruerunt victi: 18 nos verò à conſternatione animi noſtri conſurreximus; & victores erecti ſumus in pedes. 19 Itaque Domine tu regem hunc noſtrum ſalua: 20 noſque quacumque te die inuocauerimus, exaudi clementer.

Orationes.

MSS. 1 IMple Domine petitiones noſtras; & tamquam pinguiſſimum nos holocauſtum aſſume: vt inimicorum curribus obligatis, Salutaris tui opitulatione lætemur. Per eumdem Dominum noſtrum Ieſum Chriſtum.

Breu. Mozarab fol. 59. 78. 87. 131. 2 IMple Domine omnes petitiones noſtras; ac mitte nobis auxilium de ſancto: memor eſto omnis ſacrificij noſtri; quod tibi non ſolùm oblatione, ſed etiam oratione atque afflictione dicamus: vt nos tibi humiles ſemper facias; & contritos attendas. ℟. *Amen.* Per miſericordiam tuam Deus noſter: qui es benedictus & viuis,& omnia regis in ſæcula ſæculorum. ℟. *Amen.*

fol. 59. 3 TRibulationes cordis noſtri, quas pœnitendo facínorum ob metum *iudicij pandimus; per miſericordiam tuam Domine ad indulgentiæ lætitiam ádtrahe. mitte itaque nobis auxilium de ſancto; & noſtrorum mœſtítias cordium pingue tibi fácito holocauſtum: vt mentibus noſtris & conſilium quo delectéris,inſpíres; & opus quo placéris, inſinues: petitiones noſtras ita ſúppleas; vt peccata déleas: & ad illam regionem, vbi ſine termino víuitur, propitius intromíttas. ℟. *Amen.* Per miſericordiam tuam Deus noſter *&c.*

* *ibi*, Iudicium pandit.

fol. 85. 4 IMple Domine omnes petitiones noſtras; ac mitte nobis auxilium de ſancto: memor eſto omnis ſacrificij noſtri; quo tibi humiles ſemper facias, & contritos adtendas. ℟. *Amen.* Per miſericordiam tuam *&c.*

---

20 XX.

In finem: Pſalmus Dauid.

Beda.

Senſus myſticus. *Hic Pſalmus Domini Saluatoris primò incarnationem, poſteà Deitatis facta decantat: vt patenter agnoſcat eumdem tam Virginis matris, quàm Dei Patris eſſe Filium.*

In

In prima narratione pſalmi huius Propheta loquitur ad Patrem de Incarnatione Dominica: Domine in virtute tua lætabitur Rex. *Secunda diuerſas virtutes eius gloriamque deſcribit; declarans à parte qua paſſus eſt, ad quam ſummam rerum apicemque peruenerit*: Magna eſt gloria eius in ſalutari tuo. *Tertia conuerſus ad Dominum, more deſiderantium optat illa in iudicio eius fieri, quæ nouit eſſe ventura*: Inueniatur manus tua omnibus inimicis tuis.

Dominica ad Vigilias.

Euſebius Cæſarienſis. *Interpellatio collegarum qui adiutores erant Dauidi*. [al. *qui adiutores ſunt homini iuſto.*]
S. Athanaſius. *Pſalmus in prophetia.*

Pſalmus gratiarum actionis reſpondentis Pſalmo 19.

Propheta.

1 DOMINE, in virtúte tua lætábitur Rex:
2 & ſuper ſalutare tuum exſultábit vehementer.
† 3 deſidérium cordis eius tribuíſti ei:
4 & voluntáte labiórum eius non fraudáſti eum.
DIAPSALMA.
† 5 quóniam præueníſti eum in benedictiónibus dulcédinis:
6 poſuíſti in cápite eius corónam de lápide pretióſo.
† 7 vitam pétijt à te; & tribuíſti ei
8 longitúdinem diérum in ſæculum & in ſæculum ÷ ſæculi:

℣. 1. II. Reg. VII. 19.

In perpetuum decantandus Pſalmus, Dauidi inſpiratus. ¶ *PROPHETA*. 1 Domine de tuâ fortitudine lætabitur iſte rex noſter: 2 & in ſalute à te ſibi allata nimiùm exſultabit, 3 tu enim dediſti ei quidquid animus eius deſiderabat: 4 eique non denegaſti quod volebat, ſuiſque labijs petebat.* 5 in te, inquam, rex exſultabit, quia anticipaſti eum tu benedictionibus ac beneficientijs tuis benignis & ſuauiſſimis: 6 & in capite eius auream poſuiſti coronam ex vario lapide pretioſo contextam. 7 vitam petiuit à te; & dediſti ei 8 longitudinem dierum, duraturam in ſæculum & in æternum.

*Pauſatio aut immutatio muſicæ, cantilenæ inter pſallendum.

† 9 Magna eſt glória eius in ſalutari tuo :
10 glóriam & ÷ magnum : decórem impónes ſuper eum.
† 11 quóniam dabis eum in benedictiónem in ſæculum ÷ ſæculi :
12 lætificábis eum in gáudio, cum vultu tuo.
† 13 quóniam Rex ſperat in Domino :
14 & in miſericórdia Altíſſimi non commouébitur.
† 15 Inueniátur manus tua ómnibus inimícis tuis:
16 déxtera tua inuéniat ÷ omnes; qui te odérunt.
† 17 pones eos vt clíbanum ignis, in témpore vultûs tui.
18 Dominus in ira ſua conturbábit eos ; & deuorábit eos ignis.
† 19 fructum eórum de terra perdes;
ỹ. 20. Iob XVIII. 19. 20 & ſemen eórum à fílijs hóminum.
† 21 quóniam declinauérunt in te mala :

---

9 Magna effecta eſt eiuſdem regis gloria ob ſalutem à te ſibi collatam : 10 & nouam adhùc in dies gloriam, maioremque honorem conferes in eum. 11 nam donabis eum benedictione ac beneficientiâ tuâ in ſæcula omnia : 12 eumque exhilarabis gaudio per aſpectum faciei tuæ. 13 Quoniam autem rex iſte in Domino ſperat & non in ſe ; 14 idcircò & per altiſſimi Dei miſericordiam firmatus, in gradu ſuo non dimouebitur ; neque ſpe ſuâ decipietur. 15 Inueniatur ergo Domine manus tua punitrix ab omnibus inimicis tuis, qui huic regi ſeruo tuo rebellant : 16 tuaque vltrix dextera inueniat & apprehendat omnes iſtiuſmodi hoſtes te odientes: 17 eoſque in tempore, quo iratus apparebit aſpectus tuus, ardére facies inſtar furni igneſcentis. 18 Dñus præ iuſtâ irâ ſuâ terrefaciens conturbabit eos ac præcipitabit: ignîſque deuorabit eos. 19 fructum ventris, hoc eſt, filios eorum iuſto iudicio tuo perire facies à terra ob peccata parentum : 20 eorumque progeniem perdes ac delebis de numero filiorum hominum : 21 quia ad

cogi-

22 cogitauérunt conſilia quæ non potuérunt ÷ ſtabilíre :

℣ 45. Pſal. CXVII. 5.

† 23 quóniam pones eos, dorſum :

24 in relíquijs tuis præparábis vultum eórum .

† 25 Exaltáre Domine in virtúte tua :

26 cantábimus & pſallémus virtútes tuas .

---

te admouerunt mala, & iniurias tibi faciendas ſunt aggreſſi : 22 excogitaueruntq; contra te conſilia ſcelešta; quę tamen nequaquã perficere effectuq; firmare potuerunt. 23 eos tu namque fugabis, ac mihi dare terga coges: 24 eorumque præterea faciem firmabis ac parabis ad reliqua tua excipienda flagella . 25 Monſtra te Domine excelſum eſſe in fortitudine tuâ : 26 ſicque nos cantabimus pſalmiſque celebrabimus fortitudines tuas .

Orationes .

MSS. 1 BEnedic nos Domine benedictione dulcedinis ; & comple tibi plácitum deſiderium noſtrum: vt dum iugiter virtutes tuas ſuaui modulatione concínimus ; longitudinem vitæ perpetuæ conſequamur . Per Dñum .

Breu. Mozarab. fol. 162. *Pro infidelibus.* 2 FRuctum inimicorũ [tuorũ] Dñe de terra diſpérde, & ſemen eorum á filijs hominum ; qui te vnum Chriſtum, Dei & hominis Filium confiteri refugiunt : vt Crux tua quæ Iudæis eſt ſcandalum, Gentilibus autem ſtultitia; vtroſque populos ad fidei regulam dírigat ; tibique connectendos ac coronandos ſine fine coniúngat . [℟. *Amen*. Per miſericordiam tuam Deus noſter : qui es benedictus & viuis, & omnia regis in ſæcula ſæculorum . ℟. *Amen*]

fol. 181. 3 INueniatur manus tua, Domine, omnibus inimicis tuis in vindictam ; qui nolunt Cruci tuæ ſua ſúbdere colla . inueniatur quoque & in eis qui te oderunt, dextera tua parcens ; cùm eos dexteræ tuæ fecerit eſſe partícipes : vt in tempore vultûs tui, cùm manifeſta nobis fuerit facies tua; non ponantur vt clibanum ignis: ſed transferantur nobiſcum coronandi in cæleſtibus regnis .

gnis. ℟. *Amen*. Per miſericordiã tuã Deus noſter *&c.*

fol. 59 65. 4 DOmine qui nos præuenire dignatus es gratiâ redemptionis; praéueni item in benedictione dulcedinis: & qui vitam temporalem cunctis mortalibus tribuis; vitam petentibus æternam nobis omnibus largiaris. ℟. *Amen*. Per miſericordiam tuam Deus *&c.*

21

XXI.

In finem: pro ſuſceptione matutinâ: Pſalmus Dauíd.

Beda.

Siue In finem, *ſiue*, Dauid, *quòd ad Chriſtum pertineat, notum eſt*. Suſceptio *autem* matutina *tempus reſurrectionis oſtendit; quando ipſe mortale corpus, veteris hominis conditione depoſita, in magnam gloriam clarificatus aſſumpſit. In Hebræo autem ſcriptum eſt*, Pro ceruo matutino: *quo eumdem Dominum ſignificari non dubium eſt; qui interfecerit ſerpentes, & venena conſumpſerit; Iudæiſque canina rabie ſe perſequentibus, cælorum alta petierit.*

Per totum quidem pſalmum loquitur Dominus Chriſtus: Sed primo capite derelictum ſe clamat à Patre, vt diſpenſatam ſcilicet ſuſceperit paſſionem; potentiſſimam humilitatem ſuam hominum abiectione commendans: Deus Deus meus reſpice in me. *Secundo loco paſſionem ſacram diuerſis comparationibus prophetauit; deprecans vt à ſæuientibus inimicis ſuis diuina protectione liberetur*: Circumdederunt me vituli multi *& reliqua. Tertio commonet laudare Dominum Chriſtianos; qui in reſurrectione ſua Catholicam reſpexerit Eccleſiam: ne paſſione tantùm audita, mortalium corda pauerent*: Qui timetis Dominum laudate eum *&c.*

Dominica [olim, nunc Feria VI.] ad horam primam.

Euſebius Cæſarienſis. *Prophetia de paſſionibus Chriſti, & vocatio [al. & de vocatione] Gentium.*

S Athanaſius. *Pſalmus in prophetia.*

Pſalmus ad deprecandum.

Chriſtus. ℣. 2. Matth. XXVII. 46. Marc. XV. 34.

1 DEVS, Deus meus ÷ réſpice in me: quare me dereliquíſti?

In perpetuum decantandus, ſuper obtinenda à Chriſto poſt paſſionem matutina illa aſſumptione ad gloriam reſurrectionis, Pſalmus Dauidi inſpiratus, CHRISTVS. 1 Deus meus, Deus meus attende mihi cruci affixo: vt quid dereliquiſti me manibus ſæuientium

lóngé

2 lóngè à ſalúte mea, verba delictórum meórum.

℣. 3. Pſal. LXVIII. 4. † 3 Deus meus, clamábo per diem; & non exáudies:

4 & nocte; & non ad inſipiéntiam mihi.

℣. 5. Exod. XV. 2. 11. † 5 Tu autem in ſancto hábitas, Laus Iſraél.

† 6 In te ſperauérunt patres noſtri:

7 ſperauérunt; & liberáſti eos.

† 8 ad te clamauérunt; & ſalui facti ſunt:

℣. 9. Pſal. XXIV. 3. XXX. 2. Iſai. XLIX. 23. 9 in te ſperauérunt; & non ſunt confúſi.

† 10 Ego autem ſum vermis, & non homo;

℣. 11. Iſai. LIII. 3. 11 oppróbrium hóminum, & abiéctio plebis.

℣. 12. Matth. XXVII. 39. Marc. XV. 29. † 12 omnes vidéntes me, deriſérunt me:

13 locúti ſunt lábijs (÷ & : mouérunt caput:)

℣. 14. Matth. XXVII. 43. † 14 *Sperauit in Domino; erípiat eum:*

15 *ſaluum ſáciat eum; quóniam vult eum.*

Iudęorum? 2 nimirum à me ſaluando à morte longè te abeſſe faciunt & impediunt negotia illa expiandorum delictorum mundi, quæ tamquam mea in meo corpore perſero ſuper hoc lignum. 3 Deus meus ad te clamabo die; & tu me precantem non confeſtim exaudies: 4 ad te noctu quoque clamabo; nec erit ſilentium mihi: idque non imputabitur mihi ad inſcitiam & imprudentiam; quia poſt tres dies exaudies, à morte me reſuſcitando. 5 Profectò in ſanctuario tuo glorioſus inhabitas ô tu quem cunctus Iſraëliticus populus laudat. 6 Progenitores noſtri Abraham, Dauid, cæterique in te ſperauerunt: 7 ſperauerunt, inquam, in te; & tu eos liberaſti à tribulationibus ſuis: 8 ad te illi clamauerunt; & à te ſaluati ſunt: 9 in te ijdem ſperauerunt; & pudore non ſunt ſuffuſi, ceù deluſi à ſpe in te ſuâ. 10 Cæterùm ego vt vermis potiùs, quàm vt homo nunc réputor à Iudæis: 11 & ſum is quem homines probris ac vituperijs afficiunt, & quem populus iſte reijcit, & pro re nihili deſpicit. 12 omnes prætereuntes, ſpectantes me cruci affixum, aſpernantes ſubſannabant me: 13 locuti ſunt labijs ſuis blaſphemantes me; & inſultantes mouebant caput ſuum, de me cum ioco dicentes: 14 *Confiſus eſt iſte in Domino; is ergo nunc liberet eum de cruce:* 15 *eumque ſaluet à morte, quippè bene vult ei, dixit*

Quó-

† 16 Quóniam tu es qui extraxíſti me de ventre :
17 ſpes mea ab vbéribus matris meæ :
18 in te proiéctus ſum ex vtero :
† 19 de ventre matris meæ, Deus meus es tu :
† 20 ne diſcéſſeris ⁎ à me : *quóniam tribulátio
próxima eſt :
21 quóniam non eſt qui ádiuuet.
† 22 Circumdedérunt me vítuli multi :
23 tauri pingues obſedérunt me :
† 24 aperuérunt ſuper me os ſuum,
25 ſicut leo rápiens & rúgiens.
† 26 Sicut aqua effúſus ſum :
27 & diſpérſa ſunt ómnia oſſa mea.
† 28 factum eſt cor meum tamquam cera liqué-
ſcens, in médio ventris mei.
† 29 aruit tamquam teſta virtus mea :
30 & lingua mea adhæſit faucibus meis :

---

enim hic, quòd Filius Dei eſſet. 16 Quoniam autem tu Deus es is,
qui me de ventre matris meæ extraxiſti, naſcique feciſti in mundum:
17 & tu es is in quem ſpero iam vſquè ab infantiâ meâ, cùm adhùc
ſugerem lac à mammis matris : 18 & tu es is, in cuius cu-
ram & prouidentiam proiectus ſum ex vtero genitricis meæ :
19 & quia ab eo vſque tempore quo eram in ventre matris meæ,
Deus meus es tu: 20 idcirco ne à me abſceſſeris, tuum ſubtrahendo
adiutorium : quia valdè proxima eſt, adhæretque mihi arctiſſimè tri-
bulatio : 21 & quia præter te nemo eſt, qui me adiuuet. 22 Ecce
circumdederunt me bene multi Iudæi petulantes vt vituli : 23 meq;
circumcinxerunt ac vallauerunt efferati vt tauri pingues : 24 ape-
rueruntque os ſuum contra me inſtantes vocibus magnis; 25 quem-
admodum leo os ſuum aperit, cùm capturus prædam, rugit. 26 Vnà
cum viribus ſanguis meus effluxit tamquam aqua effuſa : 27 &
omnia oſſa mea diuulſa ſunt & ab inuicē ſeparata vi tormentorum :
28 cor meum intra viſcera mea præ metu & acerbitate dolorum re-
ſolutum eſt velut cera liquefacta ab ignis ardore : 29 vigor & forti-
tudo mea iam exaruit vt arida teſta : 30 & lingua meâ præ ſiccitate
& in

31 & in páluerem mortis deduxíſti me .
† 32 Quóniã circumdedérunt me canes ÷ multi:
33 concílium malignántium obſédit me.
℣. 34. Match. XXVII. 35. Marc. XV. 24. Luc. XXIII. 33. Iohan. XIX. 23. 37. XX. 25.
† 34 fodérunt manus meas & pedes meos:
35 dinumerauérunt ómnia oſſa mea.
† 36 ipſi veró conſiderauérunt; & inſpexérunt me.
37 diuiſérunt ſibi veſtiménta mea:
℣. 37. Matth. XXVII. 35. Marc. XV. 24. Luc. XXIII. 34. Iohan. XIX. 23.
38 & ſuper veſtem meam miſérunt ſortem.
† 39 Tu autem Domine nè elongáueris auxílium tuum à me:
40 ad defenſiónem meam cónſpice.
† 41 érue à frámea ÷ Deus: ánimam meam:
42 ÷ &: de manu canis únicam meam.
† 43 ſalua me ex ore leonis:
44 & à córnibus vnicórnium humilitátem meã.
℣. 45. Hebr. II. 12.
† 45 Narrábo nomen tuum frátribus meis:

agglutinata eſt ad guttur meum: 31 iamque me hodie detraxiſti in puluerem ſepulchri, in quo mortuus ſepeliar. 32 Nam quàm multi Iudæi & milites Gentiles me circumdederunt oblatrantes, ceù rabidi canes: 33 meque vallauit cœtus malignorum. 34 perſoderunt ij clauis manus meas ac pedes meos, crucique fixerunt: 35 potueruntque enumerare omnia oſſa corporis mei extenti in ligno. 36 ipſi autẽ conſiderauerunt me in cruce, ac deridentes me deſpexerunt. 37 & quatuor milites partiti ſunt ſibi veſtimenta illa mea ſuperiora, factis quatuor partibus: 38 & iecerunt ſortem ſuper tunicam illam meam inconſutilem ne ſcinderetur, quia à ſummo erat tota pertexta. 39 Cæterùm tu Domine ne in longum à me differas auxilium tuum: 40 ſed è contra attende citiùs ad defenſionem ac ſuſceptionem illam mei matutinam, vt tertiã me die ſuſcites à morte. 41 Libera Deus vitam meam à morte violenta per gladium, vt egomet ponam animam meam, & nemo eam tollat à me inuito: 42 & de poteſtate iſtiuſmodi canis libera animam meam, quæ vnica eſt & ſola relicta ab ope humana. 43 ſalua me ab ore eiuſmodi leonis ne me deuoret: 44 & à cornibus & impetitionibus talium ſuperborũ vnicornium me humilem & afflictum ſalua. 45 Liberatus ego & ſuſcitatus à morte, enarrabo & prædicabo notitiam tui fratribus meis hominibus, quos fratres vocare non erubeſco, factus homo

46 in medio Eccléſiæ laudábo te.
† 47 Qui timétis Dominum, laudáte eum:
48 vniuérſum ſemen Iacób, glorificáte eum.
† 49 tímeat eum omne ſemen Iſraél:
50 quóniam non ſpréuit neque deſpéxit deprecatiónem páuperis:
† 51 nec auértit fáciem ſuam à me:
℣. 52. Hebr. V. 7. 52 & cùm clamárem ad eum, exaudíuit ÷ me:
℣. 53. Pſalm. XXXIV. 18. † 53 Apud te laus mea in Eccléſia magnâ:
54 Vota mea reddam in conſpéctu timéntium eum.
℣. 55. Iſai. LXV. 13. † 55 edent páuperes; & ſaturabúntur:
℣. 56. Pſal. LXVIII. 33. 56 ÷ &: laudábunt Dominum, qui requírunt eum:
57 viuent corda eórum in ſæculum ÷ ſæculi:
† 58 Reminiſcéntur & conuerténtur ad Dominum vniuérſi fines terræ:

---

46 teque laudabo in mediâ congregatione credentium popu-
lorum. 47 Vos omnes qui Dominum timetis, eum laudate:
48 eumque glorificate vniuerſa progenies Iacobi patriarchæ. 49
ipſumque timeat ac reuereatur vniuerſa Iſraëlitica progenies:
50 propterea quòd ipſe Deus non pro nihilo duxerit, nec fuerit
auerſatus ſiuè contempſerit deprecationem iſtam meam, quâ ego
pauper factus propter homines, precatus ſum eum: 51 & propterea
quòd non auerterit faciem ſuam benignam à me, preces ſupplicatio-
neſq; offerente illi, vt me ſaluũ faceret à morte: 52 & propterea quòd
cùm ad eum cum lacrymis & clamore valido clamarē, exaudierit me
pro meâ reuerentiâ, me ſuſcitaturus à morte, non ampliùs moritu-
rum. 53 Laus hæc mea, ò Deus, à te & apud te mihi erit in congre-
gatione numeroſâ fidelium. 54 Igitur oblationes & laudes quæ ego
Domino vouens promiſi, palâm ei reddam coram omnibus timenti-
bus illum. 55 comedentque pauperes ſpiritũ de ijſdem oblationibus
meis; ac ſatiabuntur ne eſuriant in æternum: 56 & Dominum lau-
dabunt quicumque illi placere requirunt ex corde: 57 eorumque
corda beatam vitam viuent in omnia ſæcula. 58 Ex vniuerſis quoq;

& ado-

† 59 & adorábunt in conſpéctu eius vniuerſæ familiæ géntium.
† 60 quóniam Domini eſt Regnum:
61 & ÷ ipſe: dominábitur géntium.
† 62 Manducauérunt & adorauérunt omnes pingues terræ:
63 in conſpéctu eius cadent omnes qui deſcéndunt in terram.
† 64 Et ánima mea illi viuet:
65 ÷ & : ſemen ÷ meum : ſeruiet ipſi.
† 66 Annuntiabitur Domino generátio ventúra:
67 & annuntiábunt cæli iuſtítiam eius
68 pópulo qui naſcétur, quem fecit ÷ Dñus:

---

nationibus omnium finium terræ innumerabiles homines per me recordabuntur Domini, cuius videbantur oblitæ; & ex infidelitate ad eum conuertentur per fidem: 59 & ex vniuerſis cognationibus Gentium innumeri coram eodem Deo vero procident adoraturi. 60 nimirum quia vnius Domini eſt regnum & imperium in vniuerſum mundum; 61 & ipſe ſolus ſupremus dominator erit omnium gentium. 62 Comederunt quoque de oblationibus meis, Deumque adorauerunt omnes pingues ac diuites terræ ad fidem conuerſi: 63 denique mortales omnes qui deſcendunt in terram ac puluerem ſepulchri, coram eodem Deo procident, cui curuabitur omne genu. 64 & anima humana mea eidem Deo viuet ad illius ſemper ſe nutum mouens & gloriam: 65 meaque progenies Chriſtiana ipſi obtemperans ſeruiet per meritum paſſionis meæ. 66 Progenies iſta Chriſtianorum ventura poſt incarnationem meam, denunciabitur & adnumerabitur Domino ceù populus peculiaris: 67 & regni cælorum nuncij iuſtitiam eiuſdem Dei, quâ gratis iuſtos ex iniuſtis facit, tunc annunciabunt 68 populo illi naſcituro, quem iam Dominus ſuâ prædeſtinatione creauit in bonis operibus, quæ illi præparauit vt ambulet in eis.

Orationes.

MIS. 1 CApup miſericordiæ Deus, qui propter nos deſcendens in vterum Virginis; addictus ligno; perfóſſus clauo; veſtimentis ínſuper ſorte diuiſis; ſurrexiſti

liber ab inferis: precamur vt huius commercij non immemor, ſis populi ab ore leonis ereptor; qui fuiſti quondam patribus in te ſperantibus liberator. Qui viuis & regnas cum Deo Patre in vnitate Spiritus Sancti Deus per omnia ſæcula ſæculorum. *Amen*.

Cod. 19. Palat. in Vatic. 2 DOmine Deus, qui patres noſtros clamantes ad te liberaſti; & in te ſperantes ſaluaſti: te quæſumus ac precamur, ne longè facias auxilium tuum à nobis: ad defenſionem noſtram reſpice; & ſalua nos de ore leonis, fortis & potens. Per Dominum noſtrum *&c.*

Breu. Mozarab. fol. 59. 163. 3 CHriſte, qui de patibulo ad Patrem vt quid te dereliquerit adclamaſti; qui Cruce tuâ hominem peccato pérditum redemiſti; illumque peccati authorem æternis arſurum ignibus tradidiſti: poſtulamus ſanctam clementiam tuam; vt nos qui in te credimus, numquam derelinquas; nec confidentiam noſtram à tua deitate repellas: ſed per diem clamorem noſtrum ſuſcipe; & in nocte plácito tibi famulatu ſeruire concede: ſemperque corda noſtra in amorem tui flagrantiâ ſpirituali ſuccende; & gratiam tuam, quam peccando amíſimus, conuertendo reſtitue. ℟. *Amen*. Per miſericordiam tuam Deus noſter: qui es benedictus & viuis, & omnia regis in ſæcula ſæculorum. ℟. *Amen*.

De paſſione Domini.

fol. 165. 4 TV Deus noſter & fortitudo noſtra, pro quibus nobis Crucis ſuſtinuiſti iniuriam; ne repellas Eccleſiam tuam: vt quæ conſtricta formidine, affligente inimico incédit; te ſibi parcente, gratuletur ſe in perſecutionibus dilatari. ℟. *Amen*. Per miſericordiã tuã *&c.*

Item de paſſione.

fol. 166. 5 CHriſte Dei Filius, quem hominem purum non Deum credentes vitulorum multitudo circúmdat; & taurorum pínguium pérſequens craſſitudo dilániat: da nobis inuicto Crucis tuæ ſignaculo frui; vt omnis per hoc à nobis congregatio diſpéreat inimici. ℟. *Amen*. Per miſericordiam tuam Deus noſter *&c.*

Item de paſſione.

fol. 209. 6 LIbera nos Domine de ore leonis; qui iniuriam perpeſſus es Crucis: vt in medio Eccleſiæ laudantes, narre-

Item de paſſione.

narremus nomen tuum fratribus noſtris ; qui ſolus victor factus es mortis . ℟. *Amen* . Per miſericordiam tuam Deus noſter *&c.*

fol. 60.87.131. 184.

7 AD defenſionem noſtram Domine Deus noſter dignanter reſpice : éripe à frámea animas noſtras : & ne *doctrinæ pateamus letháli; tuo nos tutámine rege ; ſimulque de ore leonis rápere nos cupientis libera: & ab*oblatrantis perfidiâ canis,peruígili contúitu,ſollicitâ nos prótege curâ . ℟. *Amen* . Per miſericordiam tuam Deus noſter *&c.*

* *al.* doctrinâ paſcamur letháli.
* *al.*oblectantis.

8 REſpice in nos Domine Deus noſter; nec auertendo faciem tuam à nobis , nos aliquátenus derelinquas : verè enim ſalui erimus ; ſi vultûs tui in nos aſpectum conuérteris ; & hiláriter noſtris te animabus coniúnxeris : vt quia in te ſperauerunt patres noſtri, & ſalui facti ſunt; nos *hæreditarios fac eorum ſpei ſuccédedere ; & * parilitáte bonorum , æternâ cum eis exſultatione gaudére. ℟. *Amen* . Per miſericordiam tuam *&c.*

fol. 59.67.90. 122.133.164.

* *al.* heręditario .
* *al.*parilitate horum.

fol. 176.

9 AD defenſionem Eccleſiæ reſpice paſtor animarum, Domine Ieſu Chriſte; liberans miſericorditer animas noſtras de ore leonis : cuius anima à frámea & manu liberata eſt canis.℟. *Amen*. Per miſericordiam tuam Deus noſter *&c.*

fol. 182.

10 ERipe animam noſtram à framea potentiſſimi inimici Chriſte Fili Dei : vt noſter ſis liberator de ore leonis ; qui animam tuam potenter eduxiſti ab inferis . ℟. *Amen* . Per miſericordiam tuam Deus noſter *&c.*

fol. 183.

11 AD defenſionem familiæ tuæ attende Domine : & iam éripe animam eius à framea perſequentis & de manu canis ; qui ſolus animam tuam pónere dignatus es pro omnibus nobis . ℟. *Amen* . Per miſericordiam tuam Deus noſter *&c.*

fol. 208.

12 CHriſte Fili Dei éripe animam noſtram à frámea inimici potentiſſimi : vt tu noſter ſis ſemper liberator de ore leonis ; qui animam tuam potenter eduxiſti ab ínferis . ℟. *Amen* . Per miſericordiam tuam *&c.*

fol. 202. *Pro Catechumenis.*

13 ECce Domine venturam quam prædixit olim generationem Propheta ; quæ vtique per fidem cucúrrit vt ad te veniat : ſuſcipe ergo eam : vt perfectione ſalutaris Lauacri tincta , æternæ Hieruſalém nobiſcum poſsídeat gaudia infinita . ℟. *Amen.* Per miſericordiam tuam Deus noſter *&c.*

fol. 202. *Pro infidelibus.*

14 CHriſte, qui propter incredulitatem relinquens populum Synagógæ ; innúmeram tibi plebem Eccleſiæ ex omnibus generibus ampliaſti : imple quod Prophetali vaticinio prædixiſti; vt reminiſcātur [& conuertantur] ad te Deum vniuerſi fines terræ;adorentque te omnes patriæ gentium ; qui ſolus ſaluaſti vtique mundum. ſuſcita ergo tibi filios credulitatis , ex Circumciſione & Præpútio venientes : vt & quot veniunt, prouehántur ad fidei regnum ; & quot venérunt vel vénerint, nullis meritorum ſordibus à tua hęreditate priuentur . ℟. *Amen.* Per miſericordiam tuam Deus noſter *&c.*

Benedictio.

Comment. huius Pſalm. tom. 7. S. Hieronymi.

[DOminus] Chriſtus nobis præſtare dignétur, in conſpectu noſtro habére vúlnera eius : vt cum Thoma palpantes fixuram clauorum illius; vel de omni humilitate paſſionis eius iugem memoriam facientes ; cum ſuſpirio etiã, eum pro peccatis noſtris inferna penetraſſe recolentes : ea ſemper agamus in hoc corpore terreno ; vt ipſi copulari mereamur in regno . *Amen* .

---

22 XXII.

Pſalmus Dauid.

Beda.

Senſus myſticus.

Loquitur per totum pſalmum renatus in baptiſmo Chriſtianus; gratias agéns quia de ariditate peccati ad loca paſcuæ, & ad aquam ſit refectionis inductus . Et notandum quia ſicut * *antea Decalogum Legis accepit ; ita hic beneficijs decem ſe gaudet eſſe dicatum . Hic pſalmus quia diuiſionem in perſonis non habet ſed in rebus ; non diuiſiones*

* Pſalm. XIV.

Domini-ca[olim. nunc Feria V.]ad horam primam.

uiſiones vt in alijs pſalmis, ſed aras numeri per ſingulas quaſque partes affiximus.

Euſebius Cæſarienſis. *Doctrina & prima populi nouelli inſtitutio.* [al. *Doctrina primæ inſtitutionis populi nouelli.*]

S. Athanaſius. *Pſalmus gloriationis in Domino.*

Pſalmus ad meditandum.

Propheta. 1 DOMINVS REGIT ME ÷ ET: NIHIL MIHI DEERIT:

℣. 1. Iſai. XL. 11. Ierem. XXIII. 5. Ezechiel. XXXIV. 11. 23. 1. Petr. II. 25. V. 4.

I. 2 in loco páſcuæ ÷ ibi: me collocáuit:

†II. 3 ſuper aquam refectiónis educáuit me.

III. 4 ánimam meam conuértit:

℣. 5. Pſalm. V. 9. XXX. 4.

†IV. 5 dedúxit me ſuper ſémitas iuſtítiæ,

6 propter nomen ſuum.

† 7 Nam etſi ambuláuero in médio vmbræ mortis;

V. 8 non timébo mala: quóniam tu mecum es.

†VI. 9 Virga tua & báculus tuus, ipſa me conſoláta ſunt:

†VII. 10 paráſti in conſpectu meo menſam aduersùs eos qui tríbulant me:

†VIII. 11 impinguáſti in óleo caput meum:

Pſalmus Dauidi inſpiratus. ¶ *PROPHETA.* 1 Dominus tamquam paſtor me ouem ſuam paſcit ac regit; & ideò nihil mihi deerit ad bene viuendum. 2 nam in loco vbi paſcuum herbarum eſt, me paſcendum collocauit: 3 meque enutriuit iuxtà aquam non turbidè ſed quietè fluentem, vndè laſſus reficerer ac recrearer. 4 animam meam, ſi fortè errabunda per déuia vagaretur, ipſe ad caulam ſuam ſemper redire fecit: 5 meque conduxit per ſemitas iuſtas ac rectas; 6 idque totum mihi fecit propter immenſam bonitatem ſuam. 7 Quare etiamſi ambulauero in medijs periculis mortis, tam proximè inſtantis vt ſuâ me quaſi vmbrâ cooperiat; 8 nec tum mala timebo: quia tu mecum es Domine. 9 Paſtoralis illa virga tua, & paſtoritius baculus ille tuus (regimen ſcilicet illud mei tuum) ipſa me in periculis cunctis ſunt conſolata: 10 tù coram me menſam paraſti ſpiritualium eſcarum ex aduerſo eorum qui me affligunt, eaq; menſâ priuantur: 11 tu ſuauè olenti oleo pinguiter vnxiſti caput

IX. 12 ÷ &: calix meus inébrians ÷ quàm: præclárus ÷ eſt:

† X. 13 & miſericórdia ÷ tua: ſubſequétur me omnibus diébus vitæ meæ:

14 ※ &: ÷ vt: inhábitem in domo Domini in longitúdinem diérum.

---

meum, ſpiritualem lætitiam proſundens in mentem meam: 12 & ò quàm optimum eſt poculum illud à te mihi propinatum, quod ſupernis me delicijs inebriat & extra me rapit! 13 quare reliquis etiã diebus omnibus vitæ meæ tua me perpetuò miſericordia ſubſequetur & non derelinquet: 14 & ita fiet vt inhabitem in domo tua Domine per tempora longa in æternum vſque.

Orationes.

MSS. 1 REge nos Domine ſuáuibus tuæ præceptionis habénis: vt æterni tabernaculi habitatione perceptâ, plenitudine perénnis poculi repleamur. Per Dominum noſtrum Ieſum Chriſtum.

Brev. Mozarab. fol. 101. 2 HYmnum nouum, & dulce canticum, ac tuæ laudis præconium, Domine, crebrò nos tibi fácito adclamare: vt in páſcua vitæ, id eſt, ſuper aquam refectionis educando conuertas; vt non eſuriamus neque ſitiámus in æternum: dum pedes noſtros in ſémitis tuis gratiâ tuâ féceris eſſe firmiſſimos. [℟. *Amen.* Per miſericordiam tuam Deus noſter: qui es benedictus & viuis, & omnia regis in ſęcula ſęculorum. ℟. *Amen.*]

fol. 102. 209. *al. Acdifica. *for.* Educa. 3 *EDoce Domine ſuper aquam refectionis plebem, quam formaſti per aquam Baptiſmatis: vt legalibus inebriata doctrinis, illuc noſtrum rápias deſideriũ; vbi te dare æternum promittis præmium Beatorum. ℟. *Amen.* Per miſericordiam tuam Deus noſter *&c.*

fol. 265. 4 HYmnum nouum, & dulce canticum, ac tuæ laudis præconium, Domine, crebrò nos tibi fácito adclamare: vt tibi nos officij merito regas; & ſuper aquam refectionis educando conuertas: vt te miſerante, & regimine tuæ gratiæ ſuſtentemur; & aquâ refectionis à conta-

contagióne peccati lauemur: tuàque deductione ad te prótinus exſultantes perueniamus; tibique acceptabili famulatu infatigabiliter ſeruiamus. ℟. *Amen.* Per miſericordiam tuam Deus noſter *&c.*

---

23 XXIII.

÷ *Primâ Sabbati: Pſalmus Dauíd.*

Beda.

Senſus myſticus.

Primâ Sabbati *ſignificat diem Dominicam, quæ* prima *eſt poſt* Sabbatum:*quo die reſurrexit Dominus à mortuis.Et quia totus pſalmus poſt reſurrectionem canitur; ideo ei Titulus iſte præmiſſus eſt: vt corda fidelium congruo moneret indicio.*

* MS. & edit. Reſurrectione, quod mendum correctum eſt ex Caſſiodoro.

Poſt reſurrectionem Domini Propheta lætior effectus, humanum genus quod varia * *ſuperſtione laborabat, alloquitur: prima parte definiens, Domini vniuerſum orbem eſſe terrarum: vt ſicut ſe nullus ab eius imperio probaret exceptum; ita nec à fide crederet alienum:* Domini eſt terra. *Secundo loco determinans, quibus virtutibus præditi ſint,in eius Eccleſia conſtituti:*Quis aſcendet in montem Domini? *Tertio clementiſſimè ſuperſtitioſos alloquitur; vt verò Domino famulantes, à noxia ſibi peruerſitate diſcedant:* Tollite portas, Principes, veſtras *& reliqua.*

Dominica [olim, nunc Feria II:] ad horam primam.

Euſebius Cæſarienſis. *Prophetia de vocatione Gentilium: & conſummatio* [ſiue *perfectio*] *eorum qui ſaluantur.*

Pſalmus ad meditandum propheticus.

Propheta.

1 DOMINI eſt terra & plenitúdo eíus,
2 orbis terrárum, & ÷ vniuérſi: qui hábitant in eo.
† 3 ※ quia: ipſe ſuper mária fundauit eum:
4 & ſuper flúmina præparáuit eum.

℣. 1. Exod. IX. 29. XIX. 5. Deuter. X. 14. Iob XLI. 2. Pſalm. XLIX. 12. I. Corint. X. 26. ℣. 2. Pſal. CXXXV. 6. II. Petr. III. 5.

Prima ſeptimanæ die poſt Sabbatum decantandus, Pſalmus Dauidi inſpiratus. PROPHETA. 1 Domini eſt terra & quidquid continetur in ea, 2 totuſque habitatus orbis & omnes qui inhabitant in eo. 3 ipſe namque Deus eum orbem terræ mirabiliter iuxta mobilia & fluitantia maria fundauit immobilem: 4 eumque iuxtà inter-

Interrogatio. † 5 Quis aſcendet in montem Domini ?
6 aut quis ſtabit in loco ſancto eius ?
¶. 5. Pſal. xiv. 1. Reſpōſio. † 7 Innocens manibus & mundo corde :
8 qui non accépit in vano ánimam ſuam :
9 nec iuráuit in dolo ÷ proximo ſuo :
† 10 ÷ hic : accípiet benedictionem à Domino ;
11 & miſericórdiam à Deo ſalutári ſuo .
† 12 Hæc eſt generátio quæréntium eum ,
13 quæréntium fáciem Dei Iacób .
DIAPSALMA .
Propheta. † 14 Attollite portas , Principes , veſtras :
15 & eleuámini portæ æternáles :
16 & introíbit Rex glóriæ .
Principes. † 17 QVIS EST iſte Rex glóriæ ?
Propheta. 18 DOMINVS fortis & potens :
19 dominus potens in prælio :
† 20 Attollite portas , Principes , veſtras :

---

fluentia flumina, à quibus àlluitur, parauit atque ſtabiliuit. 5 ¶ *IN-
TERROGATIO* . Aſt quis de terra hac aſcendet in montem illum
Domini cæleſtem ? 6 quiſue conſiſtet in loco ſancto eius ? 7 ¶ *RE-
SPONSIO* . Is eò aſcendet ibique ſtabit, qui innoxias habuerit ope-
rationes & animum purum : 8 quique animam ſuam non acceperit
fruſtrà vt eam occuparet in re vana : 9 & is qui non iurauerit dolosè
proximo ſuo . 10 Talis homo accipiet gratiarum benedictionem à
Domino ; 11 & miſericordiæ atque iuſtitiæ fructus accipiet à Deo
ſaluatore ſuo . 12 Huiuſmodi eſt genus illud hominum qui Deum
quærunt ; 13 qui quærunt , inquam, videre faciem Dei ô fidelis po-
ſteritas patriarchæ Iacobi . * 14 O Principes cæleſtes tollite portas
veſtræ ciuitatis ; 15 & aperitote vos altè latéque, ô ianuæ cæli æter-
num duraturæ : 16 & ingredietur iſtuc præcurſor pro hominibus
Rex ille noſter glorioſus . 17 ¶ *PRINCIPES* . Ecquis eſt Rex iſte
veſter glorioſus ? 18 ¶ *PROPHETA* . Rex hic noſter , eſt Dominus
fortis & porens ; 19 Dominus , inquam , potens & triumphans per
paſſionem carnis ſuæ in prælio contra principem huius mundi dia-
bolum . 20 Igitur ô principes cæleſtes tollite portas veſtræ ciuita-

**Pauſatio aut immutatio muſicæ cantilenæ inter pſallendum.*

& ele-

21 & eleuámini portæ æternáles :
22 & introíbit Rex glóriæ .
Principes. † 23 QVIS EST iſte Rex glóriæ ?
Propheta. 24 DOMINVS virtútum , ipſe eſt Rex gloriæ .
※ *DIAPSALMA* :

---

tis ; 21 & aperitote vos altè latéque , ô ianuæ cæli æternùm duraturæ ; 22 & iſtuc ingredietur Rex ille noſter glorioſus . 23 ¶ *PRINCIPES* . Ecquis eſt Rex iſte veſter glorioſus ? 24 ¶ *PROPHETA*. Dominus execituum omnium cæleſtium atque terreſtrium, is eſt Rex ille noſter glorioſus .

Orationes .

MSS. 1 STabilítor terræ Deus , cui cuncta mundi plenitudo deſéruit ; reſtítue nos in innocentiam vitæ: vt poſsímus , te praéuio, montem ſanctificationis aſcendere . Per Dominum noſtrum Ieſum Chriſtum .

Breu. Mozarab. fol. 61. 312. 2 DOmine fortis & potens , Domine virtutum , ipſe es Rex gloriæ : ab omni peccato cor noſtrum munda ; & manus noſtras innóxias ſerua ; & animas noſtras à vanitate diſsócia : vt in loco ſancto tuo ſtare ; & à te Domino Deo noſtro benedictionem mereamur percípere ℟. *Amen* . Per miſericordiam tuam Deus noſter : qui es benedictus & viuis,& omnia regis in ſæcula ſæculorum . ℟. *Amen* .

fol. 236. 3 DOmine Rex gloriæ , qui patefáctis & adimplétis Prophetarum oráculis , tamquam eleuatis æternalibus portis , Paternam répetis ſedem ; quia dum deitas eò , quò numquam diſceſſit , regréditur ; humano generi cælorum áditus aperítur : dona vt illuc extendatur noſtra intentio ; quò præceſſit vera noſtra redemptio:nec inhæreámus captiuâ delectatione terrenis;cùm iam noſtri corporis caput tecum regnet in cælis . [℟. *Amen* . Per miſericordiam tuam Deus noſter *&c.*]

De aſcenſione Domini.

---

24 XXIV.

LXX. Interpretes huic Pſalmo litteras Alphabeti Hebraici non appoſuerunt. Vide Origenem in principio Pſalm. CXVIII. in Catena edita à Corderio: & Comment. in Pſal. CX. tom. 7. S. Hieronymi.

÷ *In finem: Pſalmus Dauid.*

Beda.

Quoniam tituli verba iam nota ſunt: & pſalmus iſte Hebræorum primus Alphabetodes eſt; nouerimus hunc ſextam & nonamdecimam litteram non habere.

Senſus myſticus.

Per totum pſalmum deprecatur Eccleſia, ne ante conſpectum Domini contemptibilis appareat inimicis. Primo membro depoſcit, vt inſtituta Domini viaſque agnoſcat: Ad te Domine leuaui animam meam *& cætera. Secundo beneficia eius poſtulat, quæ ſanctis patribus à ſæculo condonauit:* Reminiſcere miſerationum tuarum Domine. *Tertio loco dicit cuſtodientes præcepta Domini æterna præmia promereri:* * *proteſtans ſe in eadem voluntate iugiter permanere:* [Quis eſt homo qui timet Dominum?] *Prima ergo portio continet litteras quinque: ſecunda, ſex: tertia, nouem.*

* al. precans.

Euſebius Cæſarienſis. *Doctrina confeſſionis.*

S. Athanaſius. *Pſalmus in interpellatione & oratione & deprecatione.*

Dominica [olim, nunc Feria III.] ad horam primam.

Pſalmus ad precandum.

Propheta.

1 AD TE DOMINE leuáui ánimam meam;
2 Deus meus, in te cõfido; non erubéſcam;
† 3 neque irrídeant me inimíci mei:
4 etenim vniuérſi qui ſúſtinent te, non confundéntur.
† 5 confundántur ÷ omnes: iníqua agéntes ſuperuacuè.

℣. 2. Pſalm. XXI. 6. XXX. 2. XXXIII. 6.

In perpetuum decantandus, Pſalmus Dauidi inſpiratus. ¶ *PROPHETA.* 1 Domine ad te nunc iam eleuaui cogitationes affectuſque omnes animæ meæ: 2 Deus meus in te ſolo confiſus ſum; ne ergò erubeſcam, quaſi in te fruſtrà ſperauerim: 3 neque me deſerendo, ſinas vt inimici mei de me lætentur ac rideant: 4 nam omnes qui te ſibi adiutorem patienter exſpectant, numquam rubore ſuffundentur, ſuâ exſpectatione fruſtrati. 5 quinimmò omnes ij pudore ſuffundantur qui vanè & ſinè cauſa iniquè ſe gerunt ergà proximum

Vias

ỽ. 6. Pſal. CXLIII. 8.

† 6 Vias tuas, Domine, demónſtra mihi:
7 ∸ & : ſémitas tuas édoce me:
† 8 dírige me in veritáte tua:
9 & doce me, quia tu es Deus ſaluátor meus:
10 ∸ & : te ſuſtínui totâ die.
† 11 Reminíſcere miſeratiónum tuárum Domine,
12 & miſericordiarum tuárum, quæ à ſæculo ſunt.

ỽ. 13. Iob. XIII. 26. XX. 11.

† 13 delícta iuuentútis meæ & ignorántias meas ne memíneris:
† 14 ſecúndùm miſericórdiam tuam meménto mei ※ tu:
15 propter bonitátem tuam Domine.
† 16 Dulcis & rectus Dominus:
17 propter hoc legem dabit delinquéntibus in via:
† 18 díriget manſuétos in iudício:
19 docébit mites vias ſuas.

ſuum. 6 Rectè viuendi vias, modoſque tu mihi notifica Domine: 7 tuaſque me doce anguſtas vias, quæ ducunt ad vitam. 8 eſto tu mihi dux viæ in exſequenda verâ doctrinâ legis tuæ: 9 eamque me doce perſuaſione ſecretâ atque victrice; quia tu es Deus ſaluator meus; 10 & quia te adiutorem exſpectaui patienter totâ die & omni tempore. 11 Recordare Domine tot tantarumque operationum miſerationis tuæ, 12 & operum miſericordiæ tuæ quæ à ſæculi origine, & mundi exordio ſunt à te exhibita mortalibus. 13 ne, quæſo, memineris peccatorum, quæ in adoleſcentia mea, & quæ imprudenter ſtultéque commiſi: 14 ſed prout exigit miſericordia tua, recordare mei tu, oblitus ſcelerum meorum; 15 idque propter benignitatem tuam Domine, cùm aliud omninò poſtulent mala merita mea. 16 Benignus & rectus ſimul & iuſtus eſt Dominus: 17 propterea eos qui peccant in via vitæ huius, legem ſuam docebit vt reſipiſcant: 18 eoſque manſuetos effectos, ipſe tanquam viæ dux deducet in diuino ſuo iure ſeruando: 19 & eiuſmodi manſuetos modeſtoſque homines docebit ſemper ampliùs vias, modoſque per-

† 20 Vniuérſæ viæ Domini, miſericórdia & veri-
tas
21 requiréntibus teſtaméntum eius & teſtimó-
nia eius.
† 22 Propter nomen tuum Domine,
23 propitiáberis peccáto meo, multum eſt enim.
† 24 Quis eſt homo qui timet Dominum?
25 legem ſtátuit ei in via, quam elégit.
℣. 26. Pſal. XXXVI. 11.19. † 26 Anima eius in bonis demorábitur:
℣. 27. Pſal. XXXVI. 29. 27 & ſemen eius hæreditábit terram.
† 28 firmaméntum eſt Dominus timéntibus eum:
29 & teſtaméntum ipſius vt manifeſtétur illis.
℣. 29. Prouerb. III. 32. † 30 Oculi mei, ſemper ad Dominum:
31 quóniam ipſe euéllet de láqueo pedes meos.
† 32 Réſpice in me; & miſerére mei:
33 quia únicus & pauper ſum ego.

---

ueniendi ad ipſum. 20 Omnes huiuſmodi viæ mandatorum Domini, miſericordiam eiuſdem conciliant, & veracia ipſius promiſſa præſtant 21 his qui requirunt & cuſtodiunt pactum illius ac præcepta teſtificantia voluntatem eius. 22 Propter temetipſum Domine, qui miſericors meritò nominaris, 23 eſto propitius atque placatus peccato meo; eſt enim magnum & multiplex. 24 Quis & qualis eſt homo, qui Dñum timeat ac revereatur? 25 & quem legem ſuam docuerit Deus in eâ viuendi viâ ac ratione, quam ſeruandam elegerit? 26 Huiuſmodi hominis anima in bonis venturi ſæculi commorabitur: 27 eiuſque, ſi quæ fuerit, progenies in probitate imitatrix, velut hæreditaria in perpetuum poſſidebit terram, cùm fuerint cæli noui & terra noua poſt vltimum ſæculi diem. 28 Firmitatem & conſtantiam Dominus præſtat eiuſmodi hominibus timentibus ipſum: 29 efficitque vt lex à ſe diſpoſita atque ordinata, pleniùs atque perfectiùs declaretur illis. 30 Oculi mentis meæ in Dominum iugiter ſuſpiciunt: 31 quia ipſe eſt qui extrahet è reti atque tendicula pedes meos, atque affectus quibus mouetur anima mea. 32 Reſpice ergo in me, in te ſemper aſpicientem; & miſerere mei Domine: 33 quia ego ſum ſolus, omnique ope deſtitutus, & pauper atque

tribu-

† 34 tribulatiónes cordis mei multiplicátæ ſunt :
35 de neceſſitátibus meis érue me .
† 36 vide humilitátem meam & labórem meum :
37 & dimitte vniuérſa delícta mea .
† 38 réſpice inimícos meos : quóniam multiplicáti ſunt ;
†. 19. Iohan. XV. 25. 39 & ódio iníquo odérunt me .
† 40 cuſtódi ánimam meam ; & érue me :
41 non erubéſcam , quóniam ſperáui in te .
† 42 innocentes & recti adhæſérunt mihi , quia ſuſtínui te .
43 Líbera Deus , Iſraél ex ómnibus tribulatiónibus ſuis .
†

afflictus . 34 Tribulationes quas patitur cor meum , multæ lateque factæ ſunt : 35 de coarctationibus hiſce meis educ me tu Domine . 36 Vide, quæſo, humiliationem & afflictionem meam , ac laborem meum : 37 & remitte mihi ac tolle omnia peccata mea . 38 Vide quoque inimicos meos quia nimiùm valdè multiplicati ſunt: 39 meque citra meam culpam iniuſto odio oderunt . 40 ab his inimicis meis cuſtodi illæſam animam meam ; & libera me : 41 & ne rubóre ſuffundar quòd in te ſperauerim,& exſpectatã opem non obtinuerim . 42 nam innoxij homines & id quod directum & iuſtum eſt amantes , ſeſe mihi adiunxerunt fœderati , propterea quòd te mihi Domine patienter exſpectauerim adfuturum . 43 Redime Deus Iſraëliticum tuum populum ex omnibus tribulationibus & anguſtijs ſuis .

Orationes .

uss. 1 LIbera nos ab omnibus anguſtijs noſtris mitiſſime Deus ; quia ad te animas noſtras erígimus : obliuíſcere,quæſumus,delícta iuuentutis & ignorantiæ prióris;& ſi quid negligenter delíquimus, clementer ignóſce. Per Dominum noſtrum Ieſum Chriſtum .

Breu. Mozarab. fol. 61. 312. 312. 2 AD te Domine formam animæ noſtræ, ſpei adminículo erigentes, precamur : ſic eam deſiderijs ſpiritualibus ímbuas ; vt carnaliter conuerſari deſiſtat : ne ini-

** al. ſed ſpiritualis gratia pertrahat.*

inimici derideant promittendo terrena; * quam ſpiritualis gratia pertrahit ad ſuperna. Tu itaque Deus omnipotens id ſapere concede, vt veritati potiùs quàm mendacio ámbiat inhęrére; ſic libeat humilitati inſiſtere, vt per id & morbum ſuperbiæ cáueat; & tuorum præmia bonorum cum Sanctis participare ſueſcat. ℟. *Amen.* Per miſericordiam tuam Deus noſter: qui es benedictus & viuis, & omnia regis in ſæcula ſeculorum. ℟. *Amen.*

f. l. 41.
** ibi. leuantes.*

3 AD te Domine *leuamus animas noſtras; vt eas ſpirituali ſuſtóllas deſiderio; quæ carnali ſæpius demerguntur voto: dona humilitatem quam ipſe videas; & pérfice fructuoſum laborem, vt peccata dimíttas: ſimplicitas & æquitas noſtris inhaéreat animis; dolus & iniuſtitia procul recedant à nobis. ℟. *Amen.* Per miſecordiam tuam Deus noſter *&c.*

fol. 105.
De Paſſione Domini.

4 EXaudi Domine lamentabilem Eccleſiæ tuæ gemitum; qui pro ea ſuſtuliſti iniuriam paſſionum: ignominijs cáreat, quę ſe ſaluatam tuis paſſionibus non ignorat: vt æternitatis tuæ iudicio, & preſſurarum eam tribulationibus réleues; & tibi coronandam ſine fine aſsócies. ℟. *Amen.* Per miſericordiam tuam Deus *&c.*

Comment. huius Pſalm. tom. 7. S. Hieronymi.

5 TE Domine deprecamur; vt viuentes immaculati, ab infernalibus anguſtijs liberari mereamur.

25

XXV.

÷ *In finem, Pſalmus: Dauid.*

Beda.

Senſus myſticus.

Totus Pſalmi textus ad perfectum aptandus eſt Chriſtianum; qui diuerſorum laude meritorum in Eccleſia perſeuerans, diuinis ſe beneficijs conſolatur.

Sanctus iſte quem diximus, primo modo pſalmi, innocentiam ſuam reſpiui deprecatur; quia cum iniquis hominibus non habuit portionem: Iudica me Domine *& reliqua. Secundo ſupplicat ne Hæreticis aut Schiſmaticis in iudicio Domini miſceatur; quoniam domum eius ſe dilexiſſe teſtatus eſt:* Domine dilexi decorem domus tuæ *& reliqua.*

Euſebius

Dominica [olim, nunc Feria IV.] ad horam primam.

Euſebius Cæſarienſis. *Interpellatio eius qui ſecundùm Deum proficit.*
S. Athanaſius. *Pſalmus in ſola interpellatione.*

Pſalmus ad precandum.

Propheta.

1 IVDICA me Domine; quóniam ego in innocentia mea ingréſſus ſum :

℣. 1. Pſalm. VII. 9.

2 & in Domino ſperans, non infirmábor.
† 3 Proba me Domine; & tenta me :
4 vre renes meos & cor meum.
† 5 quóniam miſericórdia tua ante óculos meos eſt :

℣. 3. & 4. Iob XIII. 10. Pſalm. XVI. 2. LXV. 10. CXXXVIII. 23. Zachar. XIII. 9. Malach. III. 2. 3. I. Petr. I. 7.

6 & complácui in veritáte tua.
† 7 non ſedi cum concílio vanitátis :

℣. 7. Pſal. I. 1. Ier. XV. 17.

8 & cum iníqua geréntibus non introibo :
† 9 odíui eccleſiam malignántium.
10 & cum ímpijs non ſedébo.
† 11 lauábo inter innocéntes, manus meas :

℣. 11. Pſalm. LXXII. 13.

12 & circúmdabo altáre tuum Domine,

In perpetuum decantandus Pſalmus Dauidi inſpiratus. ¶ PROPHETA. 1 Fac iudicium Domine de hac mea interpellationis cauſa; quâ in iudicium tuum voco aduerſarios meos : quia cum mea ego innocẽtia, nocens nemini in itinere vitæ meæ ambulaui: 2 & propterea à te Domino ſperans defenſionis auxilium, animo non debilitabor neque deficiam. 3 Explora me tu Domine, & examina me; an illis ego nocuerim, nec ne: 4 & velut ignis vſtione, vt ſolent examinari metalla, explora tu intimos affectus meos totumq; animum meum, ſint vera nec ne, quæ dico. 5 nam tua miſericordia ſemper fuit & eſt coram oculis mentis meæ; vt miſericors ego quoque ſim etiam in perſecutores meos : 6 ſemperque mihi complacui de vera & rectiſſima lege tua. 7 numquam ego conſedi cum concilio cœtuque vanorum hominum atque fallacium : 8 & poſthac quoque cum ijs qui iniquè agunt non progrediar vel habebo commercium. 9 odiui ſemper congregationem hominum malignorum: 10 & numquam conſedebo cum impijs, ſed ab eorum me conſortio ſegregabo. 11 quinimmò vnà cum hominibus innocentibus, manuum mearum ablutiones faciam, mea tibi vota oblaturus : 12 & circùm

† 13 vt áudiam vocem laudis ;
14 & enárrem vniuérſa mirabília tua .
† 15 domine diléxi decórem domûs tuæ ,
16 & locum habitatiónis gloriæ tuæ .
℣. 17. Pſal. XXVII. 3. † 17 Ne perdas cum impijs ÷ Deus : ánimam meam :
18 & cum viris ſánguinum , vitam meam :
† 19 in quorum mánibus iniquitátes ſunt ;
20 dextera eórum repléta eſt munéribus .
† 21 Ego autem in innocéntia mea ingréſſus ſum :
22 rédime me ; & miſerére mei .
℣. 23. Pſal. XXXIX. 3. † 23 pes meus ſtetit in diréсto :
24 in Eccléſijs benedícam ÷ te : Domine .

---

altare tuum Domine conſiſtam , 13 vt audiam vocem tuæ laudis , quam concinunt cantores; 14 & vt ego etiam meis pſalmis & laudibus omnia , quantum potero , enarrem admiranda opera tua . 15 dilexi Domine decoram domum tuam , eiuſque ordinem pulcherrimum atque decentiam ; 16 & locum dilexi glorioſi habitaculi tui . 17 Itaque Deus meus ne animam meam perire facias vnà ſimul cum perituris impijs ; 18 neque perdas & amittere me facias vitam meam vnà cum viris ſanguinarijs & homicidis : 19 in quorum improborum hominum operationibus res ſemper fiunt iniquæ ; 20 & quorum dextera manus plena eſt munerum iniquorum ad opprimendos iuſtos iniuſtè . 21 Cæterùm cum mea ego ſemper innocentia ambulaui & vixi , nocens nemini : 22 redime ergo me penè captiuum de vi & manu iſtiuſmodi perſecutorum meorum; meique miſerere . 23 pes enim meus hactenus cónſtitit in rectitudine viæ , & non deuiauit à lege tuâ : 24 ſemperque in congregationibus piorum hominum tibi Domine benedicam, teque ſemper laudabo .

Orationes .

MSS. 1 Largíre Domine miſericordiam tuam famulis ſupplícibus tuis ; & fac nos in tua veritate deuotos : vt actibus in innocentiam reſtitutis , liberari mereamur ab impijs . Per Dominum noſtrum Ieſum Chriſtum .

Redime

Breu. Mozarab. fol. 431.

2 REdime nos Domine; & miſerere nobis: vt vox noſtra tibi in Eccleſijs pſallat: & vita te in plebibus benedicat: vre renes noſtros & cor noſtrum tuæ charitatis exámine; atque à nobis omnes háctenus réſeca voluptates: vt nec libido, renum noſtrorum compágem ſoluat; & fluxus malæ cogitationis à ſede noſtri cordis abſcédat. ℟. *Amen*. Per miſericordiam tuam Deus noſter: qui es benedictus & viuis, & omnia regis in ſæcula ſæculorum. ℟. *Amen*.

fol. 339. 392.

De Sancto Laurentio Marty.

3 DEvs, qui probatione ſolitâ pietatis probári Sanctum tuum Laurentium Martyrem voluiſti in terris: nec plus eum tentari permittis; quàm quòd in eo donum tolerantiæ adeſſe collátum tuo múnere, pérſpicis: érue nos ab omni tentatione, quæ noſtram poſſit obrúere mentem: vt plácito tibi famulatu fideliter ſeruientes; ſic nos tentari permittas; vt tentatio ipſa non nos in confuſionem mœróris; ſed in amplexũ veritatis valenter adſtríngat. ℟. *Amen*. Per miſericordiam tuam Deus noſter *&c.*

fol. 332.

De Sanctis.

4 DEvs, qui probatione ſolitâ pietatis probari Sanctos tuos voluiſti in terris: nec plus eos tentari permíttis, quàm quòd in eis donum tolerãtiæ adéſſe conlátum tuo múnere, pérſpicis: érue nos ab omni tentatione, quę noſtram poſſit obrúere mentem: vt plácito tibi famulátu fideliter ſeruientes; ſic nos tentari permittas; vt tentatio ipſa non nos in confuſionem erroris, ſed in amplexũ veritatis valenter adſtringat. ℟. *Amen*. Per miſericordiam tuam Deus noſter *&c.*

---

26 XXVI.

÷ *Pſalmus: Dauid* ÷ *priuſquam liniretur* :

Beda.

* I. Reg. XVI. 13. II. Reg. II. 4. V. 3.

**Ter vnctus eſt Dauid: ſemel in Bethlebem apud patrem ſuum per Samuelem; ſecundò in Hebron à tribu Iuda poſt mortem Saul;*

tertiò ibidem à cuncto Iſrael poſt occiſionem filij Saul. Quoniã verò nullũ pſalmũ ante primam vnctionem feciſſe legitur: reſtat intelligere ſecundam hac inſcriptione deſignatam: ante cuius euentum cùm adbùc ob inſidias Saulis exularet, pſalmum ceciniſſe monſtratur. Notandum quòd, Priuſquam liniretur, *in Hebræis voluminibus non habetur.*

Cùm frequenter ante regnum liberaretur ab inimicis ſuis acerrimis, per totum pſalmum loquitur Propheta. In prima poſitione Dominum ſe dicit metuere, & nullum alium formidare; ſed inter aduerſa ſæculi vnum ſibi teſtatur eſſe ſuffugium: vt licet periculis corporalibus iactaretur, ipſe in domo Domini firmiſſima deuotione mentis habitaret: Dominus illuminatio mea & ſalus mea; quem timebo? *Secunda poſitione multiplici clade liberatus, diuerſis modis gratias agit: & prophetiæ ſpiritu ſpem ſibi futuræ beatitudinis pollicetur:* Exaudi Domine vocem meam quã clamaui *& reliqua.*

Feria II. ad Vigilias. Euſebius Cæſarienſis. *Gratiarum actio & petitio* [al. *interpellatio*] *bonorum.*
S. Athanaſius. *Pſalmus gloriationis in Domino.*

Pſalmus ad meditandum.

Propheta. 1 DOMINVS illuminátio mea & ſalus mea; quem timébo?

℣. 1. Michæ.VII.8.

℣. 2. Pſal.CXVII.6. † 2 Dominus protéctor vitæ meæ; à quo trepidábo?

℣. 5. Pſalm.III.7. † 3 Dum appròpiant ſuper me nocéntes vt edant carnes meas;

† 4 qui tríbulant me inimíci mei, ipſi infirmáti ſunt & cecidérunt.

† 5 Si conſiſtant aduérsùm me caſtra; non timébit cor meum:

Pſalmus, Dauidi inſpiratus antequàm ſolemniter vngeretur in Regem. ¶ *PROPHETA.* 1 Dominus eſt qui illuminat me in tenebris afflictionum, & qui me ſaluat à malis; à quonam ergo timebo? 2 Dominus inſtar ſcuti prótegit vitam meam; quem igitur formidabo? 3 Nam cùm ſæpè aliàs ad me appropinquarent maligni mihi nocentes, vt comederent quodammodò carnes meas, meque conſumerent; 4 ijdem qui me affligebant & inimici mei erant, ipſi tunc potiùs impegerunt & debilitati ſunt atque corruerunt. 5 Itaque ſi contra me conſtituta fuerint hoſtilia militum caſtra; non timebit

ſi exſur-

† *6* ſi exſúrgat aduérsùm me prælium; in hoc ego
ſperábo.

† 7 Vnam pétij à Domino, hanc requíram;
8 vt inhábitem in domo Domini ómnibus dié-
bus vitæ meæ;
† *9* vt vídeam voluptátem Domini;
10 & víſitem templum eius.
ỹ.11. PſL.XXX.21. † 11 Quóniam abſcóndit me in tabernáculo ſuo in
die malórum;
12 protéxit me in abſcóndito tabernáculi ſui;
† *13* in petra exaltáuit me;
14 & nunc exaltáuit caput meum ſuper inimí-
cos meos:
† 15 circuíui, & immoláui in tabernáculo eius
hóſtiam vociferatiónis:
16 cantábo & pſalmum dicam Domino.
† 17 Exáudi Domine vocem meam, quâ clamáui
÷ ad te:
18 miſerére mei; & exáudi me.

---

cor meum: 6 ſi inſurrexerit contrà me bellum, in hâc ego re ſperabo quòd Dominus ſit protector vitæ meæ. 7 Vnam petij à Domino petitionem; & hanc vnam perſeueranter ab eo requiram, 8 nempè vt habitem apud domum Domini omnibus diebus vitæ meæ: 9 quò ibi contempler pulchritudinem & delectationem Domini, quàm ille pulcher ſit & delectabilis: 10 & quò frequentiùs viſitem idem templum ſanctum eius. 11 Quoniam autem aliàs me Deus abſcondit ac tutauit in tabernaculo ſuo in tempore quo mala patiebar; 12 meque contexit in abdito ſecretoque loco tabernaculi ſui, ne me apprehenderent inimici mei; 13 ac tum poſtea in excelsâ me rupe ſublimauit tutum atque ſecurum; 14 & nunc quoque præterea caput meum exaltauit ſupra eoſdem inimicos meos, vt ſim illis ſuperior atque potentior: 15 ideo adſtiti modò circùm altare; eique ſacrificaui ſacrificium cum iubilo in tabernaculo ſuo; 16 ſemperque cantabo & pſallam Domino laudes. 17 Exaudi Domine vocem meam quâ ad te valido affectu clamaui: 18 meique miſerere; me-

Tibi

† 19 Tibi dixit cor meum :
20 exquiſiuit te fácies mea :
21 fáciem tuam Domine requíram .
† 22 Ne auértas fáciem tuam à me :
23 ne declínes in ira à ſeruo tuo .
† 24 Adiútor meus eſto ; ne derelínquas me :
25 neque deſpícias me Deus ſalutáris meus .

℣. 26. Iſa. XLIX. 15.

† 26 quóniam pater meus & mater mea dereli-
quérunt me :
27 dominus autem aſſúmpſit me .

℣. 28. Pſal. XXIV. 4. CXLII. 8.

† 28 Legem pone mihi Domine in via tua :

℣. 29. Pſalm. V. 8. LXXXVI. 11. CXXXVIII. 24.

29 & dírige me in ſémitam rectam , propter ini-
mícos meos .
† 30 Ne tradíderis me in ánimas tribulántium me:
31 quóniam inſurrexérunt in me teſtes iníqui :
32 & mentíta eſt iníquitas ÷ ſibi :
† 33 Credo vidére bona Domini in terra viuén-
tium .

---

que inuocantem exaudi . 19 Tibi Domine ſupplicauit ſemper cor meum ; 20 te videre ſemper inquiſiuit interior vultus & oculus meus: 21 tuamque contemplari faciem Domine ſemper quæram . 22 Ne quæſo Domine ceu iratus à me vertas & aſcondas faciem tuam , aſpectumque in me benignum : 23 ne , quæſo , præ iuſtâ irâ tuâ faciem tuam deflectas à me ſeruo tuo . 24 Eſto tu mihi auxiliator ; ne me derelinquas ſine adiutorio tuo : 25 & ne me deſpicias, atque dimittas me mihi Deus ſaluator meus . 26 pater enim meus [Adam] & mater mea [Eua] me dereliquerunt in peccatis & miſerijs : 27 ſed Dominus me derelictum collegit & aſſumpſit in tutelam ſuam . 28 Illuſtratione tuâ Domine oſtende mihi viam normamque viuendi quâ itur ad te : 29 meque tamquam dux viæ deduc per ſemitam rectam propter inimicos inſidiatores viæ meæ . 30 Ne me tradas prauis voluntatibus ac deſiderijs eorum qui tribulant me: 31 iam enim contra me ſurrexerunt teſtes falſi & iniuſti ; 32 & ea teſtium iniquitas ſibi confinxit aperta mendacia . 33 Ego tamen firmiter confido me perennia bona à Domino promiſſa viſu-

Exſpe-

† 34 Exſpécta Dominum :
35 viriliter age : & confortétur cor tuum : & ſú-
ſtine Dominum :

rum atque percepturum in terrâ beatè viuentium. 34 Interea patienter exſpecta promiſſa Domini ô homo: 35 & viriliter fortiterque te gere; & roboretur cor tuum inter aduerſa mundi : & iterum dico, promiſſa Domini patienter exſpecta.

Orationes.

MSS. 1 DEfende nos à caſtris & prælijs inimici, adiutor omnium Deus: vt in domûs tuæ perpetuitate durantes, mereamur vultum tuum ſpirituali contemplatione ſuſpícere. Per Dominum noſtrum Ieſum Chriſtum.

Breu Mozarab. fol. 184. 2 QVi tribulant nos, Dñe, infirmentur [&] péreant; cognoſcentes potentiam tuam retrorſum rédeant: vt Eccleſia tua, quæ eſt in omnibus terræ finibus dilatata, magnificet nomen tuum; cùm manifeſtata fuerit gloria tua. ℟. *Amen*. Per miſericordiam tuam Deus noſter: qui es benedictus & viuis, & omnia regis in ſæcula ſæculorum. ℟. *Amen*.

fol. 104. 3 NE tradíderis Domine Eccleſiam tuam [in] perſequentium ſe manus cruentas; vt inſurgentes in ea teſtes falſi, reſileant; cùm in ea Crucis vexilla fuerint eleuata. ℟. *Amen*. Per miſericordiam tuam Deus *&c.*

fol. 56. 4 ILluminatio ſaluſque noſtra Domine, ámoue à nobis mœróris & ignorantiæ noctem; tribue veritatis & ſcientiæ lumen: vt in te noſtra ſpes fixa permáneat; & omnis conuentus malignantium qui nos oppugnare nítitur, contabéſcat. ſit in petra exaltatio noſtra; vt corroborati per Chriſtum, in *ipſo* efficiamur charitate ſublímes; in quo ædificamur fide credentes. ℟. *Amen*. Per miſericordiam tuam Deus noſter *&c.*

fol. 412. **for.* noſtram. 5 EXaudi Domine vocem *meam quâ clamamus ad te; & cor noſtrum quærat faciem tuam: vt qui te nunc conſpícimus per ænígma, facie ad faciem præſentis do-

mûs

mûs tuæ poſsímus beatitudinem promeréri. ℟. *Amen*.
Per miſericordiam tuam Deus noſter *&c.*

Comment. huius Pſalm. tom. 7. S. Hieronymi.

6 TE Domine deprecamur: vt te confortante, ſuſtinendo viriliter mundiálium fluctuum procellas; exſpectemus per fidem; quoadusque venias reddere, quæ dignatus es pollicéri,

---

27 XXVII.

÷ *Pſalmus ipſi: Dauid.*

Beda.

Senſus myſticus.

Dauid *ſemper in titulis Chriſtum ſignificare palàm eſt*, manû fortem *in certamine paſſionis*, deſiderabilem *in claritate reſurrectionis; ſed aliquando in ſe, aliquando in ſuis membris. Cùm autem præmittitur* Ipſi, *nullam aliam perſonam licet intelligi, quàm* ipſum *mediatorem Dei & hominum. Qui per totum hunc pſalmum loquitur, orans ab humilitate ſuſceptæ carnis; perſecutorum debitas indicans pœnas, non ſtudio maleuolentiæ, ſed conteſtatione vindictæ.*

* ab futuro.

*Prima ſectione orat Dominus Chriſtus per id quòd homo eſt, vt eius exaudiatur oratio * futuræ tempore paſſionis*: Ad te Domine clamabo Deus meus. *Secunda, gratias agit quoniam exauditus eſt in his quæ poſtulabat*: Benedictus Dominus quoniam exaudiuit vocem deprecationis meæ. *In fine pſalmi adiungens vt ſicut ipſe ſuſcitatus eſt poteſtate diuinitatis ſuæ; ità ſaluus fiat & populus in eius nomine crediturus*: Saluum fac populum tuum.

Feria II. ad Vigilias.

Euſebius Cæſarienſis. *Deprecatio cum prophetia.*

S. Athanaſius. *Pſalmus in interpellatione & oratione & deprecatione.*

Pſalmus ad precandum.

Propheta.
1 AD TE Dñe clamábo, Deus meus:
2 ne ſileas à me:
3 ne ※ quando: ráceas à me; & aſſimilábor de-
ſcendentibus in lacum.

Pſal. CXLII. 7.

Pſalmus Dauidi inſpiratus. ¶ *PROPHETA*. 1 Ad te Domine modò clamabo, fundamque precem meam ô Deus meus: 2 ne quæſo mihi clamanti obſurdeſcas & ſileas: 3 ne forte ſilente te mihi, vocibuſque meis non reſpondente, ego & peream, & conſimilis fiam de-

Exáudi

† 4 Exáudi ⩫ Domine : vocem deprecatiónis
meæ dum oro ad te ,
5 dum extóllo manus meas ad templũ ſanctum
tuum .
† 6 Ne ⩫ ſimul : trahas me cum peccatóribus :
ỳ. 7. Pſalm. XXV. 9. 7 & cum operántibus iniquitátem ⩫ ne perdas
me :
ỳ. 8. Pſal. XI. 3. LIV, 23. LXI. 5. Iere. IX. 8. † 8 qui loquúntur pacem cum próximo ſuo :
9 mala autem in córdibus eorum .
† 10 Da illis ſecúndùm opera eórum ,
11 & ſecúndùm nequítiam adinuentiónum ipſo-
rum :
† 12 ſecúndúm ópera mánuum eórum tríbue
illis :
13 redde retributiónem eórum ipſis .
ỳ. 14. Iob XXXIV. 27. Iſai. V. 12. † 14 Quóniam non intellexérunt ópera Domini,
15 & in ópera mánuum eius :
† 16 déſtrues illos ; & non ædificábis ⩫ eos :

ſcendentibus in lacum ſepulchri . 4 Exaudi Domine vocem hanc deprecationis meæ nunc dum ad te mente erectus oro ; 5 & dum eleuo manus meas versùs templi oraculum illud ſanctum tuum . 6 Ne, quæſo , me trahas vnà cum peccatoribus cæteris in perditionem: 7 neque perire me facias vnà cum ijs qui iniqua opera faciunt: 8 cum ijs ſcilicet qui pacatè quidem & amicè loquuntur cum proximo ſuo ; 9 ſed mala ſunt & excogitantur in animis eorum . 10 Dà hiſce peccatoribus Domine iuſtam retributionem, prout merentur eorum opera mala ; 11 & prout meretur malitia machinationum & affectionum eorum : 12 & prout facta operationibus ſuis patrata merentur , debitam retributionem da illis : 13 ipſiſque redde talionem , quam merentur . 14 Quoniam autem non intellexerunt neque attenderunt animum ad opera tua Domine : 15 & non conſiderauerunt neque attenderunt animum ad opera ab eiuſdem Domini mei potentiâ condita, vt ex creatura agnoſcerent Creatorē : 16 ideircò tu Domine eos funditùs deſtrues ; eoſque delapſos num-

† 17 Benedíctus Dominus ; quóniam exaudíuit
vocem deprecatiónis meæ .

† 18 Dominus , adiútor meus & protéctor meus .

19 in ipſo ſperáuit cor meum ; & adiútus ſum :

† 20 & reflóruit caro mea :

21 & ex voluntáte mea confitébor ei .

† 22 Dominus , fortitúdo plebis ſuæ ;

23 & protéctor ſaluatiónum Chriſti ſui eſt .

† 24 Saluum fac pópulum tuum ÷ Domine : &
bénedic hæreditáti tuæ :

25 & rege eos ; & extólle illos vſque in ætérnum .

---

quàm ampliùs reædificabis nec reſtaurabis . 17 Benedictione & laude dignus eſt Dominus quòd vocem hanc exaudierit deprecationis meæ . 18 Dominus eſt fortis adiutor meus, & ſcuti inſtar meus protector . 19 in ipſo confiſum eſt cor meum ; & habui adiutorium: 20 & caro quoq; corporis mei emortua , iterum floruit ac reſurrexit . 21 & ideò ex prompto & alacri animo meo debitas eidem Domino laudes profitebor cum cantico. 22 Dominus eſt qui fortitudinem dat populo ſuo : 23 idemque inſtar ſcuti protector eſt multiplicis ſalutis, quâ à multis malis ſeruat me, quem ipſe ſuo chriſmate [hoc eſt , vnctione] fecit regem . 24 Salua à malo populum tuum Domine; eique, quem tibi velut hæreditatem peculiarem poſſides , benefac : 25 eoſque de populo tuo tamquam paſtor paſce ac rege ; & in æternum vſque illos ſubleua ad præmia ſempiterna .

Orationes .

MSS. 1 FOrtitudo omnium fortiſſime Deus ſalua populum tuum à deſcendentibus in lacum: & ita nos in templo ſancto tuo vnanimiter innécte ; vt pacem quam proximis ore proférimus , cordibus teneamus . Per Dominum noſtrum Ieſum Chriſtum .

Brev. Mozarab. fol. 71. 163. 2 CLamantes ad te Domine precamur ; vt in conſolatione noſtra non ſileas ; nec nos ſecundùm deſideria cordis noſtri relinquendo , ſimul cum peccatoribus tradas

tradas: ſalua plebem tuam, quam tu ipſe creaſti: & benedic hæreditatem tuam; quam pretioſo ſanguine redemiſti. ℟. *Amen*. Per miſericordiam tuam Deus noſter: qui es benedictus & viuis & omnia regis in ſæcula ſæculorum. ℟. *Amen*.

fol. 112. 3 ADiutor & redemptor noſter Domine ádiuua nos; & refloreat caro noſtra vel viróre pudicitiæ, vel ſanctimóniæ nouitate: & quia tu fortitudo plebis tuæ es; populum tuum ſalua; & hæreditatem tuam copiâ tuæ benedictionis exalta. [℟. *Amen*. Per miſericordiam tuam Deus noſter *&c.*]

fol. 177. 4 CHriſte Deus noſter, qui inter peccatores, cum latronibus ſcilicet Crucis ſupplicio tráditus, perpeſſus es: quæſumus ne nos ſimul cum peccatoribus tradas; neque cum operantibus iniquitatem pariter púnias: vt quos paſſione tuâ à diaboli poteſtate liberare dignatus es; & hìc & illic in æternum ab infernali peccatorum ſorte diſſócies. ℟. *Amen*. Per miſericordiam tuam Deus noſter *&c.*

De paſſione Domini.

fol. 104. 5 CVM operantibus iniquitatem ne perdas nos Domine: & qui paſſionis tempore loquentes foris pacem, mala autem in cordibus meditantes, ſingulari patientiâ perferre dignatus es: nos famulos tuos & à totius ſimulátûs vitio liberes; & à talium conuentu & hìc & in æternum reddas exſórtes. ℟. *Amen*. Per miſericordiam tuam Deus noſter *&c.*

Item de paſſione.

fol. 158. 6 EXaudi vocem deprecationis noſtræ Domine, quam ad te humili imploratione dirígimus; tuarumque nos, quæſumus, miſerationum circúmda excúbijs: vt non copulemur peccantium malis; ſed ſit cordibus noſtris pax præfixa: atque in tuo amore flóreat caro noſtra; tibique compláceat vita noſtra. quapropter te rogamus, vt plebi tuæ fortiſſimus protector exſiſtas: tuumque populum ſaluum facias; & hæreditatem tuam regendo ac benedicendo ſuſtóllas. ℟. *Amen*. Per miſericordiam tuam Deus noſter *&c.*

Comment. huius Pſalm. tom. 7 S. Hieronymi.

7 TV Domine rege & éleua nos; quia populus tuus ſumus: vt in hac vitâ quæ tibi ſunt placita facientibus; ab hac mortalitate in immortalitatem, te commutante, extollámur, id eſt, in cæleſtibus eleuemur, regnaturi cum Sanctis tuis.

---

28 XXVIII.

Pſalmus Dauid ÷ in conſummatione tabernaculi:

Beda.

Senſus myſticus.

Conſummatio tabernaculi *perfectionem ſignificat Eccleſiæ: quæ contra carnalia vitia bella gerens, meritò* expeditionalis habitaculi *nomen accepit.*

Prauidens Propheta mundi terminos ad fidem perducendos, primo ordine alloquitur vniuerſitatem; vt ei ſacrificia deuota mente perſoluant: Afferte Domino filij Dei *& cæt. Secundo ſeptenaria narratione per varias alluſiones, Spiritus Sancti virtutes enumerat:* Vox Domini ſuper aquas. *Sed vt Patris & Filij & Spiritus Sancti vnam potentiam eſſe cognoſceres; tertiò loco inhabitare dicit Trinitatem ſancto baptiſmati; & virtutem & benedictionem dare Dominum, qui ex eo renatus fuerit, populo Chriſtiano:* Dominus diluuium inhabitare facit *& reliqua.*

Feria II. ad Vigilias.

Euſebius Cæſarienſis. *Prophetia ænigmatica cum theologia* [hoc eſt, *cum doctrina de Deo.*]

S. Athanaſius. *Pſalmus hortatorius & in modum iubentis.*

Pſalmus ad laudandum Deum:

Propheta.

1 AFFERTE Domino ÷ filij Dei:
2 ÷ afférte Dómino: filios aríetum.
3 afférte Domino glóriam & honórem:

℣. 2. Pſal. CXV. 8. ℣. 3. Pſalm. XCV. 7. †

Pſalmus Dauidi inſpiratus in perfectione Tabernaculi, vbi ſacrificia erant Deo offerenda. ¶ *PROPHETA.* 1 Fideles omnes in Dei filios electi atq; adoptati, afferte Domino, 2 afferte, inquam, Domino immolandos agnos arietum filios. 3 afferte Domino ſigna animi ve-

℣. 4. Pſalm. XCV. 8.

4 afférte Domino glóriam nómini eius :

℣. 5. Pſalm. XCV. 9.

5 adoráte Dominum in átrio ſancto ✠ eius :

† 6 Vox Domini, ſuper aquas :

℣. 7. Pſal. XXXVII. 4. 5.

7 Deus maieſtátis intónuit ;

8 dominus ſuper aquas multas.

† 9 Vox Domini, in virtúte.

10 Vox Domini, in magnificéntia.

† 11 Vox Domini confringéntis cedros :

12 & confrínget Dominus cedros Líbani :

† 13 & commínuet eas, tamquam vítulum Líbani :

14 & diléctus quemádmodum filius vnicórnium.

† 15 Vox Domini intercidéntis flammam ignis.

16 Vox Domini concutiéntis deſertum :

ſtri, profitentia eius gloriam & honorem atque imperium : 4 afferte, inquam, Domino huiuſmodi gloriæ ſigna ad laudem maieſtatis eius: 5 eumdemq; Dominum adorate proſtrari in atrio ſancto tabernaculi ſui. 6 Quàm enim adorandus atque tremendus ſit Dominus, oſtendit eiuſdem vox tonans in aquis vel concretis in nube, vel decidentibus in imbre; 7 cùm ſcilicet ipſe Deus glorioſus tonuerit : 8 & cùm mirabiliter Dominus tonuerit in multis aquis & nubium & imbrium ac marium. 9 Hæc Domini vox & tonatio eſt cum fortitudine, mirabiliter cuncta concutiens. 10 Ea vox & tonatio Domini eſt cum magnitudine, maria terraſque & mortales omnes tremefaciens. 11 Hęc vox & tonatio Dñi eſt, per quam fulmina iaculantem diſijcit ipſe atq; disfringit cedros arbores profundiſſimè fixas: 12 quâ tonatione & fulminatione Dominus disfringet & cedros ipſas quoque proceriſſimas montis Libani: 13 eaſque Libani cedros duriſſimas ſuo tonitru fulmineo tam facilè diſperget atque comminuet, quàm facilè comminueret tenerrimum vitulum in eodem monte Libano paſcentem : 14 & quemadmodum confringeretur facillimè tener pullus ab vnicornibus natus, & adhuc plurimum ab eis amatus. 15 Hæc eſt vox & tonatio Dñi, per quam ipſe igneam fulgurũ flammam diſſecat, repetitis vicibus fulgurando. 16 Hæc eſt vox & tonatio Domini, per quam horriſono fragore quoduis condenſum deſertum

& com-

17 & commouébit Dominus deſértum Cádes.
† 18 Vox Domini præparántis ceruos:
19 & reuelábit condénſa.
20 & in templo eius omnes dicent glóriam.
† 21 Dominus dilúuium inhabitáre facit:
22 & ſedébit Dominus rex in æternum.
† 23 Dominus virtútem pópulo ſuo dabit.
24 Dominus benedícet pópulo ſuo in pace.

---

quatiet ac tremefaciet: 17 & per quam Dominus & illud quoque vaſtum & horridum deſertum Cades, vbi peregrinati ſunt Iſraelitæ, quatiet ac tremefaciet. 18 Hæc eſt vox & tonatio Domini, quâ perterrefaciens prægnantes ceruas, præparat eas ad partum & obſtreticatur, alioquin ſine grandi terrore difficillimè parituras. 19 & quâ tonatione & fulminatione ipſe Dominus defractis arboribus, opacas condenſaſque ſyluas denudabit. 20 Itaque meritò in eiuſdem Dei tabernaculo omnes loquentur gloriam eius, quam etiã prædicant voces de cælo tonantes. 21 Qui Dominus præter tonantes ignes ardentium fulminum, facit etiam cùm voluerit, vt aquarum diluuium terram inundet & inhabitet: 22 qui & toti mundo præſidebit, omnibus dominans, & omnia regens in æternum. 23 Dominus fortitudinem dabit populo ſuo timiditate depulsâ: 24 Dominus populo ſuo benefaciet, tribuendo ei pacem & tranquillitatem.

Orationes.

MSS. 1 DOnà Domine virtutem populo tuo; & éffice nos templum Spiritûs Sancti: vt tibi de corde puro holocauſtum acceptabile præparemus. Per Dominum noſtrum Ieſum Chriſtum Filium tuum: qui tecum viuit & regnat Deus in vnitate eiuſdem Spiritûs Sancti per omnia ſæcula ſæculorum. ℟. *Amen.*

Breu. Mozarab. fol. 145. 2 DEus cuius filij, id eſt, Angeli gloriam ófferunt; cui omnes Sancti honorem laudemque dépromunt: te adoramus ſubiecti; te humiles deprecamur: ſuſcipe Domine fidelia vota mentis; & compéſce ſuperbiam carnis: accepta preces ſeruorum tuorum; eiſque con-

ſortium

fortium tribue Angelorum: vt cuius vox intonuit in virtute, & refulſit in magnificentia; de cordis interioribus ignorantiæ tenebras remoueas; & ſcientiæ lumen, per quod te contemplari mereamur, propitius accendas. ℟. *Amen*. Per miſericordiam tuam Deus noſter: qui es benedictus & viuis & omnia regis in ſæcula ſæculorum. ℟. *Amen*.

fol. 71. 87. 105. 3 DA Domine virtutem populo tuo contra aduerſitatum omnium mala; plebemque tuam pacis conlatióne locupléta; vt pro abundantia quietis, omnes in templo tuo tibi gloriam cóncinant; laudemque pariter & honorem, malis vitæ huius óblitis, tuæ ſemper déferant maieſtati. ℟. *Amen*. Per miſericordiam tuam Deus noſter; qui es benedictus & viuis *&c.*

---

29 XXIX.

Pſalmus cantici in dedicatione Domûs: Dauid.

Beda.

Senſus myſticus. Pſalmus cantici *eſt, cùm choro antè cantante, humanæ cantationis hymno ars organi conſonantis aptatur. quod vbicumque ponitur, oſtendit per cognitionis diuinæ ſcientiam vſum boni operis eſſe tractandum: quatenus optatam fidelium geſtorum efficientiam præeat anterior de Deo adepta cognitio.* Domus *autem* Dauid *Dominici corporis templum;* dedicatio *verò, reſurrectionem eius oſtendit, quæ in æternam gloriam poteſtatemque perductum eſt.*

Prima narratione Dominus poſt reſurrectionis gloriam Patri gratias agit; quia eum de mundi iſtius aduerſitate liberauit: Sanctis iubens laudem dicere Domino; quando vniuerſa in eius poteſtate ſunt poſita: Exaltabo te Domine *& cætera. Secundo ſe dicit à ſua conſtantia non mouendum; inſuper addens præconia Diuinitatis à viuis potiùs, non a mortuis eſſe ſoluenda:* Ego autem dixi in abundantia mea, Non mouebor in æternum. *Tertia redit ad reſurrectionem ſuam, lætus exſultans quòd carnis fragilitate depoſita, in æterna ſuæ maieſtatis gloria perſeueret:* [Audiuit Dominus, & miſertus eſt mei] *& reliqua.*

Feria II. ad Vigilias. Euſebius Cæſarienſis. *Gratiarum actio cum confeſſione.*

S. Athanaſius. *Pſalmus gratiarum actionis.*

Pſalmus

Pſalmus ad laudandum Deum ob liberationem malorum.

Propheta. 1 EXALTABO te Domine quóniam ſuſcepíſti me:
2 nec delectáſti inimícos meos ſuper me.
† 3 Domine Deus meus, clamáui ad te; & ſanáſti me.
℣. 4. Pſal. LXXXV. 13. † 4 Domine eduxíſti ab inférno ánimam meam:
5 ſaluáſti me à deſcendéntibus in lacum.
† 6 Pſállite Domino Sancti eius;
7 & confitémini memóriæ ſanctitatis eius:
† 8 quóniam ira, in indignatióne eius;
9 & vita, in voluntáte eius:
℣. 10. 11. Pſal. XXVI. 20. L. V. 7. 8. II. Corint. IV. 17. † 10 ad véſperum demorábitur fletus:
11 & ad matutinum, lætítia.
℣. 12. Iob. XXIX. 18. † 12 Ego autem dixi in abundántia mea; *Non mouébor in ætérnum.*

Pſalmus decantandus inſtrumento muſico inchoante, & cantu vocis ſubſequente, pro dedicatione Domus, inſpiratus Dauidi. ¶*PROPHETA.* 1 Excelſum te eſſe prædicabo Domine, quòd me in tuam tutelã exceperis, & à morte ſaluaueris; 2 & quòd inimicos meos non lætificaueris de me & ſuper interitu meo. 3 Domine Deus meus ego iam iam moriturus flebilem clamorem ad te dedi; & tu me ſanaſti: 4 eduxiſti animam meam de præſentiſſimo mortis & inferni periculo: 5 meque viuificaſti ac ſaluaſti ne de eorum numero eſſem, qui in inferni foueam deſcendunt. 6 Proindè vos à Domino ad ſanctimoniam electi, in eius honorem pſalmos cantate; 7 ſanctamque ſuam noſtri memoriam ac recordationem profitemini & celebrate, quâ noſtri non obliuiſcitur in malis noſtris: 8 nam punitio quidem & caſtigatio ad momentũ eſt ob iuſtam ſuam voluntatem exigendæ à nobis pœnæ propter culpã; 9 ſed & poſtea vita nobis datur & ſalus ob gratuitã voluntatem & repropitiationem ſuam. 10 quare & ſi ad veſperam cum aliquo commoratum fuerit accidens aliquod triſte ac flebile; 11 illicò tamèn poſtero mane res ei læta ſuccedet. 12 Ceterùm cùm ego in proſperitate mea, ac bonorum animi corporiſque affluentiâ eſſem, dixi vaniſſimè: *In hoc meo bono ſtatu ſtabiliter permanebo, & numquam dimouebor; nec ab eo decidam*

Domine

† 13 Domine in voluntáte tua præſtitíſti decóri
meo virtútem :

℣. 14. Pſal. CIII. 29. † 14 auertíſti fáciem tuam à me ; & factus ſum
conturbátus.

† 15 Ad te Domine clamábo :

16 & ad Deum ÷ meum : deprecábor.

† 17 *Quæ vtílitas in ſanguine meo dum deſcéndo in corruptiónem?*

℣. 18. Pſalm. VI. 6. † 18 *numquid confitébitur tibi puluis?*

19 *aut annunciábit veritátem tuam?*

† 20 Audíuit Dominus ; & miſértus eſt mei :

21 dominus ÷ factus : eſt adiútor meus.

℣. 22. ff. Iſai. LXI. 2. 3. † 22 Conuertíſti planctum meum in gaudium mihi :

23 conſcidíſti ſaccum meum ; & circumdedíſti me lætítiâ :

† 24 vt cantet tibi glória ÷ mea : & non cõpúngar.

---

in ſempiternum. 13 At tu Domine ex bona voluntate tua illi meo ſtatui decoro & proſpero contuleras fortitudinem ; non id ego meis viribus effeceram & firmaueram : 14 vnde caſtigaturus tu ſtultitiam illius dicti mei, vertiſti faciem benignam tuam à me, meque deſeruiſti ope tuâ ; & ſtatim ego malè habui, totuſque fui perturbatus. 15 Tunc malo ipſe meo edoctus dicere cœpi : *Ad te Domine flebilem dabo clamorē ; 16 & ad Deum meum deprecationeſ fundam, ita dicendo*. 17 *Quanam vtilitas erit in vita mea, quæ ſanguine retinetur in corpore? quid proderit vixiſſe, dum nunc præmatura morte deſcenſurus ſum in putridum ſepulchrum vt ibi putreſcam?* 18 *numquid puluis corrupti cadaueris tibi profitebitur cantabitque laudes?* 19 *aut numquid idem puluis annunciabit & prædicabit intra ſepulchrum te Deum verum ac veracem in promiſſis?* 20 Eiuſmodi preces meas tunc Dominus audiuit & acceptauit ; & miſertus eſt mei : 21 fuitque idem Dominus mihi auxiliator, ſtatu incolumi reſtituto. 22 Tunc ſanè Domine meum planctum mihi vertiſti in gaudium, vt gauderem poſt planctum : 23 meumque cilicium quo me more pœnitentium indueram, diſrupiſti ; meque accinxiſti ac perfudiſti lætitiâ : 24 vt te mea hæc gloriatio læta cantare poſſet

25 Domine Deus meus in æternum confitébor tibi.

---

atque laudare, ac numquam tacere; & non ego ampliùs pungeret cruciatûs aculeo. 25 Iure igitur meritoque Domine Deus meus debitas tibi fatebor laudes in ſempiternum.

Orationes.

MSS. 1 SVſceptor omnium clementiſſime Deus, ne permittas delectári inimicos noſtros ſuper nos: ſed ita nos tuâ virtute corróbora; vt conuerſo planctu noſtro in gaudium, ſanctitatis tuæ memoriam iugiter excolámus. Per Dominum noſtrum Ieſum Chriſtum.

Breu. Mozarab. fol. 184. 2 EDuc Domine animam noſtram ab ínferis; & à deſcendentibus in lacum nos érue: & qui virtute tuâ inenarrabili mundum redempturus, deſcendens à ſupernis, inferni confregíſti receſſus; ne peccato duce illuc deducamur cuſtodi propitius: & præſta vt cum his qui ad vitam æternam perſcripti ſunt, tibi módulo pietatis pſallamus; atque in delectationibus tuis conſortium beatitudinis mereamur. ℟. *Amen*. Per miſericordiam tuam Deus noſter: qui es benedictus & viuis, & omnia regis in ſæcula ſæculorum. ℟. *Amen*.

Ibid. 62. 3 EXaltamus te Domine, magnificantes nomen tuum; vt non auertas faciem tuam à nobis; & ne conturbes nos in irâ tuâ; quia ad te Deum noſtrum clamamus: & te deprecamur vt nos exaudias; & vt noſtri miſerearis: conuerte cor noſtrum ad te in bonitate; vt laudemus nomen tuum; & enarremus inſtanter mirabilia tua. ℟. *Amen*. Per miſericordiam tuam Deus noſter *&c.*

Ib. 179. *In ieiunio.* 4 HVmiliantes animas noſtras in ieiunio, Domine Deus éduc nos ab ínferis; & à deſcendentibus in lacum nos érue: & qui virtute inenarrábili mundum redempturus, deſcendens à ſupernis, inferi confregíſti receſſus; ne peccato duce illuc deducamur cuſtodi propitius: & præſta vt cum his qui ad vitam æternam

con-

conſcripti ſunt, tibi mó lulo pietatis pſallamus; atque in delectationibus tuis conſortia beatitudinis mereamur. ℟. *Amen*. Per miſericordiam tuam Deus noſter *&c.*

Col. 61.

5 SAna nos Domine dum clamamus ad te: & vt fletus noſtros veſpertinos in gaudium vertas; matutina lætitia nobis, te opitulante, citiùs occurrat. ℟. *Amen.* Per miſericordiam tuam Deus noſter: qui es benedictus & viuis & omnia regis in ſæcula ſæculorum. ℟. *Amen.*

Ad Veſperum.

Comment. huius Pſalm. tom. 7. S. Hieronymi.

6 TE Domine ſúpplices deprecamur; vt conuertas in gaudium planctum noſtrum, remiſsâ mole fácinorum: ac myſterio reſurrectionis tuæ lætificatos, attóllere digneris in cælum; pro quibus deſcendere dignatus es in infernum.

De reſurrectione Domini.

---

30 XXX.

In finem: Pſalmus Dauid. ÷ pro éxſtaſi:

Beda.

Senſus myſticus.

Titulus notus eſt, pertinens ad Dominum Chriſtum: de cuius paſſione & reſurrectione totus eſt pſalmus iſte cantatus.

Per vniuerſum pſalmum verba ſunt Domini Saluatoris. Primo ingreſſu precatur Patrem, vt de malis imminentibus liberetur; ac deinde exauditum ſe indubitanter exſultat; In te Domine ſperaui; non confundar in æternum. *Secundo redit ad paſſionem ſuam: actumque rei per alluſiones varias mirabili narratione deſcribit:* Miſerere mei Domine quoniam tribulor. *Tertio generaliter gratias agit pro ſe & populo fideli; quoniam vniuerſæ Eccleſiæ miſericordiæ ſuæ dona largitus eſt: commonens etiam Sanctos vt in charitate Domini perſeuerent; qui & bonorum præmia, & malorum retributiones ſuperiùs audierunt:* Quàm magna multitudo dulcedinis tuæ. *Poteſt hic pſalmus iuxta hiſtoriam de ipſo* [*Dauid*] *intelligi.*

Euſebius Cæſarienſis. *Confeſſio cum ſupplicatione.*

S. Athanaſius. *Pſalmus in interpellatione & oratione & deprecatione.*

Pſalmus ad precandum.

Propheta. 1 IN TE DOMINE ſperaui : non confúndar in ætérnum :

℣. 1. Pſalm. LXX. 1. 2 in iuſtítia tua líbera me.

† 3 Inclína ad me aurem tuam :

4 accélera vt éruas me.

† 5 Eſto mihi in Deum protectórem,

6 & in domum refúgij, vt ſaluum me fácias.

† 7 Quóniam fortitúdo mea & refúgium meum es tu :

℣. 8. Pſal. V. 9. XXII. 3. 8 & propter nomen tuum dedúces me, & enútries me.

† 9 Edúces me de láqueo hoc, quem abſcóndérunt mihi :

10 quóniam tu es protéctor meus.

℣. 11. Luc. XXIII. 46. † 11 In manus tuas commēndo ſpíritum meum :

12 redemíſti me Domine Deus veritátis.

In perpetuum decantandus Pſalmus, Dauidi inſpiratus in exceſſu mentis eius, ob ſummum pauorem ingruentium malorum. ¶*PROPHETA.* 1 Quoniam in te Domine ſperaui ; ne quæſo, remaneam pudore ſuffuſus in æternum, quaſi hac ſpe in te meâ fruſtratus : 2 per tuam iuſtitiam ab iniuſtis perſecutoribus meis libera me, & eripe me. 3 Inclina aurem tuam ad me te implorantem; 4 & propera me oppreſſum eximere in libertatem. 5 Eſto tu mihi Deus protector fortiſſimus ; 6 & eſto mihi ceù domus munita perfugij quò perfugiam, vt me ſalues. 7 Quoniam autem tu verè es is qui mihi das fortitudinem ; & ad quem ego refugio à perſecutoribus meis : 8 idcircò etiam vel ob nomen tuum quia miſericors nominaris, tamquam dux viæ duces me, ne à recto itinere aberrem ; meque viaticâ alimoniâ enutries, ne laſſus deficiam in via. 9 Tu me extrahes ab hac tendiculâ, quam, vt me per inſidias caperent, occultè tetendêre inimici mei : 10 quia tu es fortiſſimus ille protector meus. 11 Manibus omnipotentiæ ac diſpenſationis tuæ Domine commendo & cuſtodiendum do ſpiritum meum : 12 tu namque ſæpiùs me penè captiuum de inimicorum manibus redemiſti Domine

odiſti

℣.13. Ionæ II.9. † 13 odíſti obſeruántes vanitátes ſuperuácuè.
† 14 Ego autem in Domino ſperáui:
15 exſultábo & lætábor in miſericórdia tua.
† 16 quóniam reſpexíſti humilitátem meam:
17 ſaluáſti de neceſſitátibus ánimam meam:
† 18 nec concluſiſti me in mánibus inimíci:
℣.19. Pſalm. IV.2. XVII.20. 19 ſtatuíſti in loco ſpatióſo pedes meos.
† 20 Miserére mei Domine, quóniam tríbulor:
℣.21. Pſalm. VI.8. 21 conturbátus eſt in ira óculus meus,
22 ánima mea, & venter meus.
† 23 quóniam defécit in dolóre vita mea;
24 & anni mei, in gemítibus.
† 25 infirmáta eſt in paupertáte virtus mea:
26 & oſſa mea conturbáta ſunt.
† 27 ſuper omnes inimícos meos factus ſum opprobrium,
28 & vicínis meis váldè:

Deus vere & in promiſſis verax: 13 quemadmodum contrà ſemper odio habuiſti cuſtodientes ea quæ vana ſunt, vaniſſimè & nullo fructu. 14 Quantum ad me, non in re vana, ſed in Domino confiſus ſum: 15 quare & nunc quoque exſultabo & lætabor in miſericordia erga me tua. 16 nam ſæpiſſimè aliàs placidis oculis vidiſti humiliationem afflictionemque meam. 17 & animam meam ſaluaſti de tribulationibus & anguſtijs, quibus coarctabatur: 18 & non me concluſiſti in manibus inimici, vnde non poſſem effugere: 19 quinimmò ſtare feciſti pedes meos in loco bene amplo & lato, vbi liberè incederent atque ſecurè. 20 Ergo ad præſens etiam miſerere mei Domine, quia tribulor: 21 & quia præ furore inimicorum meorum iam perturbatus eſt & caligauit oculus meus: 22 & anima ipſa mea ac viſcera mea tota ſunt conturbata: 23 & quia præ dolore ac mœrore penè conſumpta eſt atque defecit vita mea; 24 & præ continuis gemitibus atq; ſuſpirijs iam defecerunt & penè finiti ſunt anni vitæ meæ: 25 & præ inopia atque miſeria debilitata eſt fortitudo mea: 26 meaque oſſa ac robora horrendè turbata ſunt & contabuerunt. 27 factus ſum præterea opprobrium grande, pluſquam vnquam probroſi fuerint omnes inimici mei; 28 quin & ipſis vicinis ac pro-

& ti-

℣. 28. & 29. Iob XIX. 13. Pſal. XXXVII. 12. LXXXVII. 9. 19.

29 & timor, notis meis.

† 30 qui vidébant me, fóras fugérunt à me.

31 oblíuióni datus ſum tamquam mórtuus, à corde:

† 32 factus ſum tamquam vas pérditum.

℣. 33. Thren. II. 16.

33 quóniam audíui vituperatiónem multorum commórantium in circúitu:

† 34 ÷ in eo: dum conuenírent ſimul aduérsúm me,

35 accípere ánimam meam conſiliáti ſunt.

† 36 Ego autem in te ſperáui Domine:

37 dixi: *Deus meus es tu*:

38 *in mánibus tuis ſortes meæ.*

† 39 *Eripe me de manu inimicórum meórum,*

40 *& à perſequéntibus me.*

† 41 *Illúſtra fáciem tuam ſuper ſeruum tuum:*

42 *ſaluum me fac in miſericórdia tua.*

---

pinquis meis opprobrium factus ſum valdè; 29 & factus ſum notis meis cauſa timendi ſibi, ne mei cauſá periclitarentur. 30 vnde qui me priùs amicè viſebant, mecumque familiariter verſabantur, poſtea ſicubi eſſem, foras fugerunt longè à me: 31 ab eorumdem amicorum corde atque memoria traditus ſum obliuioni, ac ſi eſſem vnus ex mortuis: 32 eiſque amicis meis factus ſum ac ſi eſſem viliſſimum vas perditum, quod non ampliùs requiritur. 33 & quia iam à multis circùm me commorantibus audiui vituperium in me atque opprobrium: 34 & cùm ſimul ipſi congregarentur inirentque conſilium aduersùm me, 35 cogitarunt & conſultarunt auferre mihi vitam, meque perdere. 36 Ego autem inter tot tantaque mala, in te Domine ſperaui, 37 tibique dixi; *Tu es Deus meus*: 38 *in manibus voluntatis ac diſpenſationis tuæ ſunt ſiuè proſperæ ſiuè aduerſæ ſortes & euentus ac tempora omnia vitæ meæ.* 39 *Libera me de manu ac poteſtate inimicorum meorum,* 40 *& ab ijs qui me perſequuntur iniuſtè.* 41 *Lucere fac faciem tuam & beneuolentiam erga me ſeruum tuum.* 42 *meque ſalua pro miſericordia tua*: 43 *Domine ne,*

℣. 43. Pſal. XXIV. 3. 43 *Domine non confúndar, quóniam inuocáui te.*
† 44 *erubéſcant ímpij; & deducántur in inférnum*:
℣. 45. I. Reg. II. 9. Pſal. XI. 4. 45 *muta fiant lábia dolóſa*,
† 46 *quæ loquuntur aduérsùs iuſtum iniquitátem*
℣. 47. I. Reg. II. 3. 47 *in ſupérbia & in abuſióne.*
℣. 48. Iſai. LXIV. 4. I. Corinth. II. 9. † 48 Quàm magna multitúdo dulcédinis tuæ, ∸ Domine:
49 quam abſcondíſti timéntibus te:
† 50 perfecíſti eis qui ſperant in te,
51 in conſpéctu filiórum hóminum.
℣. 52. Pſal. XXVI. 5. † 52 Abſcóndes eos in abſcóndito faciéi tuæ
53 à conturbatióne hóminum:
℣. 54. Iob V. 21. † 54 próteges eos in tabernáculo tuo à contradictióne linguárum.
℣. 55. Pſalm. XVI. 7. 55 Benedíctus Dominus, quóniam mirificáuit miſericórdiam ſuam mihi in ciuitáte munita.

---

quæſo, remaneam rubore ſuffuſus, quòd in auxilium meum te vocauerim, ſed ſperatam opem non obtinuerim. 44 quin impij potiùs in rebus inanibus ſperantes, pudore perfundantur; ac in infernum detrudantur ad gloriam iuſtitiæ tuæ: 45 & obmuteſcant labia illa mendacia ac fraudulenta; 46 quæ contra hominem iuſtum & innocentem loquuntur id quod eſt iniquum, 47 idque loquuntur cum ſuperbia atque contemptu, quo iuſtis abutuntur & inſultant. 48 O quàm magna & multa eſt Domine bonitatis tuæ dulcedo illa; 49 quam reconditam conſeruas, ſuo tempore dandam timentibus te, 50 & quam operatus es & exhibuiſti ſperantibus in te, 51 palam coram hominibus videntibus ſimul & admirantibus tuam in illos dulciſſimam largitatem! 52 Tu eiuſmodi timentes & ſperantes in te in abdito & tuto loco ſub benignum aſpectum tuum occultabis 53 ſubtractos à tumultuatione & conturbatione hominum: 54 eoſq; conteges in habitaculo tuo; atq; defendes à iurgijs & detractionibus linguarum contra illos loquentium. 55 Benedictione ac laude dignus eſt Dñus: quia mirabilem fecit mihi miſericordiam ſuam in ciuitate

Ego

℣.56. Pſal CXV. 11. † 56 Ego autem dixi in excéſſu mentis meæ :
℣.57. 57 *Proiéctus ſum à facie oculórum tuórum .*
Psal. XXXVIII. 11. † 58 ideo exaudíſti vocem oratiónis meæ dum clamárem ad te . †
† 59 Dilígite Dominum omnes Sancti eius :
60 ÷ quóniam : veritátem requíret Dominus ;
61 & retríbuet , abundánter faciéntibus ſupérbiam .
† 62 Viríliter ágite , & confortétur cor veſtrum ,
63 omnes qui ſperátis in Domino .

---

murorum ambitu communita . 56 Cæterùm cùm olim ego maximis
malis perculſus, in pauore ac ſtupore magno eſſem,& penè iam ex-
ceſſiſſem ex mente , dixi ita ; 57 *Planè de fauente oculorum tuorum*
conſpectu proiectus ſum, ò Domine. 58 ſed propterea miſertus tu pa-
uoris mei,vocem exaudiſti deprecationis meę,cùm tunc flebilem vo-
cem darem ad te. 59 Itaque Dominum diligite & amate vos omnes
Sancti cultores eius : 60 quia Dominus veritatem & fidelitatem ſer-
uorum ſuorum requiret ad remunerandum ; 61 & viciſſim condi-
gna ſupplicia tribuet ijs, qui ſatis multa faciunt opera ſuperbiæ .
62 Igitur facite viriliter , animuſque veſter roboretur in rebus ad-
uerſis , 63 ò vos omnes qui in Domino ſperatis ; eumque vobis ex-
ſpectatis adiutorem .

Orationes .

MSS. 1 IMmenſam multitudinem dulcedinis tuæ pijſſime Domine ſuppliciter exoramus : vt dum veritatem tuam requírimus; tumórem execrábilis ſuperbiæ conterámus . Per Dominum noſtrum Ieſum Chriſtum .

Brev. Mozarab. fol. 71. 286. 2 ESto nobis Domine in Deum protectorem ; ne íncolis obſidentibus noſtrarum intégritas mentium feriátur : pro loco autem munito , tuum habere mereamur auxilium . nam te nobis obumbránte, nulla vis valebit inrúmpere tentationum : nec receſſus penetrabit noſtros ; ſi tu intra extráque ádfueris, & firmamentum refugiumque noſtrum tuam dexteram déderis. ℟. *Amen* . Per miſericordiam tuam Deus noſter: qui

ibi. nec receſſus tentationum penetrabit noſtros .

qui es benedictus & viuis,& omnia regis in ſæcula ſæculorum. ℞. *Amen*.

fol.164. 3 PRotector noſter Domine,conuerte nos à vijs noſtris prauis; & habitare nos fac abſque pauóre in terra hæreditatis noſtræ: ac ſic nos liberatos, fidei moderámine cóntine; vt nec proſperitate ſæculari extollamur; nec ínuidi hoſtis aduerſitate turbemur; vel facínorum núbilo obumbremur: ſed ſperantes in te, quæſumus, vt nos in tuâ iuſtitiâ liberes; nec digna pro admiſſis iuſtè repénſes. illumina itaque faciem tuam ſuper hæreditatem tuam; & ſalua nos propter miſericordiam tuam. ℞. *Amen*. Per miſericordiam tuam Deus noſter *&c.*

fol.165. 4 ERubeſcant, Domine, impij; & deducantur in infernum qui te Chriſtum Dei Filium negauerunt: vt ora te loquentium,alto prædicationis cúlmine pólleant; dum aduersùs Iuſtum iniquitatem loquentium deſtrúxeris labia. ℞. *Amen*. Per miſericordiam tuam Deus *&c.*

fol.166. 5 DOmine Ieſu Chriſte, non infirmetur, quæſumus, in peregrinatione huius paupertatis vigor Eccleſiæ tuæ: at ſi contígerit in nobis virtutum oſſa pro tempore conturbári; exemplo paſſionis tuæ erecti, non incidámus vſquequaque in laqueos inimici. [℞. *Amen*. Per miſericordiam tuam Deus noſter *&c.*]

De Paſſione Domini.

fol.186. 6 SAlua Domine de neceſſitatibus animas famulorum tuorum; & in tua iuſtitiâ ſperantes, nec concludas in manibus aduerſantis: ſed reſpice humilitatem noſtram; & in loco nos munito ſaluífica, qui moriens deuinxiſti inferna: vt confuſis conſilijs perſequentium, ſine pauóre in ciuitate ſanctiſſimâ tuâ,fœliciori prouentu cæleſtem gloriam conſequamur. [℞. *Amen*. Per miſericordiam tuam Deus noſter *&c.*]

Item de paſſione.

fol.193. 7 LIbera nos Domine in tua iuſtitia; & ad precem noſtram inclina aurem tuam: vt à malis erépti, & recreáti cæleſtibus; æternâ nos eſſe veſtítos immortalitate lætemur. ℞. *Amen*. Per miſericordiam tuam Deus noſter *&c.*

Fol. 198. 8 INeffabili Domine enituiſti patientiâ; dum congregata omnis ſimul aduersùm te infidelium turba vt acciperent animam tuam; nitebantur conſilijs quòd in verbis te caperent; cùm vtiq;[te] Verbum Dei eſſe neſcirent: & ideo qui tam potentialiter viciſti in delicto; viribus tuis glorificare te dignare. ℞. *Amen*. Per miſericordiam tuam Deus noſter *&c.*

Comment. huius Pſalm. tom. 7. S. Hieronymi. 9 TE Chriſte ſupplices deprecamur; vt inſinues mentibus noſtris curam te diligendi; pro nobis paſſum iugiter confiteri: vt mereamur contra iniquam ſuperbiam, humilitatis armis viriliter repugnáre.

---

31 XXXI.

÷ *Ipſi David. intellectûs.*

Beda.

Senſus myſticus. *Hic cùm pœnitentiæ ſit pſalmus, primò* Dauid *meminit in titulo propter Dominum Chriſtum: quoniam ad ipſum reſpicit quidquid pœnitens iſte dicturus eſt. deinde* Intellectûs *ideo ſequitur: quia nullus peccata niſi qui intellexerit, plangit. Meritoque pſalmus tali eſt inſcriptione prænotatus; vbi ſe deterioratum peccator tardiùs intellexit: quia peccata quæ confeſtim prodi debuerant Domino, diutiùs ſe tacuiſſe confeſſus eſt; audiens a Domino:* Intellectum tibi dabo & inſtruam te.

In prima parte pſalmi pœnitens loquitur, peccatum ſuum euidenter agnoſcens, pœnam ſibi merito diſtrictionis indicens; quoniam noxia facinora credidit occulenda: vbi breuiter principium & narratio continetur: Beati quorum remiſſæ ſunt iniquitates. *In ſecunda parte ſola correctio eſt: nam cùm ſe propria confeſſione damnauerit; à Domino ſibi credit eſſe parcendum:* Delictum meum cognitum tibi feci; & iniuſtitias meas non abſcondi. *Tertia parte, pœnitudinis bona commendans, etiam Sanctos in hoc mundo aſſerit Domino ſupplicare; in quo ſibi merito teſtatur eſſe refugium:* Pro hac orabit ad te omnis Sanctus. *Quarta, Dominus ad eius verba reſpondens, ſperantes in ſe circumdare miſericordia pollicetur:* Intellectum tibi dabo & inſtruam te. *Quæ quatuor partes interiectis* Diapſalmatibus *diuiduntur: quas in diuiſionibus ſequi, noſtri conſtat eſſe propoſiti.*

Euſebius.

Feria II. ad Vigilias.

Euſebius Cæſarienſis. *Prophetia de ijs qui per Chriſtum ſunt ſaluandi.*
S. Athanaſius. *Pſalmus beatitudinem apertè palamque pronuntians.*

Pſalmus II. pœnitentialis & inſtructiuus.

Propheta.

1 BEATI, quorum remiſſæ ſunt iniquitátes:
2 & quorum tecta ſunt peccáta.
℣. 1. Rom IV, 7. † 3 beátus vir, cui non imputáuit Dominus peccátum:
℣. 4. Iohan. I, 47. 4 nec eſt in ſpiritu eius, dolus.
† 5 Quóniam tacui, inueteraucrunt oſſa mea
6 dum clamárem tota die.
† 7 ÷ quóniam: die ac nocte grauáta eſt ſuper me manus tua:
8 conuérſus ſum in ærúmna ⋇ meâ: dum cónfigitur ſpina.

⋇ *DIAPSALMA*:

℣. 9. Prou. XXVIII, 13. † 9 Delíctum meum cógnitum ⋇ tibi: feci:
10 & iniuſtítiam meam non abſcóndi.

Pſalmus Dauidi inſpiratus, intelligentiæ, & eruditionis plenus. ❡ *PROPHETA*. 1 Fœlices ij quorum iniquitates ſunt à Deo gratis remiſſæ ſine præcedentibus operibus & meritis; 2 & fœlices ij quorum peccata obtecta ſunt conſpectui Dei, vt eorum non recordetur ampliùs. 3 fœlix vir cui Dominus non ampliùs imputauerit peccatum neq; ad culpam neque ad pœnam, ſed condonauerit plenè; 4 & fœlix ille in cuius animo & ore nulla eſt fallacia, ſed vera reſipiſcẽtia & ſui reatus confeſſio. 5 Quoniam autem diù peccata mea tacui, & non ſum ea confeſſus; idcircò omnia oſſa ac robora mea quaſi præ vetuſtate attrita ſunt atq; conſumpta, 6 propter continuum clamorem meum atq; rugitum per totã diẽ, ob grauiſſimas pœnas mihi diuinitùs inflictas: 7 nam die ac nocte ingrauata eſt in me & grauiter me preſſit punitio vltricis manus tuæ Domine: 8 & aſſiduè deuolutus & verſatus ſum in miſeria mea, tùm eiuſmodi cruciatuum ſpinæ mihi infixa perſiſteret. * 9 Tandem vel ſerò agnoui, tibique confeſſus ſum delictum meum: 10 meumque peccatum non ampliùs occul-

**Pauſatio aut immutatio muſicæ. cantilenæ inter pſallendum.*

℣. 11. Iſai. LXV. 24. I. Iohan. I. 9. † 11 Dixi, *Confitébor ✣ aduersùm me : iniuſtitiam meam Domino* ;
12 & tu remiſiſti impietátem peccáti mei.
DIAPSALMA.

℣. 13. Iſai. LV. 6. † 13 Pro hac orábit ad te omnis ſanctus in témpore opportúno :
† 14 verúmtamen in dilúuio aquárum multárum, ad eum non approximábunt.

℣. 15. Pſalm. IX. 10. † 15 Tu es refúgium meum à tribulatióne, quæ circúmdedit me :
16 exſultátio mea, érue me à circumdántibus me.
DIAPSALMA.

Deus. † 17 INTELLECTVM tibi dabo ; & ínſtruam te in via hac quâ gradiéris :
18 firmábo ſuper te óculos meos.
† 19 Nolite fieri ſicut equus & mulus, quibus non eſt intelléctus.

---

tani nec reticui. 11 Tunc pœnitens dixi, *Ipſe egomet confitebor Domino contra me meam iniquitatem ac ſcelera mea* : 12 & ſtatim tu ineffabili pietate remiſiſti impietatem & culpam cordis & peccati mei. *13 Ob hanc rem quòd ſis facilis ad ignoſcendum, ad te pro remiſſione peccatorum quilibet de populo tuo ſancto orabit hoc tempore opportuno ad inueniendam veniam, dum ſpatium ſupereſt pœnitentiæ. 14 verùm etiam cùm æternùm duraturæ calamitates diluuiauerint tamquam in multarum aquarum diluuio, ad illum ad te conuerſum eæ calamitates non pertingent. 15 Tu Domine es mihi is, ad quem ego refugio à tribulatione quæ me circumcludit & obſidet : 16 tu qui es cauſa exſultationis meæ, à circumdantibus me malis redime & ſalua me. **DEVS. 17 Ego Deus eruditum & intelligentem te faciam, teque illuminando inſtruam in iſta noua pœnitentiæ via poſt lapſum, per quam iturus es nouo modo viuendi : 18 & ſuper te obfirmabo & figam oculos prouidentiæ & curæ meæ ne iterum cadas, 19 ſed & vos homines cuncti ne efficiamini velut

*Pauſatio aut immutatio muſicæ cantilenæ inter pſallendum.

*Pauſatio &c.

Propheta. ✝ 20 IN CAMO & fræno maxíllas eórum conſtringe
℣. 20. Prouer. XXVI. 3.
21 qui non appróximant ad te.
✝ 22 Multa, flagélla peccatóris:
23 ſperántem autem in Domino miſericordia circúmdabit.
✝ 24 Lætámini in Domino & exſultáte iuſti:
25 & gloriámini, omnes recti corde.

---

equus & mulus, quibus abeſt ratio & intelligentia. 5 *PROPHETA.* 20 Meritò Domine afflictione atque preſſurâ ceù capiſtro & fræno conſtringe maxillas eorum 21 qui brutè viuentes tamquam equus & mulus, ad te non appropinquant amore, tuæque voluntati non obſequuntur niſi timore pœnæ vel dolore. 22 Bene multa erunt peccatoris flagella atque dolores: 23 è contrario autem miſericordia Domini circumdabit confidentem in eo. 24 Igitur ô iuſti lætamini & gaudio exſultate quòd talem Dominum habeatis: 25 voſque omnes qui animum directum ad Deum habetis, de eo gloriamini; eumque laudate iubilantes in canticis.

Orationes.

MSS. 1 SAncte Domine, qui remiſſis delictis, beatitudinem te confeſſis adtribuis; exaudi vota præſentis familiæ: & confracto peccati acúleo, ſpirituali nos exſultatione perfúnde. Per Dñum noſtrum Ieſum Chriſtum.

Breu. Mozarab. fol. 87. 133. 2 REmítte Domine impietatem cordis noſtri; pro qua te omnis Sanctus in tempore opportuno exórat: atque intellectum tríbue nobis per * orationis ſuffrágium quo precamur; & ínſtrue nos in huius vitæ viâ, quâ grádimur. ℟. *Amen.* Per miſericordiam tuam Deus noſter: qui es benedictus & viuis & omnia regis in ſæcula ſæculorum. ℟. *Amen.*

* *al.* operationis.

fol. 129. 255. 298. 3 DA nobis Domine peccatorum remiſſionem; qui purgatis præſtas beatitudinem: eſto refugium à preſſura damnationis; qui indúltor es libertatis: & quia multa flagella peccatorum in nobis plagâ inruénte ſen-

al deſæuiunt.

te* ſentímus, in te confidendo circúmdari nos tuâ miſericordiâ ſentiamus. ℟. *Amen.* Per miſericordiã tuam &c.

fol. 170.

De Paſſione Domini.

4 TV nobis es Dñe refugium à preſſura quæ circúmdedit nos: & ideo qui patiendo pro nobis, exaltatio facta es noſtra; redime nos à circumdantium inimicorum muſcípulâ. ℟. *Amen.* Per miſericordíam tuam Deus noſter: qui es benedictus & viuis & omnia regis in ſæcula ſæculorum. ℟. *Amen.*

fol.

5 DEvs quem cordium occulta non latent; cui ſecreta conſcientiæ non celantur; remitte, quæſumus, iniquitates noſtras; & dele omnia peccata noſtra: vt animas nóſtras, & admiſſa remittendo conquíras; & tegendo delicta, poſsídeas: & quia tu es exſultatio noſtra; redime nos miſerando; & à flagellis peccatorum redimendo libera. ℟. *Amen.* Per miſericordiã tuam &c.

Comment. huius Pſalm. tom. 7. S. Hieronymi.

6 TE Domine ſupplices deprecamur; vt obtéctis per indulgentiam peccatis, nec reputatis vltra delictis; mereamur Sanctorum exſultationis perpetuæ eſſe partícipes.

---

32 XXXII.

÷ *Pſalmus Dauid.*

Beda.

Senſus myſticus.

Hortatur in hoc pſalmo Propheta Eccleſiam fidelem ad pſalmodiam; enumerans potentiam factaque Creatoris: vt ad laudes eius auidiùs feſtinet; cùm virtutem ipſius pietatemque cognoſcit.

Per totum quidem pſalmum Propheta loquitur: ſed in prima ſectione monet iuſtos, in Domino gaudere; qui creaturas ſuas mirabili potentia continet: Gaudete iuſti in Domino. *Secunda, exclamat beatum eſſe, qui ad eius meruit pertinere culturam; ſignificans tempora Chriſtiana; in quibus erat multitudo Gentium creditura:* Beata gens cuius Dominus Deus eius *& reliqua.*

Feria II. ad Vigilias.

Euſebius Cæſarienſis. *Adhortatio ad dicendum Deo laudes cum Theologia* [hoc eſt, *cum doctrina de Deo.*]

S. Athanaſius. *Pſalmus hortatorius & in modum iubentis.*

Pſalmus

Pſalmus ad laudandum Deum.

Propheta. 1 EXSVLTATE iuſti in Domino:
2 rectos decet collaudatio:
† 3 confitémini Domino in cíthara:
4 in pſaltério decem chordárum pſállite illi:
† 5 cantate ei cánticum nouum:
6 bene pſállite ÷ ei: in vociferatióne.
† 7 quia rectum eſt verbum Domini:
8 & ómnia ópera eius in fide:
† 9 díligit miſericórdiam & iudícium:
℣. 10. Pſal. CXVIII. 64. 10 miſericórdiâ Domini plena eſt terra:
℣. 11. † 11 verbo Domini cæli firmáti ſunt:
Geneſ. II. 6. Hebr. XI. 3. II. Petr. III. 5. 12 & ſpíritu oris eius omnis virtus eorum:
℣. 12. † 13 cóngregans ſicut in vtre aquas maris:
Geneſ. II. 1. Iob XXVI. 13. 14 ponens in theſauris abyſſos.
℣. 13. Geneſ. I. 9. Iob XXVI. 10. XXXVIII. 8. † 15 Tímeat Dominum omnis terra;

Pſalmus Dauidi inſpiratus. ¶*PROPHETA.* 1 Vos iuſti exſultate in laude Domini: 2 quia homines iuſtos & rectos decet laudatio Dei; quæ non eſt ſpecioſa in ore peccatoris: 3 profitemini Domino debitas laudes cum citharæ ſono: 4 & cum inſtrumento muſico decem chordis tenſo pſalmos canite ei. 5 noua ſemper cantica in illius honorem cantate: 6 & bene decenterque in eius laudem canite cum iubilo & clangore. 7 quia verbum Dñi ſiue in præcipiendo ſiue in promittendo, rectum eſt & æquum: 8 & cuncta opera quæ ipſe facit, fideliter fiunt correſpondentia dictis eius atque promiſſis. 9 ipſe namque miſericordiam & id quod iuſtum eſt, amat: 10 & effectibus miſericordiæ Domini plena eſt terra. 11 Verbo & iuſſu Dñi cæli firmiter ſtabiliterque conditi ſunt: 12 & ſolo flatu & imperio oris eius factus eſt totus ille aſtrorum exercitus & ornatus in iiſdem cælis. 13 ipſe eſt qui congregauit in locum vnum, & congregatas ſimul retinet aquas maris tamquam in quodam vtre concluſas, vt appareat arida: 14 & qui immenſas aquarum profunditates repoſitas tenet in occultis receptaculis terræ tamquam in occultis theſauris. 15 Timeant Dominum omnes terrigenæ; 16 & præ eius formidine

ab eo

16 ab eo autem commoueántur omnes inhabitántes orbem :

℣. 17. Pſal. CXLVIII. 5.

† 17 quóniam ipſe dixit, & facta ſunt :

18 ipſe mandáuit ; & creáta ſunt .

† 19 Dóminus díſſipat conſilia géntium :

20 réprobat ÷ autem : cogitatiónes populórum:

21 ÷ & réprobat conſilia príncipum :

℣. 22. Iob XXIII. 13. XIX. 21. Iſai. XLVI. 10.

† 22 conſilium ÷ autem : Domini in æternum manet :

23 cogitatiónes cordis eius, in generatione & generatiónem .

℣. 24. Pſal. LXIV. 5. CXLIII. 15.

† 24 Beata gens cuius ÷ eſt: Dóminus Deus eius:

25 pópulus, quem elégit in hæreditátem ſibi .

† 26 De cælo reſpéxit Dominus ;

27 vidit omnes filios hóminum .

† 28 de præparáto hábitáculo ſuo

29 reſpéxit ſuper omnes qui hábitant terram

† 30 qui finxit ſingillátim corda eorum ;

---

concutiantur & tremant vniuerſi habitatores orbis : 17 nam ipſe Deus iuſſit; & ſolo ſuo iuſſu facta ſunt omnia in cælo & in terra : 18 ipſe præcepit tantùm, & vniuerſa creata ſunt & exſtiterunt . 19 Dominus, cùm vult, diſſoluit & à ſuo effectu impedit conſilia quarumcumque nationum : 20 & irrita facit, cùm vult, excogitata quorumuis populorum : 21 ac irrità facit, cùm vult, conſilia principum quantumuis potentiſſimorum . 22 contrà verò conſilium & voluntas Domini in æternum ſtabiliter permanet : 23 & quæcumque voluntas eius diſpoſuerit facere vel permittere, infallibilia permanent in omnia futura tempora . 24 Proinde fœlix eſt gens illa quæ vt Deū ſuum agnoſcit & colit Dñum ipſum cæli & terræ: 25 & fœlix eſt populus quem ex omnibus gẽtibus ſibi Dominus peculiariter elegit veluti in poſſeſſionem ſuam hæreditariam . 26 Dominus de cælo proſpexit ſemper in terram; 27 viditque ſemper omnes filios Adam, & quid cogitent, velint, faciant . 28 de habitaculo ſuo cæleſti firmiſſimè præparato 29 proſpexit ad vniuerſos habitatores terræ ; 30 proſpexit, inquam, ille qui eorum

qui

31 qui intélligit ómnia opera eorum .
† 32 Non ſaluátur rex per multam virtutem :
33 & gigas non ſaluábitur in multitúdine virtú-
tis ÷ ſuæ :
℣. 34. Pſalm. CXLVI. 10. Prouerb. XXXI. 21. † 34 fallax equus ad ſalutem :
35 in abundántia autem virtútis ſuæ non ſaluá-
bitur .
† 36 Ecce óculi Domini ſuper metuéntes eum ;
℣. 16. Iob XXXVI. 7. Pſal. XXXIII. 16. I. Petr. III. 12. 37 ÷ & : in eis qui ſperant ſuper miſericórdia
eius ;
† 38 vt éruat à morte ánimas eorum ;
℣. 16. Pſalm. XXXVI. 19. 39 & alat eos in fame .
† 40 Anima noſtra ſúſtinet Dominum :
41 ÷ quóniam : adiútor & protéctor noſter eſt :
† 42 quia in eo lætábitur cor noſtrum ;
43 & in nómine ſancto eius ſperáuimus .
† 44 Fiat miſericórdia tua Dñe ſuper nos; quem-
ádmodum ſperáuimus in te .

ſingillatim omnia pariter corda animaſque formauit ; 31 quique intelligit & perſpicit omnia opera eorum abdita licèt & occulta . 32 Niſi Deus ſaluet , quiuis rex non euadet ſaluus à morte per ſolam multitudinem & fortitudinem exercitûs ſui ; 33 nec fortis gigas ſaluus & incolumis erit in ſola multitudine & multiplicatione fortitudinis ſuæ . 34 equus licèt ſit bellator , res eſt fallax ad præſtandam equiti ſalutem in prælio : 35 immò nec ſeſe equus à morte ſeruabit per totã multitudinẽ roboris ſui. 36 Sed ecce oculi Domini benignè proſpiciunt ad timentes offendere eum ; 37 & ad eos qui ſpem ſuam collocant non in viribus proprijs , ſed in miſericordia eius ; 38 vt ſcilicet liberet à morte animas eorum ; 39 eoſque nutriat tempore famis . 40 Bene igitur anima noſtra auxilium Domini patienter exſpectat : 41 quia ipſe auxiliator noſter eſt, & inſtar clypei protector : 42 in ipſo enim lætabitur cor noſtrum ; 43 quia & nos in maieſtate ſua ſanctâ ſperauimus . 44 Itaque Domine, fiat ſuper nos miſericordiæ tuæ iugis effuſio ; quemadmodum in te nos ſperauimus non in nobis .

Orationes.

MSS. 1 PAſce Domine plebem tuam in fame verbi tui; & éripe animas noſtras de morte peccati: vt repléti miſericordiâ tuâ, adgregari iuſtorum gaudijs impertiente te mereamur. Per Dominum noſtrum Ieſum Chriſtum &c.

Bren. Mozarab. fol. 87. 2 GAudium iuſtorum quod eſt in te Domine, famulorum tuorum infúnde viſceribus: vt conlaudatio tua quæ rectos decet, omnem à ſenſibus noſtris prauitatem expúrget. ℟. *Amen.* Per miſericordiam tuam Deus noſter: qui es benedictus & viuis & omnia regis in ſæcula ſæculorum. ℟. *Amen.*

fol. 89. 133. 240. 3 TIbi Domino * patiens eſt anima noſtra; à quo & virtutem tolerantiæ & præmium concupiſcit accipere: tua ergo ſuper nos miſericordia, ſicut ſperauimus, fiat: tuaque nos gratia conſueta præuéniat. ℟. *Amen.* Per miſericordiam tuam Deus noſter &c.

*al placés ſit.

fol. 68. 112. 133. 234. 4 FIat miſericordia tua Domine ſuper nos: vt qui ſingillátim corda hominum fingis; * ſpeciátim ea ſanctifices: & quia oculi tui ſuper eos ſunt qui te métuunt; timoris tui da nobis plenitudinem: vt & agnitionis tuæ nobis cónferas largitatem. ℟. *Amen.* Per miſericordiam tuam Deus noſter &c.

* *al.* ſpecialiùs.

fol. 133. 239. 5 DOmine qui iuſtorum gaudium, tuum facis eſſe præceptum; quorum tibi laudatio & obſéquitur diligendo, & diligit conlaudando; qui tibi per Legis citharam nouum canticum cántant; & per pſalterium pijs vocibus ſacro fragóre perſúltant: eorum nos Domine veſtigijs inhærére concede; & laudem * tui cum eiſdem tribue conclamare. & quia rectus eſt ſermo tuus, tuaque fidelia opera; præſta vt te corde fideli credamus; & miſericordiam tuam impénſiùs cónſequi mereamur. ℟. *Amen.* Per miſericordiam tuam &c.

* *al.* tuam

fol. 238. 6 CAntemus tibi Domine canticum nouum: quia rectus eſt ſermo tuus; & opera tua, fidelia: vt qui cælo-

cælorum regna in Prophetica iubilatione, & Euangelicæ tubæ clangóre conſcéndere facis; illuc nos áttrahas, quò ipſe præcédis. ℟. *Amen*. Per miſericordiam tuam Deus noſter *&c.*

fol. 150. 7 TVo Domine Verbo cæli ſunt facti; & Spiritû ornati: quia apud beatam Trinitatem nihil diſcrétum in opere, nihil reperítur ſequeſtrátum in munere; quando ea quæ Pater facit & Filius, ea etiam indiuiſè operatur Spiritus Sanctus. cæleſtis ergo fabrica Patris Verbo conſéritur; & ornatus Spiritû oris perfícitur: tríbue proinde nobis vt opera tua cognoſcamus in fide; dum te Dominum Trinitatis eſſentialem credimus & æqualem. ℟. *Amen*. Per miſericordiam tuam Deus *&c.*

Fol. 183. 188. 8 GAudium noſtrum & ſalus noſtra, virtus atque iuſtitia, Domine Deus omnipotens; fac nos, quæſumus, placitâ tibi ſanctorum ...... Martyrum ſorte gaudére; & illic laudes tuas Rectorum munere pérpetim decantare. ℟. *Amen*. Per miſericordiam tuam Deus noſter *&c.*

De Sanctis.

Comment. huius Pſalm. tom. 9. S Hieronymi. 9 FIat Domine miſericordia tuá ſuper nos; ſicut ſperauimus in te: vt qui nos per Baptiſmum abluíſti; Spiritûs Sancti infuſione confírmes: ſicut in Actibus Apoſtolorum cérnimus eſſe factum. Qui nunc in nobis venire dignéris; vt per tuum lumen éffici mereamur hæredes gloriæ ſempiternæ. *Amen*.

---

33 XXXIII.

*Dauidi: cùm immutauit vultum ſuum coram * Achimélech: & dimiſit eum, & abijt.*

* *In edit. Rom.* Abimélech.

Beda.

1. Reg. XXI. 12. *Cùm Saul perſequeretur* Dauid; *tunc fugit ad* Achis Regem; *vbi dum eſſet inuidia faciente ſuſpectus, induſtrioſè* mutauit vultum ſuum; *ita ut ſaliuis ora compleret: quatenus energumenus æſtimatus,*

Senſus myſticus.

tus, miſeratione faciente dimitteretur illæſus. Dauid *ergo Chriſtus eſt;* Achis *populus Iudæorum: in quo ille incarnatus, ſed inuidentibus non agnoſcendus apparuit. vnde & Achis interpretari dicitur,* Quomodo eſt! *quod eſt verbum mirantis & non agnoſcentis: quia Iudæi virtutes Chriſti admirantes, ipſum Deum minimè eſſe agnouerunt. Et bene* Dauid vultu mutatus *ſaliuas dimiſit in barbam: ſaliua quippe infirmitatem, barba virtutem deſignat; quia Chriſtus cùm in forma Dei eſſet, ſeipſum exinaniuit, formam ſerui accipiens. Nec in nomine Regis error eſt; cùm ex patre rege natus potuerit etiam* Abimelech *dici; qui interpretatur,* Pater meus rex, *ſiue* Patris mei regnum. *ſed & myſterij ſenſus arridet: quia Iudæi* patrem regem *habuerunt; de quibus dicitur,* Filij autem regni eijcientur in tenebras exteriores. Dimiſit *autem* eum, & abijt: dimiſit *Iudæos;* & abijt *credendus à Gentibus. Poteſt & ita dici,* *quia* coram Abimelech *Sacerdote* mutauerit vultum: *quando vt arma paneſque ſibi & ſocijs perciperet, à Saule ſe miſſum ſimulauit.*

1. Reg. XXI. 1.

Per totum pſalmum verba Prophetæ, ſunt Alphabeti Hebræi litteras excepta ſexta, *in capitibus verſuum per ordinem ponens. In prima parte benedicere ſe Dominum compromittit; admonens manſuetos vt cum ipſo in eius laude perſeuerent:* Benedicam Dominum in omni tempore. *Secunda, ad conuerſionem fidelium, quæ ſunt benemeritorum præmia non tacentur:* Accedite ad eum & illuminamini. *Tertia quaſi filios admonet à quibus ſe delictis debeant abſtinere:* Venite filij audite me. *Quarta iuſtos dicit ex omnibus tribulationibus eruendos; & impios debitas pœnas eſſe paſſuros:* [Oculi Domini ſuper iuſtos.] *Quarum prima pars comprehendit litteras quatuor: ſecunda, ſex: tertia, quatuor: quarta reſiduas ſeptem.*

* Vide Commen. Pſal. CX. 10.7. S. Hieronymi.

Feria II. ad Vigilias.

Euſebius Cæſarienſis. *Doctrina gratiarum actionis.*

S. Athanaſius. *Pſalmus gratiarum actionis.*

Pſalmus ad laudandum Deum ob liberationem malorum.

Propheta.

1 BENEDICAM DOMINVM in omni tempore:

2 ſemper laus eius in ore meo:

Pſalmus Dauidi inſpiratus, quando is cùm fugiſſet Saulem, & diuertiſſet ad Achi-melech, id eſt, Achis Regem Geth Philiſthinorum; agnitus ab eo rege, valde timuit: & mutauit faciem ſuam, & finxit ſe arreptitium & inſanum: & Rex ille dimiſit eum à ſe, & abijt inde Dauid & ſaluatus eſt. ¶PROPHETA. 1 Toto vitæ meæ tempore benedicam & gratias agam Domino quòd me liberauerit à Rege Philiſthinorum: 2 eiuſdemque laus in corde & ore

in

† 3 in Dómino laudábitur ánima mea.
℣. 4. Pſal. CXVIII. 74.
4 Audiant manſuéti & læténtur.
† 5 Magnificáte Dominum mecum:
6 & exaltémus nomen eius in idípſum.
† 7 exquiſiui Dominum, & exaudíuit me:
8 & ex ómnibus tribulátionibus meis erípuit me.
† 9 Accédite ad eum, & illumináamini:
10 & fácies veſtræ non confundéntur.
† 11 Iſte pauper clamáuit; & Dominus exaudíuit ÷ eum:
12 & de ómnibus tribulatiónibus eius ſaluáuit eum.
℣. 13. Zachar. IX. 8.
† 13 immíttet Angelus Domini in circúitu timéntium eum, & erípiet eos.
℣. 14. I. Petr. II. 3.
† 14 Guſtáte & vidéte quóniam ſuauis ÷ eſt: Dominus:
15 beátus vir qui ſpérat in eo.
† 16 Timéte Dominum ÷ omnes: ſancti eius:

---

meo iugiter erit: 3 & de Domini erga me bonitate ſeſe laudabit & gloriabitur ſemper anima mea. 4 Audiant hanc mei liberationem omnes qui manſueti ſunt in rebus aduerſis, & vnà mecũ collætentur. 5 Mecum igitur ò manſueti prædicate magnum eſſe Dominum: 6 & maieſtatem eius laudibus extollamus pariter: 7 quia ego in tribulationibus conſtitutus quæſiui & imploraui Dominum, & exaudiuit me: 8 & ex omnibus anguſtijs meis me liberauit. 9 Proinde vos qui in afflictione eſtis, reſpicite & accedite ad Deum; & ab eo lætitiæ lucem accipite: 10 ſicque vultus veſtri non pudeſient ob fruſtratam veſtram ab eo exſpectationem. 11 Quemadmodum pauper hic Dauid in tribulatione ſua Dñum inclamauit, & ille exaudiuit eum; 12 & ab omnibus preſſuris ſuis eum liberauit: 13 ita quoque Angelus Domini circũm timentes eum ſeſe immittet, & caſtra militię Angelicę diſponet in gyro illorũ, eoſq; liberabit à tribulationibus ſuis. 14 Experientiâ diſcite & agnoſcite quòd benignus ſit Dominus: 15 quodque fœlix ſit vir qui ſperat in eo. 16 Itaque filiali timore timete offendere Dominum ò vos omnes qui ſanctimoniam

quó-

17 quóniam non eſt inópia timéntibus eum .

℣. 18. Lucæ I. 53. † 18 Díuites eguérunt & eſuriérunt :

19 inquiréntes autem Dominum non minuéntur omni bono .

∸ *DIAPSALMA* :

† 20 Veníte filij audíte me :

21 timórem Domini docébo vos .

℣. 22. I. Petr. III. 10. † 22 Quis eſt homo qui vult vitam ;

23 díligit dies vidére bonos ?

† 24 Próhibe linguam tuam à malo :

25 & lábia tua ne loquántur dolum :

℣. 26. Pſal. XXXVI. 27. † 26 diuérte à malo ; & fac bonum :

27 inquíre pacem & perſéquere eam .

℣. 28. Iob XXXVI. 7. Pſal XXXII. 18. Eccli. XV. 20. I. Petr. III. 12. † 28 Oculi Domini ſuper iuſtos ;

29 & aures eius in preces eorum .

℣. 30. Leuit. XVII. 10. Ierem. XLIV. 11. Amos IX. 4. Habr. IV. 13. † 30 vultus ∸ autem : Domini ſuper faciéntes mala ;

31 vt perdat de terra memóriam eórum .

---

profitemini : 17 quia nihil deeſt veri boni ijs qui ex amore timent diſplicere ei . 18 Diuites quidem mundani rapaces ceù leones, ſæpè poſtea ad inopiam redacti, indiguerunt & fame paſſi ſunt in hac vita vel ſaltè in altera vita: 19 at exquiréntibus placere Domino non deerit omne bonum, vt ſeriùs in æterna vita . * 20 Venite ergo filij & auſcultate mihi : 21 voſque docebo quemadmodum ſit timendus à vobis Dominus . 22 Quis eſt homo qui velit veram vitam diligere ; 23 quique diligat videre & percipere dies bonos ? 24 Quiſquis talis es, cuſtodi primùm & fac ceſſare linguam tuam à maledicentia : 25 & labia tua cohibe ne loquantur doloſum aliquid proximo tuo : 26 tum recéde ab omni ópere malo ; & fácito ſemper id quod eſt bonum : 27 denique quære vt cum omnibus hominibus (ſi fieri poteſt) pacem habeas ; eamque affectáre vt aſſequaris . 28 Oculi Domini benignè reſpiciunt ad iuſtos vt illis proſpiciat; 29 & aures eius intentæ ſunt ſemper ad deprecationes eorum vt poſtulata concedat . 30 contrà verò , facies Domini irarum plena eſt erga facientes mala , 31 vt aboleat & perire faciat è terra & famam & me-

**Pauſatio aut immutatio muſicæ cantilenæ inter pſallendum.*

Clama-

† 32 Clamauérunt ÷ iuſti : & Dominus exaudíuit ÷ eos :
33 & ex omnibus tribulatiónibus eorum liberâuit eos .
† 34 Iuxta eſt Dominus ijs qui tribuláto ſunt corde :
35 & húmiles ſpíritu ſaluábit .
† 36 Multæ tribulatiónes iuſtorum :
37 & de ómnibus his liberábit eos Dominus .
† 38 cuſtódit ÷ Dominus : ómnia oſſa eorum :
39 vnum ex his non conterétur .
† 40 Mors peccatórum péſſima :
41 & qui odérunt iuſtum , delínquent .
† 42 rédimet Dominus ánimas ſeruórum ſuórum :
43 & non delínquent omnes qui ſperant in eo .

---

moriam eorum . 32 Inclamauerunt iuſti in tribulationibus poſiti ; & Dominus exaudiuit eos : 33 & ex omnibus afflictionibus ſuis eos liberauit . 34 Adiutorio ſuo Dominus proximè adeſt ijs qui afflicto ſunt corde atque contrito : 35 & de malis ſaluabit eos qui humili & confracto ſunt animo . 36 Multæ quidem ſunt iuſtorum tribulationes in hoc mundo : 37 ſed de his omnibus tribulationibus tandem eos Dominus liberabit, 38 cuſtoditque Dominus omnia & ſingula oſſa eorumdem iuſtorum : 39 & ne vnum quidem ex his iuſtorum oſſibus confringetur ab eorū inimicis, niſi Deo ipſo permittente ad maiorem æternamque gloriam ſeruorum ſuorum . 40 Cæterùm peccatorum hominum iuſto iudicio Dei mala mors erit & interfectio : 41 & odientes ſiue id quod iuſtum eſt ſiue hominem iuſtum, culpabuntur, & æterni delicti rei erunt . 42 animas autem ſeruorum ſuorum Dominus liberabit à mala morte : 43 & omnes qui in Deo ſpem ſuam & amorem collocant , non culpabuntur , omni culpæ reatu in æternum ſoluti .

Orationes .

MSS. 1 ANgelorum & totiùs creaturæ diſpoſitor Deus ; emitte Angelum tuum in circuitu noſtro : cuius ambi-

ambitióne muníti, mereamur à peccatorum morte peſſima liberari. Per Dominum noſtrum Ieſum Chriſtum.

Breu. Mozarab. fol. 68. 89. 135. 203. 206. 241.

2 INquirentes te Domine, dignanter exaudi; atque vt in te * laudetur anima noſtra propítius indúltor impérti: & quia iuxta es his qui tribulato ſunt corde; aurem tuam ad contritionem noſtri ſpiritûs pande: & ad pacem tuam, quæ exſúperat omnem ſenſum, corpora noſtra & corda conuerte. ℟. *Amen.* Per miſericordiam tuam Deus noſter: qui es benedictus & viuis & omnia regis in ſæcula ſæculorum. ℟. *Amen.*

* *al.* gáudeat.

fol. 181. 235. 264.

3 BEnedicat te Domine, in omni tempore anima noſtra: * quia & in flagellis noſtris ſemper ádeſt miſericordia tua: dum nos & diſciplinâ córrigis; & indulgéntiâ foues: dum percutiendo ſanas; & ſanando corróboras. dona igitur nobis vt qui tuam in fide guſtauimus ſuauitatem; pleniſſimam percipiamus in retributione dulcedinem. ℟. *Amen.* Per miſericordiam tuam Deus noſter *&c.*

* *al.* quia in famulis tuis.

fol. 141.

4 IN omni tempore te Dominum benedicat anima noſtra; & laudem tuam oris confeſſio pérſonet: magníficet te omnis conuentus Eccleſiæ; & in vnitate fidei collecta te redemptorem noſtrum inquirendo non deſiſtat; ſed potentiam tuam multíplici famulatu ſuſtóllat: vt talibus frequentando obſequijs, & à præſentibus anguſtijs liberetur; & futuræ beatitudinis gloriæ coniungatur. ℟. *Amen.* Per miſericordiam tuam Deus *&c.*

fol. 13.

5 INquirentes te Domine exaudi propitius; & ab incuruantibus anguſtijs defende precatus: vt Eccleſiæ tuæ te per omnes gentes magnificent; exaltent nomen tuum vnitatis vinculo: diſcant à te quoque vt illuminentur; & attendant vt præceptorum tuorum tenacitate, vultu conſcientiæ nullátenus erubeſcant. ℟. *Amen.* Per miſericordiam tuam Deus noſter *&c.*

fol. 312.

6 REdime Domine in te ſperantium animas noſtras: & quia ſeruos tuos nos eſſe confidimus, Amicorũ tuorum ſuffragijs commendamur: nec vnquam eorum

De Sanctis.

auxilio

auxilio deſerámur; quorum nunc te precibus annúere fœliciter gratulemur. ℟. *Amen*. Per miſericordiam tuam Deus noſter *&c.*

Benedictio.

Comment. huius Pſalm. tom. 7. S. Hieronymi.

7 [DEvs] nobis præſtare dignetur: vt ſit iugiter laus eius in ore noſtro; eiuſque doctrinâ mediocriter vtentes, nec extollere proſpera, nec incómmoda váleant inclinare.

---

34 XXXIV.

÷ *Ipſi: Dauid.*

Beda.

Senſus myſticus.

Totus pſalmus ex perſona Chriſti eſt; qui ſe petit ab inimicorum perſecutione liberari: nam & Dauid *rectè Chriſtus accipitur: & cùm præponitur* Ipſi, *non quilibet membrorum eius, ſed* ipſe *Mediator oſtenditur.*

Per totum hunc pſalmum verba ſunt Chriſti Domini à diſpenſatione qua paſſus eſt. Primo membro perſecutoribus retributionem poſtulat debere reſtitui, optans illis contraria; quæ tamen ad conuerſionem eorum ſint nihilominus profutura: Iudicâ Domine nocentes me. *Secundo de reſurrectione ſua gaudet: & Iudæorum iniquitates exprobrans, propriæ paſſionis exponit actum:* Anima autem mea exſultabit in Domino. *Tertio promittit ſe per vniuerſum orbem terrarum in membris ſuis Paternæ potentiæ confiteri; qui eum ab inimicis ſuis reſurrectionis beneficio liberauit: deprecans vt confundantur perſecutores, & exſultent in magna gloria fideles:* Confitebor tibi in eccleſia magna.

Feria II. ad Vigilias.

Euſebius Cæſarienſis. *Supplicatio Iuſti, & prophetia de Chriſto.* S. Athanaſius. *Pſalmus in interpellatione & oratione & deprecatione.*

Pſalmus ad precandum.

Propheta.

1 IVDICA DOMINE nocéntes me:
2 expúgna impugnantes me:

℣. 1. Pſalm. XLII. 1. CXVIII. 154.

Pſalmus Dauidi inſpiratus. PROPHETA. 1 Fac mihi iudicium Domine de aduerſarijs meis iniuſtè mihi nocentibus: 2 pu-

† 3 Apprehénde arma & ſcutum ; & exſúrge in adiutórium mihi .

† 4 Effúnde frámeam & conclúde aduérſus eos qui perſequuntur me .

5 dic ánimæ meæ , *Salus tua ego ſum* .

℣. 6. Pſalm. XXXIX. 15. LXIX. 3.

† 6 Confundántur & reuereántur quærentes animam meam :

† 7 auertántur retrórſum & confundántur cogitántes mihi mala :

℣. 8. Iob XXI. 18. Pſal. I. 4. Iſai. XVII. 13. XXIX. 5. Oſee XIII. 3.

† 8 fiant támquam púluis ante fáciem venti :

9 & Angelus Domini coárctans ⸓ eos :

† 10 fiat via illorum ténebræ & lúbricum :

℣. 10. Ierem. XXIII. 12.

11 & Angelus Domini pérſequens eos .

† 12 quoniam grátis abſcondérunt mihi intéritum láquei ſui :

13 ſuperuácuè exprobrauérunt ánimam meam .

† 14 Véniat illi láqueus quem ignórat :

15 & cáptio quam abſcóndit, apprehéndat eum:

℣. 15. Pſalm. IX. 16. LVII. 7. Prouerb. V. 22.

gna contrà impugnantes me : 3 apprehende contra eos arma & ſcutum potentiæ tuæ ; & conſurge ad auxilium meum : 4 euágina gladium tuum, & præoccupa & interclude viam ex aduerſo perſequentium me , ne me poſſint aſſequi : 5 & arcanâ inſpiratione fiduciæ in te , dicito animæ meæ ; *Ego Deus ſaluator ſum tuus* . 6 Te pro me pugnante , quotquot quærunt perdere animam vitamque meam, erubeſcant & pudefiant, ſpe ſuâ fruſtrati: 7 à te vertantur retrorſum , & in fugam verſi pudore ſuffundantur quotquot mala mihi inferre cogitant : 8 huc illucque diſperſi, efficiantur ſicut puluis diſperſus ad præſentiam venti vehementis : 9 & Angelus à Domino miſſus impellat & opprimat eos : 10 fiat via illorum tenebroſa & lubrica ; 11 & Angelus miſſus à Domino perſequatur eos . 12 & hæc iuſto Dei iudicio patiantur , quia ſine iuſta cauſa occultauerunt mihi laqueum & rete ſuum , vt per eorum inſidias caperer & interirem : 13 & vanè & ſine cauſâ opprobrijs me affecerunt . 14 Obueniat ergo iuſto Dei iudicio cætui illi aduerſariorum meorum, calamitatis pedica quam ignorat & non præuidet : 15 & rete illud quod mihi comprehendendo occultè tetenderat , illum potiùs

& in

16 & in láqueum cadat ⸗ in ipſum :
† 17 Anima autem mea exſultábit in Domino :
18 & delectábitur ſuper ſalutári ſuo :
† 19 ómnia oſſa mea dicent ; *Dómine, quis ſímilis tibi ?*
† 20 *erípiens ínopem de manu fortiórum eius ;*
21 *egénum & páuperem à diripiéntibus eum .*
℣. 22. Pſal. LXVIII. 5. † 22 Surgéntes teſtes iníqui, quæ ignorábam interrogábant me :
℣. 23. Pſal. XXXVII. 21. CVIII. 5. † 23 retribuébant mihi mala pro bonis ;
24 ſterilitátem, ánimæ meæ .
† 25 Ego autem cùm mihi moleſti eſſent, induébar cilício :
† 26 humiliábam in ieiúnio ánimam meam :
℣. 27. Pſal. CVIII. 4. 27 & orátio mea in ſinu meo conuertétur .
† 28 quaſi próximum, & quaſi fratrem noſtrum, ſic complacébam :
℣. 29. Iſa XXX. 25. 29 quaſi lugens & contriſtátus, ſic humiliábar .

---

comprehendat : 16 & in eum ipſum laqueum & rete incidat, prius mihi illaqueando paratum . 17 Porro anima mea exſultabit de Domino iudice iuſto cauſæ meæ : 18 ſeſeque oblectabit in ſalute ſua, quam ab eo exſpectat : 19 & omnia interiora robora mea dicent ei; *Domine quis alius eſt ſimilis tui ? 20 qui pauperem liberas de manu & poteſtate validiorum eo ; 21 & pauperem & mendicum liberas à violentis diripientibus eum .* 22 Conſurgentes aduersùm me teſtes iniuſti & mendaces, de ijs me criminibus interrogabant, quorum ego conſcius non eram : 23 mihique reddebant mala loco rerum bonarum quas feceram eis : 24 & orbitatem retribuebant mihi, vt vitâ pariter & filijs orbatus eſſem . 25 Ego verò tum cùm mihi moleſti erant aduerſarij mei, induebam me ſacco viliſſimo ex pilis hircorum atque caprarum texto : 26 & animam meam humiliabam & affligebam ieiunio : 27 & oratio mea pro eis tunc fuſa, ſi nihil illis profuit, reuertetur ſaltem in pectus meum fructuoſa, mihique próderit . 28 quaſi ſodali, quaſi fratri & cognato noſtro, ita eis complacere ſtudebam : 29 & quaſi lugérem matrem & mœrerem,

† 30 Et aduérſúm me lætáti ſunt & conuenérunt :
31 congregáta ſunt ſuper me flagélla ; & ignoráui .
† 32 diſſipáti ſunt, nec compúncti ;
ỳ.15. Iob XXX. 1.9. 33 tentauérunt me ; ſubſannauérunt me ſubſanatióne ;
34 frenduérunt ſuper me déntibus ſuis .
† 35 Domine, quándo réſpicies ?
36 réſtitue ánimam meam à malignitáte eorum :
37 à leónibus, únicam meam .
ỳ.18. Pſal. XXI.26. † 38 confitébor tibi in eccléſia magna :
39 in pópulo graui laudábo te .
† 40 Non ſupergáudeant mihi qui aduerſántur mihi iníquè ;
ỳ.41. Pſalm. LXVIII. 5. CVIII. 3. CXVIII. 161. Thren. III. 52. Iohan. XV. 25. 41 qui odérunt me grátis, & ánnuunt óculis :
† 42 quóniam mihi quidem pacíficè loquebántur ;

---

ità me affligebam & incuruabam ob eorum malitiam . 30 Et nihilominus ipſi aduerſarij mei in rebus triſtibus aduersùm me accidentibus lætati ſunt ; & ſimul ſunt congregati : 31 & ab ipſis percutientibus collecta ſunt ſuper me flagella ; & ego iuſtam cauſam cur me flagellarent neſciui . 32 diſſoluti ac diſſipati ſunt in varias partes vt me perderent ; neç mei commiſeratione ſunt compuncti : 33 varijs me modis tentauerunt : & interdum deriſu me deriſerunt ; 34 interdum verò præ iracundiâ ſtrictis dentibus ſuis ſtridebant & perſtrepebant ſæuientes contra me. 35 Domine, quando demum effectu mõſtrabis inſpicere hæc omnia? 36 in priſtinam, quæſo, ſecuritatem reſtitue animam meam ab eorum maleficentia liberatam : 37 & ab iſtiuſmodi leonibus liberatam, in ſecuritatem reſtitue vnicam, ſolitariam & deſertam ab omnibus animam meam . 38 qua de re & ego tibi Domine debitas laudes profitebor palàm in magna hominum congregatione : 39 teque publicè laudabo in confertiſſima populi turba . 40 Ne, quæſo, gaudeant ſuper malo meo ij qui iniquè inimicitias mecum habent . 41 quique me fruſtra & ſine cauſa oderunt ; & interim nutibus oculorum pacem ſimulant : 42 nam mihi quidem pacata & amica verba loque-

43 & in iracúndia ⁎ terræ : loquéntes, dolos cogitábant:

† 44 & dilatauérunt ſuper me os ſuum:

45 dixérunt, *Euge euge : vidérunt óculi noſtri .*

† 46 Vidíſti Domine, ne ſilcas :

47 dómine ne diſcédas à me.

† 48 Exſúrge, & inténde iúdicio meo,

49 Deus meus & Dominus meus in cauſam meam.

† 50 Iúdica me ſecúndùm iuſtítiam tuam Domine Deus meus : & non ſupergáudeant mihi:

ỽ. 21. Pſalm. XXXIX. 16. † 51 non dicant in córdibus ſuis ; *Euge euge ánimæ noſtræ :*

52 nec dicant ; *Deuoráuimus eum .*

† 53 Erubéſcant & reuereántur ſimul qui gratulántur malis meis:

---

bantur ; 43 ſed cum ira occulta terrenorum hominum, fraudulenta verba loquentes, mente ſuâ excogitabant dolos mihi tendendos : 44 qui & latiſſimè aperuerunt os ſuum cachinnantes contra me iam iam opprimendum: 45 dixeruntq; *Vah Vah ; optimè optimè : viderunt iam tandem oculi noſtri quæ optabamus in eo.* 46 Vidiſti & tu quoque eos Domine : ne ergo diutiùs ſileas, ſcelera tanta diſſimulans : 47 Domine ne, quæſo, à me adiuuando abſcedas ; neque deſeras . 48 Expergiſcere quodammodo à ſomno patientiæ tuæ Domine ; & attende ad ius mihi dicendum : 49 in cauſam hanc meam attende Deus meus & Dominus meus : 50 fac pro me iudicium prout poſtulat iuſtitia & magna miſericordia tua Domine Deus meus : & ne, quæſo, ſuper malo meo illi gaudeant inſultantes mihi : 51 & ne dicant de me in cordibus ſuis ; *Vah Vah, bene bene eſt animo noſtro; res ſucceſſit ſecundùm deſideria noſtra :* 52 & ne de me dicant, *Iam abſorbuimus ſanguinem eius à nobis fuſum .* 53 Eiuſmodi ſpe ſuâ fruſtrati, erubeſcant & pudefiant pariter

induántur

† 54 induántur confuſióne & reueréntiâ qui ma-
gna loquúntur ſuper me :
℣. 55. Pſalm. XXXIX. 17. † 55 Exſúltent & lætèntur qui volunt iuſtítiam
meam :
56 & dicant ſemper , *Magnificétur Dominus* ,
57 qui volunt pacem ſerui eius .
† 58 Et lingua mea meditábitur iuſtítiam tuam :
59 totâ die , laudem tuam .

---

ij qui gaudent de malis meis : 54 induanturque pudore & verecun-
dia, qui magna & faſtuoſa verba loquuntur contra me : 55 E con-
trario autem exſultent & lætentur qui amant iuſtam hanc cauſam
meam , eique fauent : 56 dicantque ſemper ità, *Magnus agnoſcatur
& prædicetur Dominus* , 57 ità , inquam , dicant quotquot volunt
& deſiderant pacem & ſalutem mihi ſeruo Dei . 58 Et tunc maxi-
mè cùm me liberaueris ab aduerſarijs meis , lingua mea ex medita-
bundo corde loquetur & prædicabit iuſtitiam tuam Domine :
59 totaque die eadem lingua mea ex cordis meditatione loquetur
laudem tuam .

Orationes.

uu. 1 PRotectio ſaluſque animæ noſtræ Deus, óperi nos gáleâ ſpei, & ſcuto inexpugnabilis muniménti: vt à te in cauſis noſtræ neceſſitatis adiúti , mereamur cum diligentibus te , lætitiâ & exſultatione perfúndi . Per Dominum noſtrum Ieſum Chriſtum .

Breu. Mozarab. fol. 160. De Paſſione Domini. 2 NE obdúres Domine aurem tuam ad orationem Eccleſiæ tuæ ; in auxilium eius accede: vt qui pro ea paſſus es paſſionum durâ diſciplinâ, inuocantem eam tua Déitas non ſpernat : vt qui tuis paſſionibus conformatur ; tuis quoque muneribus conſoletur . ℟. *Amen* . Per miſericordiam tuam Deus noſter : qui es benedictus & viuis & omnia regis in ſæcula ſæculorum . ℟. *Amen* .

fol. 163. Item de paſſione. 3 IVdica Domine nocentes nos ; & impugnantes nos ipſe expúgna: vt qui proprio es impugnátus in corpore noſtro ; nunc nos [in]expugnábiles reddas, permanentes

nentes in corpore tuo. ℟. *Amen*. Per miſericordiam tuam Deus noſter *&c.*

fol. 163. 4 CHriſte Dei Filius, qui ſtridentium inimicorum dentibus non es commótus; ſed ſingulari patientiâ, & effraénis ſtridóribus ſpícula, & humanis languoribus pórrigis medicinam: reſtitue tibi per veram pœnitentiam animas noſtras: vt à te reſpecti, non feramur præcípites in irâ damnabiles; ſed exemplo tuæ paſſionis reddamur ad omnia mites. [℟. *Amen*. Per miſericordiam tuam Deus noſter *&c.*] *Item de paſſione.*

fol. 166. 5 CHriſte Saluator noſter & Domine, quem inimici tui gratìs odérunt; cuique, & annuentes oculis, pacificè loquebantur: da nobis vt & amicos in te, inimicóſque propter te veraciter diligere valeamus: vt cùm tu Dominus fúeris ſolus in caúſa noſtra; ſimplex ad omnes procédat noſtra conſcientia. ℟. *Amen*. Per miſericordiam tuam Deus noſter *&c.* *Item de paſſione.*

fol. 170. 6 DA nobis Domine vt mortificationem tuam circumferamus in corpore noſtro; qui nos viuificaſti in corpore tuo: vt cùm moleſti nobis fuerint inimici; non eamus contra illos redditurì vindictam; ſed induti cilício, noſtramque humiliantes in ieiunio animam; tibi *Dño in ſinu noſtro effúſam orationem deferamus acceptam ℟. *Amen*. Per miſericordiam tuã *&c.* *Item de paſſione.* * *ibi.* donō

fol. 171. 7 DEus noſter & Domine Ieſu Chriſte, tu ſemper adéſto in cauſa Eccleſiæ tuæ; per quam eam patienter diſcernas à cæteris; qui ſolus pro ea pertuliſti vúlnera paſſionis ℟. *Amen*. Per miſericordiam tuam *&c.* *Item de paſſione.*

fol. 185. 8 LIbera nos Domine de contriſtatione & de flagellis peccatorum noſtrorum; vt non humiliemur ab inimicis Eccleſiæ tuæ: ſed præſta nobis vt tecum poſt tránſitum infiníto iúbilo iocundémur. ℟. *Amen*. Per miſericordiam tuam Deus noſter *&c.*

fol. 188. 9 DOmine, qui olim in corpore noſtro pati dignatus es; quando ad nos reſpicies? & ad ſolitudinem atque imploratiónem noſtram * quando propitius con- *Item de paſſione.* * *al.* aliquando.

*al. conuerte. *conuertes obtútum? nó moréris; nec tardes; iam intende; iam conuértere; iam reſpice: vt oratio noſtra, quæ nunc in ſinum noſtrum pro ſecretorum ſuorum compunctione conuértitur; ante conſpectum tuum purgato cordis ſui gemitu dirigatur. [℟. Amen. Per miſericordiam tuam Deus noſter &c.]

fol.189. 10 SVrgentes in te Domine teſtes iniqui, quæ ignorabas interrogabant: quid enim ignorabas qui eorum qui te óderant, dolos antè proſpéxeras; & futurorum præſcius omnia præſciébas? qui ergo interrogantium blaſphemias, alto pietatis myſterio te ignoraſſe deſignas; ſcire nos veraciter &*amplecti te fácito; & redemptionis noſtræ myſteria plenâ fide cognoſcere; & ea ipſa interrogantibus inimicis cógnita declarare. ℟. Amen. Per miſericordiam tuam Deus noſter &c.

Item de paſſione.

* ibi. amplectere.

fol.190. 11 DIc animæ noſtræ Dñe, *Salus tua ego ſum*. ne déſeras noſtra íntima dum ſe iniquitas prodíderit violenta: ſed nocentes nos, tu iudica; tuâque pietate nos impugnantes expugna. [℟. Amen. Per miſericordiam tuam Deus noſter &c.]

fol.190. 12 AD defendendam hæreditatem tuam tui ſanguinis pretio emptam, Domine Ieſu Chriſte apprehende arma victrícia: & exſurgens in adiutorium noſtrum, fidei nos múnere ſcuto corrige: vt mentem noſtram non queant inimici iácula penetrare; ſed ſpiritum inimicum tu Rex noſter frámeâ diuinâ concide. & quia tu es animæ noſtræ ſalus; id nóbis petimus tríbuas munus; vt mentis vigilantiâ te ſequamur; & ónere peccati depóſito, ad promiſſorum tuorum bona perueniamus. [℟. Amen. Per miſericordiam &c.]

Item de paſſione.

fol.189. 13 DEvs Dei Fili aduersùs quem exſurgentes iniqui; dum ignoranda intérrogant, ſe ipſos *ignorantiâ cæcitatis, reddentes tibi pro bonis mala: da nobis ſic in tuis paſſionibus conlætári; vt in cæleſtis gloriæ cúriâ mereamur coronandi admítti. ℟. Amen. Per miſericordiam tuam Deus noſter &c.

Item de paſſione.

Dic

fol. 183. 14 DIc animæ noſtræ Domine. *Salus tua ego ſum*. inimici quoque tui qui aduersùs te conuenerunt, erubeſcant: & qui cogitant aduersùs fidem tuam, per pœnitentiam corrigantur. qui ergo ínnocens perpeſſus es inimicorum irriſiones & vulnera; noſtra in his áblue propitiatus peccata. ℟. *Amen*. Per miſericordiam tuam Deus noſter: qui es benedictus & viuis & omnia regis in ſæcula ſæculorum. ℟. *Amen*.

Item de paſſione.

fol. 160. 15 INimici tui, Domine, aduersùs te conuenerunt; non vt compungerentur pœnitentiâ ſalutári; ſed vt ſóliti tentandum te adírent irriſione crudeli. qui ergo ínnocens perpeſſus es inimicorum & inriſiones & vulnera; noſtra in his áblue propitiatus peccata. ℟. *Amen*. Per miſericordiam tuam Deus noſter *&c.*

Item de paſſione.

fol. 300. 16 MIſerere nobis Domine; miſerere nobis: & in te confidentes exaudi: aduerſantium arma confrínge; & láqueos nobis déſtrue præparatos: vt circúmdati claritate cæleſti, non incidámus in foueam mortis: ſed parato corde tuam in populis exaltemus miſericordiam veritatis; qui pro nobis ſuſtuliſti opprobrium Crucis. ℟. *Amen*. Per miſericordiam tuam Deus *&c.*

Item de paſſione.

fol. 301. 17 DIc animæ noſtræ Domine, *Salus tua ego ſum*: quamque cernis imbecillitatis ſuæ turbari contúitu; non ſinas in æterno * eloquio: nec déſeras noſtra intima, dum ſe iniquitas prodíderit virulenta, ſed nocentes nos tu iudica teſtantes: nos impugnantes expugna. ℟. *Amen*. Per miſericordiam tuam Deus noſter *&c.*

Glorificatio.

Comment. huius Pſalm. tom. 7. S. Hieronymi.

LIngua mea meditabitur iuſtitiam tuam [Chriſte;] quia pro vita populi mortuus, non es in tartaro derelictus: totâ die laudem tuam; quia deuictâ triumphans morte, in cælis es ſuſceptus à Patre. Cum quo tibi & Spiritu Sancto eſt honor & gloria. *Amen*.

35 XXXV.

In finem : ſeruo Domini , ipſi Dauid .

Beda .

Senſus myſticus. Seruo Domini *non alteri accipe quàm ei, qui cùm in forma Dei eſſet , formam ſerui accepit , factus obediens vſque ad mortem .*

Totus pſalmus à perſona Prophetæ dicitur . In primo membro contemptores legis vehementer accuſat : eoſque dicit non habere portionem cum Domino , commemorans eorum impias voluntates : Dixit iniuſtus vt delinquat in ſemetipſo. *Secundo, ſub laude Domini collata præmiorum dona deſcribit : eoſque domus Domini dicit vbertate compleri : breuiterque in ruina malorum pſalmus iſte concluditur:* Dño in cælo miſericordia tua,& veritas tua vſq; ad nubes.

Feria II. ad Vigilias. Euſebius Cæſarienſis . *Redargutio impiorum cum Theologia* [hoc eſt , *cum doctrina de Deo.*]

S. Athanaſius . *Pſalmus accuſatorius impiorum & iniquorum .*

Pſalmus ad precandum .

Propheta. 1 DIXIT INIVSTVS vt delínquat in ſemetípſo ;
2 non eſt timor Dei ante óculos eius :
† 3 quóniam dolóſè egit in conſpéctu eius ;
4 vt inueniátur iníquitas eius ad odium .
† 5 Verba oris eius, iníquitas & dolus ;
6 nóluit intellígere vt bene ágeret :
℣. 7. Oſee VII. 6. Michææ II. 1. † 7 iniquitátem meditátus eſt in cubíli ſuo :

In perpetuum decantandus Pſalmus, inſpiratus Dauidi ſeruo Domini . ¶ *PROPHETA .* 1 Iniquus homo intra ſemetipſum & in corde ſuo cogitauit peccare : 2 quia non eſt vllus Dei timor coram oculis mentis eius : 3 & quia coram eodem Deo omnia vidente véritus non eſt agere doloſè ; 4 & eò vſque progreditur vt eius iniquitas veniat in odium execrabile omnium . 5 Sermones oris eiuſdem iniqui hominis , ſunt iniqui atque doloſi : 6 & noluit mente recogitare vt benefaceret : 7 noctu quoque in ſuo lecto vigilans iniquum

áſtitit

8 áſtitit ÷ omni : vitæ non bonæ :
9 malítiam ÷ autem : non odíuit .
ỷ.10. Pſalm.LVI.11. CVII.5. † 10 Domine , in cælo miſericórdia tua :
11 ÷ & : véritas tua, vſque ad nubes .
† 12 iuſtítia tua , ſicut montes Dei :
ỷ.13. Rom.XI.33. 13 iudícia tua , abyſſus multa .
ỷ.14. I.Timoth. IV. 10. † 14 Hómines & iuménta ſaluábis Domine .
15 quemádmodum multiplicáſti miſericórdiam tuam Deus !
† 16 filij autem hóminum in tégmine alárum tuárum ſperábunt :
ỷ.17. Pſal.LXIV.5. † 17 inebriabúntur ab vbértate domûs tuæ :
ỷ.18. Iob XX.17. 18 & torrénte voluptátis tuæ potábis eos .
Apocal. XXII. 1. † 19 quóniam apud te eſt fons vitæ :
20 ÷ & : in lúmine tuo vidébimus lumen .
† 21 Prætende miſericordiam tuam ſciéntibus te;
22 & iuſtítiam tuam, his qui recto ſunt corde .

---

aliquid cogitauit : 8 adſuitque paratus & promptus ad capeſſendum quoduis genus vitæ non bonæ : 9 malitiam porro nec animo ſaltem eſt auerſatus . 10 Domine in cælum vſque immenſa pertingit tua miſericordia erga peccatores : 11 ſed & fidelitas tua in dictis atque promiſsis altiſsima extenditur vſque ad nubes . 12 nam iuſtitia tua magna eſt & incomprehenſibilis , ceu inacceſſibiles montes proceriſſimi à te Deo creati: 13 & iuſta decreta tua inſcrutabilia ſunt, ceù multa profunditas aquarum impenetrabilis . 14 Prouidentiâ tuâ Domine tum homines tum pecora ab interitu ſeruabis , dans vitam & eſcam omnibus viuentibus . 15 ò quantùm multiplicaſti dona miſericordiæ tuę Deus erga animantia cuncta ! 16 ſed filij Adam præterea ſperabunt in tegumento & vmbrâ alarum tuarum & tuitione tuâ : 17 qui velut inebriabuntur à pinguedine ineffabili bonorum domûs tuæ : 18 eoſque plenè potabis delicijs tuis in modum torrentis copioſè fluentibus. 19 nã apud te eſt fons & ſcaturigo vitæ: 20 & pèr lumen à te datum veram nos videbimus lucem . 21 Exténde itaque dona miſericórdiæ tuæ in eos qui te agnóſcunt & colunt : 22 tuæque iuſtitiæ effectus extende ad defendendos eos qui rectum

† 23 Non véniat mihi pes ſuperbiæ:
24 & manus peccátoris non móueat me.
† 25 Ibi cecidérunt qui operántur iniquitátem:
26 expúlſi ſunt, nec potuérunt ſtare.

---

animum habent: 23 Ne, quæſo, contra me veniat pes alicuius ſuperbi; ne me ſupplantet: 24 neque manus & operatio alicuius peccatoris me concutiat & fluctuare faciat. 25 Ibi apud te, ſcilicet, & coram oculis tuis corruerunt in perpetuam ruinam operantes id quod iniquum eſt: 26 expulſique ſunt ab vbertima domo tua, nec potuerunt ampliùs ad eam ſurgere, in eaque ſtare.

Orationes.

MSS. 1 CLaríſica nos cæleſti miſericordiâ, fons & orígo luminis ſempiterni Deus: vt vbertáte domûs tuæ repléti, omnem iniquitatem & dolum cum procacitáte feróсis ſuperbiæ renuámus. Per Dominum noſtrum.

Breu. Mozarab. fol. 16. 49. 69. 88. 150. 2 DOmine Deus, apud quem eſt fons vitæ; & in cuius lumine áſpicimus lumen; enútri in nos tuæ ſcientiæ ſplendorem: vt ſitientibus nobis vitalem impértias potum; & caligantibus animabus * ſuperno lumine reſtítuas intellectum. [℟. *Amen*. Per miſericordiam tuam Deus noſter: qui es benedictus & viuis & omnia regis in ſæcula ſæculorum. ℟. *Amen*.]

*al. ſuperni luminis.

fol. 134. 230. 3 IN protectione alarum tuarum Domine filios hominum ſperantes, nequaquam détegas: ſed tamquam pullos quò poſsímus ſupernis volátibus præparari fouendo enútrias. nec dííripi nos laceratione inſidiantium ſinas; nec à nido Eccleſiæ tuæ auolare permittas: ſed dum nos tégmine regis paterno; ad vbertatem domûs tuæ, adiúti tuo veniamus auxilio. [℟. *Amen*. Per miſericordiam tuam Deus noſter &c.]

fol. 187. 4 NOn veniat nobis, Domíne, pes ſuperbiæ; nec manus peccatorum peccato præualente nos móueat: ſed ſperantes in protectione alarum tuarum, circumuolantium inſidiarum rapínis erépti; ab vbertate domûs

tuæ

tuæ ſancto eloquio repleamur; & torrente deliciarum tuarum, diſtributâ per Spiritum exundántis gratiæ varietate potémur. ℟. *Amen*. Per miſericordiam tuam *&c.*

fol. 181. 5 NOn veniat nobis pes ſuperbiæ; neque manus peccatoris moueat nos: vt qui paſſionem tuam veneranter accipimus; animam noſtram non ad pœnam, ſed ad vitam fácias peruenire perpetuam. ℟. *Amen*. Per miſericordiam tuam Deus noſter *&c.*

De Paſſione Domini.

fol. 248. 6 DEvs apud quem eſt fons vitæ; & in cuius lumine aſpicimus lumen; enútri quæſumus in nos tuæ ſcientiæ ſplendorem: quò valeamus ad tui fontis accedere vbertatem. locos quoque diuerſarum doctrinarum, contentos. fluentis tuis, nobis cóllige propinándos: vt ſitientibus nobis vitalem impértias potum; & caligantibus ánimabus ſupérnè lumen reſtítuas. ℟. *Amen*. Per miſericordiam tuam Deus noſter *&c.*

Comment. huius Pſalm. tom. 7. S. Hieronymi.

7 ORamus te Domine: vt nobis nominis tui timorem inſinues; miſericordiam de cælo ſolitè largiaris; ſuperbiam à nobis bonis tuis inimicam, áuferas; atque omnem dolum auertas; noſque ſacroſancti luminis tui cognitione illuminatos, regno tuo dignos efficias *Amen*.

---

36 XXXVI.

÷ *Pſalmus: ipſi Dauid.*

Beda.

Quoniam plerique mortalium pro afflictione bonorum, & impiorum proſperitate turbantur adeò, vt non remuneratas in hac vita virtutes [non] deſiderent, & vitia conſectentur: ad huiuſmodi repellendum errorem pſalmus iſte componitur; qui finem magis vtrorumque conſiderandum crebra repetitione moueret.

*Per totum pſalmum Eccleſiæ vox introducitur *alphabeti Hebræi ordine digeſtum; ita tamen vt ſextamdecimam litteram minùs habeat, Prima poſitione commonet ne malignantes quiſpiam debeat imitari: ſed quidquid boni ſperandum eſt, à Domino poſtuletur; qui nouit*

* Vide Comment. Pſal. Cx. to. 7. S. Hieronymi.

nouit & profutura concedere, & perénnitêr manſura præſtare: Noli æmulari in malignantibus *& cetera, Secunda dicit peccatores maxima hic inuidiæ cruciatione torqueri; quoniam in ſuis actibus nil ſimile boni ſe habere cognoſcunt*: Obſeruabit peccator iuſtum *& reliqua. Tertia profitetur ſe, iuſtum numquam vidiſſe derelictum; malorum pœnas & præmia bonorum vtili iam commutatione permiſcens*: Iunior fui etenim ſenui, & non vidi iuſtum derelictum. *Prima poſitione continet litteras ſex: ſecunda, ſeptem: tertia, octo.*

Feria II. ad Vigilias.

Euſebius Cæſarienſis. *Doctrina Deum colentis vita.*
S. Athanaſius. *Pſalmus in admonitione.*

Pſalmus exhortatorius.

Propheta. 1 NOLI ÆMVLARI in malignántibus;
2 neque zeláueris faciéntes iniquitátem.
℣. 2. Prouer. XXIII. 17. XXIV. 1. 19. † 3 quóniam tamquam fœnū velóciter aréſcent:
℣. 3. Pſal. LXXII. 3. 4 & quemádmodum ólera herbárum, citò décident.
† 5 Spera in Domino, & fac bonitátem:
6 ✠ &: inhábita terram;
7 & paſcêris in diuitijs eius.
† 8 Delectáre in Domino; & dabit tibi petitiónes cordis tui.
℣. 9. Pſalm. LIV. 23. Prouerb. XVI. 3. I. Petr. V. 7. † 9 Reuéla Domino viam tuam,
10 & ſpera in eo; & ipſe fáciet:

Pſalmus Dauidi inſpiratus. ¶ *PROPHETA.* 1 Ne prouoceris ad iram ob malignos homines honoribus atque diuitijs florentes: 2 nec inuidias aut imiteris eiuſmodi facientes id quod eſt iniquum. 3 quia tales homines citò exareſcent & conterentur, ſicut citò areſcit herba: 4 & citò marceſcent & à ſua fœlicitate éxcident, ſicut citò marceſcunt olera virentia. 5 ſed ſpem tuæ fœlicitatis colloca in Domino; & id quod bonum eſt facito: 6 & bono animo vt peregrinus habita in terra, 7 & ſufficienter ad alendam vitam paſcêris copioſis fructibus eiuſdem terræ. 8 pone tu oblectamentum tuum in ſolo Domino; & dabit ipſe tibi quæcumque petierit ab eo cor tuum. 9 fidenter detege & expone Domino negotia neceſſitateſque vitæ tuæ; 10 & committens ei te, in eo confide; nam &

& edú-

† 11 & edúcet quaſi lumen iuſtítiam tuam:
12 & iudícium tuum tamquam merídiem.
13 ſúbditus eſto Domino,& ora eum.
† 14 Noli æmulári in eo qui proſperátur in viâ ſuâ;
15 in hómine faciénte iniuſtítias.
† 16 déſine ab ira; & derelínque furórem:
17 noli æmulári vt malignéris.
† 18 quóniam qui malignántur, exterminabúntur:
19 ſuſtinéntes autem Dominum, ipſi hæreditábunt terram.
† 20 Et adhuc puſillum, & non erit peccátor:
ỳ.21. Iob VII. 10. XX.9. 21 & quæres locum eius; & non inuénies.
ỳ.22. Matth. V.4. † 22 manſuéti autem hæreditábunt terram:
23 & delectabúntur in multitúdine pacis.

---

ipſe faciet quod tibi vtilius erit: 11 & ſuo tempore in apertum proferet ceu claram lucem,iuſtitiam innocentiamq;tuam,ſi fortè per calumniam fuerit denigrata: 12 & proferet palàm ceu meridianum ſolem iuſtitiam cauſæ tuæ, & iuſtam pro ea ſententiam. 13 interim ſubde te Domino; ne obmurmures, ſed tace ad eius iudicia: eique ſupplica. 14 Itaque ne prouoceris ad iram ob eum qui proſperos ſucceſſus habet in hac temporaria vita ſua; 15 ob hominem, inquam, vitæ proſperæ, qui res facit iniquas. 16 ceſſa ab eiuſmodi irâ; conceptumque furorem derelinque: 17 ne prouoceris ad æmulationem eum iſtiuſmodi hominibus malis, fœlicibus licèt; ne tu quoque eos imitando malus efficiaris & malefacias. 18 quia ij qui malefaciunt, citò interibunt morte perpetuâ: 19 qui verò patienter exſpectant ſibi opitulatorem Dominum, ipſi hæreditario perpetuoque poſſidebunt terram, vt ſeriùs cùm regnabunt in cælo & ſuper terram nouam poſt diem iudicij. 20 Et certè adhuc modicum tempus tranſibit, & poſtea non erit ampliùs in ſua fœlicitate peccator: 21 & cogitatione tuâ illius locum opulentum ſtatumque fœlicem quæres; nec opulentiam illam inuenies nec fœlicitatem. 22 è contrario mites probique homines hæreditario poſſidebunt terram, ei regnantes æternùm: 23 ſeſeque oblectabunt multâ pace ac fœli-

Obſer-

† 24 Obſeruábit peccátor iuſtum :
25 & ſtridébit ſuper eum déntibus ſuis.
℣.16. Pſalm.II.4. † 26 dominus ∸ autem : irridébit eum :
27 quóniam próſpicit quòd véniet dies eius.
† 28 Gládium euaginauérunt peccátores;
29 intendérunt arcum ſuum;
† 30 vt deiíciant páuperem & ínopem;
31 vt trucídent rectos corde.
† 32 gládius eorum intret in corda ipſórum :
33 & arcus eórum confringátur.
† 34 Melius eſt módicum iuſto, ſuper diuítias peccatórum multas:
℣.15. Pſal.IX.℣.15. † 35 quóniam bráchia peccatórum conteréntur;
36 confirmat autem iuſtos Dominus.
† 37 Nouit Dominus dies immaculátorum :
38 & hæréditas eorum ∸ in : æternum erit.
† 39 non confundéntur in témpore malo :

---

citate perpetuâ. 24 Peccator attentè cogitabit & obſeruabit hominem iuſtum vt illi noceat: 25 & dentibus ſuis frendet aduersùs eum. 26 ſed Dominus peccatorem illum deridebit: 27 quia præuidet quòd citò veniet dies vltima eiuſdem peccatoris, in qua ſupplicio deſtinabitur æterno. 28 Peccatores eduxerunt gladium è vagina furentes; 29 in ſuoque arcu neruum intenderunt; 30 vt emiſſis arcu ſagittis percuſſos in terram ſternant egenum & pauperem; 31 & vt euaginato illo gladio ſuo interficiant eos qui recto ſunt animo, modoque viuendi. 32 ſed gladius ipſe eorum aduersùs iuſtos euaginatus, ingrediatur in corda ipſorummet peccatorum iuſto iudicio Dei. 33 & arcus ipſe ab eis contra pauperes tenſus, infringatur. 34 Melius vtiliuſque eſt homini iuſto parum quid & modicum alimentorum; quàm diuitiæ multæ peccatorum. 35 nam brachia & robora peccatorum confringentur: 36 corroborat autem & ſubleuat iuſtos Dominus. 37 Dominus agnoſcit & approbat probum curſum dierum hominum ſine macula flagitij & facinoris viuentium: 38 eorumque hæreditas incontaminata & immarceſcibilis erit æterna. 39 ipſi immaculati homines tempore aduerſitatis non

& in

℣. 40. Pſalm. XXXII. 19.

40 & in diébus famis ſaturabúntur.
41 Quia peccatóres períbunt:
† 42 inimíci verò Domini mox vt honorificáti fuérint & exaltáti,
43 deficiéntes quemádmodum fumus deficient.
† 44 Mutuábitur peccátor, & non ſoluet:
45 iuſtus autem miserétur, & tríbuet.
† 46 quia benedicéntes ei, hæreditábunt terram:
47 maledicéntes autem ei, diſperíbunt.
† 48 Apud Dominum greſſus hominis dirigéntur:
49 & viam eius volet.

℣. 50. Prouer. XXIV. 16. I. Corinth. IV. 9.

† 50 cùm ceciderit, non collidétur:
51 quia Dominus ſuppónit manum ſuam.
† 52 Iúnior fui, étenim ſenui;
53 & non vidi iuſtum derelíctum,
54 nec ſemen eius quærens panem.

℣. 55. Pſal. CXI. 9.

† 55 totâ die miſerétur & cómmodat:

ſuffundentur pudore ceu derelicti à Domino: 40 & in diebus in quibus caritas & annonæ penuria fuerit, ipſi ſatiabuntur. 41 Cæterùm peccatores omnes peribunt: 42 & inimici Dñi ſtatim ac fuerint glorioſi effecti & excelſi in hac vita, 43 conſumpti mox, cum tota illa gloria ſua conſumentur, ſicut fumus conſumitur & euaneſcit. 44 Peccator ab alijs mutuum accipiet,& non reddet debitum: 45 iuſtus verò alijs miſericorditer dat,& benignè ſemper largietur. 46 nam qui Domino benedicunt & deſeruiunt, hæreditario poſſidebunt terram: 47 qui verò eidem Domino maledicunt blaſphemijs operibuſque malis, interibunt. 48 Greſſus actioneſque hominis iuſti à Domino benè dirigentur & firmabuntur: 49 eiuſque iuſti itineri vitæ benè volet Dominus, illudque vehementer amabit. 50 quare cùm iuſtus ceciderit, non perfractus collabefiet: 51 quia viciſſim Dominus veluti ſuâ manu ſuppoſitâ ſuſtentat & firmat manum illius, ne penitus allidatur. 52 Fui ego olim puer & iunior; ſiquidem nunc iam factus ſum ſenex: 53 & numquam ego Dauid vidi hominem iuſtum & eleemoſynarium penitùs derelictum à Deo; 54 nec vmquam ego vidi eiuſmodi hominis progeniem emendicantem alimenta neceſſaria, eiſque indigentem. 55 eiuſmodi iuſtus eleemoſynarum erogator omni die miſericorditer alijs

56 & ſemen illíus in benedictióne ÷ erit :

℣. 57. Pſal. XXXIII. 15. † 57 Declína à malo ; & fac bonum : & inhábita in ſæculum ÷ ſæculi :

† 58 quia Dominus amat iudícium :

59 & non derelinquet ſanctos ſuos :

60 in æternum conſeruabúntur :

† 61 ÷ Iniúſti puniéntur :

62 & ſemen impiórum peribit.

℣. 63. Prouerb. II. 21. † 63 iuſti ÷ autem ; hæreditábunt terram :

64 & inhabitábunt in ſæculum ÷ ſæculi : ſuper eam.

℣. 65. Prouer. XXXI. 26. † 65 Os iuſti meditábitur ſapiéntiam :

66 & lingua eius loquétur iudícium :

℣. 67. Deuter. VI. 6. Pſal. XXXIX. 9. CXVIII. 11. Iſai. LI. 7. † 67 lex Dei eius in corde ipſius.

68 ÷ & : non ſupplantabúntur greſsus eius.

† 69 Conſíderat peccator iuſtum : & quærit mortificáre eum :

---

donat, & commodat vel dat mutuum : 56 & nihilominus proge-
nies eius ſemper in benedictione erit & abundantiâ rerum. 57 Ita-
que ceſſa & recede à re mala facienda ; & id quod bonum eſt facito:
& ità inhabita terram, regnaturus ſuper eam in ſæcula ſempiterna.
58 nam Dominus diligit id quod eſt iuſtum & rectum : 59 ſuoſque
ſanctos miſericordes homines non derelinquet in ſuis neceſſitatibus:
60 qui ſancti ab eo cuſtodientur in æternum ſine malo. 61 Iniuſti
quidem è terra expellentur & punientur : 62 impiorúmque mala
poſteritas imitatrix malorum parentum, ab eadem terra extermina-
bitur & peribit. 63 at iuſti tamquam hæredes perpetuò poſſidebunt
terram in cælo regnantes : 64 & ſuper eam inhabitabunt in ſæcula
ſempiterna. 65 Os iuſti ex iugi cordis meditatione loquetur non ſtul-
ta & vana, ſed cæleſtis ſapientiæ verba : 66 eiuſque lingua id quod
iuſtum eſt & æquum, & cum iudicio ſemper & prudentiâ loquetur:
67 nam in ipſius iuſti mente & cordis affectu eſt lex Dei ſui.
68 & ideo greſſus actioneſque eiuſdem iuſti non impedientur vt de-
ficiant & prolabantur à recta via. 69 Peccator callidè attendit &

domi-

† 70 dominus ÷ autem ; non derelínquet eum in
mánibus eius :

71 nec damnábit eum cùm iudicábitur ÷ illi:

† 72 Exſpécta Dominum ; & cuſtódi viam eius :

73 & exaltábit te vt hæreditáte cápias terram .

℣. 74. Pſalm. XC. 8. 74 cùm períerint peccatóres , vidébis .

℣. 75. Iob V. 3. † 75 Vidi ímpium ſuperexaltátum ,

76 & eleuátum ſicut cedros Líbani :

† 77 & tranſiui , & ecce non erat:

78 & quæſiui eum ; & non eſt inuéntus ÷ locus
eius :

† 79 Cuſtódi innocéntiam ; & vide æquitátem :

80 quóniam ſunt relíquiæ hómini pacífico .

† 81 iniúſti autem diſperíbunt ſimul :

82 relíquiæ impiórum interíbunt .

---

animaduertit hominem iuſtum : & quærit vt occidat eum . 70 ſed Dominus non derelinquet iuſtum in peccatoris manibus & poteſtate : 71 nec iuſtum illum condemnabit , cùm contra illum tamquam reum fiet à peccatore iudicium & ſententia proferetur . 72 Igitur patienter exſpecta quæ tibi daturus eſt Dominus ; & interim cuſtodi viam rationemque viuendi, quam tibi ſeruandam præcepit : 73 & ipſe te exaltabit vt hæreditariò perpetuóque terram poſſideas . 74 cùm peccatores interibunt , tunc experimento videbis & peccatorum ſupplicia & præmia iuſtorum . 75 Vidi ego impium robuſtum ſupra modum exaltatum. 76 eumq; fortiſſimum & in altum eleuatum inſtar altiſſimarũ cedrorum montis Libani. 77 & paulò pòſt per eam viam tranſiui quà illum videram ; & ecce (mirum dictu!) non erat ille ampliùs in ſublimitate ſua priſtinâ & altitudine: 78 illumque diligentiùs perquiſiui ; & non eſt repertus ne quidem locus & veſtigium excellentiſſimæ claritudinis eius . 79 Cuſtodi ergò morum innocentiam & ſimplicitatem ; & aſpice ſemper in id quod rectum eſt & æquum , vt id tantùm cogites & facias : 80 quia homini qui cum omnibus pacem habere curat , ſupererunt poſt hanc vitam virtutis ſuæ reliquiæ ſplẽdidæ, pax & fœlicitas ſempiterna. 81 iniuſti autem omnes pariter interibunt : 82 ſed & impiorum reliquiæ, decus ſcilicet & gloria , proles ac reliqua omnia pariter peribunt .

† 83 ſalus autem iuſtorum, à Domino:
84 ÷ &: protéctor eorum in témpore tribulatiónis.
f. 21. Isai. XXXI. 5. † 85 & adiuuábit eos Dominus; & liberábit eos,
86 ÷ &: éruet eos à peccatóribus:
87 & ſaluábit eos, quia ſperauérunt in eo.

---

83. Cæterùm iuſtorum ſalus à Domino venit: 84 qui Dominus & eorum eſt fortiſſimus inſtar clypei protector opportunus tempore quo tribulantur: 85 & eis auxiliábitur Dominus; eoſque liberabit, 86 liberábit, inquam, eos, & eximet à peccatorum manibus ac poteſtate: 87 & eoſdem iuſtos ab omni malo ſaluabit, eo quòd non in ſe ipſi, ſed in Deo omnipotente ſperauerint.

Orationes.

MSS. 1 BEatitudo omnium non incerta iuſtorum Deus; qui Sanctos tuos non derelínquis in fame; nec in ſtádio tribulationum ſuperari permittis: precamur vt eâ nos múnias dexterâ; quam illis ne córruant, velociter pórrigis præparatam. Per Dñum noſtrũ Ieſum Chriſtũ.

Breu. Mozarab. fol. 169. 2 OBſeruat, Domine, peccator iuſtum, inſidians fideliſſimum gregem tuum, ad perdendum eum viuentem ex fide, & de tua miſericordiâ præſumentem. non ergo nos perituros derelínquas in manibus eius; qui propter nos ligno Crucis affixus es. ℟. *Amen.* Per miſericordiam tuam Deus noſter: qui es benedictus, & viuis & omnia regis in ſæcula ſæculorum. ℟. *Amen.*

Fol. 592 411. 3 TOtâ die, Domine, iuſtus tuus miſeretur & cómmodat: qui in toto huius mortalis vitæ curriculo temporalia donat vt æterna recipiat. ſemen ergo eius ſuper nos in benedictione fructíficet: vt meritorum eius partem habentes; præmiorum quoque illius mereamur eſſe participes. ℟. *Amen.* Per miſericordiam tuam &c.

De Sancto Laurentio M.

Benedictio.

Comment. huius Pſalm. tom. 7. S. Hieronymi. SAnet [Deus] omnes infirmitates mentium noſtrarum: nobiſque præſtet toto corde érigere ſpem noſtram

ſtram ; & in ſe tribuat collocari : vt à peccatis liberati, mereamur, ipſo diſtribuente, etiam æternitatis præmium adipiſci.

---

37 XXXVII.

* Pſal. LXIX. 1.

Pſalmus Dauid .* *in rememorationem* ÷ *de Sabbato* :

Beda:

Dicendo In commemorationem, *hoc nobis titulus iſte pronunciat, vt quia peccatum omnimodis effugere non valemus, certè vt ab eius frequentia temperemus, ſemper hoc ante oculos mentis habeamus; vt alibi dicit*, Et delictum meum coram me eſt ſemper. *Quod autem* De Sabbato, *exponitur quia pœnitens quilibet inter ſuorum vulnera peccatorum, æternæ ſemper quietis debet habere memoriam. Quidam hunc pſalmum ad beati Iob hiſtoriam aptant: ſed* * *Hieronymo videtur illum ex pœnitentis alicuius, vel myſticè ex Domini Saluatoris perſona, paſſionis tempore cantatum.*

Senſus myſticus.

* Comment. huius Pſalm. tom. 7. S. Hieronymi.

Pſalmus iſte Pœnitētis quadrifaria diſtinctione diuiditur. In prima miſericordiam mouet arguentis Domini & benigni Iudicis vita pœnalis: Dñe ne in furore tuo arguas me. *In ſecunda ſuum & corpus verbere ſulcatum, & animum dicit amicorum exprobratione ſauciatū*: Quoniam ſagittæ tuæ infixæ ſunt mihi. *In tertia, medicina Saluatoris adiungitur: cùm totam inter aduerſa ſpem Domino ſe commiſiſſe teſtatur, paratumque ſe ad flagella, & plus mereri quàm patitur aſtruit*: Quoniam in te Domine ſperaui & *cætera*. *In quarta periculis omnibus exemptus ſalutis ſuæ Deum profitetur authorem*: Ne derelinquas me Domine Deus meus & *cætera*.

Feria II. ad Vigilias.

Euſebius Cæſarienſis. *Doctrina confeſſionis.*

S. Athanaſius. *Pſalmus in interpellatione & oratione & deprecatione.*

III. Pſalmus pœnitentialis ad precandum.

Propheta.

1 DOMINE ne in furóre tuo árguas me:

2 neque in ira tua corrípias me.

Ꝟ. 1. Pſalm. VI. 2.

---

¹ *Pſalmus Dauidi inſpiratus ad commemorationem ſuorum peccatorum. In Sabbato decantandus.* ¹PROPHETA. 1 Domine ne, quæſo, in tuo veluti furore & ſeueritate coarguas & conuincas me de peccatis meis: a & ne ex tua velut ira, nimis magnâ pœnâ me

quó-

℣. 3. Iob VI. 4. † 3 Quóniam ſagíttæ tuæ infixæ ſunt mihi:
4 & confirmáſti ſuper me manum tuam.
† 5 non eſt ſánitas in carne mea à fácie iræ tuæ:
℣. 6. Pſalm. VI. 3. 6 non eſt pax óſſibus meis à fácie peccatórum meórum.
† 7 quóniam iniquitátes meæ ſupergréſſæ ſunt caput meum:
8 & ſicut onus graue grauátæ ſunt ſuper me.
† 9 putruérunt & corrúptæ ſunt cicatríces meæ
10 à fácie inſipiéntiæ meæ.
† 11 miſer factus ſum & curuátus ſum vſque in finem:
℣. 12. Iob XXX. 28. Pſalm. XXXIV. 14. XLII. 10. 12 totâ die contriſtátus ingrediébar.
† 13 quóniam lumbi mei impléti ſunt illuſiónibus:
14 & non eſt ſánitas in carne mea.
† 15 afflíctus ſum & humiliatus ſum nimis:
℣. 16. Iob III. 24. Iſai. LIX. 11. 16 rugiébam à gémitu cordis mei.

---

caſtiges. 3 Nam dolores pungentes à te mihi inflicti, quaſi ſagittæ me penetrarunt: 4 & punitricem manum tuam graui ictu & morâ obfirmaſti ſuper me. 5 Non ineſt ſanitas vlla carni corporis mei causâ tuæ erga me indignationis iuſtiſſimæ: 6 & nulla eſt pax & quies interioribus meis causâ peccatorum meorum, quæ plagas tantas commeruerunt iuſtiſſimè. 7 nam iniquitates meæ præ magno numero tranſcenderunt caput meum, inſtar excreſcentium aquarum me ſubmergentes: 8 & grauis oneris inſtar, nimio pondere pœnarum aggrauatæ ſunt ſuper me. 9 liuores & vlcera mea fœtuerunt, & tabificâ ſanie putrefacta ſunt: 10 idque factum eſt causâ amentiæ illius meæ, quâ te Deum contempſi. 11 miſerijs afflictus ſum, & pœnarum pondere incuruatus ſum nimis & nunc vſque perpetuò: 12 totáque die mœrens ambulabam. 13 nam interiora animæ meæ repleta ſunt ardore fœdiſque ludibrijs & ignominiâ: 14 & nulla ſupereſt ſanitas carni corporis mei: 15 nimiſque afflictus ſum & depreſſus ſum: 16 ac inſtar leonis rugiebam præ grandi gemitu cor-

Domine

† 17 Domine ante te omne deſidérium meum :
18 & gémitus meus à te non eſt abſcónditus .
† 19 cor meum conturbátum eſt :
20 derelíquit me virtus mea :
℣.21. Iob XVII. 7. Pſalm. VI. 8. XXX. 10. LXXXVII.10. Thren. V.17.
21 & lumen oculórum meorum & ipſum non eſt
mecum .
† 22 amíci mei & próximi mei aduérſùm me ap-
propinquauérunt, & ſtetérunt :
℣.22. Iob XIX. 13. 14. Pſal. XXX. 12. LXXXVII. 19.
† 23 & qui iuxta me erant , de lóngè ſtetérunt :
24 & vim faciébant qui quærébant ánimam
meam :
† 25 & qui inquirébant mala mihi , locúti ſunt
vanitátes :
26 & dolos totâ die meditabántur .
† 27 Ego autem tamquam ſurdus non audiébam :
28 & ſicut mutus non âpériens os ſuum :
† 29 & factus ſum ſicut homo non áudiens ;
30 & non habens in ore ſuo redargutiónes .

---

dis mei . 17 Domine non te latet ſed in conſpectu tuo eſt omne deſi-
derium meum , & quid deſiderem : 18 nec eſt tibi occultus ſed be-
ne notus continuus gemitus meus . 19 cor meum ſic perturbatum
eſt vt fluctuet conſcientiâ culpæ & formidine pœnæ : 20 meque de-
ſtituit fortitudo mea : 21 & nec lux ipſa oculorum meorum mecum
eſt præ fletu atq;mœrore. 22 qui olim mihi erãt chari & ſodales mei,
è regione mei à longè tantùm appropinquauerunt mihi , & eminùs
conſtiterunt; 23 & propinqui & amici mei à longè ſteterunt, ſeſeque
à me elongauerunt . 24 & interim qui quærebant mihi auferre ani-
mam & vitam , irruentes magnam mihi vim inferebant : 25 & qui
inueſtigabant mala quæ mihi facerent , locuti ſunt contra me vana
& mendacia verba : 26 totaque die dolos excogitabant quibus me
caperent ac perderent . 27 Ego verò ità me geſſi quaſi eſſem ſurdus,
& eorum mendacia non audirem: 28 & tacui quaſi mutus qui non
aperit os ſuum ad loquendum : 29 & diſſimulando factus ſum vt
homo qui non audiat ; 30 & qui non habeat in lingua ſuâ redargu-

quó-

† 31 quóniam in te Domine ſperáui.
32 Tu exáudies ÷ me: Domine Deus meus.
† 33 quia dixi, *Nequando ſupergáudeant mihi ÷ inimíci mei:*
34 & dum commouéntur pedes mei, ſuper me magna locúti ſunt.
℣. 35. Pſalm. XXXIV. 15. † 35 quóniam ego in flagélla parátus ſum:
36 & dolor meus in conſpéctu meo ſemper.
† 37 quóniam iniquitátem meam annunciábo:
38 ÷ &: cogitábo pro peccato meo.
† 39 Inimíci autem mei viuunt, & confirmáti ſunt ÷ ſuper me:
40 & multiplicáti ſunt qui odérunt me iníquè.
℣. 41. Pſalm. XXXIV. 12. CVIII. 5. † 41 qui retríbuunt mala pro bonis,
42 detrahébant mihi quóniam ſequébar bonitátem.
† 43 Ne derelínquas me Domine:
44 deus meus ne diſcéſſeris à me:

tionis verba, quibus obiecta ſibi crimina confutet. 31 fui autem vt ſurdus & mutus quia in te Domine totam ſpem meam & exſpectationem poſui. 32 Exaudies ergo me Domine Deus: 33 quia in te ſperando, tibi dixi inter orandum: *Ne quæſo aliquando gaudeant ſuper malis meis inimici mei: & mihi inſultent.* 34 ipſi etenim cùm vacillarent pedes mei & res meæ nutarent, aduerſum me magna & ſuperba locuti ſunt verba. 35 & quia ego ad noua ſemper excipienda flagella & plagas paratus ſum, & ad hoc natus & deſtinatus ſum, dum in commotione continua verſor: 36 meuſq; dolor iugiter coram me perſeuerat, & numquam à me diſcedit. 37 & quia ſemper tibi confitebor iniquitatem meam: 38 & anxius atque ſollicitus cogitabo & contriſtabor de peccato meo, & pro eo abolendo & ſanando curam geram. 39 Cæterùm inimici mei viuunt & bene valent, & robuſtiores facti ſunt quàm ego: 40 & qui iniquè & ſine cauſa me oderunt, magno numero ſunt multiplicati. 41 qui reddunt mala pro beneficijs acceptis, 42 mihi aduerſabantur & detrahebant, eo quòd ego ſectarer id quod bonum eſt & iuſtum. 43 Ne, quæſo, derelinquas me Domine: 44 Deus meus ne abſceſſeris & elon-

intende

45 inténde in adiutórium meum Dñe ✢ Deus : ſalutis meæ.

---

geris à me : 45 attende atque feſtina ad ferendum mihi auxilium Domine Deus ſaluator meus.

Orationes.

165. 1 EMitte ſalutare tuum infirmitatibus noſtris, vúlnerum cicatricúmque mortalium potentiſſime medicator; vt omnem gemitum doloremque noſtrum coram te deplorantes; valeamus euincere inſultationes aduerſantium vitiorum. Per Dñum noſtrum Ieſum Chriſtum.

Breu. Mozarab. fol. 167. 2 DEvs, ante cuius conſpectum nullíus deſideria vel gemitus abſcondita ſunt; intende in adiutorium noſtrum; & ámoue à nobis furorem indignationis tuæ: vt qui in te confídimus, non decidámus in laqueos inimici. ℟. *Amen*. Per miſericordiam tuam Deus noſter: qui es benedictus, & viuis & omnia regis in ſæcula ſæculorum. ℟. *Amen*.

fol. 168. 3 CHriſte Deus noſter, qui in corpore tuo & inlúdi & verberari te paſſus es; tu animam noſtram inluſionibus repletam ab omni pollutionum ſorde depúrga: vt verâ ſanitate habitante in carne noſtrâ, ad coronam mereamur pertíngere deſtinatam. ℟. *Amen*. Per miſericordiam tuam Deus noſter *&c.*

De Paſſione Domini.

fol. 195. 4 INimici tui, Domine, viuent in pœnis; quos deſtruxiſti potentiâ Crucis. non ergo ſuper Eccleſiam tuam vlterius confortentur qui ſemel gloriâ tuæ paſſionis euícti ſunt: vt membra tua vexillo Crucis erepta, & de [illegible]te victoriam capiant; & exoptata de ſpolijs hoſtium lucra conquírant. [℟. *Amen*. Per miſericordiâ tuâ *&c.*]

Item de paſſione.

fol. 155. 167. 5 DOmine ante te omne deſiderium noſtrum; & gemitus noſter non eſt abſconditus à te: præſta ergo quæ deſideramus; & parce quæ géſſimus: ſimulque & fructum noſtris tribue deſiderijs; & veniam concede

peccatis. ℟. *Amen*. Per miſericordiam tuam *&c.*

Comment. huius Pſalm. tom. 7. S. Hieronymi.

6 QVia graues ſunt pugnæ carnis; tu Domine intende in adiutorium noſtrum; & eſto nobis ſalus in tempore tribulationis.

---

38 XXXVIII.

In finem: ipſi Idithun: Canticum Dauid.

Beda.

1. Paralip. XXV. 3.

Senſus myſticus.

Nomen Idithun *ſignificat quòd* canticum *hoc* *chorus *ipſius caneret.* & *quia* Idithun *interpretatur* Tranſiliens eos; *ſignificat eum qui mente terrena traſcendit*, tranſilitque eos, *qui inhærentes humo, & curuati in terra, ea quæ ima ſunt cogitant; atque in excelſo mentis habitans, de vanitate ſæculi libero carmine philoſophatur.* & *ne putares hunc quoque quia preſſurarum meminit, eſſe pœnitentiæ pſalmum, ſubiunxit* Canticum Dauid: cantare *enim lætantis eſt, interdum & dolentis, numquam verò pœnitentis. Notandumque quia pſalmi qui* canticum *in titulo habent, victoriæ ſemper gaudia inter aduerſa decantent.* Canticum *autem eſt, quantùm ad muſicas artes pertinet, cùm chorus libertate ſua vtens, neque in conſonum, organi aſtruitur obſequium;* [*ſed*] *hymno canore tantùm vocis exultat:* Pſalmus *verò eſt, cùm ceſſante voce humana, pulſus tantum organi auditur concinentis:* & *ideo myſticè* pſalmus *actum operationis;* canticum *verò lætitiam mentis oſtendit.*

Idithun *iſte, vitiorum* Tranſilitor *formam nobis iuſti hominis præbens; in prima parte pſalmi contra inſidiantes inimicos vtiliſſimè ſe tacuiſſe teſtatur; petens vitæ ſuæ finem cognoſcere, ſi fortè incarnationem Domini etiam carnis oculis mereatur intueri:* Dixi cuſtodiam vias meas. *Secunda vanum probat eſſe timorem mortalium; quoniam ſunt omnia in poteſtate Domini conſtituta:* Verumtamen [in imagine pertranſit homo.] *Tertio rogat vt eius delicta noxia dimittantur; quatenus vita eius proſpero fine claudatur:* Exaudi orationem meam Domine & deprecationem meam.

Feria III. ad Vigilias.

Euſebius Cæſarienſis. *Interpellatio cum confeſſione.*

Pſalmus ad precandum.

Propheta.

1 DIXI, *CVSTODIAM vias meas vt non delínquam in linguâ meâ.*

℣. 2. Pſal. CXL. 3.

2 póſui ori meo cuſtodiam,

---

† *In perpetuum decantandum, primùm traditum ad canendum Leuitæ & Cantori Idithun, Canticum Dauidi inſpiratum.* ¶ *PROPHETA.* 1 Statui apud me ita dicens; *Obſeruabo omnes vias greſſuſque actionum mearum ne peccem lingua mea.* 2 idcirco appodum

3 dum conſiſteret peccátor aduérsùm me .

† 4 obmútui ∸ & humiliátus ſum & : ſilui à bonis :

5 & dolor meus renouátus eſt :

† 6 concáluit cor meum intra me :

7 ∸ & : in meditatióne mea exardéſcet ignis.

† 8 Locútus ſum in lingua mea ; *Notum fac mihi Domine finem meum* ;

†. 9. Pſal. CXVIII. 84. † 9 *& númerum diérum meorum, quis eſt* ;

10 *vt ſciam quid deſit mihi* .

† 11 Ecce menſurábiles poſuíſti dies meos :

12 & ſubſtántia mea, tamquam níhilum ante te :

†. 13. Pſal. CXLIII. 4. † 13 verúmtamen vniuérſa , vánitas; omnis homo viuens .

DIAPSALMA .

†. 14. Pſalm. LXXII. 20. I. Cor. ath. VII. 31. † 14 Verúmtamen in imágine pertránſit homo :

15 ſed & fruſtra conturbátur :

ſui ori meo cuſtodiam ſilentij , 3 dum peccator ex aduerſo mei ſtaret contra me . 4 obmùtui tunc, meque humiliaui & compreſſi, ac ſilui etiam à bonis verbis defenſionis meæ, ne fortè prçterlaberer linguâ meâ : 5 & interim dolor meus interior innouatus eſt magiſque recruduit : 6 incaluitque magis cor meum in medio pectoris mei: 7 & cùm mea ego mala recogito, nouus ſemper inteſtinus ignis exardeſcet , meque peruret . 8 Tunc locutus ſum quidem linguâ meâ ſed ad Deum , ità dicens tædio vitæ huius: *Oſtende mihi Domine terminum vitæ huius meæ miſerrimæ ; 9 & notifica mihi quis ſit numerus, quantaque menſura dierum vitæ meæ; 10 ad hoc vt ſciam quid quantumque, adhuc mihi ſuperſit vitæ* . 11 Ecce tu breui menſurâ comprehenſibiles & breues decreuiſti dies vitæ meæ : 12 totaque mea ſubſtantia & firmitas vitæ meæ eſt velut nihil, & quaſi non ſit , coram te . 13 & certè omnia quæ ſunt in hoc mundo vanitas ſunt & res inſtabiles atq; fugaces; & inter cætera maximè vana res eſt omnis homo viuens & ſubſiſtens in mutabili hac & inſtabili vitâ .* 14 Ad ſimilitudinem tantùm inanis imaginis & vmbræ citò euaneſcentis, vitam hanc homo pertranſit : 15 ſed & in hac ipſa momentaneâ vitâ , variarum præterea cupiditatum atque curarum tumul-

*Pauſatio aut immutatio muſicæ cantilenæ inter pſallendum .

℣. 16. Iob XXVII. 17. Pſal XLVIII. 11 Prouerb. XXVIII. 8. Eccleſ. II. 18. 21. 26. V. 14.

† 16 theſaurízat, & ignórat cui congregábit ea.
† 17 Et nunc quæ eſt exſpectátio mea? nónnè Dominus?
18 ÷ &: ſubſtántia mea apud te eſt.
† 19 Ab ómnibus iniquitátibus meis érue me:
20 oppróbrium inſipiénti dedíſti me:

℣. 21. Iob XXXIX. 34.

† 21 obmútui ÷ &: non apérui os meum, quóniam tu fecíſti.

℣. 22. Iob IX. 34.

22 ámoue à me plagas tuas:
† 23 à fortitúdine manûs tuæ ego deféci.
24 In increpatiónibus propter iniquitátem corripuíſti hóminem:
† 25 & tabéſcere fecíſti ſicut aráneam ánimam eius.
26 verúmtamen vanè ÷ conturbátur: omnis homo.

DIAPSALMA.

† 27 Exáudi oratiónem meam Domine & deprecatiónem meam:

---

tu continuo conturbatur inutiliter & inaniter. 16 congregat homo multarum opum theſauros: & nihilominus neſcit cui hæredi eos theſauros congregabit; & quis illos ſit poſſeſſurus: 17 Nunc ergò in tanta vanitate rerum, quid ego patienter exſpecto? nonne Dominum? 18 & ſanè tota vitæ meæ ſubſiſtentia firmitas atq; ſpes apud te Dñe repoſita manent. 19 Ab omnibus, quæſo, iniquitatibus meis libera me Domine. 20 iam enim ob iniquitates meas permiſiſti me ab homine ſtulto haberi dignum opprobrio & affici probris. 21 obmutui inter hæc probra, nec aperui os meum ſubmurmurando, quia tu es qui feciſti me, meque talia nuncuſque pati decreuiſti. 22 ſed tolle à me flagella hæc tua: 23 præ forti enim manûs tuæ percuſſione ego totus defeci, iamque ſum conſumptus. 24 Seueris tu increpationibus caſtigaſti hominē propter propriam iniquitatem: 25 eiuſq; animæ deſiderium habendi res caducas contabeſcere feciſti, ſicut araneus tabeſcit, & humorē ſuum exhaurit in texenda ſua tela labore inutili. 26 & nihilominus adhuc vanè inutiliterq; turbatur omnis homo.* 27 Audi, quæſo, Domine orationem meam & ſupplicatio-

**Pauſatio aut immutatio muſicæ cantilenæ inter pſallendum.*

áuribus

28 áuribus pércipe lácrymas meas.

† 29 ne ſíleas quóniam áduena ego ſum apud te;

30 & peregrínus, ſicut omnes patres mei.

† 31 remítte mihi vt refrígerer;

32 priuſquàm ábeam, & ámpliùs non ero.

† 29. I. Paralip. XXIX. 15. Pſal. CVIII. 19. II. Corinth. V. 6. Hebr. XI. 13. I. Petri I. 17. II. 11.

† 31. Iob VII. 16. X. 20. XIV. 6.

---

nem meam atque clamorem: 28 meiſque lachrymoſis precibus be-
nignam aurem præbe. 29 ne videaris mihi obſurdeſcere atque ſilere,
nullum dando benignum reſponſum: quia coram te aduena ego
ſum ſuper terram; 30 ſumque hîc peregrinus, & nulla eſt mihi mo-
ra; ſicut aduenæ quoque & peregrini fuerunt omnes progenitores
mei, qui iam tranſierunt ex hoc mundo. 31 parce ergo mihi: meque
relaxa à nimia perpeſſione dolorum atque terrorum conſcientiæ, vt
paululùm refrigerer ab hoc æſtu; & quietus reſpirem; 32 antequàm
hinc morte diſcedam, & non ſubſiſtam ampliùs inter viuos.

Orationes.

MSS. 1 CVſtodi Domine viam noſtram ne delinquámus in lingua: vt in meditationibus noſtris ſpirituali ignículo ardeſcénte; ea theſaurizémus in ſæculo; quæ te tribuente capiamus in cælo. Per Dominum noſtrum.

Breu. Mozarab. fol. 183. *De paſſione Domini.* 2 CHriſte Dei Filius, qui opprobrium inſipientium factus es; ámoue à nobis flagella tua; & languoribus noſtris pórrige medicinam, vt à te reſpécti, non feramur præcípiti írâ damnabiles; ſed exemplo tuæ paſſionis reddamur ad omnia mites. [℟. *Amen*. Per miſericordiam tuam Deus noſter: qui es benedictus, & viuis & omnia regis in ſæcula ſæculorum. ℟. *Amen*.]

fol. 184. *Item de paſſione.* 3 ECce, Domine, veteres ſunt poſiti dies noſtri; quia in vetere adhuc homine ambulamus, cùm nouitatem vitæ [nuncuſque] non capiamus: operum ergo dignorum exhibitione nos ámplia; qui fidei tuæ nobis contuliſti vexilla: vt non veteres ſimus in actibus prauitatis; qui tuæ nos credidimus [vt] viueremus gloriâ paſſionis. ℟. *Amen*. Per miſericordiam tuam Deus &c.

Hic

Commentar. huius Pſalm. tom. 7. S. Hieronymi.

4 HIc remitte Domine ſiquid deliqui; quia in inferno nulla eſt remiſſio; quia nec confeſſio valet. qui nos ab huius ſæculi eréptos peregrinatione, facere digneris ciues Sanctorum & domeſticos Dei Patris: vt ædificati ſuper firmiſſimum fundamentum in templum ſanctum, mereamur éffici conformes corpori gloriæ tuæ. Amen.

---

39 XXXIX.

In finem. Pſalmus ipſi Dauid:

Beda.

Senſus myſticus.

Sæpè tritum eſt Dauid *&* Finem *ſignificare Chriſtum: cuius membra pſalmum incipiunt; caput ipſe conſummat.*

Prima narratione gratias agit Eccleſia Gentium, quia de veternoſo mundi mœrore liberata, ad noui Teſtamenti meruit gaudia peruenire: Exſpectans exſpectaui Dominum; & intendit mihi. *Secunda, ipſe Dominus loquitur, ſanctam incarnationem & iuſtitiam ſuæ prædicationis exponens: ob hoc Patris auxilium deprecatur, vt pericula poſſit à Iudæis illata deuincere; confundi poſtulans inimicos, & lætari omnes qui ſperant in eum:* [Annunciaui & locutus ſum: multiplicati ſunt ſuper numerum.]

Feria III. ad Vigilias.

Euſebius Cæſarienſis. *Gratiarum actio eius qui per Deum ſaluatus fuerit. & mentio de Eccleſia.*

S. Athanaſius. *Pſalmus gloriationis in Domino.*

Pſalmus ad gratias agendas & ad precandum.

Propheta.

1 EXSPECTANS EXSPECTAVI Dominũ; & inténdit mihi:

✝ 2 & exaudíuit preces meas:

3 & edúxit me de lacu miſeriæ,

In perpetuum decantandus Pſalmus, Dauidi inſpiratus. ¶ *PROPHETA.* 1 Valde exſpectans exſpectaui Dñum mihi ſubuenturum; & ipſe inclinatus, eſt atq; attendit ad me ſe exſpectantem: 2 & precem meam atque clamorem benignus audiuit: 3 & extraxit me de miſeria & calamitatibus, quaſi de lacu quodam perſtrepentium aquarum

& ſtá-

℣. 4. Pſal. LXVIII. 3.

4 ∸ & : de luto fæcis :

℣. 5. Pſalm. XXVI. 5. LX. 3.

† 5 & ſtátuit ſuper petram pedes meos :

6 ∸ & : dirèxit greſſus meos .

† 7 & immíſit in os meum cánticum nouum ,

8 carmen Deo noſtro .

℣. 9. Pſal. XXXIII. 1. LXIII. 10. CXVIII. 74.

† 9 Vidébunt multi ; & timébunt & ſperábunt in Domino .

† 10 Beatus vir cuius eſt nomen Domini ſpes eius ;

11 & non reſpéxit in vanitátes & inſánias falſas .

Chriſtus . † 12 MVLTA FECISTI tu Domine Deus meus mirábilia tua :

℣. 12. Iob V. 9. IX. 10.

℣. 13. Pſal. XCII. 6.

13 & cogitatiónibus tuis non eſt qui ſimilis ſit tibi .

† 14 annunciáui & locútus ſum, multiplicáti ſunt ſuper númerum .

℣. 15. I. Reg. XV. 22. Pſalm. XLIX. 8. L. 18 Iſai. I. 11. LXVI. 3. Hebr. X. 5. 8. Iſai. LI. 7. Ierem. XXXI. 33.

† 15 Sacrificium & oblatiónem noluíſti :

---

me obuoluentium : 4 & quaſi de luto limoſo in quo fixus hærens
emergere non poteram , ſic à meâ me miſeriâ eduxit: 5 meque inde
eductum veluti in alta rupe pedes meos conſtituit vt tutus eſſem :
6 meoſque greſſus ſtabiliuit vt rectè conſiſterem & inoffensè ambu-
larem . 7 & nouo hoc beneficio nouum canticum dedit in ore meo ,
8 hymnum ſcilicet nouo hoc argumento cantandum ſibi Deo no-
ſtro . 9 Hanc meì diuinitus factam liberationem videbunt multi , &
hinc magis timebunt Dñum & in eo ſperabunt . 10 Fœlix certè vir,
cuius ſpes & confidentia eſt in Dño poſita; 11 quique non aſpexit ad
ſectandas vanitates & ſuperbias atq; veſanias pompaſque mendaces.
CHRISTVS. 12 Multa & copioſa eſſe feciſti opera tua admirabilia
Domine Deus meus : 13 & non eſt quiſquam, qui ſimilis ſit Tui in
mirabilibus cogitationibus & diſpoſitionibus tuis. 14 admirãdos iſtos
cogitatus tuos enarraui & locutus ſum numerando ; & nihilominus
multiplicati ſunt ſupra humanum numerum , & plures ſunt quàm
vt narrari queant . 15 Tu Domine noluiſti ampliùs ſacrificium ſalu-
tare ex animantibus , & oblationem ex rebus inanimatis ſecundùm

aures

16 aures ÷ autem: perfecíſti mihi.

† 17 holocáuſtum & Pro peccáto non poſtuláſti:

18 tunc dixi, *Ecce vénio;*

† 19 *(in cápite libri ſcriptum eſt de me)*

20 *vt fácerem voluntatem tuam Deus meus volui,*

ỳ. 21. Deuter. VI. 6. Pſ. XXXVI. 31. CXVIII. 97.

21 *& legem tuam, in médio cordis mei.*

ỳ. 22. Pſalm. XXXIV. 18.

† 22 Annunciáui iuſtítiam ÷ tuam: in ecclḗſia magnâ:

23 ecce lábia mea non prohibḗbo:

ỳ. 24. 25. 26. 27. ad hunc modũ diſtinguuntur in cod. Alexãdrino: in cod. autem Vatic. vt infra.

24 Dòmine tu ſciſti.

† 25 iuſtitíam tuam non abſcóndi in corde meo:

26 veritátem tuam & ſalutáre tuum dixi.

ỳ. 25. Pſalm. LXX. 15.

27 non abſcóndi miſericórdiam tuam & veritátem tuam à concílio multo.

In cod. Vatic. & apud Apollinarium ſic diſtinguitur à ỳ. 25.
Ecce labia mea non prohibebo.
Domine tu ſciſti iuſtitiam meam:
non abſcondi in corde meo veritatem tuam:
& ſalutare tuum dixi,

---

veterem legem, quæ per ſe placita non ſunt tibi: 16 ſed corpus integrum ex auribus cæteriſque membris aptaſti mihi, tibi offerendum pro ſanctificandis hominibus. 17 holocauſtum ex integra victima combuſta, & hoſtiam pro peccato non amplius petiuiſti, nec tibi placuerunt; impoſſibile eſt enim ſanguine taurorum & hircorum auferri peccata: 18 & tunc præfinito tempore abrogandæ legis veteris dixi: *Ecce in conceptione mea ingrediens mundum venio;* 19 *(quemadmodum in ſumma & volumine libri ſacrarum Scripturarum ſcriptum eſt de me:)* 20 *venio, inquam, vt faciam Deus meus voluntatem tuam & placitum tibi;* id quod volui libentiſſimè: 21 *& legem tuam atque mandatum ſeruare volui ex intimo cordis mei.* 22 In frequenti hominum congregatione bonum ego nuncium prædicaui iuſtitiæ tuæ, tum quâ iuſtus es, tum quâ iuſtificas impium: 23 ecce labia mea à tua laude & prædicatione numquã cohibebo: 24 id quod tu Domine benè noſti. 25 in animo meo non celaui iuſtitiam tuam, quâ malis ſupplicia decernis, & præmia bonis: 26 ſed palàm dixi & prædicaui fidelitatem tuam in minis atque promiſſis, & eam quam tu hominibus exhibes ſalutem: 27 nec à quouis magno hominũ cœtu tuam ego reticendo abſcondi

Tu

† 28 Tu ÷ autem: Domine ne longè fácias miſe-
rationes tuas à me:

℣.29. Pſalm.LVI.4. LX.8. 29 miſericórdia tua & véritas tua ſemper ſuſce-
pérunt me.

† 30 Quóniam circumdéderunt me mála, quorum
non eſt númerus;

31 comprehendérunt me iniquitátes meæ; & non
pótui vt vidérem:

† 32 multiplicátæ ſunt ſuper capíllos cápitis mei:

33 & cor meum derelíquit me.

† 34 compláceat tibi Domine vt éruas me:

35 domine ad adiuuándum me réſpice.

℣.16. Pſal.XXXIV.4. LXIX.3. † 36 Confundántur & reuereántur ſimul qui quæ-
runt ánimam meam vt áuferant eam:

37 conuertántur retrórſum & reuereántur qui
volunt mihi mala.

℣.18. Pſalm.XXXIV. 21.25. † 38 ferant conféſtim confuſiónem ſuam; qui di-
cunt mihi; *Euge*, *euge*.

† 39 Exſúltent & lætént ur ſuper te omnes quæ-
rentes te:

---

miſericordiam, tuamque veritatem quâ verax es in omnibus dictis atque promiſſis. 28 Tu igitur Domine ne prohibeas & ne longè abeſſe facias miſericordias tuas à me hoc temporis: 29 nam ſemper hactenus miſericordia tua & promiſſionum tuarum veritas ſuâ me ſubuentione ſeruandum exceperunt. 30 Quoniam circumquaq; me nunc occupauerunt mala, quorum numerum computare nequit homo: 31 meq; comprehenderunt pœnæ iniquitatum, quas veluti meas expiandas porto; & quas (vt ita dicam) non potui perſpicere ac enumerare; 32 nam multò plures factæ ſunt quàm capilli capitis mei; 33 iamque defecit me vigor animi mei: 34 placeat idcirco tibi Domine vt me à tantis malis liberes: 35 Domine attende atque feſtina ad adiuuandum me tempeſtiuè. 36 Pudefiant & erubeſcant ſpe ſua fruſtrati omnes pariter, qui animam vitamque meam auferre mihi quærunt: 37 à me auertantur in fugam & terga mihi dent & erubeſcant, qui cogitant ac volunt inferre mihi mala: 38 reportent

Psal. XXXIV. 27. 40 ÷ & : dicant ſemper, *Magnificetur Dominus*,

† 41 qui diligunt ſalutáre tuum.

42 Ego autem mendícus ſum & pauper; Dominus ſolícitus eſt meî.

43 Adiútor meus & protéctor meus tu es Deus meus; ne tardáueris.

---

illico debitum ſibi pudorem, qui mihi inſultantes dicunt; *Vah vah*.
39 Exſultent è contra ac lætentur in te tuoque fauore omnes qui te
Domine quærunt & inuocant: 40 dicantque iugiter, *Magnus agno-
ſcatur & prædicetur Dominus*, 41 ità, inquam, dicant omnes
qui ſemper diligunt ſalutem à te obtinendam, deſiderantque à te ſal-
uari. 42 Cæterùm ego ſum egenus & pauper: ſed Dominus curam
habet de me. 43 Auxiliator meus & inſtar ſcuti protector meus
atque ſaluator tu es Deus meus; ne ergo tardes auxilium mihi fer-
re atque ſalutem.

Orationes.

R. 55. 1 EXſpectatio tuorum única famulorum Deus, quem venturum in mundum, caput libri principalis edócuit; inſere precamur legem tuam in medio cordis noſtri: vt tuas iuſtitias nunciantes, ab imminentibus periculis eruamur. Qui cum Patre & Spiritu Sancto viuis & regnas Deus per omnia ſæcula ſæculorum. *Amen.*

Breu. Mozarab. fol. 169. *De paſſione Domini.* 2 DEus Dei Filius Chriſte, qui tempore paſſionis tuæ dum multiplicantur ſuper capillos capitis tui qui oderūt te gratis; exſóluere ea quæ non rapuiſti, probáris; tu nos à numeroſitate peccáminum libera: quò & ſuper numerum capillorum noſtrorum copia virtutum excreſcat; & debita nobis pœnalis exſolutio impenſione tuæ miſerationis effúgiat. ℟. *Amen.* Per miſericordiam tuam Deus noſter: qui es benedictus, & viuis & omnia regis in ſæcula ſæculorum. ℟. *Amen.*

fol. 195. 3 PLáceat tibi Domine liberare nos de manu hoſtium; & confundantur & reuereantur quærentes deglutire

nos:

Item de paſſione. nos: in auxilium nobis occurre qui factus es noſter adiutor: vt non erubeſcamus in actibus prauitatis; qui tuâ nos credimus innouatos gloriâ paſſionis. ℟. *Amen.* Per miſericordiam tuam Deus noſter *&c.*

---

40 XL.

In finem: *Pſalmus ipſi Dauid*.

Beda.

Senſus myſticus. *Verba iſta frequenti vſu nobis iam debent notiſſima eſſe: ſed vt breuiter dicta tangamus, omnia diriguntur ad Dominum Chriſtum. Magnificat autem hunc pſalmum; quòd in quadragenario numero noſcitur conlocatus: qui calculus emundationi & purificationi frequenter aptatur.*

Primo ingreſſu Propheta loquitur, beatum eſſe prædicans eleemoſynæ largitorem; multiplici eum benedictione concelebrans: Beatus qui intelligit *& reliqua. Secundo glorioſam Dominus ſuam memorat paſſionem:* Inimici mei dixerunt mala mihi. *Tertio ad confirmandam ſpem fidelium, ſuam nihilominus reſurrectionem prædicit:* Tu autem Domine miſerete mei, & reſuſcita me *&c.*

Feria III. ad Vigilias. Euſebius Cæſarienſis. *Prophetia de Chriſto, & de Proditore* [*Iuda*.]

S. Athanaſius. *Pſalmus beatitudinem proclamans.*

Pſalmus lamentationis.

Propheta. 1 BEATVS QVI INTELLIGIT ſuper egénum ∸ & páuperum:

2 in die mala liberábit eum Dominus.

✝ 3 Dominus conſéruet eum, & viuíficet eum, & beatum fáciat eum in terra:

In perpetuum decantandus Pſalmus, Dauidi inſpiratus. ¶*PROPHETA.* 1 Fœlix qui cogitat de egeno & paupere vt miſereatur eorum: 2 in tempore malorum liberabit eum Dominus à malis. 3 Dominus meus, quæſo, cuſtodiat eiuſmodi eleemoſynæ largitorem; & viuum & incolumem reddat eum; & fœlicem eum

4 & non tradat eum in ánimam inimicórum eius.

† 5 Dominus opem ferat illi ſuper lectum doló-ris ÷ eius:

6 vniuérſum ſtratum eius verſáſti in infirmitá-te eius.

† 7 Ego dixi, *Domine miſerére mei*:

8 *ſana ánimam meam*, *quia peccáui tibi*.

Chriſtus. † 9 INIMICI MEI dixérunt mala mihi;

10 *Quando moriétur*, *& perîbit nomen eius*?

† 11 & ſi ingrediébatur vt vidéret, vana loque-bátur:

12 cor eius congregáuit iniquitátem ſibi:

† 13 egrediebátur foràs, & loquebátur in idípſum

† *aduérsùm me.

14 ſuſurrábant omnes inimíci mei aduérsùm me:

15 cogitábant mala mihi:

---

faciat in terrà: 4 eumque non tradat animo & voluntati ac manibus inimicorum ſuorum. 5 Dominus meus, quæſo, auxilietur illi in lecto vbi iacuerit præ ſuo dolore & infirmitate: 6 in ægritudine enim hominis eiuſmodi tu Domine coſueuiſti totum ſtratum eius vertere & commutare in ſanitatem, vel certè ſternere vt molliùs quieſceret. 7 Ego autem cùm ægrotarem dixi; *Domine miſerere mei*: 8 *ſana animam meam ægrotantem*, *eo quòd in te Deum peccauerim*. 9 Inimici verò mei tunc mihi ægrotanti locuti & imprecati ſunt mala, dicentes de me; 10 *Quando tandem iſte morietur*, *& ſimul cum morte abolebitur nomen eius*? 11 & ſi in cubiculum meum eorum aliquis intrabat vt me ægrotum inuiſeret, vana & conficta commiſerationis verba loquebatur: 12 ſimulque ipſius animus ſibi ipſi introrſum congregauit iniquum aliquod contra me. 13 tum exibat foràs ex cubiculo meo, & vnà ſimul cum alijs aduersùm me loquebatur & detrahebat. 14 clam murmurabant aduersùm me omnes inimici mei: 15 & cogitabant mala contra me: 16 ac

verbum

† 16 verbum iníquum conſtituérunt aduérſùm me.
17 ÷ Numquid: qui dormit non adíjciet vt reſúrgat?
ŷ. 18. 19. Iob XIX. 19. Pſalm LIV. 14. 15. Ierem. XX. 10. Iob XIII. 18.
† 18 Etenim homo pacis meæ in quo ſperáui,
19 qui edébat panes meos, magnificáuit ſuper me ſupplantatiónem.
† 20 Tu autem Domine miserére mei; & reſúſcita me: & retríbuam eis.
† 21 in hoc cognóui quoniam voluíſti me;
ŷ. 22. Actor. I. 16.
22 quóniam non gaudébit inimícus meus ſuper me.
† 23 me autem propter innocéntiam ſuſcepíſti;
24 & confirmáſti me in conſpéctu tuo in ætérnum.
† 25 Benedíctus Dominus Deus Iſraél,
26 à ſæculo & vſque in ſæculum. Fiat, fiat.

---

rem tandem iniquam ac diabolicam diſpoſuerunt contra me. 17 At numquid qui decumbit in lecto ægrotus, non addet vt è ſuo lecto iterum ſurgat incolumis? 18 Sed & homo pacificus meus & amicus de quo confidebam, 19 quique manducabat panes meos, leuato contra me calcaneo ſuo magnam in me fecit conculcationem & proditionem. 20 Tu autem Domine miſerere mei; & iterum me ſurgere facito; & inimicis illis ego reddam quod merentur. 21 in ea ego re cognoui quòd mihi benè volueris meque dilexeris; 22 quòd inimicus meus gauiſurus non erit de me, nec mihi inſultaturus. 23 porro propter innocentiam meam me tuâ veluti manu excepiſti & adiuuiſti: 24 meque firmiter ſtatuiſti ante faciem tuam in æternum. 25 Benedictione & laude dignus eſt Dominus Deus, in quem credit Iſraeliticus populus; 26 laudabilis ſemper ab hoc ſæculo vſque in æternum. Ita fiat: ita fiat.

Orationes.

MSS. 1 NOſtrorum peccáminum mitis indúltor ætérne Deus, qui dignanter inſinuas effúgere diem malum,

lum, ſi miſericordia ſubſequatur egénum; fer opem, quæſumus, doloribus noſtris: vt dum carnalia delicta clementer árguis; medicinam animæ placabiliter largiaris. Per Dominum noſtrum Ieſum Chriſtum.

Breu. Mozarab. fol. 185. *De paſſione Domini.*

2 CHriſte Dei Fili, aduersùs quem & inſuſurrantium inimicorum labia mota ſunt; & contra quem verbum iniquum falſis fictionibus formauerunt; tu nos ab omni tentationum genere, protectionis tuæ munímine tege: vt per te ſuſurris non cedamus aduerſis; qui ſemper vincis in nos potentiâ Deitatis. ℟. *Amen*. Per miſericordiam tuam Deus noſter: qui es benedictus & viuis & omnia regis in ſæcula ſæculorum. ℟. *Amen*.

fol. 191.

3 INimici tui, Domine, cupientes de terra pérdere nomen tuum; mala de te locuti ſunt, dicentes; *Quando morietur?* nomen videlicet volentes perdere Chriſtianum. ſed tu Domine, cuius promiſſum fidele tenemus, quòd permaneas nobiſcum vſque ad conſummationem ſæculi; miſerere nobis: & reſuſcita nos propter innocentiam fidei quâ in te credimus; vt non gaudeat de nobis inſatiabilis inimicus. ℟. *Amen*. Per miſericordiam tuam Deus noſter *&c.*

---

41 XLI.

In finem: intellectûs: filijs Coré.

Beda.

Senſus myſticus.

Filij Core, *ſicut* Eman, Ethan, Aſaph, *&* Idithun, *non Pſalmigraphi, ſed Cantores fuere: à Dauid quidem ad pſalmodiam electi; ſed ob ſignificantiam nominum Titulis congruenter affixi.* Core *ergo dicitur* Caluaria; *in cuius nominis loco Dominus eſt crucifixus. & ideo* Filij Core *meritò dicuntur, qui paſſionis illius vexillo tota deuotione famulantur. Pſalmuſque hic omni conuenit Chriſtiano, qui flamma Dominicæ charitatis accenditur. Meminiſſe enim debemus quòd* * *beatus Hieronymus ait;* Omne Pſalterium ſagaci mente perluſtrans, nuſquâ inuenio quòd filij Core aliquid triſte cantauerint; ſemper enim in pſalmis eorum, læta ſunt & iucunda: ſæcularis-

* In expoſitione Pſalm. XLI. Epiſt. 26. tom. 9. S. Hieron.

cularibuſque contemptis, cæleſtia & æterna deſiderant, congruentes interpretationi nominis ſui.

Filius Core, *quem diximus crucis honore ſignatum; prima profeſſione pſalmi huius omne deſiderium mentis ſuæ ad Dominum dicit eſſe tranſlatum:* Sicut ceruus deſiderat ad fontes aquarum. *In ſecunda loquitur animæ ſuæ, dicens eam in hoc ſæculi ſalo non debere turbari; quia Deus eſt ipſius fixa deliberatione ſuffugium:* Quare triſtis es anima mea? & quare conturbas me? *& reliqua.*

Ferial II. ad Vigilias. Euſebius Cæſarienſis. *Supplicatio Prophetarum ſuper reiectione gentis Iudæorum.*

S. Athanaſius. *Pſalmus gloriationis in Domino.*

Pſalmus deſiderij cum lamentatione.

Propheta. 1 QVEMADMODVM DESIDERAT ceruus
ad fontes aquárum:

℣. 2. Pſal. LXXXIII. 3. — 2 ita deſiderat ánima mea ad te Deus.

℣. 3. Pſalm. LXII. 2. — † 3 Sitíuit ánima mea ad Deum ⋇ fortem:
viuum:

4 quando véniam & apparébo ante fáciem
Dei?

℣. 5. Pſalm. LXXIX. 6. CI. 10. — † 5 Fuérunt mihi lácrymæ meæ, panes die ac
nocte,

6 dum dícitur mihi quotídie; *Vbi eſt Deus tuus*?

℣. 6. Pſal. LXXVIII. 10. CXIII. 2. ℣. 7. Pſalm. LXXVI. 7. CXLII. 5. — † 7 Hæc recordátus ſum, & effúdi in me ánimam
meam;

LIBER SECVNDVS PSALMORVM
ſecundùm Hebræos.

In perpetuum decantandus pſalmus, plenus intelligentiæ, datus olim concinendus Leuitis Cantoribus de progenie Core. ¶ *PROPHETA.* 1 Sicut ceruus curſu & æſtu fatigatus, deſiderat & anhelat ad fontes aquarum: 2 ſic anima mea perturbationum æſtu fatigata deſiderat & anhelat ad te Deum. 3 Anima mea flagrans ſitiuit ac deſiderauit ardenter Deum fortem ac viuentē: 4 & quando demum ibo & comparebo conſpectui Dei? 5 Fuerunt mihi quotidie per diem & noctem lacrymæ meæ vt quotidianus cibus, 6 cùm mihi quotidie ab inimicis diceretur; *Vbinam eſt iam Deus tuus, à quo ſperabas auxiliū?* 7 Horum ego verborum hæc mihi exprobrātium recordatus ſum: & in pectus meum effudi animi mei vota, ſuſpiria ac

quó-

8 quóniam tranſibo in locum tabernáculi admirábilis vſque ad domum Dei,

℣. 9. Iſai. XXX. 29. † 9 in voce exſultatiónis & confeſſiónis, ſonus epulántis.

℣. 10. Pſal. XLII. 5. † 10 Quare triſtis es ánima mea? & ÷ quare: contúrbas me?

℣. 11. Pſal. CXIV. 7. † 11 ſpera in Deo quoniã ⋇ adhuc: confitébor illi:

12 ſalutáre vultûs mei ÷ &: Deus meus.

† 13 Ad me ipſum ánima mea conturbáta eſt:

14 proptérea memor ero tui de terra Iordánis, & Hermoniím à monte módico.

℣. 15. Ierem. IV. 20. Ezechiel. VII. 26. † 15 abyſſus ⋇ abyſſum: ínuocat in voce cataractárum tuárum:

℣. 16. Pſal. LXXXVII. 8. † 16 omnia excélſa tua & fluctus tui ſuper me tranſiérunt.

℣. 17. Pſal. CXXXII. 3. Iob XXXV. 10. Pſal. LXII. 7. CXVIII. 55. † 17 In die mandáuit Dominus miſericórdiam ſuam: & nocte cánticum eius.

Cod. Vatic. In die mandauit Dominus miſericordiam ſuam: & nocte declarabit.

ſenſa bonæ ſpei; 8 quòd aliquando tandem tranſibo & vadam ad locum habitaculi admirando opere conſtructi, & ad domum ipſam vſque Dei; 9 tranſibo, inquam, illuc cum voce exſultante & profitente laudes Dei, vbi ſonus reſonat populi feſta celebrantis. 10 Quare ergo mœſta incuruaris anima mea? & cur me mœrore perturbas? 11 exſpectans ſpera in Deo quòd etiam denuo ſim illi profeſſurus laudes in domo ipſius: 12 qui ſaluator eſt & liberator faciei meæ à lacrymis & mœſtitiâ, & Deus eſt meus, qui ad ſui cultum me vocauit. 13 In me ipſo anima mea turbata eſt: 14 ob quam contriſtationis meæ cauſam, ſaltem tui Dñe recordabor ex hac regione circa Iordânem vbi exul ago, & ex hoc paruo monte Hermonijm in extremis finibus terræ ſanctæ. 15 calamitas namque vna calamitatem aliam in me nunc attrahit, ſicut immenſitas vna profunda aquarum, profundam aliam aquarum immenſitatem aduocat ad ſtrepitũ præruptorũ imbrium, ex alto cælo tuo ruentium in tumidos torrentes: 16 omneſq; alti gurgites illi tui & vndæ illæ tuæ tribulationũ, quæ tuâ voluntate fiunt, ad me tranſierunt, meq; ſubmerſerunt. 17 Sed ecce mandauit Dñus de miſericordiâ ſuâ mihi aliquo tandem die conferendâ vt in domum ipſius redeam: & tune noctu quoque erit in

† 18 Apud me orátio Deo vitæ meæ :

† 19 dicam Deo; *Suſceptor meus* ÷ *es* : **quare oblítus es mei?*

℣. 20. Pſal. xxxvii. 7. 20 ÷ *&* : *quare contriſtátus incédo dum afflígit me inimícus?*

† 21 Dum confringúntur oſſa mea, exprobrauérunt mihi qui tribulant me, inimíci mei;

† 22 dum dicunt mihi per ſingulos dies; *Vbi eſt Deus tuus?*

23 Quare triſtis es ánima mea? & quare contúrbas me?

† 24 ſpera in Deo quóniam ⁜ adhuc : confitébor illi :

25 ſalutáre vultûs mei ⁜ & : Deus meus.

---

ore meo canticum eius. 18 Interim in hoc exilio mecum iugiter erit oratio ad Deum authorem vitæ meæ : 19 dicamque Deo; *Tu es qui me labentem excipis; quare ergo nuncuſque videris velut oblitus mei?* 20 *& quare triſtis incedo affligente me iugiter inimico?* 21 Cùm confringerentur oſſa mea, probris quoque me afficiebant affligentes me inimici mei; 22 cùm nimirum ad me quotidie dicebāt; *Vbi eſt in quem confidebas, Deus tuus; qui de iſtis te malis eripiat?* 23 Quare mœſta incuruaris anima mea? & cur me mœrore perturbas? 24 exſpectans ſpera in Deo quòd etiam denuo ſim illi profeſſurus laudes in domo ipſius; 25 qui Saluator eſt & liberator faciei meæ à lacrymis & mœſtitiâ : & Deus eſt meus, qui me condidit atque gubernat.

Orationes.

MSS. 1 VVltûs noſtri mirificum ſalutare Deus; quem animæ fidelium ardenter ſitiunt ſeruulorum; tribue quæſumus : vt dum te viſibili lacrymarum imbre paſti requirimus; inuiſibiliter te intra pectoris noſtri tabernaculum collocemus. Per Dominum noſtrum.

Comment. huius Pſalm. tom. 7. S Hieronymi.

4 HIc remitte Domine ſiquid deliqui ; quia in inferno nulla eſt remiſſio ; quia nec confeſſio valet. qui nos ab huius ſæculi eréptos peregrinatione, facere digneris ciues Sanctorum & domeſticos Dei Patris : vt ædificati ſuper firmiſſimum fundamentum in templum ſanctum, mereamur éffici conformes corpori gloriæ tuæ. Amen.

---

39 XXXIX.

In finem. Pſalmus ipſi Dauid :

Beda.

Senſus myſticus.

Sæpè tritum eſt Dauid *&* Finem *ſignificare Chriſtum: cuius membra pſalmum incipiunt ; caput ipſe conſummat.*

Prima narratione gratias agit Eccleſia Gentium, quia de veternoſo mundi mœrore liberata, ad noui Teſtamenti meruit gaudia peruenire : Exſpectans exſpectaui Dominum ; & intendit mihi. *Secunda, ipſe Dominus loquitur, ſanctam incarnationem & iuſtitiam ſuæ prædicationis exponens: ob hoc Patris auxilium deprecatur, vt pericula poſſit à Iudæis illata deuincere; confundi poſtulans inimicos, & lætari omnes qui ſperant in eum :* [Annunciaui & locutus ſum : multiplicati ſunt ſuper numerum.]

Feria III. ad Vigilias.

Euſebius Cæſarienſis. *Gratiarum actio eius qui per Deum ſaluatus fuerit. & mentio de Eccleſia.*

S. Athanaſius. *Pſalmus gloriationis in Domino.*

Pſalmus ad gratias agendas & ad precandum.

Propheta.

1 EXSPECTANS EXSPECTAVI Dominũ;
& inténdit mihi :
† 2 & exaudíuit preces meas :
3 & edúxit me de lacu miſeriæ,

In perpetuum decantandus Pſalmus, Dauidi inſpiratus. ¶ *PROPHETA.* 1 Valde exſpectans exſpectaui Dñum mihi ſubuenturum; & ipſe inclinatus, eſt atq; attendit ad me ſe exſpectantem : 2 & precem meam atque clamorem benignus audiuit : 3 & extraxit me de miſeria & calamitatibus, quaſi de lacu quodam perſtrepentium aquarum

& ſtá-

℣. 4. Pſal. LXVIII. 3.

4 ÷ & : de luto fæcis :

℣. 5. Pſalm. XXXVI. 5. LX. 3.

† 5 & ſtátuit ſuper petram pedes meos :

6 ÷ & : diréxit greſſus meos .

† 7 & immíſit in os meum cánticum nouum ,

8 carmen Deo noſtro .

℣. 9. Pſal. XXXIII. 3. LIII. 10. CXVIII. 74.

† 9 Vidébunt multi ; & timébunt & ſperábunt in Domino .

† 10 Beatus vir cuius eſt nomen Domini ſpes eius ;

11 & non reſpéxit in vanitátes & inſánias falſas .

Chriſtus. † 12 MVLTA FECISTI tu Domine Deus meus mirábilia tua :

℣. 12. Iob V. 9. IX. 10.

℣. 13. Pſal. XCII. 6.

13 & cogitatiónibus tuis non eſt qui ſimilis ſit tibi .

† 14 annunciáui & locútus ſum ; multiplicáti ſunt ſuper númerum .

℣. 15. I. Reg. XV. 22. Pſalm. XLIX. 8. & 18 Iſai. I. 11. LXVI. 3. Hebr. X. c. 8. Iſai. LI. 3. Ierem. XXXI. 15.

† 15 Sacrificium & oblatiónem noluíſti :

---

me obuoluentium : 4 & quaſi de luto limoſo in quo fixus hærens
emergere non poteram , ſic à meâ me miſeriâ eduxit: 5 meque inde
eductum veluti in alta rupe pedes meos conſtituit vt tutus eſſem :
6 meoſque greſſus ſtabiliuit vt rectè conſiſterem & inoffensè ambu-
larem . 7 & nouo hoc beneficio nouum canticum dedit in ore meo ,
8 hymnum ſcilicet nouo hoc argumento cantandum ſibi Deo no-
ſtro . 9 Hanc mei diuinitus factam liberationem videbunt multi , &
hinc magis timebunt Dñum & in eo ſperabunt . 10 Fœlix certè vir,
cuius ſpes & confidentia eſt in Dño poſita; 11 quique non aſpexit ad
ſectandas vanitates & ſuperbias atq; veſanias pompaſque mendaces.
CHRISTVS. 12 Multa & copioſa eſſe feciſti opera tua admirabilia
Domine Deus meus : 13 & non eſt quiſquam, qui ſimilis ſit Tui in
mirabilibus cogitationibus & diſpoſitionibus tuis. 14 admirãdos iſtos
cogitatus tuos enarraui & locutus ſum numerando ; & nihilominus
multiplicati ſunt ſupra humanum numerum , & plures ſunt quàm
vt narrari queant . 15 Tu Domine noluiſti amplius ſacrificium ſalu-
tare ex animantibus , & oblationem ex rebus inanimatis ſecundùm

aures

16 aures ÷ autem : perfecíſti mihi .
† 17 holocáuſtum & Pro peccáto non poſtuláſti :
18 tunc dixi, *Ecce vénio* ;
† 19 (*in cápite libri ſcriptum eſt de me*)
20 *vt fácerem voluntatem tuam Deus meus volui* ,
℣. 21. Deuter. VI. 6. Pſ. XXXVI. 31. CXVIII. 97. ℣. 22. Pſalm. XXXIV. 18.
21 *& legem tuam, in médio cordis mei.*
† 22 Annunciáui iuſtítiam ÷ tuam: in eccléſia magnâ :
23 ecce lábia mea non prohibébo :
℣. 24. 25. 26. 27. ad hunc modũ diſtinguuntur in cod. Alexandrino : in cod. autem Vatic. vt infra.
24 Dómine tu ſciſti .
† 25 iuſtitíam tuam non abſcóndi in corde meo :
26 veritátem tuam & ſalutáre tuum dixi .
℣. 25. Pſalm. LXX. 15.
27 non abſcóndi miſericórdiam tuam & veritátem tuam à concílio multo .

In cod. Vatic. & apud Apollinarium ſic diſtinguitur à ℣. 23.
Ecce labia mea non prohibebo .
Domine tu ſciſti iuſtitiam meam :
non abſcondi in corde meo veritatem tuam ;
& ſalutare tuum dixi .

---

veterem legem , quæ per ſe placita non ſunt tibi : 16 ſed corpus in-
tegrum ex auribus cæteriſque membris aptaſti mihi , tibi offeren-
dum pro ſanctificandis hominibus . 17 holocauſtum ex integra vi-
ctima combuſta, & hoſtiam pro peccato non amplius petiuiſti, nec
tibi placuerunt ; impoſſibile eſt enim ſanguine taurorum & hirco-
rum auferri peccata : 18 & tunc præfinito tempore abrogandæ le-
gis veteris dixi : *Ecce in conceptione mea ingrediens mundum*
venio ; 19 (*quemadmodum in ſumma & volumine libri ſacrarum*
Scripturarum ſcriptum eſt de me:) 20 *venio* , *inquam, vt faciam*
Deus meus voluntatem tuam & placitum tibi ; *id quod volui li-*
bentiſſimè : 21 *& legem tuam atque mandatum ſeruare volui ex*
intimo cordis mei . 22 In frequenti hominum congregatione bo-
num ego nuncium prædicaui iuſtitiæ tuæ , tum quâ iuſtus es, tum
quâ iuſtificas impium : 23 ecce labia mea à tua laude & prædicatio-
ne numquã cohibebo: 24 id quod tu Domine benè noſti. 25 in animo
meo non celaui iuſtitiam tuam , quâ malis ſupplicia decernis , &
præmia bonis : 26 ſed palàm dixi & prædicaui fidelitatem tuam in
minis atque promiſſis , & eam quam tu hominibus exhibes ſalutem:
27 nec à quouis magno hominũ cœtu tuam ego reticendo abſcondi

Tu

† 28 Tu ÷ autem: Domine ne longè fácias miſe-
rationes tuas à me:

℣.29. Pſalm.LVI.4. LX.8.

29 miſericórdia tua & véritas tua ſemper ſuſce-
pérunt me.

† 30 Quóniam circumdéderunt me mála, quorum
non eſt númerus;

31 comprehendérunt me iniquitátes meæ; & non
pótui vt vidérem:

† 32 multiplicátæ ſunt ſuper capillos cápitis mei:

33 & cor meum derelíquit me.

† 34 compláceat tibi Domine vt éruas me:

35 domine ad adiuuándum me réſpice.

℣.16. Pſal.XXXIV.4. LXIX.3.

† 36 Confundántur & reuereántur ſimul qui quæ-
runt ánimam meam vt áuferant eam:

37 conuertántur retrórſum & reuereántur qui
volunt mihi mala.

℣.18. Pſalm.XXXIV. 21.25.

† 38 ferant conféſtim confuſiónem ſuam; qui di-
cunt mihi; *Euge, euge.*

† 39 Exſúltent & lætén tur ſuper te omnes quæ-
rentes te:

---

miſericordiam, tuamque veritatem quâ verax es in omnibus dictis atque promiſſis. 28 Tu igitur Domine ne prohibeas & ne longè abeſſe facias miſericordias tuas à me hoc temporis: 29 nam ſemper hactenus miſericordia tua & promiſſionum tuarum veritas ſuâ me ſubuentione ſeruandum exceperunt. 30 Quoniam circumquaq; me nunc occupauerunt mala, quorum numerum computare nequit homo: 31 meq; comprehenderunt pœnæ iniquitatum, quas veluti meas expiandas porto; & quas (vt ità dicam) non potui perſpicere ac enumerare; 32 nam multò plures factæ ſunt quàm capilli capitis mei; 33 iamque defecit me vigor animi mei: 34 placeat idcirco tibi Domine vt me à tantis malis liberes: 35 Domine attende atque feſtina ad adiuuandum me tempeſtiuè. 36 Pudefiant & erubeſcant ſpe ſua fruſtrati omnes pariter, qui animam vitamque meam auferre mihi quærunt: 37 à me auertantur in fugam & terga mihi dent & erubeſcant, qui cogitant ac volunt inferre mihi mala: 38 reportent

† 40. Pſal. XXXIV. 27. 40 ÷ & : dicant ſemper, *Magnificetur Dominus*,
† 41 qui diligunt ſalutáre tuum.
42 Ego autem mendícus ſum & pauper; Dominus ſolícitus eſt meî.
43 Adiútor meus & protéctor meus tu es Deus meus; ne tardáueris.

---

illico debitum ſibi pudorem, qui mihi inſultantes dicunt; *Vah vah*.
39 Exſultent è contra ac lætentur in te tuoque fauore omnes qui te
Domine quærunt & inuocant: 40 dicantque iugiter, *Magnus agno-
ſcatur & prædicetur Dominus*, 41 ità, inquam, dicant omnes
qui ſemper diligunt ſalutem à te obtinendam, deſiderantque à te ſal-
uari. 42 Cæterùm ego ſum egenus & pauper: ſed Dominus curam
habet de me. 43 Auxiliator meus & inſtar ſcuti protector meus
atque ſaluator tu es Deus meus; ne ergo tardes auxilium mihi fer-
re atque ſalutem.

Orationes.

n. 58. 1 EXſpectatio tuorum única famulorum Deus, quem venturum in mundum, caput libri principalis edócuit; inſere precamur legem tuam in medio cordis noſtri: vt tuas iuſtitias nunciantes, ab imminentibus periculis eruamur. Qui cum Patre & Spiritu Sancto viuis & regnas Deus per omnia ſæcula ſæculorum. *Amen.*

Breu. Mozarab. fol. 169. *De paſſione Domini.* 2 DEus Dei Filius Chriſte, qui tempore paſſionis tuæ dum multiplicantur ſuper capillos capitis tui qui oderũt te gratis; exſóluere ea quæ non rapuíſti, probáris; tu nos à numeroſitate peccáminum libera: quò & ſuper numerum capillorum noſtrorum copia virtutum excreſcat; & debita nobis pœnalis exſolutio impenſione tuæ miſerationis effúgiat. ℞. *Amen*. Per miſericordiam tuam Deus noſter: qui es benedictus, & viuis & omnia regis in ſæcula ſæculorum. ℞. *Amen.*

fol. 195. 3 PLáceat tibi Domine liberare nos de manu hoſtium; & confundantur & reuereantur quærentes deglutire

nos;

Item de paſſione. nos: in auxilium nobis occurre qui factus es noſter adiutor : vt non erubeſcamus in actibus prauitatis ; qui tuâ nos credimus innouatos gloriâ paſſionis. ℟. *Amen.* Per miſericordiam tuam Deus noſter *&c.*

---

40 XL.

In finem : Pſalmus ipſi Dauid .

Beda .

Senſus myſticus. *Verba iſta frequenti vſu nobis iam debent notiſſima eſſe : ſed vt breuiter dicta tangamus, omnia diriguntur ad Dominum Chriſtum. Magnificat autem hunc pſalmum ; quòd in quadragenario numero noſcitur conlocatus : qui calculus emundationi & purificationi frequenter aptatur .*

Primo ingreſſu Propheta loquitur, beatum eſſe prædicans eleemoſynæ largitorem ; multiplici eum benedictione concelebrans : Beatus qui intelligit *& reliqua . Secundo glorioſam Dominus ſuam memorat paſſionem :* Inimici mei dixerunt mala mihi . *Tertio ad confirmandam ſpem fidelium , ſuam nihilominus reſurrectionem prædicit:* Tu autem Domine miſerere mei , & reſuſcita me *&c.*

Feria III. ad Vigilias. Euſebius Cæſarienſis . *Prophetia de Chriſto, & de Proditore* [*Iuda .*]

S. Athanaſius . *Pſalmus beatitudinem proclamans .*

Pſalmus lamentationis .

Propheta. 1 BEATVS QVI INTELLIGIT ſuper egénum ⁒ & páuperum:
2 in die mala liberábit eum Dominus .
† 3 Dominus conſéruet eum , & viuíficet eum , & beatum fáciat eum in terra :

In perpetuum decantandus Pſalmus, Dauidi inſpiratus . ¶*PROPHETA .* 1 Fœlix qui cogitat de egeno & paupere vt miſereatur eorum : 2 in tempore malorum liberabit eum Dominus à malis . 3 Dominus meus , quæſo , cuſtodiat eiuſmodi eleemoſynæ largitorem ; & viuum & incolumem reddat eum ; & fœlicem eum

4 & non tradat eum in ánimam inimicórum
eius.

† 5 Dominus opem ferat illi ſuper lectum doló-
ris ∸ eius:

6 vniuérſum ſtratum eius verſáſti in infirmitá-
te eius.

† 7 Ego dixi, *Domine miſerére mei*:

8 *ſana ánimam meam*, *quia peccáui tibi*.

Chriſtus. † 9 INIMICI MEI dixérunt mala mihi;

10 *Quando moriétur*, *& períbit nomen eius*?

† 11 & ſi ingrediébatur vt vidéret, vana loque-
bátur:

12 cor eius congregáuit iniquitátem ſibi:

† 13 egrediebátur foràs, & loquebátur in idípſum
† *aduérſùm me.

14 ſuſurrábant omnes inimíci mei aduérſùm
me:

15 cogitábant mala mihi:

---

faciat in terrà: 4 cumque non tradat animo & voluntati ac manibus inimicorum ſuorum. 5 Dominus meus, quæſo, auxilietur illi in lecto vbi iacuerit præ ſuo dolore & infirmitate: 6 in ægritudine enim hominis eiuſmodi tu Domine conſueuiſti totum ſtratum eius vertere & commutare in ſanitatem, vel certè ſternere vt molliùs quieſceret. 7 Ego autem cùm ægrotarem dixi; *Domine miſerere mei*: 8 *ſana animam meam ægrotantem*, *eo quòd in te Deum peccauerim*. 9 Inimici verò mei tunc mihi ægrotanti locuti & imprecati ſunt mala, dicentes de me; 10 *Quando tandem iſte morietur*, *& ſimul cum morte abolebitur nomen eius*? 11 & ſi in cubiculum meum eorum aliquis intrabat vt me ægrotum inuiſeret, vana & confiċta commiſerationis verba loquebatur: 12 ſimulque ipſius animus ſibi ipſi introrſum congregauit iniquum aliquod contra me. 13 tum exibat foràs ex cubiculo meo, & vnà ſimul cum alijs aduerſùm me loquebatur & detrahebat. 14 clam murmurabant aduerſùm me omnes inimici mei: 15 & cogitabant mala contra me: 16 ac

verbum

† 16 verbum iníquum conſtituérunt aduérſùm me.

17 ÷ Numquid: qui dormit non adíjciet vt reſúrgat?

℣. 18. 19. Iob XIX. 19. Pſalm. LIV. 14. 15. Ierem. XX. 10. Iob. XIII. 18.

† 18 Etenim homo pacis meæ in quo ſperáui,

19 qui edébat panes meos, magnificáuit ſuper me ſupplantatiónem.

† 20 Tu autem Domine miſerére mei; & reſúſcita me: & retríbuam eis.

† 21 in hoc cognóui quoniam voluíſti me;

℣. 22. Actor. I. 16.

22 quóniam non gaudébit inimícus meus ſuper me.

† 23 me autem propter innocéntiam ſuſcepíſti;

24 & confirmáſti me in conſpéctu tuo in æternum.

† 25 Benedíctus Dominus Deus Iſraél,

26 à ſæculo & vſque in ſæculum. Fiat, fiat.

---

rem tandem iniquam ac diabolicam diſpoſuerunt contra me. 17 At numquid qui decumbit in lecto ægrotus, non addet vt è ſuo lecto iterum ſurgat incolumis? 18 Sed & homo pacificus meus & amicus de quo confidebam, 19 quique manducabat panes meos, leuato contra me calcaneo ſuo magnam in me fecit conculcationem & proditionem. 20 Tu autem Domine miſerere mei; & iterum me ſurgere facito; & inimicis illis ego reddam quod merentur. 21 in ea ego re cognoui quòd mihi benè volueris meque dilexeris; 22 quòd inimicus meus gauiſurus non erit de me, nec mihi inſultaturus. 23 porro propter innocentiam meam me tuâ veluti manu excepiſti & adiuuiſti: 24 meque firmiter ſtatuiſti ante faciem tuam in æternum. 25 Benedictione & laude dignus eſt Dominus Deus, in quem credit Iſraeliticus populus; 26 laudabilis ſemper ab hoc ſæculo vſque in æternum. Ita fiat: ita fiat.

Orationes.

MSS. 1 NOſtrorum peccáminum mitis indúltor ætérne Deus, qui dignanter inſinuas effúgere diem malum,

lum, ſi miſericordia ſubſequatur egénum; fer opem, quæſumus, doloribus noſtris: vt dum carnalia delicta clementer árguis; medicinam animæ placabiliter largiaris. Per Dominum noſtrum Ieſum Chriſtum.

Breu. Mozarab. fol. 184.

De paſſione Domini.

2 CHriſte Dei Fili, aduersùs quem & inſuſurrantium inimicorum labia mota ſunt; & contra quem verbum iniquum falſis fictionibus formauerunt; tu nos ab omni tentationum genere, protectionis tuæ munímine tege: vt per te ſuſurris non cedamus aduerſis; qui ſemper vincis in nos potentiâ Deitatis. ℟. *Amen*. Per miſericordiam tuam Deus noſter: qui es benedictus & viuis & omnia regis in ſæcula ſæculorum. ℟. *Amen*.

fol. 193.

3 INimici tui, Domine, cupientes de terra pérdere nomen tuum; mala de te locuti ſunt, dicentes; *Quando morietur*? nomen videlicet volentes perdere Chriſtianum. ſed tu Domine, cuius promiſſum fidele tenemus, quòd permaneas nobiſcum vſque ad conſummationem ſæculi; miſerere nobis: & reſuſcita nos propter innocentiam fidei quâ in te credimus; vt non gaudeat de nobis inſatiabilis inimicus. ℟. *Amen*. Per miſericordiam tuam Deus noſter &c.

---

41 XLI.

In finem: *intellectûs*: *filijs Coré*.

Beda.

Senſus myſticus.

Filij Core, *ſicut* Eman, Ethan, Aſaph, *&* Idithun, *non Pſalmigraphi, ſed Cantores fuere: à Dauid quidem ad pſalmodiam electi; ſed ob ſignificantiam nominum Titulis congruenter affixi.* Core *ergo dicitur* Caluaria; *in cuius nominis loco Dominus eſt crucifixus. & ideo* Filij Core *meritò dicuntur, qui paſſionis illius vexillo tota deuotione famulantur. Pſalmuſque hic omni conuenit Chriſtiano, qui flamma Dominicæ charitatis accenditur. Meminiſſe enim debemus quòd* * *beatus Hieronymus ait;* Omne Pſalterium ſagaci mente perluſtrans, nuſquã inuenio quòd filij Core aliquid triſte cantauerint; ſemper enim in pſalmis eorum, læta ſunt & iucunda: ſæcularis-

* In expoſitione Pſalm. XLI. Epiſt. 16. tom. 9. S. Hieron.

cularibuſque contemptis, cæleſtia & æterna deſiderant, congruentes interpretationi nominis ſui.

Filius Core, *quem diximus crucis honore ſignatum; prima profeſſione pſalmi huius omne deſiderium mentis ſuæ ad Dominum dicit eſſe tranſlatum*: Sicut ceruus deſiderat ad fontes aquarum. *In ſecunda loquitur animæ ſuæ, dicens eam in hoc ſæculi ſalo non debere turbari; quia Deus eſt ipſius fixa deliberatione ſuffugium*: Quare triſtis es anima mea? & quare conturbas me? *& reliqua.*

Feria III. ad Vigilias. Euſebius Cæſarienſis. *Supplicatio Prophetarum ſuper reiectione gentis Iudæorum.*

S. Athanaſius. *Pſalmus gloriationis in Domino.*

Pſalmus deſiderij cum lamentatione.

Propheta. 1 QVEMADMODVM DESIDERAT ceruus ad fontes aquárum:

℣. 2. Pſal. LXXXIII. 3. 2 ita deſiderat ánima mea ad te Deus.

℣. 3. Pſalm. LXII. 2. † 3 Sitíuit ánima mea ad Deum ⁎ fortem: viuum:

4 quando véniam & apparébo ante fáciem Dei?

℣. 5. Pſalm. LXXIX. 6. CI. 10. † 5 Fuérunt mihi lácrymæ meæ, panes die ac nocte,

6 dum dícitur mihi quotídie; *Vbi eſt Deus tuus*?

℣. 6. Pſal. LXXVIII. 10. CXIII. 2. ℣. 7. Pſalm. LXXVI. 7. CXLII. 5. † 7 Hæc recordátus ſum, & effúdi in me ánimam meam;

LIBER SECVNDVS PSALMORVM
ſecundùm Hebræos.

In perpetuum decantandus pſalmus, plenus intelligentiæ, datus olim concinendus Leuitis Cantoribus de progenie Core. ¶ *PRO-*
PHETA. 1 Sicut ceruus curſu & æſtu fatigatus, deſiderat & anhelat
ad fontes aquarum: 2 ſic anima mea perturbationum æſtu fatigata
deſiderat & anhelat ad te Deum. 3 Anima mea flagrans ſitiuit ac
deſiderauit ardenter Deum fortem ac viuentẽ: 4 & quando demum
ibo & comparebo conſpectui Dei? 5 Fuerunt mihi quotidie per
diem & noctem lácrymæ meæ vt quotidianus cibus, 6 cùm mihi
quotidie ab inimicis diceretur; *Vbinam eſt iam Deus tuus, à quo ſperabas auxiliũ?* 7 Horum ego verborum hæc mihi exprobrãtium re-
cordatus ſum: & in pectus meum effudi animi mei vota, ſuſpiria ac

quó-

8 quóniam tranſibo in locum tabernáculi admirábilis vſque ad domum Dei,

ÿ. 9. Iſai. XXX. 29. † 9 in voce exſultatiónis & confeſſiónis, ſonus epulántis.

ÿ. 10. Pſal. XLII. 5. † 10 Quare triſtis es ánima mea? & ÷ quare: contúrbas me?

ÿ. 11. Pſal. CXIV. 7. † 11 ſpera in Deo quoniã ⋇ adhuc: confitébor illi:

12 ſalutáre vultûs mei ÷ &: Deus meus.

† 13 Ad me ipſum ánima mea conturbáta eſt:

14 proptérea memor ero tui de terra Iordánis, & Hermoniím à monte módico.

ÿ. 15. Ierem. IV. 20. Ezechiel. VII. 25. † 15 abyſſus ⋇ abyſſum: ínuocat in voce cataractárum tuárum:

ÿ. 16. Pſal LXXXVII. 8. † 16 omnia excélſa tua & fluctus tui ſuper me tranſiérunt.

ÿ. 17. Pſal. CXXXII. 3. Iob XXXV. 10. Pſal. LXII. 7. CXVIII. 55. † 17 In die mandáuit Dominus miſericórdiam ſuam: & nocte cánticum eius.

Cod. Vatic. In die mandauit Dominus miſericordiam ſuam: & nocte declarabit.

ſenſa bonæ ſpei; 8 quòd aliquando tándem tranſibo & vadam ad locum habitaculi admirando opere conſtructi, & ad domum ipſam vſque Dei; 9 tranſibo, inquam, illuc cum voce exſultante & profitente laúdes Dei, vbi ſonus reſonat populi feſta celebrantis. 10 Quare ergo mœſta incuruaris anima mea? & cur me mœrore perturbas? 11 exſpectans ſpera in Deo quòd etiam denuo ſim illi profeſſurus laudes in domo ipſius: 12 qui ſaluator eſt & liberator faciei meæ à lacrymis & mœſtitiâ, & Deus eſt meus, qui ad ſui cultum me vocauit. 13 In me ipſo anima mea turbata eſt: 14 ob quam contriſtationis meæ cauſam, ſaltem tui Dñe recordabor ex hac regione circa Iordânem vbi èxul ago, & ex hoc paruo monte Hermonijm in extremis finibus terræ ſanctæ. 15 calamitas namque vna calamitatem aliam in me nunc attrahit, ſicut immenſitas vna profunda aquarum, profundam aliam aquarum immenſitatem aduocat ad ſtrepitũ præruptorũ imbrium, ex alto cælo tuo ruentium in tumidos torrentes: 16 omneſq; alti gurgites illi tui & vndæ illæ tuæ tribulationũ, quæ tuâ voluntate fiunt, ad me tranſierunt, meq; ſubmerſerunt. 17 Sed ecce mandâuit Dñus de miſericordiâ ſuâ mihi aliquo tandem die conferendâ vt in domum ipſius redeam: & tunc noctu quoque erit in

Apud

† 18 Apud me orátio Deo vitæ meæ :

† 19 dicam Deo; *Suſceptor meus* ÷ *es* : **quare oblítus es mei ?*

℣. 20. Pſal. XXXVII. 7. 20 ÷ *&* : *quare contriſtátus incédo dum afflígit me inimícus ?*

† 21 Dum confringúntur oſſa mea, exprobrauérunt mihi qui tribulant me, inimíci mei ;

† 22 dum dicunt mihi per ſingulos dies; *Vbi eſt Deus tuus ?*

23 Quare triſtis es ánima mea ? & quare contúrbas me ?

† 24 ſpera in Deo quóniam ⋇ adhuc : confitébor illi :

25 ſalutáre vultûs mei ⋇ & : Deus meus.

---

ore meo canticum eius. 18 Interim in hoc exilio mecum iugiter erit oratio ad Deum authorem vitæ meæ : 19 dicamque Deo; *Tu es qui me labentem excipis ; quare ergo nuncuſque vidèris velut oblitus mei ?* 20 *& quare triſtis incedo affligente me iugiter inimico ?* 21 Cùm confringerentur oſſa mea, probris quoque me afficiebant affligentes me inimici mei; 22 cùm nimirum ad me quotidie dicebãt; *Vbi eſt in quem confidebas, Deus tuus; qui de iſtis te malis eripiat ?* 23 Quare mœſta incuruaris anima mea ? & cur me mœrore perturbas ? 24 exſpectans ſpera in Deo quòd etiam denuo ſim illi profeſſurus laudes in domo ipſius ; 25 qui Saluator eſt & liberator faciei meæ à lacrymis & mœſtitiâ : & Deus eſt meus, qui me condidit atque gubernat.

Orationes.

1 VVltûs noſtri mirificum ſalutare Deus; quem animæ fidelium ardenter ſitiunt ſeruulorum ; tribue quæſumus : vt dum te viſibili lacrymarum imbre paſti requirimus ; inuiſibiliter te intra pectoris noſtri tabernaculum collocemus. Per Dominum noſtrum.

Brev. Mozarab. fol. 186. 2 DIrige nos in via tua; & ſitientibus nobis ſapientię fontem benignus oſtende: vt nimiâ triſtitiâ careamus; & æternę vitę dulcedinē hauriamus. [℟. *Amen.* Per miſericordiam tuam Deus noſter: qui es benedictus & viuis & omnia regis in ſæcula ſæculorum. ℟. *Amen.*]

fol. 187. 3 CHriſte ſuſceptor noſter non obliuiſcaris noſtri; neque in triſtitiā vertas animas noſtras: & qui conturbant nos, conuertantur; & quærant nomen ſanctum tuum: vt cùm in vtriſque fueris glorificatus, demus gloriam nomini ſancto tuo. ℟. *Amen.* Per miſericordiam tuam Deus noſter *&c.*

fol. 63. 236. 371. 4 DEvs qui tuam in die mandas miſericordiam; & in nocte declaras: quæſumus vt in die nos protegas ad ſalutem; & in nocte defendas ad requiem. ℟. *Amen.* Per miſericordiam tuam Deus noſter *&c.*

Benedictio.

Comment. huius Pſalm. tom. 7. S. Hieronymi. IN Deo noſtra ſit ſpes ſemper attenta. Ipſe omnes fluctus mitiget: ipſe nos in tentationibus conſeruet: ipſe ſitim noſtram ſuâ contemplatione ſatiet; noſque vultûs ſui ſalutari viuificet.

---

42 XLII.

÷ *Pſalmus Dauid.*

Beda.

Senſus myſticus. Dauid *indicat Chriſtum, ad quem ex perſona fideliſſimi Chriſtiani pſalmus iſte dirigitur: nam ſicut ſuperior [Pſalmus] ob amorem Domini docet omnia debere contemni; ita & hic ne mundi tribulatio deprimat, in atrijs Domini præmonet eſſe gaudendum.*

Pſalmus iſte cuique fidelium congruit: qui in primo capite Dominum deprecatur, vt in aduentu nouiſſimi examinis ab infidelium conſortio liberetur: Iudica me Deus *& cætera. Secundò, introitum ſe confidit ad Domini altare habiturum; vbi beatis ſolùm acceſſus eſt: & ideo moleſtijs huius mundi animam ſuam dicit non eſſe turbandam; quia [ſpe] ſuperni iam muneris gloriatur:* Introibo ad altare Dei, ad Deum qui lætificat iuuentutem meam.

Euſe-

Feria III. ad Matutinum.

Euſebius Cæſarienſis. *De eodem.* [*hoc eſt, Supplicatio Prophetarum ſuper reiectione gentis Iudæorum.*]
S. Athanaſius. *Pſalmus in interpellatione & oratione & deprecatione.*

Pſalmus ad precandum.

Propheta.
1 IVDICA ME DEVS; & diſcerne cauſam meam de gente non ſanctâ:
2 ab hómine iníquo & dolóſo érue me:
† 3 quia tu ÷ es: Deus fortitúdo mea.
4 Quare me repulíſti?
5 & quare triſtis incédo dum afflígit me inimícus?

ỳ. 4. Pſal. XXXVII. 7. XLII. 10.

† 6 Emítte lucem tuam & veritátem tuam:
7 ipſa me deduxérunt, & adduxérunt in montem ſanctum tuum,
8 & in tabernácula tua.
† 9 & introíbo ad altare Dei;

ỳ. 9. Pſal. XXV. 6.

10 ad Deum qui lætíficat iuuentútem meam:
† 11 confitébor tibi in cítharâ Deus Deus meus.

ỳ. 11. Cod. Alexandr. & Apollinarius.

12 Quare triſtis es anima mea? & quare contúrbas me?

ỳ. 12. Pſalm. XLI. 12.

Pſalmus inſpiratus Dauidi. ¶ *PROPHETA.* 1 Iudex eſto mihi
Deus; & expende cauſam & diſceptationem hanc meam de gente
non ſanctâ, & ſine miſericordia me perſequente: 2 meque libera ab
homine iniquo atque doloſo: 3 tu enim Deus es is qui me corro-
boras. 4 Quare ergo ita mecum agis, ac ſi à te me repuliſſes? 5 &
quare mœrens incedo, cùm me iugiter affligat inimicus? 6 Emitte
iam tandem lumen illud tuum exhilarans, & fidelitatis illius tuæ in
promiſſis præſtandis effectum: 7 hæc enim lux tua atque fidelitas re-
cto me itinere ducent, & introducent ad montem ſanctum tuum
Sion, 8 & ad habitacula illa tua ſanctæ domus tuæ. 9 & ibi ingre-
diar ad altare Dei, ſacrificia mea oblaturus; 10 & introibo & acce-
dam ad Deum, qui lætificat iuuentutem meam nunc mœrentem.
11 ac tum cum citharæ ſono debitas tibi laudes profitebor Deus
Deus meus. 12 Quare ergo mœſta incuruaris anima mea? & cur

† 13 ſpera in Deo quóniam ⁂ adhuc : confitébor
illi :
14 ſalutáre vultûs mei ⁂ & : Deus meus.

---

me mœrore perturbas? 13 exſpectans ſpera in Deo quòd etiam denuo ſim illi profeſſurus laudes in domo ipſius ; 14 qui ſaluator eſt & liberator faciei meæ à lacrymis & mœrore; & Deus eſt meus in quo confido.

Orationes.

MSS. 1 TE fontem perpetui luminis, omnipotens Deus, inuocamus & quæſumus : vt emiſsâ veritate tuâ cordibus noſtris, nouæ nos lucis tuæ claritate perfundas. Per Dominum noſtrum Ieſum Chriſtum.

Breu. Mozarab. fol. 103. 132. 2 EMitto lucem tuam & veritatem tuam Domine Deus noſter; vt ſplendor diuinitatis tuæ caliginem mentis noſtræ enúbilet; & vera humanitatis aſſumptio, humani generis ſit manifeſta redemptio : vt dum verus Deus veruſque homo in nobis atque pro nobis oſténderis; opus tuum omnipotentia erípiat ab hoſte captiuos; & enútriat miſericordia iam redemptos. [℟. *Amen.* Per miſericordiam tuam Deus noſter : qui es benedictus & viuis & omnia regis in ſæcula ſæculorum ℟. *Amen.*]

fol. 183. 3 SPerantes in te Domine non contriſtemur : vt nec animam noſtram conturbes; nec à tuo grege ſépares : ſed ſperantes in te, tibi confiteamur; & tibi corde puro pſallamus. ℟. *Amen.* Per miſericordiam tuam *&c.*

fol. 184. 4 TV Deus noſter libera nos ab omnibus iniquis & doloſis : [vt] plenâ ſanitate habitante in carne noſtra, ad coronam mereamur pertíngere deſtinatam. ℟. *Amen*, Per miſericordiam tuam Deus noſter *&c.*

fol. 193. *De Paſſione Domini.* 5 DEi Patris Vnigenite Fili, qui paſſione tuâ diſcernis cauſam populi tui à grege inſatiabilis inimici; diſcerne cauſam noſtram à gente non ſanctâ per paſſionis tuæ potentiam : vt tu ſolus in cauſa Eccleſiæ tuæ agno-

agnoſcaris; qui te voluiſti fieri pretium noſtræ redemptionis. ℟. *Amen.* Per miſericordiam tuam Deus *&c.*

fol. 199. 6 CHriſte Dei Filius diſcerne cauſam noſtram de-gente non ſanctâ per paſſionem tuam; vt tu ſolus ſis in cauſa noſtra defenſor; qui pro nobis paſſus es ſepulturam. ℟. *Amen.* Per miſericordiam tuam *&c.*

Item de paſſione.

fol. 63. 7 EMitte Domine lucem tuam & veritatem tuam in-reditu dierum, & in corda credentium, in ordine temporum, & in deuotione populorum, in munere-gratiæ, & in miniſterio creaturæ: vt lux tua aperiat aſpectum; & veritas intellectum: vt lux tua illuminet; & veritas infórmet: vt lux tua diſcútiat tenebras; & veritas errorem: ac per vtriuſque rei efficientiam, nec interior homo noſter vacíllet lúbrico fluctuandi; nec exterior ſórdeat contagióne peccati: ſed ſint opera in-nos lucis, atq; opera veritatis; vt lux tua procuret [nos] in tempore; & veritas confirmet in munere. [℟. *Amen.* Per miſericordiam tuam Deus noſter *&c.*]

Comment. bucus Pſalm. tom. 7. S. Hieronymi. 8 TE Deus confitentes expoſcimus, vt mereamur tuâ luce illuminari; viâ dirigi; veritate córrigi; vitâ locupletári.

---

43 XLIII.

a Pſal. XLI. 1.

In finem: ᵃ*Filijs Coré.* ÷ *ad: intellectum.*

Beda.

Senſus myſticus.

Filij Core *vt prædictum eſt,* Filij *Crucis ſunt, id eſt, Martyres ſiue Confeſſores; qui in hoc pſalmo Domino conquæruntur, veteres ſanctos inimicis ſuis facillimè dominatos; ſe autem grauiſſimis Martyrum pœnis adquiſiſſe victorias. Et bene additur* Ad intellectum: *quia* intellectu *altiori eſt opus, vt diſcernatur qua diſpenſatione vnius eiuſdemque Creatoris, & tunc rudes populi terrenis muneribus prouocarentur ad fidem; quibus etiam terra Chanaan eſt hæreditate donata: & nunc creſcente fide, cæleſtiſque regni ianua reſerata, maiori certamine eſſent Chriſti milites approbandi; ne-*

in hac

In hac vita diutiùs ſubſiſtere, & cæleſtia bona tepidiùs inquirere vellent.

Siue Martyrum ſiue Confeſſorum verba ſuſcipias; in prima parte dicunt ſe audiſſe patres ſuos multarum gentium fuiſſe victores: ſe autem in iudicio futuro de inimicis viſuros eſſe vindictam, non arcu aut gladio, ſed ſola Domini Dei diſceptatione vincendis: Deus auribus noſtris audiuimus *& reliqua. Secunda diuerſarum neceſſitatum quæ in ſæculo patiuntur, tormenta dinumerans; & ſe inter hæc Dei memores perſeuerare:* Nunc autem repuliſti nos *& reliqua. In tertia precantur auxilium; vt hic grauiter afflicti, reſurrectionis tempore debeat ſubueniri:* Exſurge, quare obdormis Domine? *& reliqua.*

Feriæ III. ad Vigilias.

Euſebius Cæſarienſis. *De eodem.* [*hoc eſt, Supplicatio Prophetarum ſuper reiectione gentis Iudæorum.*]

S. Athanaſius. *Pſalmus in narratione.*

Pſalmus ad precandum.

Propheta.

1 DEVS, AVRIBVS NOSTRIS audíuimus,
2 patres noſtri annunciauérunt nobis
† 3 opus, quod operátus es in diebus eorũ ÷ &: in diebus antíquis.
† 4 Manus tua gentes diſpérdidit: & plantáſti eos:
5 afflixíſti pópulos; & expulíſti eos.
† 6 nec enim in gládio ſuo poſſedérunt terram;
7 & bráchium eorum non ſaluáuit eos:

℣. 4. Exod. XV. 17. Pſal. LXXVII. 54. 55. LXXIX. 9.

℣. 6. Deuter. VIII. 17. Pſal. XLI 9.

In perpetuum decantandus pſalmus, datus olim concinendus Leuitis Cantoribus de progenie Coræ, ad magnam intelligentiam & eruditionem. ¶ *PROPHETA.* 1 Deus à noſtris maioribus opus audiuimus auribus noſtris; 2 Moyſes enim & Ioſue alijque progenitores noſtri per poſteros ſuos ſuaque ſcripta nobis narrauerunt:
3 opus, inquã, illud audiuimus mirandum, quod effeciſti diebus eorum ſequentibuſq; temporibus priſcis; 4 quando manus omnipotentiæ tuæ nationes Chananæas perdidit è terra quam habitabant: & in eorum locum illos patres noſtros firmiter ſtatuiſti. 5 Tu infideles illos populos Chananæos afflixiſti, eoſque eieciſti de terra ſua: 6 non enim patres noſtri vi gladij ſui poſſederunt hæreditario terram illam:
7 neque brachium eorum & robur ſaluos eos fecit in periculis bel-

ſed

† 8 ſed déxtera tua & bráchium tuum & illumi-
nátio vultûs tuî :

℣. 9. Deuteron. IV. 37.

9 quóniam complacuíſti ÷ in : eis .

℣. 10. Pſalm. LXXIII. 12.

† 10 Tu es ipſe Rex meus ÷ & : Deus ÷ meus :
11 qui mandas ſalútes Iacób .
† 12 In te inimícos noſtros ventilábimus ÷ cor-
nu :
13 ÷ & : in nómine tuo ſpernémus inſurgéntes
in nobis .

℣. 14. Pſalm. XXXII. 16.

† 14 non enim in arcu meo ſperábo :
15 & gládius meus non ſaluábit me .
† 16 ſaluáſti enim nos de affligéntibus nos :
17 & odiéntes nos, confudíſti .

℣. 18. Pſalm. XIX. 6.

† 18 in Deo laudábimur totâ die :
19 & ÷ in : nómine tuo confitébimur in ſæculū .

DIAPSALMA.

℣. 20. Pſal. LIX. ; 12.

† 20 Nunc autem repuliſti & confudíſti nos :
21 & non egrediéris ÷ Deus : in virtutibus no-
ſtris.

---

lorum : 8 ſed eos ſaluauit dextera tua & brachium tuum & ſerena lux benigni aſpectûs tui : 9 idque operatus es quia itâ beneplacitum fuit tibi in eis . 10 Tu idem ipſe es Rex meus & Deus m us : 11 qui præcipis fieri ſaluationes populi Iſraëlitici , quotieſcumque is à malis quibuſuis ſaluatur . 12 Te iuuante hoſtes noſtros armis veluti cornibus agitabimus : 13 & in poteſtate tua pro nihilo reputabimus & conculcabimus aduerſarios noſtros inſurgentes in nos . 14 non enim in arcu meo confidam : 15 neque meus me enſis ſaluabit in prælio . 16 tu enim fuiſti qui nos ſaluaſti ab hoſtibus noſtris qui nos tribulabant : 17 & tu eos qui nos óderant, pudore confudiſti . 18 vnde & in te Deo gaudebimus & gloriabimur totâ die : 19 & tuo nomini ac maieſtati dignas quantum poterimus , laudes profitebimur in æternum .*20 At nunc poſt tot opera miranda, patribus noſtris à te facta, tu nos à te (vt víderis) abieciſti , noſque deſerendo pudefeciſti : 21 & non víderis amplius tu Deus egreſſurus cum exercitibus noſtris , vt protegas ſicut ſolebas, nos bellantes : auerti-

**Pauſatio aut immutatio muſicæ cantilenæ inter pſallendum.*

† 22 auertíſti nos retrórſum poſt inimícos noſtros:
23 & qui odérunt nos, diripiébant ſibi.
℣. 24. Rom.VIII.36.
† 24 dedíſti nos tamquam oues eſcarum:
25 & in géntibus diſperſíſti nos.
℣. 26. Iſai.LII.3. Ier. XV 13.
† 26 vendidíſti pópulum tuum ſine prétio:
17 & non fuit multitúdo in commutatiónibus eôrum.
† 28 poſuíſti nos oppróbrium vicínis noſtris;
29 ſubſannatiónem & deríſum his qui ſunt in circúitu noſtro.
℣. 28. Deuteron. XXVIII. 37. Pſal. LXXVIII. 4. Ierem. XXIV. 9.
† 30 poſuíſti nos in ſimilitúdinem géntibus;
31 commotiónem cápitis in pópulis.
† 32 Totâ die verecúndia mea contra me eſt:
33 & confúſio faciéi meæ coopéruit me;
† 34 à voce exprobrántis & obloquéntis;
35 à fácie inimíci & perſequéntis.
† 36 Hæc omnia venérunt ſuper nos: nec oblíti ſumus te;

---

22 immò vertiſti terga noſtra inimicis noſtris nos inſequentibus
atque fugantibus: 23 & qui nos oderunt, nos noſtraque in ſuum
commodum diripiebant. 24 feciſti nos tamquam oues macello de-
ſtinatas & eſui: 25 & inter varias & extraneas nationes nos diſper-
ſiſti. 26 vendidiſti gentibus illis populum tuum nullo vel viliſſimo
pretio: 27 & in eiuſdem populi tui alienationibus cùm venderentur,
non multum fuit pretij vel pecuniæ. 28 expoſuiſti nos probro ac
vituperationi vicinorum noſtrorum; 29 & nos expoſuiſti ſubſanna-
tioni & irriſui eorum qui ſunt in circuitu noſtro. 30 expoſuiſti nos
gentibus tamquam in parabolam & prouerbium magnæ calami-
tatis atque miſeriæ; 31 & inter populos expoſuiſti nos tales, quibus
illi ad ludibrium caput deridendo mouerent, 32 Totâ die verecun-
dia mea ex aduerſo mei eſt, & ante oculos meos verſatur; 33 me-
que totâ die cooperuit ignominia & pudor faciei meæ, 34 propter
vocem eius qui me improbrat, ac detrahit mihi, 35 & ob præſentiam
inimici & me perſequentis. 36 Omnia hæc mala venerunt ſuper

& iní-

37 & iníquè non égimus in teſtámento tuo :
† 38 ÷ & : non recéſſit retro cor noſtrum .
39 & declináſti ſémitas noſtras à viâ tuâ .
† 40 quóniam humiliáſti nos in loco afflictiónis :
℣. 41. Iſai. LIX. 10. 41 & coopéruit nos vmbra mortis .
† 42 Si oblíti ſumus nomen Dei noſtri ;
43 & ÷ ſi : expándimus manus noſtras ad deum
aliénum :
℣. 44. Iob XXXI. 14. † 44 nónnè Deus requíret iſta ?
45 ipſe enim nouit abſcóndita cordis .
℣. 46. Rom. VIII. 36. I. Corinth. IV. 11. † 46 quóniam propter te mortificámur totâ die :
47 æſtimáti ſumus ſicut oues occiſiónis .
† 48 Exſúrge , quare obdórmis Domine ?
49 exſúrge ÷ & : ne repéllas in finem .
† 50 Quare fáciem tuam auértis ?
51 obliuíſceris inópiæ noſtræ & tribulatiónis
noſtræ ?

---

nos ; nec tamen obliti ſumus tui ; 37 & contra teſtamentum legi
tuæ iniquè non egimus , pactumque tuum non violauimus ; 38 nec
conuerſus eſt retrò à te deficiens animus noſter : 39 & declinare non
permiſiſti ſemitas greſſuſque actionum noſtrarum à viâ rectâ. legis
tuæ. 40 & tamen nos deieciſti in loco teterrimo draconum vbi affli-
geremur: 41 & nos operuit obſcuritas magna calamitatis & mœro-
ris, tamquam vmbra vicinæ mortis . 42 Si obliti ſumus maieſtatis
Dei noſtri ; 43 & ſi expandimus manus noſtras ad orandum aliquem
ex falſis dijs exterarum nationum & gentium : 44 numquid non
Deus inueſtigabit hęc ſcelera vt puniat? 45 nam ipſe optimè cogno-
ſcit non externa modò opera, ſed & occulta cogitata cordis . 46 ſed
enim tui causâ tradimur morti totâ die : 47 ac reputati ſumus tam-
quam viles oues occiſioni deſtinatæ . 48 Expergiſcere tandem, vt ita
dicam ; cur quodammodo dormis nobis Dominé , in noſtris nos
malis diſſimulans ? 49 conſurge, quæſo, in adiutorium noſtrum ; &
ne nos à te proijcias in perpetuum ; 50 Cur faciem tuam à nobis
quaſi iratus auertis ? 51 & quare videris obliuiſci inópiæ noſtræ ac

v. 52. Ps. CXVIII. 25. † 52 quóniam humiliáta eſt in púluere ánima noſtra:

53 conglutinátus eſt ∸ in: terra venter noſter.

† 54 Exſúrge ∸ Domine: ádiuua nos:

55 & rédime nos propter nomen tuum.

---

tribulationis noſtræ? 52 nam incuruata & depreſſa eſt ad puluerem vſque anima & vita noſtra: 53 adhæſitque in terra pectus noſtrum proſternente nos inimico. 54 Surge ergo Domine; auxiliare nobis: 55 & nos penè venditos inimicis noſtris, redime ab eis propter miſericordiam tuam.

Orationes.

MS. 1 Exſurge Domine in auxilium noſtrum; & érue nos ab opprobrijs vitiorum: & qui coram patribus noſtris, inimicarum géntium regna vicíſti; à perſequentibus inimicis, vultûs tui inluminatione nos éripe. Per.

Brev. Mozarab. fol. 89. 135. 254. 2 Exſurge Domine; adiuua nos contra omnem malitiam perſequentium; & libera nos propter nomen tuum à *contrarietate ſpirituum immundorum: *vt qui nos in loco humiliaſti afflictionis; exaltes iterum in remuneratione virtutis. ℟. *Amen*. Per miſericordiam tuam Deus noſter: qui es benedictus & viuis & omnia regis in ſæcula ſeculorum. ℟. *Amen*.

* al. contractu.

* al. vt in loco afflictionis vbi nos humiliaſti.

fol. 264. 3 Domine Ieſu Chriſte, quem ſæculorum & regem fatemur & dominum; qui ſalutem in Iacob operaris; & in Iſraël iocúndâ contemplatione cognóſceris; dona ſalutem mentibus noſtris, delendo peccati offenſam de noſtris conſcientijs: vt mens noſtra te lumen veritatis inradiáta aſpiciat; & in ſplendore tuo, firmo fidei greſſu permáneat. ℟. *Amen*. Per miſericordiam tuam Deus noſter *&c.*

fol. 267. 4 Rex Deus noſter qui mandas ſalutem Iacob; inſurgentium in nos tentationum impetus, tui nominis maieſtate deuínce; & inſidiantium inimicorum laqueos

laqueos brachij tui virtute confringe : vt qui cordis ſecreta cognoſcis ; conſcientiæ maculas ábluas ; fidem noſtram in te firmam efficias ; humilitatem placatus intendas ; & in defenſione noſtri ſemper exſurgas . ℟. *Amen* . Per miſericordiam tuam Deus noſter *&c.*

Comment. huius Pſalm. tom. 9. S Hieronymi.

5 IAm tuum [Domine] in tribulationibus auxilium mereamur: vt liberemur ab his preſſuris non propter meritum noſtrum , ſed propter nomen tuum .

44 · XLIV.

In finem : pro ijs qui commutabuntur . Filijs Core : ad intellectum . Canticum pro Dilecto .

Beda .

In finem *Dominum Saluatorem deſignat* . Pro jis qui commutabuntur *de errore ad fidem, de Gentilitate ad Eccleſiam, de certamine Martyrij ad palmam victoriæ , de triſtitia ſæculi ad gaudium ſempiternum* . Filijs Core, ad intellectum : filijs *Crucis* ; ad intelligendum *ſpiritualiter pſalmum ; ne de Salomone interpretandum puteſ:quamuis & ipſe* *Dilectus *ſit appellatus*. Canticum pro Dilecto, *pro Filio , cui dicitur:* Hic eſt Filius meus Dilectus .

* II. Reg. XII. 25.

*Cæleſtibus epulis Propheta ſaginatus , præconia ſe Dominicæ incarnationis eructare promittit : vt vnde ipſe ſatiatus [fuerat ,] inde *participarentur & alij .Prima pars huius epithalamij , Sponſi continetl audes, id eſt , Domini Saluatoris , quatuor modis* : Eructauit cor meum verbum bonum . *In ſecunda , ſimili myſticarum virtutum numero , quatuor modis Sponſa prædicatur Eccleſia* : Audi filia & vide *& cætera* .

* For. paſcerentur .

Feria III. ad Vigilias.

Euſebius Cæſarienſis . *Apparitio Chriſti & regnum* .

S. Athanaſius . *Pſalmus in prophetia* .

Canticum nuptiale de Chriſto & Eccleſia .

Propheta. 1 ERVCTAVIT COR MEVM verbum bonum :

Canticum nuptiale pro amatiſſimo ſponſo Chriſto Domino, in perpetuum decantandum , pro ijs qui ab infidelitate conuertentur ad fidem : datum olim Leuitis Cantoribus de progenie Core ; pertinens ad magnam intelligentiam & eruditionem . ¶*PROPHETA* . 1 Cor meum Spiritu Sancto repletum, bonum præcellentemque ſermonem

2 dico ego ópera mea Regi :
† 3 lingua mea, cálamus ſcribæ velóciter ÷ ſcri-
bĕntis :
Ad Chriſtum. † 4 SPECIOSVS formâ, præ filijs hominum :
5 diffúſa eſt grátia in lábijs tuis :
6 proptérea benedíxit te Deus in æternum .
† 7 Accíngere gládio tuo ſuper femur ÷ tuum :
Potentíſſime ,
† 8 ſpécie tuâ & pulchritúdine tuâ .
9 inténde , próſperè procéde ÷ & : regna ,
† 10 propter veritátem & manſuetúdinem ÷ & :
iuſtítiam :
11 ※ & : dedúcet te mirabíliter déxtera tua .
† 12 ſagíttæ tuæ acútæ ,
13 (pópuli ſub te cadent)
14 in corda inimicórum Regis .
✝. 15. Pſalm. XCII. 1. Heb. I. 8. † 15 Sedes tua Deus, in ſæculum ſæculi :
16 virga directiónis , virga regni tui .

---

effudit : 2 eloquor nunc igitur ego opera hæc mea & carmina in Dilecti ſponſi ac Regis honorem : 3 eritque mea lingua ad dicendum prompta , velut calamus ſcribæ quàm citiſſimè ſcribentis . 4 TV MESSIA Rex ſponſe Dilecte, decore pulchrior es filijs hominum : 5 in tuiſque labijs atque ſermonibus gratia effuſa eſt mirè loquendi : 6 propterea quòd tibi beneficentiâ ſuâ Deus benedixerit in æternum . 7 Accinge te enſe tuo ſuper latus tuum ò Fortiſſime Princeps : 8 & decore iſto tuo ac pulchritudine iſtâ tuâ te accinge. 9 arcum tuum intende ad ſagittandum , & proſperè procede ad debellandum inimicos tuos ; & ſuper gentes omnes regna ; 10 regna , inquam , propter regias tuas virtutes , fidelitatem ſcilicet , & manſuetudinem atque iuſtitiam : 11 tuaque te dextera & potentia mirabiliter deducet in bello iſto tuo. 12 ſagittæ tuæ acuminatæ ò potentiſſime Rex , 13 (quibus populi rebelles ſub te cadent ſeque tibi ſubijcient) 14 ſagittæ iſtæ tuæ in tuorum corde inimicorum infigentur ò Rex. 15 Thronus regni tui Deus, ſtabilis erit in omnia ſæcula : 16 ſceptrum regni tui ſceptrum eſt rectiſſimum & æquiſ-

Dile-

† 17 Dilexíſti iuſtítiam, & odíſti iniquitátem:
18 proptérea vnxit te Deus, Deus tuus
19 óleo lætitiæ præ conſórtibus tuis.
† 20 Myrrha & gutta & cáſia à veſtiméntis tuis,
21 à dómibus ebúrneis; ÷ ex: quibus delectauérunt te.
22 Filiæ regum in honóre tuo:
† 23 áſtitit Regina à déxtris tuis in veſtítu deauráto,
24 ÷ circúmdata varietáte:

Ad Eccleſiam. † 25 AVDI FILIA & vide & inclína aurem tuã:
26 & obliuíſcere pópulum tuum & domum patris tui:
† 27 & concupíſcet Rex decorem tuum:
ỷ.28. Iſai.LIV.5. 28 quóniam ipſe ÷ eſt: Dominus ÷ Deus: tuus;
† 29 ※ &: adorábunt eum ※ &: filiæ Tyri in munéribus.

ſimum. 17 Tu dilexiſti id quod iuſtum eſt; & id quod eſt iniquum odiſti: 18 propterea quòd te ô Deus Chriſte, vnxerit Deus Pater tuus, 19 vnxerit, inquam, te ceu oleo & vnguento lætificante, Spiritus Sancti gratiâ pluſquam alios omnes, qui participes ſunt & conſortes ſiue naturæ ſiue gratiæ tuæ. 20 Myrrhæ, & lacrymæ myrrhæ, & cinnamomi odores ſpirant & redolent à veſtimentis tuis, 21 depromptis ex eburneis ampliſque veſtium repoſitorijs; quibus odoribus ea te veſtimenta lætificarunt. 22 Filiæ multorum regum tibi adſtiterunt in honorem & obſequium tui: 23 ſed & tua coniux Regina aſtitit tibi proxima ad dexterâ in veſtitu aureo; 24 circumamicta veſte variegatâ, varioq; omnis generis ornatu. 25 TV AVTEM iunior filia, electa ſponſa atque Regina, audi verba Meſſiæ Regis & ſponſi tui; & mentis oculis ea intuére; ac aurem tuam ad obediendum illi humiliter porrige: 26 & adhæſura nouo ſponſo, obliuiſcere idololatriæ morumque prauorum veteris populi tui, ac paternæ domûs tuæ: 27 & ſi hæc feceris, diliget Rex ſponſus tuus pulchritudinem tuam: 28 obliuiſcere ergo maiorum tuorum, & auſculta tuo Sponſo; quia ipſe eſt Dominus Deus tuus: 29 & quem adorabunt allatis muneribus & filiæ quoque alienigenæ, vt ſunt mu-

vultum

† 10. Iſai. XLIX. 23. 30 vultum tuum deprecabuntur ∻ omnes: diui-
tes plebis.
† 31 Omnis gloria ∻ eius: filiæ regis, ab intus,
32 in fimbrijs aureis, circumamicta varietatibus.
Ad Chriſtum. † 33 ADDVCENTVR Regi virgines poſt eam:
34 próximæ eius afferéntur tibi;
† 35 afferéntur in lætitia & exſultatióne:
36 adducéntur in templum Regis.
† 37 Pro patribus tuis nati ſunt tibi filij:
38 conſtitues eos principes ſuper omnem terrã.
† 39 memores erunt nominis tui in omni genera-
tione & generationem.
† 40 Propterea populi confitebuntur tibi,
41 in æternum & in ſæculum ∻ ſæculi:

---

lieres Tyriæ. 30 propter quẽ Sponsũ tuũ tibi quoq; ſupplicabunt venerabundi ditiſſimi quiq; populorum ac principes. 31 Vniuerſa præcipuè gloria eiuſdem Sponſæ filiæ regis intrinſecùs eſt: 32 quæ Sponſa extrinſecùs quoq; limbis & faſcijs eſt aureis circumamicta & variegata. 33 ABDVCENTVR ad te Regem Sponſum virgines aliæ poſt ſponſam eam tuam; 34 eiuſque propinquæ & amicæ abducentur ad te; 35 adducentur, inquam, ad te cum lætitia & exſultatione: 36 ducenturque in templum vſque ac thalamum tuum ò Sponſe Rex. 37 Loco patrum tuorum ex quibus homo naſci voluiſti, ex iſtâ tuâ Sponsâ nati ſunt tibi filij: 38 quos facies atque conſtitues in vniuersâ terrâ principes. 39 qui filij tui tuæ ſemper maieſtatis recordábuntur in generationibus cunctis. 40 Propter quod omnes populi terræ debitas tibi laudes profitebuntur, 41 in æternum & in omnia ſæcula.

Orationes.

MS. 1 CHriſte Domine Verbum Patris, per quem cuncta creata ſunt & creantur; cuſtodi quæſumus Eccleſiam tuam varietate Gentium congregatam: vt dum te ex ipsâ credulitatis iuſtitiâ corde puro diligimus; princi-

principatum æterni ſæculi cum patribus mereamur. Qui cum Patre & Spiritu Sancto viuis & regnas Deus per omnia ſæcula ſæculorum. *Amen*.

Breu. Mozarab. fol. 89. 113. 135.

2 FAc nos Domine diligere iuſtitiam & odire iniquitatem: ac per te, ſpeciemque tuam & pulchritudinem currentes, deducat nos mirabiliter dextera tua: & mortificatâ in nobis incentiuâ fornicationis libidine, accinge lumbos noſtros gladio caſtitatis. ℟. *Amen*. Per miſericordiam tuam Deus noſter: qui es benedictus, & viuis & omnia regis in ſæcula ſæculorum. ℟. *Amen*.

**al.* ac per ſpeciem, tuã pulchritudinem quærentes. fol. 137. 259. 310.

**al.* quodque eius ornamentis affigitur.

3 DEus, cuius ſedes manet in ſæculum ſæculi; fulgeat Eccleſia tua varietate virtutum; & ſceptrum tuum perornetur diſciplinâ officiorum: quoſque eius ornamentis áfficis; ſeparari ab ea nullátenus patiaris. ℟. *Amen*. Per miſericordiam tuam Deus noſter *&c.*

fol. 329.

4 VIrga æquitatis, virga regni tui Domine: ipſa nos córrigens à plagaque éruat: atque eadem correptionem & íngerat pœnâ, & inſtruat diſciplinâ. ſit ergo nobis hæc virginitas non perditio, ſed doctrina: fac & nos diligere iuſtitiam & odire iniquitatem: ac per ſpeciem tuam pulchritudinemque currentes, deducat nos mirabiliter dextera tua; & mortificato in nobis incentiuæ libidinis ardore, accinge lumbos noſtros cuſtodiâ caſtitatis. ℟. *Amen*. Per miſericordiam tuam Deus noſter *&c.*

fol. 310.

De SS. Virginibus.

5 DEus qui omnem virginum gloriam, filiarum vtique Regis, intrinſecùs eſſe vis; vt teſtimonium alienæ laudis non áppetant, quas virtus in æterna lætificat: ánnue nobis earum virginũ precibus, & vt humanas laudes effúgere, & boni operis intra nos teſtimonium deportare: quò & virgines perſiſtamus in fide; & incorruptam ex hoc capiamus hæreditatem. ℟. *Amen*. Per miſericordiam tuam Deus noſter *&c.*

45 XLV.

In finem : filijs Core : pro arcanis, Pſalmus.

Beda.

In finem; *Chriſtum ſignificat.* Filij Core, *Chriſtianos ex quorum perſona pſalmus iſte cantatur.* Pro arcanis *verò aduentum Domini ſignificat Saluatoris; quem diuinitatis ſuæ mirabili ſecreto pro hominum ſalute diſpoſuit.*

Senſus myſticus.

Filij Core, *qui fideles debent intelligi Chriſtiani, primo membro pſalmi non ſe timere profitentur conturbationes ſæculi; quia Deus refugium eorum probatur & virtus:* Deus noſter refugium. *Secundo Chriſtum dicunt apparere in medio Eccleſiæ; qui eam in ſeipſo tamquam in ſolidiſſima petra ædificauit* : [Fluminis impetus lætificat.] *Tertio credentium turba generaliter inuitatur ad diuina miracula contuenda, dicentes omnipotentem Deum arma nequitiæ confringere, bella remouere, & triſtitiam fidelium in æterna gaudia commutare* : [Venite & videte opera Domini &c.]

Eusebius Cæſarienſis. *Apoſtolorum prædicatio.*

S. Athanaſius. *Pſalmus gratiarum actionis.*

Feria III. ad Vigilias.

Pſalmus ad laudandum Deum.

Propheta.

1 DEVS NOSTER refugium & virtus;
2 adiutor in tribulationibus quæ inuenerunt nos nimis.
† 3 Propterea non timébimus dum turbábitur terra;
4 & transferéntur montes in cor maris;
Pſalm. XCII. 5 ſonuérunt & turbátæ ſunt aquæ eorum :

In perpetuum decantandus, olim datus concinendus Leuitis Cantoribus de progenie Core, Pſalmus, ſuper arcanis & admirabilibus operibus Dei. ¶ *PROPHETA.* 1 Deus noſter noſtrum eſt refugium & fortitudo noſtra; 2 ipſe auxiliator eſt noſtri in tribulationibus quæ inuaſerunt nos valde. 3 Ideo Deo nos adiuuante non timebimus, etiamſi conturbabitur & concutietur terra; 4 ac etiamſi montes tranferentur in medium maris : 5 etiamſi perſonuerint & pertur-

contur-

6 conturbati ſunt montes in fortitúdine eius.
DIAPSALMA.
† 7 Flúminis ímpetus lætíficat ciuitátem Dei:
8 ſanctificauit tabernáculum ſuum Altíſſimus.
† 9 Deus in médio eius, non commouébitur:
10 adiuuábit eam Deus mánè dilúculo.
† 11 Conturbátæ ſunt gentes ÷ &: inclináta ſunt regna:
12 dedit vocem ſuam, mota eſt terra.
† 13 Dominus virtútum, nobíſcum:
14 ſuſcéptor noſter, Deus Iacób.
DIAPSALMA.
℣. 15. Pſal. LXV. 5. † 15 Veníte & vidéte ópera Domini,
16 quæ póſuit prodígia ſuper terram.
17 áuferens bella vſque ad finem terræ:
℣. 18. Pſal. LXXV. 4 † 18 arcum cónteret; & confrínget arma:
19 ÷ &: ſcuta combúret igni.

---

turbatæ fuerint aquæ tumentes eiuſdem maris; 6 & etiamſi agitati fuerint & tremuerint montes per fortitudinem Dei, non timebimus ipſo nos adiuuante.* 7 Dulces impetus aquarum leniter decurrentium fluminis Siloe noſtram hanc Dei ciuitatem Ieruſalem lætificant: 8 in qua ciuitate tabernaculum illud ſuum ſibi conſecrauit Altiſſimus. 9 Deus eſt in medio eiuſdem ciuitatis; quæ propterea non concutietur hoſtium incurſu: 10 quam ciuitatem Deus adiuuabit multo manè & in ipſo ortu auroræ, horâ tempeſtiuâ ac maturatè. 11 Deo pro nobis ſtante & gentes inimicæ ſunt conturbatæ, & aduerſaria regna inclinata ſunt ad ruinam: 12 deditque Altiſſimus vocē ſuam tonantem; & timore concuſſi ſunt habitatores terre. 13 Dominus exercituum & Angelorum nobiſcum adeſt: 14 Deus Iſraëlitarum filiorum Iacobi, protector eſt noſtri.* 15 Huc venite & hac in ciuitate videte opera illa Domini, 16 quæ ſtupenda prodigioſè fecit ſuper hanc terram. 17 ipſe contra quàm ſinat in alijs gentibus, bella hinc auferet ad extremos vſque terminos huius ſanctæ terræ: 18 arcum omnem ſagittarum hic conteret; & armaturam omnem confringet: 19 & ſcuta omnia & plauſtra bellica igne comburet; quia bellum non erit ampliùs, ſed pax atque ſecuritas.*

**Pauſatio aut immutatio muſicæ cantilenæ inter pſallendum.*

**Pauſatio aut immutatio muſicæ cantilenæ inter pſallendum.*

DEVS. † 20 VACATE & videte quoniam ego ÷ ſum: Deus:

21 exaltábor in géntibus ÷ &: exaltábor in terra.

Propheta. † 22 DOMINVS virtutum, nobiſcum:

23 ſuſcéptor noſter, Deus Iacób.

※ *DIAPSALMA:*

DEVS. 20 Ceſſate à curis ſuperfluis & cognoſcite quòd ego ſum Deus: 21 quia altum & excelſum me oſtendā in gentibus puniendis; & altum & èxcelſum quoque me oſtendam in terræ iſtius habitatoribus adiuuandis. *PROPHETA*. 22 Dominus exercituum & Angelorum nobiſcum adeſt. 23 Deus Iſraëlitarum filiorum Iacobi, protector eſt noſtri. *

* *Ceſſatio muſicæ cantilenæ & à ſono pſalterij.*

Orationes.

MSS. 1 PErſpicuum in imminenti tribulatione refugium, miſericors Deus, ſanctifica ímpetu æterni fluminis habitaculum cordis noſtri: vt te Deo virtutum nobiſcum cooperante, terrena prælia confutemus. Per Dominum.

Breu. Mozarab. fol. 90. 163. 2 DEvs noſter eſto nobis in aduerſis refugium; & in certaminibus huius mundi, virtutis tuæ præbe ſolatium: & dum te* aduentante mœrens turbata fuerit terra; tibi adiungantur in gaudio, qui ob metum iudicij admiſſa deflent in ſæculo: vt tu virtutum Dominus ſis nobiſcum; quem & timemus iudicem; & cognoſcimus redemptorem. ℟. *Amen*. Per miſericordiam tuam Deus noſter: qui es benedictus, & viuis & omnia regis in ſæcula ſæculorum. ℟. *Amen*.

* *for.* iudicante.

al. 44. 113. 3 DEvs virtus & refugium noſtrum, eſto nobis adiutor in tribulationibus: vt in *nullo noſtra métuat conſcientia, cùm te iudicante conturbata fuerit terra. fluminis tui ímpetus tamquam in Sanctis tuis habitans lętificat Ciuitatem: atque* in eo ſumat ex vultu tuo adiutorium; cùm Sancti Spiritûs, te largiente, percéperit donum. ℟. *Amen*. Per miſericordiam tuam Deus &c.

* *al.* nullo modo.

* *al.* in ea.

Deus

fol. 135. 137. 4 DEvs refugium noſtrum & virtus, tu in preſſuris omnibus adſiſte: vt* omni gladio in ſuam vaginam reducto; & omne cor pacis tranquillitate ditatum te videre ámbiat; teque in tuis ſemper muneribus recognoſcat. ℟. *Amen*. Per miſericordiam tuam Deus &c.

**ibi.* omnē gladiū in ſua vagina reductum.

---

46 XLVI.

In finem: pro filijs Core: Pſalmus.

Beda.

Senſus myſticus.

Titulus notus eſt, Chriſtum & Chriſtianos inſinuans:

Quamuis ex perſona filiorum Core *totus ſit hymnus cantatus;* Diapſalmatis *tamen eſt interpoſitione diuiſus: primo membro commonentur gentes Domino laudes perſonare; quia populo adquiſitionis cuncta ſubiecit, & in ſua hæreditate collocauit:* Omnes gentes plaudite manibus. *Secundo Aſcenſio Domini & regnum deſcribitur; quo Sancti ipſius ſunt ſine fine fruituri:* Aſcendit Deus in iubilo, Dominus in voce tubæ.

Feria III. ad Vigilias.

Euſebius Cæſarienſis. *Vocatio Gentium.*

S. Athanaſius. *Pſalmus in prophetia.* [&] *laudem denuncians.*

Pſalmus triumphalis de regno Chriſti.

Propheta. 1 OMNES GENTES pláudite mánibus;
2 iubiláte Deo in voce exſultatiónis:
℣. 2. Pſal. XCVII. 4. † 3 quóniam Dominus excélſus terríbilis,
4 rex magnus ſuper omnem terram.
† 5 Subiécit pópulos nobis, & gentes ſub pédibus noſtris:

In perpetuum decantandus Pſalmus, compoſitus pro Leuitis Cantoribus de progenie Core. ¶ *PROPHETA.* 1 Populi omnes præ lætitiā plaudite manibus; 2 & iubilate cum voce exſultationis & laudis ad honorem Dei: 3 quia ipſe eſt Dominus altiſſimus & terribilis, 4 & rex magnus ſuper totam terram & habitatores eius. 5 Ipſe nobis externos populos ſubiecit; ac exteras gentes ſubdidit

† 6 elégit nobis hæreditátem ſuam;
7 ſpeciem Iacób quam diléxit.
DIAPSALMA.
† 8 Aſcéndit Deus in iúbilo:
9 ∸ &: Dominus in voce tubæ.
† 10 Pſállite Deo ∸ noſtro: pſállite:
11 pſállite Regi noſtro, pſállite:
† 12 quóniam rex omnis terræ Deus.
† 13 Pſállite ſapienter; regnábit Deus ſuper gentes;
14 deus ſedet ſuper ſedem ſanctam ſuam.
† 15 Príncipes populórum congregáti ſunt cum Deo Abrahám:
16 quóniam dij fortes terræ veheménter eleuáti ſunt.

---

pedibus noſtris & poteſtati noſtræ: 6 ipſe gratuito elegit terram illam, quam nobis daret in hæreditariam poſſeſſionem: 7 ipſe progenici Iacobi dedit pulchritudinem illam & gloriam, quam in ea progenie dilexit.* 8 Aſcéndit Arca Dei in ciuitatem ſanctam cum iúbilo: 9 & cum clangore tubæ Arca Domini aſcendit illuc. 10 Omnes itaque canite Deo noſtro, canite: 11 canite, iterum dico, Regi noſtro, canite: 12 quoniam Deus rex eſt vniuerſæ terræ. 13 Canite eruditè & intelligenter; quia regnabit Deus ſuper gentes omnes: 14 & Deus ſedet ſuper thronum ſanctum ſuum. 15 Principes externorum populorum congregati ſunt cum Deo vero quem coluit Abrahamus: 16 nam principes fortes & quaſi dij terræ, ſeſe aggregantes atque ſubdentes cultui veri Dei, nimis valde eleuati ſunt.

**Pauſatio aut immutatio muſicæ cantilenæ inter pſallendum.*

Orationes.

MSS. 1 REx omnium ſæculorum Deus, cuius regnum ſuper omnes populos dilatatur; ſubijce, quæſumus, gentes vitiorum ſub pedibus noſtris: vt dum tibi ſapienter Deo noſtro pſállimus; tuo eas auxilio ſuperemus. Per Dominum noſtrum Ieſum Chriſtum.

Rex

Breu. Mozarab. fol. 231.

2 REx magne & terribilis Domine; tibi in omnibus
Gentibus vera iúbilet fides: & præſta vt non ſo-
lùm voce ſed & mente tibi pſallamus, qui es Rex no-
ſter: vt tecum ſine fine viuamus. ℟. *Amen*. Per miſe-
ricordiam tuam Deus noſter: qui es benedictus & viuis
& omnia regis in ſæcula ſæculorum. ℟. *Amen*.

fol. 234.

3 DA nobis Domine non ſolùm voce ſed & mente
tibi pſállere ſapienter: vt iuxta magnitudinis tuæ
nomen, tuam à noſtris vocibus magnífices laudem.
℟. *Amen*. Per miſericordiam tuam Deus noſter *&c.*

fol. 244. *De aſcenſione Domini.* *ibi. tui... reportantia.

4 CHriſte Ieſu, terribilis Deus noſter, & rex noſter;
cuius in natiuitate cum paſtoribus Angeli glo-
riam detulérunt; cui deuícto mortis authore, omnes
Gentes manibus cordibuſque plauſerunt;*quē trophæa
victrícia reportantem ad æthera, Apoſtolorum eſt fides
proſecuta; fac nos redemptionis noſtræ & Aſcenſionis
tuæ myſteria, fidei iubilatione cantare; & cum princi-
pibus populi, Deo Abraham fideli famulatu placére.
℟. *Amen*. Per miſericordiam tuam Deus noſter *&c.*

Comment. huius Pſalm. tom. 7. S. Hieronymi.

5 ORamus te Domine, vt depóſito omni tumóre ſu-
perbiæ, ita tibi coniungamur in hoc ſæculo; vt in
iudicio à ſiniſtrâ parte diſiuncti, non inueniatur in no-
bis quod damnes in pœnam; ſed quod pietate multipli-
ci próuehas ad coronam.

---

47 XLVII.

Pſalmus cantici: filijs Core. ÷ Secundâ Sabbati:

Beda.

Senſus myſticus.

Secunda Sabbati *eſt ſecunda dies à* Sabbato; *quæ nunc* feria ſecunda *vocatur: in qua die, ſicut Geneſis narrat, fecit Deus firmamentum in medio aquarum; & vocauit illud* Cælum: *vbi ſanctæ Eccleſiæ celſitudo præfiguratur: quæ velut inter inferiores & ſuperiores aquas ſuſpenſa, inferior quidem Angelica ſublimitate; ſed* mun-

mundana eſt conuerſatione ſublimior. ſicut ergo in xxiij. pſalmo prima Sabbati, *qua facta eſt lux, Domini demonſtrat reſurrectionem eſſe precinendam; ſic & in præſenti* ſecunda Sabbati, *qua factum eſt firmamentum in medio aquarum, Eccleſiæ culmen oſtendit: cui* filij Core, *ideſt, Dominicæ paſſionis, huius cantici pſalmum reſonant.*

In prima poſitione laudes Domino dicunt quòd Eccleſiam ſuam dilatans, cunctis terrarum regibus potentiam ſuam oſtenderit: Magnus Dominus & laudabilis nimis. *In ſecunda gratias agunt de aduentu Domini Saluatoris, commonentes Antiſtites futuros, vt* *Gradus *in Eccleſia diſtribuant, per quos Saluator poſſit agnoſci; qui famulos ſuos æterna protectione cuſtodit:* Suſcepimus Deus miſericordiam tuam.

℣. 26. iuxta editionem Romanam.

Feria III. ad Vigilias.

Euſebius Cæſarienſis. *Hymnus in Deum de Eccleſia. & deſtructio perſecutionum.*

S. Athanaſius. *Pſalmus cum hymnis.* [al. *Hymnum dicens.*]

Pſalmus ad laudandum Deum.

Propheta.

1 MAGNVS DOMINVS & laudábilis nimis
2 in ciuitáte Dei noſtri, in monte ſancto eius:
† 3 fundátur exſultatióne vniuérſæ terræ
4 mons Sion, látera Aquilónis,
℣. 5. Matth. V. 35. 5 ciuitas Regis magni.
† 6 Deus in dómibus eius cognoſcétur,
7 cùm ſuſcípiet eam.
† 8 Quóniam ecce reges terræ congregáti ſunt, conuenérunt in vnum:
† 9 ipſi vidéntes, ſic admiráti ſunt;

Pſalmus cantici datus concinendus Cantoribus Leuitis de progenie Core: decantandus autē ſecunda die poſt Sabbatum. ¶*PROPHETA.* 1 Magnus eſt Dominus & laudandus valde, 2 laudandus vbique, ſed maximè in Ieruſalem ciuitate Dei noſtri & in ſuo monte ſancto Sion. 3 quia cum exſultatione ac gaudio vniuerſæ terræ à fundamentis ædificatur 4 tum vrbs ipſius montis Sion versùs meridiem, tum latera alia vrbis Ieruſalem versùs Aquilonem: 5 quæ duæ vrbes coniunctim ſunt ciuitas Regis magni Dei. 6 Deus in eiuſdē ciuitatis domibus habitare agnoſcetur ab exteris nationibus; 7 cùm eam defendendam ſuſceperit contra hoſtes illius. 8 Nam ecce reges terræ congregati ſunt, & venerunt ſimul aduersùs illam: 9 at ipſi reges contur-

10 conturbáti ſunt, commóti ſunt: tremor ap-
prehendit eos:
† 11 ibi dolores vt parturiéntis.
12 in ſpiritu vehementi cónteres naues thárſis.
† 13 Sicut audíuimus, ſic vídimus
14 in ciuitáte Domini virtútum,
15 in ciuitáte Dei noſtri:
16 Deus fundáuit eam in æternum.
DIAPSALMA.
† 17 Suſcépimus Deus miſericórdiam tuam in medio templi tui.
† 18 ſecúndùm nomen tuum Deus, ſic ÷ &: laus tua in fines terræ.
19 Iuſtitiâ plena eſt déxtera tua:
† 20 lætétur mons Sión,
21 ÷ &: exſúltent filiæ Iudæ,
22 propter iudícia tua ÷ Domine:
† 23 Circúmdate Sion; & complectímini eam;

Videntes eam ciuitatem inhabitari à Deo atque defendi, ſic demum mirabundi obſtupuerunt; 10 turbati ſunt & concuſſi ſunt pauore; eoſque horror apprehendit ac tremefecit: 11 ibique ad conſpectum eiuſdem ciuitatis eoſdem reges inuaſerunt dolores maximi, tales quales ſunt mulieris parturientis. 12 quos reges tu Dñe tam faciliter conteres, quàm facilè valido vento conteres, cùm volueris, naues maris. 13 Sicut audiuimus protectorem fore Deum vrbis huius; itâ re ipſa vidimus: 14 itâ, inquam, vidimus adfuiſſe diuinam protectionem in ciuitate hac Domini exercituum, 15 in hac ciuitate Dei noſtri: 16 quam Deus fundauit duraturam in æternum.* 17 Opem miſericordiæ tuæ Deus conſecuti ſumus in medio templi tui in hac tua ciuitate conſtructi, vbi eam implorauimus. 18 prout ergo decet maieſtatem tuam Deus, itâ & laus tua celebretur ad extremos vſque fines terræ. 19 Dextera manus tua Domine plena eſt iuſtitiæ, iuſtiſſimè faciens quicquid facit: 20 proinde lętentur habitatores montis Sion, 21 & ciuitates quæ ſunt in Iudæa exſultent, 22 propter æquitatem iudiciorum tuorum Domine, quibus vlciſceris hoſtes populi tui. 23 Circumdate vrbem Sion; eamque

**Pauſatio aut immutatio muſicæ cantilenæ inter pſallendum.*

narráte

24 narráte in túrribus eius:
† 25 pónite corda veſtra in virtúte eius;
26 ∸ &: diſtribúite domos eius:
27 vt enarrétis in progénie álterâ
† 28 quóniam hic eſt Deus Deus noſter;
29 in æternum & in ſæculum ∸ ſæculi:
30 ipſe reget nos in ſæcula.

℣. 30. Ita cod. Alexandr. & Apollinarius.

circuite ò Dei cultores; 24 narrate de turribus vrbis huius quàm numeroſæ ſint & fortes; 25 apponite corda veſtra ad cognoſcendam fortitudinem mœnium eius quàm ſint valida; 26 ac domos eius & palatia ſigillatim dinumeráte: 27 vt his conſideratis, poſſitis enarrare alijs poſteris veſtris 28 quòd iſte qui hanc ciuitatem ædificauit atque defendit, ſit Deus verus & Deus noſter, 29 in æternum vſque & in omnia ſæcula; 30 & quòd ipſe nos ecu paſtor reget in æterna ſæcula.

Orationes.

MSS. 1 LAudabilis atque terribilis Deus, qui in cæleſti Ieruſalem Princeps magníficus inueníris; diláta mentem noſtram ſpirituali intelligentiâ: vt miſericordiâ tuâ in noſtri pectoris templo ſuſceptâ, digni narratione tui nominis habeamur. Per Dominum.

Breu. Mozarab. fol. 244. 2 MAgníſice Domine diláta exſultationes vniuerſæ terræ: vt diffuſa in omnibus fides mundum répleat; & iuxta magnitudinis tuæ nomen, tuam noſtris vocibus magnifices laudem. ℟. *Amen.* Per miſericordiam tuam Deus noſter: qui es benedictùs & viuis & omnia regis in ſæcula ſæculorum. ℟. *Amen.*

fol. 43. 3 MAgne Domine valdeque laudabilis, dilata in omnes fidem Eccleſiæ tuæ: vt in cuius gradibus Deus agnóſceris; in ea etiam plenâ fidelium deuotione laudéris: eiuſque preces propitius ſuſcipe; & inter ſæculi procellas ſolicitos gubernator cuſtodi: vt Ciuitatem, quam fundaſti in ſæcula, miſericordiâ tuâ introeuntes, ſuſcipiamur in illa, narrantes in turribus mirabilia tua. ℟. *Amen.* Per miſericordiam tuam *&c.*

48 XLVIII.

In finem, filijs Core, Pſalmus.

Beda.

Senſus myſticus. *Tituli huius verba cuncta trahunt ad Dominum, illiuſque cruce redemptos.*

Per totum pſalmum verba ſunt omnipotentis Filij. In prima ſectione narrat qualia dicturus vel daturus ſit fidelibus tempore incarnationis ſuæ: Audite hæc omnes gentes *&* *cætera. In ſecunda quæ ſunt ſtultis ventura:* Cùm viderit [ſapientes morientes.] *In tertia, quæ iuſtos impioſque ſequutura ſunt:* Sicut oues in inferno poſiti ſunt. *In quarta commonet ſuos ne timeant diuites ſæculi, qui omnia bona ſuâ cum luce relinquunt:* Ne timueris cùm diues factus fuerit homo *&* *cætera.*

Feriæ III. ad Vigilias. Euſebius Cæſarienſis. *Diuini iudicij doctrina.*

S. Athanaſius. *Pſalmus in narratione.*

Pſalmus ad meditandum.

Propheta. 1 AVDITE HÆC omnes gentes;
2 áuribus percípite omnes qui habitátis orbem,
† 3 quique terrígenæ & filij hóminum,
4 ſimul in vnum diues & pauper.
† 5 os meum loquétur ſapiéntiam;
6 & meditátio cordis mei prudéntiam:
† 7 inclinábo in parábolam aurem meam;

Proœmiū. *In perpetuum decantandus pſalmus, datus olim concinendus Leuitis Cantoribus de progenie Coræ.* † PROPHETA. 1 Populi omnes audite hæc quæ dicturus ſum; 2 auribus ea percipite omnes habitatores orbis terræ; 3 audite, inquam, tam vos ignobiles terræ filij, quàm vos nobilium filij hominum; 4 pariterque & diues & pauper audite: 5 os enim meum modò loquetur verba ſapientiæ; 6 & diuturna cordis mei meditatio per os erumpens eloquetur documenta prudentiæ: 7 inclinabo & ego quoque aurem meam ad

8 apériam in pſaltério propoſitiónem meam.
† 9 Cur timébo in die malâ?
10 Iníquitas calcánei mei circúmdabit me.
† 11 Qui confídunt in virtúte ſua;
℣. 12. Iob XXX. 25. Pſalm LXI. 11. Marc. X. 23. I. Timoth. VI. 17.
12 & in multitúdine diuitiárum ſuarum gloriántur:
† 13 frater non rédimit, rédimet homo;
14 non dabit Deo placatiónem ſuam,
† 15 & prétium redemptiónis animæ ſuæ.
16 Et laborábit in æternum;& viuet ※ adhuc: in finem?
℣. 17. Pſ. LXXXVIII. 49.
† 17 non vidébit intéritum, cùm víderit ſapiéntes moriéntes?
℣. 18. Eccl. II. 16. Apocal. II. 26.
18 Simul inſipiens & ſtultus peribunt:
† 19 & relínquent aliénis diuítias ſuas:
20 ÷ &: ſepúlchra eorum, domus illorum in æternum,

---

audiendum parabolicum grauiſſimumque ſermonem: 8 & cum pſalterij ſono muſicisque modis depromam hoc problema meum & quæſitum. *9 Quare timebo in die calamitoſa Iudicij nouiſſimi? 10 Quia pœna iniquorum greſſuum & actuum vitæ meæ me reum tunc circumſtabit, vt effugere nequeam tribunal Dei. 11 Qui fiduciam habent in fortitudine ſua; 12 & ſuperbiunt & gloriantur in multitudine diuitiarum ſuarum: 13 eos in illa die mala à calamitate non liberat frater & propinquus, multoque minùs alius quilibet homo liberabit eos; 14 nec quiſquam illorum ſiue fortium ſiue diuitum dabit pro ſe quidquam, quo Deum ſibi ipſe placatum reddat: 15 neque pretium aliquod dare poterit, quo à morte redimat animam ſuam. 16 Quòd & ſi laborauerit homo in ſæculum, an vel ſic & viuet adhuc in perpetuum? 17 an non experietur mortem etiam diues cùm videat etiam ſapientes homines mori? 18 Verùm pariter cum ſapientibus inſipiens quoque ac ſtultus morte peribunt: 19 & eiuſmodi inſipientes relinquent diuitias ſuas extraneis: 20 & ſepulchra eorum erunt eis domicilia vſque ad conſummationem ſæculi:

* *Narratio.*

taber-

† 21 tabernácula eorum in progénie & progénie:
22 vocauérunt nómina ſua ÷ in: terris ÷ ſuis:
† 23 Et homo cùm in honóre eſſet, non intel-
léxit:
24 comparátus eſt iuméntis ÷ inſipiéntibus: &
ſimilis factus eſt ÷ illis:
† 25 Hæc via illorum, ſcándalum ipſis:
26 & póſtea in ore ſuo complacébunt.
DIAPSALMA.
† 27 Sicut oues, in inférno poſiti ſunt; mors depá-
ſcet eos:
ỳ.28. I. Corinth. VI. 2. † 28 & dominabúntur eorum iuſti in matutíno:
29 & auxílium eorum veteráſcet in inférno, à
glória eorum.
† 30 Verúmtamen Deus rédimet ánimam meam
de manu ínferi cùm accéperit me.
DIAPSALMA.

---

21 & ipſa ſepulchra erunt eis habitacula in omnes ſubſecuturas ætates vſque ad finem mundi: 22 licèt appellauerint inaniter nominibus ſuis terras ſuas, vt ſua nomina & titulos redderent immortalia. 23 Et ita homo cùm in honore eſſet ad imaginem & ſimilitudinem Dei creatus, non intellexit diuina & quæ ſibi futura eſſent poſt mortem: 24 præſentibus tantùm belluino more intendens, comparauit ſe brutis pecudibus, & aſſimiliatus eſt illis. 25 Talis viuendi ratio offendiculũ ipſis eſt & cauſa ruinæ: 26 & nihilominus poſt hæc facta ſtultiſſimè, de ijſdem rebus ore ſuo ſibi complacebunt & benedicent, quaſi bene prudenterque ſe geſſerint. *27 Verùm eiuſmodi ſtulti homines, ſicut ſtolidæ oues mactandæ ponũtur in macello, ità & ipſi poſiti ſunt in inferno; vbi mors perpetua eos depaſcet ac vorabit in ſæcula: 28 & dominabũtur eis iuſti cùm clarum manè illuxerit ſæculi futuri: 29 & adiutorium & robur eorum mundanum quo nitebantur, antiquabitur & deficiet in inferno; & à gloriâ illâ ſuâ temporariâ expulſi ſunt tandem. 30 At de illius inferni poteſtate Deus animam meam redimet & liberabit, cùm ad ſe me

**Pauſatio aut immutatio muſicæ cantilenæ inter pſallendum.*

† 31 Ne timúeris cùm diues factus fúerit homo ;
32 & cùm multiplicáta fúerit glória eius :
℣. 17. Iob XXVII. 19. † 33 quóniam cùm interíerit, non ſumet ómnia ;
34 neque deſcéndet cum eo gloria eius:
℣. 19. Deuter. XXIX. 19. † 35 quia ánima eius in vita ipſius benedicétur .
36 confitébitur tibi cùm beneféceris ei :
† 37 introíbit vſque in progénies patrum ſuorum;
38 & vſque in æternum non vidébit lumen .
† 39 Homo cùm in honore eſſet, non intelléxit :
40 comparátus eſt iuméntis ÷ inſipiéntibus : & ſimilis factus eſt ÷ illis :

**Pauſatio aut immutatio muſicæ cantilenæ inter pſallendam.*

aſſumpſerit in morte meâ.*31 Noli ergo commoueri & timere tibi, cùm ditatus fuerit aliquis homo ; 32 & cùm multùm aucta fuerit gloria domûs & familiæ illius : 33 quia cùm ipſe morietur, non ſecum tollet quidquam ex omnibus quæ hic habet ; 34 nec in infernum deſcendet cum eo gloria domûs eius : 35 nam animus eius in hac tantum ipſius vitâ ſe bène fœlicem prædicabit. 36 qui diues tunc ſolum laudabit te ò homo cùm ipſi benefeceris : 37 ſed demum tandem moriens intrabit ad generationem patrum ſuorum iam mortuorum ; 38 & in æternum vſque lucem non videbit nec præſentis vitæ nec futuræ . 39 Homo cùm in honore eſſet ad imaginem & ſimilitudinem Dei creatus , non intellexit diuina & quæ ſibi futura eſſent poſt mortem: 40 præſentibus tantùm belluino more intendens, comparauit ſe brutis pecudibus , & aſſimilatus eſt illis .

Orationes .

Miſ. 1 REple Domine os noſtrum ſapientiâ tuâ : vt mémores te hominem factum , noſque redemíſſe de tártaro ; mereamur vultûs tui lumine decorari . Qui cum Patre & Spiritu Sancto viuis & regnas Deus per .

Brev. Mozarab. fol. 8. 2 AVdiant te Domine omnes gentes ; & diues ſimul ac pauper aurem tibi cordis accómodent : neque timeamus in die malâ ; neque fidei honore relicto , iumentis inſipientibus comparemur : vt te ſolum intelligentia noſtra ádſequens ámbiat ; quem æterno in gaudio

dio cum Sanctis omnibus laudans, præmia ſempiterna ſuſcipiat. ℟. *Amen.* Per miſericordiam tuam Deus noſter: qui es benedictus & viuis & omnia regis in ſæcula ſæculorum. ℟. *Amen*.

Fol. 91. 137. 140. 243.

3 AVdiant ſimul te Domine omnes gentes; & diues ac pauper aurem tibi cordis accómodent: ibique omnium ad fidem præparetur auditio; quò ſaluandis promittitur gratiæ plenitudo. ℟. *Amen*. Per miſericordiam tuam Deus noſter *&c.*

Fol. 49.

4 APeriat, quæſumus, Domine os noſtrum ſapientia; & corde meditemur, & linguâ loquamur prudentiam: & ne iumentis inſipientibus comparémur; diſciplinis diuinæ legis erudiamur: vt te ſolummodo intelligentia noſtra ádſequens ámbiat; quem æterno in gaudio cum Sanctis omnibus laudans, præmia ſempiterna ſuſpiciat. [℟. *Amen.* Per miſericordiam tuam Deus *&c.*]

Fol. 256.

5 AVdiant ſimul te Dñe ſuæ ſalutis authorem & diues ac pauper; mãdatis tuis aurem accómmodent, ſimul audiant ſimulque concurrant: ne ſchiſmatum & hęreſum errore *ſeiúnctis, alijs ſint pręcepta vitalia odor vitæ in vitam; & alijs odor mortis in mortem, idcirco Domine & aduerſos collige; & *coniunctos non ſinas dírimi ab vnitate Eccleſiæ: ibique omnium ad percipiendam fidẽ præparetur auditio; *quò ſaluandis promittitur gratiæ plenitudo. ℟. *Amen*. Per miſericordiam tuam Deus noſter *&c.*

* *ibi*, ſeuincti.
* *ibi*, conuictos.
* *ibi*, quia.

Comment. huius Pſalm. tom. 7. S Hieronymi.

6 TE Domine deprecamur, vt ipſe nobis tribuas intellectum: vt dùm ea quæ videntur abijcimus; illa quæ non videntur, adipíſci mereamur.

---

49 XLIX.

Pſalmus Aſáph.

Beda.

2 Paralip. VI. 31. 33. 39. 43. XLVI. 41. 42.

Aſaph *filius fuit Barachiæ de familia Gerſon filij Leui: qui in Paralipomenon legitur electus inter quatuor Cantorum magiſtros,*

vt

vt inſtrumentis muſicis Domino pſalmos reſonaret. qui non author pſalmi huius, ſicut & de alijs dictum eſt, ſed muſicus egregius exiſtens, in hoc tamen titulo meruit ob ſignificationem ſui nominis adhiberi; interpretatur enim Synagoga: *ſed hic illa* Synagoga *fidelis loqui intelligenda eſt, quæ & venturum Chriſtum credidit, & venientem libentiſſimè ſuſcepit. Sciendum planè quòd hic pſalmus vtrumque Domini prophetet aduentum.*

Senſus myſticus.

In prima ſectione fidelis Synagoga *loquitur, quæ nunc eſt in populis Chriſtianis, de primo ſecundoque aduentu Domini Chriſti:* Deus deorum Dominus locutus eſt; & vocauit terram. *In ſecunda Dominus Deus Ieſus Chriſtus ipſe commonet populos, vt victimis pecudum derelictis, ſacrificium laudis immolent:* Audi populus meus[& loquar] *&c. In tertia,* Synagoga *reloquitur, imputans peccatoribus nequitias ſuas:* Peccatori autẽ dixit Deus, Quare tu enarras iuſtitias meas? & aſſumis teſtamentum meum per os tuum?

Feria III. ad Vigilias.

Euſebius Cæſarienſis. *Auocatio à ſacrificijs legis Moyſi, & introductio ritus* [al. *legis*] *Teſtamenti noui.*

S. Athanaſius. *Pſalmus in narratione,*

Pſalmus ad meditandum.

Propheta. 1 DEVS DEORVM Dominus locútus eſt,
& vocáuit terram,
† 2 à ſolis ortu vſque ad occáſum.
℣. 3. Pſal. XLVII. 4. 3 Ex Siòn, ſpecies decóris ÷ eius:
† 4 Deus maniféſtè véniet; Deus noſter & non ſilébit.
℣. 5. Pſal. XCVI. 3. † 5 ignis in conſpéctu eius exardéſcet:
6 & in circúitu eius, tempéſtas válida.
† 7 Aduocábit cælum deſúrſum

℣. 7. Deuter. XXX. 19. XXXII. 1. Pſal. LXXV. 9. Iſai. I. 2.

---

*Pſalmus inſpiratus aut ad cantandum traditus Aſapho Leuitæ
primicerio Cantorum.* ¶ *PROPHETA.* 1 Dominus qui eſt Deus omniũ
iudicum, qui dij quidam terreſtres appellantur, locũtus eſt; & ad
iudicium ſuum vocauit habitatores terræ, 2 ab oriente trahens omnes
vſque in occidentem. 3 Ex ſuperna Sion apparebit ſpecies pulchritudinis eius: 4 Deus enim manifeſtè cum gloria ac maieſtate ve-
niet: nec diù Deus hic noſter tacebit; ſed citò peccata redarguet ac
vindicabit. 5 ignis coram eo ardebit, mundumque exuret: 6 & cir-
ca ipſum valida tempeſtas erit. 7 Aduocabit in teſtes iuſtitiæ ſuæ,

& terram,

8 & terram, diſcérnere pópulum ſuum.
† 9 Congregáte illi Sanctos eius,
10 qui órdinant teſtaméntum eius ſuper ſacrificia.
℣. 11. Pſalm. XVI. 32. XCVI. 6. † 11 & annunciábunt cæli iuſtítiam eius:
℣. 12. Pſal. LVII. 12. 12 quóniam Deus iudex eſt.
DIAPSALMA.
DEVS. † 13 AVDI pópulus meus, & loquar;
℣. 13. Pſal. LXXX. 9. 14 Iſraël, & teſtificábor tibi:
15 Deus Deus tuus ego ſum.
† 16 Non in ſacrificijs tuis árguam te:
17 holocáuſta autem tua in conſpéctu meo ſunt ſemper.
℣. 18. Michæ. VI. 6, 7. † 18 Non accípiam de domo tuâ vítulos;
19 neque de grégibus tuis, hircos:
† 20 quóniam meæ ſunt omnes feræ ſiluárum,
21 iuménta in móntibus & boues.
† 22 cognóui ómnia volatília cæli:
23 & pulchritúdo agri mecum eſt.

---

cælum deſurſum 8 ac terram, vt diiudicet populum ſuum. 9 Congregate ergo ad eum, ò Angeli, cunctos fideles qui ſanctimoniã vitę profitentur, 10 quiq; diſponunt & feriunt pactum cum eo ſuper offerendis ſacrificijs. 11 & tunc cælites ipſi annunciabunt eiuſdem Dei iuſtitiam: 12 nam Deus eſt iudex qui nec falli poteſt nec fallere. *DEVS IVDEX*. 13 Popule mi auſculta, & ego ad te loquar; 14 audi popule Iſraëlitice, teque conteſtabor: 15 Deus Deus tuus ego ſolus ſum. 16 Non propter carnalia ſacriſicia tua neglecta, te nunc arguam: 17 nam ſacrificia illa tua in quibus victima tota crematur, ſunt coram me perpetuò. 18 Non ego ſuſcipiam tamquam rem non meam vitulos domus tuæ, quos mihi ſacrificaueris; 19 nec gregum tuorum hircos quos mihi immolaueris, ſuſcipiam quaſi antea mei non fuiſſent: 20 mea ſunt enim animalia omnia ſyluarum: 21 meæ ſunt pecudes in montibus ac boues: 22 noui ego mei iuris eſſe aues omnes in aëreo cælo volitantes: 23 & quicquid pulſi eſu-

† 24 ſi eſuríero, non dicam tibi:

℣. 25. Pſal. XXIII. 1. — 25 meus eſt enim orbis ∻ terræ: & plenitúdo eius.

† 26 numquid manducábo carnes taurórum?

27 aut ſánguinem hircórum potábo?

℣. 28. Oſee XIV. 3. Hebr. XIII. 15. — † 28 Immola Deo ∸ ſacrificium: laudis:

29 & redde Altíſſimo vota tua.

℣. 29. Pſalm. LV. 13. LX. 9. LXV. 13. CXV. * 14. 18. — † 30 ※ &: ínuoca me in die tribulatiónis:

℣. 30. Iob XXII. 27. — 31 éruam te; & honorificábis me.

DIAPSALMA.

Propheta. † 32 PECCATORI autem dixit Deus:

DEVS. 33 QVARE tu enárras iuſtítias meas?

34 & aſſúmis teſtamentum meum per os tuum?

† 35 tu véro odíſti diſciplínam:

36 & proiecíſti ſermónes meos retrórſum.

† 37 Si vidébas furem, currébas cum eo:

---

chrum eſt in quouis agro, meum eſt & in poteſtate mea. 24 ſi fieri poſſet vt ego eſurirē, non dicerē tibi vt dares mihi aliquid ad edendum: 25 meus enim eſt totus orbis terræ, & mea ſunt omnia, quibus ipſe mundus plenus eſt. 26 numquid ego comeſurus ſum carnes taurorum quos mihi immolas? 27 aut hircorum ſanguinem bibiturus, quem in libaminibus victimarum mihi offers? 28 Ergo potiùs mihi offer ceu ſacrificium ſpirituale, laudem gratiarumque actionem ex intimo corde tuo: 29 mihique Altiſſimo tua redde & imple vota quæ promiſiſti vt mihi cultum exhiberes & obedientiam. 30 & tunc cùm vota perſolueris & laudem, me fidenter inuoca in quouis tempore tribulationis tuæ: 31 & ego ex ea eximam te: meq; magis ac magis tu glorificabis. *PROPHETA*. 32 Peccatorem autē Deus ita allocutus eſt. *DEVS*. 33 Ad quid & ob quam vtilitatem tuam tu homo peccator ſemper narras & prædicas facienda iuſta præcepta mea? 34 & cur ſemper aſſumis in ore tuo legem meam, quam diſpoſui populo meo, facto fœdere cum eo? 35 cùm tu interim animo tuo odio habueris inſtitutionem vitæ bene moratæ: 36 & mea verba ac iuſſa contemnendo proieceris poſt tergnm tuum. 37 Tu ſi furem aliquem videbas, ſtatim conſentiens vnà cum eo

& cum

38 & cum adúlteris portiónem tuã ÷ ponébas:
† 39 os tuum abundáuit malítiâ:
40 & lingua tua concinnábat dolos.
† 41 ſedens, aduérsùs fratrem tuum loquebáris:
42 & aduérsùs filium matris tuæ, ponébas ſcándalum.
43 Hæc fecíſti, & tácui.
† 44 exiſtimáſti iníquè quod ero tui ſimilis:
45 árguam te; & ſtátuam contra faciem tuam.
Propheta. † 46 INTELLIGITE hæc, qui obliuiſcímini Deum:
47 ne quándo rápiat, & non ſit qui erípiat.
DEVS. † 48 SACRIFICIVM laudis honorificábit me:
49 & illic iter, quo oſtendam illi ſalutare Dei.

---

currebas ad fùrandum: 38 & vnà cum ijs qui alienas ſolent vxores ſtuprare, partem tuam ponebas, ſocius eorum factus & particeps. 39 os tuum abundanter plenum erat maledicentiâ: 40 & lingua tua artificiosè aptabat fraudem ad decipiendum. 41 cum alijs improbis ſedens detrahebas de fama fratris & cognati tui: 42 & contra ipſum quoque fratrem tuum vterinum fabricabaris opprobrium; & ità ponebas ei offendiculũ in quod impingeret inopinatè. 43 Hæc tu mala feciſti;& ego nuncuſq;diſſimulaui tacens. 44 exiſtimaſti per ſummam iniquitatem futurum me ſimilem tui, ac probaturum mala tua: 45 ſed demum tandem coarguam te;tuaque peccata proponam atq;conſtituam ante oculos tuos. *PROPHETA*. 46 Intelligite hęc vos qui obliuiſcimini Deum,& ſecurè peccatis ac ſi Deus non eſſet: 47 ne aliquando ille vos inopinatè à præſenti vita rapiat ad mortem æternam;cùm & non ſit qui uos liberet à potenti manu Dei. *DEVS*. 48 Sacrificium ſpirituale laudis gratiarumque actionis me apud homines glorificabit: 49 & in eo genere ſacrificij ſpiritualis eſt via, quâ demum eiuſmodi immolanti oſtendam atque exhibebo ſalutem illam meam ſummam ac ſempiternam in cælo.

Orationes.

MSS. 1 DEorum Domine te rogamus; vti nos ſuſcipias in ſacrificium laudis; quò ſine ónere peccati tuas

iuſtitias enarrantes; iter illud, quo ſalutare tuum oſtenditur, gradiamur. Per eumdem Dominum noſtrũ Ieſum.

Breu. Mozarab. fol. p. 12. 2 DEvs qui manifeſtè ad iudiciũ venturus eſſe crédẽris; manifeſtam potentiam in nobis oſtende tuæ ſaluationis: vt qui terribilis ſuſtinéris; mitiſſimus cùm *aduéneris, ſentiáris. ℟. *Amen*. Per miſericordiam tuam Deus noſter: qui es benedictus & viuis & omnia regis in ſæcula ſæculorum. ℟. *Amen*.

* al. veneris.

fol. 254. 3 DOmine qui manifeſtus créderis in iudicio cum maieſtate venturus; miſericordiâ tuâ à peccatis eripias; ne nos iuſtitia ſimul cum peccatoribus pértrahat. ℟. *Amen*. Per miſericordiam tuam Deus *&c.*

fol. 161. 4 INuocamus te Domine in die tribulationis vt nos eripiàs; fideique nutrimentis & nos créſcere facias: vt quod mente próficimus, tibi ſeruiat; & vſus noſtræ actionis, laus ſit tui pérpetim nominis. [℟. *Amen*. Per miſericordiam tuam Deus noſter *&c.*]

Benedictio.

Comment. huius Pſalm. tom. 7. S. Hieronymi. 5 CHriſtus Dei Patris Filius nobis præſtare dignetur; vt diſcréti à páleis, impleti fructu ſanctificationis; offeramus ei ſacrificium laudis: vt ipſo illuminante, intelligere mereamur viã noſtræ ſalutis. *Amen*.

---

50 L.

*II. Reg. XII 1.

*In finem: Pſalmus Dauid: *Cùm venit ad eum Náthan Propheta quando intrauit ad Bethſabeé.*

Beda.

Hiſtoria quidem nota eſt Dauid *Regem concupita & rapta & conſtuprata* Bethſabee, *virum eius Vriam gladio Ammonitarum peremiſſe: ſed cognita per* Nathan Prophetam *culpa, mox pœnitentiæ lacrymis quod deliquerat abluiſſe. Vbi maximè notandum eſt, ideo ſanctiſſimos quoſque viros in talia nonnunquam cadere permiſſos; eorumque & culpas & pœnitentiam Scriptura inditam:*

vt

vt nobis infirmis & longè poſt eorum veſtigia iacentibus, & in eorum caſu, cautela timor commendetur; & in eorum correctione exemplum pœnitentiæ & ſpes vitæ detur. Sed quia Sanctorum geſta etiam ſiniſtra, myſterium noſtræ ſalutis operantur; Dauid *Chriſtum ſignificat;* Bethſabee *quæ* Puteus ſaturitatis *interpretatur, Eccleſiam præfigurat;* Vrias, *qui interpretatur* Lux mea Dei, *diabolum demonſtrat, qui* lucem ſibi Deitatis *vſurpare quærebat; ſed à Domino proſtratus, mundi regnum amiſit, Eccleſiamque fidelium ei regendam dimiſit.*

Senſus myſticus.

Quinque membris eſt pſalmus iſte diſcretus. Prima eſt ſatisfactio perfectiſſimæ humilitatis: Miſerere mei Deus. *Secunda, confidentia miſericordiæ cæleſtis:* Aſperges me hyſſopo. *Tertia petit Dominum à ſuis peccatis aſpectum auertere:* Auerte faciem tuam à peccatis meis. *Quarta, dicit omnes peccatores ad deſiderium ſupplicandi magis ac magis animandos; ſi tam ingens illi remitteretur iniquitas eius:* Docebo iniquos vias tuas. *Quinta parte, cauſa memoratur Eccleſiæ, quæ per eius erat ſemen in aduentu Domini conſtruenda:* Benignè fac Domine *& reliqua. vbi iam lætus altari eius offerendos vitulos pollicetur. Sic & ſupplicatio deuota concluditur; & venturæ ſalutis gaudia nunciantur.*

In feriis ad Matutinum.

Euſebius Cæſarienſis. *Doctrina confeſſionis.*

S. Athanaſius. *Pſalmus in confeſſione.*

Pſalmus IV. pœnitentialis ad ſupplicandum.

Propheta. 1 MISERERE MEI DEVS SECVNDVM ÷ magnam: miſericórdiam tuam:

℣. 1. II. Reg. XI. 4.

† 2 ÷ &: ſecúndùm multitúdinem miſeratiónum tuarum dele iniquitátem meam.

† 3 ámpliùs laua me ab iniquitáte meâ:

4 & à peccato meo munda me.

† 5 quóniam iniquitátem meam ego cognóſco:

6 & peccátum meum contra me eſt ſemper;

Pſalmus in perpetuum decantandus, Dauidi inſpiratus: cùm ad eum veniſſet Nathan Propheta; poſtea quàm ingreſſus fuerat ad Bethſabee vxorem Vriæ. ‹ *PROPHETA.* 1 Miſerere mei Deus pro magnâ miſericordiâ tuâ: 2 & iuxta multitudinē illam miſerationum tuarum tot tantiſque peccatoribus exhibitarum, dele iniquitatem hanc meam. 3 me plus plúſque laua à maculis iniquitatis meæ; 4 & à meo me peccato purga. 5 nam ſerò licèt, ecce iam agnoſco ego meam illam iniquitatem atque confiteor; 6 & peccatum illud meum iugiter eſt coram oculis mentis meæ, illudque dolenter con-

† 7 tibi ſoli peccáui, & málum coram te feci.

℣. 8. Rom. III. 4.

8 vt iuſtificéris in ſermónibus tuis;

9 & vincas cum iudicáris.

† 10 Ecce ÷ enim: in iniquitátibus concéptus ſum:

11 & in peccatis concépit me mater mea.

† 12 Ecce enim veritátem dilexíſti:

13 incérta & occúlta ſapiéntiæ ÷ tuæ: manifeſtáſti mihi.

℣. 14. Leuit. XIV. Numer. XIX.

† 14 Aſpérges me hyſſópo, & mundábor:

℣. 15. Iſai. I. 18.

15 lauábis me, & ſuper niuem dealbábor.

† 16 Audítui meo dabis gaudium & lætítiam:

17 & exſultábunt oſſa humiliáta.

† 18 Auérte fáciem tuam à peccátis meis:

19 & omnes iniquitátes meas dele.

† 20 Cor mundum crea in me Deus:

ſidero; 7 ſcilicet quòd in te Deum ſolum & verum peccauerim, contemnendo mandata tua, & quòd malũ illud coram te omnia aſpiciente fecerim, turpiſſimâ contumeliâ in te. 8 ſed miſerere, quæſo, dele laua & munda me: nam inde fiet vt tu juſtus & verax appareas in verbis tuis; quibus veniam promiſiſti peccatoribus ad te conuerſis: 9 & itâ fiet vt tu vincas cauſam, ſi iudicium de te fieret ab hominibus an ſeruans eſſes promiſſi. 10 Miſerere mei, nam ecce ego ab exordio ipſo mei cum iniquitatum omnium prima & originali conceptus ſum, factuſq; ſum pronus ad peccandũ; 11 & mea me mater concepit atq; peperit vitiatum & corruptum originali peccato, quod caput & fons eſt omniũ peccatorum: 12 nam & ecce tu ſolitus fuiſti ſemper diligere veracem ex intimo corde confeſſionẽ peccatorũ: 13 qui mihi ingrato manifeſtaueras olim etiam incognita illa & arcana decreta ſapientiæ tuæ. 14 Aſperge tu me Domine intimâ aſperſione, ceu externo illo Sacerdotali hyſſopo tincto in ſanguine; & ita ego mundus ero: 15 laua tu me intimè; & ego plus quàm ſit alba nix, dealbatus efficiar. 16 Auditum mihi facito gaudium & lætitiam: 17 & oſſa & robora mea depreſſa atque confracta, tunc ex diffuſo gaudio exſultabunt. 18 Verte faciem tuam à reſpiciendo peccata mea: 19 omneſque iniquitates meas funditus abſterge. 20 Crea mihi tu Deus animum mundum remotâ ſorde peccati:

& ſpi-

21 & ſpíritum rectum ínnoua in viſcéribus meis.
† 22 Ne proiícias me à fácie tuâ :
23 & ſpíritum ſanctum tuum ne áuferas à me.
† 24 Redde mihi lætítiam ſalutáris tui :
25 & ſpíritu principáli confirma me.
† 26 Docebo iníquos vias tuas :
27 & impij ad te conuerténtur.
† 28 Libera me de ſanguínibus Deus Deus ſalútis
meæ :
29 ÷ & : exſultábit lingua mea iuſtítiam tuam
† Domine.
30 Lábia mea apéries, & os meum annunciabit
laudem tuam :
† 31 quóniam ſi voluíſſes ſacrificium, dediſſem
útique :
32 holocáuſtis non delectáberis.

℣. 32. Pſal. XXXIX. 7. XLIX. 8. 14. Iſai. I. 11. Iere. VII. 21.

---

21 & intra viſcera meâ, ablatâ diſtortione, ſpiritum directum & ſtabilem renoua. 22 Ne me proijcias velut iratus â præſentia tua : 23 & Spiritûs Sancti tui inſpirationes & afflatus ne auferas â me. 24 Reſtitue mihi lætitiam illam quâ habueram de ſalutatione â te mihi conferenda. 25 & Spiritûs Sancti potenti dono, quod regendæ animæ meæ regium principatum teneat, me infirmum fac firmum ne rurſus cadam. 26 Si tecum in gratiam reconciliabor, docebo ego meo exemplo & ſcripto hoc, peccatores alios vias rationeſque redeundi ad te per pœnitentiam : 27 & ita impij abs te alieni reuertentur ad te. 28 A reatu homicidij quo ſanguis Vriæ iuſſu meo effuſus eſt, libera me Deus Deus ſaluator meus. 29 & cùm â tanto reatu me abſolueris, lingua mea cum exſultatione laudabit iuſtitiam tuam, quâ homines ex iniuſtis iuſtos facis. 30 Domine rurſus aperi labia mea dando nouam materiam te laudandi nouâ hac reconciliatione: & os meum animo grato annunciabit omnibus laudem tuam potiùs, quàm externũ tibi offeram ſacrificiũ. 31 nam ſi pro expiatione peccati potiſſimùm voluiſſes & exegiſſes ſacrificium aliquod externum, obtuliſſem ſanè illud : 32 ſed ſacrificia illa etiam in quibus victima tota crematur, non per ſe tibi placent, nec ijs ſolis tu delectaris.

ſacri-

† 33 ſacrifícium Deo, ſpíritus contribulátus.

V. 14. Iſai. LVII. 15. Luc. XV. 34 cor contrítum & humiliátum Deus non deſpícies:

† 35 Benignè fac ÷ Dómine: in ÷ bonâ: voluntáte tua Sión;

36 vt ædificéntur muri Ieruſalém.

† 37 tunc acceptábis ſacrifícium iuſtítiæ

38 oblatiónes & holocáuſta:

39 tunc impónent ſuper altáre tuum vítulos.

---

33 ſacrificium autẽ tibi Deo gratum principaliter eſt ſpiritus & animus hominis ſeipſum affligens & confringens præ dolore peccati. 34 animam ſeſe dolore confringentem & conterentem, ſeſeque reatûs ſui confeſſione humili deijcientem tu Deus nunquam es aſpernaturus. 35 Tandem Domine pro bonâ tuâ voluntate benefac quoque ciuitati huic Sion, ne propter me regem eius peccatorem deſeras eam: 36 quin ſicuti cœptum eſt, fac vt extruantur & ad perfectionem vſque perducantur muri eiuſdẽ ciuitatis Ieruſalem. 37 Tunc cùm benefeceris & mihi & ciuitati huic, reſque omnes fuerint tranquillæ atque pacatæ, acceptum habebis ſacrificium quoduis iuſtum & rectum; 38 & oblationes acceptabis & holocauſta: 39 & illo tunc tempore beneficentiæ tuæ Iſraelitæ omnes ex fide ac pietate animi ſui vitulos tibi immolandos imponent ſuper iſtud altare tuum huius ciuitatis tuæ ſanctæ Ieruſalem.

Orationes.

MSS. 1 PRófluæ miſeratiónis ineffábile nomẽ Trinitas Deus; qui humani pectoris antrum emúndans vitijs, ſuper candórem éfficis niuis; ínnoua, quæſumus, in viſceribus noſtris ſpiritum ſanctum tuum; quo laudem tuam adnunciare poſſimus: vt recto principalíque ſpiritu confirmati, mereamur æternis ſedibus in Ieruſalem cæleſti compóni. Per Dñum noſtrum Ieſum Chriſtum.

Breu. Moʒarab. fol. 39. 75. 94. 2 AVerte faciem tuam à peccatis noſtris Domine; & omnes iniquitates noſtras dele: rémoue ab oculis tuis malarum noſtrarum fácinus voluptátum; noſtræque confeſſioni clementer tuum appóne auditum.

miſerere

miſerere, quæſumus, rogantibus nobis; qui propitius reſpicis in aduerſis; & qui deſperatis cor pœnitens tribuis,* confeſſionibus noſtris gloriæ tuæ præſta ſubſidium. Sed quia publicanus à longe ſtans & percutiens pectus ſuum, ſolâ confeſſione purgatus eſt; ſimiliter & nos peccatores exaudi: vt ſicut illi *meritos petitionis ſuæ fructus donaſti; ita & nobis ſupplicantibus indignis ſeruis tuis veniam digneris impendere peccatis. ℞. *Amen.* Per miſericordiam tuam Deus noſter: qui es benedictus, & viuis & omnia regis in ſæcula ſæculorum. ℞. *Amen.*

*al. ad confeſſionem gloriç tuç. al. ac confeſſionibus gratiā tuā. Sed. *al. merito ... fructum.

fol. 81.

3 EXaudi orationem noſtram Domine; gemitúſque noſtros auribus pércipe: nos enim iniquitates noſtras agnóſcimus; & delicta noſtra coram te pándimus: tibi Deus peccauimus; tibique confitentes, veniam expoſcimus. & quia receſſimus à mandatis tuis; & legi tuæ minimè parúimus; conuértere Domine ſuper ſeruos tuos, quos redemiſti ſanguine tuo. indúlge, quæſumus, nobis; & peccatis noſtris veniam tribue: tuæque pietati miſericordiam in nobis largíri dignare. ℞. *Amen.* Per miſericordiam tuam Deus noſter *&c.*

fol. 82. 57.

4 MIſerere Domine miſeris: & quia noſtram agnoſcimus miſeriam; tuam præueniámus miſericordiam. ſit igitur vox confeſſionis prompta, venia proxima; atque de tuâ propitiatione ſit exauditio à te: vt noſtra déleas vniuerſa peccata; & tribuas virtutem; per quam tua faciamus præcepta. ℞. *Amen.* Per miſericordiam tuam Deus noſter *&c.*

fol. 115.

5 MIſerator Domine, ſecundùm magnam miſericordiam tuam nobis propitius miſerere: vt quorum te non latent occulta; his de te confidentibus donetur miſericordia manifeſta: quique pro admiſſis interno rugitu gémimus; & pro remiſſione peccatorum noſtrorum criminum ſuſpiramus; non nos à facie tua proijcias: ſed tibi ſoli debitâ pietate ad indulgentiæ portum addúcas. ℞. *Amen.* Per miſericordiam tuam *&c.*

Auerte

fol. 118. 141. 6 AVerte faciem tuam à peccatis noſtris Domine; & omnes iniquitates noſtras delens, rémoue ab oculis tuis malarum noſtrarum fácinus * voluntátum: noſtræque confeſſioni clementer tuum appóne audítum. miſerere quæſumus rogantibus nobis; qui propitius réſpicis in aduerſis: & qui deſperatis cor pœnitens tribuis; à confeſſionibus noſtris nullátenus auertatur gratia tua. Sed quia publicanus à longe ſtans, & percutiens pectus ſuum; ſolâ confeſſione purgatus eſt; ſimiliter & nos peccatores exaudi: vt ſicut illi merito petitionis ſuæ fructum donaſti; ita & nobis ſupplicantibus indignis ſeruis tuis veniam digneris impéndere peccatis. ergo quia cordis contriti placáris ſacrificio: tribue nobis hoc tibi offerri quod præcipis; & promeréri indulgentiam quam promittis. ℟. *Amen*. Per miſericordiam tuam Deus noſter *&c.*

*al. voluptatum.

fol. 126. 313. 7 COrdis noſtri ſecreta, quæ quótidie curis carnalibus ſordidantur, hyſſôpi verbi tui, omnipotens Deus, adſparſione mundentur: vt recedat à nobis cállidus ſeminator; & Chriſtus Dñus in nobis máneat conſolator. ℟. *Amen*. Per miſericordiam tuam Deus noſter *&c.*

fol. 54. 131. 239. 8 MIſerere nobis Domine ſecundùm magnam miſericordiam tuam: vt vnde nos erubeſcimus; tu indulgeas: & ea quæ egiſſe nos pœnitet; tu clementer ignoſcas. ℟. *Amen*. Per miſericordiam tuam Deus noſter *&c.*

fol. 138. 180. 9 DEvs qui ſcelera noſtra figmento operta denúdas; qui incerta dubijs, & occulta conſcijs conſuetâ pietate tranſdúcis; vt noxietate próditâ, adſpargas nos rore miſericordiæ tuæ; & velut niue dealbemur vitæ correptione: auerte quæſumus faciem tuam à peccatis noſtris; & omnes iniquitates noſtras delens, ínnoua in viſceribus noſtris Spiritûs tui Sancti infuſionem: quò tali inhabitatore gaudêtes, aperiamus iugiter labia noſtra ad annunciandam laudem tuam. ℟. *Amen*. Per miſericordiam tuam Deus noſter *&c.*

Agno-

fol. 58. 157. 171. 257. 10 AGnoſcentibus nobis iniquitates noſtras, & propria tibi Domino pandentes piácula; eiulantes lacrymis, pectore verberato ſupplices oramus: vt auertas à noſtris ſceleribus faciem tuã; & deleas quæ géſſimus cuncta peccata. crea itaque Deus in *corde noſtro quod ames; & propitiatione ſolitâ dimitte quod odis: ac ſi te crebrò ad iraſcendum noſtra iniqua exáſperant vitia; tua te nobis placabilem reddat indulgentia copioſa. ℟. Amen. Per miſericordiam tuam Deus noſter &c.

*al. cordibus noſtris.

fol. 161. 11 MIſerere nobis Domine ſecundùm magnam miſericordiam tuam; & ab errore reſipiſcentibus clementiæ tuæ áperi ianuam. tuarum itaque miſericordiarum magnitudine non ſinimur malorum noſtrorum óbrui depreſſione: nos enim iniquitates noſtras agnoſcimus; & per moles criminum commiſſorum in noſtris oculis prémimur te precari Domine: vnde nos erubeſcimus, tu ignoſce; & ea quæ egíſſe nos pœnitet; tu dele clementer. ℟. Amen. Per miſericordiam tuam &c.

fol. 167. 12 TIbi ſoli peccauimus Domine; & malum coram tè fecimus: cui quidem non celantur abſcondita noſtra, quæ cordis retinent clauſtra: & tamen erubeſcimus pándere, quod non timemus perpetráre. Sed tu Domine qui non deſpicis pœnitentes; ſuſcipe preces humilium; & veniam tribue peccatorum: ac per potentiam Trinitatis, rectitudinem quâ gradiamur, doceat nos Spiritus Sanctus; & ad ſanctitatis gloriam pértrahat Spiritus rectus; atque ad iuſtificationem principalis deducat Spiritus: vt vnicæ virtutis immenſa poteſtas, & Pater regat quos condidit; & Filius cuſtodiat quos redémit; & Spíritus Sanctus répleat quos creauit. ℟. Amen. Per miſericordiam tuam Deus noſter &c.

fol. 184. 13 CLamamus ad te Domine; miſerere nobis: ſana animas noſtras; quia peccauimus tibi: tuum eſt enim noſtri miſereri [&] prærogáre miſericordiã: tuum eſt animæ vulneribus impéndere curam, & in patefactis ſceleribus debitam non exſérere vindictam, nec condi-

gnam in póſterum repéndere pœnam: da humilitatem, quam placatus inſpicias; & accipe confeſſionem, vt peccata dimittas. ℟. *Amen*. Per miſericordiam tuam Deus noſter *&c.*

fol.195. 14 QVinquageſimum pſalmum medicaminibus plenum * pœnitentiæ meditantes, tu Deus qui cuncta proſpicis,& noſtram linguam perſóluas: vt ſicut Dauid poſt Vríæ Cethæi ſanguinem fuſum per cor contritum & humiliatum diluíſti peccata;ita & noſtrâ ſatisfactione digneris ablúere delicta. ℟. *Amen*. Per miſericordiam tuam Deus noſter *&c.*

*ibi, pœnitentiā.

fol.249. 15 SPiritus Sancte qui ex Patre Filioque procedis; locupléta nos dono tuo benedictionis: quátenus ſpiritu principali confirmati, cæleſti emiſſione mereamur quotidie liberari. Sit ergo ſuper nos benedictio tua, eâque nos ſemper confirma per ineffabilem potentiam Trinitatis: vt inhabitet in nobis Spiritus Sanctus; innouet Spiritus rectus; confirmet Spiritus principalis: atque vnius * teſtimonium ſit virtutis: vt confirmatos nos per Patrem,& innouatos per Filium,cuſtoditos nos eſſe gaudeamus per Spiritum Sanctum. ℟. *Amen*. Per miſericordiam tuam Deus noſter *&c.*

*ibi, teſtimonij.

fol.33.310.387. 16 REdde nobis Domine lætitiam ſalutaris tui;quam amiſimus iniquè gerendo, & prætermiſimus negligendo: tu ad eam nos réuoca; & eam nobis reſtáura: vt peccato expulſo ſuccedat iuſtitia; & mœſtitiâ repulsâ, adſit lætitia. da quæſumus hanc iocunditatem vt peruenire mereamur ad æternam ſalutem. ℟. *Amen*. Per miſericordiam tuam Deus noſter *&c.*

fol.56.87. 17 SEcundùm multitudinem miſerationum tuarum Domine dele iniquitates noſtras: vt quia illæ nos ággrauant; iſtæ nos érigant. cor contritum & humiliatum ne ſpernas in nobis: ſed per ineffabilem potentiam Trinitatis inhabitet in nobis Spiritus Sanctus; innouet Spiritus rectus; confirmet Spiritus principalis; atque vnius teſtimonij ſit virtus: vt confirmatos nos per Patrem,

trem, & innouatos per Filium, cuſtoditos nos eſſe gaudeamus per Spiritum Sanctum. ℟. *Amen*. Per miſericordiam tuam Deus noſter *&c.*

fol.121. 18 HVnc pſalmum medicaminibus pœnitentiæ plenum, vocibus tibi Domine linguâ noſtrâ perſoluimus: poſtulamuſque vt ſicuti Dauid poſt Vriæ Cethæi ſanguinem fuſum, per cor contritum & humiliatum diluiſti commiſſa; ita quoque noſtra Domine ſimili ſatisfactióne dignare amputáre peccata. ℟. *Amen.* Per miſericordiam tuam Deus noſter *&c.*

fol.319.313. 19 LAudet te Domine lingua noſtra annunciando iuſtitias tuas: & exſultent labia noſtra præconio veritatis: vt non diſſoluantur vaniloquio falſitatis. ſicque tibi confitendo, remiſſis criminibus in te exſultemus; vt & in congregatione iuſtorum ſacro ágmine decantantes, vitæ beatæ efficiamur hæredes. ℟. *Amen.* Per miſericordiam tuam Deus noſter *&c.*

fol.47.60.111. 20 NE proijcias nos Domine à facie tuâ; neque auferas miſericordiam tuam à nobis: vt quos reátus fácinorum tenet obnóxios; miſerationis tuæ clementia faciat abſolutos. ℟. *Amen.* Per miſericordiam tuam *&c.*

fol.50.54.318. 21 EXſultent Domine labia noſtra præconio veritatis; vt non reſoluantur vaniloquio falſitatis: ſicque lingua noſtra iudicium veritatis loquatur; vt Chriſtum tuum verum iudicem promptiſſimâ deuotione laudet: atque ità præcepta tua aſſiduè in noſtro corde verſentur; vt greſſus noſtri ab inſidioſis decípulis minimè ſupplantentur. ℟. *Amen.* Per miſericordiam tuam Deus noſter *&c.*

fol.318. 22 AGnoſcentes iniquitates noſtras & ſcelera noſtra, Chriſte Deus noſtræ ſalutis; qui paſſionibus tuis noſtrorum omnium paſſiones extinguis; tribue nobis famulis tuis Domine Ieſu Chriſte indulgentiam criminum & remiſſionem peccatorum; & vitam æternam à te Domine cōſequi mereamur. ℟. *Amen*. Per miſericordiam tuam Deus noſter *&c.*

De Paſſione Domini.

Ff 2 Deus

Fol. 159.

23 DEvs qui ſemper quæ vera ſunt diligis; & quæ ſunt occultata tuâ ſapientiâ, manifeſtas; qui virginalē vterū pro mundi ſaluatione ingredi dignâtus es: adſpárge nos hyſſopo verbi tui; & munda nos ab iniquitatibus noſtris: vt qui tibi ſoli peccauimus, & malum geſſimus coram te; non iratus peccatis tribuas pœnam; ſed propitius ſpiritum rectum qui te inuocet, in noſtris infunde viſceribus. ℞. *Amen.* Per miſericordiam tuam Deus noſter *&c.*

Comment. huius Pſalm. tom. 7. S. Hieronymi.

24 NOs famuli tui ſupplices deprecamur [te] Dñe Ieſu Chriſte: vt pietatis conſilio, magnis facinóribus noſtris immenſam miſericordiam largiaris: noſque per contritionem cordis humiliati, mactando vitia, iugulando delicta, dignum tibi acceptabileque præpares holocauſtum.

51

LI.

* 1 Reg. XXII. 9.

*In finem, intellectûs, Dauid: * cùm venit Doëg Idumæus & nunciauit Sauli;* Venit Dauid in domum Achimélech.

In Editione Romana, *In domum Abimelech.*

Beda.

Senſus myſtici.

Quia titulus iuxta hiſtoriam notus eſt; breuiter de allegoria dicamus: ideo enim Intellectus *titulo inſeritur; vt myſterium quærere non dubites: quia & ipſe* Dauid *ſuis calamitatibus admonitus, de Chriſto futurum* intellexiſſe *narratur.* Dauid *ergo vt ſemper, Chriſtus ſit:* Saul, *Iudæi perſequentes:* Doëc Idumæus, *qui interpretatur* Motus ſanguineus, *Iudas proditor:* Abimelech *Sacerdos, electi diſcipuli; apud quos Dominum & vidit tradiditque. Quidam dicunt* Doëc *Antichriſtum eſſe, cuius membrum Iudas exſtitit: quia ſicut ille Sacerdotes octuaginta peremit; ſic & iſte Martyres qui fidem reſurrectionis tenent, ſit occiſurus.*

In prima parte pſalmi Propheta in Iudam vel in Antichriſtum inuehitur, ne ſe in flagitiis extollat; cui finis grauiſſimus reſtat: Quid gloriaris in malitia? *& reliqua. In ſecunda dicit eum periturum*

iturum ocyius, Sanctorum per omnia ſocietate priuandum : Propterea Deus deſtruet te in finem. *In tertia Sanctos ſtupere dicit quando diabolum nunc in ſæculo bacchantem, conſpexerint in fine damnari* : Videbunt iuſti, & timebunt. *In quarta ipſe Propheta ſperat ſe cum Sanctis in beata vita beandum*: Ego autem ſicut oliua fructifera in domo Dei, ſperaui in miſericordia Dei *& reliqua.*

Feria III. ad Vigilias.

Euſebius Cæſarienſis. *Redargutio morum prauorum, & eorumdem finis.*

S.Athanaſius. *Pſalmus accuſatorius impiorum & iniquorum.*

Pſalmus ad meditandum.

Propheta.

1 QVID GLORIARIS IN MALITIA, ∸QVI: POTENS ∸ES:
† 2 in iniquitate? * totâ die
3 iniuſtitiam cogitâuit lingua tua:
4 ſicut nouácula acúta, fecíſti dolum.
† 5 dilexíſti malítiam ſuper benignitatém:
6 iniquitátem mágis, quàm loqui æquitátem.
DIAPSALMA.
† 7 Dilexíſti ómnia verba præcipitatiónis linguâ doloſâ.
† 8 Proptérea Deus déſtruet te in finem:

Pſalmus in perpetuum decantandus, plenius intelligentiæ, inſpiratus Dauidi : cùm veniſſet Doëg Idumæus, & annunciaſſet Sauli Regi & dixiſſet ei : Dauid fugiendo à te, venit in domum Achimelech Sacerdotis; & ab eo accepit panes & gladium Goliath. *Ob quam Doëg proditionem Saul iratus, occidit primùm quidem 85. Sacerdotes, deinde & cunctos Sacerdotalis ciuitatis Nobe viros, mulieres, paruulos, aſinos & boues. PROPHETA.* 1 Quare ò proditor Doëg gloriaris in tua animi malignitate qui potens quidem factus es in regia Saulis, ſed per iniquitatem? 2 in qua iniquitate fuiſti per ſingulos dies. 3 lingua tua cogitatè locuta eſt quod erat iniuſtum & inſidias: 4 tamquam àcuta nouacula, quæ debeat radere barbam, & iugulum fecet; ſic tu præter exſpectationem feciſti dolum: 5 dilexiſti malum magis quàm bonum: 6 & dilexiſti magis loqui quod iniuſtum erat, quàm quod iuſtum & æquum. * 7 Dilexiſti omnia verba, quæ poſſent præcipitare & demergere innocentes homines in mortem per tuam linguam doloſam. 8 At propter

**Pauſatio aut immutatio muſicæ cantilenæ inter pſallendum.*

euellet

9 euéllet te & emigrábit te de tabernáculo
tuo;

10 & radícem tuam, de terra viuéntium.
DIAPSALMA.

℣.11. Pſal.LXIII.10. † 11 Vidébunt iuſti, & timébunt:

12 & ſuper eum ridébunt ∸ & dicent:

13 *Ecce homo, qui non póſuit Deum, adiutórem*
ſuum:

† 14 *ſed ſperáuit in multitúdine diuitiárum ſuárum*:

15 ∸ *&: præuáluit in vanitáte ſua.*

℣.16. Oſee XIV.7. † 16 Ego autem ſicut olíua fructífera in domo
Dei:

17 ſperáui in miſericordiâ Dei in æternum & in
ſæculum ∸ ſæculi:

† 18 Confitébor tibi in ſæculum, quia feciſti:

19 & exſpectábo nomen tuum, quóniam bo-
num eſt in conſpéctu Sanctórum tuó-
rum.

**Pauſatio aut immutatio muſicæ cantilenæ inter pſallendum.*

hæc Deus deſtruet te in ſempiternum; 9 teque euellet de habitacu-
lo tuo; & inde te emigrare faciet: 10 immo te tuámque ſtirpem
radicitus euellet de terra viuentium. * 11 Videbunt huius prodi-
toris diuinam vltionem homines iuſti, & magis timebunt Domi-
num iudicem iuſtum: 12 & ſuper illum proditorem ridebunt &
ſecum inuicem dicent: 13 *Ecce quò tandem deuènit homo iſte pro-*
ditor; qui ſpem ſuam totam non repoſuit in Deo vt ſibi ille eſſet ad-
iutor; 14 *ſed potiùs ſpem ſuam poſuit in multis diuitijs ſuis*: 15
ſeque contra innocentes validum ac potentem fecit per ſua vana
mendacia atque inſidias. 16 At ego ab illo proditus, non vt ille
eradicabor; ſed firmiſſimè radicabor in domo Dei ceu virens olea
atque fructifera: 17 quia non in diuitijs & mendacijs, ſed in Dei
miſericordiâ ſpem meam poſui: ibique ero in æternum vſque & in
omnia ſæcula. 18 Profitebor igitur tibi Domine debitas laudes
vſque in æternum quòd hæc iuſta iudicia feceris: 19 patienterque
poſthac exſpectabo Diuinum Numen tuum auxilio mihi adfu-
turum: quia id benefic um & benignum eſt coram oculis Sanctorum
tuorum, non in rebus vanis atque caducis ſed in te Deo ſperantium.

Orationes.

Orationes.

MSS. 1 TOtíus mundanæ vanitatis deſtrúctor, omnipotens Deus; fac nos in domo tua ſicut oliuam florére fructíferam: vt in tuâ miſericordiâ ſperantes, ab iniquitatis maledicto ſaluemur. Per Dominum.

Breu. Mozarab. fol. 169. 2 INgeniti Patris vnigenitum Verbum, qui gloriantem contra te in malitia populum ſuſtines; ſupernorum Regem confitentem te gregem ſalua fidelium: vt dum turba malorum totâ die in lingua ſua iniuſtitias cogitat; plebs nomini tuo crédula, cantica tibi déferat ſine fine accepta. [℟. *Amen*. Per miſericordiam tuam Deus noſter: qui es benedictus & viuis & omnia regis in ſæcula ſæculorum. ℟. *Amen*.]

fol. 169. * *ibi*, diſciplinâ. *De paſſione Domini.* 3 DEvs qui gloriantem contra te in malitia * diſcipulum páteris; da nobis ſublimiter gloriari paſſionibus tuis: vt quem * malitia porrecti arcum doloris emiſit; * ſic ſpículum vulneris in eo credulitas defígat voluntariâ ſuâ confeſſione. ℟. *Amen*. Per miſericordiam tuam Deus noſter *&c.*

Benedictio.

Comment. huius Pſalm. tom. 7. S. Hieronymi. DEvs nobis præſtare dignetur vt ab omni dolo liberi, ab omni iniquitate mundati, Filium Dei æqualem Patri Spirituique Sancto confeſſi; mereamur ſicut oliua fructiferâ in Hieruſalem cæleſti plantari.

---

52 LII.

In finem, pro Maeléth, intelligentiæ, Dauid.

In Edit. Rom. *Pro Amalech, intellectus, Dauid.*

Beda.

I. Reg. XXX. *Regum narrat hiſtoria cùm* Dauid *apud Achis exſularet, & cum eo deſcenderet in caſtra ad prælìandum contra Saul; latrunculos* Amalech *vaſtaſſe ciuitatem Sicelech, raptiſque* Dauid *& ſociorum*

eius

eius vxoribus, filijs ac ſubſtantijs abiiſſe: & hoc comperto, Dauid *eos perſequutus eſt; & inter conuiuia repertos internicioni dedit.* Intellexit *ergo* Dauid *Chriſtum de ſuo ſemine naſciturum, Gentiumque perſecutionem contra Eccleſiam eius, quaſi* Amalech *contra Sicelech ciuitatem* Dauid, *eſſe ſæuituram; ſed eaſdem mox, ne animas quas de Eccleſia rapuerant, poſſent occidere, Chriſto victore proſternendas vel ad fidem ſcilicet, vel ad damnationem. & ideo rectè titulus dicit* In finem, Amalech, *id eſt, in Chriſtum pro Gentibus:* Intellectûs Dauid, *quia ipſe* intellexit *quid hæc quæ geſſerat, myſterij ſalutaris tenerent.* Amalech *interpretatur*, Populus lambens; *quia qui terrena nimiùm deſiderant, ea iam ambiendo quaſi* lambere *videntur: pro horum ergo conuerſione vel punitione pſalmus iſte formatur.* (Senſus myſticus.)

In primo membro pſalmi Eccleſia loquitur, increpans eos qui vel corde vel opere corrumpi non metuunt: Dixit inſipiens in corde ſuo, Non eſt Deus. *In ſecundo dicit eos recepturos mala quæ fecerint Chriſtianis:* Nonne cognoſcent omnes, *& cætera. In tertio, fideles monet æquanimiter ſæculi ferre moleſtias, donec iudicium maieſtatis adueniat; vbi beati omnes iudicantur bona recipere:* Quis dabit ex Sion ſalutare Iſrael?

Feria IV. ad Vigilias.

Euſebius Cæſarienſis. *Saluatoris* [al. *ſalutis*] *apparitio: & atheiſmi amandatio.*

S. Athanaſius. *Pſalmus accuſatorius impiorum & iniquorum.*

Pſalmus ad meditandum.

Propheta.

1 DIXIT INSIPIENS IN CORDE SVO; *NON EST DEVS.*

† 2 Corrúpti ſunt & abomінábiles ſacti ſunt in iniquitátibus: (℣. 1. Pſalm. XIII.)

3 non eſt qui fáciat bonum.

† 4 Deus de cælo proſpéxit ſuper filios hóminum,

Pſalmus in perpetuum decantandus per chorum ſiue pro choreæ; plenus intelligentiæ, inſpiratus Dauidi. PROPHETA. 1 Homo ſtultus & amens cogitauit & dixit animo ſuo quòd non ſit Deus. 2 Sed & cæteri quoque homines per Adæ peccatum vitiati, ſe ſuaſque vias valde corruperunt, abominabileſque Deo facti ſunt ob iniquitates ſuas: 3 nec eſt quiſquam hominum, qui ſuis viribus faciat id quod bonum eſt ſecundùm Deum. 4 Deus de cælo proſpexit ſu-

vt

5 vt vídeat ſi eſt intélligens ⸗ aut: requírens
Deum.

† 6 Omnes declinauérunt; ſimul inútiles facti
ſunt:

7 non eſt qui fáciat bonum; non eſt, vſque
ad vnum.

† 8 Nónnè ſcient ⸗ ómnes: qui operántur ini-
quitatem?

9 Qui déuorant plebem meam vt cibum panis,
† Deum non inuocauérunt:

10 illic trepidauérunt timóre, vbi non erat ti-
mor.

† 11 quoniam Deus diſſipáuit oſſa eórum, qui ho-
minibus placent:

12 confúſi ſunt; quóniam Deus ſpreuit eos.

† 13 Quis dabit ex Siòn ſalutáre Iſraél?

14 cúm conuérterit Deus captiuitátem plebis
ſuæ,

---

per filios hominum in terra, 5 vt videret ſi eſſet aliquis homo, qui in-
telligeret & agnoſceret Deum, eique placere perquireret. 6 Et ecce
vidit quòd omnes homines deflexerint, & auerterint ſe ab ipſo; &
cuncti pariter iniquitatibus adhærentes, inutiles effecti ſint & inepti
ad opera bona, Deo digna; 7 & quòd non ſit quiſquam hominum,
qui ſuis viribus faciat id quod bonum eſt ſecundùm ipſum Deum:
& non ſit talis, ne vnus quidem. 8 Verùm numquid non aliquando
tandem Deum agnoſcent omnes qui faciunt quod iniquum eſt? 9
Qui populum qui mecum eſt, deprædantes deuorant ac ſi famelici
comederent eſcam panis, hi Dominum non inuocauerunt in neceſſi-
tatibus ſuis: 10 quapropter & vano quoque timore ibi timuerunt, ex-
territi ſunt atque obſtupuerunt; vbi vera timendi cauſa non erat.
11 & merito, nam conſueuit Deus diſperdere ac diſſipare robora
vireſque ſtudentium placere ſibi & hominibus, & non Deo. 12 qui
humani fauoris ſpe tandem fruſtrati, pudore ac rubore ſuffuſi ſunt,
eo quòd Deus nihili fecerit & proiecerit eos. 13 O vtinam quis
det & emittat de monte Sion ſaluatorem Iſraelis! 14 nam cùm Do-
minus captiuum populum ſuum Iſraéliticum à prædatorum ſuorum

15 exſultábit Iacòb ÷ &: lætábitur Iſraël.

---

captiuitate in patriam reduxerit; 15 tunc Iacobi patriarchæ progenies exſultabit gaudio, populuſque Iſraëliticus lætabitur, ab omnium ereptus ſeruitute malorum.

Orationes.

MSS.

1 RESpiciens de cælo ſancto tuo Deus pijſſime; pone terminum inſipientiæ noſtræ: vt à terroribus vanis éruti, tibi ſoli de puritate cordis integrâ placeamus. Per Dominum.

Comment. huius Pſalm. tom. 7. S. Hieronymi.

2 SVpplices [tè] deprecamur Deus, vt declinantes à loquacitate ſuperfluâ, te inſtruente intelligâmus omnia in tuâ dominatione conſiſtere: qui digneris ablatâ captiuitate vitiorum, erígere nos in libertatem virtutum.

---

53 LIII.

In finem, in carminibus, intellectûs, Dauid. *Cùm veniſſent Ziphæi, & dixiſſent ad Saul; Nonne Dauid abſcónditus eſt apud nos?

* I. Reg. XXIII. 19. XXVI. 1.

Beda.

Senſus myſticus.

Intellectus Dauid, *accipiendus eſt vt ſupra: quia videlicet ango-*
ribus obſeſſus, ſed inopinatè liberatus, quid Eccleſiæ Chriſti, cuius
& ipſe membrum erat, venturum eſſet intellexit: *& hunc eumdem*
intellectum *ſuum* in carminibus, *hoc eſt, in maximis lætitiæ lau-*
dibus extulit. ſemper enim (ni fallor) Pſalmi, qui In carmini-
bus *inſcribuntur, exſultationem canentis inter aduerſa denun-*
ciant. Ziphæi *interpretantur*, Florentes; *quod in hoc ſæculo pec-*
catoribus datum eſt: vbi ad tempus libertate perfida proſperari ſi-
nuntur: fidelibus è contrario contemptis, & impiorum obſtinatio-
ne concluſis.

A Saulis *periculo Propheta liberatus, per totum pſalmum Domi-*
no gratias agit, quia ei Ziphæorum *non potuit nocere propoſitio. In*
prima parte deprecatur, ne eum inimici fortiſſimi grauare præ-
ualeant: Deus in nomine tuo ſaluum me fac. *Secundo loco aduer-*
ſarios ſuos ſpirituali pietate ſupplicat debere conuerti: [Ecce enim

Deus

Deus adiuuat me.] *quod omnem conuenit petere Chriſtianum, vt à* florentibus *huius mundi ita liberetur; quatenus eis conuerſionis gratia non negetur.*

Quotidie ad horam primam.

Euſebius Cæſarienſis. *Oratio eius qui propter Deum exagitatur.* [al. *qui ſecundùm Deum decertat.*]

S. Athanaſius. *Pſalmus in interpellatione & oratione & deprecatione.*

Pſalmus ad precandum.

Propheta.

1 DEVS IN NOMINE TVO SALVVM ME FAC:

2 & in virtúte tua iúdica me.

† 3 Deus exáudi oratiónem meam;

4 áuribus pércipe verba oris mei:

℣. 5. Pſalm. LXXXV. 14.

† 5 quóniam aliéni inſurrexérunt aduérsùm me;

6 & fortes quæſiérunt ánimam meam;

7 & non propoſuérunt Deum ante conſpéctum ſuum.

DIAPSALMA.

† 8 Ecce ÷ enim: Deus ádiuuat me;

9 ÷ &: Dominus ſuſcéptor eſt ánimæ meæ.

† 10 Auérte mala inimícis meis:

Pſalmus in perpetuum decantandus cum inſtrumentis muſicis carminum, plenus intelligentiæ, inſpiratus Dauidi: quando cùm ipſe ſe abſcondiſſet in deſerto Ziph, venerunt Ziphæi, & prodiderunt eum Sauli Regi dicentes: Nonne ecce Dauid latitat apud nos in locis tutiſſimis ſyluæ in colle Haehila, quæ eſt ad dexteram deſerti? nunc ergo ſicut deſiderauit anima tua vt deſcenderes, deſcende: noſtrum autem erit vt tradamus eum in manus tuas. *PROPHETA*. 1 Deus in diuino tuo nomine atque auxilio ſalua me de manibus Saulis: 2 & in tua fortitudine fac pro me iudicium, liberando me innocentem ab hoc perſecutore meo. 3 Deus exaudi hanc orationem meam; 4 & præbe benignas aures ſupplicibus his verbis oris mei: 5 quia Ziphæi iſti à me animo ſuo alieni, inſurrexerunt aduersùm me; 6 & viri robuſti animam vitamque mihi eripere quæſierunt: 7 teque iuſtum iudicem Deum non poſuerunt ante oculos mentis ſuæ. *8 Sed ecce Deus auxiliatur mihi: 9 & ex aduerſo illorum, Dominus eſt defenſor animæ & vitæ meæ ne corruam. 10 Iuſto iudicio tuo Domine auertes à me, & retorquebis in inimi-

**Pauſatio aut immutatio muſicæ cantilenæ inter pſallendum.*

11 ÷ & : in veritáte tua diſpérde illos.

† 12 Voluntáriè ſacrificábo tibi :

℣. 13. Pſal. LI. 21. 13 ÷ & : confitébor nomini tuo Domine, quoniam bonum eſt.

† 14 quóniam ex omni tribulatióne eripuíſti me :

15 & ÷ ſuper : inimícos meos deſpéxit óculus meus.

---

eos hos meos mala quæ in me cogitauerant : 11 & pro tua iuſtitia & fidelitate veracium promiſſorum tuorum, funditus perde illos. 12 Id cùm tu feceris, ego ſponte promptoque animo tibi ſacrificia offeram; 13 debitaſque laudes profitebor Diuino numini tuo:& eo quòd bonum ſit ac per ſe amandum; 14 & præterea eo quòd à tribulatione omni quacumque me liberaueris ; 15 & oculus meus iam ab alto ſecurè tutoque reſpexerit in inimicos meos diuinâ vltione profligatos ac perditos.

Orationes.

MSſ. 1 SAluífica Domine Eccleſiam tuam, in tui nominis protectione fidentem : vt deſpectis inimicis, voluntariá te confeſſione magnificet. Per Dñum noſtrum.

Breu. Mozarab. fol. 114. 2 SAlua nos Domine in tuo nomine ; & libera in virtute : educ de tribulatione ; & reple iocunditate : ne à ſalute noſtra præſidium rétrahas ; & quò minus liberemur virtutem impendas : vt dum nobis ſalus tua præſtatur ex munere, tibi gloria rependatur in laude ; & nobis libertas contíngat in requiem. [℟. *Amen*. Per miſericordiam tuam Deus noſter : qui es benedictus & viuis & omnia regis in ſæcula ſæculorum. ℟. *Amen.*]

fol. 137. 3 COncede Domine vt tuo noſtra ſalus perficiatur in nomine ; noſque in virtute tua libera, quos proprijs infirmitatibus præpedítos agnoſcis : vt tuum ſit omne quod ſumus ; qui feciſti ex nihilo vt eſſemus. [℟. *Amen*. Per miſericordiam tuam Deus noſter *&c.*]

fol. 173. 4 ADiuua nos Deus ſalutaris noſter ; qui ſuſceptor es animarum noſtrarum ; vt in nomine ſancto tuo lætemur ; & qui cenſémur vocabulo Chriſti ; mereamur eius

eius participio pérfrui: ſicque æterna conſequamur gaudia; & præſentia ſuperemus aduerſa: vt per omnia te laudemus; & te in nobis eſſe gaudeamus. ℟ *Amen.* Per miſericordiam tuam Deus noſter *&c.*

Comment. huius Pſalm. tom. 7. S. Hieronymi.

5 SVpplices [te]deprecamur Dñe Ieſu Chriſte vt tuo adiutorio ab inimicis ſaluati, à tribulationibus mundanis erépti, [te] caput noſtrum Dominum Ieſum Chriſtum, quem in cælis ſuſpícimus, mente & opere proſequamur.

---

54 LIV.

In finem, in carminibus, intellectûs, Dauid.

Beda.

Senſus myſticus.

In finem *in Chriſtum*: In carminibus, *in gaudijs ſpiritualibus*: Intellectûs Dauid; *quia eum* intellexit *incarnandum, per quem ſe nouit à tribulatione liberandum.*

Per totum pſalmum duobus Diapſalmatibus *diſtinctum, verba ſunt Domini. In prima parte petit ne ſua in tribulatione poſiti deſpiciatur oratio, deprecans liberationis celeritatem, quam ex carnis infirmitate probabatur expetere*: Exaudi Deus orationem meam. *Secundo loco Iudæorum deſtrui ſupplicat iniquitates; quoniam in ciuitate eorum erat contradictio veritatis:* * Præcipita Domine, & diuide linguas eorum *& cætera. Tertio dicit quæ obſtinatis Iudæis pro ſuis ſceleribus nouerat euenire*: * Veniat mors ſuper illos *& reliqua. Poſt hæc introducitur pia conſolatio; ne quis fidelium audita Iudicis ſeueritate terreatur*: [Iacta in Deum cogitatum tuum] *& reliqua.*

* *Caſſiod.* Exſpectabam eum.
* *Caſſiod.* Non eſt enim illis commutatio.

Euſebius Cæſarienſis. *Manifeſtatio eorum quæ in Chriſtum audacter facta ſunt.*

Feria IV. ad Vigilias.

S. Athanaſius. *Pſalmus in interpellatione & oratione & deprecatione.*

Pſalmus ad precandum.

Propheta.

1 EXAVDI DEVS ORATIONEM MEAM;
2 & ne deſpéxeris deprecatiónem meam:

Pſalmus in perpetuum decantandus cum inſtrumentis muſicis carminum, plenus intelligentiæ, inſpiratus Dauidi. PROPHETA.
1 Auribus percipe Deus orationem hanc meam; 2 & depreecationem
incén-

3 inténde mihi, & exáudi me.

℣. 4. Pſal. LXXVI. 4. † 4 contriſtátus ſum in exercitatióne mea,& conturbátus ſum

5 à voce inimíci ÷ &: à tribulatióne peccatóris:

† 6 quóniam declinauérunt in me iniquitátes; & in ira moleſti erant mihi.

† 7 Cor meum conturbátum eſt in me; & formído mortis cécidit ſuper me.

℣. 8. 9. Ita diſtinguit cod. Alexandrinus. † 8 timor & tremor venérunt ſuper me;

9 & contexérunt me ténebræ.

† 10 & dixi: *Quis dabit mihi pennas ÷ ſicut: colúmbæ; & volábo & requiéſcam?*

† 11 Ecce elongáui fúgiens;& manſi in ſolitúdine. *DIAPSALMA.*

12 exſpectábam eum qui ſaluum me fecit à puſillanimitáte ſpirítûs & tempeſtáte.

13 Præcípita Domine, díuide linguas eórum:

---

hanc meam ne deſpicias: 3 attende mihi oranti; meque deprecantem exaudi. 4 quia valde ſum contriſtatus & animo conſternatus in aſſidua meditatione malorum quæ ego patior, de quibus iugiter mecum alloquor: & quia conturbatus, ac metu & timore perfuſus ſum 5 propter inimici vocem mihi minantem, & propter perturbationem ac perſecutionem, quâ me impius peccator affligit. 6 nam hi inimici mei impoſuerunt mihi iniquitates & crimina falſa: & cum ira, iampridem inueterato odio aduerſabantur mihi. 7 Anima mea doluit & conturbata eſt in intimis vitalibus meis: & formido mortis irruit ſuper me: 8 timor & tremor venerunt ſuper me; 9 meque operuerunt tenebræ mœſtitiæ atque doloris. 10 vnde & dixi; *O quis mihi dederit alas veloces vt ſunt alæ columbæ; vt & hinc auolem in locum tutum, & ibi quieſcam ſecurus?* 11 Ecce autem profugiendo procul abiui à meis, & in hoc deſerto ſum commoratus: * 12 vbi ſolum Deum exſpectabam, qui me ſaluaret à puſillanimitate,& procella ac tempeſtate tot tentationum atque terrorum. 13 Domine pro iuſtitia tua demerge in profundum hos peccatores: eorumque linguas ac ſententias diuide; ne inter ſe conſentiant in

**Pauſatio aut immutatio muſicæ cantilenæ inter pſallendum.*

quó-

14 quóniam vidi iniquitátem & contradictiónem in ciuitáte;

† 15 die ac nocte circúmdabit eam ſuper muros eius:

℣.16. Ierem. VI. 6. 7. 16 iníquitas & labor in médio eius & iniuſtitia:

† 17 & non defécit de platéis eius vſúra & dolus.

† 18 Quóniám ſi inimícus ∸ meus: maledixiſſet mihi, ſuſtinuiſſem ∸ útique:

† 19 & ſi is qui óderat me, ſuper me magna locútus fuiſſet, abſcondiſſem me forſitan ab eo.

℣.20. Iob XIX. 19. Pſal. XL. 10. † 20 tu verò homo vnánimis, dux meus, & notus meus:

† 21 qui ſimul mecum dulces capiébas cibos;

22 in domo Dei ambuláuimus cum conſénſu.

† 23 Véniat mors ſuper illos ∸ &: deſcéndant in inférnum viuéntes:

---

malum meum: 14 nam in eorum ciuitate iniquitatem contra ius fieri vidi, & contradictionem contra verum; 15 quæ die ac nocte indefinenter circumibit in muris eius: 16 in cuius ciuitatis medio iniquitas & labor fiet quo probi vexentur; & iniuſtitia committetur: 17 nec de eiuſdem vrbis latis vijs vbi venalia venduntur, & commercia fiunt, vſura defuit & fraus. 18 Profecto ſi aliquis apertus inimicus meus probris ac maledictis me affeciſſet; ſuſtinuiſſem vtique tolerantius: 19 & ſi aliquis qui me iampridem odiſſet, grandia calumniarum & minarum verba contra me dixiſſet; potuiſſem vtique me abſcondere ab eo. 20 at tu ô homo me maledictis ac probris affeciſti, & magna contra me mala dixiſti, qui paulò antè eras amicus meus vnanimis, & dux & princeps à me conſtitutus, & notus meus ac familiaris; 21 qui vnà mecum pariter dulcorabas eſcas atque ſumebas; ac dulce ſecretum atque colloquium ego & tu communiter habebamus; 22 & ſimul quoque vnanimiter ambulabamus in templo Dei. 23 Dignum ſanè eſt vt ſuper eiuſmodi homines veniat mors repentè: & vt abſorpti à terra, viui deſcendant

quó-

† 24 quóniam nequítiæ in habitáculis eórum in medio eórúm .
† 25 Ego ∻ áutem : ad Deum clamáui ; & Dominus ſaluábit me :
† 26 véſperè & mánè & merídiè narrábo ,
27 & annunciabo; & exáudiet vocem meam .
† 28 rédimet in pace ánimam meam ab his qui appropínquant mihi ;
29 quóniam inter multos erant mecum .
† 30 Exáudiet Deus: & humiliábit illos qui eſt ante ſæcula :
DIAPSALMA .
† 31 non enim eſt illis commutátio :
32 & non timuérunt Deum .
33 exténdit manum ſuam in retribuéndo :
† 34 contaminauérunt teſtaméntum eius :
35 diuíſi ſunt ab ira vúltûs eius;& appropinquáuit cor illíus .

---

in infernum : 24 quia malitia eſt in his temporarijs hoſpitijs & congregationibus eorum , & inter eos & in viſceribus ipſorum .
25 Cæterùm ego in hac contriſtatione & tribulatione mea clamaui ad Deum , opem eius implorans : & ipſe Dominus (vti ſpero) me ſaluabit à malo . 26 Veſpere & mane & meridie totoque die pergam ei exponere 27 atque nunciare miſerias meas ac neceſſitates: & ipſe Deus (vti confido) exaudiet aſſiduam hanc vocem meam , quâ ipſum inuoco . 28 ipſe tàndem redditâ mihi pace & tranquillitate, animam meam redimet & liberabit ab iſtis appropinquantibus mihi vt me opprimant : 29 nam cum bene multis coniuratis aduersùm me erant . 30 Exaudiet ergo me Deus : illoſque humiliabit qui eſt ante condita ſæcula & manet in æternum . * 31 nam non eſt illis aduerſarijs meis immutatio vlla à malitia ad bonitatem ; 32 nec Deum timuerunt. 33 idcirco Deus iam tetendit manum ſuam vltricem in retribuendo illis condigna ſupplicia ; 34 eo quòd profanauerint & violauerint pactum cum ipſo Deo ínitum , legem eius præuaricando ; 35 ſeſeque diuiſerint à conſideranda ira faciei eiuſdem Dei in peccatores ; & eo quòd cor animuſque vniuſcuiuſque

**Pauſatio aut immutatio muſicæ cantilenæ inter pſallendum.*

molliti

℣. 36. Pſal. XXVII. 3. LXI. 5. † 36 mollíti ſunt ſermónes eius ſuper óleum;& ipſi
ſunt iácula.

℣. 37. Pſal. XXXVI. 5. I. Petri V. 7. † 37 Iacta ſuper Dominum curam tuam; & ipſe te
enútriet:

38 non dabit in æternum fluctuatiónem iuſto.

† 39 Tu verò Deus dedúces eos in púteum intéritûs.

℣. 40. Iob XV. 32. XXII. 16. Prou. X. 27. † 40 viri ſánguinum & dolóſi non dimidiábunt
dies ſuos:

41 ego autem ſperábo in te ÷ Dómine:

---

illorum appropinquauerit mihi ad oppugnandum me iniuſtè; 36 & cuiuſque illorum verba fuerint mollia & lenia pluſquàm oleum, cùm re ipſa ea ſagittæ eſſent & lanceæ eum inſidijs transfigentes. 37 Tu autem quiſquis affligeris, proijce ſuper Dominum omnem ſollicitudinem & anxietatem animi tui: & ipſe Dominus te enutriet: 38 nec enim ſinet hominem iuſtum inter perſecutiones fluctuari ſemper. 39 At ipſos impios perſecutores meos tu Deus deduces in puteum perditionis & gehennæ. 40 & viri quidem ſanguinarij & fraudulenti, vt plurimum non pertingent ad dimidium dierum vitæ ſuæ, quos ſibi promittebant: 41 ego autem ſpem omnem & fiduciam habebo in te Domine.

Orationes.

MSS. *De paſſione Domini.*

1 IEſu Domine, qui ante ſæcula cum Patre & Spiritu Sancto manens; conditionémque humanam ſuſcipiens; ab vnánimo diſcipulo próditus, mortem ſubiſti pro pérditis; exaudi orationem ſupplicum: & præſta vt te veſperè, manè, meridiéque laudantes; mereamur ab huius ſæculi tempeſtatibus defenſari. Qui viuis & regnas cum eodem Deo Patre in vnitate eiuſdem Spiritûs Sancti Deus per omnia ſæcula ſæculorum. *Amen.*

Brev. Mozarab. fol. 175.

2 ECce Domine poſiti in perturbatione mundanâ, quietem ſolitudinis eligentes, elongári fugiéndo à terrenis actibus cúpimus; vt à puſillo animo & tempeſtate ſaluemur. qui ergo nunc locorum præparatam re-

 quiem

quiem exſpectamus; præbe nobis vt exempto humano ſtrepitu, in ſolâ dulcedinis tuæ contemplatione lætemur. ℟. *Amen*. Per miſericordiam tuam Deus noſter: qui es benedictus & viuis & omnia regis in ſæcula ſæculorum. ℟. *Amen*.

fol. 184. 3 DEvs qui in exercitatione noſtrâ contriſtari nos inſpicis, da nobis potentiſſimum auxilium in victoriâ ſanctæ Crucis: vt qui exemplo tuo mundum decertamus euincere; cælos mereamur & poſt tranſitum poſſidére. ℟. *Amen*. Per miſericordiam tuam *&c.*

De paſſione Domini.

fol. 192. 4 INtende & exaudi nos Domine; quos frendentis inimici aduerſitas conturbat; & contritio perſequentis exágitat: vt dum cernis mentes in nos deſæuire rebelles; magnánimes nos efficias, & inuictâ virtute ſuccíngas. [℟. *Amen*. Per miſericordiam tuam *&c.*]

fol. 208. 5 COntriſtamur ecce Domine à voce inimici; dum feralia ſuper nos cadunt iacula odij: ſed tu qui pro nobis acerba ſuſtuliſti opprobria; nos famulos tuos & à tribulatione peccatoris elónga; & declinantes, virtutis tuæ diſperde potentiâ. [℟. *Amen*. Per miſericordiam tuam tuam Deus noſter *&c.*]

De paſſione Domini.

Comment. huius Pſalm. tom. 7. S. Hieronymi.

6 NOs ſupplices deprecamur, vt à te Domine exaudíti; nec peccati oleo delibúti; à te enutríti; à te ab huius ſæculi fluctibus liberati; à te mereamur longitudinem dierum pro bonis actibus adipíſci. *Amen*.

---

55 LV.

In finem: pro populo, qui à ſanctis longè factus eſt. Dauid, in tituli inſcriptionem. Cùm tenuérunt eum Allóphyli in Geth.*

*1. Reg. XXI. 13

Beda.

Senſus myſticus.

In Hebræo ità habet; Pro columba muta longitudinem Dauid humilis atque perfecti: cùm tenuiſſent eum Philiſthijm in Geth. Colum-

Columba muta, & Dauid humilis atque perfectus, *Chriſtus monſtratur in paſſione. Quod verò translatio noſtra dicit*, Pro populo qui à ſanctis longè factus eſt, *id eſt, pro comitibus* Dauid, *qui* in Geth *exſulantes* longè facti ſunt *à Iudæa, in qua* Sancta ſanctorum *fuerunt; ſignificat pro Chriſti diſcipulis, qui tempore paſſionis eius ſcandalizati fuerunt, pſalmum hunc eſſe cantatum: pro quorum fide ne deficeret, ipſe Dominus ſe rogaſſe teſtatur.* Dauid in tituli inſcriptione, *Dominus in paſſione; vbi* attitulatus *eſt Rex eſſe Iudæorum, id eſt, omnium credentium & confitentium Deum.* Cùm tenuiſſent eum Allophyli in Geth; *cùm crucifixiſſent eum Iudæi, vel milites Pilati*: Geth *enim quæ interpretatur* Torcular, *preſſuram Crucis indicat. Poſſunt in* columba muta *vel in* populo qui à ſanctis longè factus eſt, *cuncti fideles intelligi; qui ab æternis* Sanctis *exſulantes, cum Apoſtolo dicunt;* Dum ſumus in hoc corpore, peregrinamur à Domino: *pro quibus* Dauid *pſallere non ceſſat; ille videlicet qui ſedet ad dexteram Dei, qui etiam interpellat pro nobis. Poteſt & ex perſona Eccleſiæ dictus pſalmus intelligi; quæ ſemper in ſæculo preſſuram pati non deſinit, diuerſis afflictionibus onerata.*

In prima ſectione pſalmi, mater orat Eccleſia, confidens ſe tandem ab inimicis eſſe liberandam: Miſerere mei Deus quoniam conculcauit me homo. *Secunda ſectione proprias enumerat paſſiones, gratias agens quia de crebris ſit erepta periculis; nec ſe [dicit] formidare mala quæ celerrimè tranſeunt*: Totâ die verba mea exſecrabantur. *In tertio loco, in futura illa beatitudine laudes ſe dicit Domino iugiter cantaturam; qui eam de huius ſæculi aduerſitate liberauit*: In me ſunt Deus vota tua *& reliqua.*

Feria IV. ad Vigilias. Euſebius Cæſarienſis. *Iuſti gratiarum actio ab inimicis liberati.*
S. Athanaſius. *Pſalmus in interpellatione & oratione & deprecatione.*

Pſalmus lamentationis ad precandum.

Propheta. 1 MISERERE MEI DEVS QVONIAM CONCVLCAVIT ME HOMO:
2 totâ die impúgnans tribuláuit me:

In perpetuum decantandus pſalmus, compoſitus pro populo illo exſule 400.*virorum elongato à Sanctuario Dei; qui ſcilicet conuenerant cum Dauide in perſecutione Saulis: inſpiratus ipſi Dauidi, ſtabiliterque recolendus ac ſi eſſet titulus inſculptus in columna. id quod factum eſt poſtquam detinuerunt Dauidem Philiſthæi in ciuitate Geth, ad cuius regem Achis confugerat.* PROPHETA. 1 Miſerere mei Deus quia inimicus homo me conculcauit; 2 & omni

† 3 conculcauérunt me inimíci mei totâ die :
4 quóniam multi bellántes aduérsùm me.
† 5 ab altitúdine diéi timébo :
6 ego vérò in te ſperábo .
† 7 In Deo laudábo ſermónes meos .
℣. 8. Pſal. CXVII. 6. Hebr. XIII. 6.
8 in Deo ſperaui: non timébo quid fáciat mihi caro .
† 9 Totâ die verba mea exſecrabántur :
10 aduérſum me omnes cogitatiónes eórum in malum .
† 11 inhabitábunt & abſcóndent .
† 12 ipſi calcaneum meum obſeruábunt *ſicut ſuſtinuérunt ánimam meam .
13 Pro níhilo ſaluos fácies illos :
14 in ira pópulos confrínges .
† 15 Deus vitam meam annunciaui tibi :

In cod. Vaticano ſic diſtinguitur à ℣. 3.
Conculcauerunt me inimici mei tota die ab altitudine diei .
Quoniam multi qui debellant me , timebunt ?
ego vero in te ſperabo .
In Deo laudabo ſermones meos tota die .

---

die pugnans , me tribulauit : 3 conculcàuerunt me hi inimici mei & inſidiatores totâ die: 4 multi enim ſunt qui pugnant contra me. 5 in quocumque die timuero & territus fuero ab alto & medio diei, quando fugiendo latére non poſſum ; 6 in te tamen ego vel tunc maximè ſperabo . 7 In adiutorio Dei laudabo veracia fuiſſe verba & promiſſa Dei ad me facta : 8 in Deo ſperaui ; ac proinde non timebo quidquid mihi faciat carneus & mortalis homo . 9 Omni die hi inimici mei verba mea abominabantur ; & ſermones de me ſolicitè tractabant : 10 omneſque cogitationes eorum contra me erant ad malum mihi inferendum . 11 qui & congregabuntur etiam , & ſimul habitabunt , ac ſeſe abſcondent ; 12 meumque greſſum diligenter obſeruabunt , ſicut deſideranter exſpectauerunt eripere mihi animam & vitam . 13 Sed tu Domine nullo modo ſaluos facies eos : 14 quinimmo in irá tuâ iuſtâ hos bellantes contra me populos deijcies atque confringes . 15 Deus meus ærumnas & pericula vitæ meæ expoſui tibi ; & quæ intra me ſunt enumerata ſunt tibi:

poſuiſti

16 poſuíſti lácrymas meas in conſpéctu tuo:
† ſicut & in promiſſione tua.
17 Tunc conuerténtur inimíci mei retrórſum;
18 in quacúmque die inuocáuero ÷ te:
† 19 Ecce cognoui quoniam Deus meus es.
20 in Deo laudábo verbum,
21 in Domino laudábo ſermónem:
22 in Deo ſperáui; non timébo quid faciat mihi
† homo.
23 In me ſunt Deus vota ⁎ tua: ÷ quæ:
ỳ.24. Pſal. CXIV. 8. † reddam, laudatiónes tibi:
24 quóniam eripuíſti ánimam meam de morte;
ỳ.26. Iob XXXIII. 30. 25 & pedes meos de lapſu:
26 vt pláceam coram Deo in lúmine viuéntium.

---

16 & in tuo conſpectu poſuiſti omnes lacrymas meas, vt me ingemiſcentem reſpiceres & non dẽſereres: ſicut & id à te faciendum eſſe iam olim fuit in promiſſione tuâ mihi factâ. 17 Itaque tunc inimici mei à te vertentur retrorſum; 18 nimirum quacumque te die ſupplex inuocauero. 19 Ecce experimento agnoui quòd Deus meus es tu. 20 itaque ob Dei gratiam eius dictum atque promiſſum laudabo; 21 per Domini gratiam eiuſdem prædicabo ſermonem, quo mihi bona promiſit: 22 in Deo ſperaui; non igitur timebo quid faciat fragilis homo mihi. 23 In memoriâ meá ſunt vota illa ò Deus quæ reddam tibi, laudes ſcilicet actioneſque gratiarum; 24 propterea quòd animam meam liberaueris de morte; 25 & pedes meos de caſu liberaueris ne laberentur; & oculos meos de lacrymis abſterſeris ne ampliùs flerem præ meis acerbitatibus: 26 vt demum tandem placeam coram te Deo in ſerenâ luce beatè viuentium.

Orationes.

MSS. 1 BEllorum inuiſibilium optime propugnator æterne Deus; qui in te fidentes ab inimicis óbrui non permittis; exterge, precamur, ab oculis noſtris peccati lacrymas: vt dum carnalia bella, te adiuuante comprímimus; placére tibi in lumine viuentium mereamur. Per Dominum noſtrum Ieſum Chriſtum.

Deus

Breu. Mozarab. fol. 173.

2 DEvs, vitam noſtram annunciamus tibi, quoniã inferna moriendo viciſti: tu enim infirma noſtra agnoſcis; qui ſolus inſpector es cordis, pone quæſumus in cóſpectu tuo lacrymas noſtras: vt repromiſſionis percipiant donum; dum per illud, ſanctum parauérimus indulgéntiæ fructum. ℟. *Amen*. Per miſericordiam tuam Deus noſter: qui es benedictus & viuis & omnia regis in ſæcula ſæculórum. ℟. *Amen*.

De Paſſione Domini.

fol. 186.

3 MIſerere noſtri Domine: & ne conculcari nos ab inimico luminum patiáris; qui redemiſti nos pretio Crucis: vt infecto aduerſario noſtro, tu ſolus pro nobis obſiſtas; qui perſtrepentis mundi deuincis procellas. ℟. *Amen*. Per miſericordiam tuam Deus *&c.*

fol. 211.

4 POne Domine in conſpectu tuo contra eos qui nos odérunt, noſtrarum óbices lacrymarum: vt iam tandem inimici noſtri conuertantur retrorſum; qui nos inſáno odio perſequuntur: ſicque rogamus, noſtri criminis incendia vbertas lachrymarum extinguat; vt paſſionis tuæ celebritas, per arctam gradientes viam ad gaudia nos pértrahat infinita. ℟. *Amen*. Per miſericordiam tuam Deus noſter *&c.*

De paſſione Domini.

Comment. huius Pſalm. tom. 7. S. Hieronymi.

5 DEprecamur Domine, vt compreſſis bellis corpóreis, ſuperatis ſæculi tentamentis, mereamur Ieſu Chriſto in ipſo lumine complacére. *Amen*.

---

56 LVI.

In finem: Ne diſperdas. *Dauid, in tituli inſcriptionem.* * *Cùm fúgeret à facie Saul in ſpeluncam.*

* 1. Reg. XXII. & XXIV. 1.

Beda.

Senſus myſticus.

Per finem, *Dominum ſignificat, qui nobis omnium bonorum perfectio reſtat; quia cùm ad ipſum venerimus, nihil vltra quærere opus habemus.* Ne diſperdas: Dauid *prohibetur à* Saule diſperdi; *qui à Domino fuerat præparatus ad regnum.* In tituli inſcriptione, hoc

hoc non Dauid *ſed Domino conuenit ; ne videlicet* ſcriptus *in paſſione* titulus *mutaretur . Sed quia* Dauid *Chriſti perſonam geſtat, hoc nunc de ipſo dicitur , quod erat in Chriſti paſſione faciendum;* ne diſperderetur Dauid *de regno deputato : ſicut nec illa potuit Domini* Tituli inſcriptio *commutari .* Cùm fugeret à facie Saul in ſpeluncam . *Sicut* Saulem fugiens Dauid, in ſpelunca *ſe condidit: ita in Chriſto Diuinitas eſt à perfidis Iudæis intra templum corporis abſcondita . Poteſt & ita dici quòd Dominus ad hoc vſque paſſus ſit à Iudæis , donec monumenti* ſpeluncam *intraret ; maximè cum pſalmus hic non paſſionem tantùm illius , ſed & reſurrectionem decantet .*

Dominus Chriſtus in prima parte pſalmi orat ſolicitus ſecundùm humanitatem qua paſſus eſt : Miſerere mei Deus, miſerere mei *& cætera . In ſecunda reſurrectionis ſuæ gloriam commemorat :* Miſit Deus miſericordiam ſuam . *In tertia laudes Patri per reſurrectionem decantat :* Paratum cor meum Deus . *Quæ membra* Diapſalmatum *quoque interpoſitione diſtinguuntur .*

Feria IV. ad Vigilias.

Euſebius Cæſarienſis . *Gratiarum actio Dauidis : & prophetia de vocatione Gentium .*

S.Athanaſius . *Pſalmus in interpellatione & oratione & deprecatione .* [al.] *In prophetia.*

Pſalmus ad precandum .

Propheta.

1 MISERERE MEI DEVS, MISERERE MEI:
2 quóniam in te confídit anima mea :
† 3 ÷ & : in vmbra alárum tuárum ſperábo ,
4 donec tránſeat iníquitas.
† 5 Clamábo ad Deum altiſſimum ;

Pſalmus in perpetuum decantandus ſub hac prece, Vt non diſperdas, neque perire ſinas Domine : *Dauidi inſpiratus perpetuoque recolendus ac ſi eſſet Titulus ſcriptus in columna : compoſitus pro eo tempore quo fugiebat a præſentia Saulis Regis in ſpeluncam in deſerto Engaddi; eodem rege eum ibi perſequente vna cum 3000. virorũ ex omni Iſrael. PROPHETA .* 1 Miſereat te mei Deus , miſereat te mei : 2 quia in te confiſa eſt anima mea ; 3 & in protectione tuâ quaſi in vmbra alarum tuarum perſeueranter ſperabo ; 4 donec hæc calumniatoris mei & inſidiatoris iniquitas tranſeat omnino atq; deficiat . 5 Profundam clamorem vehementis affectûs ad Deum

Deum

6 Deum qui benefécit mihi.
† 7 miſit de cælo, & liberáuit me:
8 dedit in oppróbrium, conculcántes me.
DIAPSALMA.

ỳ. 9. Pſalm. XXXIX. 12. XLII. 3. LX. 8.

† 9 Miſit Deus miſericórdiam ſuam & veritátem ſuam;
10 ÷ &: erípuit ánimam meam de médio catulórum leónum:
11 dormíui conturbátus.
† 12 filij hóminum, dentes eórum arma & ſagíttæ:
13 & lingua eórum, gládius acútus.

ỳ. 14. Pſal. CVI. 6.

† 14 Exaltáre ſuper cælos Deus:
15 ÷ &: in omni terra, glória tua.
† 16 Laqueum parauérunt pédibus meis:
17 ÷ &: incuruauérunt ánimam meam:
† 18 fodérunt ante fáciem meam fóueam:

ỳ. 19. Pſalm. VII. 16. IX. 16.

19 ÷ &: incidérunt in eam.
DIAPSALMA.

ỳ. 20. Pſa. CVII. 2.

† 20 Parátum cor meum Deus;

---

altiſſimum, 6 Deum, inquam, qui mihi ſemper aliàs benefecit. 7 qui in alijs tribulationibus meis miſit de cælo auxilium; & liberauit me ab hoſtibus meis: 8 & opptobrio affecit eos qui me conculcabant *9 Miſit & nunc quoq; Deus effectum miſericordiæ ſuæ & veracium promiſſionum ſuarum: 10 & animam meam liberauit de medio iſtiuſmodi ferocientium leunculorum: 11 inter quos præ grandi mètu, animo conturbatus dormiebam. 12 nam dentes filiorum hominum ſunt velut arma, lanceæ atque ſagittæ; 13 eorumque lingua eſt quaſi gladius acutus. 14 Monſtra te Deus excelſiorem eſſe cælis: 15 & ſuper totam terram excelſa eſſe monſtretur gloria tua. 16 Hoſtes hi mei parauerunt laqueum irretiendis pedibus meis; 17 conatique ſunt animam vitamque meam incuruare atque deijcere in tendiculas ſuas: 18 & foderunt quidem ante faciem meam quò iturus eram, foueam; 19 ſed iuſto Dei decreto ipſimet iam ceciderunt in eam. *20 Promptum & paratum eſt cor meum

**Pauſatio aut immutatio muſicæ cantilenæ inter pſallendum.*

** Pauſatio &c.*

Pará-

21 parátum cor meum, cantabo & pſalmum dicam.
† 22 Exſúrge, gloria mea:
23 exſúrge pſaltérium & cíthara:
24 exſúrgam dilúculo:
† 25 confitébor tibi in pópulis Domine:
26 ÷ &: pſalmum dicam tibi in géntibus:
℣. 27. Pſal. xxxv. 6. † 27 quóniam magnificáta eſt vſque ad cælos miſericórdia tua:
28 & vſque ad nubes, véritas tua.
† 29 Exaltáre ſuper cælos Deus:
30 ÷ &: ſuper omnem terram, glória tua.

---

ad te laudandum ô Deus; 21 promptum eſt, inquam, & paratum cor meum; cantabo itaque & pſalmum dicam Domino. 22 Expergiſcere ad contexendos hymnos ô prophetica gratia & gloriatio animi mei: 23 expergiſcere & tu pſalterium & cithara cum cæteris muſicis inſtrumentis: 24 expergiſcar & ego diluculò: 25 & profitebor tibi debitas laudes Domine inter frequentiſſimos pópulos; 26 cantaboque tibi pſalmos inter omnes gentes: 27 propterea quòd magna apparuit miſericordia tua ad cælos vſque; 28 & ad nubes vſque magnificè ſe demonſtrauit veritas promiſſionum tuarum: 29 Perge Domine te monſtrare excelſiorem cælis: 30 & ſuper totam terram excelſa appareat gloria tua.

Orationes.

MSS. 1 TRansfer Domine iniquitatem familiæ humilis, ſub tuarum alarum vmbrâ ſperantis: vt miſſâ de cælo miſericordiâ tuâ, à nequiſſimis inſidiarum fóueis & laqueis eruamur. Per Dominum noſtrum Ieſum Chriſtum.

Brev. Mozarab. fol. 193. 2 MIſerere nobis Deus, míſerere nobis; & in te confidentes exaudi: aduerſantium arma confrínge; & laqueos nobis déſtrue præparatos: vt circúmdati claritate cæleſti, non incidámus in foueam mortis; ſed parato corde tuam in populis exaltemus miſericordiam veritatis; qui pro nobis ſuſtinuiſti opprobrium Crucis. ℟. Amen.

De paſſione Domini.

[℟. *Amen* . Per miſericordiam tuam Deus noſter &c.]

Comment. huius Pſalm. 10. 7. S. Hieronymi.

3 NObis præſtare digneris [Domine] vt in cunctis preſſuris ac tribulationibus vniuerſis , mittas Spiritum tuum Sanctum : cuius ope ac præſidio ſiue munitione protecti , ad æterna gaudia præparari , & ad cæleſtia transferri præmia mereamur . ℟. *Amen.*

---

57 LVII.

In finem : Ne diſperdas: *Dauid , in tituli inſcriptionem*

Beda .

Senſus myſticus.

Nomen Finis & Dauid, in tituli inſcriptione , *Chriſtum in cruce deſignat : commoneturque Pilatus* ne diſperdat inſcriptum titulum, *qui regem Dominum declarabat* .

In prima narratione Dominus Iudæorum exprobrat nequitiam: Si verè vtique iuſtitiam loquimini . *In ſecunda , retributiones eorum aptiſſimis comparationibus declarat* : Deus conteret dentes eorum . *In tertia , qualis fiat correptio iuſtorum de peccatorum vltione , memoratur* : Lætabitur iuſtus cum viderit vindictam .

Feria IV. ad Vigilias.

Euſebius Cæſarienſis . *Doctrina de iuſto iudicio Dei* . [al.] *Doctrina de iuſto ſecundùm Deum iudicio* .

S. Athanaſius . *Pſalmus pudore afficiens* [ſiue, *reprehendens* .]

Pſalmus querimoniæ .

Propheta.

1 SI VERE VTIQVE IVSTITIAM LOQVIMINI ;
2 recta iudicáte filij hóminum .
† 3 étenim in corde iniquitátes operámini in terra :
4 iniuſtitias manus veſtræ concínnant .

Pſalmus in perpetuum decantandus ſub hac prece; Ne me diſperdas ò Deus : *inſpiratus Dauidi ad perpetuam rei memoriam , ac ſi eſſet titulus inſculptus in columna . PROPHETA* . 1 Si verè & ex animo loquimini quod iuſtum eſt ; 2 etiam quæ recta ſunt & iuſta iudicate in animo veſtro ò filij hominum . 3 nam & vos in hac terra res iniquas machinamini & operamini in corde veſtro : 4 & manus veſtræ componunt connectunt atque appendunt res iniuſtas eâ

Alic-

† 5 Alienáti ſunt peccatóres à vulua:
6 erráuérunt ab útero, locúti ſunt falſa.
† 7 Furór illis ſecundùm ſimilitúdinem ſerpén-
tis;
℣. 9. Pſal. CXXXIX. 4. Eccl. X. 11.
8 ſicut áſpidis ſurdæ & obturántis aures ſuas;
† 9 quæ non exáudiet vocem incantántium,
℣. 9. Ierem. VIII. 17
10 & venéfici incantántis ſapienter.
† 11 Deus cónteret dentes eórum in ore ipſórum:
12 molas leónum confrínget Dominus.
℣. 13. Iob IV. 10.
† 13 ad níhilum deuénient tamquam aqua de-
cúrrens:
14 inténdit arcum ſuum donec infirméntur.
† 15 ſicut cera quæ fluit, auferéntur:
16 ÷ ſuper: cécidit ignis, & non vidérunt ſolē.
† 17 priúſquam intelligerent ſpinæ veſtræ rha-
mnum.

In cod. Vatic. ſic diſtinguuntur ℣℣. 17. & 18.
Priuſquam intelligerent ſpinæ veſtræ
rhamnum ſicut viuentes ſic in ira abſorbet eos.

arte, vt iuſtæ potiùs videantur. 5 Eiuſmodi homines peccatores àni-
mo ſuo à Deo & à iuſtitia abalienati ſunt iam à vulua ipsâ matris:
6 errauerunt ab vtero; & à prima infantia ſemper locuti ſunt men-
dacia. 7 furor & venenum eorum eſt ſicut furor & venenum ſer-
pentis; 8 & ſicut furor & venenum aſpidis ſurdæ caudâ obturantis
aures ſuas: 9 quæ ne venenum ſuum deponat, obturatis iam auribus
non auſcultabit poſtea vocem incantantium ipſam, 10 nec incanta-
tiones venefici, callidè licèt & ſapienter eam incantantis. 11 Sed Deus
conteret & excutiet iſtiuſmodi peccatorū venenatos dentes in ore
ipſorum: 12 & huiuſmodi leonum molares dentes idem Dominus
confringet. 13 qui diſſoluentur & ad nihilum redigentur quaſi aquà
defluens atque decurrens: 14 nam Deus iam intenſurus eſt arcum
ſuum ad ſagittandos eos, donec viribus debilitentur & conterantur.
15 ſicut cera quæ admota igni ſtatim liqueſacta eſt; ità hi ſtatim
hinc auferentur: 16 cœlitus enim ſuper eos cecidit ignis iræ Dei,
& ampliùs non viderunt ſolem & lucem vitæ huius. 17 Idque vobis

18 ſicut viuéntes, ſic in ira abſórbet eos.
† 19 Lætábitur iuſtus cùm víderit vindíctam:
20 manus ſuas lauábit in ſanguine peccatóris.
† 21 & dicet homo: *Si útique eſt fructus iuſto:*
22 *útique eſt Deus iúdicans* ÷ *eos: in terra.*

---

contingetò peccatores priuſquam tenues ſpinæ veſtræ creuerint in rhamnum, ſpinam ſcilicet maiorem & veterem; antequam ſtatum nouerint (vt ſperabatis) robuſtiorem veſtra ſtudia atque conſilia. 18 ſic namque viuentes atque vigentes mediâ vitâ, ſic pro iuſtâ irâ ſuâ Deus ſubitâ tempeſtate de vita abripiet & abſorbebit eos. 19 Lætabitur iuſtus quando videbit eiuſmodi iuſtam vindictam impiorum 20: ſuaſque manus & pedes more victoris ſecurus atque triumphans lauare poterit in ſanguine interempti peccatoris: 21 & quiſque hominum cùm hæc viderit, dicet: *Vtique ſi eſt (vt verè eſt) fructus & præmium homini iuſto ab improbis oppreſſo: 22 vtique verum quoque eſt quòd ſit Deus qui eoſdem probos & improbos iudicet in terra; redditurus bona bonis, & mala malis.*

Orationes.

MSS. 1 IVſtiſſime Domine concede populo tuo ſequi iuſtitiam & diligere recta: ne à veritate tua auditum auertens, à venéfici ſerpentis morſibus ſaucietur. Per Dominum noſtrum Ieſum Chriſtum.

Breu. Mozarab. fol. 99. 137. 2 DOmine, qui nos iuſtitiam loqui, & quæ recta ſunt præcipis iudicare; tribue nobis vt nec iniquitas in ore, nec prauitas reperiatur in mente: vt puro cordi purior quoque ſermo conſentiat: præcedat in operibus iuſtitia; nec inueniatur dolus in linguâ. ℟. *Amen.* Per miſericordiam tuam Deus noſter: qui es benedictus & viuis & omnia regis in ſæcula ſæculorum. ℟. *Amen.*

fol. 114. 145. 3 DEvs, cuius ſunt eloquía caſta, & iudicia recta; tribue nobis caſto ore verba tua deprómere; & corde puriſſimo iudiciorum tuorum mandata ſeruare. oſtende itaque arcum tuum ob defenſionem noſtram:

& ad

& ad infirmánda inimicorum conſilia, ſpiritualia dirige tela; molaſque confringe leonum, quæ tuum demolíre nituntur ſceptrum: vt in te lætetur copia redemptorum, qui es corona iuſtorum; tibique decantemus pſalmum lætitiæ; cuius munere peruenítur ad fructum iuſtitiæ. ℞. *Amen*. Per miſericordiam tuam Deus *&c.*

Fol. 173. 4 DEvs, qui admirabili reſponſionis obiectu dentes cónteris inimicorum; molaſque frangis leonum: dum & interrogationibus eorum inexpugnabile præparas telum; & eorum clamoribus inſultans, viuentem te oſtendis poſt vulnera crucifixum: frange nunc, quæſumus, ſequentium contra te inimicorum audaciam: vt ad nihilum velut decurrens aqua deueniant, qui malítiæ ſuæ géſtiunt intra tuam Eccleſiam ſpargere documenta. ℞. *Amen*. Per miſericordiam tuam *&c.*

---

58 LVIII.

In finem: Ne diſperdas: *Dauid*: *in tituli inſcriptionem*. **Quando miſit Saul, & cuſtodiuit domum eius vt eum interficeret.*

* 1. Reg. XIX. 11.

Beda.

Senſus myſticus.

Principium tituli ſæpius expoſitum eſt; vbi paſſio Chriſti & regnum eius inuiolabile deſcribitur. Quando miſit Saul & cuſtodiuit domum eius vt eum interficeret: *quando* miſerunt *Principes Sacerdotum, &* cuſtodierunt *monumentum Chriſti; vt eum quaſi in morte ſeruarent, reſurgendi ianua præcluſa.*

Primo ingreſſu pſalmi orat Dominus, ne ei inimici nocere præualeant: Eripe me de inimicis meis. *Secundo proſequitur quemadmodum in fine ſæculi conuertendi ſint Iudæi; & pro eis oratio mirabili pietate depromitur*: Conuertentur ad veſperam *& cætera.* *Tertio quæ facturi ſint poſt conuerſionem; & ſe in Sanctis ſuis gaudere teſtatur*: Conuertentur ad veſperam. *Quæ partes* Diapſalmatis *termino diuiduntur.*

Feria IV ad Vigilias.

Euſebius Cæſarienſis. *Gentium vocatio: & Iudæorum reiectio.*

S. Athanaſius. *Pſalmus in interpellatione & oratione & deprecatione.*

Pſalmus

Pſalmus ad precandum.

Propheta. 1 ERIPE ME DE INIMICIS MEIS DEVS
MEVS:
2 & ab inſurgéntibus in me líbera me:
† 3 éripe mé de operántibus iniquitátem:
4 & de viris ſánguinum ſalua me.
† 5 quia ecce cepérunt ánimam meam:
6 irrúerunt in me fortes.
† 7 neque iníquitas mea neque peccatum meum
Domine:
8 ſine iniquitate cucúrri, & diréxi.
† 9 Exſúrge in occúrſum meum, & vide:
10 & tu Domine Deus virtutum, Deus Iſraël,
† 11 inténde ad viſitándas omnes gentes:
℣. 12. Ierem. XVIII. 23. 12 non miſereáris omnibus qui operántur ini-
quitátem.

Pſalmus in perpetuum decantandus ſub hac prece: Ne me diſper-
das ô Deus: *inſpiratus Dauidi ad perpetuam rei memoriam ac ſi eſſet
titulus inſculptus in columna : compoſitus quando Saul miſit ſatel-
lites ſuos in domum Dauidis, vt cuſtodirent eum illa nocte, vt inter-
ficeretur poſtero manè. PROPHETA.* 1 Eripe me de his inimicis
meis Deus meus: 2 & ab iſtis contra me conſurgentibus obſeſſum
iam & captiuatum redime me: 3 libera me ab his qui quod eſt
iniquum operantur. 4 & ab huiuſmodi viris ſanguinarijs ſalua
me. 5 nam ecce hi inſidioſè tamquam aucupes aucupauerunt ani-
mam & vitam meam: 6 & fortes in me irruerunt vt me capiant &
interficiant. 7 neque tamen Domine id poſtulat ab eis vlla iniquitas
mea contra eos facta, neque vllum peccatum meum quo peccaue-
rim in eos: 8 nam ſine aliqua aduerſùs eos iniquitate in curſu vitæ
meæ conuerſatus ſum; modumque meum viuendi iuſtè direxi. 9 Eui-
gila, quæſo, Domine vt (ita dicam) à ſomno patientiæ tuæ ad ſuccur-
rendum mihi; & vide innocentiam meam: 10 & tu Domine Deus
cæleſtium exercituum & Deus Iſraëlis, 11 attende vt viſites & pu-
nias has omnes gentes quæ in me inſurgunt: 12 nec miſerearis ho-

DIAPSALMA.

13 Conuerténtur ad véſperam:& famem patiéntur vt canes, & circuíbunt ciuitátem.

† 14 ecce loquéntur in ore ſuó:

℣. 15. Pſal. LVI. 5. 15 ÷ &: gládius in lábijs eórum:

℣. 16. Pſal. II. 4. † 16 *Quóniam quis audíuit?* Et tu Domine deridébis eos:

17 ad níhilum dedúces omnes gentes.

† 18 fortitúdinem meam ad te cuſtódiam:

19 quia Deus ſuſcéptor meus es.

20 Deus meus,miſericórdia eius præuéniet me:

† 21 deus oſténdet mihi ſuper inimícos meos.

22 Ne occídas eos,ne quando obliuiſcántur pópulî méî.

† 23 diſpérge illos in virtúte tua:

24 & depóne eos protéctor meus Domine;

† 25 delíctum oris eórum, ſermónem labiórum ipſórum:

**Pauſatio aut immutatio muſicæ cantilenæ inter pſallendum.*

rum omnium,qui animo obſtinato quod iniquum eſt operantur.* 13 Ecce ſatellites iſti qui me cuſtodiunt, inceſſanter ibunt & redibunt hoc veſperi ſerò: & interim patientur famem me deuorandi,latrantes vt canes famelici: & ciuitatem hanc totam circumibunt ne hinc effugiam. 14 ecce enim ore ſuo loquentur contra me: 15 & de gladio ad me occidendum agitur in labijs eorum: 16 & quaſi nemo eos audiat, dicunt: *Quis nos audiuit.* Tu autem Domine qui omnia vides & audis, deridebis eos: 17 & pro nihilo habebis & veluti ſubſannabis has omnes gentes mihi contrarias. 18 Fortitudinem ego meam non in me reponam, ſed apud te ſeruabo: 19 quia tu Deus es is qui me labentem excipis & eleuas. 20 Eiuſdem Dei mei miſericordia me ſemper præueniet antequam illi noceant: 21 qui Deus mihi demonſtrabit & exhibebit bona inter inimicos ipſos & inſidiatores meos. 22 Ne, quæſo,Domine eos occidas: ne fortè vtilem & fructuoſam legis tuæ & populi huius mei memoriam penitùs amittant,23 diſperge eos tantùm fortitudine tuâ 24 eoſq; de ſuperbia ſua detrahe atque depone Domine, qui inſtar clypei protector meus es; 25 idque fac propter peccatum oris eorum, & pro-

& com-

26 & comprehendántur in ſupérbia ſua :

† 27 & de exſecratióne & mendácio annunciabúntur in conſummatióne,

28 in ira conſummatiónis & non erunt.

† 29 & ſcient quia Deus dominábitur Iacób ∸ & finium terræ.

DIAPSALMA.

† 30 Conuerténtur ad véſperam:& famem patientur vt canes:& circuíbunt ciuitátem.

† 31 ipſi diſpergéntur ad manducándum:

32 ſi vérò non fúerint ſaturáti, & murmurábunt.

† 33 Ego autem cantábo fortitúdinem tuam;

34 & exſultábo mánè miſericórdiam tuam:

† 35 quia factus es ſuſcéptor meus,

36 & refúgium ∸ meum: in die tribulatiónis meæ.

† 37 Adiútor meus tibi pſallam:

---

pter pernicioſum ſermonem labiorum ſuorum. 26 & capiantur cum tota ſuperbia ſua. 27 & ob maledictionem & mendacium ſuum denuncientur infames ad extremum vſque, 28 in ira ſcilicet & caſtigatione conſummata, & extremo ſummoque ſupplicio: & ſic non ſint ampliùs ſuperbi,& humilem ac innocentem perſequentes: 29 ſed vel tunc experimento ſuo edocti, ſciant quòd Deus dominabitur generi ex ſtirpe Iacobi & omnibus finibus terræ. * 30 Vt ergo dicebā,ſatellites iſti qui me cuſtodiunt,ibunt atque redibunt hoc ſero veſperi: & famem mei vorandi patientur, atque latrabunt vt canes: ciuitatemq; hanc circumibunt ne hinc effugiam. 31 & ipſi quidē vagabuntur diſperſi vt me comedant ac deuorent: 32 ſi autem ſaturati non fuerint carnibus meis, & tunc maximè murmurabunt præ dolore. 33 At ego cantabo Domine fortitudinem tuam & imperium: 34 & poſtero manè, quando me hi capere volunt & interficere, iam liberatus de manibus eorum, exſultans laudabo miſericordiam tuam; 35 propterea quòd ex aduerſo illorum, tu me exceperis, 36 & fueris refugiū meum in tempore tribulationis meæ. 37 Adiutor meus

*Pauſatio aut immutatio muſicæ cantilenæ, inter pſallendum.

quia

38 quia Deus ſuſcéptor meus es;
39 Deus ÷ meus: miſericórdia mea.

tibi cantabo: 38 quia me labentem ſemper excipis, 39 Deus meus, qui miſereris mei.

Orationes.

Mss. *al. omni. * *al.* ſempiterno. * *al.* fulgeamus.

1 OMnipotens Domine, cuius virtutem atque miſericordiam * matutino laudamus in tempore; te fortitudinem noſtram oramus & quæſumus: vt ab omni obſcuritate tenebrarum éruti,* matutino lumine * decoremur. Per Dominum noſtrum.

Breu. Mozarab. fol. 169. *Pro Iudæis.*

2 IRruentes in me fortes, Chriſte Domine, virtutis tuæ valóre compéſce: quique tuam in paſſione animam occupauerunt, iugo ſeruitutis tuæ eorum genimina occupentur: vt tu ſolus Dominus redemptor ſæculi agnoſcáris; cùm in occurſum Eccleſiæ tuæ ſurrexeris. [℟. *Amen.* Per miſericordiam tuam Deus noſter: qui es benedictus & viuis & omnia regis in ſæcula ſæculorum. ℟. *Amen.*]

fol. 174. *De paſſione Domini.*

3 OCcupantes animam tuam Chriſte Domine fortes, ſuper te ácriter inruerunt; cùm tempore paſſionis cúneus ſuper te ínruit ſuperborum: & ideo quæſumus, ad precem Eccleſiæ tuæ iam reſpice; & cruentum hoſtis de manu gladium tolle: vt mucronem ſuum deciſum ſentiant; cùm per eos qui te annunciant, fidei tuæ cognouerint prædicari doctrinam. ℟. *Amen*. Per miſerícordiam tuam Deus noſter *&c.*]

fol. 187. *Item de paſſione Domini.*

4 ERipe nos Domine de inimicis noſtris: & qui tuam pro nobis dignatus es ponere animam; nos ab inſurgentibus in nos libera vſquequaque. [℟. *Amen.* Per miſericordiam tuam Deus noſter *&c.*]

fol. 210. *Item de paſſione Domini.*

5 CHriſte Dei Fili, qui ſine cauſa delicti & morti es tráditus; & venantium laqueis inretítus; fácito vt per indebitam mortem tuam, mors nobis debita deuincatur: vt qui pro nobis es traditus innocens; per

bona innocentiæ ad te nós facias quandoque peruenire fœlices. ℟. *Amen*. Per miſericordiam tuam Deus *&c.*

Pſal. 108. 6 CHriſte Deus noſtræ ſalutis qui paſsionibus tuis noſtrorum criminum paſſiones extinguis; libera nos de ſanguinum viris & ab omnibus corruptionibus noſtris: vt facta carnis & ſanguinis declinantes, non virorum ſanguinum præcipitio interitûs; ſed placentium tibi mereamur numero aggregari. ℟. *Amen*. Per miſericordiam tuam Deus noſter *&c.*

Item de paſſione Domini.

Benedictio.

Commentar. huius Pſalm. tom. 7. S. Hieronymi.

[DOminus] nobis præſtare dignetur; vt adiutorio eius muniti; miſericordiâ adiuti, reſurrectione glorificati; mereamur in Eccleſiâ ſanctâ laudes eius immaculatis ſenſibus exaltare. *Amen.*

---

59 LIX.

In finem, pro his qui immutabuntur, in tituli inſcriptionem, ipſi Dauid, in doctrinam. Cùm ſuccendit Meſopotámiam, Syriæ & Sobàl: & conuertit Ioàb; & percuſſit Idumæam in valle Salinarum, duodecim millia.*

* II. Reg. VIII. ỳ. 13. X. 9. I. Paralip. XVIII. ỳ. 12.

Ed. Rom. *In finem, pro his qui immutabuntur, in tituli inſcriptione, ipſi Dauid, in doctrinam. Cùm ſuccendit Meſopotamiam Syriæ & Syriam Sobal: & conuertit Ioab, & percuſſit Edom in valle Salinarum, duodecim millia.*

Beda.

Senſus myſticus.

In Finem, *in Chriſtum Saluatorem dicit*. His qui immutabuntur; *illo vtique modo quo Apoſtolus dicit;* Fuiſtis aliquando tenebræ, nunc autem lux in Domino. *qui qualiter ad hunc* Finem mutari *valeant, conſequenter exponitur.* In tituli inſcriptione, Dauid, in doctrinam. Tituli inſcriptione, *Ieſum Chriſtum ſignificat Regem. Sic ergo* mutentur, *vt deſerentes diabolum, regi Chriſto colla ſubmittant. addidit* In doctrinam, *ſcilicet Chriſtianam: quia non ſufficit Chriſtum regem credere, ſi non eius &* doctrina *ſeruetur.*

tur. Cùm ſuccendit Meſopotamiam Syriæ & Syriam Sobal. *hæ victoriæ* Dauid, *Chriſti triumphum de Gentibus inſinuant: quas igne ſuæ charitatis inflammando, regno antiqui hoſtis, quod* Adarezer *ſignificat, eripuit; & ſuæ fidei tributarias fecit. quia enim* Syria *quæ Hebraicè* Arám *dicitur, & interpretatur*, Sublimis; *ſuperbiam gentilitatis inſinuat: duas* Syriæ *gentes* ſuccendit, *qui Gentilium facta & dicta pariter correxit: vt vni vero regi, fidei & operis ſui tributa perſoluerent.* Et conuertit Ioab, & percuſſit Edom in valle Salinarum, duodecim millia. Vallis Salinarum, *quæ Hebraicè* Ge-mélach *vocatur, infirmam terrenamq; ſapientiam deſignat: qua & Gentilium philoſophia, & Iudæorum pertinacia contra Chriſtum armatur. Sed vtraque* conuerſio Ioab (*qui interpretatur* Pater eſt) *inſtante diligentius fidei doctore* percutitur. *Poteſt ergo* Ge-mélach *quia* Idumæorum *regio eſt, ſaporem ſcientiæ Gentilis indicare; ſed melius de Iudæis in finem ſæculi credituris accipitur; vel propter* xii. millia *ad numerum tribuum Iſraël, vel propter nomen* Edom, *qui Iudæos ſæpe ſignificat: vnde & ſub eius perſona de illis dicitur;* Et maior ſeruiet minori.

Populus ergo ille qui de priſcis erroribus mutatus *eſt ad fidem, primo capite ſupplicat vt poſt afflictionem, quam ſatisfaciendo paſſus eſt, beneficij nouitate reparetur:* Deus repuliſti nos *& cætera. Secundo, interpoſito* Diapſalmate, *rogat vt poſt tribulationes quas pertulit, deducatur à Domino in munitiſſimam Ciuitatem; petens auxilium ſibi de tribulatione concedi; quod ſoli Domino probatur eſſe poſſibile:* [Vt liberentur dilecti tui.] *& reliqua.*

Feria IV. ad Vigilias.

Euſebius Cæſarienſis. *Refectio gentis Iudæorum: & vocatio Gentium.*

Pſalmus ad precandum.

Propheta.

℣. 1. Pſal. XLIII. 10.

1 DEVS REPVLISTI NOS ÷ ET: DESTRVXISTI ÷ NOS:
2 irátus es ÷ &: miſértus es nobis.
† 3 Commouíſti terram; & conturbáſti eam:

In perpetuum decantandus Pſalmus pro ijs qui commutabuntur varijs viciſſitudinibus rerum: ad perpetuam memoriam recolendus, ac ſi eſſet titulus inſculptus in columna. Dauidi inſpiratus, ad aliorum doctrinam: quando ſcilicet pugnauit aduerſus Syriam Meſopotamiæ; & Syriam Sobal: eaſque ſuccendit & reuerſus eſt Ioab & percuſſit Idumæam in valle Salinarum, duodecim ſcilicet millia hominum. PROPHETA. 1 Tu nos Deus olim proiecisti noſque deſtruxiſti: 2 iratus quidem es primùm nobis; ſed tamen poſtea miſertus es noſtri. 3 Tu terram hanc noſtram antè concuſſiſti; eam-

4 ſana contritiónes eius; quia commóta eſt.

† 5 Oſtendíſti pópulo tuo dura:

℣. 6. Pſalm. LXXIV. 9. — 6 potáſti nos vino compunctiónis:

† 7 dedíſti metuéntibus te ſignificatiónem vt fúgiant à fácie árcûs.

DIAPSALMA.

℣. 8. Pſal. CVII. 7. — † 8 Vt liberentur dilecti tui;

9 ſaluum fac déxterâ tuâ: & exáudi me.

† 10 Deus locútus eſt in ſancto ſuo.

11 lætábor ∸ &: partíbor Síchimam:

12 & conuállem Tabernaculórum metíbor.

† 13 meus eſt Galaàd; & meus eſt Manaſsês:

14 & Ephraim, fortitúdo cápitis mei.

℣. 15. Geneſ. XLIX. 10. — † 15 Iúda, rex meus.

16 Moàb, olla ſpei meæ:

† 17 in Idumaéam exténdam calceaméntum meum:

---

que flagellis tuis conturbaſti: 4 ſed nunc ſana eiuſdem terræ noſtræ conquaſſationes; quia tota commota eſt ſurſum atque deorſum. 5 Feciſti autem populum tuum videre atque experiri dura & grauia: 6 noſq; potaſti vino pungente ac perturbante, & in ſtuporem adducente præ grandi amaritudine: 7 quibus certè flagellis dediſti metuentibus te, ſignum vt ad te fugerent à præſentiâ arcûs & armorum hoſtium.* 8 Vt ergo ab illis liberentur dilecti & electi tui Domine; 9 ſalua me vna cum omni populo dexterâ potentiæ tuæ; & exaudi me inuocantem te. 10 Deus locutus eſt in ſanctuario tabernaculi ſui, mihique promiſſa dedit. 11 lætabor ergo conſtitutus Rex in totum Iſraëlem; & vti dominus diuidam Sichimam quæ eſt in Samariâ: 12 & tamquam meam hæreditatem dimetiar vallem Succoth, hoc eſt, Tabernaculorum in tribu Gad. 13 Mea eſt terra Galaad: & mea eſt tribus Manaſſe: 14 & tribus Ephraim eſt robur capitis & principatûs mei. 15 & tribus Iuda eſt regia & ſedes regni mei. 16 Sed gens Moabitica itâ erit mihi ſubiecta, perinde ac olla lauacri, in qua ego ſine cura & anxietate ſpero me loturum pedes meos; 17 & ad Idumæam quoque extendam pedem

*Pauſatio aut immutatio muſicæ cantilenæ inter pſallendum.

mihi

18 mihi alienígenæ ſúbditi ſunt.
† 19 Quis dedúcet me in ciuitátem munítam?
20 quis dedúcet me vſque in Idumæ̇am?
† 21 nonnè tu Deus qui repulíſti nos?
†.22. Pſalm.XLIII. 10. — 22 & non egrediéris Deus in virtútibus noſtris?
† 23 Da nobis auxílium de tribulatióne:
24 quia vana, ſalus hóminis.
† 25 In Deo faciémus virtútem:
26 & ipſe ad níhilum dedúcet tribulántes nos.

---

meum, vt in ea mihi ſubditâ incedam: 18 quemadmodũ & alienigenæ Philiſthæi iam mihi ſubditi ſunt. 19 At quis me deducet ad ciuitatem munitam Idumæorum? 20 quis, inquam, me deducet vſque ad Idumæam vt ſubijciam eam? 21 nonne tu Deus qui antea nos proieceras? 22 & an forſitan non egrediêris Deus cum exercitibus noſtris ad prælium? 23 Da ergo nobis Domine auxilium quod nos eruat a tribulatione & anguſtia præliorum aliorumque malorum: 24 quia ſalus quæ ab homine exſpectatur, vana eſt atque inanis, falsâ ſpe hominem decipiens. 25 Igitur cum auxilio Dei fortiter faciemus in re militari: 26 & ipſe conculcabit & ad nihilum rediget eos qui nos tribulant & affligunt.

Orationes.

MSS. — 1 CLementiſſime Domine ſalua ſúpplicem pópulum auxilio dexteræ tuæ: vt dum ad fructum boni operis in tribulationibus excitatur; tua ſemper gratia conſoletur. Per Dominum noſtrum Ieſum Chriſtum.

Apud Landulphum ſiue Ludolphum de Saxonia. — 2 OMnipotens mitiſſime Deus, humani generis reſtaurator & rector; qui fideles tuos ſic depónis vt érigas; ſic humilias vt ad cælorum regnum perducas; in te credentium corda pia miſeratione cuſtodi: vt ad confeſſionis tuæ remedia fugientes, ſanatis contritionibus æternâ fœlicitate te largiente pérfrui mereamur. Per Dominum.

Breu. Mozarab. fol. 93. — 3 AVxiliare nobis Domine in tribulatione; & exaudi nos ad ſalutem: vt dilecti tui ipsâ, quâ formati

manu

manu ſunt, reformentur: vt quo ſunt contriti brachio; eodem rurſum fauente, cupitum perueniant ad remedium. ℞. *Amen*. Per miſericordiam tuam Deus noſter: qui es benedictus & viuis & omnia regis in ſæcula ſæculorum. ℞. *Amen*.

fol. 129. 137. 4 DA nobis Domine auxilium in tribulatione; quia vana eſt ſalus ab homine: in te enim faciemus virtutem; qui & confortas famulos; & ad nihilum redigis inimicos. ℞. *Amen*. Per miſericordiam tuam *&c.*

fol. 193. 208. 239. 5 SAluum fac populum tuum Domine dexterâ tuâ: & qui dediſti timentibus te Crucis ſignificationem: da *pleniſſimam fidei dignitatem: vt quos peccantes repuleras; * conuertens ſuſcipias: & tu da in tribulatione auxilium neceſſarium; qui pro peccatoribus factus es pretium: & ipſe tribulantem inimicum ad nihilum redigas; ipſe redemptos in ciuitatem circumſtantiæ introducas. ℞. *Amen*. Per miſericordiã tuam Deus *&c.*

* *al.* pleniſſimæ.
* *al.* conuertentes.

---

60 LX.

In finem, in hymnis, Dauid.

Beda.

Senſus myſticus. In hymnis, *Græcum eſt; & interpretatur*, In laudibus: *quia totus pſalmus Chriſti præconia perſonabit.*

In prima parte à finibus terræ deprecatur populus fidelis, vt eius audiatur oratio; quatenus in ſancta Eccleſia perſeuerans, alarum eius velamine protegatur: Exaudi Deus deprecationem meam. *In ſecunda, gratias agit quòd iuſtis hæreditatem ſuam dedit, & nomen ſuum in æternam gloriam conſecrauit; ex qua re laudes ſe redditurum iugiter Domino pollicetur*: Quoniam tu Deus meus exaudiſti orationem meam.

Feria IV. ad Vigilias.

Euſebius Cæſarienſis. *Deprecatio cum gratiarum actione.*

S. Athanaſius. *Pſalmus in interpellatione & oratione & deprecatione.*

Pſalmus

Pſalmus ad precandum .

Propheta. 1 EXAVDI DEVS DEPRECATIONEM MEAM :
2 inténde orationi meæ .
† 3 à finibus terræ ad te clamaui dum anxiarétur cor meum .
4 In petra exaltáſti me :
† 5 deduxiſti me; quia factus es ſpes mea ,
6 turris fortitúdinis à facie inimíci .
† 7 Inhabitábo in tabernáculo tuo in ſæcula :
8 prótegar in velaménto alárum tuárum .
DIAPSALMA .
† 9 quóniam tu Deus ÷ meus: exaudíſti oratiónem meam :
10 dediſti hæreditatem timéntibus nomen tuũ.
† 11 Dies ſuper dies Regis adiícies annos eius ,
12 vſque in diem generatiónis & generatiónis.
† 13 pérmanet in æternum in conſpéctu Dei .

Pſalmus in perpetuum decantandus cum inſtrumentis muſicis hymnorum , Dauidi inſpiratus . *PROPHETA* . 1 Exaudi Deus hanc cum laudatione tui deprecationem meam : 2 attende huic orationi meæ . 3 hæc modò ad te clamaui in nouiſſimis & extremis finibus terræ vbi exſulo , cum præ triſtitiâ ac tædio anxiaretur cor meum . 4 Tu me in rupe & arce altâ & tutâ collocaſti vt ſecurus eſſem ab inimicis meis : 5 meque huc deduxiſti ; quia fuiſti is in quem ego ſperarem ; 6 & fuiſti mihi velut turris fortiſſima & munitiſſima,quò ego confugerem à præſentiâ inimici me perſequentis . 7 Sed tandem aliquando habitabo (vti confido)apud tabernaculum ſanctum domûs tuæ ; 8 ibique defendar & protegar veluti velamine alarum tuarum . * 9 tu enim Deus meus ſemper exaudiſti orationem meam : 10 dediſtique timentibus numen tuum ſuam ipſorum hæreditatem poſſidendam . 11 Dies ſuper dies vitæ adijcies ad eiuſdẽ Regis annos, 12 idque vſque in omne tempus omniũ generationum . 13 vnde idem Rex permanſurus eſt & ſeſſurus co-

**Pauſatio aut immutatio muſicæ cantilenæ inter pſallendum .*

Miſe-

14 Miſericórdiam & veritátem eius quis requiret?

V. 15. Pſalm. XXXIX. 12. LXXXVIII. 25. Prouerb. XX. 28.

† 15 Sic pſalmum dicam nómini tuo in ſæculum ÷ ſæculi:

16 vt reddam vota mea de die in diem.

ram te Deo in æternum. 14 Porro quis eorumdem inimicorum exquiret & penitus inueſtigabit eiuſdem Dei miſericordiam & fidelitatem ſummam in ſeruandis promiſſis, dum Regem ſuum ſeruat? 15 Sic igitur ſperans, pſalmos canam numini tuo Deus vſque in omnia ſæcula; 16 vt reddam tibi per ſingulos dies mea vota; & præſtem quæ tibi debeo atque promiſi.

Orátio.

MSS.

ANxietátum noſtrarum miſericordiſſime conſolator Deus; prótege familiam tuam à facie inimici: vt à te turre fortitudinis præmunita, inhabitare tabernacula mereatur æterna. Per Dominum noſtrum.

Benedictio.

Comment. huius Pſalmi tom. 7. S. Hieronymi.

[DOminus] nobis præſtare dignetur; vt conformes facti gloriæ ſuæ, éruti à corruptione mortis ſecundæ; pſallere mereamur nomini eius in ſpiritualium oblatione votorum.

61 LXI.

In finem: pro Idithun: Pſalmus Dauid.

Beda.

Senſus myſticus.

Idithun *interpretatur* Tranſiliens [eos] *id eſt, amatores ſæculi: introducitur enim perſona militis Chriſti; qui & mundi deſideria reliquerit, & in Domino ſpe firmiſſima permanſerit.*

Tranſilitor *iſte, quem diximus, vitiorum, videns mundum erroribus miſeriiſque pleniſſimum; in primo membro pſalmi animam ſuam Deo profitetur eſſe ſubiectam; quia per Filium Dei vnigenitum, munus ſalutare ſuſcepit; arguens eos, qui ſolo nomine ſe dici deſiderant Chriſtianos:* Nonne Deo ſubiecta erit anima mea? *Secunda*

cundaparte iterum animam ſuam dicit ſubditam Deo Patri; quoniam per eius Verbum ſalutarem patientiam conquiſiuit; confirmans plebem confeſſione fideli, vt toto cordis affectu ſperare debeat ſemper in Domino: Verumtamen Deo ſubiecta eſto anima mea. *Tertio membro errantes populos monet, vt in Domino magis quàm in caduca iſtius mundi fœlicitate confidant:* Verumtamen vani filij hominum, mendaces filij hominum in ſtateris *& reliqua.*

Feriæ IV. ad Vigilias.

Euſebius Cæſarienſis. *Doctrina officioſa [ſiue de obſequijs & officijs debitis erga Deum.]*

S. Athanaſius. *Pſalmus gloriationis in Domino.*

Pſalmus ad meditandum.

Propheta. 1 NONNE DEO SVBIECTA ERIT ANIMA MEA?

2 ab ipſo enim ſalutáre meum.

† 3 nam & ipſe Deus meus & ſalutáris meus,

4 ſuſcéptor meus; non mouébor ámpliùs.

† 5 Quoúſque irrúitis in hominem?

6 interficitis vniuérſi vos:

7 tamquam paríeti inclináto, & macériæ depúlſæ?

† 8 Verúmtamen prétium meum cogitauérunt repéllere:

9 cucúrri in ſiti:

Pſalmus in perpetuum decantandus, traditus Idithun Leuitæ * *vni ex tribus primarijs Cantoribus; qui cum filijs ſuis prophetica dicta confeſſionum & laudũ Domini in Tabernaculo canebat; inſpiratus autem Dauidi. PROPHETA.* 1 An non ſe Deo anima mea ſubijciet cum ſilentio & ſine murmure? 2 ex eo enim eſt ſalus mea, 3 nam & ipſe eſt Deus meus & ſaluator meus; 4 ipſe eſt qui me labentem excipit: vnde nec plurimùm commouebor in afflictionibus meis. 5 Vos autem perſecutores mei vſquequò inſidiamini, & magno irruitis impetu in me hominem imbecillem? 6 nam vos omnes me vultis interficere: 7 quouſque, inquam, irruitis in me tamquam in parietem iam curuatum ad ruinam, & tamquam in maceriam iam propulſam & corruentem? 8 Certè hi cogitauerunt honorem meum quo in pretio ſum, & pretioſam partem meam à me expellere & auferre: 9 quâ de causâ & ego ſitibundus cucurri

* I. Paralip. XXV.

ỳ.10. Pſal. xxvii.3. 10 ore ſuo benedicébant; & corde ſuo maledi-
cébant.

DIAPSALMA.

† 11 Verúmtamen Deo ſubiécta eſto ánima mea:
12 quóniam ab ipſo patientia mea.
† 13 quia ipſe Deus meus, & ſaluator meus;
14 adiútor meus; non emigrábo.
† 15 In Deo ſalutáre meum & glória mea:
16 Deus auxílij mei; & ſpes mea in Deo ÷ eſt;
† 17 Speráte in eo omnis congregátio pópuli:
18 effúndite coram illo corda veſtra:
19 Deus adiútor noſter ÷ in ætérnum:

DIAPSALMA.

† 20 Verúmtamen vani filij hóminum:
21 mendáces filij hóminum in ſtatéris vt decí-
piant:
22 ipſi de vanitáte in idípſum.
ỳ.23. Pſal. lxxxvii. 6. cxliii.4. † 23 Nolite ſperáre in iniquitáte:

---

per loca arida vt eorum inſidias euaderem: 10 & licet linguâ ſuâ mihi benedicerent; animo tamen ſuo mihi maledicebant. * 11 His tamen non obſtantibus adhuc ſubijce te Deo cum ſilentio & ſine murmure ô anima mea; 12 ab ipſo enim pendet præſtolatio mea; & ab eo tibi veniet id quod ego patienter exſpecto: 13 ipſe enim eſt Deus meus & ſaluator meus; 14 & is qui me labentem excipit & ſuſtentat: quare nec è loco & ſtatu meo aliò tranſmigrabo. 15 In Deo ſita eſt ſalus mea & gloria mea: 16 ipſe Deus eſt mei auxiliator; & tota ſpes mea in Deo eſt non in homine. 17 Sperate igitur in eo omnis cœtus populi: 18 & coram eo exponite & effundite cogitationes omnes, curas, anxietates ac deſideria cordium veſtrorum; 19 quia Deus eſt noſtri adiutor in æternum. 20 Attamen vani ſunt vt vapor filij Adam: 21 mendaces ſunt homines in ſtateris ſuis doloſis ad decipiendum alios: 22 ipſi omnes pariter euaneſcunt, & ex vanitate ſunt, & fraudulenter agunt. 23 Nolite con-

*Pauſatio aut immutatio muſicæ cantilenæ inter pſallendum.

24 & rapínas nolíte concupíſcere.
℣.25. Iob XXXI.25. Matth VI.19. 21. Luc. XII.15. 1. Tim. VI.17.
25 diuítiæ ſi áffluant; nolíte cor appónere.
26 ✝ Semel locútus eſt Deus; duo hæc audíui:
27 quia Potéſtas Dei eſt:
28 & tibi Dómine Miſericórdia.
℣.29. Matth. XVI.27. Rom. II.6. I. Cor. III.8. Galat. VI.5.
29 quia tu reddes vnicuique iuxta ópera ſua.

ſidere in iniquitate & calumnia: 24 & nolite deſiderare neque rapere res alienas. 25 quin & ſi veſtræ vobis diuitiæ affluxerint magnâ copiâ; ne illis apponatis cor veſtrum & affectum. 26 Irreuocabiliter locutus eſt mihi Deus vnum quiddam; & tunc duo hæc audiui: 27 primum, quòd poteſtas & imperium Dei ſit; 28 & ſecundû, quòd miſericordia adſit tibi Domine. 29 nam tu nemine te impediente per potentiam & miſericordiam vnicuique reddes bona bonis, & mala malis ſecundùm quod exigunt opera eorum.

Orationes.

MSS.

1 SVbde tibi Domine animas noſtras; quoniam tu es patientia vera: vt renuentes incerta diuitiarum, te ſolum contemptâ omni mundanâ vanitate ſequamur. Per Dominum noſtrum.

Breu. Mozarab. fol. 70. 80. 165.

2 EFfundentibus nobis coram te corda noſtra in oratione; tu Domine qui ſpes omnium es, exaudi & miſerere; tibique nos ſeruituros ſubde; & ſubditis peccato propitiâ benignitate occurre: fac nos iniquitatis rapínâ carére; & diuitiarum tuarum ornamenta conquírere; atque te noſſe, te concupiſcere, teque omni vitæ noſtræ tempore Deum mereamur habere. ℟. *Amen.* Per miſericordiam tuam Deus noſter: qui es benedictus & viuis & omnia regis in ſæcula ſæculorum. ℟. *Amen.*

fol. 136.

3 TIbi Domino ſoli ſúbiacet anima noſtra; quem omnis creatorem ſuum agnoſcit natura: à te virtutem patientiæ ne ſcandalo moueamur accipimus; cui omne quod ſumus, debére nos nouimus. fac ergo nos ſpe nunquam iniquitatis fulcíri; nec fallacibus diuitijs cor noſtrum apponere: vt in te ſolo adſueſcamus requieſcere: & ad promerendum petita, coram te cor-

da noſtra compuncta éffice. ℟. *Amen*. Per miſericordiam tuam Deus noſter *&c.*

Solutio 4 VIrtus immenſa Domine; tibi ſubdatur anima & caro noſtra; tibique ſinceriſſimè deſeruiat vita noſtra: deſiderium animæ quo ad te perueniat, ſupple: & labiorum deprecationem milleformis ille ne ſubrípiat, ſúſcipe: occultum hoſtem deuínce virtute tuâ; noſque præueni in benedictione; & per viam vitæ perduc ad gaudia ſempiterna. ℟. *Amen*. Per miſericordiam tuam Deus noſter *&c.*

---

62 LXII.

1. Reg. XXII. 5. XXIII. 14. 15. 25. 26.

Pſalmus Dauid. Cùm eſſet in deſerto Idumææ.*

Beda.

Senſus myſticus. Pſalmus & Dauid *frequenter indicant Dominum Chriſtum, frequenter Eccleſiam: quia Chriſtus in membris ſuis eſt; & membra in ſuo capite continentur. quapropter Eccleſia, quæ in hoc pſalmo loquutura eſt, merito propoſita ſunt verba, quæ ſignificant Dominum Saluatorem. Hæc igitur* in deſerto Idumææ, *hoc eſt, in huius ſæculi ariditate habitat; vbi ſitit & deſiderat Chriſtum: vnde &* Idumæa, *in qua* Dauid *exſulabat,* Terrena *interpretatur.*

In prima parte pſalmi Eccleſia deſiderat Domini virtutem, optans omnium bonorum pinguedine repleri; vt eius digna poſſit laudibus inueniri: Deus Deus meus ad te de luce vigilo. *In ſecunda, gratias agit quia ſub velamine alarum Domini, mundi procellas euaſerit; inimiciſque ſuis in inferiora terræ damnandis, Regem Chriſtum in Deo Patre cum Sanctis prædicat eſſe lætaturum:* Si memor fui tui *& reliqua.*

Quotidie ad Matutinum. Euſebius Cæſarienſis. *Gratiarum actio eius qui ſecundùm Deum eſt perfectus.*

S. Athanaſius. *Pſalmus gratiarum actionis.*

Pſalmus MATVTINVS ad meditandum.

Propheta. 1 DEVS DEVS MEVS AD TE DE LVCE VIGILO.

Pſalmus Dauidi inſpiratus, cùm eſſet profugus in deſerto Idumea. *PROPHETA*, 1 Deus Deus meus es tu; & ad te orandum ſitiuit

ỳ. 2. Pſalm. LI. 3. CXLII. 6.

† 2 ſitiuit ÷ in : te ánima mea ;
3 quàm multiplíciter tibi caro mea ;
† 4 in ⋇ terra : deſerta & ínuia & inaquóſa:
5 ſic in Sancto appárui tibi ;
6 vt vidérem virtútem tuam & glóriam tuam:
† 7 quóniam mélior eſt miſericórdia tua ſuper vitas .
8 Lábia mea laudábunt te :
† 9 ſic benedícam te in vita mea :
10 ÷ & : in nómine tuo leuábo manus meas.
† 11 Sicut ádipe & pinguédine repleátur ánima mea :
12 & lábijs exſultatiónis laudábit os meum .
† 13 Si memor fui tui ſuper ſtratum meum;in matutínis meditábor in te:
14 quia fuíſti adiútor meus :
† 15 & in velaménto alárum tuárum exſultábo .
16 Adhaéſit ánima mea poſt te :

ỳ. 13. Iob XXXV. 10. Pſalm. XLI. 9. CXVIII. 55. CXLIX. 5.

---

matutinus conſurgo ac vigilo ab albeſcente luce diei . 2 nam ſitiuit & deſiderauit te contemplari ànima mea : 3 & multùm admodum corpore quoque meo te adorare ſitiui ac deſideraui 4 in terra hac deſerta & inacceſſa & ſine aqua, 5 ſicut ſi eſſem in Sanctuario tuo, ita ſitienter in hoc deſerto ante te comparui 6 ad videndum & conſiderandum potentiam tuam & gloriam tuam : 7 melior eſt enim mihi miſericordia erga me tua, quàm vita quælibet iucunda & diuturna. 8 Laudabunt te propterea labia mea : 9 & ſic animâ ſitiente, & ore laudante benedicam tibi in vita mea ; 10 & cum auxilio numinis tui leuabo ad cælum manus meas in orando . 11 Quaſi ſpirituali adipe & pinguedine , quæſo, impleatur à te anima mea gratiâ conſolationis internæ : 12 & itâ labijs etiam os meum exſultanter laudabit nomen tuum . 13 idque faciam etiamſi memoratus fuero tui in cubili meo iacens ; & quando per ſingulas vigilias & matutinis præſertim horis meditabor de te ; 14 quia tu ſemper fuiſti auxiliator meus . 15 ſemperque in poſterum te laudando exſultabo , tectus quaſi velamine alarum tuæ defenſionis atque protectionis. 16 Anima mea adhæſit arctiſſimè ad te : 17 meque viciſſim retinens

me

17 me ſuſcépit déxtera tua.
† 18 Ipſi véró in vanum quæſiérunt ánimam meam:
19 introíbunt in inferióra terræ:
20 tradéntur ín manus gládij:
21 partes vúlpium erunt.
† 22 Rex véro lætábitur in Deo:
23 laudabúntur omnes qui iúrant in eo:
24 quia obſtrúctum eſt os loquéntium íníqua.

---

dum excepit dextera potentiæ tuæ. 18 At ipſi perſecutores mei vanè quæſierunt interficere vitam animæ meæ. 19 quin potius ipſi ingredientur ad inferna loca terræ; 20 tradentur in manus & cædem gladij quo ſunt occidendi; 21 eorúmque cadáuera erunt partes & eſcæ vulpium cæterarúmque ferarum. 22 Rex autem, quem illi perſequuntur, lætabitur in Deo ipſum protegente: 23 in quo etiam omnes qui per eumdé Deum & non per falſa numina iurant, illi credentes & ſeruientes, ſe laudabunt & gloriabuntur; 24 propterea quòd obturatum ſit os loquentium res iniquas atque mendacium, nè innocentibus amplius imponant crimina falſa.

Orationes.

MSS. 1 AD te dilúculo vigilantibus lumen lárgíre perpetuum author lucis æternæ Deus: vt te labia noſtra laudent; te vita benedicat; te meditatio matutina glorificet. Per Dominum.

Breu. Moзarab. fol. 109. 2 IN matutinis meditamur te Domine; quia te illuminante, ſuſceptor es noſtrum: quòd pro nobis natus es confitemur; & in velamento alarum tuarum, Cruce tuâ protecti laudamus. dona igitur nobis vt qui múnera tua in ſacro myſterio prædicamus; te in ſummo múnere perfruamur. [℟. *Amen*. Per miſericordiam tuam Deus noſter: qui es benedictus & viuis & omnia regis in ſæcula ſæculorum ℟. *Amen.*]

fol. 196. 3 DOmine, ad quem vigilat de luce anima noſtra; dona vt ſemper à tenebris properemus ad lucem: caligo

caligo depéreat menti; & plenitudo tuæ in nobis permáneat lucis. ℟. Amen. Per miſericordiā tuam Deus noſter &c.

Comment. huius Pſalm. tom. 7. S. Hieronymi.

4 DEprecamur te Domine, vt in tuam lucem vigilantes, te iugiter ſitientes; mereamur tè largiente bonis óperibus adimpléri.

63 LXIII.

In finem: Pſalmus Dauid.

Beda.

Senſus myſticus.

Tituli huius verba Chriſtum ſignificant; qui per totum pſalmum de ſua eſt paſſione locuturus.

Prima poſitione Dominus orat vt à populi Iudaici timore liberetur; docens illos defeciſſe in inſidijs; ſe autem reſurrexiſſe ad gloriam: Exaudi Deus orationem [meam] cùm deprecor. *Secunda ſæuitiam deridet Iudæorum; quia magis ipſi conturbati ſunt de ſceleribus ſuis, quando reſurgente Domino, eis eſt annuntiata fortitudo: tunc enim lætitia iuſtorum, & rectæ fidei virtus apparuit:* Sagittæ paruulorum *& reliqua.*

Feria IV. ad Vigilias.

Euſebius Cæſarienſis. *Doctrina athletæ cultoris Dei.*

S. Athanaſius. *Pſalmus in interpellatione & oratione & deprecatione.*

Pſalmus ad precandum.

Propheta.

1 EXAVDI DEVS ORATIONEM MEAM CVM DEPRECOR:
2 à timóre inimíci éripe ánimam meam.
† 3 Protexiſti me à conuéntu malignántium,
4 à multitúdine operántium iniquitátem:

In perpetuum decantandus Pſalmus Dauidi inſpiratus. PROPHETA. 1 Auſculta Domine vocem hanc & orationem meam dum deprecor ad te; 2 & à timore quo inimicum timeo, eripe me, ne illum timeam. 3 Quemadmodum me hactenus protexiſti; ita nunc quoque me protege & abſconde à concilio & conſpiratione malignorum contra me, 4 & à multitudine & tumultu operantium

quia

℣. 5. Pſal.CVIII. 8. † 5 quia exacuérunt vt gládium linguas ſuas:
6 intendérunt arcum, rem amaram,
℣. 7. Pſalm.X.3. 7 vt ſagíttent in occúltis immaculátum:
† 8 ſubito ſagittabunt eum, & non timébunt.
9 firmauérunt ſibi ſermónem nequam:
† 10 narrauérunt vt abſcónderent láqueos:
11 dixérunt; *Quis vidébit eos?*
† 12 Scrutáti ſunt iniquitátes:
13 defecérunt ſcrutántes ſcrutínio.
† 14 Accédet homo ad cor altum:
15 & exaltábitur Deus.
† 16 ſagíttæ paruulórum factæ ſunt plagæ eórum:
17 & infirmátæ ſunt contra eos linguæ eórum.
℣. 18. Pſalm.LI. 8. † 18 Conturbáti ſunt omnes, qui vidébant eos:
19 & tímuit omnis homo.

---

inique: 5 quia maligni iſti acuerunt quaſi gladium linguas ſuas, parantes contra me calumnias ad interitum meum: 6 tetenderuntque arcum ſuum & ſagittam, hoc eſt, amarum verbum & rem; 7 vt ex abſconditis locis clanculum & inſidioſè ſagittarent me hominem innoxium, & nullo aduersùs eos crimine maculatum. 8 quem & ſubitò & de repente ſagittabunt; & Deum qui omnia videt, non timebunt. 9 qui firmiter ſibi ipſis conſtituerunt ſermonem malignum eiuſmodi: 10 & inter ſe diſputauerunt & modos expoſuerunt vt abſconderent laqueos, vt me irretirent ad mortem: 11 & dixerunt quòd vllus quiſquã non viſurus eſſet ipſos iſta tractãtes ac diſponentes. 12 Perſcrutati ſunt quidem & inueſtigauerunt rem iniquã hanc facere modis omnibus: 13 ſed irrito conatu defecerunt, tantâ licèt perſcrutatione perſcrutantes & excogitantes modos quibus me perderent. 14 accedet quidẽ homo ad cor altè profundum & ad excogitandum callidum conſilium; eritque cor profundum & tectum ad machinandum malum; 15 ſed Deus excelſum ſe demonſtrabit cùm eos ſagittauerit, & eorum diſſipauerit praua conſilia. 16 tunc apparebit quòd plagæ, quas ipſi inferre volebant, fuerint veluti arundineæ ſagittæ imbecillium paruulorum ludentium & non vulnerantium; 17 & quòd eorum linguæ in proprium tantummodo ipſorum malum fuerint, ad aliorum malum inualidæ effectæ. 18 Omnes qui eos ſic à Deo punitos videbant, conturbati ſunt præ terrore; 19 & Deum timuit omnis homo: 20 qui & alijs quo-

& annun-

† 20 & annunciauérunt ópera Dei:
21 & facta eius intellexérunt.
† 22 Lætábitur iuſtus in Domino; & ſperábit in eo:
23 & laudabúntur omnes recti corde.

---

que annunciauerunt hæc iuſta opera iuſtitiæ Dei: 21 & eorum quæ idem fecit prouidentiâ ſuâ in mundo, intelligentiam habuerunt. 22 Lætabitur itaque quilibet iuſtus in Domini prouidentia & protectione; & in eo ſemper ſperabit: 23 & exſultando ſe laudabunt, & gloriabuntur in eo omnes qui rectum erga illum habênt animum ſuum.

Orationes.

MS. 1 TVtéla omnium credentium Deus, cuſtodi Eccleſiam tuam à conuentu malignantium; qui eam occultis iáculis impugnare nituntur: vt te ſalúbri rectóque rétinens intellectu, iuſtorum meritis perpetualiter conlætetur. Per Dominum noſtrum Ieſum Chriſtum.

Breu. Mozarab. fol. 1-8. *De Paſſione Domini.* 2 PRótege nos Domine à conuentu malignantium inimícorum; qui crucis pertuliſti opprobrium: vt qui contra te linguas ſuas exacuerunt vt gladium; ſaluberrimo tuæ gratiæ dono conquiſiti, deuorentur Eccleſiæ morſu. [℟. *Amen*. Per miſericordiam tuam Deus noſter: qui es benedictus & viuis & omnia regis in ſæcula ſæculorum. ℟. *Amen.*]

fol. 190. *Item de paſſione Domini.* 3 A timore inimici Domine libera animam meam; & à conuentu malignantium éripe eam: vt quæ vulnere paſſionis tuæ edúcta eſt de lacu miſeriæ; in te credens perducatur ad libertatem æternæ gloriæ. ℟. *Amen*. Per miſericordiam tuam Deus noſter *&c.*

Benedictio.

Comment. huius Pſalm. tom. 7. S. Hieronymi. [DEvs] nobis præſtare dignetur; vt à ſagittis inimícorum liberi, ab arcu falſitatis erepti; mereamur ab eo prótegi: qui Sanctis omnibus pro ſpe ſalutis gloriam tribuit immortalitatis.

64 LXIV.

In finem, Pſalmus Dauid: Canticum. ÷ Ieremiæ & Ezechielis, populo tranſmigrationis cùm inciperent exire:

Beda.

Scenſus myſticus.

Quia principia tituli iam nota ſunt; ſequentia paucis exponamus verbis. Tranſmigrato *in Chaldæam* populo *Iſrael, Prophetæ memorati prædixerunt eos poſt LXX. annos [ad] patriã redituros; euerſamque ab hoſtibus Hieruſalem, meliori ſtatu reparaturos. Non ergo* Hieremias & Ezechiel pſalmum *fecerunt: ſed quorum tempori iuxta hiſtoriam congruit; eorum nomine prætitulatur. quod ab Eſdra factum plurimi authores aſſeuerant: dicentes eum pſalmis omnibus Titulos indidiſſe; eoſque eatenus incompoſitos, & pro authoritate ac temporis diuerſitate diſperſos, in volumen vnum collegiſſe. Spiritualiter autem,* populus, *qui Babyloniam deſerens, poſt captiuitatem ad Hieruſalem feſtinabat; illos reſpicit, qui poſt peccata priora, mundi iſtius confuſione damnata, ad Eccleſiam Chriſti venire contendunt. quibus authoritate Patrum totus iſte pſalmus aptandus eſt.*

Populus ille, qui ſæculi peccata deſerens, reuerſus eſt ad Dominum, primo ingreſſu pſalmi, authorem ſuum liberatus agnoſcens, orationem ſuam poſtulat exaudiri; definiens ſolum beatum eſſe qui ad eius meruerit atria peruenire: Te decet hymnus, Deus, in Sion. *Secunda ſectione, ſpem dicit Dominum omnium finium eſſe terrarum, diuerſa laude ipſius potentiam allegorica comparatione deſcribens; Sanctoſque eius hymnidica in ipſum exſultatione gaudere:* Exaudi nos Deus ſalutaris noſter & *reliqua.*

Feria IV. ad Matutinum.

Euſebius Cæſarienſis. *Vocatio Gentium.*

S. Athanaſius. *Pſalmus cum hymnis* [al. *hymnum dicens.*]

Pſalmus ad laudandum Deum.

Prophetæ.

1 TE DECET HYMNVS, DEVS, IN SION:

In perpetuum decantandus Pſalmus, Dauidi inſpiratus: Canticum. Ieremiæ & Ezechielis pro populo Dei qui tranſmigrauerat in Babylonem: quando ſcilicet ab illa captiuitate idem populus exiturus eſſet, & reuerſurus in Hieruſalem. PROPHETA. 1 Decet te ô Deus cantari tibi laudẽ in ciuitate Sion, vbi nunc laus tui ſilet;

& tibi

2 & tibi reddétur votum ÷ in Ieruſalém :

† 3 exáudi oratiónem ÷ meam ; ad te omnis caro véniet.

† 4 Verba iniquórum præualuérunt ſuper nos :

5 & impietátibus noſtris tu propitiáberis.

† 6 Beátus quem elegíſti & aſſumpſiſti !

7 inhabitábit in átrijs tuis.

℣. 8. Pſal. XXXV. 9. † 8 Replébimur ÷ in bonis domûs tuæ :

9 ſanctum eſt templum tuum, mirábile in æquitáte.

† 10 Exáudi nos Deus ſalutaris noſter,

11 ſpes ómnium finium terræ & in mari longè.

† 12 Praéparans montes in virtúte tua,

13 accínctus poténtiâ :

14 qui contúrbas profúndum maris, ſonum flúctuum eius.

---

2 & in eadem ciuitate Hieruſalem perſoluendum eſt tibi votum, quod olim voui vt redirem ad eam: 3 exaudi ergo orationem meam vt illuc ad te laudandum veniat omnis homo noſtræ gentis hic peregrinæ. 4 Verba quidem & facta iniquorum Babyloniorum, qui nos captiuos fecerunt ac detinuerunt hactenus, valde multùm grauia & dura fuerunt ſuper nos & præ viribus noſtris ; 5 ſed & tu tamen propitius eris tandem impietatibus noſtris ; quibus meruimus in illorum redigi ſeruitutem. 6 Beatus & fœlix ille quem tu elegeris; & in tuam protectionem & vrbem ſanctam aſſumpſeris ! 7 habitabit enim illic in atrijs templi tui. 8 Ibi replebimur bonis domûs tuæ : 9 nam templum tuum ſanctum eſt & admirabile in iuſtitia, in verâ & iuſtâ religione cultus tui, excluſis immundis & contaminatis ne prophanetur. 10 Exaudi igitur nos Deus qui nobis das ſalutem : 11 qui es is in quem ſperant omnes fideles tui, in omnibus quibuslibet terræ finibus fuerint vel in mari longinquo. 12 Tu enim es qui firmiter conſtituis & apparas montes fortitudine tuâ, 13 ſolo tuo veluti præcinctus potentatu: 14 qui cùm vis, turbas vel compeſcis fundũ maris & eiuſdẽ fluctuum ſonitum : cuius maris fremitum

† 15 turbabúntur gentes & timébunt qui hábitant
términos, à ſignis tuis:
16 éxitus matutini & véſpere delectábis.
℣. 17. Pſal. LXVII. 10. CIII. 13. † 17 Viſitáſti terram; & inebriáſti eam:
18 multiplicáſti locupletáre eam:
† 19 flumen Dei replétum eſt aquis.
℣. 20. Pſalm. LXVII. 11. 20 paráſti cibum illórum; quóniam ita eſt præparátio eius.
† 21 Riuos eius inébria:
22 multíplica genímina eius:
23 in ſtillicídijs eius lætábitur gérminans.
† 24 Benedíces corónæ anni benignitátis tuæ:
25 & campi tui replebúntur vbertáte:
† 26 pinguéſcent ſpecióſa deſérti:
27 & exſultátione colles accingéntur.
† 28 indúti ſunt aríetes ouium:

---

nemo ſine terrore ſufferet. 15 à cuius ſignis & prodigijs mirabilibus, quæ facis cùm volueris, conturbabuntur gentes omnes; & qui habitant etiam in extremis terræ, ſibi timebunt: 16 qui è contrario delectabiles facies egreſſus orientis matutini ſideris & veſpertini; quibus delectabis gentes omnes ad Orientem degentes & ad Occidentem. 17 Tu es qui donis tuis inuiſiſti quodammodo terram; eamque imbribus abundè potaſti & veluti inebriaſti: 18 & multiplicando dona tua, multipliciter eam ditaſti vbertate fructuum & herbarum: 19 flumenq. tuum ô Deus, per te repletum eſt iugiter aquis. 20 ſic tuâ tu prouidentiâ frumentum & cibum omnem illis omnibus habitantibus in terra apparaſti vſq; ad maturitatem: quia hoc modo per pluuiales & fluuiales aquas ſit terræ inſtructio & apparatio, vt apta ſit ad germinandũ. 21 Inebria igitur Dñe abundanter aquis tuis terræ ſanctæ ſulcos: 22 eiuſque germina & fruges multiplica: 23 vt terra in germinando læta ſit propter aquas, quæ in ipſam ſtillauerint atque decurrerint. 24 Beneſaciendo benedic toti circulo anni, quem tuâ benignitate nobis largiris: 25 & campi terræ tuæ pinguedine repleantur vberrimâ: 26 pinguia fiant ſpecioſa paſcua in cunctis finibus deſerti olim ſterilis: 27 & veluti exſultanter lætiſſimo gramine colles circumcingantur. 28 ſic enim arietes ouium

& valles

29 & valles abundábunt fruménto.
30 clamábunt, étenim hymnum dicent.

& greges omnes veſtiti erunt velleribus optimis: 29 & valles abundanter plenæ erunt frumento. 30 & tunc homines præ lætitia clamabunt: nam & grati beneficijs tuis hymni laudem tibi canent.

Oratiònes.

MSS. 1 SPes omnium finium terræ Deus, exaudi orationem ſúpplicem familiæ tuæ: vt dum te plauſu cónſono, hymno modulante perſúltat, infuſione Paracliti decorata, multiplici fructu pingueſcat. Per Dominum *&c.* in vnitate eiuſdem Spiritûs Sancti *&c.*

Apud Landol. 342. 2 TRibue Rex cæleſtis; vt nos erepti ab ariditate peccati; flumine miſericórdiæ tuæ copioſiùs inrigáti; pinguéſcere mereamur; vel hymnum cum Sanctis tuis decantare poſſimus. Per Dominum.

Breu. Mozarab. fol. 91. 137. 138. 3 EXaudi nos Deus ſalutaris noſter; ac nos tuâ virtute præcínge: dumque fidei optamus ſoliditatem; ſpei mereamur quietem; & * charitatis perueniamus ad requiem. ℞. *Amen*. Per miſericordiam tuam Deus noſter: qui es benedictus & viuis & omnia regis in ſecula ſæculorum. ℞. *Amen*.

* *al.* charitate.

fol. 41. 4 EXaudi nos Deus ſalutaris noſter; qui es omnium terræ ſpes: & in virtute tua præpara montes; quos illuſtres potentiâ, virtutumque ſublímes *inſignium: tuum eſt enim nos celſiora ditare per merita; per quæ vitæ beatæ ſcándimus ardua: vt Eccleſia tua in omnibus terræ finibus dilatata; dum fidei petit ſublimitatem, ſpei promereatur quietem; & ad charitatis perueniat ápicem. ℞. *Amen*. Per miſericordiam tuam *&c.*

fol. 410. 5 BEnedic Domine coronam anni benignitatis tuæ in die inſignis ſolemnitatis noſtræ: vt & mentes copiâ doctrinæ refúlgeant; & campi donorum tuorum vbertate pingueſcant: quo ità nobis ſubſtentatio cum tua gratia largiatur: vt & caro frugibus, & anima diuinis

for. germinibus. uinis paſta conlætetur * virginibus. ℟. *Amen*. Per miſericordiam tuam Deus noſter *&c.*

fol. 16. 6 BEnedic Domine coronam anni benignitatis tuæ: vt & montes copiâ doctrinæ refulgeant; & campi donorum tuorum vbertate pingueſcant: quò ità nobis ſubſtantia cum tua gratia largiatur; vt & caro frugibus, & anima diuinis paſta collætetur * virginibus. ℟. *Amen*. Per miſericordiam tuam Deus noſter *&c.*

for. germinibus.

Comment. huius Pſalm. tom. 7. S. Hieronymi.

7 TE deprecantes Deus oramus, vt Electorum tuorum congregemur meritis; vt iungamur præmijs: vt ſi non meremur honorari præmijs, vel ornari coronis; ſaltem veniam conſecuti, pœnâ careamus æterni iudicij. *Amen*.

---

65 LXV.

In finem, Canticum pſalmi ÷ reſurrectionis:

Beda.

Senſus myſticus.

Apertus eſt titulus, lætitiam Dominicæ Reſurrectionis non ſolùm Iudæis ſed & Gentibus inſinuans.

Contra perſuaſionem Iudæorum, qui ſe dicebant ſolos ad beatam vitam præ omnibus pertinere, mater Eccleſia ſpem generalis reſurrectionis, interpoſitis tribus Diapſalmatibus, *læta decantat. Primo ordine hortans vniuerſitatem, vt de Domini reſurrectione congaudeat; quæ cunctis erat fidelibus æterna præmia præſtitura*: Iubilate Deo omnis terra. *Secundo ordine inuitat omnes vt veniant ad Dei opera conſideranda; quatenus vna credulitas iungat, quos vnum præmium exſpectat*: Venite & videre opera Dei. *Tertio iterum monet Gentes vt benedicant Dominum; qui nos diuerſis licèt probet tribulationibus, ad requiem tamen ſuæ miſerationis adducet*: Benedicite Gentes Deum noſtrum. *Quarto ordine iterum inuitat vniuerſitatem, vt commonita exemplo liberationis ſuæ, ampliùs confidat in Domino; benedicens eum quoniam orationem eius exaudire dignatus eſt*: Venite audite, & narrabo omnes qui timetis Deum.

Feria IV. ad Vigilias.

Euſebius Cæſarienſis. *Vocatio Gentium; & prædicatio* [al. *teſtatio*] *Apoſtolorum*.

S. Athanaſius. *Pſalmus iubilationis & de reſurrectione.*

Pſalmus

Pſalmus gratiarum actionis.

Propheta. 1 IVBILATE DEO OMNIS TERRA;
2 pſálmum dícite nomini ejus;
3 date glóriam laudi eius.
† 4 Dicite Deo: *Quàm terribília ſunt ópera tua Dómine*:
5 *in multitúdine virtútis tuæ mentiéntur tibi inimíci tui*.
† 6 *omnis terra adóret te & pſallat tibi*:
7 *pſalmum dicat nómini tuo*.
DIAPSALMA.
ℽ. 8. Pſal. XLV. 9. † 8 Veníte, & vidéte ópera Dei:
9 terríbilis in conſílijs ſuper fílios hominum.
ℽ. 10. Exod. XIV. 21. † 10 Qui convértit mare in áridam:
ℽ. 11. Ioſue III. 15. 11 in flúmine pertranſibunt pede.
12 ibi lætábimur in ipſo,
† 13 qui dominátur in virtúte ſua in æternum:

In perpetuum decantandum canticum pſalmi, in gratiarum actionem pro reſurrectione à dura morte ſecutitutis. PROPHETA. 1 Iubilate in honorē Dei omnes habitatores terræ; 2 pſalmos cantate ad gloriam nominis eius: 3 glorioſam facite laudem eius. 4 Dicite Deo: *O quam ſtupenda ac terribilia ſunt opera tua Domine!* 5 *adeo vt præ magnitudine fortitudinis tuæ nec ipſi inimici tui auſuri ſint apertè palamque te omnipotentem non fateri, etſi animo ficto & ſimulato. 6 omnes qui ſunt in terra, adorent te; & cantent tibi pſalmos: 7 cantent pſalmos ad honorem nominis tui ò Deus Altiſſime* * 8 Venite omnes, & oculis mentis videte & conſiderate opera Dei; 9 quàm is ſit tremendus in ſuis conſilijs ac deliberationibus ſuper filios Adæ. 10 Qui Deus cùm vult, mare conuertit in terram aridam, vt fecit in mari rubro tempore Moſis: 11 quo operante homines in flumine ſicco pede pertranſibunt, vt factum eſt in Iordane tempore Ioſue. 12 & ibi in ſiccato mari vel flumine nos quoque (ſi opus fuerit) lætabimur in eo ipſo, 13 qui vi omnipotente poteſtatis ſuæ dominatur ſæculo ab exordio ſæculi & in æternum vſque:

** Pauſatio aut immutatio muſicæ cantilenæ inter pſallendum.*

óculi

ỳ. 14. Pſalm. X. 5. XXXII. 13. 14 óculi eius ſuper gentes reſpíciunt.
15 qui exáſperant, non exalténtur in ſemetipſis.
DIAPSALMA.
† 16 Benedícite gentes Deum noſtrum;
17 & audítam fácite vocem laudis eius:
† 18 qui póſuit ánimam meam ad vitam;
19 & non dedit in commotiónem pedes meos.
ỳ. 20. Pſalm. XVI. 3. † 20 Quóniam probáſti nos Deus; igne nos examináſti ſicut examinátur argéntum;
† 21 induxíſti nos in láqueum;
22 poſuíſti tribulatiónes in dorſo noſtro;
23 impoſuíſti hómines ſuper cápita noſtra;
† 24 tranſiuimus per ignem & aquam;
25 & eduxíſti nos in refrigérium:
† 26 introíbo in domum tuam in holocáuſtis;
27 reddam tibi vota mea quę diſtinxérunt labia mea,

---

14 cuius oculi ad gentes omnes aſpiciunt; nihilque illum latet.
15 quapropter increduli & qui ſuis iniquitatibus ad iram prouocant
illum, ne ſeſe extollant ac ſuperbiant in ſemetipſis. * 16 Benedi-
cite Deum noſtrum omnes gentes; 17 & facite audiri vocem laudis
eius: 18 qui repoſuit animam meam in vitam vt tranquillè viueret,
ablatâ continuâ morte miſerrimæ ſeruitutis; 19 quique non am-
plius tradidit pedes meos in commotionem & inſtabilitatem in loco
peregrino, vbi incertis ſedibus vagabar. 20 Quoniam autem priùs
tu nos examinaſti Deus; & eo in examine igne tribulationum
nos igniſti, ſicut igne examinari ſolet argentum vt purum ſit & de-
fæcatum; 21 & nos introduxiſti in laqueum & obſidionem captiui-
tatis, vnde exire non poteramus; 22 & poſuiſti in dorſo noſtro tri-
bulationes portatu grauiſſimas; 23 & impoſuiſti impios homines
ſuper caput noſtrum, vt nobis tyrannicè dominarentur; 24 & quo-
niam tranſiuimus per grandes afflictiones ceu per ignem vrentem, &
per aquam ſubmergentem; 25 ſed tamen poſtea illinc nos eduxiſti
in refrigerium & quietem: 26 idcirco huic liberationis beneficio
gratus & pius, ingrediar in domum tuam cum victimis quæ totæ
igni combuſtæ tibi offerantur; 27 vbi & tibi reddam vota illa mea

**Pauſatio aut immutatio muſicæ cantilenæ inter pſallendum.*

& locu-

† 28 & locútum eſt os meum in tribulatióne mea.
† 29 holocáuſta medulláta ófferam tibi cum incénſo aríetum;
30 ófferam ∸ tibi: boues cum hircis.
DIAPSALMA.
† 31 Veníte, audíte; & narrábo, omnes qui timétis Deum,
32 quanta fecit ánimæ meæ.
† 33 ∸ Ad: ipſum ore meo clamáui:
34 & exaltáui ſub lingua mea.

℣. 15. Prou. XXVIII. 9. Iſai. I. 15. Iohan. IX. 31. Iacob. IV. 3.

† 35 iniquitátem ſi aſpéxi in corde meo; non exáudiet Dominus:
† 36 proptérea exaudíuit Deus;
37 & atténdit voci deprecatiónis meæ.
† 38 Benedíctus Deus; qui non amóuit oratiónem meam, & miſericórdiam ſuam à me.

---

quæ diſtinctè promiſerant labia mea; 28 quæque cùm eſſem in tribulatione illâ meâ locutum erat os meum. 29 victimas igitur medullis & adipe pingues totas igne comburendas tibi offeram, vnà cum incenſo thuris in conſuetis libaminibus & victimis arietum; 30 offeram tibi quoque boues & hircos. *31 Venite omnes qui timetis Deum, audite me, & narrabo vobis 32 quanta is beneficia fecerit animæ meæ. 33 Ad ipſum emiſi clamorem ore meo, inuocando illum ad auxilium meum: 34 ipſumque excelſum eſſe prædicaui laudando linguâ meâ. 35 ſi in corde meo iniquitatem aſpexiſſem, Dominus me exauditurus nô fuiſſet: 36 & ideo exaudiuit me Deus; 37 & cum benignitate attendit ad vocem quâ eum orabam. 38 Verè benedictione & laude dignus eſt Dominus: qui nec à ſe abjecit meam orationem; nec à me remouit ſuam miſericordiam, quâ tam multipliciter miſertus eſt mei.

**Pauſatio aut immutatio muſicæ cantilenæ inter pſallendum.*

Orationes.

MIS. I INſinua Domine menti noſtræ gloriam laudis tuæ: vt dum huius ſæculi incendia vitamus, in æterna refrigeria, te præſule, transferamur. Per Dominum.

Breu. Mozarab. fol. 91. 157.

2 DA nobis Domine; vt nos, qui in te credendo, domum tuam in holocauſtis ingrédimur, dicatis tibi operibus, ac mortificato corpore ſeruiamus: ſicque non amóueas orationem noſtram & miſericordiam tuam à nobis; dum ea *inſpíras petere, quæ nobis próſpicis conuenire. ℟. *Amen*. Per miſericordiam tuam Deus noſter: qui es benedictus & viuis & omnia regis in ſæcula ſæculorum. ℟. *Amen*.

*al. inſpicis.

fol. 45. 115. 241.

3 OMnis terra adoret te Domine; & tibi pſallat vitæ participio incorruptæ; vt ſicut ſunt omnia tuo formata opificio; ita cuncta tuo pariter ſubdantur imperio. ℟. *Amen*. Per miſericordiam tuam Deus &c.

fol. 405.

4 DEvs qui probatione ſolitâ pietatis probari Sanctos tuos .... voluiſti in terris; ne plus eos tentari permitteres, quàm quòd in eis donum tolerantiæ adeſſe cólatum tuo munere pérſpicis: érue nos ab omni tentatione; ne noſtram poſſit óbruere mentem; vt placito tibi famulatu fideliter ſeruientes, ſic nos tentari permittas; vt tentatio ipſa non nos in confuſionem erroris; ſed valenter in amplexũ adſtringat veritatis. ℟. *Amen*. Per miſericordiam tuam Deus noſter &c.

De Sanctis.

fol. 261.

5 DEvs, cui omnis terra præcónans iubilat laudem; cuiuſque gloriam canórâ pſalmi conclámat voce; cuiuſque terribilem in tuis óperibus fatetur virtutem: da noſtris vocibus tibi placitum iubilum; & orationibus, perfectum dicere pſalmum; teque conditorem omnium prædicare virtutum: vt quia ſuper gentes oculi tui aſpiciunt; & cunctorum intima inſenſibiliter ſcrutantur: quæſumus ſic nos clementer tuis viſibus próſpice; ſicque miſericorditer córrige: vt in nobis nec facinóribus prouocatus, iram effundas; nec cùm rogaris, miſericordiam tuam contineas. & præſta vt ipſa nobis ſit diſciplina quòd te pro admiſſis metúimus; ipſumque veniæ præmium, quòd Deitatem tuam credimus & fatemur. Tu itaque Domine pone animas noſtras ad vitam: vt hîc defleamus quæ geſſimus; & quam pec-

cando

cando amiſimus, gratiam adquiramus. ℟. *Amen.* Per miſericordiam tuam Deus noſter &c.

Comment. huius Pſalm. tom. 7. S. Hieronymi.

6 SVppliciter te Domine deprecamur; vt aperias aures tuas ad preces noſtras: & ipſe nos, datâ peccatorum remiſſione, de præſentibus ærumnis erípias: tibique holocauſtum purum effectos, mactatis vitijs, Sanctorum agmínibus iungas. *Amen.*

---

66 LXVI.

In finem, in hymnis, Pſalmus cantici ÷ Dauid:

Beda.

Senſus myſticus.

* id eſt Pſalm. LXV.

Hymnus & Canticum *laudationem ſignificant: quæ vt tantùm Domino Chriſto data monſtretur, præmittitur* In finem.

Poſt Canticum Reſurrectionis * *Propheta deprecatur vt benedicti ad Diuinam cognitionem deducamur; ad quam noſtra non poſſunt merita peruenire. Prima enim parte fidelibus loquens, ſupplicat vt cum ipſis benedici mereatur à Domino; quatenus illuminati corde, in cunctis Gentibus Chriſtum Dominũ prædicandum eſſe cognoſcant:* Deus miſereatur noſtri. *Deinde conuerſus ad Dominum, propbetiæ ſpiritu confitendum illi dicit à populis quia gentes iudicat in æquitate:* Confiteantur tibi populi Deus & *reliqua. Tertio eumdem verſum repetit quem ſuperiùs dixit; hoc in myſterium adijciens, quia fructum ſuum terra iam protulit: & ideo frequentato verbo poſtulat nos debere benedici*: [Confiteantur tibi populi Deus..... terra dedit fructum ſuum.]

Quotidie ad Matutinum.

Euſebius Cæſarienſis. *Vocatio Gentium, & Apoſtolorum prædicatio*. [al.] *Vocationem Gentium deſignat & Apoſtolorum prædicationem.*

S. Athanaſius. *Pſalmus enuncians ea quæ erant obuentura.* [al.] *Imprecatorius.*

Pſalmus ad precandum.

Propheta.

1 DEVS MISEREATVR NOSTRI, ET BENEDICAT NOBIS;

In perpetuum cum inſtrumentis muſicis hymnorum decantandus pſalmus cantici, inſpiratus Dauidi. PROPHETA, 1 Deus noſter, quæſo, commiſeretur nos; nobiſque beneficientiâ ſuâ benedicat;

ỳ. 2. Pſalm. IV. 7.

ỳ. 3. Ita diſtinguit Cod. Alexand.

2 illúminet vultum ſuum ſuper nos;
3 ÷ & miſereátur noſtri:
DIAPSALMA.
† 4 vt cognoſcámus in terra viam tuam;
5 in ómnibus géntibus ſalutáre tuum.
† 6 Confiteántur tibi pópuli Deus;
7 confiteántur tibi pópuli omnes;
† 8 lætentur & exſúltent gentes:
9 quóniam iúdicas pópulos in æquitáte;
10 & gentes in terra dirigis.
DIAPSALMA.
† 11 Confiteántur tibi pópuli Deus;
12 confiteántur tibi pópuli omnes:
13 terra dedit fructum ſuum.
† 14 Benedicat nos Deus, Deus noſter; benedicat nos Deus:
15 & métuant eum omnes fines terræ.

ỳ. 13. Pſal. LXXXIV. 13.

---

2 ſuper nos lucere faciat propitiam atque benignam faciem ſuam; 3 & miſereatur noſtri: *4 vt à nobis in terra agnoſcatur vera via quà itur ad te, nempe quid ſequendum, quidue vitandum ſit ſecundùm legem tuam; 5 & vt in vniuerſis gentibus per fidem agnoſcatur ſalus & redemptio, quæ à te omnibus exhibetur. 6 Fateantur tibi populi laudes tuas Deus; 7 fateantur tibi eas populi omnes; 8 collætentur & exſultent gaudio te laudando gentes: 9 quia tu cum rectitudine iuſtitiæ iudicaturus es populos; 10 & gentes in terra ducturus es in viam directam & bonam. * 11 Fateantur ergo tibi populi laudes tuas Deus; 12 fateantur tibi eas populi omnes; 13 quia terra olim in pietate ſterilis, edidit iam fructum hunc ſuum veræ religionis & pietatis in te, poſtquam ex terreo corpore procreatum corpus protulit Chriſti, præſtantiſſimum fructum ſuum. 14 Suâ nobis beneficentiâ benedicat Deus, Deus noſter; benedicat, inquam, nobis Deus: 15 eumque timeant & colant etiam omnes qui habitant in cunctis extremis terræ.

**Pauſatio aut immutatio muſicæ cantilenæ inter pſallendum.*

**Pauſatio &c.*

Orationes.

Orationes.

MSS. 1 INlumina Domine vultum tuum ſuper nos; & miſericordíam nobis úberem benedictionémque largíre: vt confitentes tibi in timore ſancto, fructum iuſtitiæ coram facie maieſtatis tuæ reportare mereamur. Per.

Breu. Mozarab. fol. 242. 2 COnfiteantur tibi omnes populi, Deus, tua qui redempti ſunt præmia: & quorum erant ob infidelitatem implenda ſupplicia; gaudeant tuâ gratúitâ ſaluari ſe gratiâ. ℟. *Amen*. Per miſericordiam tuam Deus noſter: qui es benedictus & viuis & omnia regis in ſæcula ſæculorum. ℟. *Amen*.

fol. 19. 3 ILlumina Domine vultum tuum ſuper nos; & benedictionem tuam vbertim noſtris infunde pectoribus: quò corda noſtra lucis tuæ hilaritate perfuſa, tuam in terris valeant recognoſcere viam; & omnibus ſingulari Gentibus fidei ſacræ lætentur notitiâ. [℟. *Amen*. Per miſericordiam tuam Deus noſter &c.]

---

67 LXVII.

In finem, Pſalmus cantici, ipſi Dauid.

Beda.

Senſus myſticus. Dauid *Dominum deſignat; quem & Finis deſignat. Longus pſalmus & quinque* diapſalmatibus *prænotatur; per quæ nos diuiſiones impreſſimus. Totus pſalmus per myſticas ſimilitudines loquitur: qui ſacramentis plenus Euangelicis, & Aſcenſionis Chriſti deſcriptione monſtratur eſſe præcipuus.*

Primo ingreſſu pſalmi Propheta dicit quæ inimicis Domini accidant, vel quæ fidelibus in futura iudicatione contingant: Exſurgat Deus *&c. Secundo, virtutes ſignificat quas contulit populo Iudæorū; ac deinde dicit quemadmodum ex his perfecit Eccleſiā:* [Terra mota eſt] Etenim cæli diſtillauerūt à facie Dei. *Tertio, per montis ſpeciem deſignat Dominum Saluatorem; commemorans quæ beneficia præſtiterit Eccleſiæ, quando eam reſurrectionis ſuæ munere ſubleuauit:* Dum diſcernit Cæleſtis. *Quarto, inimicorum ſuperbiam conquaſſandam eſſe pronunciat, & conuerſiones & martyria ab vtroque ſe-*

xu,

*xu, & ex peſſimis dicit eſſe facienda; cùm Domini Saluatoris aduentus mundo illuxerit:** Verumtamen Deus confringet capita inimicorum ſuorum. *Quinto dicit Dominum in Eccleſijs debere benedici, vbi Apoſtoli & Chriſtus ipſe prædicauit; ſupplicans vt dona quæ dedit fidelibus ſuis, conſeruare dignetur: monet etiam vt velociter ad Dominum veniant, qui in hoc mundo tamquā in Aegypto & Aethiopia commorantur:* In Eccleſijs benedicite Domino. *Sexto ingreſſu vniuerſitatem monet vt pſallant Domino Chriſto, qui iam reſurrectionis ſuæ miracula patefecit; ac deinde pſalmum Dominica laude concluſit:* Pſallite Deo qui aſcendit ſuper cælum cæli.

*Caſſiod. Deus noſter Deus ſaluos faciendi.

Euſebius Ceſarienſis. *Chriſti humanatio, & vocatio Gentium.*
S. Athanaſius. *Pſalmus in oratione.*

Feriæ IV. ad Vigilias.

Pſalmus ad precandum & laudandum Deum.

Propheta. ℣. 1. Numer. X. 35.

1 EXSVRGAT DEVS, ET DISSIPENTVR INIMICI EIVS:
2 & fúgiant qui odérunt eum, à fácie eius.
† 3 Sicut déficit fumus, deficiant:
4 ſicut fluit cera à facie ignis;
5 ÷ ſic: péreant peccatóres à facie Dei.
† 6 & iuſti epuléntur;
7 & exſúltent in conſpéctu Dei; & delectentur in lætitia.
DIAPSALMA.
† 8 Cantáte Deo; pſalmum dícite nómini eius:
℣. 5. Iſai. XL. 3.
9 iter fácite ei qui aſcendit ſuper occaſum: DOMINVS, nomen illi:

In perpetuum decantandus pſalmus cantici, Dauidi inſpiratus PROPHETA. 1 Exſurgat, quæſo, Deus exerendo palàm effectus omnipotentiæ ſuæ, & eius inimici diſpergantur: 2 & ab eius conſpectu fugiant qui odio habent eum. 3 Sicut fumus citò & omnino deficit, ſic deficiant: 4 & ſicut liquefit cera à præſentiâ ignis; 5 ſic impij & peccatores pereant à præſentia potentiæ Dei. 6 & è contrario iuſti quaſi in iucundo epulo collætentur: 7 & præ gaudio exſultent in conſpectu Dei, & oblectentur cum lætitia. * 8 Eia ergo iuſti cantate Deo; pſallite ad honorem nominis eius: 9 præparate viam, & remotis offendiculis & impediméntis eam complanate: & date locum laudi eius, qui veluti conſcendit & inſedit ſuper obſcu-

Pauſatio aut immutatio muſicæ cantilenæ inter pſallendum.

&

† 10 exſultáte in conſpéctu eius.
11 ÷ turbabûntur à facie eius:
℣.12. Pſal.CXLV.9. 12 patris orphanórum, & iudicis viduarum.
† 13 Deus in loco ſancto ſuo;
14 Deus, qui inhabitáre facit vnius moris in domo:
℣.15. Pſalm.CVI.10. CXLV:8. † 15 ÷ qui: edúcit vinctos in fortitúdine,
16 ſimíliter eos qui exáſperant, qui hábitant in ſepulchris.
† 17 Deus, cùm egrederéris in cōſpéctu pópuli tui;
18 cùm pertranſires in deſérto:
DIAPSALMA.
℣.19. Iudic.V.4. † 19 terra mota eſt & ÷ enim: cæli diſtillauérunt à facie Dei Sinai,
20 ⁎ à facie Dei Iſraél:
℣.21. Deuter.XI.11.12. † 21 plúuiam voluntáriam ſegregábis Deus hæreditáti tuæ:

---

rum occidentem & cœlos omnes; latetque inuiſibilis & incomprehenſibilis nobis: cuius nomen eſt *Dominus*, à quo ſunt omnia: 10 & exſultate gaudio coram eo. 11 & è contrario peccatores illi conturbentur à conſpectu eius; 12 qui pater eſt pupillorum, & iudex & defenſor viduarum humanâ ſpe deſtitutarum. 13 Hic eſt Deus qui habitaculũ habet in loco ſancto ſuo: 14 Deus qui vnius moris & vnanimes homines habitare facit in domo; & ſolitarios ſine liberis, efficit fœcundos cum plena familia in domo: 15 qui per fortitudinẽ ſuam vinctos educit de vinculis & carceribus; 16 & qui conſimiliter incredulos, & eos qui ipſum exacerbabant & prouocabant ad irã, & propterea habitabant in ſepulchris & in locis ſiccis & horridis, de miſerrimo ſtatu educit & liberat. 17 Cùm tu Deus tamquam dux egredereris in columna ignis & nubis ante populum tuum egreſſum ab Aegypto; 18 & pertranſires per deſertum Sinai: *19 tunc ad montem Sinai terra commota eſt & tremuit ob fulgura atque tonitrua: ſed & nubes cæli diſtillauerunt aquas coram te Deo, qui legem daturus apparebas in eo monte Sinai, 20 coram te, inquam, Deo Iſraelis. 21 at nunc remotis terroribus illis montis Sinai, tran-

**Pauſatio aut immutatio muſicæ cantilenæ inter pſallendum.*

÷ &:

22 ÷ &: infirmáta eſt; tu ÷ véró: perfecíſti
÷ eam:
† 23 animália tua habitábunt in ea:
24 paráſti in dulcédine tuâ páuperi Deus.
† 25 Dóminus dabit verbum euangelizántibus,
virtúte multâ:
† 26 Rex virtútum diléctí
27 ⋇ diléctí: & ſpeciéi dómûs, diuídere ſpólia.
† 28 Si dormiátis inter médios cleros;
29 pennæ colúmbæ, deargentátæ,
30 & poſterióra ÷ dorſi: eius, in pallóre auri.
DIAPSALMA.
† 31 Dum diſcérnit Cæléſtis reges ſuper eam,
32 niue dealbabúntur in Selmón.
33 Mons Dei, mons pinguis,

---

quilliùs pluuiam ſpontaneam & placidam ex tua benignâ voluntate ſpeciatim tribues terræ huic noſtræ, quam tamquam tuam propriam & peculiarem hæreditatem nobis dediſti poſſidendam: 22 etenim terra hæc noſtra quando ſiccitate laborauit, & infirma facta eſt & debilis ad germinandũ fructu cõſueuiſti datâ pluuiâ eam perficere ac confortare, & efficere frugiferam: 23 vt in eâ paſcuoſâ pinguia habitarent animalia tua: 24 nã ita pro tua bonitate apparaſti alimenta pauperi populo tuo ô Deus. 25 Dñus eſt qui verbum de victoria ab hoſtibus vnà cum multo exercitu & fortitudine dabit ijs qui afferunt nuncium hunc bonum & lætum quòd 26 Rex exercituum dilecti 27 dilecti, inquam, populi ſui, dederit eidem pulchræ domui & familiæ ſuæ vim & poteſtatẽ diuidendi ſibi ſpolia hoſtium deuictorũ. 28 Et tunc poſt victoriam, vos populus Domini ſi dormieritis & quieti degeritis inter medias ſortes & terminos veſtrarum tribuum, 29 eritis candidi & læti ſicut deargentatæ pennæ alicuius columbæ, 30 cuius dorſi poſteriora ſint cum auri ſpecie & virore. 31 * Quando cæleſtis Rex fortiſſimus in terra hæreditatis ſuæ Inimicos reges ab ipſa ſecreuerit & diuiſerit; 32 tunc habitatores eius veluti niue albi & candidi fient vt nix quæ eſt in monte Selmon. 33 Cæterùm mons hic noſter Dei, nempe Sion, mons eſt pinguis & mons

**Pauſatio aut immutatio muſicæ cantilenæ inter pſallendum.*

† 34 mons coagulátus, mons pinguis.

35 vt quid ſuſpicámini montes coagulátos?

℣. 35. Pſalm. CXXXI. 13. † 36 mons, in quo beneplácitum eſt Deo habitáre in eo:

37 étenim Dominus habitábit in finem.

† 38 Currus Dei, decem míllibus múltiplex:

℣. 19. Deut. XXXIII. 2. Daniel. VII. 10. Hebr. XII. 22. 39 míllia lætántium;

40 Dóminus in eis in Sinà in ſancto.

† 41 Aſcendíſti in altum: cepíſti captiuitátem:

℣. 41. Epheſ. IV. 8. 42 accepíſti dona in homínibus:

† 43 etenim non credéntes inhabitáre Dóminum Deum.

† 44 Benedíctus Dóminus die quotídie:

45 próſperum iter fáciet nobis Deus ſalutárium noſtrórum.

DIAPSALMA.

In Cod. Vatic. à ℣. 43. ſic diſtinguitur.
Etenim non credentes inhabitare.
Dominus Deus benedictus.
Benedictus Dominus de die in diem.

---

fertilis magnitudine bonorum; 34 mons eſt ad modum caſei coagulatus firmiterque ſolidatus; mons, inquam, eſt pinguis & fertilis. 35 quare ergo animis veſtris ſuſpiciones habetis, eſſe alios quoque montes pinguedine ſolidatos præter hunc montem Sion, cui nullus alius comparari poteſt? 36 iſte mons eſt in quo Deo habitare complacuit in conſtructa ſua ſanctâ domo: 37 etenim in eo Dominus habitabit in perpetuum. 38 Currus Dei eſt decies millécuplex & innumerabilis; 39 & millia collætantium Angelorum aſſiſtunt ei: 40 quemadmodum olim Dominus cum iiſdem aſſiſtentibus Angelis legem dedit in monte ſancto Sinai. 41 Tu Domine aſcendiſti in excelſum; captiuam tibi duxiſti captiuitatem; hoſteſque tuos ſubiecíſti tibi & captiuaſti: 42 accepiſti dona tua vt ea dares hominibus: 43 & quidem eos qui antea non credebant te Dominum Deum inhabitare in illo monte Sion, tibi quoque captiuaſti; vt tu Dominus Deus inhabitares cum eis. 44 Benedictione ac laude dignus eſt Dominus per ſingulos dies: 45 quia iter vitæ noſtræ proſpe-

† 46 Deus noſter, Deus ſaluos ÷ faciéndi:
47 & Domini ⋇ Dómini: éxitus mortis.
† 48 verúmtamen Deus confrínget cápita inimicórum ſuórum,
49 vérticem capílli perambulántium in delictis ſuis.
† 50 Dixit Dóminus: *Ex Baſán conuértam,*
51 *conuértam in profúndum maris:*
† 52 *vt intingátur pes tuus in ſánguine;*
53 *lingua cánum tuórum, ex inimícis ab ipſo.*
† 54 Vidérunt ingréſſus tuos Deus,
55 ingréſſus Dei mei, Regis mei ÷ qui eſt: in ſancto:
† 56 præuenérunt príncipes, coniúncti pſalléntibus,
57 in médio iuuencularum tympaniſtriárum:
DIAPSALMA.

**Pauſatio aut immutatio muſicæ cantilenæ inter pſallendum.*

rum faciet idem Deus, qui dat nobis quamcumque ſalutem. * 46 Deus noſter, Deus eſt ad ſaluandum nos ab exitio: 47 nam & egreſſus & liberationes à morte in Dñi ſunt, in Dñi ſunt, inquam, poteſtate. 48 qui tamen Deus inimicorũ ſuorum capita confringet & conquaſſabit: 49 & verticem capillatum & comatum confringet eorum, qui vitam ducunt & tranſigunt in ſuis erratis & delictis. 48 Dominus dixit populo ſuo: *Sicut olim hominibus ex regione Baſan cum ſuo rege Og feci; ſic inimicos tuos funditus euertam: 51 & euertam, vt olim Pharaonem cum Aegyptijs ſubmerſi in profundis maris rubri: 52 & adeo illos euertam, vt pes tuus poſſit intingi in ſanguine vulneratorum; 53 & lingua ipſa quoque tuorum canum lambere poſſit ex ſanguine ipſo effluente ex inimicis tuis.* 54 Viderunt fideles eiuſmodi tuos greſſus, expiditiones & geſta ô Deus, 55 greſſus, inquam, & itinera iſta tua Dei mei Regis mei, qui es in ſanctuario tuo: 56 & ob eam cauſam ad te laudandum principes noſtrates præuenerunt ante alios in populi cœtu, coniuncti choris pſallentiũ, 57 in medio puellarum tympaniſtriarũ. *

**Pauſatio &c.*

In

† 58 *In eccleſijs benedícite Deo*

Iſai. XLVIII. 1. LI. 1. — 59 *Dómino, de fóntibus Iſraél.*

† 60 Ibi Beniamin adoleſcéntulus, in mentis ex-
céſſu;

† 61 principes Iúda, duces eórum;

62 principes Zabulón,

63 principes Nephthalí.

† 64 Manda Deus virtúti tuæ:

65 confirma hoc Deus, quod operátus es in
nobis.

† 66 à templo tuo in Ieruſalém

Pſal. LXXI. 10. — 67 tibi ófferent reges múnera.

† 68 Increpa feras arúndinis:

69 congregátio taurórum in vaccis populórum;

70 ÷ vt: exclúdant eos, qui probáti ſunt ar-
génto.

† 71 díſſipa gentes quæ bella volunt.

72 Veniént legáti ex Ægypto:

---

58 præcinentes hortanteſque alios ſubſequentes, atque dicentes: *In Eccleſijs publiciſque conuentibus Deo benedicite laudantes:* 59 *Domino benedicite vos, qui de Iſraëlis eſtis origine, & de eius XII. filijs, tamquã de XII. fontibus proſlux iſtis.* 60 In eo cœtu tribus paruula Beniamini iunioris quondam filij Iacobi, fuit cum exceſſu mentis & ingenti ádmirationis ſtupore concinens; 61 adfuerunt & ibi principes tribûs Iudæ, qui ſunt veluti purpurati duces omniũ contribulium ſuorum: 62 adfuerunt etiam principes tribûs Zabulon, 63 & principes tribûs Nephthalim. 64 Præcipe Deus vi & fortitudine tuâ vt fiat quod petimus: 65 conforta Deus hoc quod hactenus perfectè operatus es in nobis: 66 ſic enim de templo ſancto tuo quod eſt in Ieruſalem, 67 munera tibi offerent reges omnes. 68 E contrario increpa iſtiuſmodi gentes, quę ſunt veluti feræ in ſylueſtri arundineto degentes, 69 quæ ſunt congregatio iſta populorum veluti armentum taurorũ inter vaccas laſciuientium & ferocientiũ, 70 calcitrantium ad excludendũ & expellendum à loco ſuo eos, qui examinati ſunt velut argentum igne probatum. 71 diſperge igitur gentes, quæ bella contra nos facere volunt. 72 Id ſi feceris, venient

73 Æthiópia præuéniet manus eius, Deo.
✝74 Regna terræ cantáte Deo; psállite Domino.
DIAPSALMA.
✝75 ÷ Psállite Deo: qui aſcéndit ſuper cælum cæli ad Oriéntem:
✝76 ecce dabit voci ſuæ vocem virtútis.
77 Date glóriam Deo:
78 ſuper Iſraél magnificéntia eius;
79 & virtus eius in núbibus.
✝80 Mirábilis Deus in ſanctis ſuis:
81 Deus Iſraél ipſe dabit virtútem & fortitúdinem plebi ÷ ſuæ:
82 Benedíctus Deus.

---

ex Aegypto legati, de pace tractaturi cum populo tuo: 73 & ipſi etiã Aethiopes manus ſuas ad faciendam pacem Deo porrigere feſtini anticipabunt. 74 Regna omnia terræ cantate Deo: pſallite Domino. 75 * Pſallite Deo qui conſcendit & inſedit glorioſus in ſummo cælorum ad orientalem partẽ, vnde lumen emanat: 76 ecce ipſe dabit voci laudis & prædicarionis ſuæ, vt vbiq; ſit vox fortis & prædita vigore magno. 77 Date ergo gloriam Deo: 78 nam magnificentia potentiæ eius in Iſraele oſtenditur: 79 & fortitudo eius in nubibus cæli reſplendet. 80 Mirabilis & terribilis eſt Deus in locis ſanctis ſanctuarij ſui: 81 ipſe Deus Iſraelis dabit fortitudinem & robur populo ſuo. 82 Benedictione & laude dignus eſt Dominus.

**Pauſatio aut immutatio muſicæ cantilenæ inter pſallendum.*

Orationes.

MSS. 1 DOminator Domine, qui iuſtis ſpiritale épulum tribuens; facis eos in lætitia delectari: concede gregi tuo mortem tuam intelligere; teque triumphatorem mortis ſedentem ad Patris dexteram confiteri. Qui cnm eodem Patre & Spiritu Sancto viuis & regnas Deus per omnia ſæcula ſæculorum. *Amen*.

Breu. Mozarab. fol. 236. 2 DOmine Ieſu Chriſte, qui aſcendiſti ſuper cælos cælorum ad Orientem, Occaſum deuincens; quos

in te

in te ſuſcepiſti redimendos, in te pérfice ad excelſa tollendos : vt vbi caput præceſſiſti ; glorificatum illuc totum corpus ádtrahas honorandum: nec in Occiduum mundi relinquas ; quos ad Orientem perpetuum versùs triumphator exaltas. [℟. *Amen* . Per miſericordiam tuam Deus noſter : qui es benedictus & viuis & omnia regis in ſæcula ſæculorum . *Amen* .]

fol.237. *De aſcenſione Domini.*

3 DOmine qui aſcendiſti in altum , captiuam ducens captiuitatem ; nos à captiuitate Diaboli , victoriæ tuæ érue triumphis : vt dona tua dum hominibus tribuis ; ipſos homines donorum tuorum reddas ex toto participes. [℟.*Amen.* Per miſericordiam tuam *&c.*]

fol.403. *De Sanctis .*

4 MIrabilem te in Sanctis tuis N.&N.Dñum Deũ virtutum plurimùm deprecamur : vt des nobis ad aduerſa expellenda virtutem ; qui Sanctis tuis tribuiſti ad promerenda cæleſtia dignitatem: fortitudinem quoque plebi tuæ, quæſumus, vt eiſdem ſuffragantibus largiaris ; quos tuæ amicitiæ ſociare ingénitâ bonitate digneris. ℟. *Amen*. Per miſericordiam tuam Deus *&c.*

Benedictio .

Comment. huius Pſalmi tom. 7. S.Hieronymi.

DEvs nos à morte in vitam , à corruptione in incorruptionẽ demutare dignetur: vt Sanctis eius participes facti , ſempiternis in eum gaudijs exſultemus . *Amen* .

---

68 LXVIII.

In finem : *pro ijs qui commutabuntur*: *Dauíd* .

Beda .

In finem *ad Chriſtum reſpicere nullus ignorat ; qui , atteſtante etiam Euangelio , ſuam in hoc pſalmo narraturus eſt paſſionem*: *qua* commutabuntur *credentes*, *exuentes veterem hominem*, *&* *induentes nouum* .

Per totum pſalmum ex forma ſerui loquitur Chriſtus . Primo capite deprecatur vt ſaluus fiat à Patre,quoniam gratis eſt à Iudæis odio habitus : Saluum me fac Deus *& reliqua . Secundo poſtulat à*

parte

parte membrorum, ne decipiatur ſpes fidelium in eius reſurrectione confiſa; omnia ſe dicens æquanimiter ſuſtinuiſſe, quæ ingerebant iniqui: Deus tu ſcis inſipientiam meam & *reliqua. Tertio, deprecatur vt ipſius exaudiatur oratio, quatenus de luto iſtius ſæculi eius conuerſatio inmaculata liberetur; ſcire dicens Dominum quantis inimicorum appetatur inſidijs, vt vſque ad paſſionis exitum machinato diſcrimine perueniret:* Ego verò orationem meam. *Quarto, virtute præſcientiæ ſuæ quæ contingere poterant inimicis, ventura prænunciat;* Fiat menſa eorum coram ipſis in laqueum & *reliqua. Quinto à forma ſerui ſe pauperem profitetur; vnde & laudes ſe dicit redditurum Paternæ clementiæ; hortans fideles vt in Domino confidant, qui Eccleſiam ſuam de mundi iſtius aduerſitate liberauit, Sanctiſque ſuis in ea perenni fælicitate proſpexit:* Ego ſum pauper & dolens; ſalus tua Deus ſuſcepit me.

Feria V. ad Vigilias.

Euſebius Cæſarienſis *Paſſiones Chriſti, & reiectio Iudæorum.*

S. Athanaſius. *Pſalmus in ſola interpellatione.*

Pſalmus ad precandum.

Chriſtus. 1 SALVVM ME FAC DEVS; QVONIAM INTRAVERVNT AQVÆ VSQVE AD ANIMAM MEAM.

ψ. 1. Pſal. xxxix. 3. † 2 Infíxus ſum in limo profúndi; & non eſt ſubſtántia.

† 3 Veni in altitúdinem maris; & tempéſtas demérſit me.

† 4 Laboraui clamans; raucæ factæ ſunt fauces meæ;

5 defecérunt óculi mei dum ſpero in Deum meum.

In perpetuum decantandus Pſalmus pro ijs qui mutabuntur ad fidem & imitationem Chriſti, inſpiratus Dauidi. CHRISTVS. 1 Salua me Deus; quia afflictiones magnæ velut aquæ inundantes excreuerunt & peruenerunt vſque ad ſuffocandam vitam cordis mei. 2 Merſus ſum velut in voragines interminatas: & infixus ſum velut in limo profundi & cœnoſi laci; & non eſt conſiſtentia & ſtatus in quo poſſim ſubſiſtere. 3 Veni quodammodo in profunditatem maris: meque tempeſtas operuit & ſubmerſit. 4 Defatigatus ſum clamando ad te, auxilium tuum implorans: & guttur meum præ continuo clamore exaſperatum eſt, & factum eſt raucum: 5 & vigor oculorum meorum iam defecit ab ſuſpiciendo intentè in cœlum,

Multi-

℣. 6. Iohan. XV. 25. † 6 Multiplicáti ſunt ſuper capíllos cápitis mei qui odérunt me grátis:
† 7 confortáti ſunt qui perſecúti ſunt me inimíci mei iniúſtè:
8 quæ non rápui, tunc exſoluébam.
† 9 Deus tu ſcis inſipiéntiam meam:
10 & delícta mea à te non ſunt abſcóndita.
† 11 Non erubéſcant in me qui exſpéctant te Dómine, Dómine virtútum:
† 12 non confundántur ſuper me, qui quærunt te Deus Iſraél.
† 13 quóniam propter te ſuſtínui oppróbrium;
14 opéruit confúſio fáciem meam:
℣. 15. Iob XIX. 13. 14. 15. Pſal. XXX. 12. XXXVII. 12. LXXXVII. 19. † 15 extráneus factus ſum frátribus meis;
16 & peregrínus filijs matris meæ.
℣. 17. Pſal. CXVIII. 139. Iohan. II. 17. † 17 Quóniam zelus domûs tuæ comédit me:

---

dum ſpero in te Deum meum, & exſpecto auxilium à te meum. 6 Qui ſine cauſa iuſta me odio habent, multiplicàti ſunt ſupra numerum capillorum meorum: 7 inimici mei, qui iniuſtè me perſequebantur, corroborati ſunt valde: 8 & ita (vti dicitur) reddebam quæ non rapueram: alij peccauerunt; & ego eorum peccata portaui, debitas illis pœnas ſufferendo. 9 Deus tu benè noſti ſtultitiam quam mihi imponunt, an ſit in me, necne: 10 & hæc errata & delicta quæ mihi impingunt falſa eſſe, te non latet. 11 Ne quæſo ij qui te ſibi adiutorem exſpectant, rubore ſuffundantur propter me à te derelictum; quaſi me ſefellerit ſpes in te mea, ò Domine, Domine exercituum omnium cœleſtium atque terreſtrium. 12 ne verecundentur, quæſo, meâ cauſâ ij qui te colere tibique ſeruire quærunt, ò Deus Iſraelis. 13 quia propter te tuumque præceptum & gloriam, ſuſtinui patienter improperium mihi illatum; 14 ac turpitudo & verecundia coram hominibus cooperuit faciem meã: 15 & effectus ſum velut alienus & extraneus fratribus & cognatis meis; 16 & factus ſum velut peregrinus & ignotus filijs gentis Iudæorum, quæ gens eſt mater mea de quâ ſum natus. 17 Quoniam autem zelus & ardens ſtudium erga domum tuam ne veluti ſpelunca latronum profanaretur, me comedit atque conſumpſit;

& op-

℣. 18. Rom. XV. 3.

18 & oppróbria exprobrántium tibi, cecidérunt
ſuper me.

† 19 Et opérui, in ieiúnio, ánimam meam:

20 & factum eſt in oppróbrium mihi.

† 21 & póſui veſtiméntum meum cilícium:

22 & factus ſum illis in parábolam.

† 23 aduérsùm me loquebántur qui ſedébant in
porta:

℣. 24. Iob XXX.

24 & ÷ in me: pſallébant qui bibebant vinum.

† 25 Ego verò oratiónem meam ad te Domine:

℣. 26. Iſai. XLIX. 8. II. Corin. VI. 2.

26 tempus benepláciti, Deus.

† 27 In multitúdine miſericórdiæ tuæ,

28 exáudi me in veritáte ſalútis tuæ.

† 29 Eripe me de luto vt non infigar:

30 líbera me ab ijs qui odérunt me, & de pro-
fúndis aquárum.

† 31 Non me demérgat tempéſtas aquæ:

32 neque abſórbeat me profúndum:

---

18 idcirco & probra illa ac dedecora eorum qui tibi tuæque domui probra inferebant, & à me redarguebantur, in me reciderunt; mihique crucem attulerunt & necem. 19 Ego vnà cum ieiunio operui mœrore ac fletu animam meam pro ſalute illorum: 20 & effectum eſt vt id mihi probro daretur. 21 & feci vt ex ſacco & vili materia eſſet indumentum meum: 22 & ſic quoque effectus ſum eis ceu dicterium & fabula ad irridendum. 23 contra me loquebantur qui ſedebant in portà vrbis: 24 & de me cantilenas deriſorias cantabant ij qui bibebant vinum in tabernis. 25 Ego autem inter hæc omnia orationem meam ad te dirigo Domine: 26 adeſt namque tempus reconciliationis, & quo tandem mihi placeris vt me liberes. 27 Ergo per magnam multiplicemq; miſericordiam tuam te rogo: 28 exaudi me per veritatẽ illius promiſſionis tuę de ſalute mihi danda. 29 Erue me de luto iſtiuſmodi miſeriarum vt non infigar in eo: 30 liberer, quæſo, ab his qui oderunt me, & de hac profunditate aquarum & oppreſſione ærumnarum. 31 Ne tamquam tempeſtas aquæ, calamitas iſta me ſubmergas: 32 neque me abſorbeat profundum iſtud

neque

33 neque úrgeat ſuper me púteus os ſuum.
† 34 Exáudi me Dómine ; quóniam benígna eſt
miſericórdia tua :
35 ſecúndùm multitúdinem miſeratiónum tuárum
réſpice in me .
† 36 & ne auértas fáciem tuam à púero tuo :
37 quóniam tríbulor, velóciter exáudi me.
† 38 inténde ánimæ meæ ÷ & : líbera eam :
39 propter inimícos meos éripe mę.
40 Tu ſcis impropérium meum & confuſiónem
meam & reueréntiam meam :
† 41 in conſpéctu tuo ſunt omnes qui tribulãt me .
42 Impropérium exſpectáuit cor meum & miſériam :
† 43 & ſuſtínui qui ÷ ſimul: contriſtarétur;& non
fuit :
44 & qui conſolarétur;& non inuéni .
† 45 & dedérunt in eſcam meam fel:

℣℣. 39. & 40. ſic diſtinguuntur in codic. Alexandrino & apud Apollinarium.

℣. 39. Pſal. XXI. 7, 8. Iſai. LIII. 3.
℣. 40. Hebr. XII. 2.

℣. 44. Iſai. LI. 18. Thren. I. 2. 17.
℣. 45. Matth. XXVII. 34. Marc. XV. 23.

In cod. Vatic. ſic diſtinguuntur ℣℣. 39. & 40.
Propter inimicos meos eripe me. tu ſcis improperium meum
& confuſionem meam & reuerentiam meam.

malorum : 33 neque puteus hic mortis concludat & obturet os ſuum
ſuper me, itaut prodire inde non poſſim. 34 Exaudi me Domine
quia benigna & prompta eſt ad miſerandum miſericordia tua :
35 iuxta magnitudinem & multitudinem ſolitarum miſerationum
tuarum reſpice ad me . 36 & ne velut iratus faciem tuam auertas à
me ſeruo tuo , quem hominem creaſti : 37 quoniam tribulor , citò
exaudi me . 38 attende animam meam patientem , & libera eam :
39 propter inimicos meos ne me derelictum glorientur, libera me
ab eis . 40 Tu Dñe bene noſti meum improperium & meum pudorem
& meam ignominiam ac verecundiam , quibus me illi afficiunt:
41 nam coram te ſunt omnes tribulantes me. 42 Anima mea
ab eis iugiter exſpectauit nouum improperium atque miſeriam :
43 & exſpectaui aliquem qui vna mecum contriſtaretur , ſed nullus
adfuit qui mihi condoleret : 44 & exſpectaui aliquem qui ſaltem
me conſolaretur ; nec vllum inueni. 45 immo & pro cibo dederunt

℣.46. Matth. XXVII. 48 Iohan. XIX. 29.
℣.47. Romae. XI.9.

46 & in ſiti mea potauérunt me acéto.
✝ 47 Fiat menſa eórum coram ipſis in láqueum
48 & in retributiónes & in ſcándalum.
✝ 49 obſcuréntur óculi eórum ne videant:
50 & dorſum eórum ſemper incúrua.
✝ 51 effúnde ſuper eos iram tuam:
52 & furor iræ tuæ comprehéndat eos.
✝ 53 fiat habitátio eórum deſérta:
54 ÷ &: in tabernáculis eórum non ſit qui inhábitet.
✝ 55 quóniam quem tu percuſsíſti, perſecúti ſunt:
56 & ſuper dolórem vúlnerum meórum, addidérunt.
✝ 57 Appóne iniquitátem ſuper iniquitatem eorũ:
58 & non intrent in iuſtítiam tuam.
✝ 59 deleántur de libro viuéntium:

---

mihi fel & vinum cum felle mixtum: 46 & in ſiti mea me crucifixum potauerunt aceto, ſpongiâ mihi oblatâ aceto plenâ. 47 Sed (vt futurum prævideo) hæc menſa ſiue eſca fellis & aceti ab eis mihi apparata, efficiatur coram eis tamquam laqueus quo irretiti capiantur ad exitium: 48 & eiuſmodi corum menſa fiat eis cauſa condignarum retributionum ſcelerum ſuorum; eiſque vertatur in offendiculum ad corruendum. 49 contenebrentur ſubtracto ſuperno lumine, oculi mentis eorum, ne me Chriſtum eſſe videant & credant: 50 & dorſum illorum graui ſeruitutis onere ſemper incurua. 51 effunde ſuper eos dignos effectus indignationis tuæ: 52 eoſque puniendos comprehendat indignatio iræ tuæ. 53 habitatio eorum fiat deſerta & deſolata: 54 & non ſit qui habitet in habitaculis eorũ. 55 quoniam ipſi odio crudeli perſecuti ſunt me, quem tu iuſto iudicio tuo multis neceſſitatibus & miſerijs iſtius vitæ percuſſeras; 56 & ſuper dolorem vulnerum meorum addiderunt alios dolores & alias inſultationes & improperia. 57 Merito igitur Domine appone iniquitatẽ ſuper iniquitatẽ eorũ, ſinendo eos liberè ruere de iniquitate in iniquitatem: 58 nec intrent ad iuſtitiam tuam conſequendam, quâ à te iuſti fiant ex iniuſtis. 59 deleantur de libro & regeſto

& cum

60 & cum iuſtis non ſcribántur.
† 61 Ego ſum pauper & dolens:
62 ſalus tua Deus ſuſcépit me.
† 63 Laudábo nomen Dei cum cántico:
64 & magnificábo eum in laude.
ỷ.65. Pſalm. XLIX. 13. 14. † 65 & placébit Deo ſuper vítulum nouéllum, córnua producéntem & úngulas.
† 66 Vídeant páuperes & lætén̄tur.
ỷ.67. Pſalm. XXI. 27. 67 Quærite Deum; & viuet ánima veſtra:
† 68 quóniam exaudíuit páuperes Dominus;
69 & vinctos ſuos non deſpéxit.
† 70 Laudent illum cæli & terra,
71 mare & ómnia reptília in eis:
† 72 quóniam Deus ſaluam fáciet Sión;
73 & ædificabúntur ciuitates Iúda;
† 74 & inhabitábūt ibi; & hæreditáte acquírēt eā;
ỷ.75. Pſalm. CI. 29. 75 & ſemen ſeruórum eius poſſidébit eam;

---

beatè viuentium: *60* & numero iuſtorum non adſeribantur. *61* Cæterùm ego quidem pauper ſum & dolens: *62* ſed ſalus illa quæ à te Deo datur, me iam iam ab his malis ſaluandum excepit. *63* Igitur laudabo nomen Dei mei cum cantico: *64* eumque magnum fatebor cum laude. *65* & hæc mea laudatio placebit Deo pluſquam ſacrificium vituli nouelli & teneri, incipientis efferre cornua & vngulas. *66* Videant hanc mei liberationem pauperes afflicti atque manſueti, & collætentur. *67* Quærite & inuocate Dominum omnes afflicti; & ſic anima veſtra viuet: *68* nam Dominus ſemper exaudiuit pauperes: *69* & ſuos cùm eſſent compedibus & nexibus miſerrimè vincti, numquam deſpexit & dereliquit in miſerijs. *70* Laudent Deum cæli cum cæleſtibus, & terra cum terreſtribus, *71* mare & omnia repentia, ſeq; mouentia in eis: *72* quia Deus ſaluabit per me Sion & Hieruſalē, incredulos inde expellendo & credentes introducendo: *73* & ab eo ædificabuntur ciuitates & Eccleſiæ fidelium in Iudæa. *74* & hi ibi habitabunt; & expulſis incredulis Hebræis, hæreditario iure acquirent eam terram. *75* quam terram poſſidebit

76 & qui diligunt nomen eius,habitábunt in ea

progenies ſeruorum eiuſdem Dei, nempe Apoſtolorum : 76 & horum filij qui diligunt nomen & maieſtatem eiuſdem Dei, habitabunt aliquando in eadem terra ſancta pacificè ac iure legitimo.

Orationes.

MSS. 1 BEnigniſſime Domine exaudi nos in veritate ſalutis tuæ: vt éruti ab ſqualóre peccati; mereamur in libro vitæ digito cæleſti conſcribi. Per Dominum.

Brev. Mozarab. fol. 91. 2 QVærentibus te, Domine, vitam animæ noſtræ temetipſum impérti:exaudi pauperes tuos,qui nihil præ ſua iuſtitia, ſed tuo replentur munere: tuâ aluntur ſubſtantiâ; tuâ gratiâ protegantur. nec deſpicias vinctos; quorum te ſuſpirant deſideria; quorum tibi áderunt animæ; tuorumque ſtudia iugiter proſequuntur. ℟. *Amen*. Per miſericordiam tuam Deus noſter: qui es benedictus & viuis & omnia regis in ſæcula ſæculorum. ℟. *Amen*.

fol. 173. 186. 3 NOn erubeſcant in nobis Domine Deus virtutum; qui te exſpectant de humanis actibus iudicium eſſe facturum: vt Crucis tuæ potentia & placitos nos tibi operarios ſalutis exhibeat; & cæleſtis militiæ curiam de noſtris actibus contriſtari non ſinat. ℟. *Amen*. Per miſericordiam tuam Deus noſter *&c.*

fol. 279. 4 DOmine Deus, apud quem delicta noſtra non ſunt abſcondita; cuius oculi non ſolùm exteriora proſpiciunt; ſed & cordis intima inſenſibili intúitu penetrant; da nobis pœnitentiæ remedium pro cilicij indumento; da confeſſionis præconium pro veniæ lucro: da vt éffluant oculi pro admiſſis flumina lacrymarum: da voci noſtræ gemitibus expétere ſuffragia precum. & tu Domine exaudi orationem noſtram;quia benigna eſt miſericordia tua: & ne nos inferi profundum abſórbeat, aùt lutulenta facínora ſúbruant; multitudo nos tuarum miſerationum reſpiciat. ℟. *Amen*. Per miſericordiam tuam Deus noſter *&c.*

Chriſte

fol.190. 5 CHriſte Deus, ingéniti Patris vnigénite Fili, intende animæ meæ; & libera eam propter inimicos tuos, qui Eccleſiæ tuæ aduerſantur: vt quia tu es redemptio noſtra; exſpectatum te in munere capiamus in gloria ſempiterna. ℟. *Amen*. Per miſericordiã tuã *&c.*

fol.190. 6 IEſu Deus noſter, qui facto de reſtículis flagello, vendentes & ementes ex tuo éximis templo; da nobis in Eccleſia tua nec quæſtu poſſe rerum temporalium capi; nec intra eam ſordidis moribus conuerſari: ſed ita zelus domûs tuæ nos cómedat; vt placita tibi fratribus de nobis præbeas exempla. ℟. *Amen*. Per miſericordiam tuam Deus noſter *&c.*

fol.193.200. 7 CHriſte Dei Fili, quem zelus domûs Dei, Eccleſiæ videlicet Patris tui, comédit; dum iniqua gerentes de ea funiculo audacter expellis; ab omnium nos funiculo iniquitatum abſolue; atque in medio domûs tuæ dignè habitare concede: quò & ipſi domus tibimet ſpiritualis effecti, à te mereamur cælitus laureari. ℟. *Amen*. Per miſericordiam tuam Deus noſter *&c.*

fol.190. 8 REcordare Ieſu abſynthij & fellis, quibus pro impijs amaro poculo propinatus es: & ideo amaritudo tua ſit, quæſumus, dulcedo noſtra perpetua: vt in quo tu pro nobis amaricatus es volens; in eo nos & hîc & in æternum gratulemur fœlices. ℟. *Amen*. Per miſericordiam tuam Deus noſter *&c*,

De paſſione Domini.

fol.193. 9 CHriſte Rex noſter, qui dum pro impijs ſupportaſti opprobria; dum aduersùs te vino malitiæ crapulata turba omnis infidelium exerceretur in porta: tu nos miſeratione aſſiduâ & ab omnium peccatorum contagione emúnda; & piæ actionis efficaciâ operando glorifica: quò in termino vitæ noſtræ non confundamur inimicis noſtris loqui in porta; ſed ſanctorum Angelorum occurſione adtollamur lætitiâ ſempiternâ. ℟. *Amen*. Per miſericordiam tuam Deus noſter *&c.*

Item de paſſione Domini.

fol.206. 10 CHriſte Dei Fili, qui vltimo paſſionis exitu, felle & aceto potatus es Iudæorum; præſta nobis vt per

Item de paſſione Domini.

per hoc quòd tu amaritudinem propinatus es; amaritudinum tuarum nos potatione inébries: vt & amaritudo mortis tuæ, dilectionis in nos áugeat flammam; & reſurrectionis potentia perfectam faciei tuæ nobis repræſentet gloriam repromiſſam. ℟. *Amen*. Per miſericordiam tuam Deus noſter &c.

fol. 171. *Item de paſſione Domini.*

11 QVid tibi Domine à te formata creatura reſtituat; pro qua exprobrantium opprobria ſúſtinens, ſolus ſedens comminatione repletus es? pro quibus ergo tanta paſſionum vulnera ſuſtuliſti; quæſumus vt eos nec carnis paſſionibus deijci; nec inferni patiaris bárathro demérgi. ℟. *Amen*. Per miſericordiam tuam &c.

4.1. *De S. Clemente Papa & Mart.*

12 DEvs qui corpus beatiſſimi Martyris tui Clementis in limo profundi nulla marinorum fluctuum feciſti lege tenéri; vt altitudo illum nullo modo maris demérgeret; qui inſurgentes contra ſe pro tuo nomine catervas hoſtium deuiciſſet: interuentu Martyris tui à cunctis nos tentationibus libera; & à profundo flagitiorum ereptos, in te placidâ conuerſationis luce exalta: vt te opitulante & vitijs careamus, & virtutibus abundemus. ℟. *Amen*. Per miſericordiam tuam Deus noſter &c.

fol. 339. *De Sancto Vincentio M.*

13 DEvs qui multis paſſionum generibus mirificè vincentem Vincentium coronaſti; liberans illum ab omni exitio tormentorum, vt veſtigia eius quæ luto non inhæſerant vitiorum, mirificè calcárent omne crudelitatis ſupplicium; ne aquarum abſorberetur profundo, qui mēte ſæculum calcans, iam hæres eſſet proximus cælo: præbe nobis precibus tanti Martyris, nec luto vitiorum attíngi; nec profundâ deſperationis voragine operíri; ſed candidâ conſcientiæ libertate decóri, tibi præſentemur in die iudicij. [℟. *Amen*. Per miſericordiam tuam Deus noſter &c.]

fol. 398. *Pro Iudæis.*

14 EFfunde Domine ſuper inimicos meos iram tuam; vt habitatio eorum permáneat deſerta: tandem aliquando agnoſcant locum furoris & iniuſtitiæ ſuæ: vt conuerſionis illorũ ad te áditus páteat in Eccleſia; qui

terrenæ

terrenæ ciuitatis Hieruſalem perdiderunt auxilia. ℟. *Amen.* Per miſericordiam tuam Deus noſter *&c.*

Comment. huius Pſalm. tom. 7. S. Hieronymi.

15 ORamus te Domine, vt nos à Gentilitate conuerſos, in Iudæ ciuitates ædifices; & à iugo diaboli abſolutos, vt ſoboles diligas proprias: vt quos redemiſti per fellis amaritudinem, per aceti aſperitatem, per crucis ſupplicia, per clauorum vulnera, per mortis contumeliam; per gloriam reſurrectionis ſic cuſtodire digneris in ſæculo, vt facias participes Sanctis tuis in regno. *Amen.*

De paſſione Domini.

69 LXIX.

*Pſal. LXXXVII. 1.

*In finem ÷ Pſalmus: Dauid: * in rememorationem ÷ quòd ſaluum fecerit eum Dominus:*

Beda.

Senſus myſticus.

Finis & Dauid, *vt ſæpe dictum eſt, ſignificat Dominum Saluatorem; ad quem diriguntur hæc verba fidelium: quid totus hic pſamus ex perſona Martyrum dicitur* in rememorationē *vel ſuæ liberationis vel præmij futuri. congruum quippe fuit vt quoniam in ſuperiori pſalmo paſſionem & reſurrectionem ſuam Dominus expoſuerat; poſt caput loquerentur & membra, paſſiones & ipſas ſuas & poſteriores glorias edicentes.*

Martyrum confeſſorumque populus, qui multiplici quidem ſed felici clade laborabat, prima poſitione Dominum deprecatur; vt ipſe à perſequentium periculis liberetur, & irriſiones eorum irritas faciat; quatenus conuerſi dicta ſua ſalubriter erubeſcant: Deus in adiutorium meum intende *Secunda parte ſupplicat, vt magnificans Dominum exſultet turba fidelium; quoniam ipſe pauperes egenoſque ſuos adiuuare & liberare dignatur:* Exſultent & lætentur in te omnes qui quærunt te.

Feria V. ad Vigilias.

Euſebius Cæſarienſis. *Supplicatio iuſti, vel etiā ipſiuſmet Chriſti.* S. Athanaſius. *Pſalmus in ſola interpellatione.*

Pſalmus ad precandum.

Propheta.

1 DEVS, IN ADIVTORIVM MEVM ÷ INTENDE:

℣. 1. Pſalm. XXXIX. 14.

In perpetuum decantandus Pſalmus, Dauidi inſpiratus ad recordandum quòd ſaluauit eum, & in poſterum quoque ſaluabit eum Dominus. PROPHETA. 1 Domine Deus attende ad dan-

※ Do-

2 ⁎ Domine : ad adiuuándum me feſtina.
† 3 Confundántur & reuereántur, qui quærunt ánimam meam.
† 4 auertántur retrórſum & erubéſcant, qui volunt mihi mala.
† 5 auertántur ſtatim erubeſcéntes, qui dicunt ÷ mihi : *Euge, euge.*
† 6 Exſúltent & lætentur in te omnes qui quærunt te :
7 & dicant ſemper, *Magnificétur Dóminus*, qui diligunt ſalutare tuum.
† 8 Ego verò egénus & pauper ÷ ſum : Deus ádiuua me.
† 9 Adiútor meus & liberátor meus ÷ es : tu Domine ; ne moréris.

---

dum mihi promptè adiutorium vt liberes me : 2 Domine vt mihi auxilieris feſtina. 3 Fac vt te mihi auxiliante, illi pudore ſuffundantur & erubeſcant, qui cupiunt & quærunt perdere animam meam. 4 à me auertantur retrorſum & dent terga in fugam & erubeſcant, qui volunt mihi inferre mala. 5 auertantur à me confeſtim qui contra me, & de meis malis gaudentes, dicunt : *Vah, vah, euge.* 6 Contrà verò fac vt gaudio exſultēt & lætentur omnes qui te amare, colere & diligere quærunt : 7 & qui diligunt ſalutem quæ à te exſpectatur, ſemper dicant : *Magnus eſſe credatur & prædicetur Dominus.* 8 Cæterùm ego egenus ſum & pauper ; proinde adiuua me Deus. 9 Adiutor meus in bonis, & liberator meus à malis tu es Domine ; ne ergo tardaueris adiuuare me ac liberare.

Orationes.

MSS. 1 INexhauſti adiutorij Deus æterne, ad adiuuandum familiam ſúpplicem feſtínus occurre : vt euíctis malorum opprobrijs, tuis ſemper auxilijs muniamur. Per.

Breu. Mozarab. fol. 91. 2 INtende in adiutorium noſtrum Domine ; & vt nos ádiuues feſtinus aggrédere : tribue vires explendi quæ nouimus ; & perfectum députa quod optamus : vt

dum

dum opere tuo tua in nobis præcepta perféceris, tibi laudem députes: de effectu tuo nos exaltemur in præmio; te noſtri magnificet operis rectitudo: nos tua attollat remuneratio ℟. *Amen*. Per miſericordiam tuam Deus noſter: qui es benedictus & viuis & omnia regis in ſæcula ſæculorum. ℟. *Amen*.

fol. 115.258. 3 IN adiutorium noſtrum intende Domine; noſque ad adiuuandum feſtina: nihil enim in bonis operibus conátus noſtri te deſiſtente proficiunt; à quo greſſus omnes diriguntur: tu es enim per quem noſtra roboratur fragilitas. [℟. *Amen*. Per miſericordiam tuam Deus noſter: qui es benedictus & viuis & omnia regis in ſæcula ſæculorum. ℟. *Amen*.]

fol. 174. *De paſſione Domini.* 4 DEvs in adiutorium noſtrum intende, vt qui paſſionibus tuis communicáre votis ſinceriſſimis anhelámus; adiutorem te noſtrum in ipſis noſtris conátibus ſentiamus. ℟. *Amen*. Per miſericordiam tuam Deus noſter: qui es benedictus & viuis & omnia regis in ſæcula ſæculorum. ℟. *Amen*.

fol. 297. 5 DEvs ad adiuuandum nos feſtina: ne aut præualeat [tentatio] dum differs adiutorium; aut deſperatio ſuccedat, dum retardas auxilium: vtramque tuam opitulationem oppone; & piam cautionem nobis & omnibus Chriſtianis impende: vt qui fiduciam noſtram in tua collocamus virtute; ſemper tuâ muniamur diuinitate. [℟. *Amen*. Per miſericordiam tuam Deus *&c.*]

fol. 297. 6 DEvs in adiutorium noſtrum intende; Domine & vt nos adiuues feſtinans aggrédere: tribue itaque vires expléndi quod nouimus, & perfectioni députa quod optamus. [℟. *Amen*. Per miſericordiam *&c.*]

Benedictio.

Comment. huius Pſalm. tom. 7. S. Hieronymi.

QVi vulneratus eſt propter peccata noſtra & reſurrexit propter iuſtificationem noſtram; ipſe nobís nunc auxilium in tempore tribulationis, miseratione ſolitâ largiatur: vt cum Sanctis eius exſultantes, eum magnificare atque extollere valeamus. *Amen*.

70 LXX.

÷ *Pſalmus Dauid filiorum Ionadáb & priorum captiuorum:*

Beda.

* Cap. XXXV. 6.

Hieremias Propheta refert* Ionadab *fuiſſe Dei Sacerdotem; qui* filijs *ſuis præceperat non bibere vinum, neque in domibus ſed in tentorijs habitare; eoſque magnam obedientiæ huius apud Dominum gratiam comperiſſe: qui nunc pro fidelibus ac deuotis ponuntur. vnde &* Ionadab *interpretatur*, Domini ſpontaneus; *qui dicere poteſt*, Voluntariè ſacrificabo tibi. *Cum quibus &* priores captiui *ſimul lacrymas fundunt, id eſt, qui* priùs captiuari *poſtea redimi meruerunt; qui peccando* captiui, *ſed pœnitendo redempti, aiunt;* Et de abyſſis terræ iterum reduxiſti me.

Introducitur perſona generalis, quæ peccatorum captiuitate liberata, diuinis mandatis inhærebat; prædicans nobis Domini Chriſti eximiam charitatem; quæ nullis meritis præcedentibus, gratis ſemper nobis impenditur. hæc in prima parte pſalmi ab iniquitatibus humanis iugiter ſe petit debere liberari; vt Domino gratias referre mereatur: Deus in te ſperaui. *Secundo loco ſupplicat ne in ſenectute, eius beneficijs priuetur, cuius auxilio in iuuentute protecta eſt;* Ne proijcias me in tempore ſenectutis. *Tertio loco dona eius enumerans, iugiter ſe agere gratias pollicetur:** Potentiam & iuſtitiam tuam Deus *& reliqua.*

* *Caſſiod.* Quę feciſti magnalia.

Euſebius Cæſarienſis. *Chriſti paſſiones & reſurrectio.*

S. Athanaſius. *Pſalmus in ſola interpellatione.*

Feria V. ad Vigilias.

Pſalmus ad precandum.

Propheta.

Pſal. XXX. 2.

1 IN TE DOMINE SPERAVI; NON CONFVNDAR IN ÆTERNVM;

2 in iuſtitia tua líbera me, & éripe mę.

Pſalmus Dauidi inſpiratus; qui Pſalmus [forte in frequenti vſu fuit Rechabitarum] filiorum Ionadab, & eorum qui primi captiui ducti ſunt in Babylonem PROPHETA. 1 In te Domine ego ſemper ſperaui: ne ergo pudore ac rubore ſuffundar in æternum; quaſi me fefellerit ſpes hæc in te mea: 2 per tuam iuſtitiam quâ defendis iniuriâ oppreſſos, libera me & exime me de perſecu-

Inclina

† 3 Inclína ad me aurem tuam ; & ſalua mé .
† 4 Eſto mihi in Deum protectórem ,
5 & in locum munítum : vt ſaluum me fácias :
† 6 quóniam firmaméntum meum , & refúgium meum es tu .
† 7 Deus meus éripe me de manu peccatóris ;
8 ÷ & de manu contra legem agéntis & iníqui :
† 9 quóniam tu es patiéntia mea , Domine ;
10 Domine, ſpes mea à iuuentúte mea :
℣.11. Pſalm. xxi. 10. 11. † 11 in te confirmátus ſum ex útero :
12 de ventre matris meæ tu es protéctor meus :
† 13 in te cantátio mea ſemper .
14 Tamquam prodígium factus ſum multis :
15 & tu adiútor fortis.
† 16 Repleátur os meum laude ;
17 ÷ vt cantem glóriam tuam :
18 totâ die magnitúdinem tuam .

---

toribus meis. 3 Præbe mihi inclinato atque proſtrato aurem tuam benignam ; & ſalua me. 4 Eſto mihi Deus protector ſcuto tuo : 5 & eſto mihi vt locus munitus & tutus, quò confugiam vt me ſalues: 6 quia tu es is qui me firmum facis ; & ad quem ego perfugio . 7 Deus meus libera me ex manu & poteſtate peccatoris , 8 & ex vi & manu contra legem tuam agentis & iniqui : 9 quia tu Domine: es is quem ego patienter exſpecto auxilio mihi adſuturum : 10 & quia tu Domine es is in quo ego iam ab adoleſcentiâ & pueritia mea adhuc ſpero . 11 per te enim ſuſtentatus & firmatus ſum iam ab eo tempore ; quo eram in vtero genitricis meæ ; 12 & ab eodem tempore quo eram in ventre matris meæ , tu es meus defenſor & protector : 13 & de te tuiſque laudibus iugiter fuit omnis mea cantatio . 14 Et nunc Domine ob grandia mala quæ patior , tamquam prodigium ac res portentoſa & horribilis factus ſum multis, qui à me propterea refugiunt : 15 ſed & tu Domine es fortiſſimus adiutor meus, vt me ex tot tantiſque malis eripias , 16 Impleatur nunc quoque os meum laude tuâ, 17 vt poſſim cantare gloriam tuam ; 18 & totâ die cantare poſſim magnitudinem tuam , & ma-

† 19 Ne proíicias me in témpore ſenectútis:
20 cùm defécerit virtus mea,ne derelínquas me.
† 21 quia dixérunt inimíci mei mihi;
22 & qui cuſtodiébant ánimam meam,
† 23 consílium fecérunt in vnum* dicéntes; *Deus derelíquit eum*:
24 *perſequímini & comprehéndite eum*;
25 *quia non eſt qui eripiat*.
† 26 Deus ne elongéris à me:
ẏ.27. Ita cod. Alexandrinus. 27 Deus meus in auxílium meum réſpice.
† 28 Confundántur ÷ &: deficiant detrahéntes ánimæ meæ:
ẏ.29. Pſal. XXXIV.4. 29 operiántur confuſióne & pudóre, qui quærunt mala mihi.
† 30 Ego autem ſemper ſperábo:
31 & adijciam ſuper omnem laudem tuam:
† 32 os meum annunciábit iuſtítiam tuam,
33 totâ die ſalutare tuum.

---

gnorum & excelſorum amplitudinem operum tuorum. 19 Ne ergo à tua defenſione & curâ proijcias me hoc tempore ſenectutis meæ; quem ab infantia protexiſti: 20 & cùm iam defecerit vigor ætatis meæ, ne me derelinquas deſtitutum auxilio tuo. 21 quia inimici hi mei contra me locuti ſunt: 22 & qui obſeruabant animam meam inſidiantes ei, 23 inierunt conſilium pariter dicentes de me; *Deus dereliquit eum à protectione ſua ſolita*: 24 *proinde perſequimini eum & comprehendite*: 25 *quia non eſt vllus qui eum eripiat ex manibus noſtris*. 26 Tu itaque Domine ne te tuumque adiutorium elonges à me: 27 Deus meus ad feſtinè mihi dandum auxilium attende. 28 Pudefiant & deficiant in ſuis conatibus, & à te conſumentur hi qui criminantur animam meam: 29 operiantur probroſâ ignominiâ & verecundiâ, hi qui quærunt mihi inferre mala. 30 Ego autem ſemper in te ſperabo Domine: 31 ſemperque nouam laudem adijciam ſuper omnem laudem tuam hactenus à me factam: 32 os meum narrabit iuſtitiam tuam; 33 & totâ die

quó-

† 34 quóniam non cognóui litteratúram, intro-
íbo in poténtias Dómini:
35 Domine, memorábor iuſtitiæ tuæ ſolíus.
† 36 Deus docuíſti me à iuuentúte mea:
37 & vſque nunc pronunciábo mirabília tua.
† 38 Et vſque in ſenéctam & sénium, Deus, ne
derelínquas me;
† 39 donec annúnciem bráchium tuum genera-
tioni omni, quæ ventúra eſt,
† 40 poténtiam tuam & iuſtítiam tuam,
41 Deus, vſque in altíſſima quæ fecíſti magná-
lia.
42 Deus, quis ſímilis tibi?
† 43 Quantas oſtendíſti mihi tribulatiónes multas
& malas!
44 ÷ &: conuérſus, viuificáſti me:

---

narrabit ſalutem illam quæ à te nobis datur. 34 & quoniam non
cognoui litteras humaniores, ac mundanæ ſcientiæ diſciplinas, &
negotiationes eiuſmodi vanas, animum abſtrahentes à vera ſolidá-
que ſapientia rerum diuinarum; idcirco huic ſoli vacaturus, in-
grediar ad contemplandum & prædicandum potentias & fortitudi-
nes tuas Domine in operando omnipotentiſſimè quæcumque vis;
35 & iuſtitiam tui ſolius commemorabo Domine, quâ iuſtiſſimè
mundum gubernas; qui ſolus es iuſtus naturâ tuâ. 36 non enim
humanæ ſapientiæ libri, ſed tu docuiſti me iam ab adoleſcentiâ ipſâ
meâ: 37 & ideo ad hunc vſque diem annunciabo admiranda opera
tua. 38 Ne igitur ô Deus etiam vſque ad ſenectutem & canitiem
ætatis decrepitæ me derelinquas ſine auxilio tuo: 39 vt eô vſque
poſſim omnipotentiæ tuæ brachium annunciare omni progeniei, quæ
poſt me ventura eſt in mundum, 40 eique annunciare poſſim po-
tentiam tuam & iuſtitiam tuam; 41 & annunciare ea quoque quæ
tu Deus feciſti magnifica, ad excelſa vſque cælorum magnificè per
totum orbem ſplendentia. 42 quis enim ſimilis eſt tui ô Deus? 43
O quantas mihi exhibuiſti ſufferendas; & experiri feciſti tribulatio-
nes benè multas & graues atque moleſtas: 44 & tamen rurſus ad

45 & de abyſſis terræ iterum reduxíſti me.
† 46 multiplicáſti magnificéntiam tuam:
47 & conuérſus, conſolátus es me.
† 48 Nam & ego confitébor tibi in vaſis pſalmi veritátem tuam;
49 Deus pſallam tibi in cíthara, Sanctus Iſraél;
† 50 exſultábunt labia mea cùm cantáuero tibi;
51 & ánima mea, quam redemíſti;
† 52 ſed & lingua mea totâ die meditábitur iuſtítiam tuam:
53 cùm confúſi & reuériti fúerint, qui quærunt mala mihi.

In cod. Vatic. inter ✠. 47. & 48. interponitur ſequens verſus.
Et de abyſſis iterum reduxiſti me.

---

me benignè conuerſus, me viuificaſti ac recreaſti; 45 & veluti de inferis abyſſis terræ rurſum eduxiſti me in lucem hilarem atque ſerenam: 46 multipliciter demonſtraſti iuſtitiam tuam & magnificentiam tuam erga me: 47 & ad me conuerſus, iterum me es conſolatus. 48 Etenim ego cum inſtrumentis muſicis pſalterij profitebor tibi veritatem tuam in ſeruandis promiſſis tuis; 49 tibique ô Deus cantabo laudes cum cithara ô ſanctificator Iſraëlis; 50 exſultanter laudabunt labia mea cum cantauero tibi hymnos; 51 & exſultabit anima mea, quam de captiuitate tantorum malorum redemiſti; 52 ſed & totâ die lingua ipſa mea ex cordis meditatione ſe exercebit in enarrando iuſtitiam tuam; 53 quando turpiter pudore confuſi fuerint, & dehoneſtati erubuerint hi, qui me malis afficere quęrunt & opprimerę.

Orationes.

MSS. 1 EXcelſi ſolij regnator immenſe, qui ſperantes in te damnari æternâ confuſione non páteris; reple quęſumus labia noſtra laude tuâ: & in his nos ſemper meditationibus bonorum inſinuator exérce. Per Dominũ.

Brev. Mozarab. fol. 170. 2 DEvs noſter éripe nos de manu peccatoris; qui pro nobis pœnam perferre dignatus es Crucis: vt tu ſolus

De Paſſione Domini. ſolus ſis patientia noſtra; qui pro nobis paſſus es ſepulturam. ℟. *Amen*. Per miſericordiam tuam Deus noſter: qui es benedictus & viuis & omnia regis in ſæcula ſæculorum. ℟. *Amen*.

fol. 171. *Item de paſſione.*
3 LIngua noſtra Domine meditetur iuſtitias tuas: vt laus tua totâ die ex ore noſtro procédat, in eo quòd paſſionis tuæ à nobis prædicata fuerit gloria: vt in eâ iuſtitiâ, quâ ex fide viuimus, te nunc & ſemper ſine fine laudemus. [℟. *Amen*. Per miſericordiam &c.]

fol. 176. *Item de paſſione.*
4 FIrmamentum noſtrum atque refugium, te Dominum poſcimus crucifixum: vt de manu peccatoris nos liberans; in locum munítum coronandos ſtatuas. ℟. *Amen*. Per miſericordiam tuam Deus noſter &c.

fol. 194. *Item de paſſione.*
5 DEvs virtutum, qui dum eſſes Deus, ſpontaneè te comprehendi voluiſti tempore paſſionis; dum aduersùm te conſilium facerent dicentes; *Liberet eum ſi vult*: ne derelinquas nos in tribulatione noſtra; & ne à te nos elónges: vt tu ſolus in adiutorium noſtrum reſpicias; qui in Cruce tuâ poteſtates huius mundi triumphas. ℟. *Amen*. Per miſericordiam tuam Deus &c.

fol. 195. *Item de paſſione.*
6 IEsv Dei Fili, quem ipſa malignorum turba inaniter pérſequens, dum conſilium contra te agit comprehenſionis, fugat potiùs à ſe beneficium pietatis: dum viſa eſt volendo vitam comprehendere; quem vtique neſciebat vitæ eſſe authorem; præbe nobis vt te, quem illi malignâ voluntate perſecuti ſunt; nos piâ deuotione in bonis actibus aſſequamur: *vt in quo inimicis erit perpetuum gaudium. ℟. *Amen*. Per miſericor. &c.

fol. 195. *Item de paſſione.*
7 DEvs noſter ne elongéris; qui longe factus es à perſecutoribus tuis: vt tu ſolus in adiutorium noſtrum reſpicias; qui in Cruce tuâ poteſtates huius mundi triumphas. ℟. *Amen*. Per miſericordiam tuam &c.

fol. 380. *De S. Io. Baptiſta.*
8 EXſultent in te Domine labia noſtra præconio veritatis; ne reſoluantur vaniloquio falſitatis; & tibi ſemper gloriam dicant; ne indecenter rixarum litigijs pérſtrepent: anima quoque noſtra quam redemiſti, marty-

martyris tui Iohannis Baptiſtæ & Præcurſoris tui laudando triumphum, eiuſdem patrocinio te mereatur habere propitium. ℞. *Amen.* Per miſericordiam &c.

Comment. huius Pſalm. tom. 7. S. Hieronymi.

9 DEprecamur te Domine, vt repleto laudibus tuis ore humano, ea ſemper meditemur in cordibus; quæ tibi placitis vocibus proferamus.

71 LXXI.

÷ *Pſalmus*: *in Salomonem*.

Beda.

Salomon *interpretatur* Pacificus, *ſignificans Dominum Chriſtum; de quo dicitur*, Imperij eius & pacis non erit finis.

Per totum pſalmum Propheta loquens aduentum Chriſti præcinit. In prima parte verba facit ad Patrem, iudicium Filio petens ad populos iudicandos; quod tamen prædeſtinatum ante ſæcula noſcebat; Deus iudicium tuum Regi da. *Secunda, in iudicio Domini filios pauperum ſaluandos, & humiliandam Diaboli dicit eſſe ſuperbiam; nam & ipſum quoque Virginis partum per ſimilitudines exponit*: Iudicabit pauperes populi. *Tertia refert quæ bona contigerint de Spiritu Sancto & Maria Virgine nato Chriſto Domino*: Orietur in diebus eius iuſtitia. *Quarta ab omnibus regibus dicit eum adorandum; quia humanum genus à diaboli poteſtate redemit*: Et adorabunt eum omnes reges. *Quinta pronunciat quoniam humanis oculis viſus, firmamentum fuit credentium, & profectus ſine dubietate iuſtorum*: Et viuet, & dabitur ei de auro Arabiæ. *Sexta æterno Domino, totius mundi conſenſu laudes perhibet eſſe ſoluendas*; Ante ſolem permanet nomen eius. *Septima hymnum Domino Chriſto mundiſſima deuotione perſoluit*: Benedictus Dominus Deus Iſrael qui facit mirabilia magna ſolus.

Feria V. ad Vigilias.

Euſebius Cæſarienſis. *Prophetia de Chriſti regno, & vocatione Gentium*. [al.] *Prophetia de aduentu Chriſti, & Vocatio Gentiũ.*
S. Athanaſius. *Pſalmus in prophetia. Hortatorius ad fortitudinem*.

Pſalmus propheticus de Chriſto.

Propheta.

1 DEVS IVDICIVM TVVM REGI DA;
2 & iuſtitiam tuam Filio Regis;

Pſalmus de Meſſia filio Dauidis, ſub typo & figura Salomonis deſcripto. PROPHETA. 1 Da ô Deus tuam rectè iudicandi ſcientiam & poteſtatem Regi Meſſiæ; 2 & eidem filio naſcituro ex me Dauide rege Iſraelis, da iuſtitiæ tuæ dictionem & adminiſtratio-

iudi-

† 3 iudicáre pópulum tuum in iuſtítia;& páupe-
res tuos in iudício .

℣℣. 4 & 5. Ita cod. Alexandrinus.

† 4 Suſcípiant montes pacem pópulo ;
5 & colles iuſtítiam .
† 6 Iudicábit páuperes pópuli ;
7 ÷ & : ſaluos fáciet fílios páuperum :
8 & humiliábit calumniatórem .
† 9 Et permanébit cum ſole

℣ 9. 10. Pſ. LXXXVIII. 38.

10 & ante lunam in generatiónem & genera-
tiónem .
† 11 Deſcéndet ſicut plúuia in vellus ;

℣. 12. Oſee VI. 3.

12 ÷ & : ſicut ſtillicídia ſtillántia ſuper terram .
† 13 Oriétur in diébus eius iuſtítia
14 & abundántia pacis donec auferátur luna .

In cod. Vatic. ſic diſtinguitur à ℣. 4.
Suſcipiant montes pacem populo tuo & colles-
In iuſtitia iudicabit pauperes populi.

nem ; 3 ad iudicandum populum tuum iuſtè ; & ad liberandum incorrupto iudicio pauperes tuos iniuſtè à potentioribus oppreſſos . 4 Sub eiuſdem Meſſiæ regno montes vbi ſolent eſſe latrones & feræ , ſuſcipiant cælitus pacem & fœlicitatem omnem pro populi tui tranquillitate : 5 & colles omnes ſublatâ facinorum iniuſtitiâ , ſuſcipiant iuſtitiam vbique colendam . 6 Qui Rex Meſſias iudicabit ac defendet afflictos pauperes populi : 7 & ſaluabit filios pauperum humano auxilio deſtitutos : 8 & omnem deprimet eorumdem calumniatorem & oppreſſorem . 9 Et permanebit in ſuo regno cunctis timendus quamdiu ſol fuerit ; 10 & in conſpectu lunæ , quamdiu luna erit , in progenies omnes immo verò in æternum . 11 Deſcendet iſte de cælo in vterum virginis ſine corruptione , ſicuti pluuia innocuè deſcendit ſuper lanam à pecudibus detonſam & conglobatam : 12 & ſine ſtrepitu , ſed fœcunditatem afferens , leniſſimus deſcendet in terram , ſicut imbrium ſtillicidia leniter ſtillant ſuper terram ſitientem , eamque fœcundant . 13 In diebus regni illius exorietur & florebit vbique iuſtitia , quâ Deus ex peccatoribus homines iuſtos facit : 14 eritque abundantia pacis non tam mundanæ , quàm diuinæ in tranquillitate conſcientiæ ,& gaudio Spiritûs,duratura in terra ad finem vſque ſæculi, & donec luna remoueatur à ſua mutabilitate,& non ſit ampliùs in eo motu ac defectu,quo nunc ere-

† 15 Et dominábitur à mari vſque ad mare,
16 & à flumine vſque ad términos ÷ orbis: terrárum.
† 17 Coram illo prócident Æthíopes:
18 & inimíci eius terram lingent.
† 19 Reges Tharſis, & inſulæ múnera ófferent:
20 reges Arabum & Sabâ dona addúcent.
† 21 Et adorábunt eum omnes Reges terræ:
22 omnes Gentes ſéruient ei.
† 23 Quia liberabit pauperem à poténte,
24 & páuperem cui non erat adiútor.
† 25 parcet páuperi & ínopi:
26 & ánimas páuperum ſaluas fáciet.
† 27 Ex vſúris & iniquitáte rédimet ánimas eórũ:
28 & honorábile nomen eórum coram illo.
† 29 Et viuet & dábitur ei de auro Arábiæ:

℣. 21. Pſal. LXVII. 30. Iſai. XLIX. 7.

℣℣. 23. & 24. Ita Cod. Alexandr. & apud Apollinarium in Cod. autem Vatic. faciunt vnum ℣.

ſcit vel decreſcit. 15 Porrò Rex iſte dominabitur à mari mediterraneo Terræ ſanctæ ad mare vſque quod Atlanticum, quod Oceanum appellant, in tota ſcilicet terra illo mari circumfusâ. 16 & dominabitur à flumine Iordanis ad terminos vſque terræ habitabilis. 17 Ante eum procumbent venerabundi etiam Aethiopes, ſeſe illi ſubijcientes: 18 & inimici eius coram ipſo in reuerentiæ ſignum & ſeruitutis, puluerem terræ oſculabuntur & lambent. 19 Reges vltra mare mediterraneum vel in India regnantes, & inſulani quique per totius orbis inſulas habitantes, munera eidem Meſſiæ offerent tamquam ſuo Regi ac Domino: 20 & Reges Arabiæ fœlicis & Saba quæ regio eſt Aethiopiæ, dona & tributa ſua afferent eidem. 21 & in ſumma, omnes reges terræ eum adorabunt: 22 vniuerſæque nationes ſeruient ei. 23 Rex iſte Meſſias ex oppreſſione potentis eruet pauperem, 24 & inopem, cui nullus fuerit adiutor. 25 miſerebitur & parcet pauperi & inopi; iiſque qui ſe humiliant & non exaltant: 26 & animas pauperum eiuſmodi à peccati morte ſaluabit: 27 eorumque animas ab vſuris ſoluendis & iniquis vexationibus poteſtatum tenebrarum potiſſimùm redimet, quibus veluti captiuæ tenebantur: 28 & coram oculis eius præclarum erit eorumdem pauperum nomen; & ſanguis pretioſus erit & honorabilis. 29 Et Rex iſte Meſſias viuet æternum; eique dabitur & offere-

& ado-

30 & adorábunt de ipſo ſemper:
31 totâ die benedicent ei.
† 32 Et erit firmaméntum in terra in ſummis món-
tium:
33 ſuperextollétur ſuper Líbanum fructus
eius:
34 & florébunt de ciuitáte ſicut fœnum terræ.
† 35 Sit nomen eius ÷ benedíctum: in ſæcula:
36 ante ſolem pérmanet Nomen eius.
† 37 & benedicéntur in ipſo ÷ omnes tribus
terræ:
38 omnes Gentes magnificábunt eum.
† 39 Benedíctus Dominus Deus Iſraél;
40 qui facit mirabília ſolus.
† 41 & benedíctum nomen maieſtátis eius in
æternum:
42 & replébitur maieſtate eius omnis terra.

℣. 37. Geneſ. XII. 3. XXII. 18.

℣℣. 39. & 40. Ita Cod. Alexandr. & apud Apollinarium, in cod. autem Vatic. faciunt vnum ℣.

---

tur de auro Arabiæ & Sabæ Aethiopiæ: 30 omneſque ſemper per ipſum & pro regno ipſius orabunt ſemper ad Dñum: 31 totáque die ſuis illi laudibus benedicent. 32 Et in tempore illo magna ſeges tritici, ſpiritualis maximè quo anima vitaque hominum firmatur & ſuſtentatur, erit in terra etiam in cacuminibus incultis montium, quæ ſolent alioqui eſſe infrugifera: 33 eiuſque tritici fruges ſeſe altiores eleuabunt, quàm altæ ſint arbores montis Libani. 34 & qui ſunt de ciuitate iſtius Regis, florebunt & multiplicabuntur, vt herba multiplicatur in terra. 35 Sit igitur in ſæcula omnia benedictum eiuſdem Regis Meſſiæ nomen: 36 quod eius nomen ſemper celebre perſeuerabit & permanebit coram ſole durante, & quamdiu ſol ſtabit: 37 & per ipſius Meſſiæ meritum omnes nationes terræ à Diuina beneficentia benedicentur: 38 eumque gentes omnes magnum ac beatum fatebuntur & prædicabunt. 39 Benedictione & laude dignus eſt Dominus Deus Iſraëlis: 40 qui ſolus ſolâ vi ac poteſtate ſuâ, cùm vult facit opera admiranda. 41 & benedictione ac laude dignum eſt nomen maieſtatis & gloriæ ſuæ in æternum vſq; 42 quare & vniuerſa terra impleatur gloriâ illuſtri frequen-

43 Fiat, Fiat.

Deſecérunt laudes Dauid filij Ieſsé.

---

tique fama de maieſtate eius. 43 Fiat fiat id totum vt opto.

In hoc pſalmo finierunt laudes & orationes Dauidis filij Ieſſe. qui pſalmus eſt quidem tempore vltimus pſalmorum à Dauide compoſitorum; ſed non ordine huius libri Pſalmorum, in quo ordo temporis non eſt ſeruatus.

Orationes.

MSS. 1 NOmen tuum omnipotens Domine, ante cuncta ſæcula benedictum inuocantes, oramus: vt humiliato calumniatore, pacem populo iuſtitiámque largiri digneris. Per Dominum noſtrum Ieſum Chriſtum.

Breu. Mozarab. fol. 93. 138. 2 PArce Domine pauperibus; & animas inopum ſana: vt qui viribus noſtris non fidimus; & ſpe à te miſericordiam poſtulamus; per ſpiritûs paupertatem, ſupernæ benedictionis impetremus plenitudinẽ. ℟. *Amen.* Per miſericordiam tuam Deus noſter: qui es benedictus & viuis & omnia regis in ſæcula ſæculorum. ℟. *Amen.*

fol. 244. 3 SVſcipiant montes pacem populo tuo; qui primordiali radio inluſtrati ſunt fidei: vt de ſublimitate Sanctorum deſcendat iuſtitia collium; & puſilli cum magnis culmen perfectorum ſúbeant meritorum. ℟. *Amen.* Per miſericordiam tuam Deus noſter &c.

fol. 22. *De Natali Domini.* 4 DEus Dei Filius, cuius in æternum permanet nomen; quique vnum te eſſe innoteſcens Deum ac Dominum; per ſuſceptæ Incarnationis myſterium veniſti in regem, vt redimeres ſæculum: da nobis ita feruére huius myſterio pietatis; vt per hæc euadamus muſcípulam deceptoris: vt qui aduentûs tui gaudia diffuſo ore præcinimus; ſaluatos nos, cùm ad iudicium veneris, te iudice gratulemur. ℟. *Amen.* Per miſericordiam tuam Deus noſter &c.

fol. 90. 5 DOmine, cui reges & inſulæ munera offerunt; qui inuictâ virtute liberare veniſti pauperem à potente; &

te; & ex hoſtis antiqui potentiâ fragile humanum genus éripe miſeratione ſupernâ: cùm nos à te prolongati, tuarumque miſerationum ínopes facti; illius iniquitati ſubditi, vinculiſque peccáminum teneremur addicti: ſic tua nos iam pietas & ab eius ſeruitio eruat; & reſtitutos tibi, tecum permanſuros commendet: & qui nos te miſerante redemptos fatemur; remunerati te donante poſtmodum gloriemur. ℟. *Amen*. Per miſericordiam tuam Deus noſter *&c.*

Benedictio.

Comment. huius Pſalm. tom.7. S.Hieronymi.

[DOminus] nunc in nobis Paraclitum, id eſt, Conſolatorem, dignetur infundere: vt intelligere poſſimus eum pro redemptione noſtra corpus aſſumpſiſſe terrenum; ſuſcepiſſe mortem; penetraſſe inferos; rediſſe victorem ad cælos.

---

72 LXXII.

Pſalmus Aſáph.

Edit. Rom. *Defecerunt laudes Dauid filij Ieſſe. Pſalmus Aſaph.*

Beda.

Senſus myſticus.

Cùm in titulis ſuperioribus Dauid *tantùm videatur adſcriptus, hic addidit* Filij Ieſſe, *ſcilicet vt illum* Dauid *patrem Salomonis intelligere debeamus.* Laudes *ergo temporales, quæ Domino in Lege per ſacrificia pecudum & inſtrumenta muſica reddebantur*, defecerunt *atque mutatæ ſunt: quia nunc Eccleſia Catholica immolatione Corporis & Sanguinis Chriſti, ſanctam peragit pſalmodiam. Synagoga autem Dominum quidem colebat; ſed videndo florere malos, in peſſimas cogitationes inciderat: ex cuius perſona in hoc* Pſalmo *ipſe* Aſaph *loquitur; qui in ſuo nomine*, Synagogæ *continet ſignificationem: de Gentilibus enim populis & de his qui legem Domini ſuſceperùnt, multa dicturus eſt quæ ad emendationem noſtram vtiliter dicuntur, ne talibus cogitationibus polluamur. ALITER. Quòd* Defecerunt laudes Dauid filij Ieſſe, *ad finē LXXI. pſalmi pertinet; quod verò ſequitur* Pſalmus, *initium ſequentis.*

Aſaph, *vt diximus, ex typo Synagogæ per totum loquitur pſalmum. In prima parte zelaſſe ſe dicit fælicitatem mundi, pacem contuens peccatorum; admirans cur inimicis Dei & Paganis proſperitas tanta prouenerit, vt os ſuum vſque ad cælum extollere viderentur*: Quàm bonus Iſraël Deus! *Secunda parte reuerſurum dicit populum ſuum ad ſalubre conſilium, & priſtinæ cogitationis erubeſcere prauitatem; donec vltima impiorum intelligere atque conſpicere mereatur*: Ideo conuertetur populus meus hic *& reliqua. Tertia propter dolos ſuos mala impijs prouenire teſtatur, quia ſanctos viros fælicitate ſua ſcandalizare videbantur; ſed tamen beneficio Domini de his malis ſe aſſerit eſſe liberatũ*: Verumtamen propter dolos. *Quarta dicit quomodo ad perfectum intellectum Domino miſerante peruenerit*: Quid enim mihi eſt in cælo? & à te quid volui ſuper terram?

Feria V. ad Vigilias.

Euſebius Cæſarienſis. *Prophetia de regno & longanimitate Dei. Confeſſio humanæ infirmitatis ſuper impiorum proſperitate, & longanimitatis Dei.*

S. Athanaſius. *Pſalmus in narratione,*
Pſalmus ad meditandum.

1 QVAM BONVS ISRAEL DEVS, HIS QVI RECTO SVNT CORDE!

Propheta.

2 mei autem penè moti ſunt pedes;
† 3 penè effúſi ſunt greſſus mei:
4 quia zeláui ſuper iníquos, pacem Peccatórum videns;
† 5 quia non eſt reſpéctus morti eórum;
† 6 & firmaméntum in plaga eórum;

℣. 4. Pſal. XXXVI. 1. 7. Ierem. XII. 1 Malach. III. 15.

LIBER TERTIVS PSALMORVM
ſecundùm Hebræos.

Pſalmus inſpiratus Aſapho Leuitæ; qui erat vnus ex tribus pri-
marijs Cantoribus conſtitutis à Dauide in domo Domini: qui Aſa-
phæ triſtia ferè ſemper & mæſta decantat. PROPHETA. 1 Quàm
verè bonus eſt Deus erga Iſraëlem, eos ſcilicet, qui non diſtortum
ſed rectum & mundum animum habent! 2 mei tamen pedes pa-
rùm abfuit quin commoti fuerint & vacillauerint in recta viâ; 3 &
quin dilapſi fuerint à rectitudine greſſus & actus vitæ meæ: 4 nem-
pe quia æſtuaui indignatione, vel etiam inuidentiâ ob iniquos, in-
tuens pacem ac fœlicitatem peccatorum hominum: 5 propterea
quòd non reſpectent mortem ſuam, & de ea non recogitent: 6 &
quòd in eorum plaga & morbo, ſi quo ægrotauerint, non ſit vlla

† 7 in labóre hóminum non ſunt;
8 & cum homínibus non flagellabúntur.
† 9 Ideo ténuit eos ſupérbia:
10 opérti ſunt iniquitáte & impietáte ſuâ.
† 11 pródijt ÷ quaſi: ex ádipe iníquitas eórum:
12 tranſiérunt in affectum cordis.
† 13 cogitauérunt & locúti ſunt nequítiam:
14 iniquitátem in excélſo locúti ſunt.
† 15 poſuérunt in cælum os ſuum:
16 & lingua eórum tranſiuit in terra.
† 17 Ideo conuertétur pópulus meus hîc:
18 & dies pleni inueniéntur in eis.
℣.19. Iob XXII.13. † 19 & dixérunt; *Quómodo ſcit Deus?*
20 & *Si eſt ſciéntia in Excélſo?*
℣.21. Iob XII.6. XXII.7. † 21 *ecce ipſi peccatóres, & abundántes:*
22 *in ſæculo obtinuérunt diuítias.*

---

firmitas & duratio, cùm citò ſanentur & conualeſcant: 7 & quòd
non viuant in labore & cõmunibus & ſolitis miſerijs hominum; 8 &
vnà cum cæteris hominibus flagella non patiantur. 9 Ob eas planè
cauſas ſuperbia eos cinxit, tenuit atque poſſedit: 10 totique coo-
perti ſunt & inuoluti iniquitate & impietate ſuâ: 11 & ex ipſorum
opulentiâ, quaſi ex quodam adipe reſudante pinguedinem, pro-
ceſſit iniquitas eorum: 12 & ita tranſierunt ad aſſequendũ quidquid
diſpoſuerat atque affectauerat animus ipſorum. 13 qui & cogitaue-
runt & locuti ſunt malignè: 14 & palam ad ſummum vſque im-
pudentiæ locuti ſunt iniquè. 15 & extulerunt os ſuum blaſphemum
contra cælites & Deum ipſum creatorem cæli: 16 eorumque lin-
gua maledica peruagata eſt per terram, licenter & impunè loquens
contra homines iuſtos maximè. 17 Ob eam rem quia peccatores
ſunt & fœlices; populus hic noſter fidelis huc ſe conuertet ad in-
quirendum, quare vita impiorum proſperatur? 18 cùm è contrario
in ipſis popularibus meis ſemper dies inuenientur pleni malorũ &
ærumnarũ. 19 vnde & ex noſtratibus nonnulli infirmiores offenſi di-
xerunt: *Quomodo nouit hæc Deus? 20 & an ſit rerum quæ hic eue-
niunt, notitia & prouidentia in Altiſſimo Deo? 21 nam ecce hi &
peccatores ſunt, & rebus omnibus abundant: 22 & in ſæculo diui-*

÷ Et

ỳ.23. Iob XXI.15. † 23 ∸ Et dixi: *Ergo ſine cauſa iuſtificáui cor meum;*

ỳ.24. 24 *& laui inter innocéntes manus meas ;*

Pſalm. XXV 6. Malach. III. 14. † 25 *& fui flagellátus tota die ;*

26 *& caſtigátio mea in matutínis?*

† 27 Si dicébam, *Narrabo ſic ;*

28 ecce natiónem filiórum tuórum reprobáui.

† 29 Exiſtimábam vt cognóſcerem :

30 hoc labor eſt ante me ,

† 31 donec intrem in ſanctuárium Dei ;

32 ∸ & : intélligam in nouíſſimis eórum.

† 33 Verúmtamen propter dolos poſuíſti eis.

34 deiecíſti eos dum alleuaréntur.

ỳ.35. Iob XXI.13. † 35 Quómodo facti ſunt in deſolatiónem !

36 ſúbitò defecérunt periérunt propter iniquitátem ſuam.

---

tias obtinuerunt & multiplicauerunt. 23 Hinc & ego quoque diſſerui in cogitationibus meis dicendo : *Ergone fruſtra mundaui ab omni iniuſtitia cor meum?* 24 *ergone fruſtra cum hominibus innocentibus laui manus meas, & conuerſatus ſum?* 26 *ergone fruſtra fui afflictionibus flagellatus tota die?* 27 *& ergone fruſtra mihi fuit increpatio illa, qua à Deo caſtigatus ſum quotidie ab ipſo ſtatim primo manè diei?* 27 At ſi dicerem, *Ad hunc modum loquar de prouidentia tua & iudicijs tuis ò Deus* : 28 ecce iam reieciſſem nationem filiorum tuorum, quos tu caſtigas & flagellas ; & rupto cum eis fœdere, noluiſſem iam ampliùs eſſe ſocius & fœderatus eorum. 29 Exiſtimabam humanâ me ratiocinatione poſſe cognoſcere & comprehendere rerum eiuſmodi veras & arcanas cauſas & rationes : 30 ſed & id rei laborioſum & difficillimum eſt in oculis mentis & conſiderationis meæ; 31 donec veniam & ingrediar in ſanctuarium illud cæleſte Dei ; 32 & ibi plenam apertamque intelligentiam aſſequar de vltimis & extremis euentibus eorumdem peccatorum. 33 Certè etſi illi nunc fœlices ſunt ; attamen tu eis mala grauiſſima repoſuiſti in poſterum ob ipſorum doloſitates : 34 quos deijcere decreuiſti in profundum, cùm ſe ipſi exaltauerint ad proſperitatē ſummā. 35 O quomodo vaſtati ſunt & facti ſunt deſolati! 36 ſubitò defecerunt & perierunt conſumpti quaſi non ſint,

℣. 17. Iob XX. 8. ℣. 18. Pſal. XXXVIII. 7.

† 37 velut ſómnium ſurgéntium,
38 domine in ciuitáte tua imáginem ipſórum ad níhilum rédiges.
† 39 Quia inflammátum eſt cor meum, & renes mei commutáti ſunt;
40 & ego ad níhilum redáctus ſum & neſcíui;
† 41 vt iuméntum factus ſum apud te;
42 & ego ſemper tecum:
† 43 tenuíſti manum déxteram meam;
44 ÷ &: in voluntáte tua deduxíſti me;
45 & cum glória ſuſcepíſti me.
† 46 Quid ÷ enim: mihi eſt in cælo?
47 & à te quid vólui ſuper terram?
† 48 defécit caro mea & cor meum, Deus cordis mei;
49 & pars mea Deus in ætérnum.

---

ob iniquitates ſuas. 37 quaſi ſomnium euigilantium & expergiſcentium quod confeſtim euanuit & nihil eſt ampliùs; 38 ſic in ciuitate tuâ supernâ Domine ad nihilum rediges & nullam relinques imaginariam & apparentem inanemq; fœlicitatem ipſorum, quâ hìc ſœlicès comparebant. 39 Quoniam autem eiuſmodi mundanæ fœlicitatis delectabili cupiditate inflammatum eſt cor meum & renes & interiora mea ex turbatione puncta & alterata ſunt; 40 & ego ob eam malorum proſperitatem propemodum ad nihilum redactus ſum, neſciens quò me verterem, & ignoraui arcana conſilia tua; 41 & coram te factus ſum quaſi brutum iumentum, quod nonniſi præſentia videt: 42 cùm interim tamen gratiâ tuâ me adiuuãte, ſemper fuerim tecum, & à fide & amore tui non diſceſſerim: 43 idcirco tu tenuiſti manum dexterâm meam ne eã tentatione caderem: 44 & me duxiſti per viam præceptorum tuorum. ſecundùm voluntatem tuam: 45 meque ad te (vti ſpero) glorioſè aſſumere prædeſtinaſti. 46 Quid autem mihi optabilius eſt in cælo præter te? 47 & in terra quid volui & deſideraui præter te? nihil ſanè. 48 conſumpta eſt atq; defecit caro corporis mei & cor meum præ deſiderio tui, ô Deus, qui das robur cordi meo; 49 & quies portio illa mea veluti hæreditaria in æternum vſque ô Deus,

✝ 50 Quia ecce qui elóngant ſe à te, peribunt:
51 perdidíſti omnes qui fornicántur abs te.
℣ 12. Pſal. LXII. 9. ✝ 52 mihi autem adhærére Deo, bonum eſt;
53 pónere in Dómino Deo ſpem meam;
✝ 54 vt annúnciem omnes prędicatiónes tuas
55 ÷ in portis filiæ Sión:

---

50 Etenim ecce peribunt qui ſe à te colendo & diligendo elongant: 51 & perdidiſti omnem fornicantem & deficientem à cultu & amore tui. 52 ſed mihi bonum eſt atque ſalutare, tibi Deo appropinquare & adhærere fide & amore toto, 53 & ponere omnem ſpem meam in te Domino Deo; 54 vt narrem omnes laudes tuas & opera tua laudanda & prædicanda, 55 idque apertè palamque in portis & foris ciuitatis ſanctæ Sion.

Orationes.

MSS. 1 FAc nos Domine tibi iugiter adhærére; in te totam virtutem ſpei noſtræ defigere: vt mereamur laudes tuas in portis æternalibus nunciare. Per Dominu m.

Breu. Mozarab. fol. 95. 2 TIbi adhærére bonum eſt Domine; & à te reccedere, nóxium; à te elongári, perditio; & tibi coniugi, vitæ eſt plenitudo: dona itaque nobis vt qui ſpem noſtram in te ponimus; perfectam vitæ beatitudinem conſequamur; tuaſque laudes in portis filiæ Sion, dum ad tuum regnum ingréditur, decantemus. ℟. [*Amen*. Per miſericordiam tuam Deus noſter: qui es benedictus & viuis & omnia regis in ſæcula ſæculorum. *Amen*.]

fol. 115. 140. 244. 3 NObis adhærére tibi Domino, bonum eſt: ſed tu deſiderium boni ſic in nobis accumula; vt ſpes quæ nos tibi aſſóciat, nullâ fidei titubatióne vacíllet; ſed charitatis ſtabilitate perdúret. ℟. *Amen*. Per miſeric.

fol. 144. Pro Lapſis 4 DOmine Deus Iſraël te rogamus, te petimus; vt bonitatem tuã, quam rectis corde profuſiùs tribuis, peccatoribus nobis ob conuerſationem non déneges: vt ipſâ quâ regis humiles; per ipſam ſibi ſubditos efficias

con-

contumaces : & ea ipſa bonitas per quam indeſinenter iuſtos coronas ; ſit iugiter interuentrix pro nobis vt peccatoribus parcas : vt de bonitate, in qua Sancti exſultant, lætantes ; de eádem ſe tibi réſtitui gaudeant oberrantes: quoſque ſæcularis inlécebra per diuerſarum contagia rerum à te facit recédere; eoſdem ſincera confeſſio tibi faciat adhærére ; atque in laudem tui impenſione ſupplici mentis, vnanimitate clamitantes vota perſóluere. ℟. *Amen*. Per miſericordiam tuam Deus &c.

fol. 189. *Pro Iudæis.*

5 IN excelſo Domine contra te peccatores locuti ſunt ; cùm latentem cordis ſui ſuperbiam altis vocibus clamauerunt. qui ergo contra te in cælum ſua nituntur pónere ora, redeant in terra conliſúri per pœnitentiam: vt nobiſcum te Dei Filium humiles agnoſcentes ; non ſuperba ſapiant ; ſed tuis ſemper mónitis acquieſcant ℟. *Amen*. Per miſericordiam tuam Deus noſter &c.

Benedictio.

Comment. huius Pſalm. tom. 7. S. Hieronymi.

IN Electorum ſuorum nos conſortium, non meritorum inſpéctor, ſed veniæ largítor, admittat Chriſtus Dominus. *Amen*.

---

73 LXXIII.

*Pſal. XXXI. 1.

**Intellectûs : Aſáph.*

Beda.

Comment. huius Pſalm. to. 7. S. Hieronymi.

Ideo Intellectus *in titulo prænotatur ; quia duplex captiuitas ſequitur, ſpiritualis vna. altera carnalis ; vna quæ Templo deſtructo in Babyloniam duxit; altera quæ fide, ſubuerſa errorum confuſione, ſubiugauit. Hunc pſalmum * Hieronymus contra Chaldæos cantatum putat ; Caſſiodorus contra Romanos ; Arnobius contra Phyliſthÿm, quando Ophnî & Phinees Secerdotibus interfectis, Arca Dei capta eſt.*

Synagoga per totum loquitur pſalmum. In prima lectione deplorat cur traditi fuerint Gentibus, ita vt Sanctuarium Domini inimicorum profanaſſet audacia, memorans quorumdam Iudæorum cor impænitens Domini prouocaſſe cenſuram ; ex quibus tamen in fine

ſæculi conuertendos eſſe prophetat: Vt quid Deus[repuliſti]in finem? *Secunda dicit aduentu Chriſti ſuperſtitiones & iniquitates hominũ fuiſſe deſtructas; enumerans diuerſa eum feciſſe magnalia: inter quæ petit & Iudæis errantibus ſubueniri*: Deus autem Rex noſter. *Tertia rogat vt memor promiſſionum ſuarum ab interitu eripiat ſemen Abrahæ; & ad ipſum aſcendat ſuperbia hoſtium, qui ſe inaniter extulerunt*: Ne tradas beſtijs animam confitentem te.

Feria V. ad Vigilias.

Euſebius Cæſarienſis. *Proclamatio vltimæ Iudæorum obſidionis ſub Veſpaſiano & Tito factæ.*

S. Athanaſius. *Pſalmus in ſola interpellatione.* [Item.] *Gratiarum actionis.*

Pſalmus ad precandum.

Propheta. 1 VT QVID DEVS REPVLISTI IN FINEM?

Pſal. XCIV. 7. 2 irátus eſt furor tuus ſuper oues páſcuæ tuæ?

† 3 Memor eſto congregatiónis tuæ, quam poſſedíſti ab inítio:

† 4 redemíſti virgam hæreditátis tuæ:

5 mons Sión in quo habitáſti ÷ in eo:

† 6 Leua manus tuas in ſupérbias eórum in finé.

7 Quanta malignátus eſt inimícus in ſancto?

† 8 ÷ &: gloriáti ſunt qui odérunt te, in medio ſolemnitátis tuæ.

† 9 poſuérunt ſigna ſua, ſigna ÷ & non: cognouérunt.

Pſalmus intelligentiæ & eruditionis plenus, inſpiratus Aſapho Leuitæ Cantori: *PROPHETA*. 1 Quare nos Deus in perpetuum repuliſti? 2 quare tamdiù iuſtitia tua ceu furens irata manet contra nos, qui ſumus oues gregis tui, quas tu paſcis? 3 Recordare, quæſo, huius congregationis tuæ: quam tu poſſediſti ab antiquo; 4 & à ſeruitute Aegyptiâ redemiſti; vt eſſet virga & ſceptrum regale hæreditatis tuæ; quam tu peculiariter poſſideres & regeres: 5 cuius regia eſt mons Sion; in quo habitaculum ſanctum tuum iampridem habuiſti. 6 Leua vltrices manus tuas contra ſuperbias illorum, qui locum hunc tuum diſſipauerunt; vt vaſtes eas in perpetuum, ne ampliùs reſurgant. 7 O quanta malignè operatus eſt inimicus hic tuus in ſanctuario tuo! 8 & qui te oderunt, gloriati ſunt tamquam victores in medio atrio domûs tuæ vbi feſta fiunt, & in medio ipſo feſto tuo. 9 vbi poſuerunt hi inſigniâ & vexilla ſua profana, ſicut

10 ſicut in éxitu ſuper ſummum.

✝ 11 ÷ quaſi: in ſilua lignorum, ſecúribus excidérunt iánuas eius:

12 in idípſum in ſecúri & áſciâ deiecérunt ÷ eam:

✝ 13 incendérunt igni ſanctuárium tuum;

14 in terra polluérunt tabernáculum nóminis tui.

✝ 15 dixérũt in corde ſuo cognátio eórum ſimul;

16 ÷ *Quieſcere: faciámus omnes dies feſtos Dei à terra.*

✝ 17 Signa noſtra non vídimus:

℣. 18. Amos VIII. 11. 18 iam non eſt prophéta: & nos non cognóſcet ámpliùs.

✝ 19 Vſquequò Deus improperábit inimícus?

℣. 20. Pſalm. IX. 13. 20 irrítat aduerſárius nomen tuum, in finem?

---

vt eſſent victoriæ ſuæ ſigna & trophæa; & te eſſe Dominum templi non agnouerunt: 10 poſuerunt, inquam, trophæa illa ſuper ſummum domûs tuæ ſacrilegè, ac ſi ea ponerent in exitu viarum & portarum, cæteriſque profanis locis ciuitatum. 11 quaſi eſſent in ſilua arborum ligna cædentes, tantâ hi audaciâ ſecuribus ſuis exciderunt ianuas eiuſdem domûs tuæ: 12 & pariter omnes cum ſecuri & aſcia & dolatorijs confregerunt eam. 13 miſerunt ignem in ſanctuarium tuum, illudque incenderunt: 14 & in terram deiecerunt & contaminauerunt idem tabernaculum, vbi colebatur numen tuum: 15 & omnis eorum natio ſimul in corde ſuo dixerunt: 16 *Venite & incenſo iſto ſolemnitatum loco, faciamus ceſſare omnes dies feſtos Dei, ne ampliùs celebrentur in terra.* 17 Et nos inter hæc tanta mala, huc vſque non vidimus ſigna & prodigia illa, à Deo olim patrata pro defenſione noſtra: 18 & non eſt vltra nobiſcum propheta aliquis Dei, qui nos conſoletur: videturque quòd Deus non nos agnoſcet ampliùs tamquã ſuos; ſed tamquam alienos à ſua nos defenſione repellet. 19 Vſquequò ô Deus nobis quaſi imbecillis exprobrabit inimicus hic noſter? 20 vſquequò aduerſarius iſte blaſphemando prouocabit ad iram numen tuum? perpetuo nè?

† 21 vt quid auértis manum tuam ?
22 & déxteram tuam de médio ſinu tuo, in finem ?
ỳ. 23. Pſal. XLIII. 5. † 23 Deus autem rex noſter ante ſæcula,
24 operátus ÷ eſt : ſalútem in medio terræ,
ỳ. 25. Exod. XIV. 28. 32. † 25 Tu confirmáſti in virtúte tua mare :
26 contribuláſti cápita dracónum in aquis,
† 27 Tu confregíſti cápita draconis :
28 dedíſti eum eſcam pópulis Æthíopum.
ỳ. 29. Exod. XVII. 5. 6. Numer. XX. 11. † 29 Tu dirupíſti fontes & torréntes:
30 ⁎ tu ſiccáſti flúuios Ethán ;
ỳ. 30. Ita cod. Alexandrinus & apud Apollinarium. † 31 Tuus eſt dies & tua eſt nox ;
32 tu fabricátus es auróram & ſolem.
ỳ. 30. Ioſue III. 15. 16. † 33 Tu fecíſti omnes términos terræ :
ỳỳ. 34. & 35. ſic diſtinguuntur in cod. Alexandrino & apud Apollinarium. 34 æſtátem & ver tu plaſmáſti ÷ ea ;

In cod. Vatic. ỳ. 34. ſic ſcribitur,
Aeſtatem & ver tu feciſti, memor eſto huius creaturæ tuæ,

21 quare retrouertis quodammodo poſt tergum vltricem manum tuam à puniendo hoſtes tuos? 22 & quare perpetuò dexteram tuam auxiliatricem non profers & educis de medio ſinu tuo, vt eam porrigas nobis vt liberemur? 23 Sed Deus qui noſter eſt Rex ab initio ſæculorum; 24 ipſe ſemper in medio terræ noſtræ operatus eſt ſalutem noſtram, liberando nos à periculis. 25 Tu Deus vi & poteſtate tuâ firmum ſolidumque feciſti mare rubrum, vt tranſeunte populo tuo, in modum muri ſtaret à dextris & à ſiniſtris; 26 & è contrario in eiuſdẽ maris rubri aquis contriuiſti capita illa Aegyptiorum, qui veluti dracones ſequebantur ad deuorandos noſtrates: 27 & tu ibi confregiſti capita & principes exercitûs magni illius draconis Pharaonis: 28 quem quoque Pharaonem ſubmerſum, dediſti in eſcam, prædam & ſpolium populis habitantibus ad littus Aethiopicum eiuſdem maris rubri. 29 Tu rumpendo petram in partes, erumpere inde feciſti aquarum fontes & torrentes; 30 & contrà tu exſiccaſti flumina fortia & rapida, veluti Iordanem tranſituro populo tuo in terram promiſſam. 31 Tua eſt dies; & tua eſt nox; à te creata ſunt; & per te perſeuerant; 32 tu perfeciſti & ordinaſti auroræ lucem & ſolem & lunam in cælo. 33 Tu feciſti ac ſtabiliuiſti vniuerſos terminos terræ: 34 & æſtatem & vna cum

me-

† 35 memor eſto huius.
36 Inimícus improperáuit Domino:
37 & populus inſipiens incitáuit nomen tuum.
† 38 Ne tradas béſtijs ánimas confiténtes tibi:
39 & ánimas páuperum tuórum ne obliuiſcáris in finem.
† 40 Réſpice in teſtaméntum ÷ tuum:
41 quia repléti ſunt qui obſcuráti ſunt terræ dómibus iniquitátum.
† 42 Ne auertátur húmilis factus, confúſus:
43 páuper & inops laudábunt nomen tuum.
† 44 Exſúrge Deus; iúdica cauſam tuam:
45 memor eſto improperiórum tuórum ÷ eórum quæ: ab inſipiente ÷ ſunt: totâ die.
† 46 ne obliuiſcáris voces inimicórum tuórum:

---

hyeme ver tu feciſti. 35 memento ergo eiuſmodi creaturæ tuæ, rerumq; à te conditarum atq; geſtarum ad ſalutem noſtram. 36 Cæterùm inimicus iſte exprobrauit tibi Domino: 37 & amens hic populus blaſphemauit & ad iracundiam prouocauit numen tuum. 38 Ne ergo tradas iſtiuſmodi ferocibus beſtijs animas, quæ licèt inſtar turturis flebili voce adhuc tibi tamen tuas laudes fatentur & prædicant: 39 & ne in perpetuum videaris obliuiſci animarum & vitæ pauperum tuorum. 40 Reſpice ad pactum tuum cum populo tuo, nempe de ipſo à te ſeruando: 41 quia tenebriones iſti, & terræ obtenebrati homines repleti ſunt & ditati ſpecioſis domibus, ſed iniquis & malè ſibi acquiſitis atque poſſeſſis. 42 Nè, quæſo, Domine populus tuus humilis iam & abiectus factus, reuertatur à conſpectu tuo pudore ſuffuſus, non impetrato auxilio quod à te ſperat: 43 nam pauper & inops laudabunt nomen tuum. 44 Surge (vt ita dicam) à patientia tua ò Deus: & iudica ac defende cauſam hanc, non tam noſtram, quàm tuam. 45 Memento opprobriorum illorum, quæ totâ die contra te ab inſipiente hoſte fiunt. 46 ne videaris veluti obliuiſci eas voces vel probroſas illorum inimicorum tuorum contra te bellantium, vel supplices famulorum tuorum ſuper-

47 ſupérbia eórum qui te odérunt, aſcendit ſemper.

---

te quærentium atque deprecantium: 47 nam ſuperbia, ſonitus ac tumultus eorum qui te oderunt, aſcendit iugiter, & per omnia creſcit fitque ſemper maior in dies.

Orationes.

Mss.

1 CReator omnium elementorum Domine, ante ſæcula rex æterne; memento gregis tui, quem * effuſione cruóris proprij redemiſti; atque omnium te quærentium voces propitiatus exaudi, Saluator mundi. Qui cum Patre & Spiritu Sancto viuis & regnas Deus per omnia ſæcula ſæculorum. *Amen.*

**al.* quem in ligno Crucis ſanguine proprio redemiſti.

Brev. Mozarab. fol. 94. 130.

2 MEmento congregationis tuæ Domine, quam creaſti ab initio: tuæque non obliuiſcaris Eccleſiæ, quam à ſæculo prædeſtinaſti in Chriſto: atque ad teſtamentum tuum, memor tuæ miſericordiæ, reſpice: & promiſsâ nos iugiter libertate compléctere. ℟. *Amen.* Per miſericordiam tuam Deus noſter: qui es benedictus & viuis & omnia regis in ſæcula ſæculorum. ℟. *Amen.*

fol. 187. *De paſſione Domini.*

3 NE tradideris Domine in perſequentium manum animas tibi confitentium populorum: vt qui falſorum teſtium pertuliſti mendacium; colentium te glorificeris vocibus redemptorum. ℟. *Amen.* Per miſericordiam tuam Deus noſter *&c.*

fol. 43.

4 MEmento Domine congregationis tuæ quam ab initio creaſti; quamque mirabiliter ac miſericorditer tui ſanguinis pretio redemiſti; qui hanc ipſam in poſſeſſionem tuam de Gentibus elegiſti. libera ergo virgam hæreditatis tuæ à ſupplantatoris incurſibus: ac ſic eam rege iuſtificando præſenti in ſæculo; vt ipſam hæreditet in ſæculo pòſt futuro: & quæ regnum tuum aduenire diuinâ traditione exórat; ad idem regnum, indulto piáculo, hæreditariâ ſucceſſione perueniat. ℟. *Amen.* Per miſericordiam tuam Deus noſter *&c.*

Ne

Fil. 103. *Pro Catechumenis.* *for.* inter nos. Comment. huius Pſalm. tom. 7. S. Hieronymi.

5 NE obliuiſcaris Domine vocem quærentium te, & ſuperbiam eorum qui te oderunt aſcendentem in ſempiternum: vt hi qui per adnotationem officij, in gremio Eccleſiæ matris ſuſcepti ſunt; ad ſacri Baptiſmatis gratiam accedere mereantur: quò & illi talia optantes, præceptum*in nos lauacri non denegetur myſterium; & ipſi nobiſcum poſſideant gaudium infinitum. [℟. *Amen*. Per miſericordiam tuam Deus noſter *&c.*]

6 SVpplices [te] Dñe deprecamur, vt ereptos nos ab ſpinis iniquitatum, à ſuperbiæ ruinóſæ cothùrno; poſt mundi contemptum attóllere digneris in cælum.

---

74 LXXIV.

In finem: Ne corrumpas. *Pſalmus cantici Aſáph.*

Beda.

Senſus myſticus.

Aſaph, *vt ſæpe diximus, interpretatur* Synagoga; *illa quæ vtique credidit, non quæ obſtinata permanſit: nam poſt reſurrectionem Domini confeſſa legimus multa millia Iudæorum; quos* Aſaph *iſte nunc admonet ne fidem ſuam* corrumpant in finem, *id eſt in Dominum Saluatorem.*

Primo ingreſſu fideles Iudæi dicturos ſe omnia eius mirabilia profitentur. Secundo, Rex ipſe loquutur Chriſtus, iuſtitiam ſe iudicaturum promittens, cùm tempus generalis reſurrectionis aduenerit: commonet etiam ne quis audeat aliquid contra diuina mandata præſumere; ne eum poſſit æterna pœna torquere: [Cùm accepero tempus, ego iuſtitias iudicabo.]

Feria V. ad Vigilias.

Euſebius Cæſarienſis. *Doctrina de Chriſti diuinitate, & commonitio*[al. *laus*] *de iudiciario tribunali Dei.*

S. Athanaſius. *Pſalmus in confeſſione.*

Pſalmus ad laudandum Deum.

Propheta.

1 CONFITEBIMVR TIBI DEVS:
2 confitébimur & inuocabimus nomen tuũ:

In perpetuum decantandus fortè ad modulamen illius cantilenæ, quæ incipiebat, Ne diſperdas. *Pſalmus cantici inſpiratur Aſapho Leuitæ Cantori. PROPHETA.* 1 Fatebimur tibi tuas laudes ô Deus: 2 fatebimur, inquam, laudes tuas; & numen tuum inuo-

† 3 narrábimus mirabília tua.

DEVS. 4 CVM ACCEPERO TEMPVS, ego iuſtitias iudicábo.

℣. 4. Ita codex Alexandrinus & apud Apollinarium.

† 5 Liquefácta eſt terra, & ómnes qui hábitant in ea:

6 ego confirmáui colúmnas eius.

DIAPSALMA.

Propheta. † 7 DIXI INIQVIS; *Nolíte iniquè ágere:*

8 & delinquéntibus; *Nolíte exaltare cornu:*

† 9 *nolíte extóllere in altum cornu veſtrum:*

10 ÷ *nolíte: loqui aduérsùs Deum iniquitátem.*

† 11 *quia neque ab Oriénte neque ab Occidénte,*

12 *neque à deſértis móntibus; quóniam Deus iudex eſt:*

℣. 13. I. Reg. II. 7. † 13 *hunc humiliat; & hunc exáltat.*

In cod. Vatic. ita ſcribitur ℣. 3.
Narrabo omnia mirabilia tua cùm accepero tempus.

---

cabimus: 3 &, admirabilia iudicia tua & opera enarrabimus. 4
DEVS. Cùm aduenerit à me ſtatutum ac definitum iudicij tempus,
ego quæ iuſta ſunt & recta iudicabo. 5 Tunc in die iudicij igne
diſſoluetur quaſi liquefacta terra, omneſq; animantes qui habitant in
ea. 6 ego enim ſum, qui vt volui, firmaui eiuſdem terræ ſundamenta
ſtabilia, quaſi firmas & ſtabiles columnas. * 7 *PROPHETA.* Dixi
iniquis tranſgredientibus legem Dei: *Ne diuinam legem tranſgrediamini:* 8 & dixi ijs qui peccant: *Ne exaltetis quaſi cornu quoddam taurorum, veſtram potentiam ac ſuperbiam: 9 ne extollatis
inquam, in altum quaſi cornu, robur virium veſtrarum:* 10 *& ne
loquamini iniuſtum aliquid contra Deum:* 11 *quia de iudicio &
manu Dei vos erepturus, nemo vobis adueniet neque ab Oriente,
neque ab Occidente,* 12 *neque à meridionalibus his deſertis montibus: nam Deus omnipotens & non imbecillis homo iudex eſt veſter:*
13 *qui iuſtè hunc deprimit; & illũ exaltat.* 14 *& quia in eiuſdē Dei*

*Pauſatio aut immutatio muſicæ cantilenæ inter pſallendum.

quia

14 *quia calix in manu Domini, vini meri plenus*
mixto.
† 15 *& inclináuit ex hoc ÷ in hoc: verúmtamen*
fæx eius non eſt exinanita:
16 *bibent omnes peccatóres terræ.*
† 17 Ego autem annunciábo in ſæculum:
18 cantábo Deo Iacob.
DEVS. † 19 ET OMNIA CORNVA Peccatórum con-
fríngam:
20 ÷ &: exaltabúntur córnua iuſti.

---

manu & poteſtate eſt poculum acerbiſſimæ punitionis, quaſi plenum mixtione varia & turbida vini fortis & meraci, aqua non contemperati. 15 *& ſanè inclinauit huiuſmodi poculum ex hac parte in hanc aliam partem, diuerſis propinando bibendum; attamen nec dum idem poculum euacuatum eſt, vel eius fæx exhauſta;* 16 *quam ex eo diuinæ punitionis poculo indubitanter bibent omnes peccatores terræ.* 17 Cæterùm ego gaudens, hanc diuinæ iuſtitiæ æquitatem narrabo in ſæculum: 18 & pſalmos cantabo in honorem Dei, quem colit progenies patriarchæ Iacobi 19 *DEVS.* Et ego Deus omnia cornua & robora ſuperbiæ peccatorum hominum confringam: 20 & à me exaltabuntur cornua & robora gloriæ ac dignitatum hominis iuſti.

Orationes.

MSS. *De paſſione Domini.* 1 PAſtor bone, qui propter mortalium ouium redemptionem hauſiſti calicem paſſionis; nomen tuum ſupplices inuocamus: vt nos ſuper columnas ſapientiæ ſtabilitos, ſeptifórmis Spiritûs ſanctificatione confirmes. Qui cum Patre & Spiritu Sancto viuis & regnas Deus per omnia ſæcula ſæculorum. *Amen.*

Breu. Mozarab. fol. 94. 141. 2 COnfitentes tibi Domine placabilis intuére: & quos contrítos efficit timor pœnæ; & amor indulgentiæ lætificet, & plenitudo remiſſionis indeptæ. ℞. *Amen.* Per miſericordiam tuam Deus noſter: qui es benedictus & viuis & omnia regis in ſæcula ſæculorum. ℞. *Amen.*

fol 215. 3 Confitebimur tibi Deus, confitebimur tibi peccata atque facínora noſtra; quæ tibi potiùs ſunt cognita, quàm probantur admiſſa. inuocamus itaque nomen tuum: vt in te patefactis tribuas veniam; qui non ſtatim in ábditis vis exercére víndictam: vt qui confeſſione placaris humilium; remiſſionem omnium tribuas delictorum. [℟. *Amen*. Per miſericordiam tuam *&c.*]

---

75 LXXV.

In finem, in laudibus: Pſalmus Aſaph. Canticum ÷ ad Aſſyrios:

Beda.

Senſus myſticus. Aſſyrij, Dirigentes *interpretantur: qui iam fidei regulis docti rectis ſemitis ambulare contendunt: hos alloquitur* Aſaph laudes *Domini mirabili varietate* decantans. *Quidam codices habent,* Canticum contra Aſſyrium: *vbi intelligitur contra Diabolum, hunc* pſalmum *ſub perſona Sennacherib regis* Aſſyriorum cantatum: *contra eum enim* notus factus eſt in Iudæa Deus Iſraël, *in Chriſto mundum reconciliãs ſibi.*

Aſaph *in prima parte*, Dirigentes, *id eſt fideles alloquitur Iudæos; deſignans vbi nomen Domini factum ſit virtutum declaratione notiſſimum*: Notus in Iudæa Deus *&* *reliqua. Secunda, dicit admiranda quæ geſſerit*: Illuminans tu mirabiliter. *Tertia, deuotos omnes admonet vt Deo terribili munera offerre non deſinant; qui ſpiritum principum ſalutari emendatione purificat*: [Quia cogitatio hominis confitebitur tibi.] *Quæ partes* Diapſalmatum *ſunt interpoſitione diuiſæ.*

Feria V. ad Vigilias. Euſebius Cæſarienſis. *Vltio iudicij Dei contra impios.*

S. Athanaſius. *Pſalmus gloriationis in Domino.*

Pſalmus ad laudandum Deum.

Propheta. 1 NOTVS IN IVDAEA, DEVS:
2 in Iſraël, magnum Nomen eius.

In finem decantandus cum inſtrumentis muſicis carminum, pſalmus inſpiratus Aſapho Leuitæ Cantori. Canticum de victoria contra Aſſyrios. PROPHETA. 1 Deus pleniùs perfectiúſque cognoſci poteſt in terra Iudææ: 2 eiuſque nomen magnum eſſe cogno-

&fa-

† 3 & factus eſt in Pace locus eius:
4 & habitátio eius, in Sión·
† 5 ibi confrégit poténtias árcuum
6 ſcutum gládium & bellum.
DIAPSALMA.
† 7 Illúminans tu mirabíliter à móntibus ætérnis,
8 turbáti ſunt ∸ omnes: inſipiéntes corde.
† 9 dormiérunt ſomnum ſuum, & nihil inuenérunt
10 omnes viri diuitiárum in mánibus ſuis.
† 11 ab increpatióne tuâ Deus Iacób,
12 dormitauérunt qui aſcénderunt equos.
† 13 Tu terríbilis es: & quis reſiſtet tibi?
14 ex tunc ira tua.
† 15 De cælo audítum feciſti iudícium:

ſcitur & magni fit in populo Iſraëlitico: 3 factus eſt enim locus
tabernaculi eius in vrbe pacifica * Salem (quo nomine ſignificatur
Pax:) 4 & habitaculum eius factum eſt in eadem vrbe Sion. 5 il-
lic in Iudæa nempe, ſæpè confregit potentes volitanteſque ſagittas
arcuum: 6 & contriuit ſcutum, gladium & quoduis bellicum in-
ſtrumentum inimicorum noſtrorum belligerantium nobiſcum.*7 Te
Dño mirabiliter lucem adiutorij tui nobis afferente, quodammodo
ab iſtis montibus ab initio ſæculi conditis, & ad finem ſæculi dura-
turis, vbi eſt ſancta Domus tua, 8 omnes inimici hi noſtri inſipien-
tes & ſuperbi corde turbati ſunt & ſpoliati ſunt: 9 & dormierunt
ſomnum ſuum nempe mortis: & nihil potentiæ gloriæ & opum
inuenerunt 10 omnes hi viri diuites, qui priùs robuſti erant manibus
& operibus ſuis. 11 propter obiurgationem & caſtigationem tuam
ſeueram ò Deus Iacobi, 12 dormitauerunt & conſopiti morte, vires
perdiderunt viri iſti bellatores, qui priùs equos & currus aſcende-
bant ad præliandum. 13 Tu tremendus es: & quis aduersùm te ſta-
bit? 14 ab antiquo namque tempore ſemper inuincibilis manet ira
& punitio tua, 15 De cælo audire feciſti iudicium tuum, iaculan-

*idest, IeruSalem.

*Pauſatio aut immutatio muſicæ cantilenæ inter pſallendum.

† 16 terrâ trémuit, & quiéuit * cùm exſúrgeret in iudícium Deus,
17 vt ſaluos fáceret omnes manſuétos terræ.
DIAPSALMA.
† 18 Quóniam cogitátio hóminis confitébitur tibi:
19 ÷ & : relíquiæ cogitatiónis, diem feſtum agent tibi.
† 20 Vouéte & réddite Domino Deo veſtro,
21 omnes qui in circúitu eius affértis múnera
† 22 terríbili,& ei qui aufert ſpiritum príncipum,
23 terríbili apud reges terræ.

---

do tonitrua & fulmina,in cælo & aëre excitata· 16 & ita terra noſtra cum habitatoribus ſuis priùs timuit quidem atq; contremuit;ſed poſtea pacata quieuit & tacuit, cùm tu Deus quaſi ſurrexiſſes ad faciẽdum iudicium & ſtragem hoſtium noſtrorum, 17 vt ſaluos faceres omnes qui mites erant & quieti in terra noſtra. * 18 Hominis profectò cogitatio indignabunda & irarum plena, quàlis erat inimicorum noſtrorum contra nos, materia & argumentum erit nobis fatendi tibi debitas laudes: 19 & reliquiæ eiuſmodi humanæ cogitationis & irarum,quæ ſuperſunt in memoriâ noſtrâ, materiæ & occaſiones erunt nobis celebrandi feſta ad laudem tuam. 20 Vouete igitur & perſoluite ea quæ voueritis Domino Deo veſtro, 21 ò vos omnes qui circùm ipſius Dei templum conſiſtentes, dona offertis 22 eidem Domino tremendo, & auferenti, cùm vult, ſpiritum, reſpirationem & animam principum, 23 eique qui tremendus eſt ab omnibus regibus terræ.

**Pauſatio aut immutatio muſicæ cantilenæ inter pſallendum.*

Orationes.

MSS. *De reſurrectione Domini.*

1 COgitationibus te confitentibus effectum largire terribilis Deus: vt à montibus æternis inluminati, dum Reſurrectionis tuæ gloriam ſuſpícimus; futuri iudicij ignominiâ careamus. Qui cum Patre & Spiritu S.

Breu. Mozarab. fol. 141. *In Quadrageſima.*

2 TIbi Domino Patri cogitatio confitetur Vnigeniti tui; dum quod Adam per ſuperbiam perdidit; huius ad te humanitas humilitate redúcit obedientiæ. ergo noſtra ſtude pectora exercére; quo exercitio feſta

tibi hæc celebremus ſolemnia ℞. *Amen.* Per miſericordiam tuam Deus noſter: qui es benedictus & viuis & omnia regis in ſæcula ſæculorum. ℞. *Amen.*

..aſs. *D.. aſſi.* *..e Domini.*

CHriſte Dei Filius, cuius locus in Sion magnus eſt; conuerte ad te corda noſtra: vt in ſpeculatione eius conſtituti, te pro nobis flagellis alapiſque cæſum, morti quoque adiudicatum fideliter fateamur: vt qui ſecundum tempus es paſſus pro impijs; perenniter à fidelibus conlauderis. ℞. *Amen.* Per miſericordiam tuam Deus noſter *&c.*

---

76 LXXVI

In finem: pro Idithùn. pſalmus Aſáph.

Beda.

Senſus myſticus.

Aſaph, Congregatio *bonorum*; Idithun, Tranſilitor *ſæcularium*; Finis *proficientium Chriſti intelligitur. Totus hic* pſalmus *à fideli* Congregatione *canitur: quæ vitia iſtius ſæculi glorioſis paſſibus* tranſiliens, *ad illum* finem *peruenit; cui nihil poteſt ſimile reperiri. Sed ſciendum eſt, in Hebræo,* Per Idithun, *non* Pro Idithun *haberi; vt ſignificet non* pro *eo ſed* per *eum pſalmum fuiſſe cantatum: & quod ſequitur,* pſalmus Aſaph, *in* veris exemplaribus non haberi.*

* *al.* veteris [*for.* veteribus] exemplaribus.

Aſaph *iſte, quem diximus vitiorum* Tranſilitorem; *in prima narratione pſalmi ad Dominum ſe clamare teſtatur & tribulationibus ſuis eruditum eſſe teſtatur:* Voce mea ad Dominum clamaui. *Secunda, cogitationes enumerat, quæ ſolent pulſare in hoc mundo corda laborantium:* Anticipauerunt vigilias oculi mei. *Tertia beneficio Diuinitatis in meliorem ſenſum ſe aſſerit permutatum, vt opera potentiamque Dei fixa mente cogitaret; quibus rebus aſſidua cognoſcitur exercitatione profeciſſe:* Et dixi, Nunc cœpi *& reliqua. Quarta, proſequitur quemadmodum per Dominum Saluatorem facta ſint in populis diuina mirabilia:* Viderunt te aquæ Deus *& cætera.*

Feria V. ad Vigilias.

Euſebius Cæſarienſis. *De longanimitate Dei, & mirabilibus operibus eius.*

Pſalmus ad meditandum.

Propheta. 1 VOCE MEA AD DOMINVM CLAMAVI, VOCE MEA AD DEVM; ET INTENDIT MIHI.

† 2 In die tribulationis meæ Deum exquiſíui,
3 mánibus meis nocte contra eum; & non ſum decéptus.
† 4 Rénuit conſolári ánima mea:
5 memor fui Dei ÷ &: delectátus ſum:
ψ. 6. Pſalm. LIV. 3. 6 ÷ &: exercitátus ſum, & defécit ſpiritus meus.

DIAPSALMA.

† 7 Anticipauérunt vigílias óculi mei:
8 turbátus ſum, & non ſum locútus.
ψ. 9. Pſal. CXLII. 5. † 9 Cogitáui dies antíquos:
† 10 ÷ &: annos ætérnos ÷ in mente habui *&: meditátus ſum:

Pſalmus in perpetuum decantandus: qui datus fuit Idithun Le-
uitæ Cantori ad cantandum: inſpiratus autem fuit Aſapho item
Leuitæ & Cantori. PROPHETA. 1 Voce meâ clamaui & implo-
raui Dominum, voce, inquam, meâ ad Deum emiſſâ; & ipſe mihi
toto affectu clamanti aurem præbuit, ac benignus attendit, 2 In
tempore afflictionis meæ Deum exquiſiui, & ad eum confugi: 3
noctu quoque manibus meis extenſis coram eo aſſiduè: & non me
fefellit ſpes, quam in eo ego collocaueram. 4 Anima mea noluit con-
ſolationem vllam admittere extra Deum: 5 recordatus ſum miſe-
ricordiæ Dei; & lætatus ſum: 6 & cogitabundus memetipſum
exercui, meditando grandia mala mea: & propter timiditatem
animus me defecit. * 7 Oculi mei præ inſomnio ante omnes no-
cturnarum cuſtodiarum horas, vigilare cœperunt ab exordio ipſo
noctis: 8 turbatus ſum & obſtupui in me ipſo, adeo vt nec locu-
tus ſim cum alijs. 9 Recogitaui dies antiquos, quibus Deus eri-
puit ſuos à malis: 10 & recordatus ſum annorum per omnia re-
tro ſecula præteritorum: & meditatus ſum beneficia Dei priſcis

**Pauſatio aut immutatio muſicæ cantilenæ inter pſallendum.*

nocte

11 nocte cum corde meo ÷ &: exercitábar, &
ſcopébam ſpíritum meum.
† 12 Numquid in ætérnum proiíciet Deus?
13 aut non ÷ appónet: vt complacítior ſit
adhuc?
† 14 aut in finem miſericórdiam ſuam abſcíndet, à
generatióne in generatiónem?
† 15 aut obliuiſcétur miſeréri Deus?
16 aut continébit in ira ÷ ſua: miſericórdias
ſuas?
DIAPSALMA.
† 17 Et dixi ÷ *Nunc*: *cœpi*;
18 *hæc mutátio*, *déxteræ Excélſi*.
† 19 Memor fui óperum Dómini:
20 quia memor ero ab inítio mirabílium tuó-
rum:
℣.21. Pſal.CXLII.5. † 21 & meditábor in ómnibus opéribus tuis:
22 & in adinuentiónibus tuis exercébor.

---

patribus collata: 11 & noctu in corde meo multis aſſiduiſque exercitabar cogitationibus; & quaſi ſarrirem herbas in agro, ità frequenter retractabam cogitationes ſpiritûs mei, & ventilabam & inueſtigabam hæc; 12 nempe ita apud me dicendo: *Ergone Deus nos proïjciet ac deſeret in æternum?* 13 *aut adhuc vltra non addet vt nobis repropitietur & fiat nobis complacatior?* 14 *aut conſuetos effectus miſericordiæ ſuæ a nobis recidet in perpetuum per generationes omnes & ſequentia ſæcula?* 15 *aut obliuiſcetur (vt ita dicam) miſereri noſtri Deus?* 16 *aut præ ira ſua retinebit effectus miſericordiæ ſuæ, ne eos effundat in nos?* *17 Sed & poſt diutinas illas meditationes meas, tandem dixi: *Nunc quidem cœpi ſentire imbecillitatem meam & mihi dolores adſunt:* 18 *ſed erit tamen viciſſitudo & commutatio afflictionis in conſolationem ab omnipotente dextera Dei altiſſimi*. 19 Recordatus ſum operum tuorum Domine, quæ olim geſſiſti erga afflictos mei ſimiles: 20 quin & memor ero admirabilium tuorum ab initio mundi factorum: 21 & de omnibus operibus tuis meditabor: 22 & in adinuentionibus & conſilijs tuis

**Pauſatio aut immutatio muſicæ cantilenæ inter pſallendum.*

† 23 Deus, in ſancto via tua:
24 quis deus magnus ſicut Deus ∸ noſter : ?
25 Tu es Deus , qui facis mirabília :
† 26 notam feciſti in pópulis virtútem tuam :
℣.27. Exod. VI.6. 27 redemíſti in bráchio ∸ tuo : pópulum tuum
28 fílios Iacòb & Ioſéph .

DIAPSALMA.

℣.29. Pſal. CXIII.3. † 29 Vidérunt te aquæ , Deus ;
30 vidérunt te aquæ & timuérunt :
℣.31. Habac. III. 10. † 31 & turbátæ ſunt abyſſi, * multitúdo ſónitûs
aquárum :
℣.32. Habac. III. 11. 32 vocem dedérunt nubes : etenim ſagíttæ tuæ
tránſeunt :
℣.33. Exod. XIV. 24. 25. 33 vox tonítrui tui in rota :
† 34 illuxérunt coruſcatiónes tuæ orbi ∸ terræ :
35 commóta eſt & contrémuit terra .
† 36 In mari , via tua ;

---

commemorandis me exercebo . 23 O Deus , viâ & ratio omnis
operationum tuarum cum ſanctitate eſt atque ſanctiſſima : 24 ec-
quis ex falſis dijs Gentium magnus eſt ſicut tu Deus noſter ? 25
Tu ſolus verus es Deus, qui vi & naturâ tuâ facis mirabilia : 26
qui oſtendiſti potentiam tuam in populis Aegyptijs : 27 & ve-
luti brachio potentiæ tuæ redemiſti ex Aegyptiâ ſeruitute populum
tuum , 28 poſteros , ſcilicet , Iacobi patriarchæ , eiuſque filij Io-
ſephi .* 29 Tunc temporis viderunt (vt ita dicam) te aquæ maris
Rubri ; 30 viderunt te, inquam , & quodammodo timuerunt : 31
& commotæ & conturbatæ ſunt eiuſdem maris Rubri abyſſi,& mul-
titudo ſonantium & perſtrepentium aquarum ſeſe diuidentium , &
murorum inſtar ſe congregantium in medio mari : 32 & iuſſu tuo
ſonitum tonitruorum dederunt nubes ; & ſagittæ fulminum tuo-
rum vndique diſcurrebant : 33 & ſonus tonitrui impetum fecit in
rota curruum Aegyptiorum,qui & ferebantur in profundum maris:
34 apparueruntque fulgura tua orbi : 35 & concuſſa & contreme-
bunda facta eſt terra illa . 36 Fuit tunc ſanè grandi miraculo à te

Pauſatio aut immutatio muſicæ cantilenæ inter pſallendum.

& ſé-

37 & ſémitæ tuæ, in aquis multis:
38 & veſtígia tua non cognoſcentur.
℣. 19. Pſal. LXXVII. 52. † 39 deduxíſti ſicut oues pópulum tuum in manu Moyſi & Aarón.

---

aperta via in mari: 37 & à te factæ ſunt ſemitæ ſiccæ in aquis multis: 38 & veſtigia illa viarum tuarum non cognoſcentur amplius, reductâ confeſtim aquâ ad locum ſuum. 39 ſic mirabiliter iter feciſti populo tuo egreſſo ab Aegypto per ductum & miniſterium Moſis & Aaronis.

Orationes.

MSS. 1 MIrabilium omnium operator immenſe Deus, qui quondam aquas in aſpectu tuo aſſiſtentes deinceps in vina mutaſti; te humiliter imploramus: vt ſuſceptâ voce clamoris noſtri, miſericordiam nobis, quam nunquam obliuíſceris, largiaris. Qui cum Patre & Spiritu ſancto viuis & regnas Deus per omnia ſæcula.

Breu. Mozarab. fol. 172. *De paſſione Domini.* 2 IN die tribulationis noſtræ Domine precem quam effundimus, ſuſcipe; & extenſis in nocte manibus, quæ deſideramus intellige: occurre animabus noſtris optimus conſolator; & indulgentiali fauore exiſte redemptor: & qui nos acquiſiſti paſſione voluntariâ; erue nos de laqueo venantis inuictâ potentiâ. [℟. *Amen.* Per miſericordiam tuam Deus noſter: qui es benedictus & viuis & omnia regis in ſæcula ſæculorum. ℟. *Amen.*]

fol. 115. 3 OMnipotens ac mirabilis Domine, tu es qui facis mirabilia ſolus; & tu regnas in æternum; ne obliuiſcaris noſtri: nec humanis deijciamur in laudibus; ſed in te, in quo ſumma eſt gloriatio, tui memores delectemur. ℟. *Amen.* Per miſericordiam tuam *&c.*

fol. 117. *De paſſione Domini.* 4 TV es Deus qui facis mirabilia ſolus: occurre animabus noſtris optimus conſolator; & indulgentiali fauore exiſte redemptor: & qui nos acquiſiſti paſſione voluntariâ; erue nos de laqueo venantis inuictâ potentiâ. ℟. *Amen.* Per miſericordiam tuam *&c.*

fol.43.131.146. 9 PRecamur Dñe vt tuâ nos non repellas à propitiatione: ſed obtinendæ miſericordiæ adhùc tempus appóne: vt dextera, quæ fuit vindex in vltione facinorum; ipſa ſit nobis contritis in remedium ſempiternum. ℟. *Amen*. Per miſericordiam tuam Deus noſter *&c.*

---

77 LXXVII.

Intellectûs Aſáph.

Beda.

Senſus myſticus. Aſaph *prædiximus* Synagogam, *id eſt* Collectionem *interpretari: ſed quia* Intellectum *præmiſit*, *fidelem hic* Synagogam *loqui poſſe declarauit.*

In prima parte pſalmi duo tantum verſiculi perſonæ Domini *mancipantur; vt reuerentia creſceret dictorum, quibus ipſe Rex poſuiſſet initium*: Attendite popule meus legem meam. *Secunda parte latiùs loquitur* Aſaph, *imputans Iudæis quòd beneficijs Domini ingrati, corde prauo eius iuſſa contempſerint*: [Quãta audiuimus & cognouimus ea.] *Tertia, enumerat quanta munera Deus Iſraëli præſtiterit; nec tamen ille murmurare deſierit*: Corã patribus eorũ fecit mirabilia. *Quarta, dicit qualis in eis vindicta prouenerit; qualiterq; ſit miſeratione Domini mollita ſẽtentia*: Ideò audiuit Dñs [& diſtulit]. *Quinta, propter murmurationes eorum vindicatum in eis eſt, ſed iterum ad ſupplicationem Domini, cognoſcentes eius magnalia, redierunt*: Adhuc eſcæ eorum erant in ore ipſorum. *Sexta, denuo illi loquuti doloſè & errores ſolitos ſunt ſequuti; nec tamen eos miſericordia Dei, vt meruere, diſperdidit*: Et dilexerunt eum in ore ſuo *& reliqua*. *Septima, dicit quomodò Dominum concitauerint in deſerto; cùm tamen propter ipſos Aegyptus fuerit afflicta*: Quoties exacerbauerunt eum in deſerto? *& reliqua*. *Octaua, beneficijs Domini relatis, Iudaicæ obſtinationis culpa ſubiungitur*: Et abſtulit ſicut oues populum ſuum *& cætera*. *Nona, vltio grauiſſima ſubſequitur; itaut populo captiuo Tabernaculum* Silo *abiecerit, poſteaque montem* Sion *&* Dauid *regem (de cuius ſemine Chriſtus ſalutaris medicus adueniret) elegerit*: Audiuit Deus & ſpreuit.

Feria V. ad Vigilias. Euſebius Cæſarienſis. *Diſtincta narratio Chriſti ad Eccleſiam de prioris populi tranſgreſſione.*

S. Athanaſius. *Pſalmus in narratione.*

Pſalmus

Pſalmus hiſtoricus ad meditandum.

Propheta. 1 ATTENDITE POPVLE MEVS LEGEM MEAM:
2 inclináte aurem veſtram in verba oris mei.
℣. 3. Pſalm. XLVIII. 5. Matth. XIII. 35.
† 3 apériam in parábolis os meum:
4 loquar propoſitiónes ab inítio,
† 5 quanta audíuimus & cognóuimus ÷ ea:
6 & patres noſtri narrauérunt nobis;
† 7 non ſunt occultáta à filijs eórum in generatióne áltera:
† 8 narrántes láudes Domini
9 & virtútes eius
10 & mirabília eius quæ fecit.
† 11 ÷ Et: ſuſcitáuit teſtimónium in Iacób:
12 & legem póſuit in Iſraél:
† 13 quanta mandáuit pátribus noſtris,
℣. 14. Deuter. IV. 10. VI. 7. XI. 19.
14 nota fácere ea filijs ſuis,
15 vt cognóſcat generátio áltera.

Pſalmus plenus eruditionis & intelligentiæ rerum quæ populo Dei olim contigerunt, inſpiratus Aſapho Leuitæ & Cantori. PROPHETA. 1 Attendite animos ad doctrinam hanc meam ò populares mei: 2 præbete aurem veſtram vacuam meis his verbis audiendis: 3 aperiam enim os meum ad loquendum ea quæ parabolæ ſunt & ſimilitudines atque figuræ rerum futuri temporis: 4 & de corde meo eructabo & eloquar quæ ænigmatica erant & abſcondita ab initio vſque & primâ conſtitutione mundi: 5 & ea quæcumque eloquar quæ nos audiuimus & cognouimus: 6 & nobis narrauerunt patres noſtri; 7 à quibus non ſunt occultata poſteris ſuis ſubſecuturis in aliâ progenie: 8 quæ nos inquam, audiuimus & cognouimus, annunciantes & enarrantes laudes Domini, 9 & potentias eius, 10 & eiuſdem mirabilia opera quæ fecit. 11 Igitur Deus ſurgere fecit & conſtituit filijs Iacobi patriarchæ conteſtationem voluntatis ſuæ, ſiue iubentis ſiue prohibentis: 12 & legem ipſe poſuit in populo Iſraëlitico: 13 quæ omnia ita mandauit patribus noſtris, 14 vt ſimul quoque illi ea nota facerent filijs ſuis, 15 vt noſ-

† 16 Fílij qui naſcéntur,
17 ÷ &: exſúrgent, & narrábunt fílijs ſuis;
† 18 vt ponant in Deo ſpem ſuam;
19 & non obliuiſcántur óperum Dei;
20 & mandata eius exquírant:
† 21 ne fiant ſicut patres eórum,
℣.22. Deut.c.XXXII. 5. 22 generátio praua & exáſperans;
† 23 generátio quæ non diréxit cor ſuum;
24 & non eſt créditus cum Deo ſpíritus eius.
† 25 filij Ephrèm intendéntes & mitténtes arcũ,
26 conuérſi ſunt in die belli.
† 27 non cuſtodiérunt teſtamentum Dei:
28 & in lege eius noluérunt ambuláre:
† 29 & oblíti ſunt benefactórum eius
30 & mirabílium eius quæ oſténdit eis.
† 31 Coram pátribus eórum fecit mirabília
32 in terra Ægypti in campo Táneos.

ſet etiam ea cognoſcere ſubſequens futura progenies. 16 Filij itaque naſcituri, 17 & exſurgent in locum antiquorum, & conſimiliter ea narrabunt filijs ſuis; 18 vt ſpem ſuam ponant in Deo; 19 & non obliuiſcantur admirabilium operum Dei; 20 illiuſque mandata cuſtodire ſedulò quærant: 21 & non ſint ſicut fuerunt patres eorum, 22 nempe generatio diſtorta & peruerſa & exacerbans & ad iracundiam prouocans Deum: 23 generatio ſcilicet, quę non præparauit ad rectitudinem cor ſuum, ipſumque cor ſuum rectum non fecit: 24 & cuius ſpiritus non fuit fidelis & firmus cum Deo eique conſtanter non adhæſit. 25 quemadmodum fuerunt Epraimitæ ex tribu Ephraim: qui licèt periti eſſent artis bellicæ ac ſtrenui in tendendo arcum, & in emittendo ſagittas ex eo; 26 ignauiter tamen terga verterunt & conuerſi ſunt in fugam in die belli: 27 eo quòd non obſeruaſſent pactum Dei; 28 & ſecundùm legem eius incedere & viuere noluiſſent; 29 & obliti fuiſſent beneficiorum eiuſdem Dei, 30 & illorum mirabilium, quæ ipſe Deus oſtenderat eis. 31 Qui Deus coram patribus eorum fecit mirabilia ſigna atque prodigia 32 in terra Aegyptia, in regione præſertim & campo

Inter-

ꝟ. 33. Exod. XIV. 21. 22. † 33 Interrúpit mare,& perdúxit eos :
34 & ſtátuit aquas quaſi in vtre.
ꝟ. 34. Exod. XV. 8. † 35 & dedúxit eos in nube diei;
ꝟ. 35. 36. Exod. XIII. 21. 36 & totâ nocte in illuminatióne ignîs.
ꝟ. 37. Exod. XVII. 6. Numer. XX. 11. † 37 interrúpit petram in erémo :
38 & adaquáuit eos, velut in abyſſo multâ.
† 39 & edúxit aquam de petra :
40 & edúxit tamquam flúmina aquas.
† 41 Et appoſuérunt adhuc peccáre ei :
42 in iram excitauérunt Excélſum in inaquóſo.
ꝟ. 43. 44. Exod. XVI. 2. Numer. XI. 4. 5. 6. † 43 & tentauérunt Deum in córdibus ſuis,
44 & péterent eſcas animábus ſuis:
† 45 & malè locúti ſunt de Deo :
46 dixérunt; *Numquid póterit Deus parare men-ſam in deſérto?*
† 47 *quóniam percúſſit petram,& fluxérunt aquæ;*

regiæ ciuitatis Taneos. 33 Tunc temporis diſcidit mare Rubrum;& per illud ſicco veſtigio traduxit eoſdē antiquos patres noſtros: 34 & ſtare fecit aquas maris inſtar aceruí & muri congregatas in vnum, & quaſi in aliquo vtre concluſas. 35 & inde eos conduxit per ignotam viam deſerti, duce columnâ nubis per diem, cuius vmbrâ contecti non lædebantur â ſolis ardore, 36 & cum luce eiuſdem columnæ, quæ per totam noctem ignea & ardens apparebat. 37 in ipſo deſerto nempe in Raphidim duobus menſibus ab exitu de Aegypto diſcidit petram : 38 & ex ea aquarum potum dedit eis copioſiſſimè velut ex magna profunditate aquarum : 39 & ita ex arida petra aquam eduxit : 40 & inde deduxit aquas tamquam flumina copioſas. 41 Et poſt tot tantaque beneficia illi patres noſtri addiderunt vltra peccare contra Deum : 42 & in terra illa inuia & ſine aqua exacerbauerunt & ad iram prouocauerunt altiſſimū Deum. 43 in eo deſerto cùm eſſent ad Sepulchra concupiſcētiæ poſt annum integrum ab egreſſu ex Aegypto, in cordibus ſuis tentauerunt & explorauerunt Deum quantum poſſet facere : 44 tentauerunt autem, eſcas carnium petendo vt ſatiarent cupiditates ſuas : 45 & locuti ſunt contra Deum: 46 atq; dixerunt : *Numquid Deus poterit nobis apparare menſam carnium in hac ſolitudine? 47 Quoniā autem Deus percutere fecit per Moſen petram in Raphidim, & ex ea fluxe-*

& tor-

48 *& torrentes inundauérunt*:

† 49 *numquid & panem póterit dare?*

50 *aut paráre menſam pópulo ſuo?*

† 51 Ideo audíuit Dominus & díſtulit :

ỳ.52. Numer.XI.1. 52 & ignis accénſus eſt in Iacób ;

53 & ira aſcéndit in Iſraél.

† 54 quia non credidérunt ÷ in : Deo : ÷

55 nec ſperauérunt in ſalutári eius.

† 56 & mandáuit núbibus déſuper :

57 & iánuas cæli apéruit :

ỳ.58. Exod.XVI.14 † 58 & pluit illis manna ad manducándum :

ỳ.59. Exod. XVI 4. Pſalm.CIV.40. Iohan. VI. 31. I.Corinth.X.3. 59 & panem cæli dedit eis.

† 60 panem Angelórum manducáuit homo :

61 cibária miſit eis in abundántia.

62 Tránſtulit Auſtrum de cælo :

---

runt aquæ; 48 *& inundauerunt inde torrentes aquarum*: 49 *num idcirco etiam poterit hoc loci panem & alium quemlibet cibum ſuppeditare nobis?* 50 *aut poterit apparare hic menſam carnium populo ſuo?* 51 Audiuit hæc tentantium murmura Deus; & diſtulit ac procraſtinauit per integrum menſem imponere illis plagam, & pœnam grauiorem : 52 nam & accenſus eſt & exarſit ignis contra illos poſteros Iacobi; 53 & punitio ex iuſta ira Dei aſcendit in illum populum Iſraeliticum : 54 propterea quòd non crediderint omnipotentiam Dei; 55 nec ſpem habuerint & fiduciam de obtinenda ſibi ab eo ſalute. 56 quamquam & ante id temporis., in eadem ſolitudine præcepiſſet nubibus ſuper eos in äëre pendentibus; 57 & veluti portas in äëreo cælo aperuiſſet; 58 & per eas pluiſſet ſuper eos manna (quod erat tamquam ſemen coriandri album, & ſpecie ſicut cryſtallum) vt ipſum manna comederent contritum & coctum, ſuaue quaſi laganum ex oleo cum melle : 59 & huiuſmodi triticum vnde panis fieret, non è terra productum, ſed è cælo aëreo decidens præſtitiſſet eis. 60 quo ſanè tempore homo comedit panem Angelorum miniſterio paratum; & nutritus eſt (vt ita dicam) Angelicâ eſcâ ſine labore, omne delectamentum in ſe habente, & omnis ſaporis ſuauitatem : 61 quas Angelicas eſcas abundanter quotidie mittebat eis Deus. 62 Porro murmurante populo & Deumq; tentante, vt dicebatur; abſtulit Deus de aëreo cælo ventum

Exod.XVI.32. Numer.XI. 8. ſecundùm LXX. Interpr.

Sapien.XVI. 20.

& in-

℣.62.65. Numer. XI.31.

63 & indúxit in virtúte ſua Africum :

† *64* & pluit ſuper eos ſicut púluerem carnes :

65 & ſicut arénam maris, volatília pennáta.

† *66* & cecidérunt in médio caſtrórum eórum

67 circa tabernácula eórum.

† *68* & manducauérunt & ſaturáti ſunt nimis :

69 & deſidérium eórum áttulit eis :

70 non ſunt fraudáti à deſidério ſuo.

℣.71. Numer. XI.33.

† 71 Adhuc eſcæ eórum erant in ore ipſórum,

72 & ira Dei aſcéndit ſuper eos.

† 73 & occídit pingues eórum :

74 & eléctos Iſraël impedíuit.

℣.75. Numer. XIV. XVI. XVII. 13.

† 75 In ómnibus his, peccauérunt adhuc :

---

auſtralem ad Orientem, hoc eſt, Eurum : 63 & fortitudine ſuâ induxit ventum Africum versùs Occidentem ; qui ventus obreptas trans mare Rubrum coturnices maiores, detulit eas & proiecit in caſtra populi conſtituta in deſerto. 64 ſicque in modum pluuiæ deſcendere fecit ſuper eos eiuſmodi coturnicum carnes, tam ſpiſſas quàm ſpiſſus eſt puluis turbine ſublatus in altum : 65 & quaſi arenam maris, innumerabiles deſcendere fecit per integrum menſem volucres pennatas : 66 quæ & volando in aëre duorum cubitorum altitudine ſuper terram, deciderunt in medio caſtrorum illorum, 67 & in circuitu tentoriorum illorum, itinere quantum vno die confici poteſt. 68 & ita vt deſiderauerant, comederunt carnes in ea ſolitudine per integrum menſem : hiſque ſaturati ſunt valde vſque ad nauſeam & cruditatem. 69 & ſic Deus attulit eis quod deſiderauerant ; 70 & ipſi non fuerunt defraudati atque priuati re quam concupiuerant; quò antequam perirent, viderent poſſe Deum parare menſam carnium etiam in loco deſerto. 71 Cùm autem adhuc eiuſmodi carneæ eſcæ coturnicum eſſent in ore ipſorum, 72 & ecce menſe elapſo, dilata & procraſtinata punitio iræ Dei aſcendit ſuper eos : 73 & occidit plurimos ex opulentioribus & ijs qui earum carnium eſu ſeſe benè pinguefecerant : 74 & lectiſſimos præcipuoſque viros Iſraëlis, quaſi iniectis compedibus ligauit, ne in terram promiſſam aſcenderent, cùm eos proſtrauit mortuos in eodem ipſo deſerto. 75 Poſt hæc omnia ſiue miracula ſiue ſupplicia peccauerunt

76 & non credidérunt ÷ in : mirabílibus eius .
† 77 & defecérunt in vanitáte dies eórum ;
78 & anni eórum , cum feſtinatione .
† 79 Cùm occíderet eos,quærébant eum :
80 & reuertebántur & dilúculo veniébant ad eum :
† 81 & rememoráti ſunt quia Deus adiútor ÷ eſt : eórum ;
82 & Deus excélſus redémptor eórum eſt .
† 83 & dilexérunt eum in ore ſuo :
84 & linguâ ſuâ mentíti ſunt ei .
† 85 cor autem eórum non erat rectum cum eo .
86 nec fidéles hábiti ſunt in teſtaménto eius .
† 87 Ipſe autem ÷ eſt : miſericors :
88 ÷ &: propítius fiet peccátis ÷ eorum: & non diſpérdet ÷ eos :
89 & abundáuit vt auérteret iram ſuam :

---

illi adhuc vltra : 76 & fidem & fiduciam non habuerunt in Deum
poſt tot tantaque mirabilia opera eius . 77 & propterea defecerunt
& conſumpti ſunt dies vitæ illorum vanè; ac inutiliter vixerunt, la-
boreq; inani, non adeptâ terrâ promiſsâ, ad quam tendebant: 78 &
anni eorum velociter defecerunt , cùm intra annos XL. (exceptis
Ioſue & Caleb) mortuus ſit in deſerto totus ille exercitus ſexcen-
torum millium peditum . 79 Quando autem Deus plures ex eis oc-
cidebat ; tunc alij eum quærebant & implorabant : 80 & ad eum
conuertebantur ; & ſtatim ab ipſo diluculo veniebant ad eius taber-
naculum : 81 & recordabantur quòd Deus eſſet adiutor eorum ;
82 & quòd Deus altiſſimus pugnaſſet pro ipſis & redemptor eorum
fuiſſet ex Aegyptiâ ſeruitute . 83 ſed & tunc dilexerunt eum ore
ſuo tantùm , non corde & animo : 84 & linguâ ſuâ mentiti ſunt ei,
animo ficto & ſimulato,pœnitentiæ & reſipiſcentiæ in poſterum ver-
ba promentes : 85 cor autem eorum non erat rectum & ſincerum
erga eum : 86 nec fuerunt fideles & conſtantes in pacto quod pepi-
gerant cum illo de præceptis eius obſeruandis . 87 At ipſe Deus eſt
miſericors ; 88 & propitiabitur peccatis eorum , eoſque penitus non
perdet . 89 idcirco multus & frequens in eo fuit vt auerteret ab eis

&

† 90 & non accéndit omnem iram ſuam.
91 & recordátus eſt quia caro ſunt,
† 92 ſpíritus vadens & non rédiens.
93 Quóties exacerbauérunt eum in deſérto?
℣ 95. Numer. XIV. 22. † 94 in iram concitauérunt eum in inaquóſo?
95 & conuérſi ſunt & tentauérunt Deum:
† 96 & Sanctum Iſraël exacerbauérunt:
97 non ſunt recordáti mánûs eius,
† 98 die quâ redémit eos de ÷ manu: tribulántis:
99 ſicut póſuit in Ægypto ſigna ſua,
† 100 & prodígia ſua in campo Táneos.
101 Et conuértit in ſanguinem flúmina eórum
℣. 101. Exod. VII. 20, † 102 & imbres eórum, ne bíberent.
103 miſit in eos cœnómyam, & comédit eos:
℣. 103. Exod. VIII. 24. ℣. 104. Exod. VIII. 6. † 104 & ranam, & diſpérdidit eos.

---

indignationem ſuam :- 90 & non excitauit & accendit totam iram ſuam: 91 ſed quaſi recordatus eſt quòd caro eſſent, & res infirma & obnoxia peccatis; 92 & quòd eſſent vt ventus qui tranſit & non reuertitur; haberentque animum ſpiritualem, qui vbi hinc abiuerit, vi ſuâ huc ampliùs non reuertitur. 93 Quoties illi Deum prouocauerunt ad iram in deſerto illo? 94 quoties irritauerunt eum in terra illa ſolitaria & ſine aqua? 95 nam & reuerſi ſunt ad ingenium & ad priſtinos mores; rurſumque tentauerunt Deum: 96 & ad iracundiam concitauerunt eum, qui ſanctificat Iſraëlem, limitantes potentiam eius, quaſi non omnia poſſet facere, quæ vult. 97 neque enim recordati ſunt admirandi operis eiuſdem Dei, 98 quod fecerat eo tempore, quo redemit eos de vi & poteſtate Pharaonis, qui eos tribulabat; 99 & non ſunt recordati quo modo poſuit Deus ſigna illa admiranda ſua in Aegypto, 100 & quomodo ibi poſuit prodigia & oſtenta ſua in regione regalis ciuitatis Taneos: 101 Ibi namque Deus conuertit & mutauit in ſanguinem fluuios Aegyptiorum: 102 & eorum riuos & aquas vel naturâ vel arte emanantes, & ab imo ebullientes, item mutauit in ſanguinem, vt non eas biberent Aegyptij. 103 qui emiſit in eos muſcam caninam & omne genus muſcarum, quæ momorderunt eos: 104 ranaſque

† 105 & dedit ærúgini fructus eórum ;
℣. 106. Exod. X. 13. 106 & labóres eórum locúſtæ.
℣. 107. Exod. IX. 23. † 107 & occídit in grándine vineas eórum ;
108 & moros eórum in pruína .
† 109 & trádidit grándini iuménta eórum ;
110 & poſſeſſiónem eórum igni .
† 111 miſit in eos iram indignatiónis ſuæ
112 indignatiónem & iram & tribulatiónem ,
113 immiſſiónes per ángelos malos .
† 114 viam fecit ſémitæ iræ ſuæ :
115 & non pepércit à morte animábus eórum :
℣. 116. Exod. IX. 6. 116 & iuménta eórum in morte conclúſit .
℣. 117. Exod. XII. 29. † 117 & percuſſit omne primogénitum in ÷ terra : Ægypti ,
118 primítias omnis labóris eórum in tabernaculis Cham .
℣. 119. Pſalm. LXXVI. 21. † 119 Et abſtulit ſicut oues pópulum ſuum :

---

immiſit , quæ diſperdiderunt eos . 105 qui & dedit brucho , & rubigini , hoc eſt , vitio nimij & morboſi humoris , corrumpendos fructus terræ eorum : 106 & ſegetes eorum , in quarum cultura laborauerant , locuſtæ dedit conſumendas . 107 qui & perdidit grandine vineas eorum : 108 & ſycomoros eorum perdidit frigore & glacioſâ pruinâ. 109 qui & tradidit grandini iumenta & paſcua eorum perdenda : 110 eorumque ſubſtantiam & pecora tradidit igni ; qui mixtus grandini decidebat exurens omnia. 111 qui emiſit in eoſdem Aegyptios ſeueram punitionem iuſti furoris ſui , 112 flagella magna indignationis & iræ ſuæ , omnigenam tribulationem & anguſtiam, 113 & alia mala, quæ in eos immittebat per malos Angelos , qui eis malefacerent affligendo. 114 qui Deus aperuit adhuc vlteriùs ſemitam eidem iræ ſuæ : 115 & non abſtinuit à morte inferenda animalibus illorum : 116 & pecora eorum in morte comprehendit & occidit . 117 & percuſſit in terra Aegyptia omne primogenitum , 118 hoc eſt , primitias omnis doloris partus matrum , & laboris patrum , qui erant in illis habitaculis Aegyptiorum , prognatorum ab impio Cham tertio filio Noë. 119 Et Deus tunc ex Aegypto abſ-

& per-

120 & perdúxit eos tamquam gregem in de-
ſérto:
† 121 & dedúxit eos in ſpe; & non timuérunt:
℣.122. Exod.XIV. 27. & XV.10. 122 & inimícos eórum opéruit mare.
† 123 & indúxit eos in montem ſanctificatiónis
ſuæ,
℣.124. Pſal.XLIII.4. 124 montem quem acquiſiuit déxtera eius.
† 125 & eiécit à fácie eórum gentes:
℣.126. Ioſue XIII.7. 126 & ſorte diuíſit eis ÷ terram: in funículo
diſtributiónis.
† 127 & habitáre fecit in tabernáculis eórum tri-
bus Iſraél.
† 128 Et tentauérunt & exacerbauérunt Deum
excélſum:
129 & teſtimónia eius non cuſtodiérunt.
† 130 & auertérunt ſe & non ſeruauérunt pactum,
quemádmodum patres eórum.

---

tulit velut oues populum ſuum: 120 eoſque minauit ſicut gregem per deſertum Arabiæ: 121 & duxit eos per viam cum bona ſpe & fiducia intrandi in terram promiſſam: qui & non timuerunt amplius Aegytios: 122 nam hos inimicos ipſorum mare cooperuerat & abſorbuerat. 123 qui Deus adduxit poſtea eumdem populum ſuum in terram montoſam Paleſtinæ, quam ſibi peculiariter ſanctificauerat, 124 & in montem Sion; quem eidem populo ſuo acquiſiuit poſſidendum omnipotens dextera ipſius Dei. 125 qui & eiecit à præſentia eorumdem patrum noſtrorum ſeptem gentes & populos Hethæos, Gergezæos, Amorrhæos, Chananæos, Pherezæos, Heuæos, & Iebuſæos: 126 & terram illam illis patribus noſtris per ſortem diuiſit per funiculum menſorium, quo menſurari ſolet ac diſtribui terra: 127 & in illorum priorum populorum Chananæorum habitaculis habitare fecit duodecim tribus Iſraëlis. 128 In terra autem hac ſancta habitantes ijdem patres noſtri peccauerunt etiam; & prouocauerunt ad iram Deum altiſſimum: 129 & præcepta quæ teſtantur quid ipſe velit aut vetet, non obſeruauerunt. 130 & auerterunt ſe à Deo; & non obſeruauerunt pactum cum eo initum, vti non

con-

131 conuérſi ſunt in arcum prauum .

† 132 in iram concitauérunt eum in cóllibus ſuis:

133 & in ſculptílibus ſuis ad æmulationem eum prouocauérunt.

† 134 Audíuit Deus, & ſpreuit

135 & ad nihilum redégit valdè Iſraél .

℣.136. I. Reg. IV. 4. Ierem. VII. 12.

† 136 & répulit tabernáculum Siló ,

137 tabernáculum ÷ ſuum: vbi habitáuit in homínibus .

℣.138.139. I. Reg. IV. 10. 11.

† 138 & trádidit in captiuitátem virtutem eórum;

139 & pulchritúdinem eórum in manus inimíci.

140 & conclúſit in gládio pópulum ſuum :

† 141 & hęreditátem ſuam ſpreuit .

142 iúuenes eórum comédit ignis :

† 143 & vírgines eórum non ſunt lamentátæ :

144 ſacerdótes eórum in gládio cecidérunt :

℣.144. I. Reg. IV. 11.

†

ſeruauerant antiquiores patres eorum : 131 ſeſeque peruerterunt ad inſtar arcûs diſtorti : & non rectè ſe geſſerunt erga Deum : 132 ad iram eum prouocauerunt in collibus & excelſis locis ſuis , vbi ſacrificabant idolis ; 133 & per ſculptas ſtatuas quas vt Deos colebant , veluti ad æmulationem prouocauerunt eum & ad indignationem maximam . 134 Audiuit Deus hæc tam nefanda ſcelera;& deſpexit. 135 & pro nihilo habuit & proiecit vehementer Iſraëlem; 136 & reliquit tabernaculum illud ſuum , quod erat primitus in Silo ; 137 tentorium illud ſcilicet quod tempore Moſis , veluti habitaculum ſuum habuerat inter homines . 138 & permiſſu ſuo tradidit in captiuitatem Philiſthæorum Arcam Fœderis , quæ erat velut fortitudo Iſraëlitarum, vnde ſibi videbantur inuicti : 139 & hanc Arcam, quæ erat pulchrum decus eorum , tradidit in manus hoſtis . 140 & concluſit ſub gladio & cæde populum ſuum: 141 illumque quem veluti peculiarem & hæreditarium poſſidebat ,deſpexit . 142 tunc iuuenes eorum deuorauit ceu ignis , gladius & bellum : 143 & virgines eorum occiſas nemo funebribus lamentationibus luxit , cùm commune eſſet malum in cunctis : 144 ſacerdotes eorum Ophni &

& viduæ

145 & viduæ eórum non plorabántur.
† 146 Et excitátus eſt tamquam dórmiens Dominus,
147 tamquam potens crapulátus à vino:
† 148 & percúſſit inimícos ſuos in poſterióra:
149 oppróbrium ſempitérnum dedit illis.
† 150 Et répulit tabernáculum Ioſéph;
151 & tribum Ephraìm non elégit:
† 152 ſed elégit tribum Iúda,
153 montem Siòn quem diléxit.
† 154 & ædificáuit ſicut vnicórnium Sanctificium ſuum
155 in terra quam fundáuit in ſæcula.
℣. 156. I. Reg. XVI. 1. 12. † 156 Et elégit Dauid ſeruum ſuum:
157 & ſúſtulit eum de grégibus óuium,
℣. 157. 158. II. Reg. VII. 8. 158 de poſt fœtantes accépit eum;
† 159 paſcere Iacòb ſeruum ſuum,

Phinees filij Heli, gladio occiſi, ceciderunt in bello: 145 & viduæ eorum mortuæ non plorabantur de more, cùm nemo eſſet qui ſuos mortuos lugeret. 146 Attamen poſtea Dominus quaſi fuiſſet eo vſq; dormiens, euigilauit quodammodo contra hoſtes ſuos: 147 & quaſi fortis aliquis qui antè fuiſſet vino repletus & exhilaratus, fortiter inſurrexit in eos: 148 & percuſſit illos inimicos ſuos Philiſthæos in poſterioribus & ſecretioribus partibus natium: 149 & hac plagâ infami opprobrium, quod in ſempiternum eluere non poterunt, dedit eis. 150 Et repulit quidem tabernaculum illud ſuum quod erat in Silo vrbe Ephraimitarum, qui erant à Ioſepho prognati; 151 & tribum illam Ephraim non elegit ad Arcam fœderis conſeruandam. 152 ſed ad id rei elegit tribum Iudæ, 153 & montem Sion quem ipſe peculiariter dilexit. 154 & in eo monte ædificauit Sanctuarium ſuum excelſum forte & vnicum in ſimilitudine vnici cornu vnicornium, 155 in hac ſcilicet Iudæ terra Hieroſolymitana, quam fecit vt eſſet fundamentum eiuſdem Sanctuarij ad multa ſæcula duraturi. 156 Et elegit Dauidem ſeruum ſuum; 157 & aſſumpſit eum de gregibus ouium quas cuſtodiebat; 158 eumque ſequentem fœtas oues accepit 159 ad paſcendum & regendum populum

& Iſrael

160 & Iſraël hæreditátem ſuam.
ỳ 159.160. II. Reg. V. 2. † 161 Et pauit eos in innocéntia cordis ſui :
162 & in intelléctibus mánuum ſuárum dedúxit eos.

Iacobi patriarchæ ſeruum ſuum; 160 & ad paſcendum Iſraelem, quem in hæreditatem ſuam ſibi delegerat. 161 Et Dauid pauit & rexit eoſdem Iſraclitas non cum malitia, ſed cum ſimplicitate & ſinceritate cordis ſui; 162 & operationibus ſuis intelligenter prudenterq; geſtis, dux eorum fuit in infeſto ac periculoſo itinere vitæ huius.

Orationes.

MSS. 1 REfice nos mannæ ſpiritalis alimento opulentiſſime largitor omnipotens Deus: vt in ſenſum manuum tuarum directi, mereamur in monte adquiſito tuâ dexterâ gloriari. Per Dominum noſtrum Ieſum Chriſtum.

Breu. Mozarab. fol. 97. 2 OMnipotens immenſe & miſericors Domine; qui non totiens peccantes diſperdis, quotiens te delinquendo exáſperant peccatores; oppone iræ tuæ miſericordiam: & quotiens te prouocamus vt ferias; totiens tibi tua pietas interueniat vt ignoſcas. ſatia nos itaque pane Angelorum; vt eius perceptâ fortitudine, & maligni cállidam verſútiam deuincamus; & patefactis cæli ianuis, ad numerum ciuium te adiuuante introeamus. ℟. *Amen.* Per miſericordiam tuam Deus noſter: qui es benedictus & viuis & omnia regis in ſæcula ſæculorum ℟. *Amen.*

fol. 97. 141. 3 EXcelſe Domine eſto adiutor noſter: vt de abundantiâ tuæ virtutis, repleamur ſolátio fortitudinis; & ex redundantibus gratiæ tuæ donis, ditemur muneribus libertatis. ℟. *Amen.* Per miſericordiam tuam *&c.*

fol 97. 124. 148. 252. 4 DEvs qui panem cæli filijs hominum tribuis; terrenúmque animal, Angelorum ádipe paſcis; * frumentatiónem verbi tui nobis in abundantia tribue: eoque nos ſpirituali réfice cibo; quo patres noſtros aluiſti in erémo. ℟. *Amen.* Per miſericordiam *&c.*

* *al.* frumẽti verbi tui abundantiam tribue.

Ponentes

Iol.141.295. 5 POnentes ſpem noſtram in te Domine; non obliuiſcimur operum tuorum; cùm per iuſtitiam atque clementiam mirabilis in Sanctis, & terribilis oſtenderis in impijs; qui opportuna remedia iuſtis, ac debita ſupplicia recompenſas iniquis: quæſumus itaque pijſſime Deus vt quos * à tetris hoſtibus éruis; præceptorum luce clarifices; tentationum fluctus ámouens, iter ſalutiferum pandas; Chriſti tui corpore tanquam cæleſti pane in huius ſæculi deſerto reficias. ℟. *Amen*. Per miſericordiam tuam Deus noſter *&c.*

*al à terrenis.

Benedictio.

CHriſtus Dominus, qui à Paterno conſilio ad redemptionem noſtram electus eſt; de grege mortalium carnem aſſúmens, paſcens Chriſtianum populum, ſiue* *Supplantatorem* vitiorũ, ſiue mente* *Videntem Deum*; nunc Eccleſiam ſuam in ſuis voluntatibus inhærentem, in bonitate cordis ſui páſcere; & in cæleſti Ieruſalem collocare dignetur. Ipſi gloria cum æterno Patre & Spiritu ſancto in ſæcula ſæculorum. *Amen*.

Comment. huius Pſalm. to. 7. S. Hieronymi.

* Iacob. * Iſraél.

---

78 LXXVIII.

Pſalmus Aſáph.

Beda.

Senſus myſticus.

Pſalmus iſte ſicut & ſeptuageſimus tertius, lamentatione plenus eſt: qui futura tempora velut præterita deplorat; & propter duritiam cordis ſui genti grauiter affligendæ, pietatis ſtudio precatur Chriſtum Dominum *ſubuenire.*

Aſaph *ſub figura fidelium populorum per totum loquitur pſalmum; in prima parte numerans quanta temporibus Antiochi pertulerit Ieruſalem populus Iudæorum; vt Machabæorum liber inſinuat:* Deus venerunt gentes *& reliqua. Secunda, Dominum rogat ſupra potentes inimicos iram effundat; & peccatis ſeruorum ſuorum dignetur eſſe propitius:* Vſquequò Domine iráſceris in finem? *& reliqua. Tertia, prophetiæ ſpiritu poſtulat vindicari non*

peremptionis voto, ſed correptionis ſtudio: Vindica Dñe *& reliqua.*
Arnobius in hunc pſalmum tale argumentum fecit : LXXVIII. Pſalmus apicem anteceſſoris ſui ſecutus , lamentum ſimul * Dauid cum oratione effundit. cuius hiſtoria dum præteritam Phyliſthinorum cædem explanat ; prophetiâ futuram Nabuchodonoſoris commemorat .

* *Arnobius*, Deo.

Feria V. ad Vigilias.

Euſebius Cæſarienſis. *Prophetia de ijs quæ per Antiochum contigerunt Iudæis . Hiſtoria [eſt] in Maccabæis .*
S. Athanaſius . *Pſalmus in ſola interpellatione .*

Pſalmus lamentationis ad precandum .

Propheta. 1 DEVS VENERVNT GENTES IN HÆREDITATEM TVAM:
2 polluérunt templum ſanctum tuum:
℣. 2. Pſal. LXXIII. 7.
3 poſuérunt Ieruſalèm in pomórum cuſtódiam.
† 4 poſuérunt morticína ſeruórum tuórum eſcas volatílibus cæli :
℣. 5. 1. Machab. VII. 17.
5 carnes ſanctorum tuorum beſtijs terræ.
℣. 6. Ieream. XIV. 16. XVI. 4.
† 6 effudérunt ſánguinem eórum tamquam aquã in circúitu Ieruſalém ; & non erat qui ſepelíret.
℣. 7. Pſal. XLIII. 14.
† 7 Facti ſumus oppróbrium vicínis noſtris ;
8 ſubſannátio & illúſio his qui in circúitu noſtro ſunt .

Pſalmus inſpiratus Aſapho Leuitæ Cantori PROPHETA. 1 O Deus venerunt gentes infideles in locum hunc, quem peculiariter velut in hæreditatem tuam delegiſti : 2 coinquinauerunt templum hoc ſanctum tuum : 3 feceruntque ciuitatem hanc Hieruſalem deſolatam , vt ruſticanum tugurium pomarij , vbi pomorum cuſtodes excubant ; eamque redegerunt in aceruos lapidum. 4 expoſuerunt cadauera ſeruorum tuorum te colentium , vt eſſent eſcæ auibus volitantibus in aêre cæli : 5 dederunt carnes fidelium tuorum vitæ pietatem & ſanctimoniam profitentium , deuorandas beſtijs terræ. 6 effuderunt ſanguinem eorum abundanter quaſi aquam in circuitu Hieruſalem ; & non erat qui eorum cadauera ſepeliret , hoſte prohibente. 7 Veluti res probroſa facti ſumus populis vicinis noſtris; 8 & ſubſannandi & deridendi materia facti ſumus his qui ſunt in circui-

Vſque-

† 9 Vſquequò Domine iraſcéris, in finem?
10 accendétur velut ignis zelus tuus?
ỳ. 11. Ierem. X. 25. † 11 Effúnde iram tuam in gentes quæ te non nouérunt,
12 & in regna quæ nomen tuum non inuocauérunt:
† 13 quia comedérunt Iacòb: & locum eius deſolauérunt.
ỳ. 14. Iſai. LXIV. 9. † 14 Ne memíneris iniquitátum noſtrárum antiquárum:
15 citò antícipent nos miſericórdiæ tuæ:
16 quia páuperes facti ſumus nimis.
† 17 Adiuua nos Deus ſalutáris noſter:
18 & propter glóriam nóminis tui ÷ Dómine: líbera nos:
19 & propítius eſto peccátis noſtris propter nomen tuum:
ỳ. 20. Pſalm XLI. 11. CXIII. ℵ 2. † 20 ne fórtè dicant in Gentibus; *Vbi eſt Deus eórum?*

---

tu terræ noſtræ. 9 Quouſque ò Domine contra nos iratus eris? perpetuo nè? 10 vſquequò quaſi ignis ardebit vehemens indignatio in nos tua? 11 Effunde potiùs effectus iræ tuæ ſuper gentes quæ te non cognouerunt & non crediderunt, 12 & ſuper regna quæ non inuocauerunt & implorauerunt diuinum numen tuum: 13 nam iſtiuſmodi gentes conſumpſerunt progeniem Iacobi; & locum eius in ſolitudinem redegerunt. 14 Ne recorderis veterum iniquitatum noſtrarum, quas ab antiquo ſemper commiſimus: 15 ſed citò antequam funditus pereamus, præueniant nos effectus miſericordiæ tuæ: 16 quia nimis iam attenuati, ac pauperes & miſerabiles effecti ſumus. 17 Auxiliare nobis Deus Ieſus (hoc eſt Saluator) noſter: 18 & ſi non propter nos peccatores, ſaltem propter illuſtrandam glorioſè notitiam tui numinis & poteſtatis, nos ab his gentibus libera: 19 & propitiare peccatis noſtris propter honorem eiuſdem tui numinis & maieſtatis: 20 ne fortè dicatur inter Gentes infideles; *Vbi nunc eſt Deus quem iſti colunt? cùm vel non poſſit*

21 Et innotéſcat in natiónibus coram óculis noſtris
† 22 vltio ſánguinis ſeruórum tuórum, qui effúſus eſt.
23 Intróeat in conſpéctu tuo gémitus compeditórum.
† 24 ſecúndùm magnitúdinem bráchij tui,
25 póſſide fílios mortificatórum.
† 26 Et redde vicínis noſtris ſéptuplum in ſinu eórum
27 impropérium ipſórum, quod exprobrauérunt tibi Domine.
♈.28. Pſa. XCIV. ♈.7. † 28 Nos autem pópulus tuus & oues páſcuæ tuæ,
29 confitébimur tibi in ſæculum:
† 30 in generationem & generationem anunciábimus laudém tuam:

---

vel nolit eos liberare de hoſtibus ſuis? 21 Et nunc igitur Domine ante oculos noſtros, nota fiat in his gentibus 22 vltio ſanguinis ſeruorum tuorum, qui ab ipſis effuſus eſt. 23 Ingrediatur coram te & benignè acceptetur gemitus vinctorum compedibus, vel captiuitate oppreſſorum. 24 prout magnitudinem brachij omnipotentiæ tuæ facere conuenit, 25 vindica tibi & conſerua atque tuere nos filios ſuperſtites parentum, indignâ mortê in hac ſtrage peremptorum. 26 Et populis vicinis noſtris qui nobis improperabant & ſubſannabant, redde in ipſorum gremium ſeptemplici pœnâ, 27 redde, inquam, quæ merentur in punitionem opprobrij, quo ipſi probris affecerunt non tam nos, quàm te Domine. 28 Ex aduerſo autem, nos qui ſumus populus tuus, & velut oues quas tu paſcis, 29 fatebimur tibi dignas quantùm poterimus, laudes in æternum vſque: 30 & hìc interim in omnem generationem ſubſecuturam narrabimus poſteris noſtris laudem tuam.

Orationes.

MSS. 1 ANtícipa nos Domíne miſericordiâ tuâ; priúſquam zelus iræ tuæ deſæuiat; vt adiuti patrocinijs

nijs Beatorum, quorum propter te ſanguis effuſus eſt; propitiationem tuam cum peccatorum venia conſequamur. Per Dominum noſtrum Ieſum Chriſtum filium tuum: qui tecum viuit & regnat Deus in vnitate Spiritûs Sancti per omnia ſæcula ſæculorum. *Amen.*

Breu. Mozarab. fol. 73. 95. 125. 145.

2 PRopitius eſto peccatis noſtris Domine; & propter honorem nominis tui perfectâ nos récrea libertate. ne, dum noſtro peccatorum elogio attérimur, in opprobriũ gentium redigamur. ergo vt nos ſeueritate non punias; pœnæ; cauſam nobis ſcelerum áblue: atque in conſpectu tuo gemitus compeditorum introeat; vt de occulto tuo in manifeſto noſtro gratia indulta procedat. ℟. *Amen.* Per miſericordiam tuam Deus noſter: qui es benedictus & viuis & omnia regis in ſæcula ſæculorum. ℟. *Amen.*

fol. 94. 143. 267.

3 CItò anticipet nos miſericordia tua, Domine; quos nec conſolatio ſpei, nec fiducia meriti nec opitulatio ſuſtentat auxilij; ſed vitæ reátus vexatióque iactatos árguit, vel conſcientia facinorum, vel vltio peccatorum: libera nos propter gloriam nominis tui; & propitius eſto peccatis noſtris propter * nomen tuum: vt cùm vtramque rem propter te féceris, & ſolitâ populum tuum pietate reſpexeris; gloria tibi detur ex liberatione, & propitiatio nobis tuo accedat ex nomine. ℟. *Amen.* Per miſericordiam tuam *&c.*

* *al.* gloriam tuã.

fol. 253.

4 EXcelſe Domine eſto adiutor noſter; & ad tuorum liberationem próperans occurre celeriter: vt de abundantia virtutis repleamur adiutorio fortitudinis; & ex redundantis gratiæ donis ditemur muneribus: ac profitentes ore dilectionem, lingua mendacio non tórpeat: ſed puritatem mẽtis adſignet noſtri profeſſio oris; & organo pectoris, laus tua noſtris ſemper réſonet in labijs ℟. *Amen.* Per miſericordiam tuam Deus *&c.*

In finem

79 LXXIX.

* Pſal. LIX. 1.

*In finem, * pro his qui commutabuntur teſtimonium Aſàph, Pſalmus.*

Beda.

Senſus myſticus.

Cùm prima tituli verba iam nota ſint, reſtat vt Teſtimonium Aſaph *quid ſignificet inquiramus. Iſte* Aſaph *antè trepidus antè ſollicitus, qui pro* Synagogæ *peccatis pſalmis prioribus exorauit; tanta nunc præſumptione completur, vt iam* commutatus *in melius*, teſtimonium commutationis *reddat. dicit enim de primo Saluatoris aduentu; qui hominem vitiatum ad ſalutis dona perduxit;* tranſlatamque de Aegypto vineam *potentiæ ſuæ radice ſolidauit: hoc eſt quod dicit;* Teſtimonium pro his qui immutabuntur.

Aſaph *iſte, quem titulus præcinit* commutatum, *in prima ſectione, Domini deprecatur aduentum:* Qui regis Iſrael intende *& reliqua. Secunda, teſtatur quemadmodũ Vinea quæ eſt Eccleſia, toto orbe ſit dilatata:* Vineam de Aegypto tranſtuliſti *& reliqua. Tertia, incarnationis eius beneficio per ſimilitudinem Vineæ viſitari deprecatur Eccleſiam; ſeque Domino poſtulat adhærere:* Deus virtutum conuertere *& reliqua.*

Feria V. ad Vigilias.

Euſebius Cæſarienſis. *Prophetia obſidionis illius quæ facta eſt ab Aſſyrijs, & deprecatio pro apparitione Chriſti.*

S. Athanaſius. *Pſalmus in ſola interpellatione.*

Pſalmus ad precandum.

Propheta.

1 QVI REGIS ISRAEL INTENDE:
2 qui dedúcis velut ouem Ioſéph:
† 3 qui ſedes ſuper Cherubim, manifeſtare
4 coram Ephraìm Beniamìn & Manaſsê.

In perpetuum decantandus Pſalmus: qui eſt conteſtatio pro ijs qui mouebuntur de ſuo proſpero ſtatu in deteriorem: inſpiratus Aſapho Leuitæ Cantori. Item contra Aſſyrios, qui captiuos duxerunt decem tribus Iſraëlis. PROPHETA. 1 Qui paſcis & regis populum Iſraë-
liticum, attentus auſculta; 2 qui per viam rectam ducis quaſi ouium
gregem, poſteros Ioſephi; 3 qui *quodammodo ſedes in tabula illâ
aureâ propitiatorij, ſuſtentatâ ſupra Arcam Fœderis à duobus aureis
Cherubinis; te præſentem eſſe oſtende 4 coram tribubus Ephraim,

* præſides cæleſtibus Cherubinis, &c.

excita

† 5 éxcita poténtiam tuam; & veni vt ſaluos fácias nos.

℣. 6. Pſal. XLIII. 4. † 6 Deus conuérte nos: & oſténde fáciem tuam; & ſalui érimus;

† 7 Domine Deus virtútum,

8 quoúſque iráſceris ſuper oratiónem ſerui tui?

℣. 9. Pſalm. XLI. 4. † 9 cibábis nos pane lacrymárum:

10 & potum dabis nobis in lácrymis in menſúra.

† 11 poſuíſti nos in contradictiónem vicínis noſtris:

12 & inimíci noſtri ſubſannauérunt nos.

† 13 Deus virtútum conuérte nos:

14 & oſténde fáciem tuam; & ſalui érimus.

† 15 Víneam de Ægypto tranſtulíſti.

℣. 16. Pſal. XLIII. 4. 16 eiecíſti gentes; & plantáſti eam.

† 17 Dux itíneris fuíſti in conſpéctu eius:

Beniamin & Manaſſe. 5 Suſcita & fac apparere fortitudinem tuam; & veni ad ſaluandum nos 6 Deus conuerte nos ad te colendum ac diligendum, & in gratiam recipe nos; & faciem tuam ſplendentem nobis oſtende atque propitiam; & ita ſalui erimus. 7 Domine Deus, qui poteſtatem habes in omnes exercitus cæleſtes atque terreſtres; 8 vſquequò velut iratus manes contra orationem populi ſerui tui, vt nos minime exaudias? 9 quouſq; nos quotidie cibabis lacrymis veluti pane quotidiano? 10 & quouſq; dabis quotidie nobis potũ lacrymarũ in prægrandi plenáq; menſura? 11 expoſuiſti enim nos tam abiectos populis vicinis noſtris, vt nos aſſiduè oppugnati fuerimus ab ipſis; 12 noſque depreſſos deriſerint inimici hi noſtri. 13 Deus qui poteſtatem habes in omnes exercitus, conuerte nos ad te de captiuitate, & in gratiam recipe nos; 14 & faciem tuam ſplendentem nobis oſtende atque propitiam; & ita ſalui erimus. 15 Tu vineam hanc tuam, nempe, gentem noſtram ex Aegypto tranſtuliſti in terram Palæſtinæ: 16 ex qua eieciſti ſeptem illas gentes, Chananæorum ſcilicet & aliorum ſex populorum; & in ea plantaſti eam vineam tuam, gentem noſtram. 17 Tu ante eam feciſti viam & in mari rubro & in de-

plan-

18 plantáſti radíces eius; & impléuit terram.
† 19 opéruit montes vmbra eius:
20 & arbúſta eius, cedros Dei.
† 21 exténdit pálmites ſuos vſque ad mare,
22 & vſque ad flumen propágines eius.
℣. 23. Pſ. LXXXVIII. 41. Iſai. V. 5. † 23 Vt quid deſtruxíſti macériam eius:
24 & vindémiant eam omnes qui prætergrediúntur viam?
† 25 exterminâuit eam aper de ſylua:
26 & ſinguláris ferus depáſtus eſt eam.
† 27 Deus virtútum conuértere:
28 réſpice de cælo, & vide
29 & víſita víneam iſtam:
† 30 & pérfice eam quam plantáuit déxtera tua:
℣. 31. Pſ. LXXXVIII. 22. 31 & ſuper filium hóminis quem confirmáſti tibi:
† 32 incénſa igni & ſuffóſſa:

ſerto, vt huc adueniret: 18 & plantaſti & ſtabiliuiſti radices eius: quæ & propaginibus, hoc eſt filijs ſuis repleuit totam terram hanc Palæſtinæ à te ſibi antè promiſſam. 19 vbi vmbra eiuſdem vineæ vbiq; iam dilatatæ cooperuit montana Iudææ ad Orientem: 20 & arbuſta & rami eius cooperuerunt cedros altiſſimas montis Libani ad Occidentem: 21 & extendit palmites ſuos & comas vſque ad mare mediterraneum ad Meridiem: 22 & ſuas propagines & germina extendit vſque ad flumen Euphratem ad Aquilonem. 23 Quare ergo Domine eiuſdem vineæ tuæ, gentis noſtræ maceriam & ſepem deſtruxiſti? 24 & ſic vindemiant & vaſtant eam omnes, quicumque iter faciunt iuxta eam? 25 deuaſtauit eam ſus ſylueſtris: 26 eamque depaſtus eſt porcus agreſtis & ſolitarius; hoſtis ſcilicet immundus & ferus vaſtauit eam 27 Deus qui poteſtatem habes in omnes exercitus, verte te, obſecro, ad nos clementiſſimè; & reconciliare nobis: 28 reſpice de cælo, & vide benignis oculis, 29 & viſita vineam hanc tuã vt bene ſit ei: 30 & integritati & firmitati priſtinæ eam reſtitue; quam olim plantauit dextera tua: 31 & viſita ſuper omnem hominem filium gentis noſtræ; quem tuo auxilio roboraſti in tuum honorem & gloriam: 32 nam vinea hæc tua igne iam ſuccenſa eſt & diruta, atque inimicâ manu effoſſa eſt, & à

Ab

33 ab increpatióne vúltûs tui períbunt.
† 34 Fiat manus tua ſuper virum déxteræ tuæ,
35 & ſuper filium hóminis quem confirmaſti tibi:
† 36 & non diſcédimus à te.
37 viuificábis nos;& nomen tuum inuocábimus.
† 38 Domine Deus virtútum conuérte nos:
39 ÷ &: oſténde fáciem tuam,& ſalui erimus.

---

rádicibus euerſa: 33 & ſi diutiùs ira tua durauerit, ob indignationem faciei tuæ contra nos,funditus peribunt filij gentis noſtræ,qui hac vineâ ſignificantur. 34 Fiat ergo nunc ab omnipotenti manu tua adiutorium in omnẽ virum è gente noſtrâ,quem dexterâ tuâ acquiſiuiſti atq;defendis;35 & in omnem hominẽ noſtratem,quem auxilio tuo corroboraueris in honorem tuum & gloriam: 36 & ſic nos à te & à timore & amore tui ampliùs non recedemus. 37 Tu nos penè mortuos viuifica atque recrea: & nos diuinum numen tuum ſemper inuocabimus atque colemus. 38 Domine Deus, qui poteſtatem habes in omnes exercitus, conuerte nos ad te colendum ac diligendum; & in gratiam recipe nos: 39 & ſplendentem faciem tuam nobis oſtende atque propitiam; & ſic ſalui erimus.

Orationes.

MSS, 1 VIſita Domine vineam iſtam; quam de Ægypto tribulationum potenti dexterâ liberaſti: vt reſpectu vultûs tui viuificata, bonorum in te fructuum vbertate lætetur. Per Dominum noſtrum Ieſum Chriſtum.

Act. S. Damaſi. 2 DEvs omnipotens, qui miſiſti Filium tuum vnigenitum, & oſtendiſti omnium Creatorem; reſpice ſuper vineam iſtam, quam plantauit dextera tua: & ámputa ab ea ſpinas; & produc palmites eius in fortítudinem; & dona eis fructum veritatis. Qui viuis & regnas in ſæcula ſæculorum.

Miſſ. Gothicum in die Paſchæ, 3 DEvs qui euulſis ſuperſtitionum ſpinis, in Eccleſia tuâ plantaria fidei altâ radice poſuiſti; exaudi precem familiæ tuæ; reſpice de cælo & vide, & viſita

ualeant nobis legiones hoſtium, cùm tua maieſtate tuemur: vt ſemper nobis opitulationem, & aduerſarijs ínferas vltionem. [℟. *Amen*. Per miſericordiã tuã *&c.*]

fol.19.

9 QVi regis Iſraël, intende: qui deducis velut ouem Ioseph, excita potentiam tuam; & ſaluos facito

Pro Infidelibus.

pro quibus naſciturus veniſti in terram: & qui porrecto fidei cultu multitudinem Gentium lucrari dignatus es; compendio pietatis infidelium animas perfidiæ bárathro érutas, tibi aliquando placitas crediturásque reſtituas. ℟. *Amen*. Per miſericordiam tuam Deus *&c.*

Comment huius Pſalm. to m. 7. S Hieronymi.

10 DOmine Deus virtutum conuerte nos: & oſtende faciem tuam, & ſalui erimus; ipſum qui eſt Imago tua; ipſum qui eſt facies tua; qui eſt illuminatio vultûs tui; in quo manes; & qui manet in te. qui purificatis mentibus noſtris dignetur illábi: ſeque nobis mundi ſaluatorem oſtendere; noſque inſpectione ſanctâ ſaluare. Ipſi gloria & imperium tecum & cum Spiritu Sancto & nunc & in ſæcula ſæculorum. *Amen*.

---

80 LXXX.

*Pſal. VIII. 1.

In finem, pro torcularibus: Pſalmus ipſi Aſáph.*

Edit. Rom. addit: *Quinta Sabbati*.

Beda.

Senſus myſticus.

Quintà Sàbbati *eſt* quinta *dies à* Sabbato; *quæ à Gentilibus* Dies Iouis, *à nobis* Quinta feria *vocatur*: *in qua dixit Deus*; Producant aquæ reptilia animarum viuarum, & volatilia volantia ſuper firmamento cæli: *myſticè ſignificans, diuerſæ virtutis ex aquis Baptiſmatis eſſe naſcituros. Tituli ergo huius intentio talis eſt; vt* In finem, *deſignet Dominum Chriſtum*; Pro torcularibus, *Eccleſiam perſecutionibus examinatam*: Aſaph, *Congregationem*: Quinta Sabbati *Baptiſmum. vnde colligitur pſalmum in Eccleſia Domini de regenerata congregatione eſſe locuturum. Hinc enim &* Aſaph *iuxta hiſtoriam quidem loquitur Iudæis; ſed meliùs ſpiritualiter intelligitur à populo Chriſtiano.*

In prima parte pſalmi loquitur Aſaph *fidelibus; vt per organa diuerſa muſicorum perſonent laudes Domino pro perceptis ſæpè beneficÿs :* Exſultate Deo adiutori noſtro *&* *cætera . In ſecunda, verba ſunt Domini comminantis ne idola colant; ſed ipſe ſolus adoretur, qui remunerare ſoleat:* Audi populus meus *&* *reliqua . In tertia* Aſaph *reloquitur arguens infideles , cur fallaces exſtiterint , quibus dona Domini ſint copiosè collata :* Inimici Domini mentiti ſunt ei *&* *reliqua .*

Feria VI. ad Vigilias.

Euſebius Cæſar. *Vocatio Gentium : & doctrina de ÿs quæ acciderunt priori populo .*

S. Athanaſius . *Pſalmus hortatorius & quodammodo imperans .*

Pſalmus ad laudandum Deum .

Propheta. 1 EXSVLTATE DEO ADIVTORI NOSTRO;
2 iubiláte Deo Iacób .
† 3 Súmite pſalmum; & date tympanum ,
4 pſaltérium iucúndum cum cíthara ;
† 5 buccináte in neoménia túbâ ,
6 in inſigni die ſolemnitátis veſtræ :
℣. 7. Leuit. XXIII. 24. Numer. X. 10. † 7 quia præcéptum in Iſraël eſt ;
8 & iudícium Deo Iacób .
† 9 Teſtimònium in Ioſéph póſuit ÷ illud :
10 cùm exíret de terra Ægypti :

In perpetuum decantandus Pſalmus ſuper modulamine cõſueto in torcularibus ; inſpiratus Aſapho Leuitæ & Cantori : vſitatus quinta die ſeptimanæ . PROPHETA . 1 Cum exſultatione laudate Deum adiutorem noſtrum : 2 iubilate in honorem Dei, quem colit populus Iacobo prognatus . 3 aſſumite in ore veſtro carmen ; & date manus in tympano , 4 & in iucundo muſico inſtrumento, quod appellatur pſalterium, & vnà cum cithara ea pulſate ; 5 & canite tubá corneâ in menſis ſeptimi nouilunio, hoc eſt , in initio menſis ; 6 die nimirum inſigni ſolemnitatis veſtræ , 7 quia de feſto hoc ſic celebrando præceptum datum eſt in populo Iſraëlitico: 8 & quia ita faciendum iudicauit & decreuit Deus Iacobi. 9 Quod præceptum atq; decretũ ad teſtimoniũ & memoriã beneficiorũ ſuorũ Deus poſuit in populo Hebræo , ex quo erat Ioſeph ; 10 cùm exiſſet ille de ter-

linguam

11 linguam quam non nóuerat,audíuit:
† 12 diuértit ab onéribus dorſum eius :
13 manus eius in cóphino ſeruiérunt.
DEVS. † 14 IN TRIBVLATIONE inuocáſti ÷ me: & liberáui te:
℣. 14. Exod. II. 23. XIV. 10.
† 15 exaudíui te in abſcóndito tempeſtátis:
℣. 16. Exod. XVII. 5. 7. Numer. XX. 13.
16 probáui te apud aquam Contradictiónis.
DIAPSALMA.
℣. 17. Pſalm. XLIX. 7.
† 17 Audi pópulus meus; & conteſtábor te Iſraél.
18 Si audíeris me, non erit in te deus recens:
19 neque adorábis deum aliénum.
† 20 ego ÷ enim: ſum Dominus Deus tuus;
21 qui edúxi te de terra Ægypti:

In cod. Vatic. ℣. 17. ſic legitur.
Audi populus meus & loquar tibi; Iſraél & teſtificabor tibi.

---

ra Aegyptia: 11 & præſertim ob memoriam illius beneficij, quo au-
diuit in monte Sinai linguam quam antea numquam nouerat, nem-
pe vocem Dei terribiliter loquentem decem præcepta legis: 12 & eo
quòd Deus amouerit à ferendis in Aegypto laterum oneribus dor-
ſum eiuſdem populi ſui; 13 quando cogentibus Aegyptijs, manus
eius ſeruiebant in portando cophino palearum luti & laterum.
14 *DEVS*. In tribulatione illa inuocaſti me popule mi; & ego
Deus liberaui te ab ea Aegyptia ſeruitute: 15 & exaudiui te tuaſq;
petitiones adimpleui, cùm adeſſem tibi, licèt abſconditus in tem-
peſtate & tonitru, quibus in mari Rubro interficiebam Aegyptios;
& ſubuertebam currus eorum, & ferebantur vlterius in mare pro-
fundum. 16 ſed & poſt hæc fidem & fiduciam tuam in me exploraui
in deſerto apud aquas, quæ ex murmure tuo dictæ ſunt aquæ *Con-
tradictionis* & *iurgij*: vt te ipſe experimento probares; & inſpice-
res quàm citò ingratus eſſes beneficijs meis. * 17 Audi popule mi,
& teſtificabor tibi quid à te velim ò Iſrael. 18 Si mihi auſcultaue-
ris & obedieris; non erit in te deus aliquis nouus, humano inge-
nio adinuentus & excogitatus: 19 nec adorabis deum aliquem pe-
regrinum aliatum nationum exterarum. 20 ego enim ſum ſolus
Dominus Deus ille tuus; 21 qui eduxi te de terra Aegyptiâ;

**Pauſatio aut immutatio muſicæ cantilenæ inter pſallendum.*

diláta

22 diláta os tuum,& implébo illud.

† 23 Et non audíuit pópulus meus vocem meam:

24 & Iſraèl non intendit mihi.

ṽ.25. Act. XIV. 15. † 25 & dimíſi eos ſecúndùm deſideria cordis eórum:

26 ibunt in adinuentiónibus ſuis.

ṽ.27. Iſai. XLVIII. 18. † 27 Si pópulus meus audíſſet me Iſraél;

ṽ.28. Baruch III. 13. 28 ∸ ſi: in vijs meis ambuláſſet:

† 29 pro níhilo ∸ fórſitan: inimícos eórum humiliáſſem;

30 & ſuper tribulántes eos, miſiſſem manum meam.

Propheta. † 31 INIMICI DOMINI mentíti ſunt ei:

32 & erit tempus eórum in ſæcula.

† 33 &'cibáuit eos ex ádipe frumenti:

---

22 & tunc cùm me audieris, aperi & dilata ad largas multaſq; petitiones os tuum;& ego adimplebo atq; perficiam quæcumque petieris ore tuo in oratione. 23 Et populus tamen meus non auſcultauit vocem meam; 24 & populus Iſraëliticus non attendit ad me loquentem; & iuſſa mea neglexit. 25 vnde & ego in pœnam peccati ſui permiſi eos ruere & ferri præcipites, prout eos trahebant praua deſideria & affectiones cordis ipſorum: 26 & me eos deſerente, ambulabunt & viuent in eiuſmodi vanis conſilijs & prauis affectionibus ſuis. 27 Si populus meus Iſraëliticus mihi auſcultaſſet; 28 & ſi in vijs modiſqueviuendi à me præſcriptis inceſſiſſet & vixiſſet: 29 nullo labore vtique, & ſine vlla dilatione humiliaſſem ac depreſſiſſem inimicos eorum; 30 & extendiſſem vltricem manum meam ad perdendum eos qui ipſos tribulant. *PROPHETA*. Ex populo Domini plurimi odiendo eum & præcepta eius, effecti inimici ipſius, eidem mentiti ſunt, negando promiſſam fidem & obedientiam mandatorũ: 32 ſed erit tamen tempus & calamitatis & punitionis eorum in æterna ſæcula ſine fine: 33 cum tamen & Deus ſeruando promiſſa ſua, infidos illos & ingratos cibauerit medullà tritici & optimo

& de

℣. 34. Deute. XXXII. 13. 34 & de petra, melle ſaturáuit eos.

panc in terra ſancta campeſtri : 34 eoſque ſatiauerit melle collecto non ex alueari bus modò, ſed ex petrā etiam, mellificantibus ibi apibus præ copia, alijſque mellitis & dulcibus fructibus perceptis ex locis petroſis atque ſaxoſis eiuſdem terræ ſanctæ.

Orationes.

MSS. 1 DIláta Domine ſúpplicum ora ad adnunciandam gloriam tuam; vt Ægiptijs operibus retrorſum relictis, nominis tui confeſſione lætemur. Per Dñm.

Brev. Mozarab. fol. 41. 97. 2 TIbi adiutori noſtro Domino exſultatione fidei & ſpei plaudentes oramus; vt petitio noſtra in tribulatione diffúſa, tuis auribus appropinquet; & neceſſitatum noſtrarum cauſas inſinuet: tuâ quippe * bonitate ſingulorum precibus ſemper * adſis vt liberes: & ereptis nobis tribue * deſiderio ardére ad te perténdere, & vnitatem trinæ maieſtatis deuotè concorditer clamitare: vt tuis ſemper laudibus déditi, tuárum iuſtificationum trámitem aſſecúti, in te quæſumus exſultationis ornamenta, & ſpei remedia, & fidei acquiramus coronam. ℟. *Amen.* Per miſericordiam tuam Deus noſter: qui es benedictus & viuis & omnia regis in ſæcula ſæculorum. ℟. *Amen.*

*al. bonitas. *al. adſit. *al. deſiderij ardorem.

fol. 118. 143. 3 EXſultemus tibi Domine; quem adiutorem noſtrum cognoſcimus & fatemur: propter quod etiam tibi iubila in deſiderijs ſumimus, in doctrina pſalmum, in mortificatione reddimus tympanum: te enim laudando, feſta peragimus; tuorumque recordatione mirabilium iocundamur. concede itaque nobis Domine; vt qui tua recolimus beneficia; tua percipiamus & præmiá. ℟. *Amen.* Per miſericordiam tuam Deus noſter: qui es benedictus & viuis & omnia regis in ſæcula ſæculorum. ℟. *Amen.*

81 LXXXI.

Pſalmus Aſáph.

Beda.

Senſus myſticus.

Aſaph *indicat* Synagogam; *quæ Dominum Saluatorem corporea quoque præſentiâ meruit intueri.*

Aſaph *contra Iudæos de Chriſti aduentu per totum loquitur pſalmum: in prima parte commonens eos, Dominum in medio eorum conſtitiſſe; ideo non debere illos conſortium ſuſcipere peccatorum:* Deus ſtetit in Synagoga deorum. *In ſecunda admonet, vt intelligant ipſum eſſe Chriſtum; qui in aſſumptione carnis, pauper & egenus eſſe videbatur:* Iudicate egeno & pupillo. *In tertia dicit eos honoratos vt filij Dei fierent; ſed ipſos in mortis laqueos ſuo vitio corruiſſe:* Ego dixi, Dij eſtis *& reliqua.*

Feria VI. ad Vigilias.

Euſebius Cæſarienſis. *Redargutio principum gentis Iudæorum, & Prophetia de Gentibus.*

S. Athanaſius. *Pſalmus pudore afficiens* [ſiue, *reprehendens.*]

Pſalmus ad meditandum.

Propheta. 1 DEVS STETIT IN SYNAGOGA DEORVM:

℣. 1. Eccl. V. 8.

2 in médio ⁓ autem: deos dijúdicat.

DEVS. † 3 VSQVEQVO IVDICATIS iniquitátem:

4 & facies peccatórum ſúmitis?

DIAPSALMA.

† 5 Iudicáte egéno & pupíllo:

Pſalmus inſpiratus Aſapho Leuitæ Cantori. PROPHETA. 1 Deus iudex ſupremus omnium, ſtetit in cœtu iudicum terræ; qui cùm ſint eiuſdem Dei miniſtri, & vicem eius gerant, terreſtres quidã dij vocantur in terra: 2 porrò in medio cœtu illo ipſos iudices & deos terreſtres eorumq; iudicia ita redarguit ac dijudicat. 3 *DEVS.* Vſquequò vos iudices miniſtri & delegati mei in adminiſtratione iuſtitiæ, iudicatis iniquè? 4 & vſquequò perſonas potentium hominum peccatorum accipitis conſiderandas; & in gratiam illorum ad cauſam & ius ipſum non attenditis? * 5 Reddite iuſtum iudicium egeno & pupillo, ſine reſpectu ad potentiores aduerſarios

**Pauſatio aut immutatio muſicæ cantilenæ inter pſallendum.*

húmi-

6 húmilem & páuperem iuſtificáte.
℣. 7. Prouer. XXIV. 11. † 7 erípite páuperem & egénum:
8 de manu peccatóris liberáte.
† 9 Neſciérunt neque intellexérunt:
10 in ténebris ámbulant:
11 mouebúntur ómnia fundaménta terræ.
℣. 12. Iohan. X. 34. † 12 Ego dixi, *Dÿ eſtis, & filÿ Excélsî omnes*:
† 13 vos autem ſicut hómines moriémini:
14 & ſicut vnus de princípibus cadétis.
Propheta. † 15 SVRGE DEVS iúdica terram:
16 quóniam tu hæreditábis in omnibus gentibus.

---

eorum, 6 & miſerum depreſſum & pauperem, cùm iniuſtè fuerint
accuſati, iuſtos declarate & abſoluite. 7 eripite pauperem & ege-
num: 8 & de vi & manu peccatornm eos liberate. 9 Iudices iſti
non coguouerunt bonum operari, nec intellexerunt legem: 10 & in
tenebris vel ignorantiæ legis meæ vel auaritiæ & malitię ſuæ ambu-
lant, & vitam ſuam ducunt: 11 & propter eorum ignorantiam &
malitiam mouebuntur, & ſus atque deorſum ſubuertentur omnia
Iura & leges, quæ ſunt fundamenta iuſtitiæ, quibus fundatur atque
bene conſtituitur quæuis reſpublica terræ. 12 Ego vobis dixeram,
quòd meâ delegatione; mei vicem gerentes, eſſetis veluti quidam
dij terreſtres: & omnes vos eſſetis digniores filij Dei altiſſimi,
communicatâ vobis diuinâ poteſtate iudicandi alios: 13 ſed vos
abuſi eâ poteſtate eo quòd malè iudicaueritis, morituri tandem eſtis
ſicut cæteri homines abjectiſſimi: 14 & caſuri eſtis vnuſquiſque ve-
ſtrum in tormenta & ſupplicia æterna, vt vnuſquiſpiam ex princi-
pibus, ſiue dęmonibus, ſiue tyrannis qui demergitur in infernum.
15 *PROPHETA*. Surge tu Deus; & per temetipſum iudica ha-
bitatores orbis terræ, ſublatis iudicibus iniquis: 16 tu enim to-
tum orbem terræ cum omnibus quibuslibet nationibus ſuis, iure
tuo proprio atque ſupremo poſſidebis ſemper.

Orationes.

KSS. 1 DA nobis Domine ſecundùm præceptum tuum ab iniquitatis iudicio declinare; pauperumque neceſſitatibus ſubuenire: vt mereámur filiorum tuorum

numero copulari. Per Dominũ noſtrum Ieſum Chriſtũ.

Breu. Mozarab. fol. 105.

2 CHriſte Deus fac nos ſemper in egenum & pauperem promptiores exiſtere, & legem tuam cuſtodire: vt miſericordiæ operibus affluentes, æternorum ciuium mereamur eſſe conſortes. ℟. *Amen*. Per miſericordiam tuam Deus noſter: qui es benedictus & viuis & omnia regis in ſæcula ſæculorum. ℟. *Amen*.

fol. 117. 139. 143.

3 EXſurge Domine qui iudicas terram: & qui fidem omnium Gentium pius poſſeſſor inhabitas, ne patiaris nos in tenebris remanére; ſed fac nos lumen tuæ veritatis aſpicere: vt fundamenta fidei noſtræ non ſuper arenam quam turbo deijciat, ædificemus; ſed ſupra petram, cuius tu es firmitas, collocemus. ℟. *Amen*. Per miſericordiam tuam Deus noſter *&c.*

fol. 199.

4 SVrge Deus; & iudica terram: vt qui cunctis dominaris Gentibus; iam reſurrexiſſe credaris à quibus es crucifixus: quò ſibi vterque populus charitate conſentiat; dum circumciſionem & præputium nexu fidei Chriſtianæ adglómeres. [℟. *Amen*. Per miſericord.]

Pro Iudæis.

fol. 46.

5 EXſurge Deus qui iudicas terram: & brachio fortitudinis rege quos trophæo crucis dignatus es comparáre: ac pro quibus fuſio ſacri Sanguinis extat redemptio; ab his tibi deferatur votiua confeſſio. & qui paſſionem redemptionis noſtræ credimus, glorioſam reſurrectionem fatemur, atque aſcenſum ad æthera prædicamus, reditumque tuum terribili recurſu timemus; ad vocem tubæ cum præconáuerit, gaudentes in aduentum tuum properémus. & tu clementiſſime Domine quos cónſpicis ita ſollennia cólere; hos de gehennæ ardoribus érue; & glorioſæ reſurrectionis fieri præſta conſortes. [℟. *Amen*. Per miſericordiam tuam Deus noſter *&c.*]

Comment. huius Pſalm. tom. 7. S. Hieronymi.

6 TE iudicem deprecamur; quia omnibus Gentibus miſertus es. . . . . . . Benedícimus ergo te Deum: cui eſt gloria in ſæcula ſæculorum. *Amen*.

Canti-

82 LXXXII.

Canticum pſalmi Aſáph.

Beda.

Senſus myſticus. Canticum pſalmi, *eſt cùm organo præcinente, ſubſequentis & æmula organo vox oris auditur canentis, modos pſalterij modulis imitata vociferis. Quia verò* Canticum *myſticè diuinæ ſapientiæ contemplationem;* Pſalmus *autem qui manibus fit, operis perfectionem demonſtrat:* Canticum pſalmi *meritò vocatur, cùm bonorum operum efficientiæ, ſcientia & doctrina coniungitur; iuxta id quod dictum eſt;** Deſideraſti ſapientiam? ſerua mandata: & Deus præbet illam tibi: *cuius rei exemplum in centurione Cornelio mirificè claruit. Quid verò* Pſalmus cantici *ſit, quidue ſignificet in vndetrigeſimo pſalmo iam dictum eſt.*

* Eccli. 1. 33. iuxta veter. edition.

Aſaph, *quia multa iam ſuperiùs de Domini incarnatione prædixerat; nunc in primo membro de aduentu eius ſecundo dicturus eſt: expetens vt quoniam in fine ſæculi inimici eius per Antichriſtum nimis erigendi ſunt, ipſiùs cito debeat venire iudicium; ne grauiſſimi hoſtis diuturna licentia cunctam vaſtare poſſit Eccleſiam;* Deus quis erit ſimilis tibi? ne taceas *& reliqua. Secundo membro, in eos per ſimilitudines quaſdam nominum ſupplicat vindicari, correctionis voto non maledictionis inſtinctu;* Fac illis ſicut Madian *& reliqua.*

Feria VI. ad Vigilias.

Euſebius Cæſarienſis. *Deprecatio pro populo triſtia paſſo, & Prophetia de fine inimicorum Dei.*

S. Athanaſius. *Pſalmus in interpellatione & oratione & deprecatione.*

Pſalmus ad precandum.

Propheta.
1 DEVS ÷ QVIS SIMILIS ERIT TIBI?:
2 nè táceas neque compeſcáris Deus.
† 3 quóniam ecce inimíci tui ſonuérunt;

Pſalmus decantandus cantu vocis inchoante, & inſtrumento muſico ſubſequente; inſpiratus Aſapho Leuitæ & Cantori. PROPHETA. 1 O Deus ecquis ſimilis erit tui? quiue tibi reſiſtere poterit? 2 ne ergo diutiùs videaris quaſi tacere de rebus noſtris, noſque diſſimulare; neque ampliùs miteſcas ò Deus. 3 quia ecce inimici tui

4 & qui odérunt te extulérunt caput.
† 5 ſuper pópulum tuum malignauérunt conſilium:
6 & cogitáuerunt aduérsùs ſanctos tuos:
† 7 dixérunt, *Veníte & diſperdámus eos de gente:*
8 *& non memorétur nomen Iſraël vltra.*
† 9 Quóniam cogitauérunt vnanímiter ſimul,
10 aduérsùm te teſtaméntum diſpoſuérunt
11 tabernácula Idumæórum, & Iſmahelítæ,
† 12 Moàb & Agaréni,
13 Gebàl & Ammòn & Amalèc,
14 alienígenæ cum habitántibus Tyrum:
† 15 etenim Aſsùr venit cum illis;
16 facti ſunt ÷ in: adiutórium filijs Lot.
DIAPSALMA.

ỽ.17. Iudic.VII.22. IV.7.

† 17 Fac illis ſicut Madiàn & Síſaræ,

---

tumultuati ſunt ſtrepitu, clamore & ſonitu tubæ ad bellum: 4 & qui te oderunt, leuauerunt caput, ſe ſuperbè extollentes. 5 contra populum tuum nequiter tractantes, aſtutè cogitauerunt conſilium malignum: 6 & conſiliati ſunt aduersùs nòs tibi ſanctificatos & conſecratos, & ſub tua protectione abſconditos: 7 dixeruntque inter ſe de nobis: *Venite diſperdamus eos funditus ne ſit amplius ea gens:* 8 *& ne vltra ſuperſit memoria nominis Iſraëlis:* 9 & quia ſimul tractauerunt & conſiliati ſunt vno animorum conſenſu & conſpiratione: 10 & contra te tuoſque cultores fœdus pepigerunt 11 Idumæi prognati ex Edom, ſiue Eſau filio Iſaaci, habitantes in tentorijs, & Arabes ex Iſmahele filio Abrahæ, 12 Moabitæ ex Lot, & Saraceni ex Agar, 13 *Gabalitæ, & Ammonitæ ex Lot, & Amalecitæ ex Amalech nepote Eſau, 14 Palæſtini ex alieno & extraneo genere huc profecti, vnà cum habitatoribus ciuitatis Tyri: 15 cum quibus & Aſſyrij venerunt; 16 & facti ſunt adiutores illis poſteris Lot. * 17 Fac tu illis Domine ſicut olim feciſti Madianitis tempore Gedeonis; & ſicut antea ſub ducibus Barach & Debbora feceras Siſaræ principi exercitûs, trucidato à fœmina clauo in caput

*Forte ex Gebel nepote Eſau. Gen. XXXVI. 23. iuxta LXX. Interpr.

**Pauſatio aut immutatio muſicæ cantilenæ inter pſallendum.*

ſicut

℣. 18. Iudic. V. 21. 18 ſicut Iabìn in torrénte Ciſsôn:
✝ 19 diſperiérunt in Endór;
20 facti ſunt vt ſtercus terræ.

℣. 21. Iudic. VII. 25. VIII. 12. ✝ 21 Pone principes eórum ſicut Orèb & Zeb & Zebeè & Salmanà; * omnes principes eórum,
22 qui dixérunt ÷ *Hæreditáte*: *poſſideámus ſanctuárium Dei.*
✝ 23 Deus meus pone illos vt rotam;
24 & ſicut ſtípulam ante fáciem venti.
✝ 25 Sicut ignis ÷ qui: combúrit ſyluam;
26 & ſicut flamma combúrens montes:
✝ 27 ita perſequéris illos in tempeſtáte tua;
28 & in ira tua turbábis eos.
✝ 29 Imple facies eórum ignomíniâ:
30 & quærent nomen tuum Dominc.

---

inſixo, 18 & Iabino ipſi regi Chananæo, eiuſque exercitui ad torrentem Ciſon: 19 qui perierunt in Endor prope eumdem torrentem in tribu Manaſſe: 20 & inſepulti & putreſacti atque contriti vti ſtercus ſuerunt eidem terræ. 21 Effice, quæſo, duces & principes eorumdem fœderatorum hoſtium noſtrorum; ſicut olim effeciſti illos Oreb & Zeb & Zebbee & Salmana Madianitas tempore Gedeonis; omnes, inquam, principes horum hoſtium noſtrorum, qui dixerunt; *Veitæ hæreditatem propriam poſſideamus nobis ſanctum habitaculum & altare Dei, & pulchram hanc terram Iudæam.* 23 Deus meus effice eos præcipites atque ruentes, ſicut rotam, quæ voluitur & mouetur nec conſiſtit in loco decliui: 24 & pone eos in diſperſionem quaſi ſtipulam per aërem raptatam ad præſentiam venti. 25 Quomodo ignis qui comburit ſyluam; 26 & quomodo flamma comburens & deuorans ſyluas montium: 27 ſic eos tu perſequéris tempeſtate vltionis tuæ; 28 & in repentino turbine iræ tuæ eos turbabis ac terrefacies. 29 Imple facies eorum ignominiâ & pudore ad tempus: 30 & tunc quærent & inuocabunt ſibi propitium diuinum tuum numen Domine,

erubé-

† 31 erubéſcant & conturbéntur in ſæculum ÷ ſæculi;
32 & confundántur & pereant:
† 33 & cognóſcant quia nomen tibi Dominus;
34 tu ſolus altiſsímus in omni terra.

---

31 & qui non quæſierunt te ſibi habere placatum, infractis conatibus ſuis turpiter erubeſcant & perpetuo terrore conturbentur in omnia ſæcula: 32 & verecundentur & pereant: 33 & ſciant & agnoſcant quòd tibi ſoli verè competit appellatio Domini: 34 & quòd tu ſolus es altiſſimus ſupremus poteſtatem habens ſuper totam terram.

Orationes.

MSS, 1 DIſcute à nobis Domine omnem ſuperfluitatis errorem: vt relictis gentibus vitiorum, te ſolum, qui ſuper omnem terram Altiſſimus inhabitas, metuamus, Per Dominum noſtrum Ieſum Chriſtum.

Breu.Mozarab. fol 41. 97. 144. 800. 2 COgnoſcant Gentes Chriſte quòd nomen tibi ſit Dominus; pro quibus es patibulo crucis adpenſus: quoſque ignauiæ ignorantia dedit; ſcientia reſtituat conditori; vt fide conuertatur conſcientia; & ſpe lætentur in gloria. ℟. *Amen.* Per miſericordiam tuam Deus noſter: qui es benedictus & viuis & omnia regis in ſæcula ſæculorum. ℟. *Amen.*

fol.117. 144. 3 EXſurge, ne táceas; neque compeſcaris Deus; ſed quia odientes te, extulerunt cáput; imple facies eorum ignominiâ; vt nomen tuum cognitâ confuſione perquirant: & populum tuum ſalua; vt teſtimonium tuæ virtutis intelligant: eſto propitius ſuper hæreditatem tuam; qui ſolus es altiſſimus ſuper omnem terram. [℟. *Amen.* Per miſericordiam tuam Deus noſter *&c.*]

fol.46.164. 4 DEvs, quis ſimilis tibi tam in bonitate quàm in virtute? qui Sanctos tuos & bonitate érudis, & virtute defendis: qui inimicorum ora frementia cómprimis; & tuorum obſecrationes agnoſcis: da nobis de tua boni-

bonitáte confidentibus operum bonorum particulam; quæ nos & ab inimici conſilio tutos efficiat; & mundatos à crimine tibi placére oſtendat: vt tu nos ad gloriam perducas æternam; qui ſolus es altiſſimus ſuper omnem terram. ℟. *Amen*. Per miſericordiam tuam *&c.*

fol. 187. 5 REdemptor noſter & Domine pone inimicos tuos vt rotam, quibus myſterium Crucis tuæ eſt ſtultitia: vt illi ſicut ſtipula ante faciem venti ſint diſperſi; [&] credentibus in te vel credituris donetur locus æternæ manſionis. ℟. *Amen*. Per miſericordiam tuam *&c.*

fol. 190. 6 REſpice Domine populum tuum; & ſuper odientes te exaltare magnificus: ac eos qui aduerſùm fideles tuos declinare feſtinant, in præcípitem verte ruinam: vt confuſi & turbati, te ſolum altiſſimum ín omni terra Dominum recognoſcant. [℟. *Amen*. Per miſericordiam tuam Deus noſter *&c.*]

---

83 LXXXIII.

* Pſal. VIII. et.

*In finem, * pro torcularibus: filijs Corè pſalmus.*

Beda.

Senſus myſticus.

Tres pro torcularibus, *id eſt, ſanctæ Eccleſiæ paſſionibus pſalmi titulantur, VIII. LXXX. & LXXXIII. vbi octonarius & octogenarius numerus ſpem futuræ reſurrectionis cũ denario vitæ æternæ ſignificãt: quæ Eccleſiã poſt preſſuras, quaſi cella vinaria poſt torcular exceptura eſt. & hic eſt* Finis *ille beatiſſimus; qui cunctis quæ* pro torcularibus *ſunt præſcriptionibus inſeritur. Quòd autem LXXXIII. extremus eſt pſalmus, qui* pro torcularibus *prænotatur; hoc oſtendit in viſione ſanctæ Trinitatis reſurrectionem Eccleſiæ conſecrari; quando* videbitur Deus deorum in Sion. Filij Coræ, filij *Crucis ſunt vt ſupra dictum eſt: vel ſicut Arnobius exponit, cùm in priore pſalmo confuſi fuerint, & perierint qui occupare volentes ſanctuarium Dei, agebant faſtidium, [ac] charitatis cæterarumq; virtutum impedimenta gignebant: regnante in nobis Domino, qui eramus* filij Coræ *præuaricatoris, hoc malo patre * à terra deuorato;*

* Numer. XVI.

Dei

Dei filij efficiamur: *& qui antè ignem alienum à Deo libidinis & auaritiæ ferre cogitauimus; nunc igne amoris diuini ſuccenſi, dicimus*; Quàm amabilia ſunt tabernacula tua Domine virtutum. *Hunc Arnobij ſenſum videtur iuuare quod primo, ſecundo & tertio loco vbi* filij Core *præſcribuntur*, Intellectus *ſimul annectitur*: *ſed & ipſo tertio loco, quaſi diligentiori examinatione correptis* Coræ filijs, *ita ſcribitur*, Pro his qui commutabuntur filijs Coræ ad intellectum.

Filij Coræ *in prima fronte pſalmi inæſtimabile ſibi deſideriũ demonſtrant Eccleſiæ*: Quàm amabilia ſunt tabernacula tua Domine! *Secundo membro, beatum eſſe confitentur, cui Dominus præſtat auxilium; eumque ad confeſſionis gratiam facit peruenire*: Beatus vir cuius eſt auxilium abs te. *Tertio, multo præſtantius dicunt eſſe, in domo Domini abiectum habitare; quam peccatorum tabernacula cum quibuſlibet mundi honoribus introire*: Quia melior eſt dies vna & *reliqua*.

Feria VI. ad Vigilias.

Euſebius Cæſarienſis. *Prophetia de Chriſto* [al. *Incarnatio Chriſti*,] *& de Eccleſijs eius*.

S. Athanaſius. *Pſalmus gloriationis in Domino*.

Pſalmus ad deſiderandum Deum & precandum.

Propheta. 1 QVAM DILECTA TABERNACVLA TVA, DOMINE VIRTVTVM!

℣. 2. Pſal. XLI. 2. 3. 2 concupíſcit & déficit ánima mea in átria Domini.

† 3 Cor meum & caro mea exſultauérunt in Deum viuum.

† 4 étenim paſſer inuénit ÷ ſibi: domum;

5 & turtur nidum ſibi, vbi ponat pullos ſuos:

In perpetuum cantandus ſuper modulamine in torcularibus vſitato, Leuitis Cantoribus de progenie Core datus ad cantandum. *PROPHETA*. 1 Quàm amabilia ſunt habitacula illa tua, Domine exercituum omnium cæleſtium atque terreſtrium! 2 deſiderat & præ deſiderio deficit me animus meus, properans peruenire ad ſacra illa atria tua Domine. 3 Spiritus & anima mea & ſenſus omnes corporis mei exſultauerunt deſiderio veniendi ad te Deum viuentem. 4 paſſer equidem inuenit ſibi domum vbi niduletur: 5 & turtur & quæuis auis ſibi quoque inuenit nidum

altária

† 6 altária tua Domine virtútum, Rex meus, & Deus meus.

† 7 Beáti qui hábitant in domo tua ∸ Domine:

8 in ſæcula ∸ ſæculórum: laudábunt te.
DIAPSALMA.

† 9 Beátus vir, cuius eſt auxílium abs te:

10 aſcenſiónes in corde ſuo diſpóſuit,

11 in valle lacrymárum in loco quem póſuit.

† 12 étenim benedictiónem dabit legiſlátor:

13 ibunt de virtúte in virtútem;

14 vidébitur Deus deórum in Sión.

† 15 Domine Deus virtútum exáudi oratiónem meam:

16 áuribus pércipe Deus Iacób.
DIAPSALMA.

† 17 Protéctor noſter aſpice Deus:

---

vbi ponat pullos ſuos. 6 ſed ego needum inuenire potui altaria tua, vt apud ea habitem ò Domine exercituum omnium, & Rex meus & Deus meus. 7 Beati certè ſunt illi qui habitant in domo tua Domine: 8 qui & in omnia te ſæcula laudabunt.* 9 Beatus ergo ille, cui eſt auxilium & fortitudo abs te Domine collata: 10 qui & in animo ſuo propoſuit aſcendere & profectiones ſuas ducere, 11 tranſiens per hanc vallem plorationis & miſeriæ vſque ad locum quem ſibi propoſuit, nempe ad ſuperna illa tabernacula tua. 12 nam & Dominus qui legem dedit aſcendendi in habitacula ſua; ipſe quoque benedictiones & viatica ſubſidia dabit eiuſmodi viatoribus aſcendentibus ad illa: 13 & hi benedicente Domino iter ſuum pergent; & proficient ſemper ex fortitudine in fortitudinem maiorem ſibi diuinitus collatam: 14 ac demum tandem itinere confecto, ab ipſis in ſuperna illa ciuitate Sion in habitaculo ſuo videbitur Deus ſummus ſuper omnes, qui ob diuinā poteſtatem ſibi communicatam dij appellantur in terra. 15 Domine Deus omnium imperator exercituum cæleſtium atque terreſtrium, exaudi orationem meam: 16 auſculta me precantem vt veniam ad habitacula tua ô Deus, cui ſeruit populus patriarchâ Iacobo prognatus.* 17 Tu qui inſtar

**Pauſatio aut immutatio muſicæ cantilenæ inter pſallendum.*

**Pauſatio aut immutatio muſicæ cantilenæ inter pſallendum.*

 & re-

18 & réſpice ÷ in: fáciem Chriſti tui.

† 19 Quia mélior eſt dies ÷ vna: in átrijs tuis, ſuper míllia:

† 20 elégi abiéctus eſſe in domo Dei mei magìs, quàm habitáre in tabernáculis Peccatórum.

† 21 Quia miſericórdiam & veritátem ÷ díligit Deus:

22 grátiam & glóriam dabit.

† 23 Dominus * nõ priuábit bonis eos qui ámbulant in innocéntia.

24 Domine virtútum, beátus homo qui ſperat in te.

---

clypei protector noſtri es, ò Deus vide, 18 & reſpice atque intende in faciem eius, quem tuo chriſmate vnxiſti & conſecraſti Regem. 19 Quoniam melior eſt dies vna in atrijs tuis ſuper millia dierum extra domum tuam: 20 ideo elegi magis potiùs abjectus eſſe in domo tua; quàm habitare ſplendidè in tentorijs temporarijs licèt pretioſiſſimis hominum peccatorum. 21 Quoniam autem Dominus Deus diligit miſericordiam facere, & eſſe veracem in ſuis promiſſis: 22 idcirco & miſericorditer gratiam, & veraciter poſtea gloriam dabit. 23 nec enim donis ſuis Dominus priuabit eos qui iter vitæ ſuæ peragunt cum innocentia morum. 24 Domine Deus omnium imperàtor exercituum cæleſtium atque terreſtrium, beatus erit homo ille, qui ſpem ſuam in te ponit ad rectè beatéque viuendum.

Orationes.

MSS. 1 TAbernaculorum cæleſtium fundator æterne Deus; diſpone quæſumus aſcenſus in cordibus noſtris: quibus ad tua tabernacula mereamur ſine lapſu peccati conſcéndere. Per Dominũ noſtrum Ieſum Chriſtum.

Apud Landol. de Saxonia. 2 PRotector in te ſperantium Deus, ſalua nos ſub tuo famulatu degentes: vt ſegregati à tabernaculis peccatorum, digni efficiamur habitatores domûs ſanctæ tuæ. Per Dominum noſtrum Ieſum Chriſtum.

Deus

Breu. Muzarab. fol. 28.

3 DEvs virtutum, cuius amabilia tabernacula, & ſpecioſa ſunt atria; in quorum ámbitu & gráditur ſanctitas, & congáudet diuinitas; da animabus noſtris illa attentiùs concupiſcere; in quibus dies vna melior ſuper millia noſcitur præfulgére: & illic, quæſumus, introducamur vel abiecti; dummodo non ſimus penitus éxteri: vt innouato corpore, ſincera corda in te Deum viuum exſultatione perpetuâ gaudeant; & laudem tuam dulci modulatione ac pio famulatu per ſuccedentia ſæcula iocundantes perſoluant. [℟. *Amen*. Per miſericordiam tuam Deus noſter: qui es benedictus & viuis & omnia regis in ſæcula ſæculorum. ℟. *Amen*.]

---

84 LXXXIV.

In finem, filÿs Corè, pſalmus.

Beda.

Senſus myſticus.

Hic pſalmus de primo Saluatoris aduẽtu locuturus, illorũ perſonæ congruit qui ſincera ei mente crediderunt. In prima parte pſalmi Propheta Domino breuiter gratias agit quoniam de illa antiquitate Iudaicæ nationis, peruenit populus ad culturam Domini Saluatoris: Benedixiſti Domine terram tuam. *Secunda refert quemadmodum iram ſuam Dominus in populo Iudæorum mitigare dignatus eſt; expetens aduentum Chriſti; in quo humana cæcitas, fidei lumen accepit*: Mitigaſti omnem iram tuam & *reliqua. Tertia parte ad ſeipſum verba conuertit; & prophetia ſpiritu incarnati Verbi prædicat aduentum*: Audiam quid loquatur in me Dominus Deus & *reliqua*.

Feria VI. ad Vigilias

Euſebius Cæſarienſis. *Prophetia in Chriſtum & in eos qui per ipſum ſunt redempti.*

S. Athanaſius. *Pſalmus gratiarum actionis.*

Pſalmus ad precandum.

Propheta.

1 BENEDIXISTI DOMINE TERRAM TVAM:

In perpetuum decantandus, Leuitis Cantoribus ex progenie Core datus ad cantandum. *PROPHETA*. 1 Beneficentiâ tuâ Do-

2 auertíſti captiuitátem Iacób.
† 3 remiſíſti iniquitátem plebis tuæ:
4 operuíſti ómnia peccáta eórum.
DIAPSALMA.
† 5 mitigáſti omnem iram tuam:
6 auertíſti ab ira indignatiónis tuæ.
† 7 Conuérte nos Deus ſalutáris noſter:
8 & auerte iram tuam à nobis.
† 9 Numquid in ætérnum iraſcéris nobis?
10 ÷ aut: exténdes iram tuam à generatióne in generatiónem?
† 11 ÷ Deus: tu conuérſus, viuificábis nos:
12 & plebs tua lætábitur in te.
† 13 oſténde nobis Domine miſericórdiam tuam:
14 & ſalutáre tuum da nobis.
† 15 Audiam, quid loquátur ÷ in me: Dominus Deus;
16 quóniam loquétur pacem in plebem ſuam,

**Pauſatio aut immutatio muſicæ cantilenæ inter pſallendum.*

mine olim benè voluiſti habitatoribus terræ tuæ Iſraëliticæ: 2 &
reuertere feciſti à captiuitate captiuos poſteros Iacobi. 3 remiſiſti
populo tuo iniquitates ſuas: 4 & ad hunc modum operuiſti omnia
peccata eorum, ne ampliùs ea videres ad puniendum. * 5 conti-
nuiſti & ſedaſti omnem iram tuam in eos: 6 teque auertiſti ab ira
vehemente iuſti furoris tui. 7 Nunc ergo conſimiliter conuerte nos
ad te; & reconcilia nos tibi ò Deus, qui das nobis omnem ſalutem
& ſanitatem: 8 & auerte à nobis indignationem tuam. 9 Num in
æternum iratus eris aduersùm nos? 10 aut iram tuam extendes &
prolongabis à generatione vna ad generationem aliam? 11 Deus
tu rurſum benignè conuerſus ad nos, noſque conuertens ad te, reui-
uiſcere nos facito: 12 & ita per te & in te lætetur populus tuus.
13 oſtende & exhibe nobis Domine effectus miſericordiæ tuæ; 14
& ſalutem quæ tuum eſt donum, da nobis. 15 Audiam quid dicat
ad me Dominus Deus: 16 loquetur enim de pace & tranquillitate

& ſuper

† 17 & ſuper ſanctos ſuos, & in eos qui conuertúntur ad cor.
† 18 Verúmtamen própè timéntes eum ſalutáre ipsíus,
19 vt inhábitet glória in terra noſtra.
† 20 Miſericordia & véritas obuiauérunt ÷ ſibi:
21 iuſtítia & pax oſculátæ ſunt.
† 22 véritas de terra orta eſt:
23 & iuſtítia de cælo proſpéxit.
† 24 étenim Dominus dabit benignitátem:
℣ 25. Pſal. LXVI. 7. 25 & terra noſtra dabit fructum ſuum.
† 26 iuſtítia ante eum ambulábit:
27 & ponet in via greſſus ſuos.

---

ad populum ſuum, 17 tum ad eos qui ſanctimoniam profitentur, tum ad eos qui cor ſuum conuertunt ad ipſum Deum. 18 Adeſt enimuerò prope eos qui illum timent ſalus illa quæ ab eo datur; 19 vt gloria bonitatis eius habitet, & gloriosè reſplendeat in terra noſtra. 20 In ea noſtri ſaluatione quam decreto ſuo iam præſtitit, Dei miſericordia & veritas in ſeruandis promiſſis ſibi inuicem occurrerunt, ſeſeque complexæ ſunt: 21 eiuſque iuſtitia vindex peccatorum, & pax atque placatio quâ pacificatus eſt nobiſcum, ſeſe coniunxerunt, ac inuicem ſunt deoſculatæ: 22 & ita vera probitas morum reſpondentium veræ normæ diuinorum mandatorum, de habitatoribus terræ exorta eſt atque effloruit: 23 & iuſtitia quæ à Deo datur, de cælo proſpexit & comparuit, vt ad nos deſcenderet iuſtificandos. 24 nam & Dominus dabit benignitatem & ſuauitatem ſuam: 25 & ſic habitatores terræ noſtræ dabunt fructum bonorum operum ſuorum. 26 & ſanè iuſtitia Dei, quâ nos ex peccatoribus iuſtos facit coram eo, præibit ad nos: 27 & tum ipſe Deus greſſus ſuos ponet in viam, & veniet ad nos, & apud nos manſionem faciet in æternum.

Orationes.

1 REmitte Domine iniquitatem plebis tuæ: & oſtende nobis miſericordiam tuam; quæ nos in viam pacis iuſtitiâ præcedente perducat. Per Dominum.

Con-

Breu. Mozarab. fol.66.73 81. 98. 2 CONuerte nos Deus ſalutaris noſter; & auerte iram tuam à nobis: ac ſuper populum tuum pacem præſta, quam lóqueris: vt plebs tua lætetur in te; ac ſalutare tuum cuſtodiâ ſalutis intelligens, vel miſericordiam tuam temporum proſperitate cognoſcat; vel benignitatem tuã fructuũ fœcunditate ſuſcipiat. ℟. *Amen.* Per miſericordiam tuam Deus noſter: qui es benedictus & viuis & omnia regis in ſæcula ſæculorum. ℟. *Amen.*

fol.107. 3 AVerte Domine faciem tuam à peccatis noſtris; & omnem iram ac furorem tuum à nobis rémoue: Eccleſiæ tuæ pacem concede; & omnes iniquitates noſtras clemens dele: rémoue ab oculis tuis noſtrarum fácinus voluptatum; noſtræque confeſſioni tuum clementer appone auditum; & veniæ da remedium. ℟. *Amen.* Per miſericordiam tuam Deus noſter *&c.*

fol 112. 4 COnuerte nos Deus ſalutaris noſter ad te; vt auertas iram tuam à nobis; quia áderit reſpirámen, ſi ſuſpenderis furorem: ſit clementia proxima; vt procul ſit ira: conuerte nos; vt miſerando vulnera noſtra ſanes: ne auerſus iuſtè pro peccato, plagas potiùs multiplices. ergo rogamus vt præueniat iuſtitiam pietas; & præóccupet pœnam indulgentia: nos quoque ad te conuerte; vt tribuas ſalutem, & ſúbtrahas vltionem. ℟. *Amen.* Per miſericordiam tuam Deus noſter *&c.*

fol.70. 5 OStende nobis Domine miſericordiam; teque populum præſtolantem reple lætitiâ: quò & plebis tuæ iniquitatem remittas; & peccata noſtra ab ira mitigatus operias. ℟. *Amen.* Per miſericordiam Deus *&c.*

fol.165. 6 OStende nobis Domine miſericordiam tuam; & ſalutare tuum da nobis: plenâ gratiæ vbertate demonſtra; plebis tuæ iniquitatem remítte; & cuncta peccata tégmine indulgentiali coóperi. conuerte nos itaque ad te, & conuerſis præcepta tua ſeruare concede: & tamen exorabilis ſit tua clementia; vt in nobis nec ira tua in quantum merito peccati grauamur deſæuiat; nec indignatio bonitatem tuam commoueat: ſed

præſta

præſta vt dum vérbere pectora túndimus, & gementes occulta conſcientiarum (cùm te non láteant) propalamus; meritum noſtrarum euadamus culparum: vt te Dominum miſericordiæ & veritatis auctorem, complexione iuſtitiæ & pacis perpetuæ hæreditatis fruamur. ℞. *Amen.* Per miſericordiam tuam Deus noſter *&c.*

---

85 LXXXV.

Oratio ÷ ipſi : Dauid.

Beda.

Senſus myſticus.

David *ſignificat Dominum Saluatorem: ſiue quia interpretatio eius,* Manu fortis *ac* deſiderabilis *habetur; ſiue quia ex eius ſtirpe carnem ſumpſit: qui eſt ſuper omnia Deus, benedictus in ſæcula.*

Per totum pſalmum orat Dominus Ieſus Chriſtus: in prima ſectione dicens quæ ipſi tantùm probantur aptari: Inclina Domine aurem tuam *& reliqua. Secunda, pro membris ſuis, quorum ipſe caput eſt, humiliùs deprecatur:* Deduc me Domine in via tua. *Tertia, ex ſua iterum perſona reloquitur quod ad eum ſpecialiter pertinet:* Deus, iniqui inſurrexerunt in me.

Feria VI. ad Vigilias.

Euſebius Cæſarienſis. *Oratio Dauidi. & Propheteia de vocatione Gentium.* [al. tantùm: *Gentium vocatio.*]

S. Athanaſius. *Pſalmus in interpellatione & oratione & deprecatione.*

Pſalmus ad precandum.

Propheta.

1 INCLINA DOMINE AVREM TVAM ÷ ET : EXAVDI ME:

2 quóniam inops & pauper ſum ego.

† 3 Cuſtódi ánimam meam, quóniam ſanctus ſuum:

Oratio inſpirata Dauidi. PROPHETA. 1 Præbe Domine aurem tuam mihi acclinato ad terram, & exaudi me: 2 quia ego ſum inops afflictus & pauper. 3 Cuſtodi animam meam à malo; quia ſaluum

4 ſaluum fac ſeruum tuum Deus meus ſperántem in te.

† 5 Miſerére mei Dómine: quóniam ad te clamáui totâ die:

6 lætifica ánimam ſerui tui;

7 quóniám ad te Dómine ánimam meam leuáui.

† 8 Quóniam tu Dómine ſuáuis & mitis,

9 & multæ miſericórdiæ, ómnibus inuocántibus te:

† 10 áuribus pércipe Domine oratiónem meam:

11 & inténde voci deprecatiónis meæ:

† 12 in die tribulatiónis meæ clamáui ad te; quia exaudíſti me.

℣. 15. Exod. XV. 11. Deuter. III 24.

† 13 Non eſt símilis tui in dijs Dómine:

14 & non eſt ſecúndùm ópera tua.

† 15 Omnes gentes, quas ÷ cúmque: fecíſti, vénient,

℣. 16. Pſalm. XXI. 28.

16 & adorábunt coram te Dómine:

17 & glorificábunt Nomen tuum:

---

per fidei & pietatis profeſſionem tibi ſacratus ſum: 4 ſalua me ſeruum tuum ſperantem in te ô Deus. 5 Miſereat te mei Deus; quia ad te clamaui & clamabo totâ die & per ſingulos dies: 6 & lætifica animam meam ſerui tui; 7 quia ad te Domine eleuaui mentem meam. 8 Quoniam Domine es bonus & ſuauis, mitis & propitiabilis & parcens, 9 & copioſus in miſericordia erga omnes qui te inuocant & implorant: 10 ideo clementibus auribus accipe Domine orationem meam: 11 & attende voci huius deprecationis meæ: 12 in quouis tempore afflictionis meæ & nunc potiſſimùm, fiduciâ magnâ affectuque vehementiſſimo clamaui ad te; propterea quòd ſæpè me aliàs exaudiſti. 13 Non eſt ſimilis tui in falſis dijs Gentium vel in principibus miniſtris vicarijs deitatis tuæ Domine; 14 & non eſt opus aliquod quod poſſit æquiparari ad opera miranda tua. 15 Quare omnes gentes quaſcumque tu feciſti venient tandem ad agnitionem tui, 16 & procumbent adorantes coram te; 17 & palam glorioſéque

quó-

℣. 18. Pſal. LXXI. 18. LXXVI. 15.

† 18 quóniam magnus es tu ; & fáciens mirabília ;
19 tu ÷ es : Deus ſolus .

℣. 20. Pſalm. V. 9. XXIV. 4. XXVI. 11. CXLII. 8.

† 20 Deduc me Domine in via tua :
21 & ingrédiar in veritáte tua :
22 Lætétur cor meum vt timeat nomen tuum .
† 23 Confitébor tibi Dómine Deus meus , in toto corde meo ;
24 & glorificábo nomen tuum in ætérnum :
† 25 quia miſericórdia tua magna ÷ eſt: ſuper me ;
26 & eruíſti ánimam meam ex inférno inferióri.

℣. 27. Pſal. LIII. 5.

† 27 Deus iníqui inſurrexérunt ſuper me :
28 & ſynagóga poténtium quæſiérunt ánimam meam :
29 & non propoſuérunt te in conſpéctu ſuo .

℣. 30. 31. Exod. XXXIV. 6. Numer. XIV. 18. II. Eſdr. IX. 17. Pſ. CXLIV. 8.

† 30 Et tu Domine Deus, miſerátor & miſéricors,
31 pátiens & multæ miſericórdiæ & verax:

---

laudabunt diuinum tuum numen prædicantes ; 18 quòd magnus es tu & faciens opera mirabilia ; 19 & quòd tu ſolus es Deus verus & magnus . 20 Doctor & ductor eſto mihi Domine in lege tua , quæ eſt via veniendi ad te : 21 ſicque ego à te doctus & ductus , proficiſcar & proficiam in veritate veræ & diuinæ ſapientiæ tuæ : 22 & fac vt lætetur vnicè in te ſolo cor meum vt caſtè timeat diuinum Nomen tuum . 23 Profitebor tibi Domine dignas quantum potero , laudes tuas affectu toto cordis mei ; 24 tuumque diuinum numen glorioſiſſimè laudabo in ſempiternum ; 25 pro eo quod magna ſit miſericordia tua erga me ; 26 & eo quòd animam meam ex inferno extremo & profundiſſimo liberaueris, ne eò deſcenderet . 27 O Deus mi, ecce iniqui & ſuperbi inſurrexerunt aduerſùm me ; 28 & cœtus robuſtorum quæſierunt perdere animam meam & vitam meam ; 29 & non poſuerunt te in conſpectu oculorum mentis ſuæ vt te reuererentur . 30 Tu autem Domine Deus es miſerator & clementer miſericors , 31 patienter exſpectans & differens pœnam, & multus miſericordiâ, & verax & fidelis in tuis

† 32 reſpice in me & miſerére mei :
33 da impérium tuum púero tuo;
Pſal. CXV. 16. 34 & ſaluum fac filium ancíllæ tuæ .
† 35 Fac mecum ſignum in bonum ; vt vídeant
qui odérunt me,& confundántur;
36 quóniam tu Dómine adiuuíſti me , & con-
ſolátus es me .

---

pronnſſis:32 reſpice ergo ad me;& miſerere mei:33 ac fortitudinem & robur quod tuũ eſt donũ, da mihi ſeruo tuo; 34 & ab illis iniquis inſurgentibus in me,ſalua me filium matris non infidelis ſed fidelis, & ancillæ tuæ, teque colentis . 35 Fac mecum ſignum aliquod & indicium in bonum bonæ erga me voluntatis tuæ teſtimonium : vt illud videant qui me oderunt, & pudore ſuffundantur , 36 propterea quòd tu mihi auxiliatus fueris , meque fueris conſolatus .

Orationes .

Ibid. 1 LÆtifica Domine vultum familiæ tuæ : & érue animas noſtras ex inferno inferiori: vt tui vultûs contemplatione protecti, deſideria carnis ſpiritali dominatione calcemus . Per Dominum noſtrum Ieſum Chriſtũ.

Apud Landol. de Saxonia. 2 DEduc Domine nos in via veritatis tuæ ; vt exſultantes timeamus te ; & confiteamur nomini ſancto tuo : vt ſimus bonis operibus ſignati ; & confundantur inimici noſtri . Per Dominum.

Breu. Mozarab. fol. 99. 255. 266. 3 DEus ſuauis ac mitis , multúmque inuocantibus te miſericors ; orationem noſtram auribus percipe; ac de multitudine miſericordiæ tuæ noſtra errata rémoue: * & ne humi proni reptemus, ad te* & viſendum nos *erectos ſtatue . ℟. *Amen* . Per miſericordiam tuam Deus noſter : qui es benedictus & viuis & omnia regis in ſæcula ſæculorum . ℟. *Amen.*

* *al.* vt . * *al.* videndum . * *al.* ereptos .

fol. 144. 246. 4 MIſerere Domine ad te totâ die clamantibus ; teq; in tribulatione inuocantibus exiſte propitius : vt in quibus maieſtatem tuam adorando laudamus, dignè

ſuſci-

ſuſcipias; & pro quibus te timemus, pius ignoſcas. timoris igitur tui obedientiâ corda noſtra lætifica; & conſolationis dulcedine dubietatem noſtræ mentis conforta. ſed quia tu ſuauis ac mitis es; ſuauitatem ex tua indulgentia hauriamus; & in retribuendo pium te mitémque ſentiamus. ℟. *Amen*. Per miſericordiam tuam Deus noſter *&c.*

fol. 166. 5 RESpice in nos Domine; & miſerere noſtri; teque in tribulatione inuocantibus aſſiſte propitius: vt in quibus maieſtatem tuam adorando laudamus, dignè ſuſcipias; & pro quibus te timemus, pius ignoſcas. timoris igitur tui obedientiâ corda noſtra lætifica; & conſolationis dulcedine dubietatem noſtræ mentis conforta. & quia tu ſuauis ac mitis es; ſuauitatem ex tua indulgentia hauriamus; & in retribuendo pium te mitémque ſentiamus. ℟. *Amen*. Per miſericordiam tuam Deus noſter: qui es benedictus & viuis & omnia regis in ſæcula ſæculorum. ℟. *Amen*.

fol. 207. *De paſſione Domini.* 6 SAluator & Domine, quem iniuſta ſuper te inſurgentium malitia pérculit; & ſynagoga impiorum linguis ſæuiens crucifixit; da nobis alto pietatis te ſemper myſterio ſequi: vt in eo quòd tu pro nobis & crucem paſſus es & ſepulchrum; nos de victo ſæculo victores tranſeamus ad cælum ℟. *Amen*. Per miſericordiam tuam Deus noſter *&c.*

fol. 268. 7 SAluos nos fac ſeruos tuos Domine Deus noſter, ſperantes in te; quia ſuauis ac mitis multúmque miſericors es: reſpice in nos; ac miſerere noſtri: vt nominis tui magnitudine cor noſtrum lætetur; te timeat vt lætetur: deduc nos in via tua; & ambulantes in veritate tuâ conſolâre adiutorio, & adiuua conſolando. ℟. *Amen*. Per miſericordiam tuam Deus noſter *&c.*

fol. 124. *De S. Maria Magdalena.* 8 DEus Dei Filius, quem illa beata Maria Magdalena in toto corde confeſſa, nomen tuum honorificando, producta eſt vt coronanda; da in ore noſtro confeſſionem, quæ nos expurget à crimine: vt quidquid

in tuæ laudis honore deprómimus; in lucro prodeſſe æterni muneris ſentiamus. ℞. *Amen*. Per miſericordiam tuam Deus noſter *&c.*

Comment. huius Pſalm. tom. 7. S. Hieronymi.

9 PRecamur te Domine vt Crucis tuæ ſigno tutati, atque eius præſidio cuſtoditi, mereamur ab omnibus diaboli inſidijs liberari. quia tibi eſt honor & gloria cum æterno Patre & Spiritu Sancto in ſæcula ſæculorum. *Amen.*

---

86 LXXXVI.

Filijs Corè, pſalmus cantici.

Beda.

Senſus myſticus.

Filij Coræ, *fideles ſignificant Chriſtianos: quibus Propheta Ciuitatem Dei prædicat; vt eis tantæ gloriæ maior augeatur affectus. ALITER. Omnes pene pſalmi qui* Filijs Coræ *titulantur, lætitia pleni ſunt: non enim ſecuti iniquitatem patris, alienum à Deo ignem libidinoſum aſſumunt: ſed hoc amantes quod diligit Dominus, de Ciuitate Dei glorioſa loquuntur.*

In prima parte Propheta loquitur ad fideles, cæleſtem prædicans Ciuitatem: Fundamenta eius in montibus ſanctis. *Secunda, Dominus ſaluator eam diuerſorum nominum alluſione credituram eſſe pronunciat:increpans Synagogam:quare ipſa non cognouerit Deum; cui fides Gentium deuota crediderit?* Memor ero Rahab [& Babylonis ſcientibus me.] ecce alienigenæ *& reliqua. Tertia parte, Propheta vno verſu futuri ſæculi beatitudinem tangit: quæ partes,* Diapſalmatum *ſunt quoque interpoſitione diſcretæ:* Sicut lætantium, omnium habitatio in te.

Feria VI. ad Vigilias.

Euſebius Cæſarienſis. *Chriſti incarnatio, & vocatio Gentium.*
S. Athanaſius. *Pſalmus in narratione.*

Pſalmus ad meditandum.

Propheta.

1 FVNDAMENTA EIVS IN MONTIBVS SANCTIS.

Pſalmus traditus Leuitis Cantoribus de progenie Core, decantandus inſtrumento muſico inchoante, & cantu vocis ſubſequente. PROPHETA. 1 Fundamenta ſiue argumentum huius Pſalmi eſt de

Diligit

2 Díligit Dominus portas Siòn, ſuper omnia tabernácula Iacób.

† 3 Glorióſa dicta ſunt de te Ciuitas Dei.
DIAPSALMA.

DEVS. † 4 MEMOR ERO Rahàb & Babylónis ſciéntium me.

† 5 ecce alienígenæ & Tyrus & ÷ pópulus: Æthíopum, hi fuérunt illic.

Propheta. † 6 NVMQVID SION dicet homo:

7 & homo natus eſt in ea:

8 & ipſe fundáuit eam Altíſſimus?

† 9 Dominus narrábit in ſcriptúris populórum & principum horum qui fuerunt in ea.
DIAPSALMA.

† 10 Sicut lætántium, ómnium habitátio eſt in te.

ſanctis montibus, vbi constructa eſt ciuitas Sion. 2 Diligit Dominus portas & totam vrbem ipſam Sion, pluſquam reliqua habitacula & ciuitates populi ex progenie Iacobi patriarchæ. 3 Quàm glorioſa dicta ſunt per Prophetas de te, ò Sion ciuitas præ cæteris Deo dicata! *DEVS. 4 Ego Deus memor ero ſuperbæ olim Aegypti & Babylonis, iam tandem agnoſcentium atque colentium me in eadem Sione. 5 & ecce Palæſtini alienigenæ, & gens ciuitatis Tyri & populus Aethiopum, hi quoque fuerunt in ea vrbe Sion; & ex eiſdem nationibus illic plurimi nati ſunt. *PROPHETA*. 6 Nonne Sioni dicet homo; 7 quòd & ex omni natione homo natus ſit in ipſa; 8 & quòd Deus ipſe altiſſimus eam fundauerit? 9 Dominus hæc tam glorioſa huius Ciuitatis narrabit in Scripturis ſanctis populorum ſuorum, & horum principum qui fuerunt in ea. * 10 Cohabitatio omnium iſtiuſmodi populorum intra mœnia tua ò Sion, concors eſt atque iucunda veluti magno gaudio collætantium.

**Pauſatio aut immutatio muſicæ cantilenæ inter pſallendum.*

**Pauſatio &c.*

Orationes.

VSS, 1 FVndamentum fidei noſtræ Deus, qui in mentibus ſanctis tamquam in excelſis montibus æternitatis portas

portas iuſtitiâ muniente compónis; concede nobis in te glorioſè credere; teque ad redemptionem noſtram hominem factum prædicabiliter confiteri. Qui cum Patre & Spiritu Sancto viuis & regnas Deus per omnia.

Apud Lúdolph. de Saxonia. 2 FVndator bonorum omnium Deus concede nobis tales fieri; vt mereamur omnium in te lætantium lucis æternæ habére conſortium. Per Dominum.

---

87 LXXXVII.

*Pſal.LII.1. *Canticum pſalmi, filijs Corè, in finem.* pro Mahelèth ad reſpondendum. Intellectûs:* ※ *Emàn Ezrahitæ;*

Edit. Rom. *Canticum pſalmi, filijs Core, in finem. Prò Amelech ad reſpondendum, Intellectus, Eman Iſraëlitæ.*

Beda.

* Mahe-leth. *Amalech, *interpretatur* Chorus *diuina verba decantans: & quod additur,* Ad reſpondendum, *ſignificat organa muſica præueniſſe, &* Chorum reſpondiſſe *ſolemniter: myſticè innuens Domini paſſionem, quæ hoc pſalmo cantatur, Eccleſiam concorditer imitari debere. Nam &* Eman Iſraëlita, *qui* Frater eius *& vir* videns Deum *interpretatur, eumdem fidelem populum denunciat, de quibus dicitur;* Ite nunciate fratribus meis. *Eſt autem* Eman * *filius Iobel, filij Samuhel, de familia Caath, filij Leui; vnus de Cantoribus, quos Dauid in collocatione Arcæ præfecit reliquis ad canendum. Hieronymus hunc titulum ita expoſuit:* Pſalmus iſte refertur ad fidem: & *filijs Corae* præcinentibus, omnis in eamdem vocem *reſpondit chorus; Eman Iſraëlitæ* vel *Ezrahitæ ſenſu prudentiaque* compoſitus. *Arnobius ita:* In huius pſalmi titulo nominantur quidem *filij Corae:* ſed *Pſalmus canticum* [ſuũ] *pro Amalech* dirigit; & dat *intellectum Eman Iſraëlita. Amalech* Hebræi *deſtitutum* vocant; *Eman, inopem.* ergo *ad deſtitutum* & *pauperem* ſermo eſt: illum credo, quem relinquentes ſolum diſcipuli, fugerunt: qui cùm diues eſſet, pro nobis *pauper* factus eſt.

I. Paralip. VI, 33.

Per totum pſalmum Dominus loquitur. In prima parte deprecatur auxilium; per ſimilitudines varias contemptum ſuum referens, quem à Iudæis erat perpeſſurus: Domine Deus ſalutis meæ

&

& reliqua. Secunda, quæ ſit paſſurus enumerat; aſſerens mortuos à medicis non eſſe ſuſcitandos, vt poſſint Deo confiteri: Longè feciſti notos meos à me, *Tertia, negat miſericordiam Domini ſepultos edicere; aut perditos laudes Domini perſonare: propterea reſurrectionem ſibi celerrimam venire deprecatur. in qua oratione perſeuerans, loquitur à parte membrorum, diuerſas commemorans paſſiones, quas tam ipſe, quàm plebs eius ſuſtinuit deuota:* Numquid narrabit aliquis in ſepulchro miſericordiam tuam? *& reliqua.*

Feria VI. ad Vigilias.

Euſebius Cæſarienſis. *Chriſti mortem prophetat.*

S. Athanaſius. *Pſalmus in interpellatione & oratione & deprecatione.*

Pſalmus lamentationis.

Propheta.

1 DOMINE, DEVS SALVTIS MEÆ,
2 in die clamáui ÷ &: nocte coram te.
† 3 Intret in conſpéctu tuo oratio mea:
4 inclina aurem tuam ad precem meam.
† 5 quia repléta eſt malis ánima mea:
6 & vita mea inférno appropinquáuit.
† 7 æſtimatus ſum cum deſcendéntibus in lacum:
8 factus ſum ſicut homo ſine adiutório, inter mórtuos liber:

Canticum pſalmi, cantu vocis & inſtrumento muſico ſubſequente cantandum, datum Leuitis Cantoribus ex progenie Core; præcinendum autem per chorum vt ab altero choro reſponderetur, id eſt repeteretur: plenum intelligentiæ & eruditionis: inſpiratum Eman Ezrahitæ. PROPHETA. 1 Domine Deus ſaluator mei, 2 per diem & noctem clamaui coram te. 3 Ingrediatur, obſecro, & admittatur coram te acceptabilis oratio hæc mea: 4 & inclina aurem tuam benignam ad deprecationem hanc meam Domine: 5 quia anima mea repleta eſt malis; 6 & vita mea iam appropinquauit vt in infernum deſcendat. 7 immò iam ſum reputatus annumeratus cum mortuis deſcendentibus in foueam ſepulchri: 8 & factus ſum ſicut homo inualidus, & omni auxilio deſtitutus; & numeratus

ſicut

† 9 ſicut vulneráti, dormiéntes in ſepúlchris,
quorum non es memor ámpliùs;
10 & ipſi de manu tua repúlſi ſunt.
† 11 Poſuérunt me in lacu inferióri,
12 in tenebróſis & in úmbrâ mortis.
† 13 Super me confirmátus eſt furor tuus:
℣. 14. Pſalm. XLI 8. 14 & omnes fluctus tuos induxíſti ſuper me.
DIAPSALMA.
℣. 15. Iob XIX. 13. † 15 Lóngè fecíſti notos meos à me:
℣. 16 Pſal. XXX. 12. 16 poſuérunt me abominatiónem ſibi.
† 17 Tráditus ſum, & non egrediébar:
18 óculi mei languérunt præ inópia.
† 19 Clamáui ad te Domine totâ die:
20. expandi ad te manus meas.
† 21 Numquid mórtuis fácies mirabília?
℣. 22. Eccli. XVII. 26. 22 aut médici ſuſcitábunt, & confitebúntur tibi?
DIAPSALMA.

ſum inter mortuos, & iam liber à rebus huius vitæ: 9 & æſtima-
tus ſum ſicut vulnerati & interfecti, proiecti ac dormientes in ſepul-
chris; quorum non ampliùs recordaris vt vitæ reſtituas ante finem
ſæculi; 10 cùm ipſi & à manu tua, quâ vitam illorum conſerua-
bas, ſint iam abſciſſi atque repulſi. 11 Poſitus ſum in infimo lacu,
12 in tenebroſis locis & in profunditatibus & vmbra vicinæ mortis.
**Pauſatio aut immutatio muſicæ cantilenæ inter pſallendum.* 13 Super me firmiter aggrauata eſt indignatio tua: 14 & ſuper me
induxiſti altos illos fluctus tuos afflictionum grandium me ſubmer-
gentium. * 15 Longe feciſti à me notos & amicos meos; 16 qui
noti mei habuerunt me ſibi abominandum. 17 Traditus ſum ma-
nibus inimicorum, & ita vndique concluſus vt & inde egredi non
poſſim: 18 & oculi mei lacrymas effuderunt, & elanguerunt ob
inopiam ſummam & afflictionem. 19 In tantis malis clamaui ad te
Domine totâ die; 20 & extendi ad te palmas meas. 21 Numquid
**Pauſatio &c.* iJs qui mortui iam ſunt, facies mirabilia? 22 aut medici mortuos re-
ſuſcitabunt, vt hi vbi reſuſcitati fuerint, fateantur tibi in hoc mundo

Num-

℣. 23. 24. Pſalm. VI. 6. XXIX. 10. CXIII.* 17. CXVII. 17. Iſai. XXXVIII. 18.

† 23 Numquid narrábit áliquis in ſepúlchro miſe-
ricórdiam tuam ?
24 & veritátem tuam , in perditióne ?
† 25 numquid cognoſcéntur in ténebris mirabí-
lia tua ?
26 & iuſtítia tua , in terra obliuiónis ?

℣. 28. Pſalm. V. 4.

† 27 Et ego ad te Domine clamáui :
28 & manè orátio mea præuéniet te .
† 29 Vt quid Domine repéllis oratiónem meam ?
30 auértis faciem tuam à me ?
† 31 Pauper ÷ ſum : ego,& in labóribus à iuuen-
túte ÷ mea :
32 exaltátus autem , humiliátus ſum & contur-
bátus .
† 33 In me tranſiérunt iræ tuæ :
34 ÷ & : terróres tui conturbauérunt me :
† 35 circumdedérunt me ſicut aqua totâ die ;
36 circumdedérunt me ſimul .

---

laudes tuas?*23 numquid aliquis mortuorum in ſepulchro narrabit
miſericordiam tuam ? 24 aut aliquis qui iam interijt, in ſepulchro
interitûs loco narrabit veritatem tuam in ſeruandis promiſſis tuis ?
25 Numquid in tenebris ſepulchri agnoſcentur à cadaueribus mira-
bilia tua ? 26 & iuſtitia tua numquid agnoſcetur in terra quæ obli-
uioni tradita eſt?27 Ego autem ſemper ad te Domine clamaui: 28 &
à primo manè ante omnia oratio mea ſemper veniet ad te . 29 Qua-
re Domine abijcis , & à te expellis orationem animæ meæ ne eam
exaudias ? 30 & quare me auerſaris vultu tuo velut iratus? 31 Pau-
per ſum ego , & ſemper fui in laboribus & ærumnis ab adoleſcen-
tia mea : 32 eleuatus autem & grandior ac proue©tior factus ætate,
magis magiſque depreſſus ſum,& deſtitutus ſum atque conturbatus.
33 Super me tranſierunt pœnæ infli©tæ ab ira tua : 34 & terrores à
te immiſſi me oppreſſerunt & conturbauerunt . 35 quæ pœnæ atq;
terrores circumdederunt me quaſi aquæ ſubmergentes ac ſuffocantes
totâ die ; 36 & circumdederunt me pariter eodem tempore ſimul

✝ 37 Elongáſti à me amicum
Ψ38. Ita cod. Alexandrinus. 38 & próximum ÷ & : notos meos à miſeria.

omnes. 37 Longè feciſti à me amicum 38 & ſodalem & notos meos, qui ſe à me abſcondunt ob extremam ſummamque miſeriam meam.

Orationes.

155. *Ad Matutinum.* 1 REdemptor omnium, ineffabiliſque ſalutis noſtræ Deus, qui pro nobis inferna pénetrans, factus es inter mortuos liber; exaudi matutinam familiæ tuæ precem; & erue nos ab inimici inſidiantis peſſimâ ſeruitute. Qui cum patre & Spiritu ſancto viuis & regnas Deus per omnia ſæcula ſæculorum.

Brev. Mozarab. fol. 157. *De paſſione Domini.* 2 DOmine Ieſu Chriſte, qui traditurum te morti, ante mortem præſcius prædixiſti; & illuc, vbi conſtituta eſt domus omnis viuentis, ad inferna vtique, moriens deſcendiſti; da nobis vt cùm tempus vocationis noſtræ aduénerit, illuc non deueniamus* retinendi in pœnam; quò tu moriens liberator acceſſiſti per veniam: ſed emittens manum tuam, de profundo inferni manifeſtâ potentiâ libera; qui ſolus pro impijs tuam ponere dignatus es animam. ℟. *Amen.* Per miſericordiam tuam Deus noſter: qui es benedictus & viuis & omnia regis in ſæcula ſæculorum. ℟. *Amen.*

* *ibi*, retenturi.

fol. 176. 3 INdigentiam noſtram inopiámque bone Chriſte conſidera; ne quando auertens à nobis faciem tuam, abijcias animam noſtram: vt qui pauperes & ærumnoſi ab adoleſcentia ſumus; delicijs aliquando recreati cæleſtibus, æternâ nos veſtitos immortalitate lætemur. [℟. *Amen.* Per miſericordiam tuam Deus noſter &c.]

fol. 207. 4 EGenti & in laboribus conſiſtenti Eccleſiæ tuę Chriſte citiùs conſolator occurre: vt tu qui pro ea egens & pauper effectus es; donis cæleſtibus eam in futuro remuneres. ℟. *Amen.* Per miſericordiam &c.

Chriſte

fol. 118. 5 CHriſte Dei Filius Patris, qui notis longè aſtantibus in paſſione diſcipulis, viſionem íngeris crucis; ne elongári te, quæſumus, patiaris à nobis: ſed notas nobis éffice vias tuæ dulcedinis: quique traditus non egréderis, ſcilicet dum in oculis interioribus Deum te hominibus monſtrari non páteris; verâ cognitione nos *facie tuæ diuinitatis: vt in ea te poſt tranſitum potiamur ſubſtantiâ. qui cum Deo Patre & Spiritu Sancto vnus permanes in trinitate & in gloria ſempiterna. ℟. *Amen.* Per miſericordiam tuam Deus noſter *&c.*

De Paſſione Domini.

* *f. r.* fac frui.

Commeut. huius Pſalm. tom. 7. S. Hieronymi.

6 SVpplices te Chriſte deprecamur, vt plebem tuâ paſſione à laqueo inferni liberam, tuâ fortitudine roborare, ac de ſecundæ mortis nexibus dignéris abſoluere: vt expediti ac liberi, regno tuo mereamur adiungi. Tibi gloria & imperium cum æterno Patre & Spiritu Sancto in cuncta ſæcula ſæculorum. *Amen.*

88 LXXXVIII.

Intellectûs, Ethàn Ezrahitæ.

Edit. Rom: *Intellectus, Ethan Iſraëlitæ.*

Beda.

Ethan *interpretatur*, Robuſtus: *& quia pſalmus iſte laudes erat & promiſſiones Domini narraturus; incommutabilis fidelium verborum firmitas,* Robuſti *nomine præmonſtratur. vbi &* Intellectus *neceſſario præſcribitur: vtpote quia thronus Dauid promittitur æternùs; qui interim iuxta hiſtoriam olim cernitur eſſe deſtructus.* Ethan *autem iſte, ſicut &* Heman, *vel de cantoribus Dauid regis eſt, quos* * *Verba dierum narrant; filius videlicet Cuſi, filÿ Abdi, de cognatione Merari filÿ Leui: vel de illis ſapientibus, quibus in libro* * *Regum, Salomonis ſapientia præfertur:* Sapientior, *inquit,* Ethan Ezrahitâ & Heman. *tantæ ergo ſcientiæ hoc carmen eſt; vt ſapientiſſimi illius nomini mereatur adſcribi.*

Senſus myſticus.

* I. Paralip. VI. 44.

* III. Reg. IV. 31.

Ethan *iſte* Robuſtus; *qui tanta mentis illuminatione completus eſt, vt* Iſraëlita, *veriſſimè nuncupetur; primo ingreſſu pſalmi dicit*

dicit ſe miſericordias Domini cantaturum ; quoniam multa promiſit fideli populo profutura : Miſericordias Domini in æternum cantabo . *Secunda parte , diuerſis modis laudes Domini potentiamque deſcribit* : Confitebuntur cæli mirabilia tua Domine . *Tertia , Paternas in Chriſtum pollicitationes enumerat*: Tunc locutus es in viſione Sanctis tuis . *Quarta , ipſe Dominus ob paſſionem quam pertulit , inimicis traditus aſſeritur*: Tu verò repuliſti . *Quinta, fragilitati humanæ poſtulat ſubueniri ; quia non in vanum filios hominum plaſmauera:*: Vſquequò Domine auertis, in finem ? *Sexta, rogat Dominum ſuas promiſſiones implere , quas Dauid ſeruo ſuo feciſſe declaratur ; & memorari qualia ſerui eius ab impijs opprobria ſuſtinuerunt* : Vbi ſunt miſericordiæ tuæ antiquæ Domine ?

Feria VI. ad Vigilias.

Euſebius Cæſarienſis . *Docet Regnum Chriſti ex ſemine Dauid .*
S. Athanaſius . *Pſalmus in narratione .*

Pſalmus ad laudandum Deum & meditandum.

Propheta.

1 MISERICORDIAS DOMINI IN ÆTERNVM CANTABO:
† 2 in generatiónem & generatiònem annunciábo veritátem tuam, In ore meo .
† 3 quóniam dixíſti, In ætérnum miſericórdia ædificábitur :
4 ÷ in : cælis præparábitur veritas tua ⋇ in eis :
† 5 *Diſpóſui teſtaméntum eléctis meis* :
6 *iuráui Dauíd ſeruo meo* ;
P. 7. II. Reg. VII. 16. 7 *Vſque in ætérnum præparabo Semen tuum* :

Pſalmus intelligentiæ & eruditionis plenus , inſpiratus Ethan Ezrabitæ . PROPHETA. 1 Multiplices & varias miſericordias tuas Domine in æternum cantabo : 2 & veritatem & fidelitatem promiſſorum tuorum ore meo poſteris annunciabo in omnes ætates. 3 quoniam dixiſti quòd tua erga nós miſericordia in æternum, inſtar ædificij ,ſtabilis durabit : 4 & in ipſis cælis perpetuis apparabitur & firmabitur veritas promiſſorum tuorum , tamdiu duratura quàmdiu cæli ipſi : 5 dixiſti enim ; *Percuſſi fœdus cum ijs quos ego mihi elegi:* 6 *& iurando promiſi ſeruo meo Dauidi , 7 inquiens; Genus ſtirpis*

& ædi-

† 8 *& ædificábo in generatiónem & generatiónem*
Sedem tuam.
DIAPSALMA.

† 9 Confitebúntur cæli mirabília tua Domine:
10 & ∸ enim: veritátem tuam in ecclésia ſanctórum.
† 11 quóniam quis in núbibus æquábitur Domino?
12 ſimilis erit Deo in filijs Dei?
† 13 Deus, qui glorificátur in conſilio ſanctórum,
14 magnus & terríbilis ſuper omnes qui in circuitu eius ſunt.
† 15 Domine Deus virtútum, quis ſímilis tibi?
16 Potens es Dómine; & veritas tua in circuitu tuo.
ỳ. 17. Pſal. LXIV. 8. † 17 Tu domináris poteſtáti maris:
18 motum autem flúctuum eius tu mítigas.
ỳ. 19. Exod. XIV. 28. † 19 Tu humiliáſti ſicut vulneratum, ſupérbum:

---

tuæ ò David, ſtabile apparabo manſurum in æternum vſque: 8 & in Meſſia filio tuo ædificabo ſolium regni tui in omnes ætates. * 9 Confiteantnr cælites admirabilia conſilia & opera tua Domine: 10 quin & veritatem & fidelitatem promiſſorum tuorum terreſtres etiam confiteantur in congregatione ſanctorum. 11 Quis enim in nubibus & æthere æquiparari poterit Domino? 12 & quis inter Angelicos illos ſpiritus filios Dei aſſimilabitur Dño? 13 Deus qui glorificatur in concilio ſanctorum, 14 magnus atque metuendus eſt vltra omnes Spiritus illos ſupernos, qui eum circumſtant eique adſtant. 15 Domine Deus exercituum omnium cæleſtium atque terreſtrium, quis ſimilis tui? 16 Tu ſolus omnipotens es Dñe; & veritas atque fidelitas promiſſorum ſemper te circumſtat, & abs te numquam recedit. 17 Tu dominaris poteſtati & ſuperbiæ procelloſi maris: 18 & motum & elationes fluctuum eius tu comprimis & mitigas. 19 Tu tam facilè confregiſti & humiliaſti ſuperbum illum Aegyptium Pharaonem; quàm facilè homo deijceret aliquem le-

** Pauſatio aut immutatio muſicæ cantilenæ inter pſallendum.*

in

20 in bráchio virtútis tuæ diſperſiſti inimicos tuos.

℣. 11. [illegible]

† 21 Tui ſunt cæli;& tua eſt terra:

22 orbem ÷ terræ: & plenitúdinem eius tu fundáſti.

23 Aquilónem & Mare tu creáſti:

† 24 Thabòr & Hermòn ÷ in: nómine tuo exſultábunt:

25 tuum bráchium cum poténtia.

† 26 Firmétur manus tua;& exaltétur dextéra tua.

℣. 27. Pſal. XCVI. 2.

27 Iuſtítia & iudícium præparátio ſedis tuæ:

† 28 miſericórdia & véritas præcédent fáciem tuam.

29 Beatus populus qui ſcit iubilatiónem:

† 30 Domine in lúmine vúltûs tui ambulabunt:

31 ÷ & : in nómine tuo exſultábunt totâ die:

32 & in iuſtítia tua exaltabúntur.

---

chaliter vulneratum: 20 & tuo forti brachio diſperſiſti illos Aegyptios inimicos tuos. 21 Tui ſunt cæli; & terra tua eſt: 22 orbem terræ & quidquid in illo continetur, tu fundaſti: 23 Aquilonem & Auſtrum vbi propriè eſt Oceanus, tu creaſti: 24 Occidens ad quem ſitus eſt mons Thabor, & Oriens versùs quem eſt mons Hermon, te creatorem ſuum agnoſcunt; tuumque nomen tacitis ſuis vocibus ſemper cum exſultatione laudari facient ab hominibus; 25 & brachium tuum eſt cum ſumma potentia ac fortitudine. 26 Firma igitur robuſta atque inexpugnabilis eſſe oſtendatur omnibus manus tua: & excelſa eſſe demonſtretur dextera tua. 27 Solium regni tui firmiter ſitum eſt in iuſtitia & iudicio iuſto; 28 miſericordia tamen & veritas promiſſionum tuarum ſemper incedent ante conſpectum tuum: quia ita iuſtus es iudex, vt ſis quoque miſericors pater & verax promiſſor. 29 O beatum populum illũ fidelem, qui nouit iubilum eiuſmodi laudum tuarũ, teque nouit laudare cum iubilo! 30 Planè Domine tales in luce illa, & gratia benignæ faciei tuæ incedent: 31 & in tuo nomine & protectione exſultabunt totâ die: 32 & in quó-

† 33 quóniam glória virtútis eórum tu es :
34 & in beneplácito tuo exaltábitur cornu noſtrum :
† 35 quia Domini eſt aſſúmptio ⁜ noſtra :
36 & Sancti Iſraël, regis noſtri .
† 37 Tunc locútus es in viſione Sanctis tuis ,
38 & dixiſti : *Póſui adiutórium in poténte :*
℣. 39. I. Reg. XVI. 1. 39 ÷ *& : exaltáui eléctum de plebe* ÷ *mea :*
℣. 40. Act. XIII. 22. † 40 *inuéni Dauìd ſeruum meum :*
℣. 41. I. Reg. XVI. 12. 41 *óleo ſancto meo vnxi eum .*
† 42 *Manus* ÷ *enim : mea auxiliábitur ei :*
43 *& bráchium meum confortábit eum .*
† 44 *Nihil profíciet inimícus in eo :*
℣. 45. II. Reg. VII. 10. 45 *& filius iniquitátis non appónet nocére ei .*
† 46 *& concídam à fácie ipſius inimícos eius :*
47 *& odiéntes eum in fugam conuértam .*
℣. 48. Pſalm. LX. 8. † 48 *Et véritas mea & miſericórdia mea cum ipſo :*

---

iuſtitia , quà tu eos iuſtos facis, exaltabuntur . 33 tu enim es tota gloria fortitudinis eórum : tibi referenda eſt gloria ob fortitudinem eorum à te ipſis datam : 34 & ob tuam bonam erga nos voluntatem eleuabitur robur nòſtrum ſuper hoſtes noſtros . 35 quia aſſumptio noſtrì ſub tuam defenſionem,& protectio noſtri, opus Domini eſt 36 & Sancti Dei, qui Iſraëlem ſanctificat, quiq;noſter eſt Rex. 37 Tunc quando promiſiſti Dauidi quòd in æternum ſtabiliturus eſſes genus & thronum eius , locutus es per viſionem ſanctis filijs tuis Prophetis , 38 & dixiſti ; *Poſui adiutorium meum ſuper robuſtum & potentem quemdam, ad ſaluandum populum meum de inimicis ſuis ; 39 & exaltaui illum quem ſelegi è populo meo : 40 nempe inueni mihi Dauidem ſeruum meum : 41 & oleo meo ſancto vnxi eum in Regem populi mei.42 Manus potentia mea auxiliabitur ei cum quo firma erit,43 & brachium meum roborabit eum. 44 Nihil ſibi proficiet inimicus in eo : 45 & quiuis homo iniquus non addet nocere ei,eumque non affliget.46 & confringam ante faciem eius inimicos illius: 47 & odientes eum percutiam & in fugam vertam . 48 Veritas autem mearum promiſſionum & miſericordia mea ſemper cum*

& in

49 *& in nomine meo exaltábitur cornu eius .*
† 50 *& ponam in mari manum eius ;*
51 *& in flumínibus déxteram eius .*
† 52 *Ipſe inuocábit me*;Pater meus es tu,
53 Deus meus,& ſuſcéptor ſalútis meæ .
† 54 *Et ego primogénitum ponam illum ,*
55 *excélſum ÷ præ : régibus terræ .*
ỷ.56. Iſai.LV.3. † 56 *In ætérnum ſeruábo illi miſericórdiam meam :*
57 *& teſtaméntum meum fidéle ipſi .*
† 58 *& ponam in ſæculum ÷ ſæculi : ſemen eius :*
59 *& thronum eius ſicut dies cæli .*
ỷ.53. II.Re. VII,14. † 60 *Si ÷ autem : derelíquerint filij eius legem meam ;*
61 *& in iudícijs meis non ambuláuerint ;*
† 62 *ſi iuſtítias meas profanáuerint ;*
63 *& mandáta mea non cuſtodíerint :*
† 64 *viſitábo in virga iniquitátes eórum ;*
65 *& in verbéribus peccáta eórum .*

---

ipſi erunt : 49 *& in nomine & adiutorio meo exaltabitur robur eius .* 50 *& ponam vnam manum imperij eius in mari ,* 51 *& aliam manum dexteram imperij eius ponam in fluminibus; hoc eſt, eius imperio & mare ſubijciam & flumina .* 52 *Ipſe inuocabit me, dicens mihi :* Pater meus es tu , 53 Deus meus & fortis defenſor ſalutis meæ contra aduerſarios meos . 54 *Ego autem primogenitum & primum inter filios meos ponam eum ,* 55 *& excelſum præ regibus terræ .* 56 *In æternum cuſtodiam ei miſericordiam meam erga ipſum:* 57 *& pactum meum cum eo initum, fidele erit ei.* 58 *& efficiam vt genus ſtirpis eius ſit in æternum ;* 59 *& efficiam vt thronus eius ſit perpetuus , ſicut perpetui erunt dies quibus cæli durabunt .* 60 *Porro ſi filij eius legem meam dereliquerint;* 61 *& ſecundùm iudicata & decreta legis meæ non ambulauerint , vitamque ſuam non duxerint ;* 62 *ſi cæremonias & iuſta ſtatuta mea profanauerint ;* 63 *& præcepta mea non cuſtodierint :* 64 *iniquitates & ſcelera eorum viſitabo & puniam virga caſtigationis ;* 65 *& peccata*

miſeri-

ꝟ.66. II.Reg.VII,15. † 66 *miſericórdiam autem meam non diſpérgam ab eo;*

67 *neque nocébo in veritáte mea;*

† 68 *neque profanábo teſtaméntum meum:*

69 *& quæ procédunt de lábÿs meis, non fáciam írrita.*

† 70 *Semel iurâui in ſancto meo; Si Dauid méntiar.*

71 *Semen eius in ætérnum manébit:*

ꝟ.72. Pſalm.LXXI.5. & 7. † 72 *& thronus eius, ſicut ſol in conſpéctu meo;*

73 *÷ & :ſicut luna perfécta, in æternum;*

74 *& teſtis in cælo fidélis.*

DIAPSALMA.

† 75 Tu verò repulíſti & deſpexíſti

76 diſtulíſti Chriſtum tuum.

† 77 euertíſti teſtaméntum ſerui tui:

78 profanáſti in terra ſanctuárium eius.

ꝟ.79. Pſalm.LXXIX. 13.Iſai.V.5. † 79 deſtruxíſti omnes ſepes eius:

---

eorum flagellis & plagis caſtigabo: 66 at promiſſionem ipſi Dauidi à me miſericorditer datam non auferam ab eo; 67 nec iniuſtè agam, nec mentiar contra veritatem promiſſionum mearum: 68 neque violabo pactum meum cum eo initum; 69 & promiſſa quæ egrediuntur de labÿs meis, non mutabo, non irritabo. 70 Semel & irreuocabiliter cum iuramento per memetipſum & per ſanctitatem meam à promiſi: Nequaquam mentiar Dauidi. 71 Genus ſtirpis eius in æternum permanebit: 72 & ſolium regni eius coram me erit ſplendidum & æternum, ſicut Sol; 73 & in ætérnum erit ſicut Luna plena & perfecta, pleno lumine fulgens: 74 & horũ vterque Sol ſcilicet & Luna, tamquam teſtis fidelis durationis illius regni erit in cælo, id ſemper teſtificans. * 75 At nunc tu Deus repuliſti & nihili feciſti, 76 & iratus proieciſti regem noſtrum à te chriſmate vnctum; 77 & vidéris euertiſſe pactum initum cum ſeruo tuo Dauide: 78 & profanaſti conculcatum in terra ſanctum diadema & regiam coronam eius: 79 deſtruxiſti omnes ſepes, ſepta & ambitus murorũ

**Pauſatio aut immutatio muſicæ cantilenæ inter pſallendum.*

80 poſúiſti firmaméntum eius, formídinem.
† 81 diripuérunt eum omnes tranſeúntes viam:
82 factus eſt oppróbrium vicínis ſuis.
† 83 exaltáſti déxteram depriméntium eum:
84 lætificaſti omnes inimícos eius.
† 85 auertíſti adiutórium gládij eius:
86 & non es auxiliátus ei in bello.
† 87 deſtruxíſti eum ab emundatióne:
88 & ſedem eius in terra colliſiſti.
† 89 minoráſti dies témporis eius:
90 perfudíſti eum confuſióne.
DIAPSALMA.
† 91 Vſquequò Domine auértis, in finem?
92 exardéſcet ſicut ignis ira tua?
P. 91. Pſal. LXXXVIII. 3. † 93 Memoráre quæ mea ſubſtántia:
94 numquid enim vánè conſtituíſti ⁎ omnes: filios hóminum?

---

regni eius: 80 & effeciſti vt firmæ munitiones eius & propugnacula ad nos tuendos, modò deſtruerentur & verterentur in maiorem formidinem, cùm aditus pateat ad incurſionem & impetum hoſtilium armorum. 81 en diripuerunt eum & regnum eius omnes qui tranſeunt viam: 82 qui & opprobrio factus eſt vicinis ſuis. 83 extuliſti dexteram & potentiam omnium inimicorum, qui eum affligunt & conterunt: 84 & lætificaſti omnes inimicos eius. 85 nam & auertiſti ab eo adiutorium tuum, non adiuuando gladium eius: 86 & non es auxiliatus ei in prælio contra hoſtes ſuos: 87 deieciſti, diſſoluiſti & ceſſare feciſti eum & regnum ſuum à conſueta emundatione quæ fiebat in templo, cùm templum ipſum ſit iam deſtructum, iamque ceſſauerit omnis religioſus cultus; 88 & regale ſolium in terram colliſiſti & confregiſti. 89 abbreuiaſti dies temporis adoleſcentiæ eius, & florentis atque vigentis regij ſolij eius: 90 & perfudiſti eum ignominiâ turpiſſimâ. * 91 Vſquequò Domine, velut iratus te auertes à nobis, noſque auerſaberis perpetuonè? 92 vſquequò quaſi ignis exardebit contra nos indignatio tua? 93 Memento, quæſo, quæ & quàm fragilis ſit, & quantulæ ſit durationis ſubſiſtentia vitæ meæ: 94 numquid enim vanè & fruſtra creaſti & conſtituiſti in terra omnes filios Adam, vt tam miſerè perire debeamus?

*Pauſatio aut immutatio muſicæ cantilenæ inter pſallendum.

℣ 95. Pſal. XLIII. 11. † 95 quis eſt homo qui viuet,& non vidébit mortem ?
96 éruet ánimam ſuam de manu ínferi ?
DIAPSALMA.
℣ 97. Iſai. LV. 3. † 97 Vbi ſunt miſericordiæ tuæ antíquæ Domine;
98 ſicut iuráſti Dauid in veritáte tua ?
† 99 Memor eſto Dómine opprobrij ſeruorum tuorum
100 (quod contínui in ſinu meo) multárum géntium ;
† 101 quod exprobrauérunt inimici tui Domine,
102 quod exprobrauérunt, commutationem Chriſti tui.
† 103 Benedíctus Dominus in ætérnum. Fiat, fiat.

---

95 quis enim homo eſt qui viuat, & non inuenturus ſit tandem mortem ? 96 aut liberaturus ſit animam ſuam de manu & poteſtate inferni, ſi eò deuenerit ? * 97 Vbi ſunt, Dñe, miſericordiæ tuæ illæ antiquæ, 98 quas antiquitus cum iuramento promiſiſti Dauidi per tuam veritatem & fidem ? 99 Memento, quæſo, Dñe opprobrij quod iamdiu toleramus nos ſerui tui, 100 quod à multis gentibus profectũ ſuſtinui in ſinu & animo meo; 101 quo ſcilicet exprobrauerũt nobis inimici noſtri Domine; 102 quo exprobrauerunt, inquam, nobis, nempe commutationem & lapſum de priſtino ſtatu ampliſſimo tum Regis à te vncti; tum totius regni ſui. 103 In ætenum benedictione & laude dignus eſt Dominus. Amen, amen. Fiat, fiat: benedicatur & laudetur in æternum.

Pauſatio aut immutatio muſicæ cantilenæ inter pſallendum.

**Completus eſt ſecundùm Hæbreos tertius etiam liber Pſalmorum, qui cœpit à LXXII. Pſalmo.*

* Scholion Græcum in edit. Rom. LXX. Interp.

Orationes.

uſſ. 1 ERue Domine animas noſtras de manu inferi; qui pro nobis inferna fortiter confregiſti: vt tuas miſericordias decantantes, & à confuſione criminum, &

à morte perpetua liberemur. Qui cum Patre & Spiritu Sancto viuis & regnas Deus per omnia ſæcula ſæculorũ.

Breu. Mozarab. fol. 138. 147. 2 CHriſte Ieſu, Dei Filius admirabilis, cui nullus inter filios Dei nec æqualis extat nec ſimilis; ad te Domine precem noſtram dirigimus; vt miſericordiam quam póllicitus es ſeruare Sanctis, digneris prærogare conuerſis: ac ſic quæſumus nos moderámine díſciplinæ córrigas; vt clementiam in ira non auferas: nec profanetur teſtamentum tuum ob admiſſa facínora; ſed temperetur vltio miſeratione supernâ: & ipſe totum quod díſplicet, ábluas; qui peccatores ad te reuertentes iuſtificando glorificas: quique nos eſſe voluiſti ex nihilo id quod ſumus; ipſe concede vt cæleſtibus regnis *apti, tecum ſine fine viuamus. ℟. *Amen*. Per miſericordiam tuam Deus noſter: qui es benedictus & viuis & omnia regis in ſæcula ſæculorum. ℟. *Amen*.

*al. auſti.

fol. 185. 3 SAncte & miſericors Deus, qui glorificaris in conſilio Sanctorum; magnuſque metuendus ſuper omnes gentes potentíaliter exiſtens; quem Iacobus relicto Zebedæo patre ita ſecutus eſt; vt obnixè diligendo fieret electus in vita, mundus in conſcientia, probabilis in doctrina; poſtremò ita ſcientiam commendans ex opere, vt pro te truncato interíerit capite; quem pro ſe vel omnibus nouerat animam poſuiſſe: tu Domine precibus noſtris ſuo obtentu faue placatus: vt veniam noſtrorum mereamur apud te obtinére delictorum. ℟. *Amen*. Per miſericordiam tuam Deus noſter &c.

De S. Iacobo Apoſtolo.

Benedictio.

[CHriſtus Dominus] nos à malis actibus commutare dignetur in bonos: ac ſuâ pietate dignos effectos, Spiritu Sancto repletos, in regno ſuo ſolitâ miſeratione conſtituat. Quia ipſi eſt gloria & imperium cum æterno Patre & Spiritu Sancto in ſæcula ſæculorum. *Amen*.

Comment. huius Pſalmi tom. 7. S. Hieronymi.

Oratio

89 LXXXIX.

Oratio Moyſi hominis Dei.

Beda.

Senſus myſticus. *Non eſt dubitandum talia nomina titulis adhiberi; quæ textum pſalmorum interpretatione ſua dilucident. vnde meritò ad oſtendendam huius ſupplicationis efficaciam,* Moyſi *nomen apponitur: qui frequenter orando Dominum placauit iratum: qui etiam miniſter Teſtamenti Veteris, & Noui Propheta extitit. Et quia vtraque pſalmus iſte coniunxit; eius nomine titulatur: quod & ipſum duplici ſacramento præfulget:* Moyſes *quippe interpretatur* Adſumptus*; eo quòd de aquis à filia Pharaonis fuerit eleuatus: quod propter mare Rubrum, Iſraëlitas; propter Baptiſma ſignificat Chriſtianos. ALITER. Quia Pſalmiſta æternum antè ſæcula Deum, mundi factorem & gubernatorem, hominumque genus propter peccata morti obnoxium erat dicturus; quæ vtique omnia* Moyſe *narrante didicerat; non immeritò, quæ ab ipſo cognouerat, ipſius nomine conſecrauit.*

Moyſes *in prima ſectione incboat à laude Iudicis; beneficia eius breuiter poteſtatemque commemorans:* Domine refugium tu factus es nobis. *Deinde infirmitati noſtræ, quam & ipſe multis modis oſtendit, poſtulat ſubueniri:* Ne auertas hominem *& reliqua. Tertio, rogat aduentum Saluatoris ocyùs apparere; quem ſciebat humano generi profutura præſtare:* Dexteram tuam ſic notam fac *& reliqua.*

Feria V. ad Matutinum.

Euſebius Cæarienſis. *Iudæorum reiectio.*

S. Athanaſius. *Pſalmus in narratione* [&] *In oratione.*

Pſalmus ad meditandum & precandum.

Propheta. 1 DOMINE REFVGIVM FACTVS ES NOBIS A GENERATIONE IN GENERATIONEM.

INCIPIT LIBER QVARTVS PSALMORVM ſecundùm Hebræos.

Oratio Moſis viri Dei. PROPHETA. 1 Domine tu velut habitaculum quò confugeremus, fuiſti nobis per omnes ſæculorum æta-

Priuſ-

† 2· Priúſquam montes fierent, aut formarétur
terra & orbis,
3 à ſæculo & vſque in ſæculum tu es Deus.
† 4 ÷ Ne: auértas hóminem in humilitátem:
5 & dixiſti; *Conuertimini filij hominum*.
℣. 6. II. Petri III. 8. † 6 quóniam mille anni ante óculos tuos, tam-
† quam dies heſtérna quæ prætérijt, *&
cuſtódia in nocte.
7 Quæ pro níhilo habéntur, eórum anni erunt.
℣. 8. Pſal. CII. 15. † 8 mánè ÷ ſicut herba: tránſeat:
9 mánè flóreat & tránſeat:
10 véſperè décidat indúret & aréſcat.
† 11 Quia defécimus in ira tua:
12 & in furóre tuo turbáti ſumus.
† 13 poſuíſti iniquitátes noſtras in conſpéctu
tuo:

---

tes. 2 Antequam fierent montes & formaretur terra totuſque orbis, 3 ab omni ſæculo & in omne ſæculum tu es Deus. 4 Ne, quæſo, conuertas hominem in humilem abiectamque miſeriam, citiùs eum redigens in minutiſſimum puluerem in ſepulchro: 5 qui & dixiſti: *Conuertimini & ſemper ad me confugite ô filij Adam*. 6 Ne ergo hominem ita deprimas & conteras: nam mille anni, coram oculis tuis ſunt ſicut dies heſterna quæ iam pertranſijt, & ſicut vna paucarum horarum nocturna vigilia ex excubijs, quas viciſſim nocte cuſtodes vigiles agunt. 7 Sicut ea quæ pro nihilo habentur & nihili æſtimantur, ſic eorum anni erunt: 8 & ſicut herba quæ manè citò tranſeat in florem; 9 & eodem ipſo manè citò floreat, & à florido ſtatu tranſeat; 10 & ad eiuſdem diei veſperam citò cadat in terram, & obdureſcat & arida fiat: ſic nimirum breuiſſimo tempore homo ab ortu tranſit ad floridam & vigentem ætatem, tum moritur, eiuſque cadauer obduratur & fit aridum in ſepulchro. 11 Defecimus enim & ſic conſumpti ſumus per iuſtam iram tuam propter peccata noſtra: 12 & per indignationem tuam timore illo mortis conturbati ſumus. 13 iniquitates namque noſtras ante conſpectum

quó-

14 ſæculum noſtrum, in illuminatióne vultûs tui.

† 15 quóniam ómnes dies noſtri defecérunt:

16 ÷ & : in ira tua defécimus.

† 17 Anni noſtri ſicut aránea meditabúntur.

18 dies annórum noſtrórum in ipſis, ſeptuagínta anni:

† 19 ſi autem in potentátibus, octogínta anni:

20 & ámplius eórum labor & dolor:

† 21 quóniam ſuperuénit manſuetúdo, & corripiémur.

† 22 Quis nouit poteſtátem iræ tuæ?

23 & præ timóre tuo, iram tuam dinumeráre?

℣. 24. Ita cod. Alexandrinus & Apollinarius in Vatic coniungitur præcedenti ℣.

† 24 Dexteram tuam ſic notam fac:

25 & erudítos corde in ſapiéntia.

† 26 Conuértere Domine, vſquequò?

---

tuum poſuiſti ne traderes eas obliuioni, ſed punires: 14 & ſæculum noſtrum & vitæ noſtræ curriculum vnà cum ſuis negligentijs & erroribus expoſitum eſt in lucem vultûs tui contemplantis omnia. 15 omnes enim dies vitæ noſtræ tranſierunt & defecerunt: 16 & nos pariter defecimus & conſumpti ſumus per iram tuam. 17 Anni vitæ noſtræ laborioſi & inutiles, rectè conſiderabuntur & reputabuntur ſicut tela araneæ, quæ ſe euiſcerat dum inutilem telam facit. 18 porro dies annorum noſtrorum quibus viuimus, ſecundùm communem naturæ curſum anni ſunt ſeptuaginta: 19 ſi autem multùm, in potentioribus & valentioribus corporum conſtitutionibus ſunt octoginta: 20 & quod amplius annorum eſt, immò plurimũ eorũ cum labore tranſigitur ac dolore. 21 nam cùm nobis ſuperuenerit frigens, manſueta & placida ſenectus, tunc vt tardiùs & ineuitabili pœnâ mortis caſtigabimur, & hinc auolabimus. 22 Quis noſcit vim & fortitudinem iræ tuæ? 23 & quis præ timore tui & ſecundùm quòd timendus es, noſcit metiri ac comprehendere iram tuam, eiuſque effecta enumerare? 24 Ergo in hac ſic miſera conditione noſtra oſtende nobis dexteram potentiæ tuæ: 25 & oſtende exhibe & fac homines eruditos animo in cæleſti ſapientia, rerumque diuinarum & humanarũ verâ rectâque ſcientia. 26 Conuertere Domine ad nos

& de-

27 & deprecábilis eſto ſuper ſeruos tuos.

† 28 Repléti ſumus mánè miſericórdiâ tuâ:

29 & exſultáuimus & delectáti ſumus

30 omnibus diébus noſtris:

℣. 31. Ita cod. Alexandrinus.

† 31 lætáti ÷ ſumus:

32 pro diébus quibus nos humiliáſti;

33 annis, quibus vídimus mala.

† 34 Réſpice in ſeruos tuos & in ópera tua;

35 & dírige filios eórum.

† 36 & ſit ſplendor Domini Dei noſtri ſuper nos:

37 & ópera mánuum noſtrárum dírige ſuper nos:

℣. 38. Ita cod. Alexandrinus.

38 ⋇ & opus mánuum noſtrárum dírige:

---

benignus: nam vſquequò iratus eris? 27 & deprecabilis & exorabilis eſto ſuper ſeruos tuos. 28 Fac quæſo vt tibi vere dicere poſſimus, quòd repleti ſumus manè & citiſſimè miſericordiâ tuâ; 29 & exſultanter te laudauimus atque lætati ſumus 30 cunctis diebus vitæ noſtræ: 31 & quod è contrario lætati ſumus 32 pro portione & ratione illorum dierum, quibus nos humiliaſti & afflixiſti, 33 & pro portione & ratione illorum annorum, quibus plura mala ſumus experti. 34 Reſpice oculo benigno in ſeruos tuos, qui & opera ſunt manuum tuarum. 35 & rectâ viâ dirige filios eorumdem ſeruorum tuorum. 36 ſitque ſplendor & gratia tua Domini Dei noſtri erga nos: 37 & in nobis opera manuum noſtrarum ad certam voluntatis tuæ normam dirige: 38 opus, inquam, manuum noſtrarum ad te tu dirige firmiſſimè.

Orationes.

MS.

1 LVcíflui ſíderis ſator omnipotens Deus, qui nouam mundo lucem fugatâ nocte reſtituis; ſátia nos quæſumus renitente miſericordiâ tuâ: vt omnes peccatorum obſcuritates, te inluminante, pellamus. Per Dominum noſtrum Ieſum Chriſtum.

Breu. Mozarab. fol. 85.

2 CVſtodi nos Domine à generatione in progeniem: nec cum præſenti voluamur ſæculo, qui tuo iam inhæ-

inhæſimus fundamento : ſed miſeriarum noſtrarum conſolator exſurge ; & prouentu lætitiæ mœrores noſtros abſterge . [℟. *Amen*. Per miſericordiam tuam Deus noſter : qui es benedictus & viuis & omnia regis in ſæcula ſæculorum . ℟. *Amen* .]

fol. 116. 3 SIt ſplendor tuus , Domine , ſuper nos : & noſtrarum opera manuum tu dirige , tu concede: atque in ſeruos tuos propitius reſpice : & luce tuâ bonorum in nos operum gérmina dirige . [℟. *Amen*. Per miſericordiam tuam Deus noſter *&c.*]

fol. 99. 145. 4 ESto refugium noſtrum Domine ; plebemque tuam pátrio gubernaculo rege : ac ſicut ſæcula patrum tua ſenſerunt remedia ; ita noſtra in ſe tua intelligant beneficia . ℟. *Amen* . Per miſericordiam tuam Deus .

5 ROgamus te Domine Saluator noſter ; vt ſplendor tuus luceat in cordibus noſtris : vt eijcias à nobis tenebrarum impugnationes & ſordidas cogitationes; & & omnia peccata propellas de cordibus noſtris; vt illumines noſtras tenebras : vt fugiant tenebræ ; & habitet ſplendor lucis in cordibus noſtris . Cui ſit gloria in ſæcula ſæculorum. *Amen* .

Comment. huius Pſalm. tom. 7. S Hieronymi.

---

90 XC.

÷ *Laus cantici Dauid:*

Beda.

Laus Cantici , *diuina laudatio ;* Dauid , *ipſe propheta debet intelligi . Hunc hymnum dæmonibus pia confidentia ſemper opponimus : ut à nobis potiùs inde vincantur ; vnde* *contra *creatorem ſuum doloſè aliqua tentarunt .*

* Matth. IV. 6.

In prima parte Pſalmiſta profitetur omnem fideliſſimum diuina protectione vallari : Qui habitat in adiutorio . *Secunda, laudem Chriſto decantat :* Cadent à latere tuo mille . *Tertia , verba ſunt Patris ad omnem fidelem , quem in ſe deuotiſſimè ſperare cognoſcit ;*

& in mundo iſto defenſionem, & in futuro illi præmia compromittens: Quoniam in me ſperauit, liberabo eum.

Quotidie ad Completoriũ.

Euſebius Cæſarienſis. *Victoria Chriſti & omnis qui per eum perficitur.*

Pſalmus ad meditandum.

Propheta.

1 QVI HABITAT IN ADIVTORIO ALTISSIMI;
2 in protectióne Dei ∸ cæli: commorábitur:
3 dicet Domino; *Suſcépto meus ∸ es tu*:
† 4 *& reſúgium meum. Deus meus ſperábo in eum*:
℣. 5. Pſal. CXXIII. 7.
† 5 *quóniam ipſe liberáuit me de láqueo venántium,*
6 *& à verbo áſpero.*
† 7 Scápulis ſuis obumbrábit tibi:
8 & ſub pennis eius ſperábis.
† 9 Scuto circúmdabit te véritas eius:
℣. 10. Prouerb. III. 24.
10 non timébis à timóre noctúrno,
† 11 à ſagítta volánte in die,
12 à negótio perambulánte in ténebris,

Laus cantici inſpirata Dauidi. PROPHETA. 1 Qui pro ſua veluti habitatione continuâ habuerit auxilium & tutelam Dei excelſi; 2 & ſub protectione Dei creatoris cæli fuerit commoratus; 3 hic meritò ei dicet: *Tu es mei defenſor*, 4 *meumque refugium, ad quem in omni preſſura confugio: & Deus meus, in quem ſemper ſperabo.* 5 *nam ipſe Deus me liberauit ac liberabit de occulto laqueo inimicorum meorum, in modum venatorum me inſidioſè quærentium vt interficiant,* 6 *& de omni re turbulenta & aſpera & noxia.* 7 O homo qui degis ſub tutela & protectione Dei, ipſe Deus ſub ſuiſmet veluti humeris & inter ſuas axillas te obteget: 8 & tu ſub alis eius tutò ſperabis. 9 Veritas & fidelitas promiſſorum eius veluti ſcuto quodam vndique te circumdabit ac proteget: 10 & ſic non timebis à terriculo noctu, 11 nec à ſagitta iaculata & volante interdiu, 12 nec à quauis re térriſonâ ambulante in tenebris, teque

ab

13 ab incúrſu, & dæmónio meridiáno .
† 14 Cadent à látere tuo mille ;
15 & decem millia, à déxtris tuis :
16 ad te autem non appropinquábit .
† 17 Verùmtamen óculis tuis conſiderábis ;
℣.18. Pſalm.XXXVI. 34. 18 & retributiónem peccatórum vidébis :
† 19 *Quóniam tu es Domine ſpes mea .*
20 altiſſimum poſuíſti refúgium tuum .
† 21 Non accédet ad te malum :
22 & flagéllum non appropinquábit tabernáculo tuo :
℣.23. Matth.IV. 6. Lucæ IV.10. † 23 quóniam Angelis ſuis mandáuit de te ,
24 vt cuſtódiant te in ómnibus vijs tuis .
25 in mánibus portábunt te ;
† 26 ne fortè offéndas ad lápidem pedem tuum .
℣.26. Iob V. 23. 27 Super áſpidem & baſilíſcum ambulábis :
℣.27. Iob V. 22. † 28 ÷ & : conculcábis leonem & draconem .

---

terrefaciente , 13 nec à quouis occurſu malo & ruinâ, nec à dæmonio meridiano, manifeſtè apertéq; nocente veluti ſub meridiano Sole. 14 Ex aduerſarijs tuis cadent mille à latere tuo ſiniſtro; 15 & decem millia cadent à dextris tuis ; 16 ad te autem vllus è tanto numero & vlla aduerſitas non appropinquabit . 17 Verum etiam oculis tuis conſiderabis ; 18 & videbis retributionem condignam peccatorum & vltionem : 19 dixiſti enim , *Tu Domine es ſpes mea, in quo omnem poſui ſpem meam :* 20 ipſumque Deum altiſſimum habuiſti pro tuo refugio. 22 Non accedet ad te malum citra prouidentiam Dei ; 22 & quoduis flagellum non appropinquabit habitaculo tuo : 23 quia Angelis ſuis mandauit ſemperque mandabit curam tui , 24 vt te cuſtodiant in omnibus vijs tuis . 25 qui Angeli ſuis te manibus ſuſtollent atq; geſtabunt, 16 ne fortè ad lapidem impingat pes tuus . 27 Super aſpidem & baſiliſcum & venenatas beſtias innocuè calcabis & ambulabis : 28 & leonem ac draconem cæteraſque feras

DEVS. † 29 QVONIAM IN ME SPERAVIT, liberábo eum.

30 prótegam eum quóniam cognouit nomen meum.

℣. 31. Pſal. XLIX. 15. † 31 Clamábit ÷ ad: me, & ego exáudiam eum:

32 cum ipſo ſum in tribulatione:

33 erípiam eum, & glorificábo eum.

† 34 longitúdine diérum replébo eum:

35 & oſténdam illi ſalutare meum.

& immanes belluas conculcabis illæſus. 29 *DEVS*. Quandoquidem iſte homo in me ſperauit mihique adhæſit; etiam ego liberabo eum à malo; 30 meáq; defenſione tegam eum, agnouit enim diuinum numen meum. 31 Me inuocabit; & ego exaudiam illum: 32 eique ego adſum in quauis tribulatione: 33 & inde eximam eum & glorioſum reddam eum. 34 longitudine dierum, vitáque longæuâ implebo eum: 35 & tandem exhibebo ei illam, quam ego do ſalutem in vita ſempiterna atque beata.

Orationes.

Hil. 1 PRæſta nobis Domine, per inuocationem nominis tui, aſpidis & baſiliſci lethália venena calcare: vt oſtenſo nobis Salutari tuo, aduersùs inſidias inimici, ſpiritualis clypei vmbraculo muniamur. Per eumdem Dominum noſtrum Ieſum Chriſtum Filium tuum.

Serò ante cubitum.

Ex Horologio Græcorum in Apodipno. 2 DOmine Domine, qui nos liberaſti ab omni ſagitta volante in die; libera nos quoque ab omni negotio perambulante in tenebris: dignare nos autem & huius noctis curriculum ſine culpa pertranſire ac ſine tantatione malorum: & libera nos ab omni perturbatione atque formidine, quæ ex diabolo nobis adnáſcitur. Beneplacito ac benignitate vnigeniti Filij tui: cum quo benedictus es vnà cum ſanctiſſimo & bono & viuifico Spiritu tuo, nunc & ſemper & in ſæcula ſæculorum. *Amen*.

91 XCI.

Pſalmus cantici. In die Sabbati.

Beda.

Senſus myſticus.

Pſalmus *ſignificat opera ſpiritualia, quæ ſurſum tendunt ad Dominum: in his ſemper* cantare, *ideſt, Domino adiutori gratias agere debemus.* Dies *autem* Sabbati, Requies *interpretatur: per quam cõmonemur ab omni praua actione ceſſare; & futuram pariter* requiẽ *certiſſima deuotione ſperare. Arnobius ita dicit*: Die Sabbati inimici Domini pereunt; vt die Dominica amici Domini gratulentur: Sabbato enim iacet Dominus in ſepulchro mortuus; & die Dominica adoratur inter Angelos viuus. In hac re nimis profundæ factæ ſunt cogitationes eius; quas vir inſipiens non cognoſcit.

Primo ingreſſu Eccleſia loquitur; bonum eſſe commemorans laudes Domini dicere; quod inſipientem & irreligioſum profitetur ignorare: Bonum eſt confiteri Domino. *Secundo peccatores ſicut fœnum velociter aſſerit eſſe perituros*: Cùm exorti fuerint peccatores *& reliqua. Tertio, dicit iuſtos florere vt palmam; creſcere autem vt cedros Libani: ut & pertinaces metus corrigat; & deuotos fœlix promiſſio ſuſtollat*: Iuſtus vt palma florebit.

Sabbato ad Matutinum.

Euſebius Cæſarienſis. *De requie illa quæ ſecundùm Deum eſt.*

Pſalmus ad laudandum Deum.

Propheta.

ỳ 1. Pſal. CXLVI. 1.

1 BONVM EST CONFITERI DOMINO,
2 & pſallere nomini tuo Altíſſime:
† 3 ad annunciándum manè miſericordiã tuam,
& veritatem tuam per noctem,
† 4 in decachórdo pſaltério cum cántico in cíthara.

Pſalmus inſtrumento muſico incboante, & cantu vocis ſubſequente decantandus. Die Sabbati dicendus. PROPHETA. 1 Aequum & bonum ac ſalutare eſt tibi Domine fateri laudes tuas, 2 & canere ad honorem nominis tui ô Altiſſime: 3 vt annunciemus & prædicemus primo manè miſericordiam erga nos tuam, & annunciemus veritatem promiſſorum tuorum etiam noctu, 4 adiuncto muſico inſtrumento decem chordarum & pſalterio, cum ſuaui cantu, & ci-

Quia

† 5 Quia delectáſti me Domine in factúra tua :
6 ÷ &:in opéribus manuum tuárum exſultábo
† 7 Quàm magnificáta ſunt opera tua Domine!
℣. 8. Pſal. XXXIX. 6. Rom. XI. 33.
8 nimis profúndæ factæ ſunt cogitationes tuæ.
† 9 Vir inſipiens non cognoſcet;
10 & ſtultus non intélliget hæc :
† 11 cùm exórti fúerint peccatóres ſicut fœnum,
& apparúerint omnes qui operántur
iniquitátem ;
† 12 vt intéreant in ſæculum ÷ ſæculi :
13 Tu autem altíſſimus in ætérnum Domine.
℣. 14. [Ita cod. Alexandrinus.]
† 14 ⁎ Quòniam ecce inimíci Domine : quóniam
ecce inimíci tui períbunt :
15 & diſpergéntur omnes qui operántur iniqui-
tátem.
† 16 & exaltábitur ſicut vnicórnis cornu meum:
17 & ſenéctus mea in miſericórdia úberi.
† 18 Et deſpéxit óculus meus inimícos meos :

---

tharæ ſono. 5 Quoniam tu me Domine lætificaſti opere & fabricâ
mundi à te factâ : 6 idcirco & ego ex operibus manuum tuarum
exſultanter te laudabo. 7 O quàm magna & quàm magnificè facta
ſunt opera tua Domine! 8 & ò quàm valde profunda & imperſcru-
tabilia ſunt conſilia prouidentiæ tuæ, quibus mundum gubernas!
9 Vir inſipiens non cognoſcet hæc tam magnifica opera & profun-
da conſilia & iudicia Dei; 10 & ſtultus non intelliget hæc, 11 nem-
pe quòd cùm peccatores exorti fuerint & germinauerint quaſi herba,
quæ ſtatim creſcit & ſtatim areſcit ; & omnes qui quod iniquum
eſt faciunt, apparuerint florentes in mundo breuiſſimo tempore :
12 tum fiet vt conterantur & intereant in omnia ſæcula. 13 Tu
autem excelſus es in æternum ò Domine. 14 Nam ecce inimici hi
tui Domine, ecce, inquam, inimici hi tui peribunt; 15 & diſſipabun-
tur omnes, qui quod iniquum eſt faciunt. 16 meum verò robur à te
exaltabitur vt eleuatum & forte cornu monocerotis : 17 & ſenectus
mea exaltabitur pingui oleo vberis miſericordiæ tuæ. 18 Hinc & de-
ſpexit atque deſpiciet oculus meus inimicos meos mox perituros :

÷ &.

19 ÷ & : in inſurgéntibus in me
20 malignántibus áudiet áuris mea.
† 21 Iuſtus vt palma florébit :
22 ſicut cedrus Líbani multiplicábitur.
† 23 plantáti in domo Domini,
24 in átrijs dómûs Dei noſtri florébunt.
† 25 adhuc multiplicabúntur in ſenécta úberi :
26 & benè patiéntes erunt,
† 27 vt annúncient * quóniam rectus Dominus Deus noſter ;
℣. 28. Deute. XXXII. 4. 28 & non eſt iníquitas in eo.

---

19 & de his qui conſurgunt aduersùm me, 20 malignè operantibus audiet tandem auris mea iam perijſſe. 21 Iuſtus non vt fœnum ſed vt palma ſemper virens, ita florebit : 22 & veluti cedrus, quæ in monte Libano ad proceritatem maximam adoleſcit, ita multùm creſcet. 23 Eiuſmodi iuſti homines plantati in domo Domini, 24 ibi in atrijs Dei noſtri florebunt : 25 & ibi adhuc ampliùs multiplicabuntur & fructificabunt in ſenectute pingui & vberi atque vegetâ; 26 & benè affecti ac bene valentes erunt, 27 ad annunciandum ſemper ac prædicandum quòd rectus ſit Dominus Deus noſter, 28 & quòd in eo non ſit iniquitas vlla.

Orationes.

MSS. 1 EXſultatio æterna Sanctorum, Deus, qui iuſtos diuerſis bonorum refectos impendijs, florére in palmíferis atrijs immarceſcibiliter facis ; quæſumus vt remiſſis molibus delictorum, eorum nobis ſocietatem dignanter impertias. Per Dominum noſtrum.

Brev. Mozarab. fol. 118. 145. 2 BOnum eſt nos tibi Domino confiteri tuoque altiſſimo nomini pſallere : vt nos & confeſſio à periculis éruat; & pſallendi induſtria coram te gratiores exhibeat. ℟. *Amen*. Per miſericordiam tuam Deus noſter: qui es benedictus & viuis & omnia regis in ſæcula ſæculorum. ℟. *Amen*.

Sancti,

fol. 332. *De SS. Martyribus.*

3 SAncti, Domine, (Iulianus & Socij eius) vt palma in conſpectu tuo florent; plantati radicatique aſſiſtunt tuis in atrijs ſanctis; qui in martyrij certamine conſtituti, acquiſierunt de ſupplicio palmam victoriæ; & de morte in domo tua perpetuam gloriam. oramus ergo inclyte Deus vt eorum inluſtribus meritis, nobis ob facinora peccatorum veniam condonare digneris. ℟. *Amen*. Per miſericordiam tuam Deus noſter *&c.*

Comment. huius Pſalm. tom. 7. S. Hieronymi.

4 ORamus te Domine vt quæ audiuimus opere compleamus; & verba vertamus in opera: vt qui hîc plantati ſumus in domo tua, in atrio Chriſti floreamus. Cui ſit gloria in ſæcula ſæculorum. *Amen.*

---

92 # XCII.

÷ Laus cantici ipſi Dauid. In die ante Sabbatum, quando fundata eſt terra;

Beda.

Senſus myſticus.

Canticum *ad laudem Diuinitatis*; Ipſi Dauid *ad Chriſtum conuenienter aptatur. Quæritur autem quomodo* in die ante Sabbatum *id eſt ſexta feria* terram *dicat* fundatam; *cùm legatur in Geneſi tertio die aridam apparuiſſe? ſed hic* terram, *hominem debemus accipere, cui dicitur*; Terra es; & in terram ibis. *Qui ſicut à Creatore Deo ſexta die factus eſt; ita & ſexta ætate ſæculi ab eodem Deo ex ſemine Dauid à Creatore fundatus eſt; tunc enim* terra fundata eſt; *quando in eo humani generis *firmata eſt credulitas. & ideo* Laus *ſanctæ Incarnationis eius, pſalmi iſtius contextione cantatur.*

* al. formata.

Primus locus eſt à pulchritudine ipſius, Dominus regnauit *& reliqua. Deinde à fortitudine*: [Induit Dominus fortitudinem.] *Tertio ab operibus*: [Etenim firmauit orbem terræ.] *Quarto à poteſtate*: [Parata ſedes tua.] *Quinto à laudibus vniuerſitatis*: [Eleuauerunt flumina.] *Sexto à veritate dictorum*: [Teſtimonia tua.] *Poſtremo a laude ipſius domus, quam decet eterna exſultatione gaudere.* [Domum tuam.] *Quidam codices habent*; In die ante Sabbatum quo inhabitata eſt terra: *quod hiſtoriæ magis congruere videtur: quia priùs quidem* terra fundata, *ſed* ſexta Sabbati *eſt animalium gregibus atque ipſius hominis* inhabitatione

tione *perfecta: quo etiam die Dominus hominē paradiſo,* [*in*] *quo in principio conſtituerat, per lignum crucis reſtituit*; Hodie, *inquit*, mecum eris in paradiſo.

Dominica ad Matutinum.

Euſebius Cæſarienſis. *Hymnus regni Chriſti ſuper primo eius aduentu.*

Pſalmus ad laudandum Deum.

Propheta.

1 DOMINVS REGNAVIT; DECOREM INDVTVS EST:

℣. 1. Pſal. XCV. 10. XCVI. 1. XCVIII. 1. CIII. 1.

2 indútus eſt Dominus fortitúdinem, & præcinxit ſe:

† 3 étenim firmáuit orbem ÷ terræ: qui non commouébitur.

℣. 4. Pſalm. XLIV. 7.

† 4 Paráta ſedes tua ex tunc:

5 à ſæculo tu es.

† 6 Eleuauérunt flúmina Domine:

7 eleuauérunt flúmina vocem ſuam:

† 8 ⁜ eleuauérunt flumina fluctus ſuos:

℣. 8. Ita cod. Alexandrinus.

† 9 à vócibus aquárum multárũ * mirabiles elatiónes maris:

10 mirábilis in altis Dominus.

Laus cantici inſpirata Dauidi. Cantanda in die ante Sabbatum, id eſt, feria ſexta; qua die ſtabiliter habitata fuit terra, conditis ipſa die Adamo & Eua. PROPHETA. 1 Dominus proprio iure in toto mundo regnauit & regnat: decoraque gloriâ ceu veſtimento indutus eſt. 2 indutus eſt Dominus, inquam, omnipotenti fortitudine; eaque ſe quodammodo accinxit: 3 ipſe namque totum hunc orbem terræ firmum fecit, qui numquam ſuo loco mouebitur. 4 Firmiter apparatum eſt ſolium regni tui ſupra mundum totum Dñe ab ipſo exordio creationis; 5 & ab æterno tu es Deus. 6 Suſtulerunt flumina Domine, 7 ſuſtulerunt, inquam, flumina ſonitum & ſtrepitum ſuum; 8 ſuſtulerunt mirabiliter flumina ſonoros fluctus ſuos: 9 & propter voces & ſtrepitus multarum aquarum, grandes ſunt & admirabiles tumidi illi & eleuati fluctus maris: 10 ſed in mirabilibus operibus creatis admirabilis apparet Dominus Creator eorum, qui in excelſis habitat. 11 Hæc omnia creata quæ præ-

✝ 11 Teſtimónia tua credibília facta ſunt nimis :
12 domum tuam decet ſanctitúdo, Domine, in longitúdinem diérum .

---

clarum nobis dant teſtimonium potentiæ, & diuinitatis tuæ, fide digna facta ſunt valde : & maximè valde digna facta ſunt oracula tua illa veriſſima, quibus reuelaſti & teſtificatus es te eſſe mundi creatorem atque rectorem . 12 domum igitur tuam Domine decet ſanctitas in longitudinem dierum, vt in ea te ſemper ſanctè colamus .

Orationes .

MSS. 1 DOmine omnipotens, qui Paternâ præcinctus virtute, cælum, mare, terramque locaſti ; exaudi ſúpplices tuos : & da credulitatem in teſtimonijs tuis : indue nos fortitudine & decórâ ſanctificatione . Qui cum eodem Deo Patre & Spiritu Sancto viuis *&c.*

Breu. Mozarab. fol. 214. 2 TEſtimoniorum tuorum Domine efficiamur hæredes ; quæ nobis facta ſunt credibilia : ſint noſtræ meditationi aſſidua ; vt ſunt fidei veritate ſincera : atque ita noſtro conſummentur opere ; ſicut proferuntur ex ore : regant conſolatione mœrentes ; ac promptiores ad te faciant auditores . ℟. *Amen* . Per miſericordiam tuam Deus noſter : qui es benedictus & viuis & omnia regis in ſæcula ſæculorum . ℟. *Amen* .

fol. 231. 3 MIrabilia ſunt teſtimonia tua Domine Deus ; quibus Vnigenitus Filius tuus regnat vniuerſæ terræ : præſta ergo nobis : vt qui reuelatâ facie gloriam eius ſpeculamur ; à dextris eius in iudicio conlocemur. ℟. *Amen* . Per miſericordiam tuam Deus noſter *&c.*

fol. 234. 4 TEſtimonia tua Domine, quæ nobis facta ſunt credibilia, ſint noſtræ meditationi aſſidua ; vt ſunt fidei veritate ſincera : atque ita noſtro conſummentur opere ; ſicut proferuntur ex ore : regant conſolatione mœrentes, ac promptiores efficiant. ℟. *Amen* . Per miſericordiam tuam Deus noſter *&c.*

Domine

fol.236. 5 DOmine qui fortitudine indúeris, & virtute præcíngeris; paratos nos fac ante ſedem maieſtatis tuæ; vt ex tunc & à ſæculo tuum nomen magnificemus: ac propitiare in terris digneris; qui es mirabilis in excelſis. ℟. *Amen*. Per miſericordiam tuam Deus *&c.*

fol.24. 6 DOmine, cuius eſt regnum potentiâ terribile, & præcinctum virtute; quem flumina doctorum eleuatis vocibus laudant; & mirabilia maris concelebrant; excita potentiam tuam & brachij tui terribilem fortitudinem: quæ cónterat iugum noſtræ ſeruitutis, miſerorum colla prementis; noſtraſque fatigatas confortet manus; debilia róboret genua; conualéſcere puſillanimes faciat: nec vltra ſit quod timeamus ex inimico; quia propter ſaluationem noſtram venire credimus noſtrum pijſſimum redemptorem. [℟. *Amen*. Per miſericordiam tuam tuam Deus noſter *&c.*]

Comment. huius Pſalm. tom. 7. S. Hieronymi. 7 IN Eccleſia tua Domine, quam exhibuiſti tibi non habentem maculam aut rugam, nos digneris mundos ac ſplendidos cuſtodire; nec pólluere Baptiſmi gratiam; per quod in te renati ſumus ad vitam. Quia tibi eſt cum æterno Patre & Spiritu Sancto honor & gloria in ſæcula ſæculorum. *Amen*.

---

93 XCIII.

÷ *Pſalmus ipſi Dauid. Quartâ Sabbati;*

Beda.

Senſus myſticus. Quarta Sabbati, *eſt à* Sabbato quarta feria: *qua die Dominus luminaria cæli creauit. Hoc aptandum eſt ſanctis viris cæleſti in terra conuerſatione lucentibus: de quibus eſt pſalmus iſte dicturus.*

Reſpiciens Propheta inſipientium corda turbari, quaſi Deo mortalia non curante, quando impios proſperari, & iuſtos cernebant affligi; in prima parte Dominum rogat vt ritribuat ſuperbis; per quos mundum tali æſtimatione cognouerat eſſe vitiatum: Deus vltionum Dominus. *Secunda, ipſos increpat, qui ſtulta blaſphemia Deum*

putant humana non videre ; dum ipſe creaturis ſuis intelligentiam præſtet & ſenſum ; beatum deputans illum qui mundi fœlicitate calcata , in diuina reuerentia perſeuerat : Intelligite inſipientes *& reliqua. Tertia , ad eorum animos inuitandos, ſibi dicit Dominum fuiſſe refugium , & futurum vindicem fore peccantium:* Quis conſurget mihi aduerſùs malignantes ?

Feria VI. ad Vigilias.

Euſebius Cæſarienſis. *De perſecutionibus contra Eccleſiam.*

Pſalmus ad precandum.

Propheta.

1 DEVS VLTIONVM DOMINVS, DEVS VLTIONVM LIBERE EGIT.

2 Exaltáre qui iúdicas terram :

℣. 2. Pſalm. VII. 7. LVI. 6.

† 3 redde retributiónem ſupérbis.

4 Vſquequò peccatóres, Domine,

† 5 vſquequò peccatóres gloriabúntur ?

6 effabúntur ÷ & : loquéntur iniquitátem ?

℣. 6. Iudæ 15.

† 7 ※ loquéntur : omnes qui operántur iniuſtítiam ?

8 Pópulum tuum Domine humiliauérunt :

† 9 & hæreditátem tuam vexauérunt.

10 víduam & áduenam interfecérunt :

† 11 & pupíllos occidérunt.

Pſalmus Dauidi inſpiratus. Decantandus quarta feria , quæ eſt quarta dies poſt Sabbatum . PROPHETA . 1 Deus ſcelerum vltor , Deus ſcelerum vltor, inquam , liberè palamque egit in vlciſcendis iniurijs ſuorũ nemine prohibente. 2 Excelſum te eſſe oſtende ô iudex terræ : 3 & condignam redde retributionem ſuperbis hiſce infidelibus qui nos conculcant. 4 Quouſque peccatores ô Domine : 5 quouſque peccatores gloriabuntur exſultantes de fœlicitate ſua ? 6 quouſque effutient & loquentur quod iniquum eſt ? 7 quouſque inquam , ſic loquentur omnes qui operibus ſuis tuam legem tranſgrediuntur? 8 Ecce Domine populum hunc tuum in humilem contemptamque conditionem abiecerunt : 9 noſque, quos peculiari & veluti hæreditario poſſides, multis malis afflixerunt. 10 viduam & aduenam humano auxilio deſtitutos interfecerunt : 11 & pupillos

& dixé-

ꝟ.12. Pſalm.IX,ꝟ11, 13. † 12 & dixérunt; *Non vidébit Dóminus*; *nec intelliget Deus Iacób*.

† 13 Intellígite inſipiéntes in pópulo;& ſtulti aliquándo ſápite.

ꝟ.14. Exod.IV.11. † 14 Qui plantáuit aurem, non audiet?

15 aut qui finxit óculum,non conſiderat?

† 16 qui córripit gentes,non árguet?

17 qui docet hóminem ſcientiam?

† 18 Dominus ſcit cogitatiónes hóminum quóniam vanæ ſunt.

† 19 Beatus homo quem ÷ tu: erudíeris Domine;

20 & de lege tua docúeris eum:

† 21 vt mítiges ei à diébus malis;

22 donec fodiátur peccatóri fóuea.

† 23 Quia non repéllet Dominus plebem ſuam;

24 & hæreditátem ſuam non derelínquet:

---

paternâ defenſione orbatos occiderunt. 12 & dixerunt, *Non vide-*
bit nos Dominus: neque nos intelliget & cognoſcet Deus, in quem
Iacobi natio credit. 13 Quin potiùs vos nunc intelligite ò inſipien-
tes in populo; & vos ſtulti aliquando diſcite & rectè prudenterque
ſapite. 14 Annè qui ingenuit vobis aurem, vos non audiet? 15 an
verò qui formauit vobis oculũ, vos non videbit,& non conſiderabit?
16 annè qui gentes omnes flagello correptionis érudit vt peccata
deuitent, peccata veſtra non redarguet & non caſtigabit? 17 an
qui docet hominem ſcientiam, vos veſtraque ignorabit? 18 Cogno-
ſcit profectò Dominus etiam cogitationes ipſas hominum quòd va-
næ ſint. 19 Fœlix & beatus homo ille quem tu ipſe erudieris Do-
mine: 20 & quem tu docueris de rebus diuinis & bonis moribus re-
uelatis in lege tua; 21 vt eâ inſtitutione edoctum, patientem facias
eum & mitem in diebus malis & afflictionis, 22 dum interim pec-
catori fodiatur fouea, & demum tandem infodiatur inferno. 23
Nam profectò à ſuâ protectione non abijciet Dominus populum
ſuum; 24 & quos ſibi in hæreditatem aſſumpſit, non deſeret;

quo-

† 25 quoadúſque iuſtítia conuertátur in iudi-
cium :
† 26 & qui iuxta illam, omnes qui recto ſunt
corde.
÷ *DIAPSALMA* :
† 27 Quis conſúrget mihi aduérsùs malignantes ?
28 ÷ aut: quis ſtabit mecum aduérsùs operan-
tes iniquitátem ?
† 29 Niſi quia Dominus adiúuit me;
30 páulò mínùs habitaſſet in inférno ánima
mea.
† 31 ſi dicébam; *Motus eſt pes meus* : miſericórdia
tua Domine adiuábat me.
† 32 Secúndùm multitúdinem dolórum meórum
in corde meo, conſolatiónes tuæ læti-
ficauérunt ánimam meam.
† 33 numquid adhaéret tibi ſedes iniquitátis,
34 qui fingis labórem in præcepto ?
† 35 Captábunt in animam iúſtî;

---

25 quoaduſq; eiuſdem Dei iuſtitia ſæpè occulta, vertatur in apertum manifeſtumque iudicium; 26 & quoaduſque iuxta illam iuſtitiam fuerint, eique adhæſerint omnes qui recto ſunt corde.*27 Quis conſurget pro me aduersùs malignantes ? 28 aut quis conſiſtet mecum aduersùs eos qui operantur inique ? 29 Niſi Dominus auxiliatus fuiſſet mihi, 30 parum abfuiſſet quin iam habitaſſet in inferno anima mea. 31 Si quando dicebam, *Vacillauit pes meus* : miſericordia tua Domine me adiuuabat & ſuſtentabat. 32 Domine pro proportione multorum dolorum & anxiatum cogitationum animi mei tuæ me conſolationes lætificauerunt & delectauerunt. 33 numquid enim iniquum eſt tibi ſolium & regimen vt iubeas omnem nos ſubire laborem in præcepto tuo ſeruando ſine vlla prorſus retributione atque conſolatione? 35 Inſtar quidem aucupum capturam parabunt iniuſti aduersùs animam & vitam iuſti vt eum capiant &

**Pauſatio aut immutatio muſicæ cantilenæ inter pſallendum.*

& ſan-

36 & ſanguinem innocéntem condemnábunt.
† *37* & factus eſt mihi Dominus in refúgium;
38 & Deus meus in adiutórium ſpei meæ.
† *39* & reddet illis iniquitátem ipſorum:
40 & in malítia eorum diſpérdet eos:
41 ※ diſpérdet illos: Dominus Deus noſter.

interfeciant: *36* & ſanguinem innoxium condemnabunt morte vt effundatur. *37* ſed Dominus vt ſemper fuit ita ſemper mihi erit refugium ad quem confugio; *38* & Deus meus ſemper fuit ſemperque adiutor erit ſpei meæ; ſemperque mihi in ſe ſperanti auxiliabitur. *39* & è contrario reddet illis ſupplicia condigna iniquitatĩ ipſorum; *40* eoſque propter malitiam ipſorum perire faciet, *41* ipſos, inquã, Dñus Deus noſter perire faciet ſummo æternoque ſupplicio.

Orationes.

MSS. 1 ERudi nos Domine beneuolentiâ legis tuæ: & eſto nobis in tribulatione refugium; qui homini prudenter inſinuas ſcientiam ne delinquat. Per Dominum.

Breu. Mozarab. fol. 99. 145. 247. 2 NOn repellas Domine plebem quam mercatus es; nec derelinquas hæreditatem pro qua in Cruce adpenſus es: ſed quouſque iuſtitia nunc occulta, manifeſto cláreat in iudicio; pietate porrectâ nos rege: & ſecundùm multitudinem dolorum noſtrorum, tuâ nos lætifica exhortatione: vt qui dolorem nunc fingis in præcepto; futuro requiem nobis concedas in ſæculo. ℞. *Amen*. Per miſericordiam tuam Deus noſter: qui es benedictus & viuis & omnia regis in ſæcula ſæculorum. ℞. *Amen*.

fol. 190. 3 DA nobis Domine poſſibilitatis optabilem facultatem; quò valeamus & aduersùs malignantes conſurgere; & malignantium ſermonibus contraíre: ac ſicut operantibus contra [te] iniquitatem parata eſt fouea; ita credentibus nobis præparetur in cæleſtibus regnis manſio glorioſa. ℞. *Amen*. Per miſericordiam tuam Deus noſter *&c.*

Exaltare

folio 81. De paſſione Domini.

4 EXaltare Domine qui iudicas terram: & qui vltionem reddis ſuperbis, pietatis medelam impertíre redemptis: & ipſe prærоga miſericordiam reis; qui pro nobis es cruci adiudicatus ab impijs. [℟. *Amen*. Per miſericordiam tuam Deus noſter &c.]

---

94 XCIV.

÷ *Laus cantici ipſi Dauid*:

Beda.

Senſus myſticus.

Laus *deuotionem vocis*; canticum *hilaritatem mentis*; Ipſi Dauid *Chriſto Saluatori noſtro deſignat: vt videlicet conuenientes, non in delectationibus vanis, ſed in Domino exſultemus.*

*Præuidens Propheta Iudæos Chriſto poſſe reſiſtere; primo ingreſſu populos eorum ad pſalmodiam inuitat; laudes Domini dulciſſima * veritate deſcribens*: Venite exſultemus Domino. *Secundo, ipſe Dominus loquitur, ne cor ſuum idem populus induret: ne eis contingat quod patribus eorum; qui non meruerunt terram repromiſſionis intrare*: Nolite obdurare corda veſtra.

*al. varietate.

Quotidie ad Vigilias.

Euſebius Cæſarienſis. *Vocatio Iudæorum, & eorumdem repudiatio.*

S. Athanaſius. *Pſalmus hortatorius & velut imperans.*

Pſalmus inuitatorius ad laudem Dei.

Propheta.

1 VENITE, EXSVLTEMVS DOMINO;
2 iubilémus Deo ſalutári noſtro;
† 3 præoccupémus fáciem eius in confeſſióne;
4 ÷ &: in pſalmis iubilémus ei:
† 5 quóniam Deus magnus Dominus;

v. 5. Pſalm. XCV. 4.

Laus cantici inſpirata Dauidi. *PROPHETA*. 1 Venite fideles omnes; exſultemus de Domino; 2 iubilemus in honorem Dei Saluatoris noſtri; 3 ante omnia veniamus in conſpectum eius cum profeſſione beneficiorum quæ ab illo accepimus, & cum actione gratiarum; 4 & cum canticis iubilemus in honorem eius: 5 quia

& rex

6 & rex magnus ſuper omnes deos:
† 7 quia in manu eius ſunt omnes fines terræ;
8 & altitúdines móntium ipſius ſunt:
† 9 quóniam ipſius eſt mare, & ipſe fecit illud;
10 & ſiccam manus eius formauérunt.
† 11 Venite adorémus & procidámus
12 ÷ & : plorémus ante Dominum qui fecit nos:
† 13 quia ipſe eſt ÷ Dóminus: Deus noſter;
ỹ. 14. 15. Pſal. LXXVIII. 13. LXXIX. 2. XCI. 15. — 14 & nos pópulus páſcuæ eius,
15 & oues mánûs eius.
ỹ. 16 Hebr. III. 7. IV. 7. — † 16 Hódie ſi vocem eius audiéritis;
ỹ. 17. Num. XX. 13. — † 17 nolíte obduráre corda veſtra *ſicut in Irritatióne,
ỹ. 18. Exod. XVII. 7. — 18 ſecundùm diem Tentationis in deſerto.

In cod. Vatic. poſt ỹ. 6. extat hic alius, quem etiam habet Editio Romana.
Quoniam non repellet Dominus plebem ſuam.

Dominus eſt Deus verus & magnus, 6 & rex magnus ſuper omnes
falſos deos Gentium; * & quia Dominus non abijciet à ſe nos po-
pulum ſuum: 7 & quia in eius manu & poteſtate ſunt omnes
termini terræ; 8 & ipſius ſunt excelſi montes: 9 & quia ipſius
eſt mare; ipſe enim fecit illud: 10 & aridam & ſiccam terram
manus eius omnipotentes formauerunt. 11 Venite ergo adoremus
eum, & flectamus genua & incurui procumbamus ei: 12 & plore-
mus coram Domino qui fecit nos: 13 nam ipſe eſt Dominus Deus
noſter: 14 nos verò ſumus populus quem ipſe paſcit; 15 & ſumus
oues quas propriâ ſua manu deducit. 16 Si hoc die & tempore vo-
cem eius audieritis; 17 ne obduretis corda veſtra fallaciâ peccati &
incredulitate, vt diſcedatis à Deo viuo, quemadmodum in illo lo-
co aquarum Contradictionis in deſerto Sin: vbi quidam ex ijs qui
profecti erant ex Aegypto, licèt audiuiſſent vocem Domini, irritaue-
runt tamen & exacerbauerunt Moſen, eo quòd non eſſet ibi aqua;
18 illius alterius diei inſtar, in quo longè antè ſimiliter tentauerant
Dòminum in eodē deſerto in Raphidim, dicentes; *Eſt ne Dominus*

DEVS. 19 VBI TENTAVERVNT ME patres veſtri:
℣. 19. Num. XIV. 22. 20 probauérunt ⋇ me: & vidérunt ópera mea.
℣. 21. Num. XIV. 34. † 21 Quadragínta annis offénſus fui generatióni illi:
22 & dixi; *Semper hi errant corde.*
† 23 Et iſti non cognouérunt vias meas:
℣. 24. Hebr. IV. 3. 24 vt iurâui in ira mea; *Si introibunt in requiem meam.*

---

in nobis, an non? 19 *DEVS.* In eo deſerto tentauerunt me patres veſtri, murmurantes & dubitantes de prouidentia meâ: 20 volueruntque probare & explorare potentiam meam; & viderunt etiam admirabilia opera mea quadraginta annis. 21 Propter quod quadraginta annos & proximus quidem adfui protectione meâ, ſed infenſus fui huic generi hominum qui peccauerunt: 22 & dixi, *Hi de populo meo aberrant ſemper corde ſuo.* 23 & hi certè noluerunt cognoſcere ac tenere vias rationeſque viuendi, quas ego præceperam eis vt peruenirent ad bonam illam terram à me ipſis promiſſam: 24 quibus propterea iuraui in ira mea, dicens; *Hi propter incredulitatem ſuam non introibunt in requiem meam, id eſt, in terram illam promiſſam in qua requieturi, & quietam tranquillamque ducturi erant vitam ſuam.*

Orationes.

Miſs. 1 SAlutare exímium omnium populorum Domine, reſpice propitius ſuper oues gregis tui: eiſque impértiens ſal prudentiæ; introducere eaſdem innóxias ſempiternam digneris in requiem. Qui cum Patre & Spiritu Sancto viuis & regnas Deus per omnia ſæcula.

Breu. Mozarab. fol. 74. 99. 247. 2 PRæoccupantes faciem tuam Domine in confeſſione; & in pſalmis tibi debitâ modulatione iubilantes, adoramus ac prócidimus ante te, ploratu interno & gemitu deprecantes: vt quia tu feciſti nos, & tu es Deus noſter; nos populum tuum pius Dominus prótegas, & oues paſcuæ tuæ paſtor ſollicitus attendas: tribuaſque his gratiam, pro quibus animam poſuiſti. ℟. *Amen.* Per miſericordiam tuam Deus noſter: qui es be-

es benedictus & viuis & omnia regis in ſæcula ſæculorum. ℟. *Amen.*

Fol. 195. 3 DOmine, qui populo tuo in quadragenarium numerum annorum proximus fuiſti; præſta Eccleſiæ tuæ quam acquiſiſti pretio ſanguinis tui; vt corde non errent: ſed infuſione Sancti Spiritûs illam reple; & eam tibi adſocia in æterna beatitudine. ℟. *Amen*. Per miſericordiam tuam Deus noſter *&c.*

---

95 XCV.

÷ *Canticum ipſi Dauid. Quando domus ædificabatur poſt captiuitatem:*

Beda.

Senſus myſticus. *Quantum ad litteram, tempus ſignificat illud cùm Babylonia à* captiuitate *laxata, Templum Hieroſolymis reſtauratum eſt. Sed ſpiritualiter, deſtructa* domus ædificatur; quando poſt captiuitatem *peccati, anima viam veritatis receperit.* domus *enim iſta, id eſt, vniuerſalis Eccleſia, in qua Chriſtus inhabitat, viuis lapidibus ſemper exſtruitur; donec ad finem ſæculi prædeſtinatorum numerus impleatur.*

In prima parte pſalmi commonet Propheta generalitatem cantare Domino, & in toto orbe prædicare Dominicæ Incarnationis aduentum: quoniam ſuper omnes deos verus eſt Dominus; Cantate Domino *& reliqua. Secunda, diuerſas admonet gentes, vt primò ſemetipſos offerant; poſtea munera prædicationis exſoluant: Domini aduentum vtrumque commemorans; vel quo iudicatus à mundo, vel quo iudicaturus eſt mundum:* Afferte Domino patriæ gentium.

Feria VI. ad Vigilias. Euſebius Cæſarienſis. *Vocatio Gentium, & Chriſti aduentus.*
S. Athanaſius. *Pſalmus hortatorius & velut imperans.*

Pſalmus ad laudandum Deum.

Propheta. ℣. 1. Pſal. XXXII. 3. XCVII. 1.

1 CANTATE DOMINO CANTICVM NOVVM;

Canticum inſpiratum Dauidi in reductione Arcæ Dominicæ ex domo Obededom in Hieruſalem. Quod cantari congruè iuſſit Eſdras quando ſancta Dei Domus reædificabatur poſt captiuitatem Babyloniam. PROPHETA. 1 Canite nouum canticum in honorem Do-

V.2. I.Paralip.XVI. 23.

2 cantáte Domino omnis terra :
† 3 cantáte Domino ÷ & : benedícite nómini eius :
† 4 annunciáte de die in diem ſalutare eius :
5 annunciáte inter Géntes glóriam eius ;
6 in ómnibus pópulis mirabília eius ,
† 7 quóniam magnus Dominus & laudábilis nimis ,

V.8. Pſal.XCIV.3.

8 terríbilis eſt ſuper omnes deos :
† 9 quóniam omnes dij Géntium dæmónia :
10 Dominus autem cælos fecit .
† 11 Confeſſio & pulchritúdo in conſpéctu eius :
12 ſanctimónia & magnificéntia in Sanctificatióne eius .
† 13 Afférte Domino pátriæ Géntium ,

V.14. Ps.XXVIII.2.

14 afférte Domino glóriam & honórem :
15 afferte Domino glóriam nómini eius .
† 16 Tóllite hóſtias, & introíte in átria eius :
17 adoráte Dominum in átrio ſancto eius .

---

mini ; 2 canite Domino omnes qui habitatis terram : 3 canite , inquam , in honorem Domini : & benedicite & laudate Diuinum numen eius : 4 ſingulis diebus euangelizate , id eſt, bonum nuncium afferte datam eſſe ab eo uobis ſalutem: 5 eiuſdem Dei gloriam narrate inter Gentes ; 6 & inter omnes populos narrate admirabilia opera eius . 7 nam magnus eſt Dominus & laudabilis valde ; 8 terribilis Ipſe prę omnibus falſis dijs Gentium : 9 omnes enim dij Gentiũ nihil ſunt niſi ſculptilia receptacula dæmonum: 10 at Dñus eſt is qui condidit cælos & quidquid cælorum ambitu continetur. 11 Itaq; coram ipſo in Sanctuario ſuo ſit gloria & confeſſio laudum eius: 12 ſanctitas quoque morum & magnum decus & gloriatio ſit in eo loco ſancto eius 13 Afferte Domino familiæ Gentium , 14 afferte, Inquam , Domino gloriam & honorem, confitentes ipſum ſolum eſſe verum Deum : 15 afferte Domino dignam gloriam nomini eius . 16 Sumite munera & ſacrificia farinacia ; & introite in atria templi eius ad conſpectum eius : 17 & proſternite vos & ado-

Com-

† 18 Commoueátur à fácie eius vniuérſa terra.

℣.19. Pſalm.XCII.1.
19 dícite in Géntibus ∸ quia: Dominus regnáuit.

† 20 étenim corréxit orbem terræ qui non commouébitur:

21 iudicábit pópulos in æquitáte.

† 22 Lætén tur cæli, & exſúltet terra;

23 commoueátur mare, & plenitúdo eius;

24 gaudébunt campi & ómnia quæ in eis ſunt;

† 25 tunc exſultábunt ómnia ligna ſiluárum

℣.25 Pſal.XCVII.9.
26 à fácie Domini; quia venit,

27 quóniam venit iudicáre terram:

† 28 iudicábit orbem ∸ terræ: in æquitáte;

29 & pópulos in veritáte ſua.

---

rate Dominum in atrio ſancto eius. 18 Permoueantur & timeant ſibi à conſpectu eius omnes qui habitant in terra. 19 quare dicite inter gentes omnes quòd Dominus Chriſtus regnauit poſt lignum, id eſt, poſt mortem ſuam in cruce, ſolutâ captiuitatê, quâ homines deuicti ſub diaboli tenebantur imperio: 20 nam & ipſe depravatum orbem terræ ad veram religionem firmiter correxit: qui orbis numquam ampliùs de eadem vera religione dimouebitur; quia numquam vera fides Chriſtiana deficiet vſque ad conſummationem ſæculi: 21 & dicite etiã quòd idem ipſe Dominus iudicaturus eſt populos omnes cum æquiſſimâ rectitudine iuſtitiæ. 22 Lætentur ergo cæli cum cælitibus; & gaudio exſultet terra cum terrigenis; 23 permoueatur, reſonet & tonet mare cum inſulanis & nauigantibus ſuis, & quidquid in eo mari continetur; 24 gaudeant & campi cum hominibus agreſtibus & omnia quæ in eis ſunt; 25 exſultent & tunc in laudibus omnes arbores ſyluarum cum ſylueſtribus hominibus 26 ad conſpectum ſcilicet Domini; quia iam iam ipſe venturus eſt; 27 quia, inquam, ipſe iam iam venturus eſt ad iudicandam terram: 28 nam ipſe iudicabit totũ orbem terræ cum iuſtitia; 29 & populos omnes iudicabit ſecundùm veritatem promiſſionum & comminationum ſuarum, quibus ſe dixit redditurum vnicuique ſecundùm opera illius.

Orationes.

MSS. 1 FActor cæli, terræque creator Deus; quem omnis terra cantici noui modulatione perſultat: precamur, vt ſicut te à ligno regnantem ſupplices confitemur; ita amiſſo omni Gentilitatis errore, futuri aduentûs tui gloriam intentis ſenſibus præſtolemur. Qui cum Patre & Spiritu Sancto viuis & regnas Deus per omnia ſæcula ſæculorum. *Amen.*

Apud Ludolphum de Saxonia. 2 FActor cæli, terræque creator Deus; cui omnis terra cantici noui modulationem perſoluit; precamur vt obediens tibi populus, in æquitate & veritate perſeueret: & qui negligenter delinquimus; miſericorditer à te corrigamur. Per Dñm noſtrum Ieſum Chriſtũ.

Breu. Mozarab. fol. 101. 138. 3 TE Deum pſallendo benedicimus; ac precámur vt nullo obſtaculo à tuo prohibeamur officio: quique verò te Dominum confitemur; ditari tuo munere indulgentiæ ſentiamus. ℞. *Amen.* Per miſericordiam tuam Deus noſter: qui es benedictus & viuis & omnia regis in ſæcula ſæculorum. ℞. *Amen.*

fol. 232. *De Paſſione Domini.* 4 CAntet tibi Domine omnis terra canticum nouum; quia redemiſti per ſanguinem Filij tui Domini noſtri Ieſu Chriſti omnem mundum: vt qui in mortem eius conſepulti ſumus; infinitâ cum eo lætitiâ exſultemus. ℞. *Amen.* Per miſericordiam tuam Deus noſter &c.

fol. 14. 5 GAudent campi, vtique aduentûs tui iocunditate perfuſi: & ideo quæſumus vt qui inſenſibilia aduentûs tui gaudia in te viuentia cómprobas; ſenſibiles nos in aduentu tui iudicij coronandos attollas. ℞. *Amen.* Per miſericordiam tuam Deus noſter &c.

fol. 47. 6 CAntet tibi nouum canticum numeroſitas redemptorum. noua feciſti miracula: nouum lumen ortum ex Virgine; quod tamen Deitati non erat nouum, ſed nouum eſt inſolito monſtrato miraculo: nouum regenerationis myſterium; in quo totum ínnouas mundum: noua genera virtutum in curatione ægrorum:

nouus

nouus humilitatis ac patientiæ modus in ſuperbia perſequentium: nouum ſtupendumque genus virtutis in gloria reſurgentis: noua humanis viſibus tuæ oſtenditur maieſtatis poteſtas; cùm verum hominem ad cælorum ſublimitatem deportas. concede pro quibus tam noua miracula glorioſus ópifex indidiſti; hos & veſtigiorum tuorum ſequaces; & gloriæ facias cohæredes: atque melodiam carminis, nec non inter Sanctorum fragóres, & noſtras voces admíſceas perſtrepentes. ℟. *Amen*. Per miſericordiam tuam Deus noſter *&c.*

Benedictio.

Comment. huius Pſalm. tom. 7. S. Hieronymi.

DOminus nobis timorem nominis ſui tribuens; præſtare dignetur, vt in illo tremendo Iudicij tempore non collocemur in ſiniſtro numero; qui nos redemptos eius ſanguine confitemur. Ipſi gloria cum æterno Patre & Spiritu Sancto in ſæcula ſæculorum. *Amen*.

---

96 XCVI.

÷ *Huic Dauìd; quando terra eius reſtituta eſt:*

Beda.

Senſus myſticus.

Ipſi Dauid *ad Chriſtum refertur*: terram eius reſtitutam, *vel reſurrectionem carnis, quam ex Virgine ſumpſit, intellige, vel peccatores quoslibet ad eum poſt peccata reuerſos; ſicut factum eſt in Iudæis, qui Dominicæ crucifixionis piaculum pœnitendo diluerunt.*

In primo membro pſalmi Propheta per reſurrectionem Domini, virtutes eius diuerſa prædicatione deſcribens; idolorum cultores digna increpatione redarguit: Dominus regnauit; exſultet terra. *Secundo, ad Dominum verba conuertit; gaudens Eccleſiam authori ſuo credidiſſe: & monens fideles, in Domino lætari; quia ſoleat eos a prauorum liberare preſſuris:* Audiuit & læcata eſt Sion.

Feria VI. ad Vigilias.

Euſebius Cæſarienſis. *Hymnus regni* [al. *aduentus*] *Chriſti ſuper ſecundo* [al. *primo*] *eiuſdem aduentu.*

S. Athanaſius. *Pſalmus hortatorius & velut imperans.* [item.] *Glorìationis in Domino.*

Pſalmus

Pſalmus ad laudandum Chriſtum.

Propheta. 1 DOMINVS REGNAVIT, EXSVLTET TERRA;
℣.1. Pſal.XCII.1.
2 læténtur inſulæ multæ.
† 3 Nubes & calígo in circúitu eius:
℣.4. Pſ.LXXXVIII.15. 4 iuſtítia & iudícium corréctio ſedis eius.
† 5 ignis ante ipſum præcédet:
6 & inflammábit in circúitu inimícos eius.
† 7 illuxérunt fúlgura eius orbi ÷ terræ:
8 vidit & commóta eſt terra:
† 9 montes ſicut cera fluxérunt ※ à fácie Domini:
10 à fácie Dómini omnis terra:
℣.11. Pſal.XXI.32. XLIX.6. † 11 annunciauérunt cæli iuſtítiam eius:
12 & vidérunt omnes pópuli glóriam eius.
℣.13. Exod.XX.4. Leuit.XXVI.1. Deuter.V.8. † 13 Cõfundántur omnes qui adórant ſculptília,
14 & qui gloriántur in ſimulácris ÷ ſuis:
℣.15. Hebr.1.6. † 15 adoráte eum omnes Angeli ÷ eius:

Pſalmus inſpiratus Dauidi: quando reſtituta eſt ei terra ſua. S. *PROPHETA.* 1 Dominus regnauit: proinde exſultet terra: 2 & inſularum multitudo lætetur. 3 Nubes & caligo circùm ipſum ſunt: 4 iuſtitia & iudicium rectiſſimum ſunt veluti firmamentum in quo erigitur regale ſolium eius. 5 ignis ante eum præibit; 6 & circumquaque flammis exuret inimicos eius; 7 cùm nimirum ſplendentia fulgura eius apparuerint orbi terræ; 8 & ea fulgura viderit terra, ac timore concuſſa fuerit atque contremuerit, 9 & cùm montes à conſpectu Domini ſicut cera præſente igne, tabefacti fuerint & colliquefacti; 10 & à conſpectu dominatoris vniuerſæ terræ omnis terra tremuerit; 11 & cùm cæli annunciauerint iuſtitiam eius; 12 viderintque omnes populi gloriam eius. 13 Pudore ergo perfundantur vniuerſi qui adorant ſculptilia, illiſque deſeruiunt, 14 & qui in idolis ſuis gloriantur. 15 & vos omnes Angeli Dei ipſum adorate. 16 Ciuitas Sion & Ieruſalem audiuit verum Dominum regnare, & idolo-

Audíuit

16 Audíuit & lætáta eſt Sión :
† 17 & exſultauérunt filiæ Iúdæ
18 propter iudícia tua Domine :
† 19 quóniam tu Dominus altíſſimus ſuper omnem terram :
20 nimis exaltátus es ſuper omnes deos.
℣. 21. Amos V. 15. Rom. XII. 9. † 21 Qui dilígitis Dominum, odíte malum :
22 cuſtódit ∸ Dóminus : animas ſanctórum ſuórum :
23 de manu peccatóris liberábit eos.
℣. 24. Pſalm. CXI. 4. † 24 Lux orta eſt iuſto ;
25 & rectis corde lætitia.
† 26 Lætámini iuſti in Domino :
27 & confitémini memóriæ ſanctificationis eius.

---

latras confundi, & lætata eſt : 17 & gaudio exſultauerunt reliquæ vrbes terræ Iudææ 18 propter iuſta iudicia tua Domine. 19 tu enim Dominus altiſſimus & ſupremus es ſuper totam terram; 20 & vehementer eleuatus es ſuper omnes falſos deos Gentium. 21 Propterea qui Dominum diligitis, odite malum omne quod ille odio habet ; 22 nam Dominus animas ſeruorum ſuorum piè ſancteque viuentium cuſtodit ; 23 & de manu & poteſtate peccatoris & impiorum eos liberabit 24 Lux diuinæ illuſtrationis circumfulgens vndique oborta eſt homini iuſto : 25 & ijs qui non prauo ſed recto ſunt corde, affulſit & effuſa eſt vera lætitia. 26 Lætamini igitur iuſti in Domino, qui dono ſuo dat vobis omnem cauſam lætitiæ veſtræ : 27 & fatemini ei dignas quantum poteſtis laudes in quacumque commemoratione ſacratiſſimæ ſanctitatis eius ; & quotieſcumque animos veſtros reuocatis ad memoriam eius, qui ſanctus eſt, ſanctoſque vos facit gratiâ ſuâ.

Orationes.

MSS. 1 CVſtos animarum ſanctarum Deus, cuius regnum eſt pars perfecta iuſtorum ; concede Propheticas Euangelicaſque coruſcationes pectoribus noſtris íníeri : & ſi quid obtectum velámine priſco reperítur, Spiritu

Sancto reuelante pandatur. Per Dominum noſtrum Ieſum Chriſtum Filium tuum: qui tecum viuit & regnat Deus in vnitate eiuſdem Spiritûs Sancti per omnia.

Breu. Moʒarab. 2 fol. 101.

DEus, cuius in regno credentium terra exſultat; cuius iuſtitiam cæli annunciant; cuius dominationem Angelorum legiones adorant; cuſtodi ſeruorum tuorum animas: ac ne peccati authorem ſequentes intereamus, tu libera; tu protege; tu conſerua: vt cùm ante faciem tuam ignis comburens præíerit; non nos meritorum pœna exurendos accipiat; ſed clementia creatoris vt viuamus eripiat. ℟. *Amen.* Per miſericordiam tuam Deus noſter: quí es benedictus & viuis & omnia regis in ſæcula ſæculorum. ℟. *Amen.*

Benedictio.

Comment. huius Pſalmi tom. 7. S. Hieronymi.

DOminus nobis præſtare dignetur; vt eius lumine noſtris cordibus oriente, mereamur ab eo de præſentibus erui; cuius ſumus Baptiſmo à noxijs originalibus liberati. Ipſi gloria cum æterno Patre & Spiritu Sancto in ſæcula ſæculorum. *Amen.*

---

97 XCVII.

Pſalmus ÷ *ipſi Dauid:*

Beda.

Senſus myſticus.

Titulus iſte refertur ad Dominum Chriſtum: de cuius vtroque aduentu pſalmus hic dicturus eſt.

Per totum pſalmum Propheta loquitur. In prima parte commonet populum Chriſtianum, cantici noui exſultatione lætari; quando mirabilis eſt Chriſti conceſſus aduentus: Cantate Domino canticum nouum *&* *reliqua. Secunda, diuerſis modis vberiùs dicit eſſe gaudendum; quia deſideratus iuſtis ſit iudex in fine venturus;* Iubilate Deo omnis terrà *&* *reliqua.*

Sabbato ad Vigilias.

Euſebius Cæſarienſis. *Vocatio Gentium, & Chriſti aduentus.* [al. *Hymnus regni Chriſti.*]

S. Athanaſius. *Pſalmus hortatorius & velut imperans.*

Pſalmus

Pſalmus triumphalis ad laudandum Chriſtum.

Prophet.1. 1 CANTATE DOMINO CANTICVM NOVVM, QVIA MIRABILIA FECIT:

℣.1. Pſal. XXXII.3.

℣.2.3. Iſai. LII.10. LXIII.5.

† 2 ſaluáuit ſibi déxtera eius

3 & bráchium ſanctum eius.

† 4 Notum fecit Dominus ſalutare ſuum in conſpéctu Géntium:

5 reueláuit iuſtítiam ſuam.

† 6 recordatus eſt miſericórdiæ ſuæ;

7 & veritátis ſuæ dómui Iſraël.

℣.8. Iſai. LII.10.

† 8 vidérunt omnes términi terræ ſalutare Dei noſtri.

† 9 Iubilate Deo omnis terra:

10 cantate & exſultate & pſállite.

† 11 pſállite Dominó in cíthara ⋇ in cíthara: & voce pſalmi:

12 in tubis ÷ ductílibus: & voce tubæ córneæ.

† 13 Iubiláte in conſpéctu regis Domini;

Pſalmus Dauidi inſpiratus. *PROPHETA.* 1 Canite Domino nouum canticum: nam Dñus opera fecit admiranda: 2 dum ſua ipſius dextera ſalutem dedit mundo perdito; 3 & ipſiuſmet Domini brachiũ & robur omnipotens hanc attulit ſalutem. 4 Notam fecit Dñus omnibus ſalutem hanc quam ipſe tribuit, coram omnibus gentibus: 5 ſuamq; reuelauit iuſtitiam, quâ iuſtos facit peccatores ex iniuſtis. 6 qua in re memorem ſe oſtendit miſericordiæ ſuæ, 7 & veritatis fidelium promiſſorum ſuorum Iſraeliticæ genti datorum. 8 & ſic viderunt omnes in omnibus finibus terræ ſalutem hanc mundo allatam à Deo noſtro. 9 Iubilate ergo in honorem Domini omnes qui habitatis in terra; 10 canite, exſultate gaudio, & pſallite: 11 pſallite in honorem Domini cum cithara, cum cithara, inquam, adiunctâ quoque voce veſtri carminis 12 vnà cum tubis ex ducto fuſoque metallo, & clangore buccinæ corneæ. 13 Iubilate coram Rege

℣. 14. Pſal. XCV. 11. 14 mouceátur mare & plenitúdo eius,
15 orbis ÷ terrárum: & qui hábitant in eo;
† 16 flúmina plaudent manu ſimul,
℣. 17. 18. Ita cod. Alexandrius. 17 montes exſultábunt,
18 à conſpéctu Domini: quóniam venit iudicáre terram:
† 19 iudicábit orbem ÷ terrárum; in iuſtítia;
20 & pópulos in æquitáte.

In cod. Vaticano ℣. 17. ſic legitur. Montes exſultabunt, quoniam venit iudicare terram.

---

omnium Domino; 14 & præ gaudio permoueatur, reſonet ac tonet mare & quidquid continetur in eo, 15 totuſque orbis terræ & qui eum inhabitant; 16 flumina manu plaudant pariter, 17 monteſque laudibus exſultent 18 ob aſpectum præſentiamq; Domini: quia iam iam venturus eſt ad iudicandum terram. 19 qui iudicabit orbem terrę cum iuſtitia; 20 & populos omnes iudicabit cum æquiſſimâ rectitudine.

Orationes.

MSS. 1 IMmitte Domine ſalutare tuum mentibus noſtris; qui reuelaſti iuſtitiam tuam Gentibus vniuerſis: vt qui quondam iudicari veniſti pro perditis; miſericordiam cùm iudicaturus aduéneris, pro quibus iudicatus es, largiaris. Qui cum Patre & Spiritu Sancto viuis & regnas Deus per omnia ſæcula ſæculorum *Amen.*

Brev. Mozarab. fol. 101. 145. & 247. 2 LIberet nos Domine dextera tua: imperioque tuo flecte arrogantium corda: vt Gentes veritatis aduentu clareſcant; & oſtenſam ſibi ſalutem cordis humilitate ſuſcipiant. ℟. *Amen*. Per miſericordiam tuam Deus noſter: qui es benedictus & viuis & omnia regis in ſæcula ſæculorum. ℟. *Amen*.

fol. 231. 3 IVbilet te, Domine omnis terra; pſalmum cantet, exſultet, pſallat nomini tuo; cuius nomen eſt admirabile & præclarum. concede ergo Eccleſiæ tuæ precibus; vt quos in fide vocas, in tentatione non déſeras;

ras: & qui tibi iubilum pérſonant laudis; in ſæculum premium mereantur æternæ beatitudinis in futurum. ℟. *Amen*. Per miſericordiam tuam Deus noſter *&c.*

fol.237. 4 IVbilat te Domine omnis terra & vniuerſi qui habitant in eo: tibi flumina plaudent manibus; inuicem tibi doctorum ora non ſolùm ſermonis obſequuntur officio; ſed etiam ſtudia bonorum operum deſeruiunt famulatu. concede itaque Deus noſter: vt vtraque in nobis te authore præualeant laude, iugis & indefeſſa meditatio, & ſanctæ conuerſationis ſincera religio intemerata. ℟. *Amen*. Per miſericordiam tuam *&c.*

fol.7. 5 DEus, cui omnis terra præcónans iubilat laudem; cuius gloriam canorâ pſalmi conclámat voce; cuiuſque terribilem in tuis operibus fatetur virtutem; notum fácito ſalutare tuum: in conſpectu omnium noſtrorum reuela iuſtitiam tuam; quâ poſsímus te noſtrum agnoſcere creatorem; & eſto memor miſericordiæ tuæ; quâ noſtrorum críminum mereamur inuenire remiſſionem: vt videntes ſalutare tuum, iubilemus tibi hymnum; cantemus in exſultatione pſalmum; & pérfrui mereamur tuæ beatitudinis præmio.[℟. *Amen*. Per miſericordiam tuam Deus noſter *&c.*]

fol. 55. 345. 6 DOmine, quem ex homine natum homines conſpexerunt; & prædictum fines terræ viderunt; qui ante aliqua tempora prædictus es vocibus Prophetarum; & in tempore viſus, glorificatus es módulis populorum; concede propitius vaſa nos tua tibi permanére mundiſſima: vt lucis author nos & iugiter illuſtres; & indefinenter inhabites. ℟. *Amen*. Per miſericordiam tuam Deus noſter *&c.*

fol.37. 7 DEus, qui notum feciſti in populis ſalutare tuum; ante conſpectum Gentium reuelando iuſtitiam tuam; miſerationum tuarum nobis copiam manifeſta: vt qui ſalutaris tui notitiâ releuamur; reuelatione iuſtitiæ conſolemur. ℟. *Amen*. Per miſericordiam tuam Deus noſter *&c.*

Decantet

fol 361. *De S. Maria.*

8 DEcantet tibi Domine omnis creatura canticum nouũ; qui in Virgine Maria oſtendiſti nouæ parturitionis miraculum; vt fœmina circúmdaret virum; & Virgo ſine viri coitu virilem páreret ſexum; præſta igitur nobis eius ſuffragio tuéri in ſæculo; qui te partu édidit incorrupto: vt mens noſtra fulgóre Sancti Spiritûs vegetata, ita amorem dilectionis tuæ concipiat; vt bonorũ ſemper actuum partúriat incrementa. ℟. *Amen.* Per miſericordiam tuam Deus noſter &c.

---

98 XCVIII.

÷ *Pſalmus ipſi Dauid;*

Beda.

Senſus myſticus.

Dauid, *Chriſtum accipe; cuius honor in hoc pſalmo poteſtaſque cantatur. In prima ſectione commonet Propheta vniuerſos populos Chriſto Domino confiteri; quia iudicium & iuſtitiam fecerit in Iacob;* Dominus regnauit, iraſcantur populi & *cætera. Secunda, commonet plebem adorare Dominũ Saluatorem; qui Moyſi & Aaron & Samueli propitius extiterit, vtpotè præcepta eius ſeruantibus: vnde exaltandum & adorandum dicit eſſe Dominum; qui fideles ſuos exaudire dignatus eſt:* Exaltate Dominum Deum noſtrum: [& adorate ſcabellum pedum eius.]

Sabbato ad Vigilias.

Euſebius Cæſarienſis. *Hymnus regni Chriſti.*

S. Athanaſius, *Pſalmus gloriationis in Domino.*

Pſalmus ad laudandum Chriſtum.

Propheta. ℣. 1. Pſal. XCII. 1. XCVI. 1. ℣. 2. Pſal. LXXIX. 2.

1 DOMINVS REGNAVIT, IRASCANTVR POPVLI:

2 qui ſedet ſuper Cherubìm, moueátur terra.

Pſalmus inſpiratus Dauidi. PROPHETA. 1 Dominus regnauit; quantumuis iraſcantur infideles populi: 2 qui præſidet Cherubinis in cęlo, eos maieſtate ſuâ in infinitum ſuperans, & ſedere videtur ſuper figuras Cherubim Propitiatorij Arcæ fœderis in templo, is inquâ regnauit; etiamſi concutiantur & perturbentur habitatores terræ.

Domi-

† 3 Dominus in Siòn magnus & excélſus ſuper
omnes pópulos.
† 4 Confiteántur nomini tuo magno:
5 ∴ quóniam: terríbile & ſanctum eſt;
6 & honor regis iudicium díligit.
† 7 tu paráſti directiónes:
8 iudícium & iuſtítiam in Iacòb tu fecíſti.
† 9 Exaltáte Dominum Deum noſtrum:
10 & adoráte ſcabéllum pedum eius;
℣. 11. Ita cod. Alexandrinus.
11 quóniam ſanctum eſt.
† 12 Móyſes & Aaròn in Sacerdótibus eius,
13 & Samuèl inter eos qui inuocant nomen
eíus,
† 14 inuocábant Dominum, & ipſe exaudiébat
eos:
℣. 15. Exod. XXXIII, 9.
15 in colúmna nubis loquebátur ad eos:

In cod. Vaticano à ℣. 10. ſic diſtinguitur.
Et adorate ſcabellum pedum eius.
Sanctus eſt Moyſes & Aaron in Sacerdotibus eius.

---

3 Magnus agnoſcitur in Sion Dominus, qui & excelſus eſt ſuper omnes populos. 4 Vniuerſi fateantur laudes dignas nomini illi tuo magno Diuinitatis tuæ Domine; 5 quia tremendum eſt & ſanctum; 6 & quia honor & imperium tuæ regiæ maieſtatis iuſtum diligit iudicium. 7 tu enim firmiter apparaſti & conſtituiſti directiones, quæ æqua & recta ſunt conſtituens: 8 & in populo Iſraëlitico ex ſtirpe Iacobi, tu condidiſti ius & iuſtitiam. 9 Excelſum eſſe prædicate Dñum Deum noſtrum: 10 & proſternite vos & adorate ad ſcabellum pedum eius, 11 quia ſanctum eſt; ſanctiſſimus enim eſt Dominus Deus noſter. 12 Moſes & Aaron præclariſſimi ex Sacerdotibus eius, 13 & Samuel præſtantiſſimus inter eos qui inuocant nomen eius; 14 hi; inquam, inuocabant Dominum; & ipſe exaudiebat eos: 15 & è nube quæ præ ſe ferebat formam columnæ erectæ ſuper Tabernaculum ſanctũ in deſerto: alloquebatur ipſos Moſen & Aaron:

custo-

† 16 cuſtodiébant teſtimónia eius,
17 & præcéptum quod dedit illis.
† 18 Domine Deus noſter tu exaudiébas eos:
19 Deus ÷ tu: propítius fuíſti eis,
20 & vlcíſcens in ÷ omnes: adinuentiónes eórum.
† 21 Exaltáte Dominum Deum noſtrum:
22 & adoráte in monte ſancto eius:
23 quóniam ſanctus Dominus Deus noſter.

---

16 eo quòd obſeruarent diuina mandata eius, quæ hominibus teſtificantur voluntatem & iuſſum Dei, 17 & præcepta eius ſeruarent, quæ dederat illis. 18 Dñe Deus noſter tu exaudiebas eos: 19 tu Deus propitius fuiſti illis; 20 & fuiſti vltor ſupèr omnibus adinuentionibus & iniurijs quas alij excogitabant in perniciem eorum. 21 Conſimiliter ergo & vos excelſum eſſe prædicate Dominum Deum noſtrum: 22 cumque proſtrati adorate & inuocate in monte ſancto eius; eſt enim ſacroſanctus Dominus Deus noſter.

Orationes.

MSS. 1 SVblimis throni Domine, te oramus & quæſumus: vt columnâ nobis luminis refulgente; modum Sacerdotalis ordinis, te cuſtode ſeruemus. Per Dominum.

Breu. Mozarab. fol. 47. 2 REdemptor noſter Domine, qui ſuper omnem altitudinem excelſus, & in Sion agnóſceris magnus; credulitatem Eccleſiæ tuæ in te, ámplians pérfice; & populos in eius ſinceritate fac coaléſcere: vt nomen tuum, quod magnum eſt, confitentes; ac regiæ gloriæ honorem tibi, fidei ſeruitute offerentes; tu nos miſeratus de excelſo próſpice: & ab hac humilitate terrarum in manſionibus commúta cælorum. ℟. *Amen*. Per miſericordiam tuam Deus noſter: qui es benedictus & viuis & omnia regis in ſæcula ſæculorum. ℟. *Amen*.

Benedictio.

Comment. huius Pſalm. tom. 7. S. Hieronymi. DOminus nobis præſtare dignetur, vt modum Sacerdotalis ordinis cum ſanctitate perfectâ tenentes;

tes; quæ ſtudemus agere de bono, ipſe perducere dignetur ad effectum.

---

99 XCIX.

Pſalmus in confeſſione.

Beda.

Cùm frequenter in pſalmis poſita ſit pro rerum opportunitate Confeſſio; *hic tamen in titulo ſingulariter adſcribitur: quia totus hic pſalmus ad vtraſque pertinet* Confeſſiones, *&* *Pœnitentiæ videlicet & Laudis.*

In prima parte pſalmi propheta commonet vniuerſitatem, Dominum exſultando laudare: Iubilate Deo omnis terra. *Et ne ſemper hoc genere confeſſionis vtendum crederes; ſecunda, nos promittit delictorum pœnitentes, indulgentiæ ipſius poſſe portas intrare*: Introite portas eius & *cætera.*

Euſebius Cæſarienſis. *Vocatio Gentium.*

S. Athanaſius. *Pſalmus iubili.*

Dominaca ad Matutinum: & Sabbato ad Vigilias.

Pſalmus ad laudandum Deum.

Propheta. 1 IVBILATE DEO OMNIS TERRA:
2 ſeruíte Domino in lætítia.
† 3 Introíte in conſpéctu eius in exſultatióne.
† 4 ſcitóte quóniam Dominus ipſe eſt Deus:
5 ipſe fecit nos;& non ipſi nos:
v. 6. Pſal. LXXVIII. 13. XCIV. 7. † 6 pópulus eius, & oues paſcuæ eius.
7 Introíte portas eius in confeſſióne,

Pſalmus in confeſſione diuinæ laudis. PROPHETA. 1 Iubilate in honorem Domini Dei omnes qui inhabitatis terram: 2 & ſeruire Domino cum vera animi lætitia. 3 Venite in conſpectum eius cum laude & exſultatione. 4 & agnoſcite quòd ipſe ſummus Dominus eſt ille Deus noſter qui nos peculiariter regit; 5 & quòd ipſe nos cùm nō eſſemus condidit;& non nos ipſi fecimus nos:6 & quòd nos ſumus peculiaris populus eius, & oues paſcentes in terra ſua noſtris paſcuis deſtinatā. 7 Ingredimini portas templi eius cum profeſſione

8 atria eius in hymnis.
9 Confitémini illi:
✝ 10 laudáte nomen eius quoniam ſuáuis ∻ eſt: Dominus:
11 in æternum miſericordia eius:
12 & vſque in generationem & generationem veritas eius.

& actione gratiarum: 8 & intrate atria eius cum laudibus. 9 Profitemini illi debitas gratiarum actiones, 10 & nomen eius laudate quia benignus eſt Dominus; 11 & quia in æternum duratura eſt miſericordia eius; 12 & vſque ad omnes ætates & omnia ſæcula duratura eſt veritas & conſtantia promiſſorum eius.

Orationes.

MSS.

1 IVbilamus tibi æterne Domine in lætitia & exſultatione, poſcentes; vt dum portæ pectorum noſtrorum in tuis laudibus reſerantur; ſemper ad miſericordiam veritatémque pandantur. Per Dominum.

Breu. Mozarab. fol. 101.

2 LAudemus Domine nomen tuum; quoniam ſuauis es: & vt os noſtrum tuis impleatur affatibus, cor noſtrum inſtíges: tua proinde nos prótegat miſericordia; quâ *prolætetur nos in æternum veritas manifeſta. ℟. *Amen*. Per miſericordiam tuam Deus noſter: qui es benedictus & viuis & omnia regis in ſæcula ſæculorum. ℟. *Amen*.

fol. 203.

3 SEruientes tibi Domine in timore, intremus portas tuas in confeſſione, & atria tua in hymnis confeſſionum: laudemus nomen tuum; quoniam ſuauis es: atque vt os noſtrum dilatetur in tuis laudibus; cor noſtrum inſtíges; & in ſæculum * procellet veritas infinita. ℟. *Amen*. Per miſericordiam tuam Deus noſter &c.

Benedictio.

Comment. huius Pſalm. tom. 7. S. Hieronymi.

4 DOminus nobis præſtare dignetur; vt ab ipſo facti, ab ipſo redempti, mereamur & in lætitia ſempiterna

terna

ternã iubilum exſultationis cum gratiarum actione concínere. Ipſi gloria cum æterno Patre & Spiritu Sancto in ſæcula ſæculorum. *Amen.*

---

100 C.

Pſalmus ÷ *ipſi: Dauid.*

Beda.

Senſus myſticus. *Titulus notus eſt: & ipſe pſalmus in forma perfectæ ſanctitatis incluſus; qui centenarium fructum debeat exſpectare præmiorum.*

In prima parte pſalmi Eccleſia dicit cantare ſe Domino miſericordiam & iudicium, conſortiaque refugere peſſimorum: Miſericordiam & iudicium cantabo tibi Domine. *Secunda, ſe aſſerit diligere fideles; & eorum cohabitatione gaudere: dæmones autem cum ſuis immiſſionibus de ſuo corde repellere; quos nouit cum Dei famulis portionem non habere:* Oculi mei ad fideles terræ *& reliqua.*

Sabbato ad Vigilias.

Euſebius Cæarienſis. *Hymnus eius qui ſecundùm Deum perfectus eſt.*

Exemplar ſanctæ conuerſationis.

Pſalmus ad meditandum.

Propheta. 1 MISERICORDIAM ET IVDICIVM CANTABO TIBI DOMINE.

† 2 pſallam ÷ &: intélligam in via immaculata, quando vénies ad me.

† 3 Perambulábam in innocéntia cordis mei in médio domûs meæ:

Pſalmus Dauidi inſpiratus. PROPHETA. 1 De miſericordiæ & iuſtitiæ officijs cantabo nunc in honorem tuum Domine, cùm ea ſint dona tua. 2 Pſallam autem ſimulque intelligam & erudiar in via rationeque viuendi ſine macula, quænam ea ſit; quando venies ad me erudiendum ſuperno lumine tuo. 3 Ego igitur in domo & familia mea ambulabam & conuerſabar corde innocuo & ſimpli-

† 4 non proponébam ante oculos meos rem iniúſtam.
5 Faciéntes prævaricationes odíui.
† 6 non adhaéſit mihi cor prauum.
7 declinantem à me malígnum non cognoſcébam.
† 8 detrahéntem ſecretò proximo ſuo, hunc perſequébar.
† 9 ſupérbo oculo & inſatiábili corde, cum hoc non edébam.
† 10 Oculi mei ad fidéles terræ,
11 vt ſédeant mecum.
12 ámbulans in via immaculáta, hic mihi miniſtrábat.
† 13 Non habitábit in médio domûs meæ qui facit ſupérbiam:
14 qui loquitur iníqua, non diréxit in conſpéctu oculorum meorum.

---

ci: 4 non proponebam coram oculis meis rem aliquam iniquam legi tuæ contrariam. 5 Porro eos qui tranſgrediebantur legem tuam odio habui. 6 non adhæſit mihi homo qui prauo animo eſſet: & iſtiuſmodi homini interdixi domo & familiaritate meâ. 7 hominem malignum qui à mea piè viuendi ratione recederet, vt amicum non agnoſcebam. 8 qui occultè detrahebat de fama abſentis proximi ſui, hunc ego ad meritam vſque punitionem perſequebar. 9 cum homine ſuperbo & elati ſupercilij, & cum homine inſatiabilis animi qui nullis ſatiaretur honoribus vel diuitijs, cum iſtiuſmodi, inquam, ne quidē comedebam. 10 E contrario autem oculi mei intenti erant ad homines fidos & veraces qui eſſent in terra mihi ſubiecta, 11 vt mecum conſéderent & habitarent. 12 & qui ambulabat in via modoq; viuendi ſimpliciter & ſine macula criminis, hic mihi in priuatis publiciſq; rebus miniſtrabat. 13 Numquam habitabit domi meæ qui ſuperbè ſe gerit & dolum facit: 14 quique res iniquas & mendacium loquitur, non bene direxit vitam ſuam coram oculis meis,

† 15 In matutíno interficiébam omnes peccatores
terræ,
16 vt diſpérderem de ciuitáte Domini omnes
operantes iniquitatem.

---

nec mihi placebit vnquam. 15 Matutinis confeſtim horis & citiſſimè antequam flagitia & crimina morte digna ſuccreſcerent, interficiebam peccatores omnes terræ mihi ſubiectæ; 16 vt ſic è ciuitate vbi Dominus pietate & iuſtitiâ colitur, exterminarem & exſcinderem omnes qui quod iniquum eſt faciunt.

Orationes.

mss. 1 INcomprehenſibilis virtute Deus, qui tuis famulis miſericordiam atque iudicium clementer inſinuas; concede nobis fideliter te diligere; rectamque viam íngredi; & à vanitate execrabilis ſuperbiæ declinare. Per Dominum noſtrum Ieſum Chriſtum.

Brev. Mozarab. fol. 119. 2 MIſericordiam & iudicium cantantes tibi Domine; oramus & pſallimus; vt in via immaculata intelligibiliter ambulemus: quò & miſericordiæ inſtinctu intendamus recta; & in iudicij metu corrigamus errata. [℟. *Amen*. Per miſericordiam tuam Deus noſter: qui es benedictus & viuis & omnia regis in ſæcula ſæculorum. ℟. *Amen*.]

fol. 150. 3 MIſericordiam & iudicium redemptori tibi Domino cantemus & iudici; illâ nos quidem ſuſcipis; hoc deterres: illic eſt lux miſerationis; hîc modus exáminis. tribue igitur Domine ſupplicibus tuis; vt cor prauum nobis non adhæreat; & res mala ante oculos noſtros inlécebram non prætendat: ſed innocentiæ ſimplicitate gradientes, miſerator & pius pórrigas; & iudex verus abſoluas. [℟. *Amen*. Per miſericordiam tuam Deus noſter &c.]

101 CI.

Oratio pauperis; cùm ánxius fuerit, & in conſpectu Domini effúderit precem ſuam.

Bedæ.

Senſus myſticus. *Quamuis aliqui præſentem pſalmum Domino Saluatori aſtandum eſſe putauerint; conueniens videtur afflicti magis & gementis* pauperis, *ſicut & titulus ipſe continet, introductam eſſe perſonam: nam cùm dicit*, Coram Domino, *intentionem orantis oſtendit: quæ depulſis ab animo cogitationum tumultibus, nihil præter ſe & eum cui ſupplicat, meminerit. Et nota quia diu vbique in titulis nomina ſunt poſita; hic* pauper *ſine nomine, loquens introducitur: ſcilicet vt cùm vni datur; omnes ſibi* pauperes *Chriſti cognoſcerent attributum.*

Pauper *iſte rebus egens, ſed virtutibus diues, in exordio pſalmi multipliciter Dominum rogat eius intendere precibus; quoniam iugi afflictione contritus, oſſa ſua veluti confrixa geſtauerit*: Domine exaudi *& reliqua. Sequitur flebilis manifeſtatio neceſſitatum*: [Percuſſus ſum vt fœnum] *& reliqua. Et ne poſt tot calamitates, de caſtigatione ſua videretur ingratus; tertia parte Domini laudes proſequitur; cuius aduentu conſtruendam dicit Eccleſiam: & cùm ſint omnia permutanda; ipſe tamen permaneat in æternum*: [Tu autem Domine in æternum permanes.] *Infertur etiam nimis votiua Concluſio, Sanctorum ſemen ibi eſſe dirigendum; vbi habitat Dominus in gloria ſempiterna. ſic oratio pauperis quæ incohauit à lacrymis, perficitur in gaudium*: Filij ſeruorum tuorum habitabunt *& reliqua.*

Sabbato ad Vigilias. Euſebius Cæſarienſis. *Lamentatio ſuper populo priore, & prophetia populi noui, & vocatio Gentium.*

S. Athanaſius. *Pſalmus in oratione.*

Pſalmus V. Pœnitentialis ad precandum.

Propheta. 1 DOMINE EXAVDI ORATIONEM MEAM:

Oratio pauperis populi pro ſuis peccatis in Babylonia captiui, & Oratio cuiuslibet pauperis, quando anxius fuerit atque ſollicitus, & coram Domino voluerit effundere precem ſuam. PROPHETA. 1. Do-

& cla-

2 & clamor meus ad te véniat.
† 3 Non auértas fáciem tuam à me :
4 in quacúmque die tríbulor, inclína ad me aurem tuam :
† 5 in quacúmque die inuocáuero ÷ te: velóciter exáudi me.
† 6 quia defecérunt ſicut fúmus dies mei :
℣. 7. Iob XXX. 30. 7 & oſſa mea ſicut crémium aruérunt,
† 8 percúſſus ſum vt fœnum, & áruit cor meum ;
9 quia oblítus ſum comédere panem meum.
℣. 10. Thren. IV. 8. † 10 à voce gémitûs mei adhaéſit os meum carni meæ.
† 11 ſimilis factus ſum pellicáno ſolitúdinis :
12 factus ſum ſicut nyctícorax in domicílio.
† 13 vigiláui, & factus ſum ſicut paſſer ſolitárius in tecto.
† 14 totâ die exprobrábant mihi inimíci mei :

---

mine exaudi clementer orationem hanc meam : 2 & clamor ac fletus in hac oratione mea ad te tibi acceptus adueniat. 3 Ne me auerſeris vultu tuo tamquam iratus : 4 ſed in quocumque tempore tribulationis meæ, præbe mihi depreſſo benignam aurem tuam : 5 in quacumque te die inuocauero ad auxilium mei, citò me exaudi. 6 quoniam dies & tempora mea abierunt in fumum & conſumpta ſunt, vt fumus euaneſcit in auras: 7 & oſſa ac membra mea aruerunt veluti confrixa in frixorio, & tamquam aridum lignum facile crematu. 8 æſtu afflictionum percuſſus ſum quaſi fœnum ſolis ardore percuſſum, & arefactum eſt cor meum ; 9 quia præ moeſtitia oblitus ſum comedere cibum neceſſarium mihi. 10 propter continuum clamorem gemitûs & ſuſpirij mei, conſumpto iam ſucco vitali, adhæſerunt oſſa mea cuti carnis meæ. 11 en aſſimilatus ſum pellicano ſolitario in ſolitudine habitanti: 12 & factus ſum ſicut coruus nocturnus habitans in domicilij ruinis ac parietinis, cùm hominum conſortia fugio, & ſolitudines quæro ac tenebras. 13 vigilaui totâ nocte præ mœrore : & fui triſtis qualis eſt paſſerculus ſolitariè degens ſuper tectum. 14 præterea inimici mei totâ die mihi expro-

÷ & :

15 ÷ & : qui laudábant me, aduérſùm me iurábant:

† 16 quia cínerem tamquam panem manducábam;

℣.17. Pſalm XLI.4. LXXIX.6. 17 & pótum meum cum fletu miſcébam,

† 18 à facie iræ & indignatiónis tuæ;

19 quia éleuans alliſiſti me.

℣.20. Pſal.CVIII.23. CXLIII.4. † 20 dies mei ſicut vmbra declinauérunt:

21 & ego ſicut fœnum árui.

℣.22. Threnu.V.19. † 22 Tu autem Domine in æternum pérmanes:

℣.23. Pſal.CXXXIV.13. 23 & memoriále tuum, in generatiónem & generatiónem;

† 24 tu exſúrgens miſeréberis Sión:

25 quia tempus miſeréndi eius, ⁎ quia venit tempus:

† 26 quóniam placuérunt ſeruis tuis lápides eius;

27 & terræ eius miſerebúntur.

---

brabant: 15 & qui me olim tempore proſpero laudabant, hoc aduerſo tempore coniurabant, aduerſùm me conſpirantes: 16 proptereà quòd in puluere lugens, cinerem etiam ac ſi eſſet panis ederem; 17 & potum meum miſcerem cum lacrymis, quibus iugiter etiam inter bibendum flebam; 18 nempe propter iram illam tuam & indignationem tuam; 19 quà poſtquam me extuliſti in altum, tum me deieciſti in hoc miſeriarum profundum, in quo iaceo. 20 dies annorum meorum inclinati ſunt & euanuerunt ſicut vmbra, quæ citò præterit & reſoluitur: 21 & ego totus arui quaſi fœnum ardore ſolis aduſtum. 22 Tu autem Domine qui immutabiliter beatus permanes in æternum: 23 & cuius memoria glorioſa permanet in generationes omnes omnium ætatum: 24 tu velut exſurgens à longa mora & dilatione, miſerere tandem ciuitatis Sión: 25 quia opportunum tempus vt miſerearis eius, quia, inquam, ecce opportunum tempus iam adeſt. 26 nam ſancti ſerui tui bonam iam voluntatem habuerunt erga lapides dirutos & rudera eiuſdem deſtructæ ciuitatis Sion: 27 & commiſerabuntur pulueris huius deſola-

& timé-

† 28 & timébunt Gentes nomen tuum Domine:
29 & omnes reges terræ glóriam tuam.
† 30 quia ædificáuit Dominus Sión;
31 & videbitur in glória ſua:
† 32 reſpéxit in oratiónem humílium;
33 & non ſpreuit précem eórum.
† 34 Scribántur hæc in generatióne altera.
35 & pópulus qui creábitur, laudábit Dóminum:
† 36 quia proſpéxit de excélſo ſancto ſuo;
37 Dominus de cælo in terram aſpéxit,
(ỳ. 38. Pſal. LXXVIII. 11.) † 38 vt audíret gémitus compeditórum,
39 vt ſólueret fílios interemptórum;
† 40 vt annúncient in Sión nomen Domini,
41 & láudem eius in Ieruſalém,
† 42 in conueniéndo pópulos in vnum & reges, vt séruiant Domino.
43 Reſpóndit ei in via virtútis ſuæ:

---

tæ vrbis vt eam reædificent. 28 & tunc timebunt gentes nomen tuum Domine; 29 & vniuerſi reges glorioſam timebunt maieſtatem tuam: 30 propterea quòd Dominus reædificauerit vrbem Sion; 31 & in ea ipſe Deus videndus ſit in manifeſta gloria ſua; 32 & eo quòd reſpexerit ad orationem humilium afflictorum; 33 eorumque deprecationem non deſpexerit. 34 Scribantur hæc diuina opera pro alterâ generatione nouiſſimâ: 35 populus autē nouus ille qui creabitur & regenerabitur verbo Dei, ipſum Dominum laudabit: 36 quòd proſpexerit de excelſo ſanctuario ſuo, 37 quòd, inquam, Dominus de cælo ad terram reſpexerit, 38 vt audiret gemitum exſulum compedibus vinctorum; 39 vt ſolueret à captiuitate filios progenitorum in captiuitate interemptorum: 40 vt ab illis iam à captiuitate ſolutis narraretur in reſtaurata Sion nomen Domini; 41 eiuſque laus narraretur in reædificata Ieruſalem: 42 cùm nimirum ſimul congregati fuerint populi ac reges cum ſuis regnis ad ſeruiendum Domino. 43 Cui interim ſic iterū dicere exorſus eſt pauper hic populus adhuc in curſu vigentis ætatis ſuæ, curſuque eiuſmodi ſuæ captiuitatis

44 *Paucitátem diérum meórum núncia mihi .*
† 45 *Ne reuoces me in dimídio dierum meórum :*
46 *in generationem & generationem, anni tui .*
℣. 47. Hebr. I. 10. † 47 *Inítio ÷ tu Domine : terram fundáſti :*
48 *& opera mánuum tuarum ÷ ſunt : cæli .*
† 49 *ipſi peribunt , tu autem pérmanes .*
50 *& omnes ſicut veſtiméntum veteráſcent ;*
† 51 *÷ & : ſicut opertorium mutabis eos , & mutábúntur :*
52 *tu autem ÷ idem : ipſe es ; & anni tui non deficient .*
℣. 53. Pſalm. LXVIII. 37. † 53 *Filij ſeruorum tuorum habitábunt :*
54 *& ſemen eorum in ſæculum dirigétur .*

---

adhuc fortis & diræ, 44 dicens: *Denuncia mihi, quæſo, Deus paucitatẽ dierũ, qui mihi ſuperſunt vt reſtaurationem videam ſanctæ ciuitatis; abbreuia, quæſo hos dies captiuitatis meæ: 45 & ne me de hoc mundo educas per mortem in medijs annis meis ; ne in hac captiuitate citiùs moriar, antequã videam te in gloria tua in noua Ieruſalem : 46 cùm in generationes omnes & omnia ſæcula ſemper æterni permaneant anni tui. 47 Et ſanè à principio mundi tu Domine terram ſtabiliter fundaſti ; 48 & ipſi cæli ſunt opus manuum omnipotentiæ tuæ . 49 & ipſi quidem cœli aliquando igne conflagrabunt, ac peribunt ab eo ſtatu in quo nunc ſunt ; ſed tu ſemper idem ſtas & permanes . 50 & omnes cæli quaſi veſtimentum demum tandem veteraſcent & antiquabuntur; 51 eoſdemque cælos velut ac ſi amictus aliquis vel pallium eſſent , voluens alterabis ac mutabis ; & ipſi commutabuntur & renouabuntur, eruntque cæli noui: 52 ſed tu incommutabiliter ſemper idem ipſe es; & anni tui æterni numquam deficient . 53 Filij igitur ſeruorum tuorum citò habitent in ea noua Ieruſalem : 54 eorumque progenies in ſæculum vſque à te bene dirigatur, & rectè ſanctéque proſperetur, ibique diù permaneat .*

Orationes .

MSS. 1 EXorabilis Domine intende in orationem ſúpplicum tuorum : vt qui in peccatis detenti tamquam fœnum

num arúimus; reſpectu cæleſtis miſericordiæ ſubleuemur. Per Dominum noſtrum Ieſum Chriſtum.

Breu Moзarab fol. 102.122.

2 EXſurge Deus, & miſerere Sion; quia tempus miſerendi nobis aduénit: reſpice ad noſtræ paupertatis orationem; tuorumque humilium ampléctere precem. ℟. *Amen*. Per miſericordiam tuam Deus noſter: qui es benedictus & viuis & omnia regis in ſæcula ſæculorum. ℟. *Amen*.

fol. 43.121.145. * *al.* Domine exaudi.

3 * EXaudi Deus orationem noſtram; & clamor noſter ad te remoto impedimento perueniat: quacumque autem die te inuocauerimus, velociter tibi noſtra patefcat oratio: nec auertas faciem tuam à gemitibus; nec gubernationem tuam à noſtris cohíbeas moribus: vt gratulemur adipíſci poſtulata; dum ad te noſtra peruenerint deſideria. ℟. *Amen*. Per miſericordiam tuam Deus noſter &c.

fol. 177.

4 DOmine exaudi orationem meam; & clamor noſter ad te placidâ benignitatis tuæ aure perueniat: ne réuoces nos in dimidio dierum noſtrorum: ſed ad certam ſtationem tendentes, fac nos curſum conſummare virtutis; ac per ſtudium ſanctificationis acquírere æternum gloriæ regnum in hac dierum præſentium paucitate. ℟. *Amen*. Per miſericordiam tuam Deus &c.

fol. 210. *De paſſione Domini.*

5 TOtâ die exprobrabant te inimici tui iniuſtè; cùm te mundi Dominum non ſolùm non agnóſcerent; ſed & viri pacifici aduersùs te iurarent. præſta ergo nobis vt qui paſſionem tuam rectè credimus; in reſurrectione æternâ tecum pariter ſine fine viuamus. ℟. *Amen*. Per miſericordiam tuam Deus noſter &c.

Comment. huius Pſal. n. tom. 7. S. Hieronymi.

6 DEprecamur te Domine vt exaudias orationes ſúpplicum; mentibus noſtris ínſeras lumen tuum: vt tuam magnificentiam enarrantes, mereamur Sanctis tuis conſortes éffici in cæleſtibus regnis. Cui gloria & imperium in ſæcula ſæculorum. *Amen*.

8 qui coronat te in miſericordia & miſeratio-
nibus:
† 9 qui replet in bonis deſidérium tuum:
℣.10. Iſai.XL.31.
10 renouábitur vt áquilæ iuuéntus tua.
† 11 Fáciens miſericórdias Dominus;
℣.12. Pſal.CXLV.7.
12 & iudicium, omnibus iniúriam patientibus.
† 13 Notas fecit vias ſuas Moyſi;
14 fílijs Iſraël voluntates ſuas.
℣.15. Exod.XXXIV.6. Numer.XIV.18. Nehemiæ IX.17. Pſalm.LXXXV.15.
† 15 Miſerátor & miſéricors Dominus,
16 longánimis & multùm miſéricors.
℣.17. Iſai.LVII.16. Ierem.III.5. Michææ.VII.18.
† 17 non in perpétuum iraſcétur:
18 neque in ætérnum comminábitur.
† 19 Non ſecúndùm peccáta noſtra fecit nobis:
20 neque ſecúndùm iniquitátes noſtras retrí-
buit nobis.
† 21 quóniam ſecúndùm altitúdinem cæli à terra,
22 corroboráuit miſericórdiam ſuam ſuper ti-
méntes ſe.

---

maneat: 8 qui ex omni parte te circumdat, & veluti coronâ te ſuâ ornat miſericordiâ ac miſerationibus: 9 qui ſuis bonis implet ac ſatiat deſiderium tuum: 10 & à quo innouabitur in ſæculo venturo iuuentus tua, ſicut aquilæ iuuentus & vigor renouatur, quæ fortitudinem mutat, aſſumens nouas pennas, & volat & non deficit. 11 Dominus eſt qui & miſericordias multas facit; 12 & ſimul etiam iudicium facit pro cunctis qui ſuſtinent calumniã. 13 Ipſe eſt qui notas fecit vias rationeſque bene viuendi, hoc eſt, præcepta ſua Moſi: 14 & nota fecit filijs Iſraëlis quæ ab eis fieri volebat. 15 Dominus eſt miſericors & clemens, 16 longanimis, tardus ad iraſcendum & vlciſcendum, & multùm miſericors: 17 non enim in perpetuum iraſcetur, ſed pœnitentibus facilè placatur: 18 nec ijs in æternum ſuccenſebit & indignabitur. 19 Non ſecundùm quod poſtulabant peccata noſtra, ipſe fecit nobis: 20 neque ſecundùm meritum iniquitatum noſtrarum ipſe retribuit nobis. 21 quantum enim excelſius eſt cælum terrâ; 22 tantum conſortauit Dominus miſericor-

† 23 quantum diſtat ortus ab occidénte,
24 lóngè fecit à nobis iniquitátes noſtras.
† 25 quomodo miſerétur pater filiórum;
26 miſértus eſt Dominus timéntibus ſe.
27 quóniam ipſe cognóuit figméntum noſtrum:
† 28 recordátus eſt quóniam puluis ſumus.
℣. 29. Pſal. LXXXIX. 6.
29 Homo, ſicut fœnum dies eius:
30 tamquam flos agri, ſic efflorébit:
† 31 quóniam ſpiritus pertranſibit in illo, & non ſubſiſtet;
℣. 32. Job VII. 10. XX. 9.
32 & non cognóſcet ámpliùs locum ſuum.
† 33 Miſericórdia autem Domini ab ætérno & vſque in ætérnum ſuper timéntes eum:
℣. 34. Exod. XX. 6. Deuter. VII. 9.
† 34 & iuſtítia illius in filios filiórum,
35 his qui ſeruant teſtaméntum eius,
† 36 & mémores ſunt mandatórum ipſius ad faciendum ea.
† 37 Dominus in cælo paráuit ſedem ſuam:

---

diam ſuam erga timentes eum. 23 quantum longè eſt Oriens ab Occidente; 24 tantum longè fecit à nobis iniquitates noſtras & ſcelera noſtra. 25 ſicut pater miſeretur filiorum ſuorum; 26 ita miſertus eſt Dominus timentium ſe: 27 ipſe enim nouit plaſmationem conditionemq; noſtram fragilem, & ab origine vitiatam: 28 & memor fuit quòd nos puluis ſumus, ex puluere conditi, & in puluerem mox reuerſuri. 29 Hominis quidem dies ſunt quaſi herba quæ hodie viret, & cras exſiccata in clibanum mittitur: 30 & ſicut flos agri qui citò marceſcit & decidit, ſic homo florebit: 31 nam ſpiritus & anima pertranſibit in homine, & ab eo abibit; tumque non ampliùs ſubſiſtet homo ille; 32 nec ampliùs cognoſcet locum ſuum, in quo priùs inhabitauerat. 33 Miſericordia autem Domini ab æterno prædeſtinata, & vſque in æternum duratura, firma perſiſtet erga timentes eum: 34 eiuſque iuſtitia in ſeruandis ijs quæ miſericorditer promiſit, permanebit ſuper illorũ nepotes & poſteros: 35 ſi tamen obſeruent pactum eius de cuſtodienda lege ipſius; 36 & ſi recordentur præceptorum eius, vt ea faciant & exſequantur. 37 Dominus

&re-

38 & regnum ipſius ómnibus dominábitur.

v. 19. Pſal. CXLVIII. 2. † 39 Benedícite Domino omnes Angeli eius,

40 poténtes virtúte faciéntes verbum illius,

41 ad audiéndam vocem ſermónum eius.

† 42 Benedícite Domino omnes virtútes eius,

43 miniſtri eius qui fácitis voluntátem eius.

† 44 Benedícite Domino ómnia ópera eius,

45 in omni loco dominatiónis eius.

46 Benedic ánima mea Domino.

---

in cælo ſtabiliter apparauit thronum gloriæ ſuæ; 38 eiuſque regnum omnibus dominatur, ſemperque dominabitur. 39 Benedicite autem Domino & vos quoque omnes Angeli eius; 40 qui potentes & fortes robore eſtis, quiq; facitis & exſequimini iuſſum eius 41 in obediendo voci & mandato iuſſorum eius. 42 Benedicite, inquam, Domino omnes validi & cæleſtes exercitus eius; 43 qui miniſtri eſtis eius; & facitis quæcumque ipſe vult vt à vobis fiant. 44 Immò benedicite Domino vniuerſa opera eius, 45 exſtantia in omnibus locis dominationis eius. 46 Et tu tandem anima mea tempore omni, noctes & dies benedic & gratias age Domino Deo, qui maior eſt omni laude.

Orationes.

MSS. 1 SAna Domine languores populi tui; qui ſemper peccatoribus ſicut pater filijs mifereris: vt exempti ab interitu mortis perpetuæ; te anima noſtra benedicat, & vita clárificet. Per Dominum noſtrum Ieſum Chriſtum.

Breu. Mozarab. fol. 74. 102. 106. 115. 2 MIſerator Domine & miſericors nõ iraſcaris nobis in finem: ſed quantùm diſtat oriens ab occaſu, iniquitatem omnem à nobis elónga; & iuxta altitudinem cæli à terra, tuam in nobis miſericordiam diláta. ℟. *Amen*. Per miſericordiam tuam Deus noſter: qui es benedictus & viuis & omnia regis in ſæcula ſæculorum. ℟. *Amen*.

fol. 102. 121. 3 BEnedicat te Domine anima noſtra; & omnia interiora eius in tuis laudibus concláment: vt ad ſana-

nandos languores noſtros auditâ oratione concurras ; & vitam noſtram de interitu redimas ; in bonis deſiderium noſtrum ſaties ; & votum perfectione corones. ℟. *Amen*. Per miſericordiam tuam Deus noſter *&c.*

Benedictio.

Comment. huius Pſalm. tom. 7. S. Hieronymi.

QVi bona largítur ; qui peccatis propitiatur ; qui de interitu redimit; qui in bonis omne deſiderium complet ; nunc nobis miſereri dignetur vt pater filijs, delictorum molibus hîc remiſſis. Cui eſt cum æterno Patre & Spiritu Sancto honor & gloria in ſæcula ſæculorum. *Amen*.

103 CIII.

÷ *Ipſi Dauid* ;

Beda.

Senſus myſticus.

Dauid *perſonam loquentis indicat:cæterùm omnia Domino Chriſto canuntur ; qui creator & gubernator & redemptor eſt mundi*.

Propheta volens conditione rerum diuina ſignificare myſteria ; primo modo per fabricam cæli & terræ, Chriſti & Eccleſiæ ſacramenta decantat : Benedic anima mea Domino *Secundo, opera Domini diuerſis figuris tecta enumerat*: Quàm magnificata ſunt opera tua Domine ! *Tertio, profitetur in illo æterno ſæculo præconia Domini iugiter ſe eſſe dicturum ; quæ etiam in hac vitæ ſuæ breuitate cantauerat* : Cantabo Domino in vita mea, pſallam Deo meo quandiu ſum.

Sabbato ad Vigilias.

Euſebius Cæſarienſis. *Doctrina confeſſionis*.

S. Athanaſius. *Pſalmus hortatorius & velut imperans*.

Pſalmus de conſtitutione mundi ad laudandum eius Creatorem.

Propheta.

1 BENEDIC ANIMA MEA DOMINO.
2 Domine Deus meus magnificátus es veheménter.

Pſalmus ſuper mundi conſtitutione, inſpiratus Dauidi. PRO-*PHETA*. 1 Anima mea benedic nunc & gratias age Dño, & dic: 2 Domine Deus meus tu agnitus es eſſe quàm valde magnus, Con-

℣. 1. Pſal. XCII. 1.

† 3 Confeſſionem & decórem induíſti;
4 amíctus lúmine ſicut veſtiménto.
† 5 Exténdens cælum ſicut pellem:
6 qui tegis aquis ſuperióra eius.
† 7 Qui ponis nubem aſcénſum tuum.

℣. 8. Pſal. XVII. 11.

8 qui ámbulas ſuper pennas ventórum.

℣. 9. Hebr. I. 7.

† 9 Qui facis Angelos tuos, ſpíritus.
10 ÷ & : miníſtros tuos, ignem vréntem.

℣. 11. Iob XXVI. 7. XXXVIII. 4. Pſal. XXIII. 2. CXXXV. 6.

† 11 Qui fundáſti terram ſuper ſtabilitátem ſuam:
12 non inclinábitur in ſæculum ſæculi.
† 13 Abyſſus ſicut veſtiméntum amíctus eius;
14 ſuper montes ſtabunt aquæ:

℣. 15. Genes. I. 9. VIII. 1, 2, 3.

† 15 ab increpatióne tuâ fúgient;
16 à voce tonítrui tui formidábunt:

---

3 Tu gloria dignâ ſummæ laudis confeſſione & decore vndique (vt ita dicam) indutus es; 4 circumamictus luce ineffabili maieſtatis tuæ, quâ quaſi veſtimento in cunctis operibus tuis totus ſplendidus vidéris. 5 Tu es qui extendis cælum vt pellem veris circùm terram quæ cælo concluditur; 6 tu ſuperiora loca eiuſdem cæli ſtellati contegis & contignas aquis illis ſublimibus, quæ ſunt ſupra firmamentum. 7 Tu ſic efficis nubes vt tamquam currus tuus videantur, dum huc illucque impelluntur celerrimè: 8 & tu imperator obambulas ſuper alas ventorum; dum ventis imperas vt vbicumque volueris, ſpirent vel quieſcant. 9 Tu efficis vt cæleſtes illi nuncij tui ſint ſpiritus, & tam celeres ad exſequenda mandata tua, quàm ſunt veloces venti: 10 & qui miniſtros tuos efficis tam mobiles & agiles, quàm mobilis & agilis eſt ignis flammans & vrens. 11 Tu fundaſti magnam hanc terræ molem non ſupra aliam quampiam baſim, quàm ſupra ipſam ſuimetipſius ſtabilitatem ac centrum: 12 quæ terra è centro mundi non dimouebitur in omnia ſæcula. 13 In principio mundi aquarum abyſſus immenſa, ceu veſtimentum amiciebat & cooperiebat totam terram aquis illis immerſam; 14 adeo vt ſecundùm priorem illum creationis ſtatum & nunc quoque ſuper montes ſtare deberent aquæ; 15 ad terrificum tamen iuſſum tuum fugerunt tunc aquæ, ſemperque fugient à ſuperioribus locis illis inter firmamentũ & terram vbi priùs erant; 16 & ad tonantem vocem tuam quâ iuſſiſti vt congregarentur aquæ in locum vnum vt appareret arida terra, aquæ ipſæ veluti formidauerunt ſeſe recludendo, ſemperq; ve-

† 17 aſcéndunt montes ÷ &: deſcendunt campi
18 in locum quem fundáſti eis :
℣ 19. Iob XXVI. 10. XXXVIII. 8. Pſal. XXXII. 7. Ierem. V. 22. † 19 terminum poſuíſti, quem non tranſgrediéntur ;
℣. 20. Geneſ. IX. 11. 15. 20 neque conuertentur operíre terram .
† 21 Qui emíttis fontes in conuállibus:
22 inter médium móntium pertranſibunt ÷ aquæ :
† 23 potábunt omnes béſtiæ ágri :
24 exſpectábunt ónagri in ſiti ſua .
† 25 ſuper ea vólucres cæli habitábunt :
26 de medio petrárum dabunt voces .
℣. 27. Pſal. CXLVI. 8. † 27 Rigans montes de ſuperióribus ſuis :
℣. 28. Pſal. LXIV. 10. 28 de fructu óperum tuórum ſatiábitur terra .
℣. 29. Geneſ. I. 29. IX. 3. † 29 Prodúcens fœnum iuméntis ,
30 & herbam ſeruituti hóminum ,
† 31 vt edúcas panem de terra ;
℣. 32. Iudic. IX. 13. 32 & vinum lætificet cor hóminis ;

---

luxi formidantes recluſæ manebunt. 17 & tunc illico cœperunt appa-
rere montes in altum erecti ; valleſque apparuerunt in imo depreſſæ
18 ad eum locũ quem eis fundaſti & conſtituiſti: 19 illiſq;aquis con-
gregatis in locũ vnum poſuiſti terminũ quem non pertranſeant , 20
nec reuertantur ſurſum, ad operiendã rurſus terram . 21 Tu emittis
& ſcaturire facis fontes aquarum in aridis terræ conuallibus : 22 &
iuſſu tuo inter medios montes aquę decurrent, 23 vt eas bibãt omnes
beſtiæ agreſtes: 24 à quibus aquis & potum exſpectant ſitibundi ſyl-
ueſtres aſini in ſiti ſua: 25 & iuxta eaſdẽ aquas cõmorabuntur aues cę-
li; 26 quæ de medijs petris locíſq; ſaxoſis & nemoroſis vocem edere
ſolent & cantillare. 27 Deus eſt qui irrigat aridos montes pluuiali-
bus aquis de ſuperioribus nubibus, tamquam de cœnaculis ſuis: 28 &
de effectu eiuſmodi operum tuorũ Dñe humectabitur fœcundabitur
& ſaturabitur terra . 29 Ipſe Deus germinare facit herbam ad pabu-
lum iumentorum ; 30 & germinare facit olus, quod deſeruiat vſui
& victui hominum : 31 idque facit vt de terra proferat fruges qui-
bus panis conficitur , 32 & vites producat, vt inde vinum lætificet

℣ 33 Iudic. IX. 9. Pſ. XXII. 5.

† 33 vt exhílaret fáciem ÷ in : óleo ;
34 & panis cor hóminis confírmet.
† 35 Saturabúntur ligna cámpi
36 ÷ & : cedri Líbani, quas plantáuit :
37 illic páſſeres nidificábunt :
† 38 heródij domus, dux eſt eórum.
39 Montes excélſi, ceruis :
40 petra, refúgium herinácijs.

℣ 41 Geneſ. I. 14.

† 41 Fecit lunam in témpora:
42 ſol cognóuit occáſum ſuum.
† 43 Poſuíſti ténebras, & facta eſt nox :
44 in ipſa pertranſibunt omnes béſtiæ ſiluæ,
† 45 ÷ catuli : leónum rugiéntes vt rápiant,
46 & quærant à Deo eſcam ſibi.
† 47 ortus eſt ſol, & congregáti ſunt ;
48 & in cubilibus ſuis collocabúntur :
† 49 exíbit homo ad opus ſuum,

---

cor hominis; 33 & vt eductis de terra oleis, nitidam faciat & exhilaret faciem hominis ex olei vnctione; 34 & vt panis vires ſubminiſtrando, cor hominis corroboret. 35 Aquis illis fontium riuorum & pluuiarum ſaturabuntur arbores ſilueſtres, 36 & cedri montis Libani quas ipſe plantauit : 37 vbi in ramis arborum paſſerculi nidos ſuos facient · 38 quorum paſſerculorum dux ad nidulandum eſt domus & nidus erodij, qui aues omnes præcedit in nidificando. 39 Montes autem celſi ex diuina prouidentia profugium ſunt ceruorũ: 40 & petra in ſuis cauernis confugium eſt herinacijs. 51 Idem Deus fecit lunam vt menſium tempora diſtinguat ; 42 eiuſque iuſſu ſol quaſi eſſet mente præditus, quodammodo cognouit quâ horâ & in qua cæli parte quotidie debeat eſſe occaſus ſui. 43 Tu induxiſti tenebras ſubtracto lumine ſolis, & facta eſt nox : 44 in qua diſcurrent omnes beſtiæ ſilueſtres, 45 & leones iuniores rugientes ad prædam rapiendam, 46 vt quærant ſibi eſcam à Deo paratam, qui dat eſcam animantibus cunctis. 47 cùm autẽ ortus fuerit ſol, beſtiæ recedent, & in ſuos ſe ſpecus congregabunt, 48 & in cubilibus & ſpeluncis ſuis cubabunt : 49 & tunc homo ſine ferarum timore,

50 & ad operatiónem ſuam vſque ad véſperum.
† 51 Quàm magnificáta ſunt ópera tua Domine!
52 ómnia in ſapientia feciſti:
53 impléta eſt terra poſſeſſióne tuâ.
† 54 Hoc mare magnum & ſpatióſum ⋇ mánibus:
55 illic reptília quorum non eſt númerus,
† 56 animália puſilla cum magnis:
57 illic naues pertranſibunt,
† 58 draco iſte quem formáſti ad illudendum ei.
59 Omnia à te exſpéctant vt des illis eſcam in témpore.
† 60 dante te illis, colligent:
61 aperiénte te manum tuam, ÷ ómnia: implebúntur bonitáte.
† 62 auerténte autem te fáciem, turbabúntur:
63 áuferes ſpíritum eórum, & defícient;
64 & in púluerem ſuum reuertentur.

℣. 56 & 57. Ita diſtinguūt cod. Alexandrinus & Apollinarius: cod. autē Vaticanus coniungit.

℣. 59. Pſal. CXXXV. 25. CXLIV. 15. Ioel. I. 20.

---

egredietur in agros ad opus ſuum faciendum, 50 & ad exſequendam operationem ſuam in cultura terræ vſque ad veſperum. 51 Quàm multa, quàm magna facta ſunt opera tua Domine! 52 omnia ſummâ ſapientiâ feciſti ad ſuum quæque vſum: 53 & ſic impleta eſt terra omnigenâ creaturâ quam tu creaſti & poſſides. 54 Porrò quod attinet ad mare ipſum magnum & latum ſinibus, quibus quaſi brachijs amplectitur & perfundit vniuerſam terram; 55 ibi reptilia & natatilia ſunt innumerabilia, 56 & animalia aquatilia tũ parua tum magna: 57 ibi naues hominũ pertranſeunt, 58 & grande quoq; cœtum illud quod formaſti vt in eodem mari ludat. 59 Cæterum animantia omnia aquatica, terreſtria & aërea à tua Domine prouidentia exſpectant vt des ipſis cibum ſuo tempore & opportunè: 60 te namq; dante eis cibum, colligent illum & accipient; 61 & te manum tuam liberaliter aperiente ac largiente, animantia cuncta replebuntur & ſatiabuntur bonis bonitate tuâ ſibi collatis. 62 ſi autem vultum tuum benignum auerteris ab eis, eaque deſerueris; ſtatim penuriâ & anguſtiâ turbabuntur. 63 & ſi ſpiritum & ſtatum eis abſtuleris, ſtatim deficient; 64 & in ſuum puluerem reuerten-

† 65 emittes ſpíritum tuum, & creabúntur :
66 & renouábis fáciem terræ .
† 67 Sit glória Domini in ſæculum :
68 lætábitur Dominus in opéribus ſuis :
† 69 qui réſpicit terram, & facit ÷ eam : trémere:
70 qui tangit montes,& fúmigant .
℣. 71. Pſal. CXLV. 2. † 71 Cantábo Domino in vita mea :
72 pſallam Deo meo quámdiu ſum :
℣. 73. Pſal. XVIII. 15. † 73 iucúndum ſit ei elóquium meum .
74 Ego véro delectábor in Domino :
† 75 deficiant peccatóres à terra ,
76 & iníqui ita vt non ſint .
77 Bénedic ánima mea Domino .

---

tur . 65 ſi verò ſpiritum & flatum qui tuum eſt donum,emiſeris in terram , alia rurſum animantia creabuntur : 66 & ad hunc modum nouis ſemper creaturis renouabis & inſtaurabis ſuperficiem terræ. 67 Sit gloria Domini in ſempiternum : 68 & lætetur Dominus ſibique complaceat in operibus ſuis , quæ videt à ſe facta bona valde. 69 qui ſi voluerit, reſpicit in terram ; & ſolo ſuo aſpectu facit eam tremere: 70 & ſi montes tangit,confeſtim illi fumant, & vel grandem fumum exhalant , vel abeunt in fumum . 71 Merito itaque cantabo laudes Domini in tota vita mea ; 72 pſallamque in honorem Dei quamdiu ſum:73 dulcis autē & grata ſit ei iſtiuſmodi diſſertatio laudationis meæ , eique placeat. 74 Et ego quidem ſemper lætabor in Domino : 75 deficiant autem à terra peccatores 76 & iniqui ita vt vltra non ſint in terra . 77 Et tu anima mea noctesque dieſque benedic & maximas atque vberes quantum potes,gratias age Domino .

Orationes .

M55. 1 INclyte omnipotens Deus , qui fructu locupléti terram áridam ſatiaſti;da nobis ſpirituali mente Aſcenſum tuæ gloriæ contuéri: vt dum te in cælis ſuſpicimus; illa ſemper quæ ſunt cæleſtia, meditemur. Qui cum Patre & Spiritu Sancto viuis & regnas Deus per omnia.

Quam

per debere laudari. *quod autem ſemel dicimus, hoc in omnibus obſeruandum eſt. In quocumque pſalmo primùm* Alleluia *fuerit prænotatum; eum etiam in fine habere* Alleluia *ſubiectum: quod plerique neſcientes, ſequentis pſalmi arbitrantur eſſe principium. Denique ſæpè reperies in vno pſalmo duo* Alleluia *præpoſita: quod ſignificat vnum ad finem prioris; alterum ad ſequentis pertinere principium.*

Sciens Propheta populos Iſraël ſpem in temporalibus beneficijs ponere ſolitos; prima parte monet fideles, vt eum ſpiritualiter ſemper exquirant: Confitemini Domino, & inuocate nomen eius. *Secunda, per patriarcharum eos exempla confirmat; quia à Domino non fuerunt derelicti, eo quòd eius imperio ſeruierint:* Mementote mirabilium eius. *Tertia, dinumerat quanta patribus eorum præſtiterit;* * *& Ioſeph tutauerit, honoreſque contulerit; ingreſſumque in Aegyptum commemorans Hebræorum:* Cùm eſſent numero breui. *Quarta, refert quomodo Iſraël ab inimicis, diuerſis Aegyptiorum plagis fuerit vindicatus:* Conuertit cor eorum. *Quinta, deſcribit quanta eis in deſerto præſtiterit; vt non in temporalibus bonis gauderent, ſed beneficijs delinitis, iuſtificationes eius legemque ſeruarent:* Et eduxit eos cum argento & auro.

*al. pericula Ioſeph & honores [deſcribens.]

Sabbato ad Vigilias.

Euſebius Cæſarienſis. *Doctrina ad Gentes de beneficijs Dei in priorem populum.*

S. Athanaſius. *Pſalmus in confeſſione.* [Item.] *Deſcribens vitam virtute bona præditam.*

Pſalmus ad laudandum Deum.

Propheta. ℣.1. Paralip XVI.8. Iſai.XII.4.

1 CONFITEMINI DOMINO ∸ ET: INVOCATE NOMEN EIVS.
2 Annunciáte inter Gentes ópera eius:
† 3 cantáte ei,& pſallite ei:
4 narráte ómnia mirabília eius.
† 5 Laudámini in nómine ſancto eius:

ALLELV cum iubilo & lætitia laudate, IA Deum. PROPHETA. 1 Profitemini Domino laudes dignas quantùm poteſtis: & prædicate & in auxilium veſtri inuocate diuinum numen eius. 2 Annunciate & nota facite inter gentes conſilia & opera eius: 3 ore cantate laudes ei; muſicisque inſtrumentis hymnos ei dicite: 4 & narrate omnibus vniuerſa mirabilia quæ ipſe Dominus fecit. 5 Laudamini exſultantes, ac gloriamini in diuino numine eius: 6 lætetur-

læte-

6 lætétur cor quæréntium Dominum .
† 7 quærite Dominum , & confirmámini :
8 quærite fáciem eius ſemper .
† 9 Mementóte mirabílium eius quæ fecit ,
10 prodigia eius,& iudícia oris eius ,
† 11 ſemen Abrahàm ſerui eius ,
12 filij Iacòb,eléctì eius .
† 13 Ipſe Dominus Deus noſter ,
14 in vniuérſa terra iudícia eius :
† 15 memor fuit in ſæculum teſtaménti ſui ,
16 verbi quod mandáuit in mille generatiónes,
℣. 10. Genes. XVII. 2. XXII. 16. XXVI. 3. XXVIII. 13. XXXV. 11. † 17 quod diſpóſuit ad Abrahám ,
18 & iuraménti ſui ad Iſaác ;
† 19 & ſtátuit illud Iacòb in præcéptum ,
20 & Iſraèl in teſtaméntum ætérnum ;
℣. 11. Genes. XIII. 15. XV. 18. † 21 dicens : *Tibi dabo terram Chanaán*
22 *funículum hæreditatis veſtræ* .
℣. 12. Genes. XXXIV. 30. Deuteron. XXVI. 5. † 23 Cùm eſſent número breui ,

---

que animus quærentium colere Dominum atque diligere . 7 quærite placere & adhærere Dño; & ſic ab eo confortamini nouo animi vigore : 8 ſemperque conſpectum eius quærite vt veniatis ad præſentiam eius. 9 Recordamini mirabilium operum quæ ipſe fecit , 10 & prodigiorũ eius & iurium legis ore ipſius traditæ vobis, 11 ô genus Abrahami , qui eſtis ſerui Dei , 12 ô filij Iſraëlis qui eſtis ab eo electi . 13 Ipſe vniuerſorum Dominus Deus ille noſter quem colimus; 14 cuius iudicia exſecutioni mandantur in vniuerſa terra : 15 ipſe,inquã, ſe in æternum memorem eſſe oſtendit pacti ſui, 16 & verbi ſui, quod præcepit in perpetuum eſſe ad millia generationum; 17 nempe verbi illius quod pepigit cum Abrahamo, 18 & iuramenti illius ſui , quod iurauit Iſaaco ; 19 & quod conſtituit Iacobo vt eſſet firmum ſtatutum ; 20 & eidem Iſraëli conſtituit vt eſſet pactum ſempiternum , 21 dicens : *Tibi dabo ô Abraham , ô Iſaac ô Iacob terram habitatam à populis ex ſtirpe Chanaan , 22 vt ſit veſtra hæreditas , quaſi funiculo menſorio diſtributa vobis.* 23 Ita

paucif-

24 pauciſſimi, & íncolæ eius.
† 25 & pertranſiérunt de gente in gentem.
26 & de regno ad pópulum alterum.
† 27 non relíquit hóminem nocére eis:
℣. 28. 28 & corrípuit pro eis reges.
Geneſ. XII. 17. XX. 3. † 29 *Nolíte tángere Chriſtos meos*:
℣. 29. II. Reg. I. 14. 30 ÷ *in*: *Prophétis meis nolíte malignári*.
℣. 30. Geneſ. XX. 7. † 31 Et vocáuit famem ſuper terram.
℣. 31. Geneſ. XLI. 54. 32 ÷ &: omne firmaméntum pánis contríuit.
℣. 32. Leuit. XXVI. 26. Iſai. III. 1. † 33 miſit ante eos virum.
℣. 33. Gen. XXXVII. 36. XLV. 5. L. 20. 34 in ſeruum venúndatus eſt Ioſeph.
℣. 34. Gen. XXXVII. 28. † 35 Humiliauérunt in compédibus pedes eius.
℣. 35. Geneſ. XXXIX. 20. XL. 15. 36 ferrum pertránſijt ánimam eius,
37 donec veníret verbum eius:
† 38 elóquium Domini inflammáuit eum.
℣. 39. Geneſ. XLI. 14. 39 Miſit rex, & ſoluit eum;

que cùm eſſent ipſi patriarchæ pauci numero, 24 immo pauciſſimi & aduenæ & peregrini in eadem terra Chananæorum; 25 & cùm transmigrarent ex vna gente ad aliam gentem, 26 & de vno regno ad alium populum alterius regni; 27 non permiſit Deus homini cuiquam vt eis noceret; 28 & pro eis tutandis coarguit etiam reges Pharaonem in Aegypto, & Abimelech regem Geraræ, dicens regibus illis: 29 *Ne attingatis hos homines mihi inuiſibili chriſmate, hoc eſt, vnctione gratiæ meæ conſecratos: 30 & contra hos ſeruos meos prophetico dono præditos nihil mali faciatis, neue eos affligatis.* 31 Deinde iuſſit Deus venire famē in terra Chananæorum: 32 & omnem annonam & rem frumentariam, quâ firmantur vires hominum, ibi compreſſit: 33 ſed iam antea prouidentiâ ſuâ miſerat hominem in Aegyptum ante illos Iacobum ſcilicet & filios eius, 34 quando Ioſephus à ſuis fratribus venditus fuit in ſeruitutem. 35 Huius Ioſephi pedes in compedibus depreſſerunt Aegyptij: 36 eiuſque animum ferreæ catenæ dolor pertranſiuit, 37 vſque ad tempus, quo adueniret & impleretur ipſius ſermo & vaticinium de pincerna Pharaonis reſtituendo in locum ſuum: 38 illud enim eloquium & oraculum Domini in eo vaticinio illi afflatū, eum quaſi igne probauit; virumque probum atque veracem eſſe comprobauit. 39 Tunc Pharao Rex Aegypti nuncium miſit, & Ioſephum ſoluit è compe-

40 princeps pópulorum & dimíſit eum.

ỳ.41. Geneſ.XLI.40. † 41 conſtítuit eum dóminum dómûs ſuæ,

42 & príncipem omnis poſſeſſiónis ſuæ;

† 43 vt erudíret principes eius ſicut ſemetípſum,

44 & ſenes eius prudéntiam docéret.

ỳ.45. Geneſ.XLVI.6. † 45 Et intráuit Iſraèl ÷ in: Ægyptum.

46 & Iacòb accola fuit in terra Chám.

ỳ.47. Exod.I.7.Act.VII.17. † 47 Et áuxit pópulum ſuum veheménter:

48 & firmáuit eum ſuper inimícos eius.

† 49 conuértit cor eórum vt odírent pópulum eius;

50 & dolum fácerent in ſeruos eius.

ỳ.51. Exod.III.10. † 51 Miſit Móyſen ſeruum ſuum,

ỳ.52. Exod.IV.14. 52 Aarón quem elégit ipſum.

† 53 póſuit in eis verba ſignorum ſuórum,

54 & prodigiórum in terra Cham.

† 55 Miſit ténebras & obſcuráuit.

---

dibus & ferro: 40 & princeps ille populorum Aegypti è carcere emiſit eum; 41 eumque dominum conſtituit domûs ſuæ, 42 & principem ac gubernatorem in omni poſſeſſione ſua; 43 vt erudiret & corriperet principes eius ſicut corriperet ſemetipſum, ſecundùm ſuam ſcilicet voluntatem atque arbitratum, 44 & vt ſenatores ipſius ſapientiam doceret. 45 Sic igitur exaltato Ioſepho, ingreſſus eſt Iſraël pater eius Aegyptum; 46 & eiuſdem Iacobi familia aduena fuit in terra Cham patris Mizraim, vnde & genus & nomen ducunt Mizraimitæ, hoc eſt Aegyptij. 47 Valde autem Deus creſcere ibi fecit populum Iacobi; 48 eumque roborauit ſuper hoſtes ſuos Aegyptios: 49 quo beneficio ſuo cor illorum Aegyptiorum ſpontè malum & inuidum conuertit vt odio haberent populum eius; 50 & doloſè agerent contra ſeruos ipſius. 51 Sed miſit Moſen ſeruum ſuum in Aegyptum ad Pharaonem; 52 & vna cum illo miſit Aaron ipſum quem ſibi elegit ad hoc munus: 53 quibus Moſi & Aaroni mandata dedit de mirabilibus ſignis, 54 atque prodigijs edendis in eadem terra Cham. 55 Itaque emiſit Deus tenebras triduanas ex caliginoſiſſimis ac denſiſſimis terræ vaporibus, totamque

& non

56 & non exacerbáuit ſermónes ſuos.
℣.57. Exod.VII.20. † 57 conuértit aquas eórum in ſánguinem.
58 & occídit piſces eórum.
℣.59. Exod. VIII. 6. † 59 Edidit terra eórum ranas
60 in penetrálibus regum ipſórum.
℣.61. Exod.VIII.24. † 61 Dixit & venit cœnómyia,
℣.62. Exod.VIII.17. 62 ÷ & : cíniphes in ómnibus fínibus eórum.
℣.63. Exod.IX.23. † 63 Póſuit plúuias eórum grandinem,
64 ignem comburéntem in terra ipſórum.
† 65 & percúſſit víneas eórum & ficúlneas eórum.
66 & contríuit lignum fínium eórum.
℣.67. Exod.X.12. † 67 Dixit,& venit locúſta & bruchus cuius non erat númerus.
† 68 & comédit omne fœnum in terra eórum:
69 ※ & comédit ÷ omnem : fructum terræ eórum:
℣.70. Exod.XII.29. † 70 & percúſſit ómne primogénitum in terra eorum.

---

contenebrauit Aegyptum : 56 & vterque Moſes ſcilicet & Aaron
non amaro & acerbo animo, ægréue fecit hæc iuſſa Dei;eiuſq;verbis
neuter fuit incredulus. 57 Aquas quoq; Aegyptiorum Deus commu-
tauit in ſanguinem ; 58 & occidit piſces eorum quibus veſceban-
tur. 59 Eiuſdem Dei iuſſu ebulliuit terra eorum , ediditque ranas
repentes 60 in ipſis etiam ſecretis cubiculis regum ipſorum.
61 Iuſſit prætcrea Deus, & venerunt muſca canina & omne genus
muſcarum, 62 & ciniphes in vniuerſis terminis eorum. 63 Tum im-
miſit in eos pluuiam grandinum 64 cum commixto igne flamman-
te atque comburente omnia foris reperta in terra eorum: 65 quibus
percuſſit Deus vites vinearum eorum & ficus ; 66 & omnem arbo-
rem confregit per fines ipſorum. 67 Qui item iuſſit, & venerunt lo-
custæ & innumerabilis bruchus; 68 quæ bruchorum & locuſtarum
multitudo comedit omnem herbam terræ eorum; 69 & exedit omne
genimen & omnem fructum ac ſegetes terræ Aegyptiorum . 70 Po-
ſtremum percuſſit Deus & occidit omne primogenitum hominum &

71 primítias omnis laboris eórum.

ỹ.72. Exod.XII.35.

† 72 Et edúxit eos cum argénto & auro:

73 & non erat in tríbubus eórum infirmus.

ỹ.74. Exod.XII.33.

† 74 Lætáta eſt Ægyptus in profectione eórum:

75 quia incúbuit timor eórum ſuper eos.

† 76 Expándit nubem in protectionem ÷ eorum:

ỹ.76.77. Exod.XIII.21. Pſal.LXXVII.14. I.Corinth.X.1.

77 & ignem vt lucéret ÷ eis: per noctem.

† 78 Petiérunt, & venit cotúrnix:

ỹ.78. Exod.XVI 13.

79 & pane cæli ſaturáuit eos.

ỹ.79. Pſal.LXXVII.24.25.

† 80 dirúpit petram & fluxérunt aquæ:

ỹ.80. Numer.XX.11.

81 abiérunt in ſicco flúmina.

ỹ.83. Geneſ.XV.14. XVII 7.

† 82 Quoniam memor fuit verbi ſancti ſui,

ỹ 86.87. I Deuter.VI.10.11.

83 ÷ quod hábuit: ad Abrahám púerum ſuum.

† 84 & edúxit populum ſuum in exſultatione;

85 ÷ &: eléctos ſuos in lætítia.

† 86 & dedit illis regiones géntium;

---

pecorum in terrá eorũ, 71 primitias videlicet omnis laboris & doloris eorũ: 72 & tum demum ex Aegypto eduxit Iſraëlitas cum argẽteis & aureis vaſis ab Aegyptijs ipſis commodato acceptis; 73 nec quiſquam infirmus erat in duodecim tribubus eorumdem Iſraelitarum. 74 Lætati ſunt Aegyptij in egreſſu Iſraelitarum; 75 eo quòd horum timor irruerat ſuper eos, ne deteriora paterentur, ſi diutiùs illos retinuiſſent 76 Exinde expandit Deus nubem quaſi tentorium in vmbraculum & tegumentum Iſraëlitarum aduersùs Solis ardores in deſerto: 77 deditque columnam igneam vt luceret eis noctu, noctemq; faceret luminoſam 78 In eo deſerto Iſraëlitæ petierunt carnes; & Dei iuſſu venit coturnix: 79 & cibo quoque è cælo demiſſo, hoc eſt, Mannâ ſaturauit eos. 80 quibus etiam dirupit & aperuit petram in Horeb; & inde fluxerunt aquæ: 81 quæ & tamquam flumina decurrerunt quadraginta annos per arida & ſicca loca deſerti. 82 Quoniam autem memorem ſe Deus oſtendere voluit ſancti ſui verbi, & promiſſi, 83 quod dederat Abrahamo ſeruo ſuo: 84 idcirco eduxit ex Aegypto populum ſuum cum exſultatione, 85 & iſtiuſmodi homines à ſe electos exire fecit cum lætitia & cantico. 86 &

&

87 & labores populorum poſſedérunt:
† 88 vt cuſtodiant iuſtificationes eius;
89 & legem eius requírant.

---

dedit eis regiones gentium Chananæarum; 87 qui & hæreditario poſſederunt fructus pagos & ciuitates & omnia illarum regionum, quæ ſibi magno labore gentes illæ parauerant: 88 nimirum vt ijdem Iſraëlitæ cuſtodirent iuſta ſtatuta & ceremonias ipſius Dei; 89 ſummoque ſtudio exquirerent ſeruare legem eius.

Orationes.

MSS. 1 INuocantes nomen tuum Dómine, deprecamur, vt qui patres noſtròs virtute tui nominis præeuntes, Angelicis paſtibus refeciſti; nos quoque myſticis dápibus foueas ac reformes. Per Dominum noſtrum Ieſum.

Breu. Mozarab. fol. 75. 106. 123. 148. 2 QVærentibus te Domine tribue fortitudinem; & quærendi te iugiter infunde ſanctum amorem: vt qui tuam deſiderant cérnere faciem, pernicioſam mundi non áppetant voluptatem: eoſque ſæculi blandimenta non detineant vſquequaque captiuos; vt lux vultûs tui clarificet iam beatos. ℟. *Amen*. Per miſericordiam tuam Deus noſter: qui es benedictus & viuis & omnia regis in ſæcula ſæculorum. ℟. *Amen*.

fol. 104. 148. 3 NArrantes mirabilia tua Domine; ſancto tuo lætemur in nomine: da nobis te quærendi ſolértiam; & inueniendi tribue efficaciam: vt te mereamur aſpicere, & vultûs tui ſemper oſtenſione gaudere. ℟. *Amen*. Per miſericordiam tuam Deus noſter *&c.*

fol. 123. 4 AVge Domine populum tuum nimis; eumque vel meritis vel rebus exalta: vt qui inuidorum dentibus mordémur; fœliciores ſemper te propitiante conſtemus. ℟. *Amen*. Per miſericordiam tuam Deus *&c.*

Comment. huius Pſalm. tom. 7. S. Hieronymi. 5 TE Domine deprecamur; vt deletis gentibus noxijs coram facie noſtra, ipſe dux noſtri fias itíneris: vt in te iugiter exſultantes, in terram repromiſſionis mereamur induci; & in regno tuo aſciti, valeamus

cum

cum Sanctis tuis lætitiâ ſempiterna gaudere. Quia tibi eſt cum æterno Patre & Spiritu Sancto honor & gloria in ſæcula ſæculorum. *Amen*.

105 CV.

Alleluia.

Beda.

Senſus myſticus.

Breuiter in titulo præmonetur vt Domino, totius pſalmi iubilatione cantetur.

Introducitur conſitens *populus Hebræorum; qui relicta patrum perfidia, ad pietatem Domini, ipſo miſerante, perductus eſt: vt intelligamus, cùm fuerint conuerſi, & ipſos* Alleluia *merito pro ſua redemptione cantare. In prima igitur narratione; deprecatur vt ſocietur populo beneplacito, qui erat Domini Saluatoris aduentu de Gentibus congregandus:* Confitemini Domino quoniam bonus. *Secunda, patrum ſuorum dinumerat peccata quæ fecerant, in Aegypto mirabilia Domini recto corde minimè contuentes; pium tamen Dominum ab inimicis eos liberaſſe;* Peccauimus cum patribus noſtris. *Tertia, refert ad peccandi ſtudia reuerſos; ſed Dominum Moyſi precibus fuiſſe delinitum:* Citò fecerunt, obliti ſunt. *Quarta, iniquitates eorum aſſerit iteratas; impendentemque Domini iram, Phinees ſupplicatione placatam:* Et pro nihilo habuerunt terram. *Quinta, ad aquam contradictionis eos Moyſen exacerbaſſe; ſuoſque poſt hæc filios idolis immolaſſe commemorat: vnde Dominus vehementer iratus, tradidit eos gentium ſeruituti; ac deinde miſeratus, in conſpectu inimicorum eos reddidit glorioſos:* Et irritauerunt eum [ad aquas contradictionis.] *Sexta, precatur quod nouerat eſſe venturum; vt de vniuerſis nationibus Eccleſia Catholica congregetur; & laudes Domino æterna exſultatione concelebret:* Saluos fac nos Domine Deus noſter.

Sabbato ad Vigilias.

Euſebius Cæſarienſis. *Doctrina de impietate gentis Iudæorum.*

S. Athanaſius. *Pſalmus cum confeſſione.*

Pſalmus ad laudandum Deum & ad confitendum peccata.

Propheta.

1 CONFITEMINI DOMINO QVONIAM BONVS;

℣. 1. Iudith. XIII. 21.

ALLELV Cum iubilo & lætitia laudate, IA Deum. PROPHETA. 1 Profitemini Domino dignas quantum poteſtis laudes, quoniam quó-

2 quóniam in ſæculum miſericórdia eius.

℣. 5. Eccli. XLIII. 35. Baruch I. 17. Daniel. IX. 5.

† 3 Quis loquétur poténtias Domini?
4 audítas fáciet omnes laudes eius?
† 5 Beáti qui cuſtódiunt iudícium,& fáciunt iuſtítiam in omni témpore.
† 6 Meméntó noſtri Domine in beneplácito pópuli tui:
7 víſita nos in ſalutari tuo,
† 8 ad vidéndum in bonitáte electórum tuórum,
9 ad lætándum in lætítia gentis tuæ,
10 vt lauderis cum hæreditáte tua.

℣. 11. Iudith VII. 19.

† 11 Peccáuimus cum patribus noſtris:
12 iniúſtè égimus, iniquitátem fécimus.
† 13 Patres noſtri in Ægypto non intellexérunt mirabília tua:
14 non fuérunt mémores multitúdinis miſericórdiæ tuæ.

---

benignus eſt; 2 & quoniam in æternum durat miſericordia eius. 3 Quis eloqui poterit ea quæ fortiter potenterque Dominus fecit? 4 aut quis enarrando ſatis audire faciet omnia, quibus ipſe laudabilis eſt? 5 Beati qui diuinum ius cuſtodiunt;& faciunt quod iuſtum eſt omni tempore vitæ ſuæ. 6 Recordare noſtri Domine per illud tuum beneplacitũ ac beneuolentiam antiquam erga populum tuum; 7 & viſita nos cum ſalute quam exſpectamus à te, 8 vt videamus & aſſequamur benignitatem tuam, quam ſoles impertire electis tuis; 9 & vt lætemur lætitiâ,quâ gaudet gens quæ tibi chara eſt;10 & vt tu lauderis à nobis vnà cum tota gente illa,quæ veluti hæreditas quædã peculiariter eſt tua.11 Peccauimus & nos & patres noſtri;12 & tranſgreſſi ſumus legem tuam; & iniquè fecimus. 13 Et patres quidẽ noſtri cùm eſſent in Aegypto, non conſiderauerunt cũ animis ſuis miracula tua ibi facta; 14 nec memores fuerunt multorum beneficio-

& irri-

℣. 15. Exod. XIV. 16. 21. 22.

† 15 & irritauérunt aſcendéntes ⁎ in mare: mare Rubrum.

† 16 Et ſaluáuit eos propter nomen ſuum;

17 vt notam fáceret poténtiam ſuam.

℣. 18. Exod. XIV. 21. 22.

† 18 & incrépuit mare Rubrum, & exſiccatum eſt:

19 & dedúxit eos in abyſſis ſicut in deſerto.

† 20 & ſaluáuit eos de manu odiéntium:

21 & redémit eos de manu inimíci.

℣. 22. Exod. XIV. 27. 28.

† 22 & opéruit aqua tribulántes eos:

23 vnus ex eis non remánſit.

℣. 24. Exod. XIV. 31.

† 24 Et credidérunt verbis eius:

℣. 25. Exod. XV. 1.

25 & laudauérunt laudem eius.

℣. 26. Exod. XV. 24. XVII. 2.

† 26 Citò ÷ fecérunt: oblíti ſunt óperum eius:

27 & non ſuſtinuérunt conſilium eius.

℣. 28. Numer. XI. 4.

† 28 & concupiérunt concupiſcéntiam in deſerto:

29 & tentauérunt Deum in inaquóſo.

---

rũ ſibi collatorum à miſericordia tua: 15 ſed ad iracundiam te prouocauerunt iam iam profecturi in mare, mare inquam, Rubrum. 16 Saluauit tamen eos Dominus ad gloriam nominis ſui; 17 vt notiorem faceret potentiam ſuam. 18 quare imperauit mari Rubro, & diuidentibus ſe aquis, vento vrente exſiccatum eſt fundum eius: 19 & ſic tranſduxit illos per immenſas aquarum moles, tamquam per aridum deſertum: 20 & ſaluauit eos de manu & poteſtate Aegyptiorum ipſos odientium: 21 & redemit eos de ſeruitute ac de manu & vi Pharaonis inimici ipſorum. 22 aqua enim maris Rubri reuertens ad priſtinum locum ſuum, operuit Aegyptios omnes qui eos tribulabant; 23 & ex illis ne vnus quidem relictus eſt viuus. 24 Tunc patres noſtri crediderunt verbis Dei; 25 & laudantes cecinerunt laudem eius. 26 Verùm confeſtim iterum malè ſe geſſerunt; & obliti ſunt tot admirabilium operum eius: 27 & non exſpectauerunt patienter euentum conſilij & voluntatis eius, vt tempore modoq; ipſi placente introducerentur in terram promiſſam. 28 nam cupidè expetiuerunt carnes in deſerto, cæleſti mannâ contempto: 29 & in ſolitudine illa inaquoſa tentauerunt Deum, de ipſius dubi-

&

℣.30. Numer.XI. 31. 33. † 30 & dedit eis petitiónem ipſórum :
31 & miſit ſaturitátem in ánimas eórum .
℣.32. Numer.XVI.2. † 32 Et irritauérunt Moyſen in caſtris ,
33 Aaròn ſanctum Domini .
℣.34. Numer.XVI. 31.32. † 34 apérta eſt terra, & deglutíuit Dathán :
35 & opéruit ſuper congregatiónem Abirón ,
℣.35. Numer. XVI. 46. † 36 & exárſit ignis in ſynagóga eórum :
37 flamma combúſſit peccatóres .
℣.38. Exod.XXXII.4. † 38 ÷ Et : fecérunt vítulum in Horéb :
39 & adorauérunt ſcúlptile :
℣.40. Ierem.II. 11. Roman.I.23. † 40 & mutauerunt Glóriam ſuam
41 in ſimilitúdinem vituli comedéntis fœnum .
† 42 oblíti ſunt Deum qui ſáluauit eos ;
43 qui fecit magnália in Ægypto ,
℣.44. Pſal. LXXVII. 51. 44 mirabília in terra Cham , terribília in mari
Rubro .

---

tantes omnipotentiâ. 30 Dedit ergo eis Deus quod petierant, mittendo coturnices : 31 quarum eſu immiſit morbum repletionis & nauſeæ cibi in appetitus ipſorum ; vnde macilentiâ & mors conſecuta eſt in corporibus eorum . 32 Irritauerunt etiam ex inuidia Moſen in temporarijs illis tentorijs , in quibus degebant in deſerto, 33 & Aaronem ſancto oleo conſecratum Sacerdotem Domini ; eo quòd Moſes ſacerdotium Aaroni & filijs eius quamuis iubente Deo tribuiſſet . 34 quamobrem aperuit ſe terra ; & abſorpſit Dathan ex filijs Ruben primogeniti Iſraelis : 35 & terra cooperuit totam congregationem & familiam Abironis ex eadem tribu Ruben vna cum tabernaculis ſuis & vniuerſa ſubſtantia eorum ; deſcenderuntque ij viui in infernum operti humo . 36 ignis etiam ſuccenſus eſt in congregatione eorum : 37 & flamma exuſſit iſtiuſmodi ſeditioſos peccatores; perieruntque XIV. millia hominum & DCC.abſque ijs qui perierant in ſeditione Coræ . 38 Patres noſtri illi fecerant & longè antè vitulum apud montem Horeb : 39 & ſculptum ſimulachrum adorauerant;40 & permutauerant maieſtatem Dei ſui 41 in brutalem imaginem & effigiem vituli, qui paſcitur herbâ : 42 oblitique fuerant Dei qui ſaluauerat eos à Pharone ; 43 & res magnas geſſerat in Aegypto,44 & miracula fecerât in eadē ipſa terra Cham,

Ooo &

℣.45. Exod XXXII. 10.11.12. Deut. X.10.

† 45 & dixit vt diſpérderet eos:
46 ſi non Moyſes eléctus eius
47 ſtetiſſet in confractióne in conſpéctu eius,
† 48 vt auérteret iram eius ne diſpérderet ÷ eos:

℣.49. Numer. XIV. 1.2.

49 Et pro níhilo habuérunt terram deſiderábilem:
† 50 non credidérunt verbo eius:
51 & murmurauérunt in tabernáculis ſuis:
52 non exaudiérunt vocem Domini.

℣.53. Numer. XIV. 22.28.29. Poſt ℣.53. in vetuſtiſſimo cod. Vaticano deſunt folia vſque ad Pſal. CXXXVIII.

† 53 & eleuáuit manum ſuam ſuper eos,
54 vt proſtérneret eos in deſerto;
† 55 & vt deiíceret ſemen eórum in natiónibus;
56 & diſpérgeret eos in regiónibus.

℣.57. Numer. XXV. 2.3.

† 57 Et initiáti ſunt Beelphegór:
58 & comedérunt ſacrificia mortuórum:
† 59 & irritauérunt eum in adinuentiónibus ſuis:
60 & multiplicáta eſt in eis ruína.

℣.61. Numer. XXV. 7.

† 61 & ſtetit Phineès, & placáuit;

& terribilia ad mare Rubrũ. 45 quo tẽpore dixit Deus ſe eos exterminaturũ; 46 niſi Moſes vir ipſius electus, 47 in illa imminente confractione & internecione quã exterminandi erant, interceſſor ſtetiſſet coram eo, 48 vt auerteret eum ab indignatione in miſericordiam, ne illos exterminaret. 49 Deſpexerunt etiam & nihili æſtimauerunt terram deſiderabilem, fluentem lacte & melle: 50 nec crediderũt ſermoni Dei, quòd daturus eſſet ipſis terram illam quam promiſerat: 51 & obmurmurauerunt in tentorijs ſuis: 52 neq; obediuerunt voci Domini. 53 qui idcireo eleuauit manum ſuam ſuper eos: 54 iurans ſe deiecturum eſſe ipſos in illo deſerto; 55 & deiecturum etiam ſobolem eorum inter gentes, 56 & diſperſurum eos in regionibus illis. 57 Poſt hæc conſecrauerunt ſe etiã veluti ſub iugum Beelphegor idolo Moabitarum & Madianitarum: 58 & comederunt victimas immolatas dijs mortuis: 59 ſuiſque inuentionibus & ſtudijs Deum prouocauerunt ad indignationẽ: 60 vnde plaga & ruina magna facta eſt in eis. 61 ſed ſtetit tunc Phinees ex Sacerdotali familia, & interfectis ſcortatoribus viro Iſraëlita & muliere Madia-

&

62 & ce ſſáuit quaſſatio :
† 63 & reputátum eſt ei in iuſtítiam ,
64 in generatiónem & generationem vſque in ſempitérnum .

℣. 65. Numer. XX. 3.

† 65 Et irritauérunt ÷ eum : ad aquas contradictionis :
66 & vexátus eſt Moyſes propter eos :

℣. 68. Numer. XX. 10. ℣. 69. Iudic. I. 21. 29. Exod. XXIII. 31. Num. XXXIII. 52. Deuter. VII. 2. ℣. 70. Iudic. II. 2. III. 5. 6.

67 quia exacerbauerunt ſpíritum eius ;
† 68 & diſtínxit ÷ in : labijs ſuis .
69 Non diſperdiderunt Gentes quas dixit Dominus illis :
† 70 & commíxti ſunt inter Gentes :
71 & didicérunt ópera eorum :
72 & ſeruierunt ſculptílibus eorum :
73 & factum eſt illis in ſcándalum .

℣. 74. IV. Reg. XVI. 3. Iſai. LVII. 5. Ezech. XVI. 20. ℣. 74. Ita apud Apollinarium & in alio cod. Vaticano num. 342.

† 74 & immolauerunt filios ſuos & filias ſuas dæmónijs :
† 75 & effuderunt ſánguinem innocentem ,
76 ſánguinem filiórum ſuórum & filiárum ⋇ ſuarum :

---

nitide placauit iram Dei : 62 & retenta ac ſedata eſt percuſſio illa & ruina : 63 id quod reputatum eſt eidem Phineæ pro ro eximiè iuſtâ & præclare geſtâ 64 in generationes omnes in æternum vſque. 65 Ad iram quoque prouocauerunt Deum apud aquas illas Contradictionis , quando iurgati ſunt cum Moſe & Deo ; 66 & afflictus eſt Moſes propter ipſos murmurãtes: 67 quoniam enim exacerbauerant animum eius, 68 ideo ipſe hæſitabundus & dubitanter & ambiguè cum diſtinctione pronunciauit labijs ſuis , num de petra educere poſſet aquas . 69 Præterea ingreſſi terram promiſſam , non exterminauerunt gentes illas Chananæas ibi habitantes , quas Dominus eis iuſſerat delere : 70 quinimmo ſe miſcuerunt cum iiſdem Gentibus ; 71 & didicerunt peſſima opera illarum ; 72 & coluerunt ſculpta idola earum : 73 id quod fuit eis offenſionis cauſa atque ruinæ : 74 nam & filios ſuos & filias ſuas comburentes igne, ſacrificauerunt dæmonibus : 75 & effuderunt ſanguinem innoxium , 76 ſanguinem

77 quas ſacrificauerunt ſculptílibus Chanaán.
† 78 & infecta eſt terra in ſanguínibus;
79 & contamináta eſt in operibus eórum:
80 & fornicáti ſunt in adinuentiónibus ſuis.
† 81 ÷ Et: irátus eſt furóre Dominus in populum ſuum:
82 & abominátus eſt hereditátem ſuam.
† 83 & trádidit eos in manus gentium:
84 & domináti ſunt eorum qui oderunt eos.
† 85 & tribulauerunt eos inimíci eorum:
86 & humiliáti ſunt ſub mánibus eorum.
87 Sæpe liberáuit eos:
† 88 ipſi autem exacerbauerunt ÷ eum: in conſilio ſuo:
89 & humiliáti ſunt in iniquitátibus ſuis.
† 90 Et vidit cùm tribularentur:
91 & audíuit orationem eorum.
† 92 & memor fuit teſtamenti ſui:

℣.79.& 80. Sic diſtinguitur apud Apollinarium & in alio cod. Vaticano.
℣.81. Iudic.III.8.

℣.87. Iudic.III.IV.VI.X.

---

filiorum ſuorum & filiarum ſuarum, 77 quos ſacrificauerunt ſculptis idolis Chananæorum: 78 ſicq; infecta eſt terra illa cædibus cruentis: 79 & coinquinata eſt operibus ipſorum: 80 & derelicto Deo, ardenti affectu ſe coniunxerunt cum idolis, quæ ipſimet excogitauerant & adinuenerant. 81 Propterea iratus eſt Dominus indignatione magnâ contra populum ſuum; 82 & abominatus eſt gentem quam ſibi peculiariter elegerat tamquam hæreditatem propriam: 83 tradiditque eos inimicis gentibus in manus: 84 & qui eos oderant dominati ſunt eis; 85 eoſque afflixerunt inimici ſui: 86 & in humilem abiectamq; ſeruitutem redacti ſunt ſub illorũ manibus imperio ac poteſtate: 87 Multis certè vicibus liberauit eos Dominus: 88 ipſi verò ſemper eum exarcebabant ſuo ipſorum conſilio maligno ac peruerſo: 89 & in humilem abiectamque conditionem deuenerunt propter iniquitates ſuas. 90 ſed tamen nihilominus miſericordi Deus oculo vidit tribulationem eorum: 91 & exaudiuit deprecationem eorum: 92 & oſtendit ſe memorem eſſe pacti ſui cum eis: 93 & ſe-

&

93 & pœnítuit eum ſecúndùm multitúdinem miſericordiæ ſuæ:
† 94 & dedit eos in miſericordias,
95 in conſpectu omnium qui ceperant eos.
† 96 Saluos nos fac Domine Deus noſter;
97 & congrega nos de nationibus:
† 98 vt confiteámur nomini ſancto tuo;
99 & gloriemur in laude tua.
† 100 Benedíctus Dominus Deus Iſraël;
101 à ſæculo & vſque in ſæculum.
102 & dicet omnis populus: *Fiat* ÷ *Fiat*:

---

cundùm magnitudinem miſericordiæ ſuæ reuocauit ſententiam de affligendo populo ſuo: 94 fecitq; eum eis miſerationes ſuas. 95 coram iJs omnibus qui eos antè captiuauerant. 96 Salua igitur nos quoque Domine Deus noſter de exilio & captiuitate; 97 & congrega nos ex Gentibus: 98 vt dignas fateamur laudes nomini tuo ſanctiſſimo; 99 & gloriemur in laude tui. 100 Profecto benedictione & laude dignus eſt Dominus Deus Iſraëlis, 101 ab æterno & vſque in æternum: 102 vniuerſus autem populus reſpondeat & dicat: *Ita fiat, Ita fiat: benedicatur & laudetur Dominus in æternumvſque.*

Orationes.

MSS. 1 MEmento noſtri Domine in beneplacito populi tui: & à peccati nos ſeruitute diſcuſſos, Salutaris tui viſitatione ſaluífica. Per eumdem Dominum noſtrum.

Breu. Mozarab. fol. 22. 125. 148. 2 SAluos nos fac Domine Deus noſter; & in ſalute tua viſita: nec iniquitatis noſtræ pœna, ſed timoris tui nos humiliet diſciplina; vt tuâ gloriémur in laude, & confiteamur in nomine: nos quoque ad videndum lætitiam electorum tuorum éxcitet bonitas; & ad laudandum regni tui adſciſcat hæreditas. ℟. *Amen*. Per miſericordiam tuam Deus noſter: qui es benedictus & viuis & omnia regis in ſæcula ſæculorum. ℟. *Amen*.

Me-

fol. 104. 148. 3 MEmento noſtri Domine in beneplacito populi tui;
& in tuo nos viſita ſalutari: vt qui noſtris cum
patribus coram te iniquè géſſimus; à damnationis ori-
gine & actualis peccati contagione, tuâ réduce gratiâ
liberemur. ℟. *Amen*. Per miſericordiam tuam Deus.

fol. 103. 125. 4 SAlua nos Domine, qui author es noſtræ ſalutis: &
congrega nos de nationibus; qui redemptis liber-
taś, & redemptio factus es libertatis. concede itaque
nobis vt qui nunc malorum permixtione gemimus; te
* *al.* de- protegente ac * te cernente, in tranquillitate, quâ
cernente. Sanctos ſuſcipis, gaudeamus. ℟. *Amen*. Per miſeri-
cordiam tuam Deus noſter *&c.*

fol. 148. 5 BEnedic Domine Deus Iſraël à ſæculo & vſque in
ſæculum; quem múltiplex cratura multiplici
naturarum varietate conlaudant: memor eſto teſta-
menti ſancti tui; & pœniteat te ſecundùm multitu-
dinem miſericordiæ tuæ: vt iniquitatem quam feci-
mus, & peccatum quod cum patribus tráduce pec-
cati contraximus; te donante, lacrymarum fluminibus
cordiſque gemitibus abluamus. libera igitur nos Do-
mine de manu ſpirituum odientium; & redime de in-
ſidijs inimicorum: quique verbo tuo credimus; credu-
litatis ipſius fortitudine muniamur: ac ſic confeſſio hu-
milium, cælorum alta conſcendat; vt à Verbo tuo ſal-
uatio nobis profuſa ſubueniat. ℟. *Amen*. Per miſericor-
diam tuam Deus noſter *&c.*

fol. 12. 6 COngrega Domine diſperſionem populi tui in miſe-
ricordia; quem olim redempturus mundum, in
virtute brachij tui liberaſti: & ideo ab ijs quos redemi-
ſti, magnopere inuocaris: vt qui infirmari pro nobis
dignatus es vt homo; diuinitatis tuæ homines digneris
præmunire præſidio. ℟. *Amen*. Per miſericordiam
tuam Deus noſter *&c.*

fol. 60. 7 DEus qui confitentium tibi corda purificas; & ac-
cuſantem conſcientiam ab omni vinculo iniqui-
tatis abſoluis; da indulgentiam famulis: & cæleſtis
gratiæ

gratiæ ſinceram medicinam, eorum tribue corporibus. ℟. *Amen*. Per miſericordiam tuam Deus noſter *&c.*

Benedictio.

Comment. huius Pſalmi tom. 7. S. Hieronymi.

MErito benedictus in ſecula, per quem facta ſunt ſæcula; & non ſolùm facta ſunt, ſed etiam redempta: nunc nos recreare dignetur in Salutari, ideſt, in Chriſto Ieſu Domino noſtro. Cui eſt cum ipſo & Spiritu Sancto honor & gloria in ſæcula ſæculorum. *Amen*.

---

106 CVI.

Alleluia.

Beda.

* *ideſt Pſalmo CIV.* * *ideſt Pſalmo CV.*

* Pſal. CIV. * Pſal. CV.

In primo Alleluia * *commendatus eſt populus Iudæorum; de quo nulla querela eſt. ſecundo,* * *eos commemorat qui in eadem gente creberrimis offenſionibus errauerunt; & ad Domini gratiam ipſius miſeratione reuerſi ſunt. hic autem commonetur populus Chriſtianus; vt pro collatis ſibi beneficijs Domino laudes reddat.* ALITER. Alleluia *primum egit vt baptizentur credentes: ſecundum, vt reconcilientur pœnitentes: ibi* **ſuſcepit* plebem ſuam in exſultatione & electos ſuos in lætitia: *hic* **pœnitentes* exaudit, & dat eos in miſericordias in conſpectu omnium qui eos ceperant. *in tertio vſus noſter quotidianus retexitur; & hæreſis Nouatiana damnatur.*

Senſus myſticus.

Poſt Hebræi populi confeſſionem, de quo præcedentes pſalmi locuti ſunt; Propheta venit ad populum Chriſtianum; qui per ſpatia totius orbis, ſuperſtitionum ſolitudine vagabundus errabat: In prima ſectione commonens eum, laudes Domini confiteri; cuius ſanguine redemptus Eccleſias accepit; qui per aras dæmonum luco ſque, ſtulto rapiebatur errore: Confitemini Domino. *Secunda, gratias dicit Domino peragendas: qui Gentilium animas, veritatis pabulo ieiunas, religionis ſuæ vbertate ſatiauit; & eorum vincula peccatorum inexſuperabili virtute diſrupit:* Confiteantur Domino miſericordiæ eius [*&c.* quia ſatiauit animam inanem:] *Tertia, gratias Patri præcepit eſſe referendas; quia Chriſtus adueniens, diaboli portas vectesque confregit:* Confiteantur Domino [*&c.* quia contriuit portas æreas.] *Quarta, Domino ſacrificium laudis à Sacerdotibus commonet offerendum; qui inter ſæculi fluctus*

ctus Eccleſiarum gubernationi præſident: deſcribens quemadmodum & ipſorum tentationibus Dominus ſubuenire dignatur : Confiteantur Domino! [*&c.* & ſacrificent ſacrificium laudis .] *Quinta iterum dicit à Sacerdotibus & ſenioribus Dominum eſſe laudandum ; qui ſqualentem mundum ariditate peccati , in amœniſſimam iocunditatem cæleſti munere commutauit : quod videntes recti corde , gaudebunt . quæ partes à ſimilibus verſibus , quos* intercalares *vocant, incipiunt .* Confiteantur Domino miſericordiæ eius [*&c.* & exaltent eum in eccleſia plebis.]

Sabbato ad Vigilias.

Euſebius Cæſarienſis . *Prophetia de vocatione Gentium, & petitio bonorum: & de Verbi Dei aſſumptione in cælos .*

S. Athanaſius. *Pſalmus cum confeſſione .*

Pſalmus ad laudandum Deum .

Propheta.

1 CONFITEMINI DOMINO QVONIAM BONVS ;
2 quóniam in ſæculum miſericordia eius .
✝ 3 dicant qui redémpti ſunt à Domino ;
4 quos redémit de manu inimíci ;
5 & de regiónibus congregáuit eos ,
✝ 6 à ſolis ortu & occáſu,ab aquilone & mari .
✝ 7 errauérunt in ſolitúdine in inaquóſo :
8 viam ciuitátis habitáculi non inuenérunt ,
✝ 9 eſuriéntes & ſitiéntes :
10 ánima eórum in ipſis defecit .
✝ 11 & clamauerunt ad Dominum cùm tribularentur :

INCIPIT LIBER QVINTVS PSALMORVM ſecundùm Hebræos .

ALLELV Cum iubilo & lætitia laudate, IA Deum. PROPHETA . 1 Confitemini Domino quòd ipſe ſit bonus atque benignus ; 2 quódque in æternum duratura ſit miſericordia eius . 3 dicant id apertè palámque ij qui redempti ſunt à Domino ; 4 nempè quos redemit & liberauit de manu & poteſtate hoſtis ; 5 quoſque congregauit ex varijs regionibus , 6 ab Oriente & Occidente & ab Aquilone & à Meridie , versùs quam partem eſt Oceanus . 7 oberrabant hi in deſerto & in loco ſine aqua; 8 & iter ad ciuitatẽ aliquam habitatam non inueniebant ; 9 & interim eſuriebant & ſitiebant ; 10 iamque animo deficiebant. 11 clamauerunt autẽ ad Dominum in

÷ & ;

12 ∸ & : de neceſſitátibus eórum erípuit eos:
† 13 & dedúxit eos in viam rectam,
14 vt irent in ciuitátem habitatiónis.
† 15 Confiteántur Domino miſericordiæ eius,
16 & mirabília eius filijs hominum:
† 17 quia ſatiáuit ánimam inánem;
18 & ánimam eſurientem ſatiauit bonis:
† 19 ſedentes ∸ in : tenebris & úmbrâ mortis,
℣.20. Iob XXVI.8. Pſal.LXVII.7. CXLV.8. 20 vinctos in mendicitáte & ferro.
† 21 quia exacerbauérunt elóquia Dei;
22 & coſilium Altíſſimi irritauerunt;
† 23 & humilitátum eſt in laboribus cor eórum:
24 infirmáti ſunt, nec fuit qui adiuuáret.
† 25 & clamauerunt ad Dominum cùm tribula-
rentur:
26 & de neceſſitátibus eorum liberáuit eos:
† 27 & edúxit eos de tenebris & úmbrâ mortis:
28 & víncula eorum diſrúpit.

---

eiuſmodi tribulâtione ſuâ; 12 & liberâuit eos Dominus de tantis anguſtijs ipſorum; 13 eoſque deduxit in viam rectam, 14 vt peruenirent ad ciuitatem aliquam habitatam. 15 Confiteantur etiam Domino debitas laudes ſuæipſius miſericordiæ, 16 ipſiuſque opera admiranda exhibita filijs Adam; 17 propterea quòd ſatiauerit ſitientium appetitum vacuum, 18 & appetitum eſurientium impleuerit bonis ſuis, dans eis eſcam & potum; 19 & eo quòd ſaluauerit eos qui habitabant in tenebris & in lethali vmbra vicinæ mortis, 20 alligatos inopiâ & ferreo compede: 21 quia enim exacerbauerant Deum, tranſgrediendo verba & præcepta eius; 22 & conſilium voluntatemque excelſi Dei prouocauerant ad iram & vindictam; 23 ideo & immiſſis laboribus & ærumnis depreſſus eſt animus eorum; 24 debilitati ſunt; nec erat qui eos adiuuaret. 25 clamauerunt autem omnes iſti ad Dñm in eiuſmodi tribulatione ſua; 26 & ſaluauit eos Deus de tantis ipſorum anguſtijs: 27 eoſq; eduxit de tenebris & de lethali vmbrâ vicinæ mortis; 28 eorumque ferrea

† 29 Confiteántur Domino miſericordiæ eius,
30 & mirabilia eius filijs hominum:
† 31 quia contríuit portas æreas;
32 & vectes férreos confrégit:
† 33 ſuſcépit eos de via iniquitátis eórum:
34 propter iniuſtítias enim ſuas humiliáti ſunt:
℣. 35. Iob XXXIII. 20. † 35 omnem eſcam abomináta eſt ánima córum:
℣. 36. Pſalm. IX. 15. LXXXVII. 4. 36 & appropinquauérunt vſque ad portas mortis.
† 37 & clamauérunt ad Dominum cùm tribularentur:
38 ✠ & : de neceſſitátibus eórum liberáuit eos.
† 39 miſit verbum ſuum, & ſanáuit eos:
40 & erípuit eos de interitiónibus eorum.
℣. 40. Iob XXXIII. 30. † 41 Confiteántur Domino miſericórdiæ eius,
42 & mirabilia eius filijs hóminum:
† 43 & ſacrificent ſacrifícium laudis,

---

vincula diſrupit, 29 Confiteantùr item Domino debitas laudes ſuæ ipſius miſericordiæ, 30 ipſiuſque opera admiranda exhibita filijs Adam: 31 propterea quòd contriuerit oſtia ærea carcerum, quibus detinebantur incluſi; 32 eorumque ferreos vectes & clauſtra confregerit: 33 & propterea quòd miſericorditer exceperit & alios lapſos ob viam iniquam malæ vitæ ipſorum: 34 propter iniuſtas enim actiones ſuas humiliati & afflicti ſunt varijs morbis; 35 & omnem cibum abominata eſt anima ipſorum; 36 & proximè acceſſerunt ad portas mortis, iam iam morituri. 37 clamauerunt autem hi ad Dominum in eiuſmodi tribulatione ſua: 38 & de tantis eorum anguſtijs ſaluauit eos Dominus: 39 & miſſò verbo iuſſuque ſuo ſanauit eos; 40 & liberauit eos ab ipſorum ægrotationibus & corruptelis ne interirent. 41 Confiteantur item Domino debitas laudes ſuæ ipſius miſericordiæ, 42 & opera admiranda exhibita filijs Adam: 43 eique tamquam ſacrificium quoddam laudem offerant gratiarumque

&

44 & annuncient òpera eius in exſultatione
† 45 qui deſcéndunt mare in náuibus,
46 faciéntes operatiónem in aquis multis:
† 47 ipſi vidérunt opera Domini,
48 & mirabília eius in profúndo.
† 49 dixit, & ſtetit ſpíritus procéllæ:
50 & exaltati ſunt fluctus eius.
† 51 aſcéndunt ÷ vſque: ad cælos;
52 & deſcéndunt ÷ vſque: ad abyſſos:
53 ánima eórum in malis tabeſcébat:
† 54 turbáti ſunt & moti ſunt ſicut ébrius:
55 & omnis ſapiéntia eórum deuoráta eſt.
† 56 & clamauérunt ad Dominum cùm tribularéntur:
57 & de neceſſitátibus eórum edúxit eos.
† 58 ÷ &: ſtatuit procéllam ÷ eius: in auram:
59 & ſiluérunt fluctus eius:
† 60 ÷ &: lætáti ſunt quia ſiluérunt:

---

actionem, 44 & eiuſdem Dei opera exſultanter enarrent 45 ij
omnes qui in mare nauibus deſcendunt, 46 quique nauigando rem
nauticam & negotiationem ſuam peragunt in multis vaſtiſſimiſque
aquis; 47 quia ipſi viderunt & experti ſunt opera Dñi, 48 & ipſius
mirabilia in profundo mari: 49 nam vbi Dñus iuſſit, ſtatim & ventus tempeſtatis ſurrexit; 50 & in altum eleuati ſunt fluctus maris:
51 ipſiq; nauigàntes viſi ſunt modò ſubleuari vſque ad cælos, 52 &
modò quaſi demergi ad imas abyſſos; 53 & interim ànimus ipſorum
iſtiuſmodi malis & afflictionibus diſſoluebatur & conſumebatur:
54 qui metu perturbati ſunt & obſtupuerunt, & concuſſi ſunt & intremuerunt quaſi ebrius; 55 & vniuerſa nautica peritia & ſapientia
eorum abſorpta eſt. 56 clamauerunt autem hi ad Dominum in
eiuſmodi tribulatione ſua: 57 qui & de tantis anguſtijs ipſorũ eduxit
eos: 58 & imperauit tempeſtati illi, eamque vertit in ventum lenem & tranquillitatem: 59 & ſiluerunt fluctus maris: 60 & naui-

61 & dedúxit eos in portum voluntátis eorum.
† 62 Confiteántur Domino miſericórdiæ eius,
63 & mirabilia eius filijs hominum :
† 64 ∸ & : exaltent eum in eccleſia plebis;
65 & in cáthedra ſeniorum láudent eum :
† 66 poſuit flumina in deſertum;
67 & éxitus aquárum, in ſitim;
† 68 terram fructíferam, in ſalſúginem,
69 à malítia inhabitántium in ea :
℣. 70. Iſai. XLI. 18. † 70 poſuit deſértum in ſtagna aquárum;
71 & terram ſine aqua, in éxitus aquárum :
† 72 & collocáuit illic eſuriéntes.
73 & conſtituérunt ciuitatem habitationis:
† 74 & ſeminauérunt agros; & plantauérunt víneas :
75 & fecérunt fructum natiuitátis.
† 76 & benedíxit eis, & multiplicáti ſunt nimis :
77 & iumenta eorum non minoráuit.

---

gántes lætati ſunt quòd fluctus ſiluerint : 61 & ſic Deus tranquillè deduxit eos ad portum, ad quem ire volebant. 62 Confiteantur denique Dño ſuæ ipſius miſericordiæ, 63 & opera admiranda exibita filijs Adám ; 64 cumque homines excellum prædicent in congregatione populi ; 65 ipſumque laudent in conſeſſu ſenatorum & prudentium ſeniorũ : 66 eo quòd flumina verterit in aridum deſertum ; 67 & fontes ſcaturientium aquarum verterit in loca ſiticuloſa & ſicca ; 68 & terram fructiferam verterit vel in aquã ſalſam vel in ſalſam ſterilemque terram; 69 idque propter malitiam eorum qui in ea terra habitabant : 70 & eo quòd è contrario aridum deſertum verterit in paludes & ſtagna aquarum; 71 & terram, quæ priùs erat ſine aqua, verterit in fontes ſcaturientium aquarum; 72 ibique collocauerit eſurientes: 73 vbi hi & conſtruxerunt ciuitatem ad habitandum: 74 & ſeuerunt agros; & plantauerunt vineas: 75 & agri illi & vineæ germinantes fecerunt fructũ copioſè naſcentem: 76 & eo quòd benefaciendo benedixerit habitatoribus illis Deus, vnde multiplicati ſunt valde ; 77 & iumenta & pecora eorum non diminuerit.

&

† 78 Et pauci facti ſunt & vexáti ſunt
79 à tribulatione malorum & dolore :
℣.80.81. Iob XII.21.24. † 80 effúſa eſt contémptio ſuper principes :
81 & erráre fecit eos in inuio, & non in via .
† 82 & adiúuit pauperem de inópia :
83 & poſuit ſicut oues famílias .
℣.84. Iob XXII.19. † 84 Vidébunt recti,& lætabuntur :
℣.85. Iob V.16. 85 & omnis iníquitas oppilábit os ſuum :
℣.86. Oſeæ XIV.10. † 86 Quis ſápiens & cuſtodiet hæc ?
87 & intélliget miſericordias Domini ?

---

78 Porro cùm homines defecerunt à Deo;tũ diminuti ſunt numero,
& afflicti ſunt 79 propter anguſtiam complurium malorum atque
dolorum:80 & effuſus eſt à Deo contemptus & deſpectio in princi-
pes illorum, reddiditque eos contemptibiles ; 81 & errabundos va-
gare fecit in deſerto deuio, & vbi non eſt via . 82 contrà verò Deus
adiutorio ſuo ſubleuauit pauperem de inopia; 83 inopumque fami-
lias numeroſas effecit quaſi greges ouium . 84 Videbunt hæc ij qui
recto ſunt animo ; & lætabuntur in Dei miſericordia atque iudicio :
85 omnes autem iniqui occludent os ſuum & obmuteſcent.86 Cæte-
rùm quis erit ſapiens, & hæc tam admiranda quæ hactenus dicta
ſunt diligenter obſeruabit , 87 & conſiderabit opera tam magna
tam multa miſericordiæ Domini ?

Orationes .

455. 1 Confitemur Domine miſericordias tuas ; quas iúgiter circa noſtras exerces inópias : precantes vt qui exaltatus in Eccleſijs , réſides ad dexteram Patris in throno ; nobis tantæ miſerationis & intelligere & cuſtodire concedas arcanum . Qui cum eo viuis & regnas Deus in vnitate Spiritus Sancti per omnia .

Breu. Mozarab. fol. 174. 175. 2 De neceſſitatibus noſtris libera nos Domine: & animarum noſtrarum inédiam verbi tui ádipe paſce ; ſedenteſque in tenebris & vmbra mortis , lucis tuæ inluſtra ſerenitate . ℟. *Amen* . Per miſericordiam tuam

Deus

Deus noſter : qui es benedictus & viuis & omnia regis in ſæcula ſæculorum. ℟. *Amen*.

fol. 125.

3 **C**Onfiteamur tibi Domine miſericordias tuas; quibus nos de intéritu redimis; & de regionibus congregatos errorum, compáge charitatis, fidei aſſenſione coniungis. ℟. *Amen*. Per miſericordiam tuam Deus *&c.*

fol. 125.

4 **M**Itte Verbum tuum Domine ad ſanandos nos : & de interitu quo noſtro póndere propéllimur, erue nos : vt quia nos meminimus Verbi tui formatos opificio; eius rurſum reformemur imperio. tu nos dum tribulamur, clamantes exaudi; ac de infeſtis neceſſitatibus tribue libertatem : vt ad te de confeſſione noſtra laudatio procedat; & coram filijs hominum pronunciatu nos grátificent mirabilia tua. ℟. *Amen*. Per miſericordiam tuam Deus noſter *&c.*

fol. 221. & Miſſal. Mozar. Sabbato Sancto.

De reſurrectione Domini.

5 **D**Ominus noſter Ieſus Chriſtus Filius tuus; qui ſolus verbo virtutis cuncta móderãs, & omnia crucis ſtígmata portãs, vectes ferreos comminuit; portarũque ærearum clauſtra perfregit; [ad] tartari profunda deſcendit; ſedentibus in vmbra mortis, ignotæ lucis claritate reſplenduit; & ſol iuſtitiæ de tumulo, corpore ſuſcitato, procedens: radijs ſuis tenebras noſtras mirabiliter inluſtrauit. ℟. *Amen*. Per miſericordiam tuam *&c.*

Benedictio.

Comment. huius Pſalm. tom. 7. S. Hieronymi.

MIſericordias nobis Dominus pietate prófluâ dignetur quæſitas indulgére; pulſatas aperire; petítas non negare. Ipſi gloria cum æterno Patre & Spiritu Sancto in ſæcula ſæculorum. *Amen*.

---

107 CVII.

Canticum pſalmi ÷ *ipſi* : *Dauid*.

Beda.

Senſus myſticus.

Canticum *ad diuinarum rerum contemplationem refertur* : Pſalmus

mus ad operas actuales; quæ tamen diuinis conueniant mandatis: quod in primo verſu ipſe teſtatur; Cantabo & pſalmum dicam Domino. Dauid *autem ſignificat regem Chriſtum; qui in hoc pſalmo locuturus eſt.*

Per totum pſalmum loquitur Dominus. Primo ordine Patri gratias agit; quia poſt paſſionis triumphum perpetuam reſurrexit in gloriam: Paratum cor meum Deus. *Secundo, humiliat ſe per humanitatem ſuam: vbi tamen & potentiam propriæ maieſtatis oſtendit; vt duas naturas veraciter in vna Domini Chriſti cognoſcas eſſe perſona:* Vt liberentur electi tui. *Notandum autem quòd centeſimus ſeptimus pſalmus ex terminalibus duorum * pſalmorum partibus eſt compactus: in quo Dominus per paſſionem & reſurrectionem ſuam duos ſibi populos vna fide coniunxit; vna ſpiritus gratia fœcundauit; eodem vitæ æternæ munere ſublimauit. centenarius enim numerus vitam quæ in dextris eſt; ſeptenarius autem Spiritum Sanctum deſignat. qui benè in hoc pſalmo de duobus vno facto, copulantur; quia ſpirituales tantùm vitam accipere promerentur æternam.*

* Pſalm. LVI. & LIX.

Sabbato ad Vigilias.

Euſebius Cæſarienſis. *Vocatio Gentium.*

S. Athanaſius. *Pſalmus demonſtratiuus prouidentiæ cum cantico.*

Pſalmus ad laudandum Deum.

Propheta.

℣. 1. Pſ. LVI. 8.

1 PARATVM COR MEVM, DEVS ÷ PARATVM COR MEVM:

2 cantábo & pſallam in gloria mea:

† 3 Exſúrge gloria mea; exſúrge pſaltérium & cíthara:

4 exſurgam dilúculo.

† 5 Confitébor tibi in populis Domine:

6 & pſallam tibi in natiónibus:

Pſalmus decantandus cantu vocis inchoante, & inſtrumento muſico ſubſequente, inſpiratus Dauidi. PROPHETA. 1 Promptum & paratum eſt cor meum ad te laudandum ò Deus; promptum eſt, inquam, atque paratum cor meum; 2 vt voce cantem, & manu pſallam more meo, in quo ego ſoleo gloriari. 3 Expergiſcere ergo cæleſti inſtinctu dulce carmen, in quo glorior: & tu quoque expergiſcere atque conſurge pſalterium vna cum cithara 4 nam & expergiſcar ego diluculo. 5 Profitebor tibi debitas laudes Domine inter populos; 6 & in honorem tui pſalmos canam

quia

℣. 7. Pſal. XXXV. 6. † 7 quia magna eſt ſuper cælos miſericórdia tua ;
8 & vſque ad nubes , véritas tua .
† 9 Exaltáre ſuper cælos Deus :
10 & ſuper omnem terram, glória tua .
℣. 11. Pſal. LIX. 7. 11 Vt liberéntur dilécti tui ,
† 12 ſaluum fac déxterâ tuâ & exaudi me .
13 Deus locútus eſt in ſancto ſuo :
† 14 exſultábo ÷ & : díuidam Síchimam :
15 & conuállem Tabernaculórum dimétiar .
† 16 meus eſt Galaàd; & meus eſt Manaſſès ;
17 & Ephraìm, ſuſcéptio cápitis mei :
℣. 18. Geneſ. XLIX. 12. † 18 Iúda , rex meus .
19 Moàb, lebes ſpei meæ :
† 20 in Idumæam exténdam calceaméntum meum :
21 mihi Alienígenæ amíci facti ſunt .
† 22 Quis dedúcet me in ciuitátem munítam ?

---

inter gentes : 7 propterea quòd & tua erga nos miſericordia tam magna ſit vt cælos ſuperet ; 8 & fidelitas tua in ſeruandis promiſſis vbique clara reſplendeat vſque ad nubes. 9 Monſtra te ergo excelſiorem eſſe cælis in miſericordia ; 10 & ſuper totam terram demonſtretur magis magíſq; gloria tua in præſtandis promiſſis tuis. 11 Vt ergo liberentur ab hoſtibus à te dilecti atque electi ; 12 ſaluà me vnà cum omni populo dexterâ potentiæ tuæ ; meque te inuocantem exaudi . 13 Deus locutus eſt in ſanctuario tabernaculi ſui. 14 quòd exſultabo & regio iure partiar Sichimam quæ eſt in Samaria ; 15 & dimetiar vallem Succhot , hoc eſt , Tabernaculorum in tribu Gad . 16 Mea eſt terra Galaad; & mea eſt tribus Manaſſe: 17 & tribus Ephraim eſt robur capitis & principatùs mei: 18 tribus autē Iuda eſt regia & ſedes regni mei. 19 Itaq; ſpero fore vt gens Moabitica mihi ſubijciatur lebem inſtar, in qua pedes meos lauo: 20 & in Idumęam quoq; extendā pedem̄ meum, eamque conculcabo & ſuperabo : 21 Philiſthæi autem aliunde originē trahentes huc aduecti, facto nunc fœdere amici facti ſunt mihi . 22 At quis me deducet ad ciuitatem circummunitam

quis

23 quis dedúcet me vſque in Idumæam ?
✝ 24 nónnè tu Deus, qui repuliſti nos ?
℣.25. Ps.XLIII.10. 25 & non exíbis Deus in virtutibus noſtris?
✝ 26 Da nobis auxílium de tribulatióne :
27 quia vana ſalus hóminis .
✝ 28 In Deo faciémus virtútem :
29 & ipſe ad níhilum dedúcet inimícos noſtros.

Idumæorum? 23 aut quis me deducet vſq;ad Idumæam vt ſubijciam eam ? 24 an non tu Deus nos deduces illuc , qui nos antea repuleras ? 25 & an forſitan non egredieris vna cum exercitibus noſtris ad conficiendum tuâ virtute bellum iſtud, victoriamque reportandam? 26 Da nobis , quæſo , auxilium, quo eruamur à tribulatione : 27 vana enim eſt & inanis ſalus,quæ exſpectatur ab homine & non à te Deo. 28 Itaque cum adiutorio Dei fortiter faciemus in re militari : 29 & ipſe conculcabit & ad nihilum rediget omnes inimicos noſtros.

Orationes.

MSS. 1 PRæpara tibi Domine cor noſtrum ad confitendum nomini tuo : vt te intelligentes ſurrexiſſe diluculo , illuc tendamus merito ; quò tu victor eleuatus es in regno . Qui viuis & regnas cum Deo Patre .

Breu.Mozárab. fol.146. 2 PAratum cor noſtrum Domine eo quo placéris munere comple : vt te cognitione veri , laudemus ; & reformati in melius , in tuo honore lætemur. [℟. *Amen.* Per miſericordiam tuam Deus noſter : qui es benedictus & viuis & omnia regis in ſæcula ſæculorum. *Amen* .]

fol.425. 3 EXſurge gloria noſtra Deus ; & eripe ab hoſte captiuos : atque pro quibus magnificatus es vſque ad cælos ; hos in te confidentes intuére placatus : & ipſe da in tribulatione auxilium , qui noſtræ ſalutis es complementum. confeſſoris tui itaque B . . . .

De S. ſic nos tuére ſubſidio ; ne noſtro exigente merito tradamur in infernum : ſicque remúnera præmio ; vt confitentes perducas in ſæcula . ℟. *Amen* . Per miſericordiam tuam Deus noſter *&c.*

108 CVIII.

In finem: Pſalmus Dauid:

Beda.

Titulus iſte notiſſimus pſalmum refert ad Dominum Chriſtum. *Prima parte Dominus increpat Iudæos; qui mala pro bonis creatori ſuo reddere maluerunt*: Deus laudem. *Secunda, Iudæ traditoris, & perfidi populi narratur iniquitas; & quæ illis erant pro tanto ſcelere ventura*: Conſtitue ſuper eum peccatorem. *Tertio, precatur vt liberatus à periculo paſſionis, citò reſurrectionis gloriam conſequatur*: Et tu Domine Domine fac mecum.

Sabbato ad Vigilias.

Euſebius Cæſarienſis. *Paſſiones Chriſti.*

S. Athanaſius. *Pſalmus in ſola interpellatione.*

Pſalmus ad precandum.

Propheta. 1 DEVS LAVDEM MEAM NE TACVERIS:

2 quia os peccatóris & os dolóſi ſuper me apértum eſt:

† 3 locúti ſunt aduérſum me línguâ dolóſâ:

4 & ſermónibus ódij circumdedérunt me:

5 & expugnauérunt me gratis.

† 6 Pro eo vt ⁎ me: dilígerent, detrahébant mihi:

Pſalmus in perpetuum decantandus, inſpiratus Dauidi. CHRISTVS. 1 Deus ne ſilentio prætereas hanc cùm laudatione tui deprecationem meam: 2 quia os peccatoris & os doloſi aperuerunt ſe contra me: 3 qui locuti ſunt aduersùm me linguâ mendaci & ficto ſermone, 4 & verbis ex odio profectis me circumdederunt: 5 impugnaueruntque me ſine cauſa, & nullâ culpâ meâ. 6 Cùm me diligere deberent; è contrario detrahebant & aduerſabantur

ego

7 ego autem orábam.
✝ 8 & poſuérunt aduérſum me mala pro bonis;
9 & ódium, pro dilectióne mea.
✝ 10 Conſtítue ſuper eum, peccatórem:
11 & diábolus ſtet à dextris eius.
✝ 12 cùm iudicátur éxeat condemnatus:
13 & oratio eius fiat in peccátum.
✝ 14 fiant dies eius pauci:
15 ÷ & : epiſcopátum eius accípiat alter.
✝ 16 Fiant filij eius órphani:
17 & vxor eius, vídua.
✝ 18 nutántes transferántur filij eius, & mendícent:
19 & eijciántur de habitatiónibus ſuis.
✝ 20 Scrutétur fœnerátor omnem ſubſtántiam eius:
21 ※ & : dirípiant aliéni, labóres eius.
✝ 22 non ſit illi adiútor:
23 nec ſit qui miſereátur pupíllis eius.

℣. 8. Pſalm. XXXIV. 12. XXXVII. 21.

℣. 13. Prou. XXVIII. 9.

℣. 15. Act. I. 20.

---

mihi: 7 ego tamen pro eis orabam. 8 qui& rependerunt mihi mala
pro bonis à me aeeeptis; 9 & odium mihi rependerunt pro dile-
ctione meâ, quâ eos diligebam. 10 Ergo ad laudem & gloriam iu-
ſtitiæ tuæ præfice doloſo iſti proditori peccatorem qui illum malis
premat: 11 & Satan aduerſarius adſtet à dextris eius ad vexandum.
12 cùm adductus fuerit in iudicium, inde exeat condemnatus:
13 & oratio eius ob indignum orandi modum & animum, ipſamet
ſit nouum peeeatum. 14 ſint dies vitæ ipſius pauei: 15 & epiſeopa-
tum & præfecturam eius alter aecipiat. 16 Filij eius efficiantur pu-
pilli: 17 & vxor eius ſit vidua. 18 fluctuantes commoueantur de
loco in loeum filij eius, victumque mendicent; 19 & eijciantur
de ruinoſis habitationibus ſuis. 20 Serutetur & extorqueat fœnera-
tor vniuerſa quæ habet: 21 & extranei diripiant opes omnes la-
boribus eius acquiſitas: 22 & non ſit vieiſſim qui eum adiuuet; 23 nec

† 38 fiat ei ſicut veſtimentum quo operítur;
39 & ſicut zona quâ ſemper præcíngitur.
† 40 Hoc opus eorum qui détrahunt mihi, apud Dominum,
41 & qui loquuntur mala aduersùs animam meam.
† 42 Et tu Domine Domine fac mecum propter nomen tuum:
43 quia ſuáuis eſt miſericordia tua.
† 44 Libera me quia egénus & pauper ego ſum:
45 & cor meum conturbátum eſt intra me.
℣. 46. Pſalm CI.12: CXLIII.4. † 46 ſicut vmbra cùm declinat, ablátus ſum:
47 & excuſſus ſum ſicut locúſtæ:
† 48 génua mea infirmáta ſunt à ieiúnio:
49 & caro mea immutáta eſt propter óleum.
† 50 ⋇ &: ego factus ſum oppróbrium illis:
℣. 51. Pſal. XXI. 8. 51 vidérunt me ∸ &: mouérunt cápita ſua.
† 52 Adiuua me Domine Deus meus:

inhæſit oſſibus ac medullis eius. 38 ſit igitur ei hæc maledictio quaſi pallium quo iugiter circumtegatur, 39 & quaſi zona quâ ſemper accingatur. 40 Hæc eſt retributio quæ à Domino ſiet pro opere eorum qui detrahunt & aduerſantur mihi, 41 quique loquuntur mala contra animam meam. 42 Tu autem Domine Domine fac mecum miſericordiam propter gloriam nominis tui apud omnes illuſtrandam: 43 nam benigna eſt miſericordia tua. 44 Libera me ab aduerſarijs hiſce meis; quoniam ego egenus ſum & pauper; 45 & cor meum perturbatum & vulneratum eſt intrinſecus: 46 & penè iam abiui & conſumptus ſum quaſi vmbra cùm inclinatur & euaneſcit celerrimè: 47 & vndique excuſſus ſum quaſi locuſta quæ facillimè diſcuſſa volat & tranſit: 48 & genua mea debilia facta ſunt & vacillauerunt ob ieiuniū: 49 & caro mea mutata eſt & exaruit ob omiſſionē vnctionis olei: 50 & quia adeò factus ſum illis probroſus: 51 vt viderint me, & mouerint capita ſua ridentes me. 52 Adiuua me

ſaluum

53 ſaluum me fac ſecúndùm miſericórdiam
tuam :
† 54 & ſciant quia manus tua hæc ;
55 ✠ & : tu Domine fecíſti eam :
† 56 Maledícent illi, & tu benedíces .
57 qui inſúrgunt in me confundántur :
58 ſeruus autem tuus lætábitur .
† 59 Induántur qui détrahunt mihi pudóre :
60 & operiántur ſicut diplóide confuſióne ſuâ.
† 61 confitébor Domino nimis in ore meo ;
62 & in médio multórum laudábo eum :
† 63 quia áſtitit à dextris páuperis ,
64 vt ſaluam fáceret à perſequéntibus ánimam
meam .

Dixe Deus meus : 53 & ſalua me ab eis prout decet miſericordiam tuam: 54 & agnoſcant id ſalutis meæ, tuæ eſſe manûs atque potentiæ; 55 teq; id totum eſſeciſſe Domine. 56 Ipſi quidem mihi maledicent: tu verò mihi benedices. 57 qui ergo inſurgunt in me, pudore turpiſſimè perfundantur : 58 ſeruus autem tuus in te lætetur 59 Qui mihi detrahunt & aduerſantur , induantur coram omnibus ignominiâ & verecundiâ ; 60 operianturque turpi dedecore tamquam pallio duplici , quo aggrauati toti obuoluantur : 61 ego autem ore meo vehementer profitebor Domino debitas meas gratiarum actiones: 62 & in medio multorum populorum eum laudabo : 63 eo quòd auxiliator adſtiterit à dextris meis pauperis , 64 vt ſaluaret animam meam ab aduerſarijs & iniquis iudicibus me perſequentibus iniuſtè .

Orationes .

uss. 1 VNicæ miſerationis Deus , qui maledictioni ſubiacére dignatus es vt nos à maledicto Legis erúeres; quæſumus vt faciens nobiſcum miſericordiam propter nomen tuum ; digneris nos & à perſequentibus vitijs , & à malorum obtrectationibus liberare . Qui viuis & regnas cum Deo Patre in vnitate Spiritûs Sancti Deus per omnia ſæcula ſæculorum. *Amen* .

Aduer-

Brev. Mozarab. fol. 195. 208.

2 ADuersùm te inimici tui Dñe locuti ſunt malum; tunc vtiq; quando te Magiſtrum bonum captióſâ adulatione laudabant. qui ergo odioſis ſermonibus eorum circúmdari & expugnari te paſſus es; confeſſionis noſtræ ſupplices iam quæſumus ſuſcipe preces. ℞. *Amen*. Per miſericordiam tuam Deus noſter: qui es benedictus & viuis & omnia regis in ſæcula ſæculorum ℞. *Amen*.

fol. 195. *De Paſſione Domini.*

3 CHriſte Dei Patris ineffabile Verbum, apud quem lingua iniquorum fraudulenta eſt; immáne fácinus perpetrantes vt ſanguinem innocentem effúnderent; præbe Eccleſiæ tuæ pacificum verbum: vt qui exemplo tuo mundum decertamus euincere; cælos mereamur poſt tranſitum videre. ℞. *Amen*. Per miſericordiam tuam Deus noſter *&c.*

fol. 206. *De paſſione Domini.*

4 VNigenite Fili Dei, cuius in ieiunio infirmata ſunt genua; cuiuſque caro immutata eſt propter oleum; fac nos poſt te efficaciter currere in odorem vnguentorum: vt qui factus es in opprobrium inimicis noſtris, efficiaris potentia ſalutaris. ℞. *Amen*. Per miſericordiam tuam Deus noſter *&c.*

fol. 425. *De S. Leocadia M.*

5 GLorioſe ac miſericors Domine qui beatæ Leocadiæ tibi nimis in ore ſuo confiteri dediſti; teque in medio iuſtorum, eius confeſſione laudari voluiſti: vt eam & in terris confitentem, & in conſilio Sanctorum glorificans faceres exſultantem; expoſcimus tui muneris donum: vt eius precibus tribuas nobis à peccati contagione purgari; ab ardoribuſque perpetuis érui; & gloriæ tuæ beatitudinem cónſequi. [℞. *Amen*. Per miſericordiam tuam Deus noſter *&c.*]

Comment. huius Pſalm. tom. 7. S. Hieronymi.

6 GRatias agimus tibi omnipotens Deus [Ieſu Chriſte: qui] in ſenſu tuo non habuiſti peccatum: & venit princeps huius mundi; & inuénit in te nihil. Ita ergo præſtes nobis; ſicut in tuo ſenſu viciſti diabolum; & in ſenſu noſtro vince diabolum: vt quemadmodum perfectos nos creaſti; perfectos & ſalues

ues nós. Tu enim es creator; tu es magiſter; tu es dominus; tu es & qui pro nobis paſſus es. Qui viuis & regnas in ſæcula ſæculorum. *Amen*..

---

109 CIX.

Pſalmus Dauid.

Beda.

Pſalmus hic de Incarnatione Domini & de eius Deitate pleniſſime breuiterque decantat.

In primo verſu Propheta refert quæ Pater Filio dixerit; naturam ſimul Deitatis & humanitatis oſtendens; Dixit Dominus *& reliqua. In ſecunda diuiſione Pater naturam eius diuinitatis, pro modulo noſtræ capacitatis aliquatenus indicat:* Tecum principium. *In tertia, Propheta reloquitur vſque ad finem; formam iterum eius humanitatis oſtendens;* Iurauit Dominus *& reliqua.*

Dominica ad Veſperum.

Euſebius Cæſarienſis. *Victoria Chriſti.*

S. Athanaſius *Pſalmus in narratione.* [item.] *Pſalmus enunciatiuus cum prophetia.*

Pſalmus de Chriſto ad meditandum.

Propheta.

ỹ.1. Matth.XXII.43.44. Marc.XII.35.36 Luc.XX.42. Act.II.34. Hebr.I.13.

ỹ.2. I.Corinth.XV.25. Hebr.X.13.

1 DIXIT DOMINVS DOMINO MEO; *SEDE A DEXTRIS MEIS;*
2 *donec ponam inimícos tuos ſcabellum pedum tuorum:*
† 3 Virgam virtútis tuæ emíttet Dominus ex Sión:

Pſalmus inſpiratus Dauidi. PROPHETA. 1 Dñus Deus Pater æternus ad Dominum meum Meſſiam filium ſuum coæternum, hominem factum ex genere meo, dixit: *Sede à dextris meis, mecumque regna in æquali ſuper omnia poteſtate:* 2 *& nunc quoque regna etiam ante id tempus, quo demum tandem ponam omnes inimicos tuos ſub pedibus tuis, vt ſint tibi omnino ſubiecti, ſicuti ſcabellum pedibus ſubſtratum.* 3 Idem Dñus Deus Pater ſceptrum tuum forte, poteſtatemque tuam regiam emittet in mundum ex Sion & Ieruſalem, ò Meſſia; vbi primùm regnare incipies credentibus in te; domi-

4 dominárc in médio inimicórum tuórum .
† 5 tecum princípium in die virtútis tuæ,
6 in ſplendóribus ſanctorum :
7 *Ex útero ante lucíferum genui te .*
† 8 Iuráuit Dominus, & non pœnitébit eum :
9 *Tu es ſacerdos in ætérnum ſecundùm òrdinem*
Melchiſedéch .
† 10 Dóminus à dextris tuis, confrégit in die iræ
ſuæ reges :
† 11 iudicábit in natiónibus; implébit ruínas :
12 conquaſſabit capita in terra multórum .

ỷ.8. Hebr VI ſ.21.
ỷ.9. Ita apud Apollinarium & in alio cod. Vaticano.
ỷ.9. Hebr. V. 6. VII. 17. Iohan. XII. 14.

ſeſeque tibi ſubijcientibus : 4 ſed & interim vſque ad finem ſæculi
dominare quoq; inter medios inimicos ipſos tuos, tibi quidem rebel-
lantes, ſed aduersùs fidem regnumque tuum non præualentes.
5 nam in tempore potentiſſimi regni tui tecum ſemper erit vnita
Diuinitas, quæ omnium rerum eſt principium & cauſa; tecumque
proinde erit rerum omnium dominatus ac principatus: 6 qui glorio-
ſus inter ineffabiles ſplendores locorum illorum ſanctorum cæleſtis
ſanctuarij ſedes æqualis Patri; 7 qui tibi vnigenito ſuo dicit: *Ego te*
non ex nihilo creaui, ſed ex memetipſo velut ex vtero & ſubſtantia
mea te genui, antequã ſtellam matutinam & luciferam omneſque
creaturas facerem a principio mundi. 8 Idem Dominus Deus Pater
iurauit ſe te facturum Sacerdotem; nec illum pœnitebit vnquam
eius rei, vt in alios transferat Sacerdotiũ tuum: dixit enim tibi nato
hominì: 9 *Tu es Sacerdos in ſempiternũ, eo quòd maneas in æternũ,*
ſemper viuens ad interpellandũ pro hominibus; cùm alij Sacerdotes
morte prohibeantur Sacerdotio ſemper fungi : vnde tu Sacerdos es
ſecundũ ritum ſacrificij & ſimilitudinẽ vitę Melchiſedec Sacerdo-
tis & Regis: cuius cùm vitæ finis non ſcribatur in Scripturis ſan-
ctis, manet is quodammodo Sacerdos in perpetuum, aſſimilatus in hac
re tibi filio meo Dei. 10 Dñus igitur meus Meſſias iſte, qui à dextris
tuis ſedet ò Pater æterne, ipſe in tempore iuſtæ iræ ſuæ percuſſurus
eſt & confracturus reges omnes terræ ſibi rebelles : 11 qui & iudi-
cium faciet de nationibus omnibus; complebitque ruinas inimico-
rum ſuorum ad completam vſque æternamque deſtructionem eo-
rum : 12 & capita confringet omnium ſibi rebellium ſuper totam

Hebr. V.
Hebr. VII.

† 13 De torrénte in via bibet:
14 proptérea exaltábit caput.

---

terrám tot populorum multitudine inhabitátam. 13 Meſſias hic in via & curriculo vitæ ſuæ de torrente multarum grandiumque afflictionum bibet, experieturque paſſiones & crucem; 14 & propterea ſuper omnia ſuum caput & gloriâ exaltabit, & à toto mundo agnoſcetur & adorabitur: habebitque nomen quod eſt ſuper omne nomen; vt in nomine eius omne genu flectatur cæleſtium terreſtrium & inferorum.

Orationes.

MSS. 1 ANte luciferum génite Deus, qui es ante principium totíus creaturæ; rogamus & quæſumus: vt ſicut tuis inimicos pedibus ad dexteram Patris réſidens, ſubiecisti; ita nos tuis officijs dignos habeas, ablatâ dominatione peccati. Qui cum eodem Deo Patre viuis & regnas Deus in vnitate Spiritûs Sancti per.

Breu. Mozarab. fol. 235. 2 OMnipotens Deus Pater gloriæ, qui Dominum noſtrum Ieſum Chriſtum ſuſcitaſti à mortuis, cónlocans illum ad dexteram tuam ſuper omnem principatum & poteſtatem; ſuſcita in nos ſtudia omnímodæ ſanctitatis: vt illi ſoli religatæ ſint primitiæ ſpiritûs noſtri; qui à mortuis reſurgens, mortis principem propriâ virtute deuícit. ℟. *Amen*. Per míſericordiam tuam Deus noſter: qui es benedictus & viuis & omnia regis in ſæcula ſæculorum. ℟. *Amen*.

---

110 CX.

Alleluia.

Beda.

Senſus myſticus. *Laudat Dominum populus ſuus; quia mundi clade liberatus, vitiorum neſcit ſuſtinere ſeruitium. Pſalmus iſte primus apud Hebræos*

Comment. huius Pſalmi tom. 7. S. Hieronymi.

breos integro decurrit Alphabeto: licet multi & alios ſupra ſecundùm ordinem litterarum ſcriptos putent: nam in illis vel deſunt aliquæ litteræ vel ſuperſunt: & nonnumquam cùm vnus verſus ſit breuis; alter infinita longitudine protenditur. Ex quo puto, obſeruatione hoc legentium magis, quàm ſtudio ſcriptoris effectum. Denique & LXX. Interpretes, quia aliquis in eis ſcrupulus naſcebatur, ponere in Tranſlatione Hebræas litteras noluerunt.

Populus beatorum diuerſis mundi partibus aggregatus, primo ingreſſu pſalmi confiteri ſe dicit Domino in congregatione iuſtorum; vbi eſt æterna laus, & ſine fine præconium: Confitebor tibi Domine. *Secundo, dicit fideles copioſo munere ſatiatos; aduentum Domini compromittens, vt hæreditatem pollicitam auidiſſima intentione perquirant:* Memoriam fecit mirabilium ſuorum. *Tertio, redemptos aſſerit Chriſtianos, & Teſtamentum Nouum æterna gratia conſecratum:* Redemptionem miſit populo ſuo. *Prima pars continet litteras ſex: ſecunda, decem: tertia, ſex. ſicut autem paruuli per litteras erudiuntur vt ad ſapientiam proficiant; ſic huiuſmodi pſalmi rudibus & incipientibus dantur; vt primordia eorum, quaſi quibuſdam elementis inſtruantur.*

Dominica ad Veſperum.

Euſebius Cæſarienſis. *Gratiarum actio Chriſti.*

S. Athanaſius. *Pſalmus confeſſionem commixtam habens, & narrationem cum laudatione.*

Propheta. *Pſalmus ad laudandum Deum.*

Aleph. 1 CONFITEBOR ÷ TIBI: DOMINE IN TOTO CORDE ÷ MEO:

Beth. 2 in conſilio iuſtórum & congregatione.

Gimel. † 3 Magna ópera Domini

Daleth. 4 exquiſita in omnesvoluntátes eius.

He. † 5 Confeſſio & magnificéntia, opus eius:

Vau. 6 & iuſtítia eius manet in ſæculum ÷ ſæculi:

ALLELV Cum iubilo & lætitia laudate, IA Deum. PROPHETA. 1 Ex toto corde & animo meó apertè palámque fatebor laudes tibi debitas Domine, 2 in cœtu & congregatione iuſtorum, qui in vita ſua à recta conſcientia non diſcedunt. 3 Magna ſanè & admiranda ſunt omnia opera Dñi; 4 ſi accuratè exquiſita & conſiderata fuerint iuxta omnes voluntates eius ſemper iuſtas & rectas, etſi aliquando nobis occultas. 5 Quoduis opus Dei laude dignum confitendum eſt, & ſplendidè magnificum & glorioſum eſt atque decorum: 6 & iuſtitia illius incommutabilis ſemper perſeuerat in omnie

Zain. † 7 Memóriam fecit mirabílium ſuórum
Heth. 8 miſéricors & miſerátor Dominus:
Theth. 9 eſcam dedit timéntibus ſe.
Iod. † 10 Memor erit in ſæculum teſtaménti ſui:
Caph. 11 virtútem óperum ſuórum annunciábit pópulo ſuo,
Lamed. † 12 vt det illis hæreditátem géntium.
Mem. 13 Opera mánuum eius, véritas & iudícium.
Nun. † 14 Fidélia, omnia mandáta eius;
Samech. 15 confirmáta in ſæculum ſæculi;
Ain. 16 facta in veritáte & æquitáte.
Phe. † 17 Redemptiónem miſit pópulo ſuo:
Sade. 18 mandáuit in æternum teſtaméntum ſuum.
Coph. † 19 Sanctum & terríbile, nomen eius:
Res. 20 inítium ſapiéntiæ, timor Domini:
Sin. † 21 intelléctus bonus omnibus faciétibus eum:

℣. 14. Pſal. XVIII. 8.
℣. 15. Iſai. XL. 8. Matth V. 18.
℣. 20. Iob XXVIII. 28. Prouerb. I. 7. IX. 10. Eccli. I. 16.

ſæcula. 7 Mirabilium operum ſuorum ſempiternam memoriam nobis reliquit 8 miſericors clemens & miſerator Dominus; 9 vt cùm mirabilem eſcam, nempe manna mirabiliter décidens quadraginta annos in deſerto, dedit timentibus ſe: 10 quo vel vno miraculo declarauit ſe ſemper memorem fore pacti ſui initi cum Abrahamo & progenie eius. 11 Qui Deus fortitudinem operum ſuorum ſemper manifeſtam faciet populo ſuo 12 ex eo quòd dederit eidem populo terram promiſſam, quæ antè hæreditaria poſſeſſio erat gentium Chananæarum. 13 Opera manuum & potentiæ Dei vera ſine falſitate & ſimulatione ſunt ac iuſta; 14 & omnia præcepta eius verè talia ſunt & fide digna vt ab eo mandata eſſe credantur; 15 & ab eo firmiter ſtabilita ſunt in omnia ſæcula: 16 & verè recteque ab ipſo conſtituta æquitate ſummâ. 17 Redemit Dominus populum ſuum à ſeruitute Aegyptia, & à ſeruitute peccati: 18 iuſſitque vt in æternū duraret pactum ſuum initum cum populo ſuo. 19 Sanctum eſt atq; tremendum diuinū numen maieſtatis eius: 20 quare principium veræ ſapientiæ eſt tremere Dñum: 21 deinde doctrina & intelligentia bo-

laudá-

Tau : 22 laudátio eius manet in ſæculum ✢ ſæculi :

---

na vtilis & ſolida datur cunctis facientibus ea quæ iubet Dei timor ac reuerentia : 22 cuius Dei laudatio perpetua manet in omnia ſæcula ſempiterna .

Orationes .

MSS. 1 SAnctorum omnium glorioſa confeſſio Deus, tribue nobis timorem nominis tui; quem eſſe initium ſapientiæ prædixiſti: vt tuorum admixti concilijs, miſericordiæ tuæ dápibus ſaginemur. Per Dominum Ieſum Chriſtum Filium tuum.

Breu. Mozarab. fol. 332. 2 MAgna opera tua Domine, exquiſita in omnes voluntates tuas. da nobis famulis tuis vt dum operum tuorum magnitudinem admiramur; magnificentiam conditoris debitâ confeſſione laudemus; tuaque mandata fidelia, timoratâ ſapientiâ exquiramus; atque perfectum intelligentiæ decus, timoris obedientiâ faciamus. ℟. *Amen*. Per miſericordiam tuam Deus noſter : qui es benedictus & viuis & omnia regis in ſæcula ſæculorum. ℟. *Amen*.

fol. 326. 384. 398. 3 BEatum ſatis Domine Confeſſorem tuum N. eſſe feciſti: qui in toto corde ſuo tibi confeſſus, in concilio iuſtorum & congregatione probatur eſſe conſpicuus. da ergo nobis meritis eius; vt confeſſione ſimplici oris mundari à crimine; & Sanctorum mereamur congregationi & cœtibus intereſſe. ℟. *Amen*. Per miſericordiam tuam Deus noſter *&c.*

De S. Cõfeſſore.

fol. 42. 4 DOmine qui es magnus & glorioſus; da nobis famulis tuis; vt dum operum tuorum magnitudinem admiramur; magnificentiam tuam debitâ confeſſione laudemus: atque interceſſione glorioſæ virginis & confeſſoris tuæ Leocadiæ, tribue nobis perfectum intelligentiæ decus, timoris obedientiâ agere; & mandadata tua fidelia omni cuſtodiâ cordis diligènter explere. ℟. *Amen*. Per miſericordiam tuam Deus noſter *&c.*

De S. Leocadia.

fol.598.

5 DEus Dei Filius, quem beatiſſimus N. in toto corde ſuo confeſſus, nomen tuum honorificando, perductus eſt ad coronam; da in ore noſtro confeſſionem; quæ nos expurget à crimine: vt quidquid in tuæ laudis honore deprómimus; in lucro nobis prodeſſe æterni muneris ſentiamus. ℟. *Amen.* Per miſericordiam tuam Deus noſter *&c.*

De S. Cõfeſſore.

---

111 CXI.

Alleluia ÷ Reuerſionis Aggæi & Zachariæ:

Beda.

Aggæus & Zacharias *Prophetæ, qui poſt tranſmigrationem Babylonis, ſub Dario Rege, multo pòſt tempore fuere quam iſta cantata ſunt, reuerſi in Hieruſalem; cùm reparari Templum viderent, laudes Domino magna cum exſultatione profuderunt. Ad quam ſimilitudinem & hic pſalmus integerrimi Alphabeti litteris eſt contextus: quem poſt abſolutionem peccatorum perfectiſſima debet Chriſtianus alacritate cantare.*

Per totum pſalmum Propheta loquitur. Prima admonitione quid faciat beatus vir, & quæ bona mereatur oſtendit: Beatus vir qui timet Dñum. *Secunda, aduentum Domini ſignificat; per quem homines ex peccatoribus & impÿs, in æternum beati eſſe promerentur:* Exortum eſt in tenebris lumen. *Tertia, impÿs contraria prouenire teſtatur:* Peccator videbit. *Prima diuiſio continet litteras ſex: ſecunda, tredecim: tertia, tres. Longitudinem autem verſus, qui in centeſimo decimo octauo pſalmo texitur; in his duo explent verſiculi: vt quod vna efficit ibi littera; hic duæ diuerſæ efficiant ſecundùm ordinem ſe ſequentes.*

Dominica ad Veſperum.

Euſebius Cæſarienſis. * *Doctrina Chriſti.*

S. Athanaſius. *Pſalmus beatitudinem proclamans.* [item.] *Deſcribens vitam bona virtute præditam.*

* Cod. Alexan. Noui populi vocatio, & doctrina Chriſti.

Propheta. *Pſalmus moralis ad meditandum.*

Aleph. 1 BEATVS VIR QVI TIMET DOMINVM;

Beth. 2 in mandátis eius volet nimis.

ALLELV Cum iubilo & lætitia laudate, IA Deum. Pſalmus aptus tempori reuerſionis Aggæi & Zachariæ Prophetarum à captiuitate Babylonica. PROPHETA. 1 Fœlix & beatus erit vir ille qui timet offendere Dominum; 2 quiq; valde vehementer voluerit &

Potens

Gimel. † 3 Potens in terra erit ſemen eius:
Daleth. 4 generátio rectórum benedicétur.
He. † 5 glória & diuítiæ, in domo eius:
Vau. 6 & iuſtítia eius manet in ſæculum ÷ ſæculi:
Zain. † 7 Exórtum eſt in ténebris lumen rectis:
Heth. 8 miſericors & miſerátor & iuſtus.
Teth. † 9 Iucúndus homo qui miſerétur & cómmodat:
Iod. 10 diſpónet ſermónes ſuos in iudício:
Caph. 11 quia in ætérnum non commouébitur.
Lamed. † 12 In memória ætérna erit iuſtus:
Mem. 13 ab auditióne málâ non timébit:
Nun. † 14 parátum cor eius ſperáre in Domino:
Samech. 15 confirmátum eſt cor eius; non commouébitur
Ain. 16 donec deſpíciat inimícos ſuos.
Phe. † 17 Diſpérſit dedit paupéribus:

℣. 7. Iob XI. 17. Pſ. XCVI. 11. ℣. 9. Pſalm. XXXVI. 26. ℣. 17. II. Corinth. IX. 9.

optauerit eiuſdem Domini efficere mandata. 3 Eiuſmodi viri progenies potens erit in terra: 4 nam gens iuſtorum diuinâ à Domino benificentiâ benedicetur. 5 in iſtiuſmodi viri domo gloria, ſubſtantia ac diuitiæ erunt: 6 eiuſque iuſtitiæ miſericordiæ atque clementiæ in homines præmium in cælo permanet in omnia ſæcula. 7 Cùm tales homines qui rectum cor & animum habent, in tenebris fuerunt aduerſitatum atque mœrorum, orta eſt eis tunc lux ſerena lætitiæ: 8 nam miſericors clemens & miſerator, & in præſtandis promiſſis ſuis iuſtus eſt Dominus. 9 Bonus atque benignus eſt homo ille qui pauperum miſeretur, & indigentibus dat mutuo: 10 qui bene per huiuſmodi largitiones diſpenſabit res ſuas recto ſanoque iudicio: 11 quia in æternum non commouebitur à ſumma fœlicitate, quam ſibi promeretur elargitionibus hiſce ſuis. 12 Ad ſempiternam memoriam apud Deum & homines erit vir iuſtus: 13 & cùm audierit malum nuncium, nec tum ſibi timebit: 14 quia promptum & paratum eſt cor eius ad ſperandum in Domino ſine ſolicitudine & angore in cunctis rebus aduerſis. 15 idcirco firmû factum eſt cor eius; nec terrore concutietur 16 donec deſpiciat ſuper inimicos ſuos diuinâ iam vltione deuictos. 17 Vir iuſtus largâ manu faculta-

iuſti-

Sade. 18 iuſtítia eius manet in ſæculum ÷ ſæculi:
Coph. 19 cornu eius exaltábitur in glória.
Res. † 20 Peccátor vidébit, & iraſcétur:
Sin. 21 déntibus ſuis fremet, & tabéſcet:
Tau. 22 deſidérium peccatórum peribit.

✠.19. Pſal. LXXIV. 11.

---

tes ſuas ſparſit ac dedit pauperibus: 18 cuius iuſtitiæ ac virtutis laus & præmium in omnia ſæcula permanet: 19 illiuſque robur altum erit atq; excelſum cum gloria. 20 Homo peccator videbit tantam hominis iuſti fœlicitatem & gloriam, & indignabitur: 21 dentibus ſuis frendet, & præ inuidia contabeſcet: 22 & deſideriũ ſimilis fœlicitatis, quam impij cupiunt & non conſequentur, inane peribit.

Orationes.

MSS. 1 LVmen perpetuum rectorum cordium Deus, concede nobis te diligere; tuâ gloriâ iocundari; & ſic diſpérgere in hoc ſæculo; vt careamus auditu aſpero in futuro. Per Dominum noſtrum Ieſum Chriſtum.

Breu. Mozarab. fol. 25. 223. 2 MIſericors Domine & iuſte, fac nos ſemper eſſe miſericordes; & commoditati alternæ totâ adeſſe facilitate: nec ab auditu malo nos, dum iudicaueris, térreas; ſed tuam ad dexteram glorificandos ſtatuas. ℟. *Amen*. Per miſericordiam tuam Deus noſter: qui es benedictus & viuis & omnia regis in ſæcula ſæculorum. ℟. *Amen*.

fol. 83. 3 MIſericors Domine, tu principium es [timoris &] ſapientiæ: in iſto nos ergo inſtrue; & in illa ſtatue: à timore nos inchoa; & ſapientiæ perfectione conſumma. ℟. *Amen*. Per miſericordiam tuam Deus &c.

fol 411. 392. *De Sancto Laurentio M.* 4 ILlius Domine iuſtitia manet in ſæculum ſæculi, cuius miſericordia in pauperum ſe conſolatione diffuderit. fac nos *Archidiaconi tui Laurentij imitatores exſiſtere: vt primùm miſeratores noſtrûm effecti, dignas nobis eleemoſynas prærogantes; & nobis à malè geſtis parcamus: & in proximis bona quæ *poſſumus, impen-

* *al.* ergo confeſſoris tui Martini.
* *al* poſcimus.

impendamus. ℟. *Amen*. Per miſericordiam tuam &c.

fol.319. 5 FElix Martyr tuus Domine in mandatis tuis floret nimis;& fructus iuſtitiæ dilatatur in præmijs; quia
De S. Felice Mart. tuis paruit omnino præceptis: & cui felicitas erat ex nomine, perennitas proueniret ex opere; vt quod vocaretur, hoc eſſe dignoſceretur; dum miſeriâ caret patiendo; & felicitatem obtinet triumphando, interuentu tanti Martyris proficiat nobis æterna benignitas: vt dum Felicem felicitate perpetuâ lætificat; miſeratione ſolitâ nos ab infelicitatis iugo abſoluat. [℟. *Amen*. Per miſericordiam tuam Deus noſter &c.]

fol.336. 6 QVum ex lege tua Domine nouerimus in memoria æterna eſſe Iuſtum: non pro illius ſed pro noſtri
De Sācto Martyre. commendatione hoc tibi offerimus holocauſtum: petentes vt qui eius animam feciſti in paſſione victricem: eodem ſuffragante clamorem noſtræ accipias vocis. [℟. *Amen*. Per miſericordiam tuam Deus noſter &c.]

fol.411. 7 IVcundus ſatis eſt Domine homo; qui (te Chriſte inſpirante) miſeretur & commodat: quod Martinum
De Sācto Martino Epiſcopo. confeſſorem tuum impleſſe mirabiliter credimus: dum geminæ eleemoſynæ officioſus, & corpora dono, & corda paſcit eloquio. vnde flebiles te quæſumus & rogamus: vt vtroque dono in hac vita muniti, ad te quandoque perueniamus ad tranſitum coronandi. ℟. *Amen*. Per miſericordiam tuam Deus noſter &c.

112 CXII.

Alleluia.

Beda.

Verba tituli ſubſequens pſalmus exponit: nam cùm ſit Alleluia, Laudate Dominum; *ita & ipſe fecit initium.*

Propheta Dauid in prima parte commonet deuotos; vt laudes Domino iugiter exſoluant, & in toto orbe prædicent: Laudate

Domini-ca ad Veſperum. pueri Dominum. *Secunda, ipſe facit quod alios monet:* Quis ſicut Dominus Deus noſter?

Euſebius Cæſarienſis. *Noui populi vocatio.*

S. Athanaſius. *Pſalmus enuncians laudem: Pſalmus ad laudandum Deum.*

Propheta. 1 LAVDATE PVERI DOMINVM:
2 laudáte nomen Domini.
℣. 3. Iob 1. 21. † 3 Sit nomen Domini benedíctum
4 ex hoc nunc & vſque in ſæculum.
℣. 5. Malach. I. 11. † 5 à ſolis ortu vſque ad occáſum
6 laudábile nomen Domini.
† 7 Excélſus ſuper omnes gentes Dominus;
8 ÷ & : ſuper cælos glória eius.
† 9 Quis ſicut Dominus Deus noſter?
℣. 10. 11. Pſal CXXXVII. 6. Iſai. LVII. 15. 10 Qui in altis hábitat;
11 ÷ & : humília réſpicit
12 in cælo & in terra.
℣. 13. 14. 15. I. Reg. II. 8. † 13 Súſcitans à terra ínopem,
14 & de ſtércore érigens páuperem;
† 15 vt cóllocet eum cum princípibus,
16 cum princípibus pópuli ſui.
† 17 Qui habitáre facit ſtérilem in domo
18 matrem filiórum lætántem.

ALLELV Cum iubilo & lætitia laudate, IA Deum. PROPHETA. 1 Laudate Dominum ô ſerui Domini: 2 laudate nomen Domini. 3 Nomen Domini ſit ſemper benedictum 4 amodo & vſque in æternum. 5 quare ab ortu ſolis vſq;ad eius occaſum 6 ſemper eſt laudandum nomen Dñi. 7 Nam Dominus excelſus eſt ſuper omnes gentes: 8 & excelſa eſt ſuper cælos gloria eius. 9 Ecquis eſt vt Dominus Deus noſter? 10 Hic in excelſis glorioſè habitat; 11 & tamen humilia & tenuiſſima quæque reſpicit, 12 ſiue quæ in cælo ſunt ſiue quæ in terra. 13 Hic (cùm vult) ſuſcitat de terra inopem, 14 & de ſtercore eleuat pauperem; 15 vt eum ſedere faciat cum principibus, 16 cum principibus, inquam, populi ſui. 17 Hic eſt qui eam quæ priùs ſterilis fuerat in ſua domo atque familia, habitare facit 18 iam fœcundam matrem ſuper filijs lætantem.

Orationes

Orationes.

MS. 1 LAudantes benedictum nomen tuum omnipotens Deus; rogamus vt nos in ſinu matris Eccleſiæ collocatos, charitatis tuæ facias ſtabilitate connécti. Per Dominum noſtrum Ieſum Chriſtum.

Breu Mozarab. fol.126. 2 DOmine qui in altis habitas, & humilia reſpicis in cælo & in terra; tibi nos dignanter incurua: & qui beatitudinem Angelorum in hominibus pollicéris: obedientiâ nos Angelicâ informare digneris. ℟. *Amen.* Per miſericordiam tuam Deus noſter: qui es benedictus & viuis & omnia regis in ſæcula ſæculorum. ℟. *Amen.*

fol.387. 3 EXcelſe Domine qui humilia reſpicis; humilitatem nobis tribue, per quam placéris: nec in nobis ſuperbia maneat; quam de longinquo cognoſcis, & vicino diſperdis: vt te miſerante, & elatio deijciens à mente diſcedat; & contritio glorificans in corde permáneat. ℟. *Amen.* Per miſericordiam tuam Deus noſter.

fol.1. 4 DEus cuius nomen eſt benedictum à ſolis ortu vſque ad occaſum; reple cor noſtrum *ſcientiâ*; & ori noſtro tuæ laudis officia députa: vt ſicut omne per æuum debito honore benedíceris; ita ab ortu ſolis vſq; ad occaſum cónſono cunctorum ore lauderis. ℟. *Amen.* Per miſericordiam tuam Deus noſter *&c.*

fol.48.387. 5 DOmine qui es ſupra omnes gentes excelſus, & in cæleſtibus habitas glorioſus; humilitatem noſtrã ab excelſo intende placatus: ac ſicut Eccleſia tua quæ erat ſterilitatis vitio impedíta, nunc eſt in te credens virtutum meritis plena, & filijs numeroſa; ita mens noſtra ab ſterilitate operum infœcunda, te tribuente poſſit & ſemen verbi ſuſcipere, & copioſis fructibus redundare: nomenque tuum à ſolis ortu vſque ad occaſum præclarum, cordis ámbiat vnanimitate diligere, & fidei aſſenſione laudare. ℟. *Amen.* Per miſericordiam tuam Deus noſter *&c.*

113 CXIII.

Alleluia.

Beda.

Senſus myſticus.

Sicut ex diuerſis actibus laus diuina colligitur; ita & Alleluia *varijs narrationibus & negotijs competentibus applicatur. Eſt enim intentio pſalmi iſtius, vt [ab] initio Hebraici populi per magna miracula plenitudinem legis (qui eſt Dominus Chriſtus) mundo præſtitam nunciaret: per quas ſimilitudines rerum, & hodie vnumquemque liberari approbat Chriſtianum.*

Per totum pſalmum Propheta loquitur. Primo modo commemorat quæ miracula Dominus Hebræis præſtiterit & populo Chriſtiano: In exitu Iſrael. *Secundo ſub interrogatione dicit, cur fugerit mare? quare curſum ſuum Iordanis abſtinuerit? reſponſionem gratiſſimam iungens; a facie Domini terram fuiſſe commotam:* Quid eſt tibi mare quòd fugiſti? *Tertio ſimulacra Gentium inutilia demonſtrat adoratoribus ſuis; & religio Domini quam ſit vitalis & ſaluberrima proprijs cultoribus conſequenter exponit:* Simulacra gentium, argentum *& reliqua.*

Dominica ad Veſperum.

Euſebius Cæſarienſis. *Noui populi inſtructio.*

S. Athanaſius. *Pſalmus in narratione.* [item] *Hortatorius & velut imperans.*

Pſalmus ad meditandum & ad precandum.

Propheta.

℣. 1. Exod. XIII. 3.
℣. 3. Exod. XIX. 6. 10. 14. Deuter. XXVII. 9.
℣. 5. Exod. XIV. 21. Pſalm. LXXVI. 17.

1 IN EXITV ISRAEL DE ÆGYPTO,
2 dómûs Iacòb de pópulo bárbaro;
† 3 facta eſt Iudæa ſanctificátio eius:
4 Iſraèl, potéſtas eius.
† 5 mare vidit, & fugit:

ALLELV Cum lætitia & iubilo laudate, IA Deum. PROPHETA. 1 Cùm egrederetur populus Iſraeliticus de Aegypto; 2 & domus & familia Iacobi patriarchæ exiret de populo illo Aegyptio barbaro & inhumano: 3 tunc Iudaica natio ſpecialiter ſanctificata & conſecrata eſt Deo; 4 & gens Iſraelitica facta eſt peculiare regnum ſub ſpeciali poteſtate ac regimine eius. 5 tunc mare Rubrum vidit populum Dei, & ſeſe diuiſit, retroceſſit ac refugit;

℣.6. Ioſue III.13. 16.

6 Iordánis conuérſus eſt retrórſum:
† 7 montes exſultauérunt vt aríetes;
8 ÷ & : colles ſicut agni óuium.
† 9 Quid eſt ※ tibi : mare quód fugíſti?
10 ÷ & tu : Iordánis quia conuérſus es retrórſum?
† 11 montes exſultáſtis ſicut aríetes?
12 ÷ &: colles, ſicut agni óuium?
† 13 Á fácie Dómini mota eſt terra,
14 à fácie Dei Iacób:

℣.15. Exod. XVII.6. ℣.16. Numer. XX.11.

† 15 qui conuértit petram in ſtagna aquárum;
16 ÷ & : rupem, in fontes aquárum.
† 17 Non nobis Domine non nobis,
18 ſed nómini tuo da glóriam
† 19 ſuper miſericórdia tua & veritáte tua:

---

6 & Iordanis flumen reuolutum eſt retrorſum in ſuos fontes; vt Iſraëlitæ & per mare Rubrũ & per Iordanem ſiccis pedibus tranſirent. 7 tunc mons Sinai & vicini montes, cùm Deus legem daret, terræ motu ſubſilierunt quaſi arictes ſaltitantes; 8 & colles moti ſunt quaſi agni gregis ouium ſubſaltantes. 9 Quid tibi accidit ò mare Rubrum, quòd te te diuiſiſti ac refugiſti? 10 & quid tibi accidit ò Iordanis, quòd te reuoluiſti retrorſum in fontes tuos? 11 quid vobis accidit ò montes, quòd ſubſaltaſtis quaſi arietes? 12 & quid vobis accidit ò colles, quòd ſubſaltaſtis quaſi agni gregis ouium? 13 Ob aſpectum vtique præſentiamq; Dñi tunc contremuit terra, 14 ob præſentiam, inquam, Dei quem coluit patriarcha Iacob: 15 illius, inquam, Dei qui in hac populi ſui profectione ab Aegypto, conuertit & tranſmutat in deſerto aridam illam & duram petram in ſtagna & paludes aquarum; 16 & ſilicem illum præruptum qui ferro non facilè cedit, tranſmutat in fontes aquarum. 17 In his admirabilibus prodigijs, ne des noſtris meritis Domine, ne des inquam, noſtris meritis noſtriſque viribus gloriam; 18 ſed totam gloriam & laudem da nomini & maieſtati tuæ: 19 nempe ob miſericordiam tuam magnam tunc nobis exhibitam, & ob veritatem ac fidelitatẽ promiſſorum tuorum nobis ſeruatam in libe-

ne

℣.20. Pſal.XLI.4.11. LXXVIII. 10.

20 ne ÷ quando : dicant Gentes, *Vbi eſt Deus eórum* ?

℣.21.22. Pſal.CXXXIV. 6.

† 21 Deus autem noſter in cælo
22 omnia quæcúmque vóluit, fecit.
÷ *DIAPSALMA* :

℣.23. &c. Deuter. IV.28. Pſal. CXXXIV. 15. Sapien. XV. 15.

† 23 Simulácra Géntium, argéntum & aurum,
24 ópera mánuum hóminum.
† 25 os habent, & non loquéntur :
26 óculos habent, & non vidébunt :
† 27 aures habent, & non áudient :
28 nares habent, & non odorábunt :
† 29 manus habent, & non palpábunt :
30 pedes habent, & non ambulábunt :
31 non clamábunt in gútture ſuo.
† 32 Símiles illis fiant qui fáciunt ea,
33 ÷ & : omnes qui confidunt in eis.

℣.35. Iſai. XXXVIII. 19.

† 34 ÷ Domus : Iſraël ſperáuit in Domino :
35 adiútor eórum & protéctor eórum eſt.
† 36 domus Aaròn ſperauit in Domino :

---

*Pauſatio aut immutatio muſicæ cantilenæ inter pſallendum.

rando nos ab Aegypto ; 20 ne quando dicerent gentes idololatræ, *Vbi nunc eſt Deus ipſorum Iſraelitarũ*? 21 Deus equidẽ noſter ſiue in cælo ſiue in terrâ, 22 vniuerſa quæ voluit efficere, omnipotentiſſimâ poteſtate effecit. *23 Idola verò Gentilium ſunt merũ argentum & aurum ſtupidum & inſenſatum; 24 & non ſunt creatores, ſed opera facta manibus hominum. 25 hæc enim idola habent os, & non loquentur : 26 habent oculos, & non videbunt : 27 habont aures, & non audient : 28 habent naſum, & non odorabunt. 29 habent manus, & non palpabunt : 30 habent pedes, & non ambulabunt ; 31 neque vocem & ſonum edent gutture ſuo. 32 Similes idolis illis ſtupidis euadant ij qui faciunt ea, 33 & ij omnes qui confidunt in eis. 34 Domus autem & populus Iſraëlis non in idolis, ſed in Domino Deo viuo & vero ſperauit: 35 qui eorum auxiliator eſt in bonis, & inſtar ſcuti protector atq; defenſor eſt in malis. 36 domus & familia ſacerdotalis Aaronis Pontificis in Domino Deo viuo & vero

adiutor

37 adiútor eórum & protéctor eórum eſt.
† 38 qui timent Dominum,ſperauérunt in Dño:
39 adiútor eórum & protéctor eórum eſt.
† 40 Dominus memor ÷ fuit: noſtri ÷ &: benedíxit ÷ nobis:
† 41 benedixit dómui Iſraél:
42 benedíxit dómui Aarón:
† 43 benedíxit ÷ ómnibus: qui timent Dominum,
44 puſillis cum maióribus.
† 45 Adiíciat Dominus ſuper vos,
46 ※ ſuper vos: & ſuper filios veſtros.
† 47 Benedícti vos á Domino;
48 qui fecit cælum & terram.
† 49 cælum cæli Domino:
50 terram autem dedit filijs hóminum.
† 51 Non mórtui laudábunt ÷ te: Dómine;
52 neque omnes qui deſcéndunt in inférnum:

℣. 51. & 52. Pſalm. VI. 6, XXIX. 10. LXXVII. 12. Iſai. XXXVIII. 18. Baruch. II. 17. Eccli. XVII. 26.

ſperauit: 37 qui eorum auxiliator eſt in bonis, & inſtar ſcuti protector atque defenſor eſt in malis. 38 timentes Dominum Deum viuum & verum, in ipſo Domino ſperauerunt: 39 qui eorum auxiliator eſt in bonis, & protector atque defenſor eſt in malis. 40 Dñus recordatus noſtri, ſuâ nobis omnibus beneficentiâ benedixit: 41 benedixit enim domui & populo Iſraëlitico: 42 benedixit domui ac familiæ Sacerdotali Aaronis: 43 benedixit omnibus ipſum Dominum timentibus, 44 tum paruis tum magnis. 45 Addat Dominus nouas ſemper benedictiones beneficentiæ ſuæ ſuper omnes vos, 46 ſuper vos, inquam, & ſuper filios poſteroſque veſtros. 47 Vos omnes benedicti ſitis â Domino: 48 qui omnipotentiâ ſuâ creauit cælum & terram: 49 ex quibus cælum quidem ſupremum & empyreum, quod eſt veluti tectum cæli ſtellati, deſtinatum eſt Domino veluti aula regia atque palatium, vbi gloriam ſuam beatis communicat: 50 terram autem hanc imam inhabitandam dedit mortalibus filijs Adam. 51 In qua terra Domine nec mortui ſuo te ore laudabunt,

ſed

v. 53. Eccli. XVII. 27.

53 ſed nos ÷ qui víuimus: benedicimus Domino

54 ex hoc nunc, & vſque in ſæculum ÷

---

52 nec omnes qui ad eius inferna deſcendunt, vbi ſilentiũ eſt perpetuum laudis tuæ: 53 ſed nos qui viuimus, benedicimus ſemperque benedicemus tibi Domine, 54 amodo dum adhuc ſumus in terra, & vſque in æternum, cùm erimus in cælo cæli fœlices atque beati.

Orationes.

MSS. * *al* lumē Trinitas.

1 INeffabile *nomen Trinitatis Deus, qui fluenta Iordánis aſpectu tui luminis terruiſti; præſta vt quos ablútos ſacro Baptíſmate renouaſti; numquam patiaris, à vétitis ſimulacrorum idólis maculari. Qui viuis & regnas Deus per omnia ſæcula ſæculorum.

Apud Ludolphum de Saxonia.

2 ESto nobis Domine adiutor & protector in te ſperantibus: & memor nos feciſſe de terra; da vt ſemper viuamus in laude ſupernâ. Per Dominum.

Breu. Mozarab. fol. 121.

3 MEmor eſto noſtri Domine; & benedic nos; qui ne obliuióſâ mente auertamur à te; tuam nos reduc in recordationem: ac ſicut Iſrael ex Ægypto liberaſti per ænígmata; ita nos à mundanâ digneris ſegregare contagióne. ℟. *Amen*. Per miſericordiam tuam Deus noſter: qui es benedictus & viuis & omnia regis in ſæcula ſæculorum. ℟. *Amen*.

fol. 41.

4 DOmine qui ſurſum in cæleſtibus habitans, terrenas poteſtates cóntines & gubernas; da nomini tuo gloriam; da peccantibus veniam: quodque de tua miſericordia præſumimus, in veritate quod quærimus hauriamus: vt miſericordia tua de Eccleſiæ cœtu ſimulacra excludat; & veritas ad cultûs tui agnitionem dubia corda conuertat. adijce quæſumus Domine benedictionem tuam ſuper populum tuum & [ſuper filios] filiorum eorum: quique timentibus te factus es ſalus

in

in vitam perpetuam; quam promiſiſti concede coronam: vt non peccatis mortui, à tua benedictione abijciamur; ſed vitæ participes facti, nomen tuum in ſæcula conlaudemus. ℟. *Amen*. Per miſericordiam tuam Deus noſter *&c.*

---

114 CXIV.

Alleluia.

Beda.

Senſus myſticus.

Excitat nos de ſomno huius ſæculi ſolemnis ac vera commonitio. Liberatus Propheta de profunda fouea peccatorum; & etiam in illa petra miſericordiæ conſtitutus; primo membro gratias agit quoniam ſe auditum eſſe cognoſcit; & contra omnia pericula mortis efficaciter ſe profitetur inuocaſſe Dominum: Dilexi quoniam exaudiet Dominus *& reliqua.* [*Secundo, iterum clamat ad Dominum;*] *vt liberatus perueniat ad illam requiem ſempiternam, quam fidelibus promittit Domini munere concedendam:* [O Domine libera animam meam.]

Feria II. ad Veſperum.

Euſebius Cæſarienſis. *Noui populi profectus.*

S. Athanaſius. *Pſalmus gratiarum actionis.* [item.] *Deſcribens vitam virtute præditam.*

Pſalmus ad gratias agendas.

Propheta.

1 DILEXI, QVONIAM EXAVDIET DOMINVS VOCEM ORATIONIS MEÆ.

† 2 Quia inclináuit aurem ſuam mihi:

3 & in diébus meis inuocábo.

ALLELV Cum iubilo & lætitia laudate, IA Deum. PROPHETA. 1 Dilexi Dñum ob hanc etiam cauſam quòd exaudiet vocem deprecationis meæ. 2 Quoniam autẽ aliàs præbuit mihi acclini benignã aurem ſuam; 3 idcirco reliquis item diebus vitæ meæ eum inuo-

℣.4.&c. Pſalm.XVII.5.6.7. † 4 Circumdedérunt me dolóres mortis;
5 & perícula inférni inuenérunt me;
† 6 tribulatiónem & dolórem inuéni:
7 & nomen Domini inuocáui;
† 8 *O Domine libera animam meam.*
9 Miſéricors Dominus & iuſtus;
10 & Deus noſter miſerétur;
† 11 cuſtódiens páruulos Dominus:
12 humiliátus ſum, & liberáuit me.
† 13 Conuértere ánima mea in réquiem tuam:
14 quia Dominus benefécit tibi.
℣.15.&c. Pſal.LV.14. † 15 Quia erípuit ánimam meam de morte;
16 óculos meos à lácrymis;
17 pedes meos à lapſu:
℣.18. Pſal.XXVI.13. † 18 placébo Domino in regióne viuórum.

---

cabo. 4 Circumderunt enim me olim dolores mortiferi; 5 & aperta pericula cadendi in ſepulchrum & infernum me apprehenderunt; 6 & anguſtiam doloremq; reperi; 7 at ego ſupplex maieſtatem Dñi inuocaui, dicens: 8 *Obſecro Domine libera & exime animam meam à tot tantiſque doloribus atq; periculis.* 9 Planè miſericors eſt Dñus & iuſtus: 10 & Deus noſter ſe inuocantiũ ſemper miſeretur: 11 & Dñus cuſtos eſt paruulorum & ſimplicium: 12 ideo cùm elanguerẽ & attenuatus & humiliatus eſſem, ipſe me ſaluauit ab omni malo. 13 Solutis ergo doloribus & anguſtijs, ô anima mea reuertere ad requiem & optatam tranquillitatem tuam: 14 quia Dominus bona iam tribuit tibi. 15 Quoniam autem Deus exemit è morte animam meam; 16 & oculos meos è lacrymis; 17 & pedes meos ex offenſa & lapſu; 18 idcirco deambulabo coram Domino, ſtudens ei placere quoad ero inter viuos in terra, pleniùs atque perfectius ei placiturus in regione illâ ſupernâ beatè viuentium.

Orationes.

MS. 1 ABlútor peccáminum Domine, qui animam te fideliter inuocantem velociter conſoláris; rogamus vt nos

vt nos à periculis inferni érutos; in regione viuorum, ablatâ peccati morte reſtituas. Per Dominum.

Bren. Mozarab. fol. 104. 148. 2 MIſericors Domine & iuſte libera animas noſtras de morte; oculos noſtros à lacrymis; & pedes noſtros à lapſu; atque vtriuſque rei in nos ſerua clementiam: & ſi iuſtitiâ tuâ corripimur; miſericordiâ tuâ protegamur. ℟. *Amen*. Per miſericordiam tuam Deus noſter: qui es benedictus & viuis & omnia regis in ſæcula ſæculorum. ℟. *Amen*.

---

115 CXV.

÷ Alleluia:

Beda.

Senſus myſticus. *Per totum pſalmum inuictorum Martyrum verba referuntur. Prima poſitione beneficia Domini commemorant: quibus cùm hæſitarent quid eis dignum potuiſſet reddi; occurrit vtique glorioſus calix martyrÿ; qui tamen Domini largitate præſtatur:* Credidi *& reliqua. Secunda chorus ipſe ſeruum ſe Domini, & filium Eccleſiæ Catholicæ profitetur; ne Deo placitum etiam hæreticorum putares eſſe martyrium:* O Domine [quia ego ſeruus tuus] *& reliqua.*

Feria II. ad Veſperum.

Euſebius Cæſarienſis. *Noui populi perfectio.*

S. Athanaſius. *Pſalmus gratiarum actionis.*

Pſalmus ad gratias agendas.

Propheta. 1 CREDIDI, PROPTER QVOD LOCVTVS SVM:

ỹ. 1. II. Corinth. IV. 13. 2 ego ÷ autem: humiliatus ſum nimis;

ALLELV Cum lætitia & iubilo laudate, IA Deum. PROPHETA. Ego corde credidi Deum eſſe veracem, qui mentiri non poſſit: propterea & ore locutus ſum liberè fideliterq; hoc quod de Deo credo: 2 de hominibus autē eo tempore quo ego nimis humiliatus eram

Orationes.

MSS. 1 TAlis ſit, quæſumus Domine, vita ſúpplicum; ſicut eſt in conſpectu tuo mors pretioſa Sanctorum: vt à vinculis peccati liberi, mereamur futuræ Ieruſalem gaudia prælibáre. Per Dominum.

Brev. Mozarab fol. 152. 2 QVod ſibi Domine præſtitiſti redemptionis tuæ beneficijs, tua tibi retribuat creatura; quæ percepto calice ſalutaris euádere ſe ſentit mortis diſpendia? niſi vt redemptioni tuæ fidelia déferat vota; & mortificata *eſcuritate in atrijs domûs Dei famulatum exhibeat ob ſequelam? ſanitatem Deus noſter tribue; vt diſruptis peccaminum vinculis, opus quo placéris agamus; atque in medio Ieruſalem in laudem tuam placens tibi ſacrificium offeramus: quoſque nunc mendaces profert mentis exceſſus; illos Catholicæ credulitatis veritas ad te viſendum intromittat ſecuros. ℟. *Amen.* Per miſericordiam tuam Deus noſter: qui es benedictus & viuis & omnia regis in ſæcula ſæculorum. ℟. *Amen.*

Fol. 399. 3 PRetioſa eſt Domine in cóſpectu tuo mors beatiſſimi Iohânis Baptiſtæ: qui dum petulantis principis fácinus árguit, iuſtitiam exſequendo, promeruit in carcere decollari: vt qui haberet vigórem in verbo, non perferret pauórem ex gladio: cùm ſanguis eius meretriciæ ſaltationis compenſatione taxatus; eò tibi pretioſior eſſet, quò effundi pro iuſtitia meruiſſet, concede ergo nobis vt ſanguis illius, qui pro veritate effuſus eſt, pro nobis te in ſupplicatione adire non ceſſet: voxque illa quæ pro ſtupri crimine percuſſit adulterum regem, pro fidelium populorum indulgentiâ te exorare non ceſſet. ℟. *Amen.* Per miſericordiam tuam Deus noſter:

De S. Iohanne Baptiſta.

Benedictio.

Comment. hunus Pſalm. tom. 7. S. Hieronymi. DOminus noſter Ieſus Chriſtus nobis præſtare dignetur: vt compreſſo bello carnali, ac charitatis ſuæ nobis pace largitâ, filijque effecti; in Ieruſalem cæleſti

cæleſti Sanctis ſuis mereamur adiungi pro meritis. Ipſi gloria cum æterno Patre & Spiritu Sancto in ſæcula ſæculorum. *Amen.*

---

116 CXVI.

Alleluia.

Beda.

Senſus myſticus.

* Commentarius Pſalm. tom. 7. S. Hieronymi.

*Duobus quidem verſibus, ſed plenarius tituli honor apponitur; vt intelligamus quamuis pauca [verba] in Domini laudibus ſemper eſſe pleniſſima. [ALITER. * Iſte Pſalmus iuxta normam Euangelicam in quatuor verſuum numero continetur.]*

Et iſtum quoque pſalmum ad perſonam Martyrum debemus aptare; qui quaſi iam glorioſa paſſione perfuncti; omnes gentes ad Domini excitant laudes; qui talia præſtitit ſeruis ſuis; vt ipſius potius imbuerentur exemplis.

Feria II. ad Veſperum.

Euſebius Cæſarienſis. *Vocatio Gentium.*

S. Athanaſius. *Pſalmus laudem denuncians.*

Pſalmus ad laudandum Deum.

Propheta.

℣. 1. Rom. XV. 11.

1 LAVDATE DOMINVM OMNES GENTES;

2 laudáte eum omnes pópuli:

℣. 3. Rom. XV. 9.

† 3 quóniam confirmáta eſt ſuper nos miſericordia eius;

℣. 4. Rom. XV. 8.

4 & véritas Domini ÷ manet: in æternum.

ALLELV Cum iubilo & lætitia laudate, IA Deum. PROPHETA. Laudate & honorate Deum omnes Gentiles à ſimulacris mutis ad Deum viuum conuerſi; 2 & collaudate & magnificate eum vniuerſi populi Iſraelitici: 3 quia aduentu Meſſiæ confortata eſt & fortiter excelluit erga nos ſola miſericordia Dei in vocatione Gentilium, quibus Meſſiam pacto ſuo non promiſerat; 4 & veritas Domini in præſtandis promiſſionibus de Meſſia mittendo, quas patribus Iſraelitarum miſericorditer fecerat, verax remanet in æternum.

Orationes

Orationes.

MSS. 1 OMnipotentiſſime Dominator Deus qui ab omnium Gentium ore laudaris; precamur vt dilátes veritate tuâ mentem noſtram; & confirmes ſuper nos miſericordiam tuam. Per Dominum.

Breu. Mozarab. fol. 109. 2 COnfirma ſuper nos miſericordiam tuam Domine: vt cum omnibus gentibus te pręſenti laudemus in ſæculo; tuáq; veritate ſaluati, tecum ſemper maneamus in regnum æternum. ℟. *Amen.* Per miſericordim tuam Deus noſter: qui es benedictus & viuis & omnia regis in ſæcula ſæculorum. ℟. *Amen.*

Comment. huius Pſalm. tom. 7. S. Hieronymi. 3 TE Domine ſupplices deprecamur, vt te laudandi tribuas efficaciam; & confirmes ſuper nos miſericordiam tuam; mittens in nobis Spiritum Sanctum: qui exúrens noxia; illuminet profutura. Tibi gloria cum æterno Patre & Spiritu Sancto in cuncta ſæcula ſæculorum. *Amen.*

---

117 CXVII.

Alleluia.

Beda.

Senſus myſticus. *Hic pſalmus primos IV. verſus pari fine concluſit: vt Euangelico numero totum mundum vni Domino laudes debere reddere, adhortatione quadrifaria commoneret.*

Fidelis populus peccatorum nexibus abſolutus, in prima ſectione generaliter hortatur omnes Domino confiteri; quia in tribulationibus exauditus, comperit hominem non eſſe timendum: Confitemini Domino. *Secunda, in ſolo dicit Domino confidendum; per quem Gentium inimicitias probatur euaſiſſe; & ad veraciſſimæ vitæ perueniſſe remedia:* Bonum eſt confidere in Domino. *Tertia, aperiendas ſibi portas dicit iuſtitiæ; de angulari etiam lapide, hoc eſt, Domino Saluatore ſubiungens:* Aperite mihi portas iuſtitiæ. *Quarta, reliquis Chriſtianis frequentanda Domini atria perſuadet;*

Dominica ad horam primam.

det; de aduentu ſanctæ incarnationis ſuaui delectatione congaudens; Benedictus qui venit in nomine Domini.

Euſebius Cæſarienſis. *Victoria eorum qui in Chriſto decertant, & prophetia de Chriſto.*

S. Athanaſius. *Pſalmus cum confeſſione.* [item.] *Demonſtratiuus prompti animi vna cum cantico.*

Pſalmus ad laudandum Deum.

Propheta.

℣. 1. Pſalm. CIV. 1. CV. 1. CVI. 1. CXXXV. 1. Iudith. XIII. 21.

1 CONFITEMINI DOMINO QVONIAM BONVS,
2 quóniam in ſæculum miſericordia eius.
† 3 dicat nunc Iſraël ÷ quóniam bonus:
4 quóniam in ſæculum miſericordia eius.
† 5 dicat nunc domus Aarón
6 quóniam in ſæculum miſericordia eius.
† 7 dicant nunc qui timent Dominum,
8 quóniam in ſæculum miſericordia eius.
† 9 de tribulatióne inuocáui Dóminum:

℣. 10. Pſal. XVII. 20.

10 & exaudiuit me in latitúdine ※ Dominus:

℣. 11. Pſal. LV. 5. 12. Hebr. XIII. 6.

† 11 Dominus mihi ÷ adiútor: non timébo quid fáciat mihi homo.

℣. 12. Pſal. LIII. 9.

† 12 Dominus mihi adiútor, & ego deſpiciam inimícos meos.

ALLELV Cum iubilo & lætitia laudate, IA Deum. PROPHETA. 1 Fatemini Domino debitas quantum poteſtis laudes; quoniam bonus eſt; 2 & quoniam in æternum permanet miſericordia eius. 3 dicat ergo populus Iſraëliticus quòd bonus eſt; 4 & quòd in æternum permanet miſericordia eius. 5 dicat etiam ſacerdotalis domus & familia Aaronis, 6 quòd in æternum permanet miſericordia eius. 7 dicant item qui timent Dominum, 8 quòd in æternum permanet miſericordia eius. 9 nam cùm tribularer & in anguſtijs eſſem, inuocaui Dominum; 10 & Dominus me exaudiuit, ſtatuens me in latitudine ac libertate. 11 Cùm ergo Dominus mihi ſit auxiliator: non ego timebo quid contra me faciat quiuis homo. 12 Si Dominus mihi auxiliator erit; & ego deſpiciã & contemnam

Bonum

† 13 Bonum eſt confidere in Domino ;
14 quàm confidere in homine.
† 15 bonum eſt ſperáre in Domino ;
ẏ. 15. Pſal. XXXIX. 5. LXI. 9 10. CXLV. 3. 16 quam ſperáre in princípibus.
† 17 Omnes gentes circuiérunt me :
18 & in nómine Domini ⋇ quia : vltus ſum ÷ in : eos.
† 19 circumdántes circumdérunt me :
20 & in nomine Domini ⋇ quia : vltus ſum ÷ in : eos.
ẏ. 21. Deuter. I. 44. † 21 circumdedérunt me ſicut apes ;
22 ÷ & : exarſérunt ſicut ignis in ſpinis :
23 ÷ & : in nómine Domini ⋇ quia : vltus ſum ÷ in : eos.
† 24 Impulſus, euérſus ſum vt cáderem :
25 & Dominus ſuſcépit me.
† 26 Fortitúdo mea & laus mea, Dominus :
ẏ. 26. Exod. XV. 2. Iſai. XII. 2. 27 & factus eſt mihi in ſalútem.

---

odientes me inimicos meos. 13 Etenim melius eſt confidere in Do-
mino, 14 quàm confidere in homine. 15 melius eſt ſperare in Do-
mino, 16 quàm ſperare in principibus. 17 Omnes gentes mihi ini-
micæ circumdederunt & obſederunt me vndique, oppugnantes :
18 at in nomine & virtute Domini factum eſt, quòd per me iuſtè
vindicatum & animaduerſum ſit in eis. 19 circumdederunt rur-
ſus vndique & obſederunt me : 20 at in nomine & virtute Domini
factum eſt, quòd per me iuſtè vindicatum & animaduerſum ſit in
eis. 21 circumderunt me vt apes fauum circumdant ; 22 & exar-
ſerunt irâ contra me ſicut exardet ignis in ſpinis : 23 at in nomine
& virtute Domini factum eſt, quòd per me iuſtè vindicatum & ani-
maduerſum ſit in eis. 24 Impulſus ab inimicis, pellebar & ſubuer-
tebar vt caderem ; 25 at è contra excepit me Dominus & ſuſten-
tauit. 26 Dominus eſt qui mihi dat fortitudinem ; & quem ego can-
tu meo laudo : 27 & ipſe fuit mihi ſaluti ; meque ſaluauit ab oppu-

† 28 Vox exſultatiónis & ſalutis, in tabernaculis iuſtorum.
† 29 dextera Domini fecit virtútem:
30 dextera Domini exaltáuit ÷ me:
31 ※ dextera Domini fecit virtútem:
℣. 32. Ita apud Apollinarium & in al. cod. Vaticano.
† 32 Non móriar, ſed viuam:
33 & narrábo ópera Domini.
† 34 caſtígans caſtigáuit me Dominus;
35 & morti non trádidit me.
℣. 36. Iſai. XXVI. 2.
† 36 Aperíte mihi portas iuſtitiæ:
37 ingréſſus in eas, confitébor Domino.
38 hæc porta Domini, iuſti intrábunt in eam.
℣. 39. 40. Ita Apud Apollinarium, & infra in cod. Alexandr.
† 39 Confitébor tibi quóniam exaudíſti me;
40 & factus es mihi in ſalútem.
℣. 41. 42. Matth. XXI. 42. Marc. XII. 10. Luc. XX. 17. Act. IV. 11. Epheſ. II. 20. I. Petr. II. 4. 7. Iſai. XXVIII. 16
† 41 Lápidem, quem reprobauérunt ædificántes,
42 ÷ hic: factus eſt in caput ánguli.

---

gnantibus me. 28 Vox iubili & gratiarum actionis pro ſaluatione mei audiatur in habitaculis iuſtorum; 29 dicaturque quòd non humana potentia, ſed dextera & operatio omnipotentis Dñi fecerit fortitudinem in hac meâ victoria de inimicis reportatâ: 30 & excelſa dextera Domini exaltauerit me poſt humiliationem meam; 31 dextera, inquam, Domini fecerit fortitudinem in hoc triumpho. 32 Itaque iam non moriar; ſed viuam: 33 & narrabo ſemper admiranda opera Domini. 34 qui caſtigans ſuis me flagellis caſtigauit; 35 attamẽ me morti non tradidit. 36 Aperite mihi portas templi, quò iuſti ingrediuntur, profanis & immundis excluſis; 37 per quas portas ingreſſus in templum, gratiarum actiones debitaſque laudes profitebor Domino. 38 hæc porta Domini eſt, per quam iuſti intrare debent in ſanctum templum eius. 39 Ibi tibi Domine confitebor eo quòd me exaudieris in meis tribulationibus; 40 & fueris mihi ſaluti, ab omnibus me perſecutoribus ſaluando, & ab abiectione ſummâ in ſummam altitudinem exaltando. 41 Hinc factum eſt vt fuerim quaſi lapis ab ædificantibus quidem priùs reprobatus & reiectus, 42 ſed qui tamen poſtea idem ipſe lapis effectus ſit ſummus & caput anguli, in ſummo angulo poſitus, duos parietes connectens, &

A Do-

43 A Domino factum eſt ⋇ iſtud:
44 & eſt mirábile in óculis noſtris.
† 45 Hæc eſt dies quam fecit Dominus;
46 exſultémus & lætémur in ea.
Populus. † 47 O DOMINE ſaluum me fac:
℣. 49. Matth. XXIII. 39. Marc. XI. 10. Luc. XIX. 38. 48 ô Domine bénè proſperáre.
49 Benedíctus qui venit in nómine Domini.
Propheta. † 50 BENEDIXIMVS vobis de domo Domini:
51 Deus Dominus & illúxit nobis.
† 52 Conſtitúite ÷ diem: ſolémnem in condénſis
53 vſque ad cornu altáris.
† 54 Deus meus ÷ es: tu; & confitébor tibi:
55 Deus meus ÷ es tu: & exaltábo te.
† 56 ÷ confitébor tibi, quóniam exaudíſti me:
57 ÷ & factus es mihi in ſalútem:
† 58 Confitémini Domino quóniam bonus,

---

ex vtroque pariete vnum faciens & ſuſtinens ædificium. 43 A Domino factum eſt totum iſtud; 44 & eſt admirabile & contra humanã opinionem coram oculis noſtris. 45 Hæc eſt læta dies illa, quam pro tantâ victoriâ mirabilem fecit Dominus: 46 exſultemus ergo ac lætemur in ea, *Populus.* 47 Obſecro Domine [hoſanna] ſalua me nunc. 48 Domine bene nunc proſpera & proſperè deduc [Meſſiam tuum] obſecro. 49 Sit ſemper benedictus atque laudatus iſte [Meſſias,] qui nũc venit ex nomine & authoritate Dñi Dei [Patris.] *Propheta.* 50 Nos autem ex hac domo Dñi, quò iam peruenimus, benediximus ac bene precati ſumus vobis qui eſtis ex eádem domo Dñi: 51 nam & Diis Deus apparuit, lucemque nobis attulit tantæ lætitiæ. 52 Conſtituite igitur & frequentate diem feſtum celebremque conuentum pro tam grandi triumpho, allatis frondoſis denſiſque arborum ramis, 53 obumbrantibus & ornantibus templum totum ad ipſa vſque cornua altaris. 54 Deus meus es tu; & ego tibi debitas laudes fatebor: 55 Deus meus es tu; & excelſum te eſſe prædicabo. 56 Confitebor tibi condignas quantum potero gratiarum actiones quòd me exaudiueris, 57 & fueris mihi ſaluti, me ſaluando. 58 Fatemini & vos

Matth. XXI. 9. Marc. XI. 9. Iohan. XII. 13.

59 quóniam in ſæculum miſericórdia eius.

---

omnes Deo debitas quantum poteſtis laudes, quoniam bonus eſt;
59 & quoniam in æternum permanet munus hoc grande miſericordiæ eius.

Orationes.

MSS. 1 CONſolatio tribulationum noſtrarum pijſſime Domine; qui iuſtorum tabernacula lætitiâ & exſultatione perfundis; exalta Eccleſiam tuam virtute potentis dexteræ tuæ; quô fiat porta iuſtitiæ: & ita ſe angulari ſtabilitate connectat; vt tuâ reſurrectione clarificata refúlgeat. Qui cum Deo Patre & Spiritu Sancto viuis & regnas Deus per omnia ſæcula ſæculorum. *Amen.*

Breu. Mozarab. fol. 190. 2 CIrcumdantes animam tuam Chriſte Domine inimici, ſuper te ácriter vt apes ſuper fauum inruerunt; cùm tempore paſſionis ſuper te exarſerunt in te vt ignis in ſpinis. & ideo quæſumus ad precem Eccleſiæ tuæ iam reſpice: & cruentum ſæuientis hoſtis de manu gladium tolle: vt mucrone tuo deciſum ſentiat; cùm per eos quos tenuerit, fidei tuæ cognouerit prædicari doctrinam. ℟. *Amen.* Per miſericordiam tuam Deus noſter: qui es benedictus & viuis & omnia regis in ſæcula ſæculorum. ℟. *Amen.*

De paſſione Domini.

fol. 204. 3 CIrcumdantes animam tuam Chriſte Domine inimici, acriter ſuper te vt apes ſuper ceram inruerunt; cùm tempore paſſionis cúneus ſuper te exarſit ſicut ignis in ſpinis. & ideo quæſumus ad precem eccleſiæ tuæ iam reſpice: & cruentâ ſæuientis hoſtis de manu gladium tolle: vt mucronem ſuum deciſum ſentiat; cùm per hos quos tenuerit, fidei tuæ cognouerit prædicari doctrinam. ℟. *Amen.* Per miſericordiam tuam Deus noſter *&c.*

De paſſione Domini.

Benedictio.

Comment. huius Pſalm. tom. 7. S. Hieronymi. [DEus noſter] nobis fiduciam in ſe ſperandi largíri dignetur. Ipſi gloria cum æterno Patre & Filio & Spiritu Sancto in ſæcula ſæculorum. *Amen.*

÷ *Alle-*

118 CXVIII.

Alleluia:

Beda.

Feſtiuo pſalmo & diuinarum rerum virtute pleniſſimo deſiderabile Alleluia *præmittitur; vt meritum diuini carminis honore tituli poſſit agnoſci. Eſt autem Hebræis elementis ad rudes & docibiles in ſchola Chriſti populos inſtruendos tali ordine depictus; vt ab vnaquaque littera octoni verſus incipiant: vbi myſterium puto reſurrectionis & veræ circumciſionis oſtenſum. Ioſephus autem refert in libris* ἀρχαιολογίας *hunc pſalmum & centeſimum quadrageſimum quartum & Deuteronomij Canticum, elegiaco metro eſſe compoſitos: quòd ſcilicet prior verſus ſex pedibus conſtet; & inferior vno minus in pentametrum finiatur.*

Senſus myſticus. *Per totum pſalmum vniuerſalis Sanctorum chorus loquitur; qui ab initio mundi ſiue fuerunt, ſiue ſunt, ſiue futuri eſſe creduntur: inter quos reperiuntur Apoſtoli, Prophetæ, Martyres, Confeſſores, Eccleſiaſtici Ordines, [& omnes] qui ſancta Domino integritate famulantur.*

Quia ergo in ſingulis quibuſque elementis ſecundùm interpretationem eorum debent intelligi quæ ſequuntur: bene prima littera Aleph, Doctrina *interpretatur; in qua immaculatis in via Domini beatitudo æterna promittitur:* Beati immaculati in via *& reliqua.*

Quotidie ad horam primam.

Euſebius Cæſarienſis. *Rudimenta primæ inſtitutionis quæ eſt ſecundùm Deum.*

S. Athanaſius. *Pſalmus beatitudinem proclamans.* [item.] *Deſcribens vitam virtute bona præditam.*

Propheta. *Psalmus ad precandum.*

Aleph. 1 BEATI, IMMACVLATI IN VIA; qui ámbulant in lege Domini.

Genebrardus. *ALLELV Cum lætitia & iubilo laudate, IA Deum.*

In hoc Pſalmo tamquam ſynonima pro Diuina Lege & Sapientia *accipiuntur hæc vtroque numero;* Lex, Mandata, Statuta, Via, Iudicia, Teſtimonia, Præcepta, Iuſtitia, Aequitas, Iuſtificationes, Sermones, Verbum, Eloquium, Veritas: *nam vel non differunt; vel cùm re idem ſint, eamdemque* diuinam legem & doctrinam *ſignificent; ratione & notatione dumtaxat diſtinguuntur: quatenus* Legis Diuinæ *qualitates, notæ, perfectiones, proprietates, variæ ſunt ac multiplices.*

PROPHETA. 1 Fœlices ac beati ij qui ſine macula criminis viuunt in via bene viuendi à Dño præſcriptâ; nempe qui incedunt & conuer-

Beati

Aleph. 2 Beati qui ſcrutántur teſtimónia eius;
in toto corde exquírunt eum.

Aleph. 3 non enim qui operántur iniquitátem,
in vijs eius ambulauerunt.

Aleph. 4 Tu mandáſti mandata tua cuſtodíri nimis.

Aleph. 5 Vtinam dirigantur viæ meæ
ad cuſtodiéndas iuſtificatiónes tuas!

Aleph. 6 Tunc non confúndar,
cùm perſpéxero in ómnibus mandátis tuis.

Aleph. 7 Confitêbor tibi in directióne cordis,
in eo quòd dídici iudicia iuſtítiæ tuæ.

Aleph. 8 Iuſtificationes tuas cuſtódiam:
non me derelínquas vſquequaque.

ſantur ſecundùm eiuſdem Domini legem. 2 Fœlices & beati qui inueſtigant & perſcrutantur quænam ſint ea quæ Dominus ſe à nobis velle eſt teſtatus; totoque animo per obedientiam mandatorum exquirunt placere ei. 3 nam qui faciunt quidpiam quod contra diuinã legem ſit, hi certè in vijs à Domino præſcriptis non ambulauerunt. 4 Tu Domine mandaſti mandata tua à nobis valde vehementer ſummáque diligentiâ obſeruari. 5 Vtinam à te curſus viarum actionumque mearum dirigatur ad obſeruationem iuſtorum tuorum ſtatutorum! 6 tunc enim minimè pudeſiam, cùm ſemper inſpexero omnia mandata tua, eorumq; memoria numquam diſceſſerit ex animo meo. 7 Tunc cum rectitudine cordis fatebor tibi tuas laudes, nempe cùm perdidicero atque complexus fuero iura tua iuſtiſſima. 8 Iuſta præcepta tua ſeruabo: ſed tu ne me vſqueadeo deſeras, vt tentatione permiſſâ, in eam quoque me cadere permittas,

Orationes.

1 NOn nos derelinquas vſquequaque Domine; quique nos in tentatione érudis; quæſumus vt inuictâ virtute confirmes. Per Dominum noſtrum Ieſum Chriſtum.

2 DEus, qui beatitudinis palmam immaculatis, & legem tuam ſeruantibus tribuis; fac nos iuſtificationes tuas in directione cordis perſeueranter exquírere. Per.

Diri-

Breu. Mozarab. fol. 105.

3 DIrigantur viæ noſtræ, Domine, ad cuſtodiendas iuſtificationes tuas: & qui legis tuæ nitimur perſcrutari ſecreta; tua quoque perducamur ad præmia. ℟. *Amen.* Per miſericordiam tuam Deus noſter: qui es benedictus & viuis & omnia regis in ſæcula ſæculorum. ℟. *Amen.*

Beda.

II. Beth. Domus.

Quotidie ad horam primam.

Exponit fidelis populus in ſermonibus Domini, quibus delectationibus perfruatur; oſtendens ſe eſſe domum *Domini, & receptaculum mandatorum eius; cuius myſterium ſecunda littera continet.*

Beth. 9 IN quo córrigit adoleſcéntior viam ſuam?
in cuſtodiendo ſermónes tuos.

Beth. 10 In toto corde meo exquiſiui te:
ne repéllas me à mandátis tuis.

Beth. 11 In corde meo abſcóndi elóquia tua
vt non peccem tibi.

Beth. 12 Benedíctus es Domine; doce me iuſtificatiónes tuas.

Beth. 13 In lábijs meis pronunciáui ómnia iudícia oris tui.

Beth. 14 In via teſtimoniórũ tuórũ delectátus ſum
ſicut in omnibus diuítijs.

Beth. 15 In mandátis tuis exercébor;
& conſiderábo vias tuas.

℣. 11. Ita diſtinguitur apud Apollinariũ.
℣. 11. Iob XXXIII. 12. Pſ. XXXVI. 31. XXXIX. 9.

9 In qua re emandabit iunior curſum vitæ ſuæ? in obſeruando vtique verba tua Dñe. 10 Toto animo meo exquiſiui placere tibi; ne ergo ſinas me aberrare à mandatis tuis. 11 In abdito animi mei amanter recondidi verba tua, ne peccarem in te Deum. 12 Benedictione ac laude dignus es Dñe: intus me illuſtrando ſuauiterque trahendo doce & fac me facere iuſta præcepta tua. 13 Labijs quoq; meis aſſiduiſſimè narraui & mihi & alijs omnia iura ex edicto tuo ſeruanda. 14 In via viuẽdi iuxta præcepta obteſtantia nobis voluntatem tuam, delectatus ſum, quaſi lætarer in cunctis mundi diuitijs. 15 In meditatione mandatorum tuo-

Beth. 16 In iuſtificatiónibus tuis meditábor:

29 non obliuíſcar ſermónes tuos.

rum me exercebo: & contemplabor vias rationeſque viuendi, quas tu nobis indixiſti. 16 De tuis iuſtis præceptis ſemper meditabor ac delectabor: & numquam obliuiſcar verba tua.

Orationes.

1 IN via teſtimoniorum tuorum Domine, quaſi in omnibus diuitijs delectemur: ne quidquam nobis deſit; cùm te nobis adeſſe cognoſcimus. Per Dominum.

2 DEus, qui cuſtodiâ tuâ adoleſcentium vias córrigis; iuſtitiam doces; réuocas à peccatis: fac nos in teſtimonijs tuis ſicut in omnibus diuitijs delectari. Per D.

3 IN via teſtimoniorum tuorum Domine quaſi in omnibus diuitijs delectamur: neque enim quicquam nobis deeſſe credimus; cùm te propitium adeſſe cognoſcimus. ℟. *Amen.* Per miſericordiam tuam Deus noſter: quí es benedictus & viuis & omnia regis in ſæcula ſæculorum. ℟. *Amen.*

Breu. Mozarab. fol. 105 124.

Beda.

III. Gimel. Retributio *ſiue* Plenitudo.

Poſtulat populus Sanctis, qui in terra incolæ ſunt, retribui *gratiam; quam in primo parente amiſerant: ſed & perſecutoribus eorum* reſtituendum *dicit eſſe quod agunt. Hæc ergo* retributio *meritorum, iſta examinis iuſti* plenitudo, *tertiæ litteræ nomine præmonſtrantur.*

Quotidie ad horam primam.

Gimel. 17 REtríbue ſeruo tuo:

viuífica me; & cuſtódiam ſermónes tuos.

Gimel. 18 Reuéla óculos meos;

& conſiderábo mirabília de lege tua.

℣. 18. Sic diſtinguitur apud Apollinariū.

17 Tribue & tu viciſſim adiutorium tuum mihi ſeruo tuo: & fac me viuere & obſeruare verba tua. 18 Detrahe mundanarum cogitationum velamen ab oculis mentis meæ: & conſiderabo arcana & admiranda ſenſa & præmia, quæ proueniunt ex intellectâ atque ſeruatâ lege tuâ.

Incola

Gimel. 19 Incola ego ſum in terra:
non abſcóndas à me mandáta tua.

Gimel. 20 Concupíuit ánima mea deſideráre
iuſtificatiónes tuas in omni témpore;

Gimel. 21 Increpáſti ſupérbos:
maledícti qui declínant à mandátis tuis.

Gimel. 22 Aufer à me oppróbrium & contémptum:
quia teſtimónia tua exquiſiui.

Gimel. 23 étenim ſedérunt príncipes ÷ & : aduersùm me
loquebántur:
ſeruus autem tuus exercebátur in iuſtificatiónibus tuis.

Gimel. 24 nam & teſtimonia tua meditátio mea eſt:
45 ÷ & : conſilium meum, iuſtificatiónes tuæ.

℣. 19. I. Peralip. XXIX. 15. Pſa. XXXVIII. 13 II. Corinth. V. 6. Hebr. XI. 13.

---

19 Aduena ego ſum in terra, citò hinc trânſmigraturus: ne ergo permittas mihi abſcondita & ignota manere ſingula mandata tua. 20 nam deſideranter deſiderauit anima mea noſſe & facere omnia diuina iuſſa tua per totum tempus vitæ meæ. 21 Tu comminatus es maledictionem æternam & ſupplicium ſuperbis ſeſe non ſubijcientibus legi tuæ: maledicti enim à te ſunt qui deuiant & recedunt à mandatis tuis, ea non ſeruando. 22 Aufer à me opprobrium & contemptũ, quibus me afficiunt ſuperbi propterea quòd exquiſiui cognoſcere, & ſeruare vel vitare quæ tu teſtatus es te à nobis velle vel nolle. 23 ob eam enim cauſam etiam principes in ſuis conſeſſibus aduersùs me obloquebantur: quibus non obſtantibus, ego ſeruus tuus adhuc me exercebam in meditatione diuinorũ iurium tuorum. 24 nam quæ tu conteſtatus es nobis iuſſa, ſunt materies iugis meditationis meæ: & iuſta iura tua ſunt conſiliarius meus, ea enim ego conſulo quid mihi faciendum ſit nec ne in cunctis actibus vitæ meæ.

Orationes.

I Concupiſcat anima noſtra Dominē deſiderare iudicia tua in omni tempore: & hoc ſolum nobis vigeat in amore, quod æterno præparetur in múnere. Per Dñum.
MSS.

2 DEus qui remótâ obſcuritate paccati, facis nos legis tuæ mirabilia contuéri; aufer à nobis opprobria vitiorum per tuorum cuſtodiam mandatorum. Per Dñum.

3 REuelátor omnium bonorum Domine, reuela mentibus noſtris vt mirabilia legis tuæ conſideremus; & in præceptis ac iuſtificationibus tuis exerceamur: vt in ipſis conſolationem præſentis vitæ pariter & futuræ percipiamus. Per Dominum.

4 Breu. Mozarab. fol. 126. COncupiſcat anima noſtra Domine deſiderare iudicia tua in omni tempore: & hoc nobis ſolum vígeat in amore, quod æterno tuo præparetur in múnere. ℟. *Amen.* Per miſericordiam tuam Deus noſter: qui es benedictus & viuis & omnia regis in ſæcula ſæculorum. ℟. *Amen.*

5 fol. 153. NOminis tui Deus magnitudinem dona nobis oculorum reuelatione conſiderare: atque incolatûs noſtri humilitatem álleua mandatorum * erectione; & concupiſcentiam animæ, commutatione deſideriorum ſpiritualium in ea, pérfice: auferas à nobis contemptum & opprobrium: tuorumque corda fidelium rénoua operatione virtutum. ℟. *Amen*. Per miſericordiam tuam &c.

* *ibi* ereptione.

Beda.

IV. Daleth. Pauper *vel* Tabulæ *vel* Ianua.

[*Populus*] *fidelis corporali quidem ſe dicit neceſſitate conſtrictum; ſed ſola Domini pietate ſaluandum*: *petens vt* ab eo vias iniquitatis amoueat, *quia* viam veritatis elegerit. *Et ideò* paupertate *mundana* ianuam *in ſe veris diuitijs aperit*; *& frequenti meditatione quaſi* tabulas *ſua præcordia Dei mandatis exhibet*: *quæ velut molli cera complanata, promptiſſimè iubentis imperium, quaſi graphium ſcribentis acciperent*; Adhæſi, *inquiens*, teſtimonijs tuis Domine.

Quotidie ad horam primam.

Daleth. 25 ADhæſit pauiménto ánima mea:
viuifica me ſecúndùm verbum tuum.

25 En conſternatus animo, & ſtratus corpore adhæſi pauimento &

Vias

Daleth. 26 Vias meas enunciáui, & exaudíſti me:
doce me iuſtificatiónes tuas.
Daleth. 27 Viam iuſtificatiónũ tuárum ínſtrue me:
& exercébor in mirabílibus tuis.
Daleth. 28 Dormitáuit ánima mea præ tædio:
confírma me in verbis tuis.
Daleth. 29 Viam iniquitátis ámoue à me:
& de lege tua miſerére mei.
Daleth. 30 Viam veritátis elégi:
iudícia tua non ſum oblítus.
Daleth. 31 Adhæſi teſtimónijs tuis Domine; noli me confúndere.
Daleth. 32 Viam mandatórum tuórum cucúrri, cùm dilatáſti cor meum.
59

---

pulueri: tu me viuere fac ad normam verbi tui. 26 Vt olim vias actioneſque meas expoſui tibi; tuque me exaudiſti: ita nunc me intus illuſtrando ſuauiterque trahendo, doce me cognoſcere & facere iuſta iuſſa tua. 27 Intelligere me fac veram viam, quam tenere debeam in exſequendis iuſtis præceptis tuis: & tunc me exercebo in loquendo de legibus tuis, quæ mirabiles ſunt & rectitudine ſuâ, & præmio obedientiũ & ſupplicio inobedientium. 28 Anima mea ſtillauit lacrymis & dormire cœpit præ labore ac tædio difficultatis in continuo certamine iſto cum externis perſecutoribus, & cum internis cupiditatibus & vitijs renitentibus legi tuæ: ſed tu fac me firmum & fortem in exſequendis verbis tuis. 29 Viam modumque viuendi iniquum remoue à me: & legis tuæ obſeruationem miſericorditer da mihi. 30 Nam viam viuendi veram & certam elegi in amplectendo legem tuam: & iuſta iuſſa tua non ſum oblitus. 31 Adhæſi Domine præceptis tuis voluntatem tuam teſtantibus: ne ergo ſinas me pudore ſuffundi ob neglectum atque contemptum voluntatis tuæ. 32 Viam ſanè mandatorum tuorum ego expeditè cucurrero, cùm interiore lætitiâ magnum amplumque feceris animum meum ad currendam eiuſmodi viam à te mihi præſcriptam.

Orationes.

1 VIam iniquitatis ámoue à nobis Domine; & de lege tua miſerere noſtri; vt & peccandi conſuetudinem

tollas; & rectè viuendi perſeuerantiam tribuas. Per Dñum.

2 DEus, qui animam terrenis actibus inhærentem verbi tui virtute diſſócias; quæſumus; vt ne in nos ſomnus mortis incumbat, ad viam *nos éxcites veritatis. Per.

** al.* ſtratibus. ** al.* mox.

3 AB iniquitatis via rémoue Domine greſſus noſtros; & in itinere mandatorum tuorum ſtatue curſum noſtrum. animam igitur pauimento inhærentem, remedio ſalutifero ſûbleua; tuiſque iuſtificationibus edoctam, potentiâ verbi tui viuifica. ℟. *Amen*. Per miſericordiam tuam Deus noſter: qui es benedictus & viuis & omnia regis in ſæcula ſæculorum. ℟. *Amen*.

Breu. Mozarab. fol. 153. 168.

Beda.

V. He. Ipſa *vel* Suſcipiens.

Quotidie ad horam tertiam.

Multis modis beata plebs expetit vi in lege Domini, *eius debeat munere cuſtodiri: & pulcherrima ratione* Suſcipiens *appellatur; quæ dicit*, Da mihi intellectum. Ipſa*que non immeritò vocatur; quæ in eadem ſemper intentione perſiſtens*, à vanitate *ſæculi* oculos auertit.

He. 33 LEgem pone mihi Domine viam iuſtificatiónum tuárum:
& exquíram eam ſemper.

He. 34 Da mihi intelléctũ; & ſcrutábor legẽ tuã:
& cuſtódiam illam in toto corde ÷ meo:

He. 35 Deduc me in ſémitam mandatórum tuórum:
quia ipſam vólui.

He. 36 Inclína cor meum in teſtimónia tua,
& non in auarítiam.

---

33 Tamquam legem & normam vitæ meæ, firmiter conſtitue mihi intus in mente ac voluntate mea viam illam viuendi, quam præcipiunt iuſta præcepta tua Domine: illamque ego ſemper exquiram, vt magis magiſque proficiam. 34 Tu da mihi tuum rectæ intelligentiæ donum: & ego perſcrutabor quid reuera iubeat lex tua; eamque ſeruabo toto corde meo, 35 Diuino auxilio tuo deduc me per viam viuendi iuxta mandata tua: quia ipſam tenere volui. 36 Flecte cor meum ad ſeruanda mandata tua: & ne flecti ſinas in auiditatem plus habendi & in-

Auérte

He. 37 Auérte óculos meos ne vídeant vanitátem:
in via tua viuífica me.
He. 38 Státue ſeruo tuo elóquium tuum in timóre tuo.
He. 39 Amputa oppróbrium meum quod ſuſpicátus ſum:
quia iudícia tua, iucúnda.
He. 40 Ecce concupíui mandáta tua:
74 in æquitáte tua viuífica me.

℣. 40. Sic diſtinguitur apud Apollinariū.

auaritiam. 37 Auerte oculos cum corporis tum cordis mei; ne quid vel gloriæ vel voluptatis vanum & fugax videant & concupiſcant: ſed in via à te præceptâ & ad te ducente, fac me viuere conſtanter. 38 Firma ſtabiliter in me ſeruo tuo eloquium tuum, vt te offendere timeam. 39 Aufer à me probrum illud mihi illatum ab aſpernatoribus legis tuæ, quod reueritus ſum: quia iura tua bona ſunt atque iucunda ijs qui ipſis obtemperant. 40 Ecce Domine deſideraui implere mandata tua: fac ergo me viuere ſecundùm iuſtitiæ formam à te ſtatutam.

Orationes.

1 AVerte oculos noſtros Domine ne videant vanitatem: in via tua viuifica nos, odiſſe ſæculum, & diligere Chriſtum. Per ipſum redemptorem: qui tecum viuit & regnat Deus in vnitate Spiritûs Sancti per omnia ſæcula ſæculorum.

2 VIuifica nos Domine in æquitate tua: atque inclina cor noſtrum in teſtimonia tua & non in auaritiam: intellectum quoque da nobis: vt & legem tuam ſcire poſſimus; & toto eam corde & probabili conuerſatione tenére. Per Dominum noſtrum Ieſum Chriſtum.

3 AVerte oculos noſtros Domine ne videant vanitatem; & in via tua viuifica nos: fac nos odiſſe ſæculum, & diligere Chriſtum. ℟. *Amen*. Per miſericordiam tuam Deus noſter: qui es benedictus & viuis & omnia regis in ſæcula ſæculorum. ℟. *Amen*.

Brev. Mozarab. fol. 107. 119.

Nolam

4 NOtam nobis fac Domine tuam iuſtitiam; & vt eam exquiramus,cor noſtrum ardore charitatis accende: da intellectum ſenſui noſtro; quò valeamus tuæ legis ábdita perſcrutari: da perfectionem fidei; vt poſſimus tuorum præceptorum ordinem cuſtodire: vt per hæc & à peccato immúnes,& beatæ vitæ efficiamur hæredes. ℟. *Amen.* Per miſericordiam tuam Deus noſter *&c.*

fol.293.

5 INclina cor noſtrum Domine in teſtimonia tua; *& à prauo intúitu vanitatis auerte: vt ab amore terreno nos ſégreges; & ſupernæ dilectioni conſocies. ℟. *Amen.* Per miſericordiam tuam Deus noſter *&c.*

fol.293.313. *al. à quo intuitus.

Beda.

VI. Vau. Et Ipſe.

Poſtulat congregatio ſancta ſalutáre Dñi *ſibi debere concedi; vt inimicos de tanta remuneratione confundat; & in lege Domini* *aſſiduâ* meditatione *proficiat.* Ipſe *ergo Dominus atque ſaluator*, Vau *litteræ vocabulo deſignatur: notaque quàm pulchrè quinta littera*, Ipſa; *ſexta nuncupetur*, Et Ipſe: *idem* Ipſe *videlicet, cui dicitur;* Tu autem idem ipſe es, *id eſt, æternus: in cuius fide & iam Eccleſia* ipſa *eſſe*, *id eſt, vna eademque deuotione, ſemper hic & in futuro cum eo regnare promeruit.*

Quotidie ad horam tertiam.

Vau. 41 ET véniat ſuper me miſericórdia tua Domine;
ſalutare tuum, ſecúndùm elóquium tuum.

Vau. 42 Et reſpondébo exprobrántibus mihi verbum,
quia ſperaui in ſermónibus tuis.

Vau. 43 Et ne auferas de ore meo verbum veritatis vſquequáque:
quia in iudícijs tuis ſuperſperáui.

---

41 Veniat in me,quæſo,Domine auxilium à miſericordia tua;tuaque in me ſalus adueniat iuxta promiſſũ tuum.42 Etenim hoc ego reſpóſum dabo ijs qui me probris afficiunt,nempe quòd ſperauerim in verbis promiſſionum tuarũ. 43 Et ne omnino permittas auferri à linguâ meâ hoc verbum verum: quia in iudicijs tuis, quibus reddes bona bonis, & mala

Et

Vau. 44 Et cuſtodiam legē tuā ſemper in ſæculū
& in ſæculum ſæculi.

Vau. 45 Et ambulábam in latitúdine:
quia mandáta tua exquiſiui.

Vau. 46 Et loquébar in teſtimónijs tuis in conſpéctu
regum, & non confundébar.

Vau. 47 Et meditábar in mandátis tuis, quæ diléxi.

Vau. 48 Et leuáui manus meas ad mandáta tua, quæ
dilexi:

89 & exercébar in iuſtificatiónibus tuis.

---

malis, ego valde ſperaui. 44 Et cuſtodiam legē tuam iugiter in hac vita perpetuò, ac pleniùs perfectiuſque ſine vllo prorſus peccato in altera vita per æterna ſæcula. 45 Equidem ambulabam in curſu vitæ meæ cum animi latitudine atq; lætitia; quia mandata tua ſeruare exquiſiui. 46 Et liberè coram regibus loquebar de ijs veritatibus & legibus, quas tu teſtatus es nobis: nec me de illis loqui pudebat. 47 Et cum delectatione meditabar de mandatis tuis, quæ valde dilexi. 48 Et admoui manus & operationes meas ad mandata tua, quæ dilexi; meque exercebam in loquendo de iuſtis præceptis tuis.

Orationes.

1 VEniat ſuper nos miſericordia tua Domine; ne in nobis ira deſæuiat: habeamus in remedium Saluatorem; quem propitiaculum videmus & iudicem. Qui tecum viuit & regnat Deus in vnitate Spiritus Sancti per omnia ſæcula ſæculorum.

2 VEniant nobis miſerationes tuæ & ſalus tua iuxta eloquium tuum Domine; vt cuſtodiamus legem tuam iugiter: vt verbo veritatis edocti, Salutaris tui eloquio roboremur. Per eumdem Dominum.

3 VEniat ſuper nos Domine ſalutare tuum: vt ex ore
Breu. Morarab. noſtro veritatis numquam décidat verbum; nec
fol. 107. confundamur eloquij teſtimonio tui; ſed liberè fateamur tuæ legis inſignia. ℞. *Amen*. Per miſericordiam tuam

Deus

Deus noſter : qui es benedictus & viuis & omnia regis in ſæcula ſæculorum . ℟. *Amen* .

fol.707.113. 4 **T**Va ſuper nos Domine miſericordia, te dum rogamus, aduenıat : tuumque ſalutare, cor noſtrum erúdiat ; & eloquij erudítio mentem noſtram enutriat : vt qui in tuis ſperamus ſermonibus ; tuis per omnia conſolemur virtutibus : ac dum ſpes noſtra in te dirigitur ; ſpei ipſius à te nobis petitio concedatur . ℟. *Amen* . Per miſericordiam tuam Deus noſter *&c.*

Beda .

VII. Zain, Oliuà *vel* Fornicatio .

Chorus ille Sanctorum ſpem promiſſionum Domini ſenſibus noſtris omnino commendat ; vt firmum in mente noſtra permaneat, quod glorioſa veritas pollicetur; aſſerens propterea fideles aduerſa mundi libentiſſimè ſuſtinere : quis enim mortem temporalem metuat , cui æterna vita promittitur ? Ipſa ergo vita quæ hic in ſpe , illic in re percipitur, Oliuæ *nomine, quam* Zain *littera deſignat , exprimitur : nam & in hac peregrinatione, Sanctorum facies exhilaratur in* oleo ; *& in illa patria perfectius Sancti Spiritus æterna viſione atque inhabitatione pingueſcit . & quia ſeptiformis eſt eiuſdem Spiritus gratia ; rectè ſeptima littera vocitatur* Oliua. *Nomen autem* Fornicationis , *congruit* peccatoribus derelinquentibus legem *Domini* .

Quotidie ad horam tertiam .

Zain . 49 **M**Emor eſto verbi ÷ tui : ſeruo tuo, in quo
mihi ſpem dedíſti .
Zain . 50 Hæc me conſoláta eſt in humilitáte mea :
quia elóquium tuum viuificáuit me .
Zain . 51 Supérbi iníquè agébant vſquequaque :
à lege ÷ autem : tua non declináui .

49 Memento (vt humano more loquar) conficere promiſſum tuum datū mihi ſeruo tuo; in quo me æternam ſalutem ſperare feciſti. 50 Hæc res nempe iſta promiſſio tua, me conſolata eſt in abiectione & afflictione mea: quia iſtiuſmodi ſermo tuus à quauis aduerſitate reſpirare me fecit, & in ſpem ſalutis reuiuiſcere . 51 Me ſuperbi contemptores legis tuæ deridebant ; & nimis valde ſe erga me iniquè gerebant : non

Memor

Zain. 52 Memor fui iudiciórum tuórum à ſæculo Domine, & conſolátus ſum.

Zain. 53 Defféctio ténuit me pro peccatóribus derelinquéntibus legem tuam.

Zain. 54 Cantábiles mihi erant iuſtificatiónes tuę in loco peregrinatiónis meæ.

Zain. 55 Memor fui nocte nominis tui Domine: & cuſtodíui legem tuam.

Zain. 56 Hæc facta eſt mihi, quia iuſtificatiónes tuas exquiſiui.

---

tamen à lege tua ego deuiaui. 52 Recordatus ſum iudiciorum tuorum quæ ab initio mundi exercuiſti in flagellandis temporaliter filijs tuis quos admiſſurus es in fœlicitatem æternam; & ita me ſum conſolatus. 53 Defectio animi & horror me obtinuit propter peccatores qui derelinquunt legem tuam. 54 Mihi iuſta præcepta tua veluti dulcia cantica erant in loco peregrinationis meæ, in mœroris ſolatium in itinere iſto laborioſo vitæ huius. 55 Quin & noctu etiam recordatus ſum diuinæ tuæ maieſtatis Domine; tuamque legem cuſtodiui. 56 Id quod totum mihi euénit, quia iuſta præcepta tua ſeruare quæſiui.

Orationes.

1 SPem quam dediſti Domine, in ipſa ſit humilitatis noſtræ conſolatio; quæ nobis erit exſultatio & gloriæ plenitudo. Per Dominum.

2 DEus qui humilitatem noſtram ſpe vitæ æternæ interim conſolaris; præſta vt in loco peregrinationis noſtræ ita tibi iugiter ſeruiamus; vt perennis patriæ beatitudine perfruamur. Per Dominum noſtrum.

3 SPem quam dediſti nobis Domine, ipſa ſit in humilitate noſtrâ conſolatio: quæ nobis erit in exſultatione gloriæ plenitudo. ℟. *Amen*. Per miſericordiam tuam Deus noſter: qui es benedictus & viuis & omnia regis in ſæcula ſæculorum. ℟. *Amen*.

Breu. Mozarab. fol. 153. 172.

Yyy Memo-

4 MEmores tui in nocte Domine, legem tribue cuſtodi-
fol. 153.175. re : & qui de te nec in tribulationibus ſilent; num-
quam à tuis ſermonibus cláudicent ; ſed fixâ in te ſtabili-
tate perdúrent. ℟. *Amen*. Per miſericordiam tuam *&c.*

5 TE ſuppliciter exoramus Domine, vt nobis iuſtifica-
tiones tuas inſinues ; vias réferes ; mirabilia decla-
res : & ſiquid Legis vmbraculum occultet, Paracléto illu-
Comment. huius Pſalm. tom. 7. S. Hieronymi. minante reueles. vt ſi beatitudinis palmam non adipiſci-
mur ; ſaltem vel pro delictis veniam conſequamur. Per
Dominum noſtrum Ieſum Chriſtum. Cui eſt cum æterno
Patre, & Spiritu Sancto honor & poteſtas & gloria in ſæ-
cula ſæculorum. *Amen*.

Beda.

VIII. Heth. Vita ;

Quotidie ad horam tertiam. *Agmen beatum ad octauam litteram venit : in qua deſiderat videre faciem Domini ; quia eius mandatis noſcitur obſecutum. Et quia hoc deſiderium in reſurrectionis gloria perficietur ; octaua littera,* Vitæ *vocabulo gaudet.*

Heth ; 57 POrtio mea Domine ; dixi cuſtodíre legem tuam :

Heth ; 58 Deprecátus ſum fáciem tuam in toto corde ÷ meo :
miſerére mei ſecúndùm elóquium tuum.

Heth ; 59 Cogitáui vias meas :
& conuérti pedes meos in teſtimónia tua :

Heth ; 60 Parátus ſum & non ſum turbátus,
vt cuſtódiam mandáta tua.

Heth ; 61 Funes Peccatórum circumpléxi ſunt me :
÷ & : legem tuam non ſum oblítus.

℣. 57. Pſalm. LXXII. 26. ℣. 5.

57 Domine tu es mihi ceu tota hæreditaria portio & ſors mea; & ego decreui cuſtodire legem tuam. 58 Deprecatus ſum vultum tuum toto corde meo ; miſerere mei ſecundùm promiſſum tuum. 59 Recogitaui vias actuſque vitæ meæ : & conuerti greſſus meos ad ſequenda ea quæ te velle teſtatus es nobis, 60 Paratus fui & promptus, nec ſanè ſum

média

Heth. 62 Médiâ nocte ſurgébam ad confiténdū tibi
ſuper iudícia iuſtificátionis tuæ.

Heth. 63 Párticeps ego ſum omnium timéntiū te,
& cuſtodiéntium mandáta tua.

Heth. 64 Miſericordiâ tuâ Domine plena eſt terra:
115 iuſtificatiónes tuas doce me.

---

turbatus vel retardatus difficultate, cuſtodire mandata tua. 61 Tendiculæ & inſidiæ hominum peccatorum implicauerunt me: ſed legem ego tuam non ſum oblitus. 62 Medio noctis ſurgebam ad profitendum tibi laudes tibi debitas ſuper iuſtis iudicijs tuis. 63 Particeps ego ſum & ſocius omnium qui te timent, tuaque mandata cuſtodiunt. 64 Muneribus miſericordiæ tuæ Domine plena eſt terra: miſericorditer ergo & me etiam doce iuſta præcepta tua, intus me perſuadendo efficaciâ tuâ.

Orationes.

1 POrtio noſtra eſto Domine: da nobis cuſtodire legem tuam: vt tu ſis nobis hæreditas; noſque ſine fine poſſideas. Per Dominum noſtrum.

2 DEus qui mandata tua ſeruantibus, portionem te eſſe voluiſti; præſta vt ne peccatorum funibus implicemur; iuſtificationum tuarum vinculis illigemur. Per D.

Beda.

***IX. Teth*. Bonum.**

Quotidie ad horam tertiam.

Populus beatus nonam litteram cantaturus ingreditur: in qua gratias agit humiliatum ſe fuiſſe, vt ad iuſtificationes Domini deuotiſſimus perueniret; teſtimonia eius aſſerens ſibi ſupra omnes eſſe diuitias: nomenque præſentis litteræ pariter exponens, bonum *ſuum dicit verbum Dei humiliter meditari.*

Teth. 65 BOnitátem feciſti cum ſeruo tuo
Domine ſecúndùm verbum tuum.

---

65 Benignè cum ſeruo tuo egiſti Domine ſecundùm promiſſum boni-

Teth. 66 Bonitátem & diſciplínam & ſciéntiam doce me:
quia mandátis tuis crédidi.

Teth. 67 Priúſquam humiliárer, ego delíqui:
proptérea elóquium tuum cuſtodíui.

Teth. 68 Bonus es tu; & in bonitáte tua doce me iuſtificatiónes tuas.

Teth. 69 Multiplicáta eſt ſuper me iníquitas ſuperbórum:
ego autem in toto corde meo ſcrutábor mandáta tua.

Teth. 70 Coagulátum eſt ſicut lac cor eórum:
ego verò legem tuam meditatus ſum:

Teth. 71 Bonum mihi quia humiliáſti me,
vt diſcam iuſtificatiónes tuas.

Teth. 72 Bonum mihi lex oris tui
130 ſuper míllia auri & argénti.

ỳ. 72. Pſalm. XVIII. 11.

---

tuum. 66 Benignitatem erga proximum, eruditionem diſciplinamque morum, & rectam intelligentiam myſteriorum tuorum doce me illuſtratione & inſpiratione gratiæ tuæ; quia mandatis tuis ea mihi eſſe neceſſaria dicentibus credidi. 67 Antequam humiliarer & affligerer à te, ego erraui: propterea per humiliationem reſipiſcens, verba tua ſeruaui. 68 Tu benignus es Domine atque beneficus: pro tua ergo benignitate doce me intus noſſe & facere iuſta præcepta tua. 69 Multiplicata eſt contra me iniquitas & mendacium ſuperborum: ſed ego perſcrutabor toto animo meo mandata tua vt ſeruem ea. 70 Horum ſuperborum animus, ſicut lac coagulatum & in caſeum obduratum, ſic incraſſatus eſt & obtuſus ne tua verba intelligat: ego autem legem tuam cum delectatione ſum meditatus. 71 Bonum mihi fuit quòd me humiliaueris atque afflixeris, vt vel ſic diſcerem iuſta præcepta tua. 72 Melior eſt lex tua mihi, pluſquam aureorum & argentorum millia.

Orationes.

1 DIſciplinam & ſcientiam doce nos Domine: vt nec malitia aſperos; nec deſidia remiſſos; nec ſtultitia reddat

reddat ignaros . Per Dominum noſtrum .

2 DEus qui nos manu plaſmaſti; miſericordiâ redemiſti; da nobis intellectum: vt legem tuam immaculato corde meditemur; & te ſemper ſanctâ & beneplacitâ confeſſione ſectemur. Per Dominum noſtrum.

3 BOnitatem & diſciplinam & ſcientiam doce nos Domine: vt nec malicia aſperos; nec deſidia remiſſos; nec ſtultitia reddat ignauos. ℟. *Amen*. Per miſericordiam tuam Deus noſter: qui es benedictus & viuis & omnia regis in ſæcula ſæculorum. ℟. *Amen*.

Breu. Mozarab. fol. 118. 546.

4 CHriſte Deus noſter, qui pro nobis omnibus paſſionis ſuſtuliſti iniuriam; cùm inter odientes pacem, pacificus inueníris; & innocens à nocentibus crucifigeris: ſicque mortem humani generis morte tuâ transfigis: da nobis vt multiplicata ſuper nos ſuperborum iniquitas non præualeat; atque meditatio legis tuæ [à] cordis noſtri ſtudio non recedat: vt quia tu ſolus pro nobis omnibus & mortem paſſus es & ſepulchrum; credentibus tibi & lumen æternæ vitæ dones & præmium. [℟. *Amen*. Per miſericordiam tuam Deus noſter: qui es benedictus & viuis & omnia regis in ſæcula ſæculorum. ℟. *Amen*.]

fol. 177.

Beda.

X. Iod. Scientia *vel* Principium.

*Ad decimam litteram cohors glorioſa progreditur; in qua petit in*tellectum mandatorum *ſibimet debere concedi; vt vera vitæ munere perfruatur: & petens vt per Domini miſericordiam* fiat immaculata; *ne poſſit in illa iudicatione confundi. recte igitur* Scientia *vel* Principium *nuncupatur littera; in qua populus fidelis ab illo capiendi quærit* intellectum; *à quo viuendi ſumpſit exordium*: manus tuæ, *inquiens*, fecerunt me & plaſmauerunt: da mihi intelllectum *&c. Poteſt etiam* Scientia *vel* Principium *ad hoc interpretari, quod dicitur* Cognoui Domine quia æquitas iudicia tua: *quod in Hebraica veritate ita legitur:* Scio Domine quia iuſtum iudicium tuum: *& hoc* ſcientiæ *perfectioris, quæ in futuro reuelanda eſt, eſſe* principium: *quia nunc ex parte cognoſcimus; & ex parte prophetamus.*

Quotidie ad horam tertiam.

Manus

Iod. 73 MAnus tuæ fecérunt me, & plaſmauérunt me:
da mihi intelléctum; & diſcam mandáta tua.

Iod. 74 Qui timent te, vidébunt me, & lætabúntur:
quia in verba tua ſuperſperáui.

Iod. 75 Cognóui Domine quia æquitas iudicia tua:
& ÷ in: veritáte ÷ tua: humiliáſti me.

Iod. 76 Fiat miſericórdia tua vt conſolétur me,
ſecúndùm elóquium tuum ſeruo tuo.

Iod. 77 Véniant mihi miſeratiónes tuæ, & viuam:
quia lex tua meditátio mea ÷ eſt:

Iod. 78 Confundántur ſupérbi,
quia iniuſtè iniquitátem fecérunt in me:
ego autem exercébor in mandátis tuis.

Iod. 79 Conuertántur mihi timéntes te,
& qui nouérunt teſtimónia tua.

Iod. 80 Fiat cor meum immaculátum
147 in iuſtificatiónibus tuis vt non confúndar.

℣. 73. Iob X. 8.
℣. 74. Pſal. XXXIII. 3.

---

73 Manus omnipotentiæ & miſericordiæ tuæ fecerunt me & formauerunt me: da ergo etiam intelligentiam rectam mihi; & ſic ſine errore diſcam mandata tua. 74 Tunc me videbunt qui te timent, & lætabuntur: propterea quòd in promiſſionibus verborũ tuorum valdè ſperauerim. 75 Cognoui Dñe quòd iuſta ſint iudicia & decreta tua, & quòd verè & iuſtè, meritóque me humiliaueris & afflixeris. 76 Verùm aduenìat in me gratia & miſericordia tua, vt me conſoletur ſecundùm promiſſũ tuum, quod dediſti mihi ſeruo tuo. 77 Aduenìant in me miſerationes tuæ vt tibi viuam: quia lex tua eſt id quod ego meditor, & in quo me oblecto. 78 Pudefiant autem ſuperbi, quia iniuſtè & contra tuam legem ſe geſſerunt erga me: ego verò me exercebo in enarrandis mandatis tuis. 79 Reuertantur ad me qui te timent, & diuina mandata ſciunt, quæ tuam nobis atteſtantur voluntatem. 80 Fiat, quæſo, per gratiam tuam animus meus perfectus & ſine peccati maculâ in ſeruandis iuſtis præceptis tuis: ne ob eorum neglectum ego coram te turpiter pudefiam.

Orationes

Orationes.

1 FAc cor meum immaculatum in tuis iuſtificationibus Domine: vt nec intelligentia praua nos pólluat; nec diſpoſitio ſiniſtra confundat. Per Dominum.

2 SCimus Domine quia iuſtum eſt iudicium tuum: ſed obſecramus miſericordiam tuam; vt veniant ſuper nos miſerationes tuæ: quatenus nec cum ſuperbis confundamur; neque cum iniquis condemnemur. Per Dñm.

Breu.Mozarab. fol. 131.130.

3 AD te Domine oculos noſtros erigimus; quia manuum tuarum artificium ſumus: da nobis intellectum diſcendi mandata tua; & timentes te reple lætitiâ. veniat in conſolationem noſtri miſericordia tua; quæ nos & à malis omnibus éruat; & operum dignitatem tibi*placitam edoceat. ℟. *Amen*. Per miſericordiam tuam Deus noſter: qui es benedictus & viuis & omnia regis in ſæcula ſæculorum. ℟. *Amen*.

* *al.* placeꝛe.

fol. 131.

4 PRæſta nobis Dñe intellectum diſcendi mandata tua; ínſtrue nos meditatione aſſiduâ: vt ab omni officio nos non rétrahat deſidia; ſed ad conſolandum nos tua fiat miſericordia. ℟. *Amen*. Per miſericordiam tuam *&c.*

fol. 133.

5 FIat cor noſtrum Domine in tuis iuſtificationibus immaculatum: vt nec intelligentia praua nos pólluat; nec diſpoſitio ſiniſtra confundat. ℟. *Amen*. Per miſericordiam tuam Deus noſter *&c.*

Beda.

XI. Caph. Manus;

Vndecimam litteram peregrinus in hac terra populus decantat: in qua nimium deſiderium ſuum in aduentu Domini feliciter confitetur: enumeras quoque quanta ſuperborum inſultatione pertulerit; ad poſtremum petit vt in mandatis Domini, ipſius munere perſeueret. Hæc ergo mentis deuotio, per Caph *litteram deſignatur: quæ ita* Manus *interpretatur: vt eiuſdem* Manus palmam *ſiue* volam *ſignificet; id eſt, non contractam eam, ſed apertam expanſiſque digitis inſinuet.* Manus *ergo ſignificat opera vel cordis vel corporis vel ipſius amoris interni: apertio verò eius eſt, quam Pſalmiſta commendans ait:* Reuela ad Dominum viam tuam, & ſpera in eum *&c.*

Quotidie ad horam ſextam.

Defecit

Caph. 81 DEfécit in ſalutare tuum ánima mea :
÷ & in : verbum tuum ſuperſperáui.

Caph. 82 Defecérunt óculi mei in elóquium tuum ,
dicéntes; *Quando conſoláberis me* ?

Caph. 83 Quia factus ſum ſicut vter in pruína :
iuſtificatiónes tuas non ſum oblítus.

Caph. 84 Quot ſunt dies ſerui tui ?
quando facies de perſequéntibus me iudícium?

Caph. 85 Narrauérunt mihi iníqui fabulatiónes ,
ſed non vt lex tua :

Caph. 86 ómnia mandáta tua , véritas.
Iníquè perſecúti ſunt me ; ádiuua me.

Caph. 87 Páulò minùs conſummauérunt me in terra :
ego autem non derelíqui mandáta tua.

Caph. 88 Secúndùm miſericórdiam tuam viuífica me :
163 & cuſtódiam teſtimónia oris tui.

℣. 81. Pſal. LXXXIII. 3.

---

81 Defecit me animus præ deſiderio maximo obtinendi ſalutaris auxilij tui : nam & in promiſſo tuo ſpem magnam habui. 82 Defecerunt oculi mei intentiùs ſuſpiciendo in cælum , exſpectantes promiſſionē tuam: quibus oculis veluti tacitis vocibus ad te dicebam , *Quando tu me conſolaberis*? 83 Nam calamitatibus & tentationibus aridus effectus ſum quaſi vter à pruína contractus & corrugatus : ſed iuſta interim præcepta tua non ſum oblitus. 84 Quot dies vitæ tam miſeræ ſuperſunt mihi ſeruo tuo? quando mihi facies iudicium liberationis meæ à perſequentibus me? 85 Narrauerunt mihi iniqui iſti ſermocinationes lepidas quidem , ſed nugatorias, quas ipſimet commenti ſunt & excogitauerunt ; at non vt præcipit grauiſſima lex tua Domine: 86 omnia enim mandata tua vera ſunt, non nugatoria & inania. Cùm illi igitur iniuſtè me perſecuti ſint , tu mihi auxiliare. 87 Parum equidem abſuit quin me ipſi ad exitum vitæ perduxerint in terra ; ego tamen non dimiſi cuſtodiam mandatorum tuorum. 88 Prout decet miſericordiam tuam, fac vt reuiuiſcam & reſpirem à metu impendentium malorum : & ſic liberiore animo tutiúſque cuſtodiam iura tua diuina conteſtata nobis voce tuâ.

Orationes

1 DEfecit in ſalutare tuum anima mea Domine : deſide-
rio defectio proficiat exuberantis gratiæ dono; per-
ceptura conſolationem in præmio . Per Dominum.

2 DEus, in cuius eloquium mentis oculi concupiſcunt,
& Salutare deficiunt; adiuua dies noſtros ; ne perſe-
quente iniquitate cadamus . Per eumdem Dominum .

3 AB omnibus impugnationum nequitijs Eccleſiam
tuam Domine dexteræ tuæ protectione defende : vt
inimicis noſtris conuerſis , ſacris à te benedictionibus re-
pleamur . Per Dominum noſtrum Ieſum Chriſtum .

4 DEfecit in ſalutari tuo anima noſtra Domine : deſide-
Breu.Mozarab. fol.128. rio indefeſſo proficiat exuberantis gratiæ dono,
perceptura conſolationem in præmio. ℟. *Amen* . Per mi-
ſericordiam tuam Deus noſter : qui es benedictus & viuis
& omnia regis in ſæcula ſæculorum . ℟. *Amen.*

Beda .

XII. Lamed . Diſciplina .

Quotidie ad horam ſextam .

Ad duodecimam litteram plebs cæleſtis aduenit:in qua virtutem Domini factaque deſcribens ; dicit omnia temporalia finem poſſe ſuſcipere ; mandata verò eius nequaquam terminum reperire : quorum diſciplinæ *libentiſſimè ſubdita proclamat;* In æternum non obliuiſcar iuſtificationes tuas . *&* *ideo* Lamed , diſciplinam *ſonat .*

Lamed . 89 IN ætérnum Domine verbum tuum pérmanet in cęlo :

Lamed . 90 in generatiónem & generatiónem véritas tua : fundáſti terram , & pérmanet :

Lamed . 91 ordinatióne tuâ perſeuérat dies : quóniam ómnia ſéruiunt tibi .

℣.89. Pſ. LXXXVIII. 5.

89 Mandatum tuum Domine in æternum permanet in cælo,à cunctis cælitibus ſine vlla prorſus inobedientia ſeruatum : 90 & in generationes omnes & ætates ſtabilis permanet veritas & firmitas decretorũ tuorum:ſicuti iuſſu tuo fundaſti terram;& ipſa obedienter permanet:91 & ſicut ex tuâ conſtitutione dies perſeuerat indeſinenter nocti ſuccedens, iam ab exordio mundi : quia tibi omnia creata ſeruiunt & obediunt .

Lamed. 92 Niſi quòd lex tua meditátio mea ∸ eſt :
∸ tunc : fórtè periiſſem in humilitáte mea .
Lamed. 93 In ætérnum non obliuiſcar iuſtificatiónes tuas :
quia in ipſis viuificáſti me .
Lamed. 94 Tuus ſum ego; ſaluum me fac :
quoniam iuſtificationes tuas exquiſiui .
Lamed. 95 Me exſpectauérūt peccatores vt pérderent me.
teſtimonia tua intelléxi .
Lamed. 96 Omnis conſummationis vidi finem :
178 latum mandátum tuum nimis .

---

92 Niſi lex tua meditatio & delectatio mea eſſet ; petijſſem *iam tum* cùm humiliarer & affligerer in perſecutionibus meis . 93 In ſempiternum non obliuiſcar iuſtorum præceptorum tuorum : quia per ipſa me reuiuiſcere feciſti . 94 Cùm tuus ſim ego ; tu me ſalua : quia iuſta præcepta tua efficere ex animo quæſiui . 95 Me per inſidias obſeruando præſtolabantur peccatores ad perdendum me : ego tamen ea quæ te à nobis velle teſtatus es, interim animo agitabam. 96 Omnis cuiuſlibet perfectionis rerum in hac vita vidi finem eſſe ac terminum , & certis temporibus locíſque cuncta definiri;at mandatum illud tuum diligendi te ſuper omnia,& proximum ſicut noſmetipſos, valde latum & ſpatioſum eſt , ſemper & vbique ad omnia ſe extendens indefinitè, vniuerſam legem comprehendens .

Orationes .

1 IN æternum Domine permanet Verbum tuum in cælo; & in Eccleſiæ tuæ ſemper inhabitet templo : vt habitatoris præſentia , habitaculi ſit claritas indefeſſa . Per eumdem Dominum .

2 DEus cuius in cælo veritas manet & verbum ; lux perſeuérat & dies ; fac nos in tuo ſeruitio iugiter permanére : vt filij lucis eſſe mereamur . Per Dominum noſtrum .

3 IN æternum Domine Verbum tuum quod pérmanet in cælo , in Eccleſiæ tuæ ſemper inhabitet templo : vt inhabitatoris præſentia,habitaculis ſit claritas indefeſſa. ℟. *Amen* . Per miſericordiam tuam Deus noſter : qui es bene-

Breu.Mozarab. fol. 131.139.

benedictus & viuis & omnia regis in ſæcula ſæculorum. ℟. *Amen*.

Beda.

XIII. Mem. Ex quo *vel* Ex ipſis.

Populus beatus, qui Prophetarum atque Euangelij plurima meditatione profecerat adloquendum, ſuper docentes ſe ac ſeniores *aſſerit* ſe diuina intellexiſſe mandata. *& ideo* ſuper mel & fauum ori ſuo *Scripturarum diuinarũ teſtatur prouenisse* dulcedinem. *Quod ergo* Mem *interpretatur*, Ex quo; *hoc eſt quod dicitur*, Quomodo dilexi legem tuam Domine! *& iterum*, Quàm dulcia faucibus meis eloquia tua! *id eſt*; ex quo *affectu dulcedinis & amoris! vt ſignificet ex intimo. Quod verò dicitur*, Ex ipſis; *ſignificat*, ex ipſis *Domini mandatis eorumdem concipiendum amorem; vnde dicit*, A mandatis tuis intellexi *&c.*

Quotidie ad horam ſextum.

Mem. 97 QVomodo diléxi legem tuam ÷ Domine!
totâ die meditátio mea ÷ eſt:

Mem. 98 Super inimícos meos prudéntem me fecíſti mandáto tuo;
quia in ętérnum mihi eſt.

Mem. 99 Super omnes docéntes me intelléxi:
quia teſtimonia tua meditátio mea ÷ eſt:

Mem. 100 Super ſenes intelléxi;
quia mandáta tua quæſiui.

Mem. 101 Ab omni viâ malâ prohíbui pedes meos,
vt cuſtodiam verba tua.

---

97 Quàm dilexi legem tuam Domine! de eâ enim ego meditor totâ die. 98 Tu feciſti vt ego magis quàm inimici mei, intelligerem mandatum tuum: quia in æternum mihi amabile eſt, & in æternum eſt mihi proficuum. 99 Plùs etiam habui rectam rerum intelligentiam, quàm magiſtri mei qui diſciplinas me docebant: propterea quòd de ijs quæ te velle teſtatus es, mediter aſſiduè. 100 Rectiorẽ ſanè prudentioremq; intelligentiam habui, quàm ſeniores longâ rerum experientiâ edocti; propterea quòd tua mandata cognoſcere & facere quæſiuerim ex corde. 101 Ab omni viâ viuendi & actione malâ prohibui greſſus actuſ-

Mem. 102 A iudícijs tuis non declináui :
quia tu legem poſuiſti mihi.
Mem. 103 Quàm dúlcia faucibus meis eloquia tua!
ſuper mel ori meo.
Mem. 104 A mandátis tuis intelléxi :
propterea odíui omnem viam iniquitátis.

194

ỳ. 103. Pſal. XVIII. 11.

---

que meos, vt cuſtodirem iuſſa tua. 102 A Diuinis iuribus tuis non receſſi; propterea quòd tu Deus, cui omnis creatura obedire debet, legem mihi conſtitueris. 103 Quàm dulcia ſunt gutturi & interiori palato animi mei verba & præcepta tua! certè ſuauiora ſunt cordi meo, quàm ſit dulce mel ori corporis mei. 104 Ex mandatis tuis veram de bonis maliſque rebus intelligentiam aſſecutus ſum; & propterea odio habui omnem iniuſtam viam viuendi, actionemque prauam.

Orationes.

1 DOna nobis Domine ſic legem tuam diligere; vt eam iugiter meditemur in corde: & accepto tibi ſemper proficiamus in opere. Per Dominum noſtrum,

2 DIgnare Domine faucibus noſtris eloquij tui inferre dulcedinem: vt valeamus à *vijs prauis, pedum noſtrorum ſubtráhere veſtigia. Per Dominum noſtrum.

*al. vitijs.

3 AB omni viâ malâ próhibe pedes noſtros Domine: verbumque tuum totâ ſeruemus attentione; atque à malo recedere, & tibi nos pérpetim facias complacere. ℟. *Amen*. Per miſericordiam tuam Deus noſter: qui es benedictus: & viuis & omnia regis in ſæcula ſæculorum. ℟. *Amen*.

Breu. Mozarab. fol. 107. 131. 136.

4 DA nobis Domine ſic diligere legem tuam: vt eam iugiter meditemur in corde; & accepto tibi perficiamur in opere. ℟. *Amen*. Per miſericordiam tuam Deus noſter *&c.*

fol. 131. 142.

5 LÆtemur Domine ſuper eloquia tua, quæ ſuper mel & fauum ſunt dulcia; qualiter nobis temporalem dilata-

fol. 274.

dilatationem ouando perducant. ℟. *Amen.* Per miſericordiam tuam Deus noſter &c.

Beda.

XIV. Nun. Sempiternum *vel* Piſcis.

Ad quartam decimam litteram cohors beata peruenit; in qua pedibus ſuis Dominici verbi lumen *radiare congaudet: animam ſuam humillima ſatisfactione commendans, & expetens* retributiones *Domini perpetuas. ob quas littera hæc* Sempiterni *nomen accepit. Porrò quòd* & Piſcis *interpretatur; oſtendit eum qui ſæculi fluctibus obſitus,* lumen verbi *requirit; dicens,* Humiliatus ſum vſquequaque Domine &c.

Quotidie ad horam ſextam.

Nun. 105 LVcérna pedibus meis, verbum tuum; & lumen ſémitis meis.

Nun. 106 Iuráui & ſtátui cuſtodíre iudícia iuſtítiæ tuæ.

Nun. 107 Humiliátus ſum vſquequáque: Domine viuífica me ſecúndùm verbum tuum.

Nun. 108 Voluntária oris mei beneplácita fac Domine: & iudícia tua doce me.

Nun. 109 Anima mea in mánibus meis ſemper: & legem tuam non ſum oblítus.

Nun. 110 Poſuérunt peccatores láqueum mihi: & de mandátis tuis non erráui.

---

105 Lex tua veluti lucerna eſt dirigẽdis greſſibus & actibus vitæ meæ: & veluti lux eſt ad itinera monſtrãda totius curſus vitæ meæ, vt videam quà ſit mihi gradiendum, quidue mihi deuitandum. 106 Cum iuramento promiſi & ſtatui cuſtodire iura tua iuſta. 107 Humiliatus & afflictus ſum valde Domine: ſed tu fac me viuere perſeueranter ſecundùm legem tuam. 108 Spontanea hæc promiſſa ſeruandæ legis tuæ, quæ ore & animo meo feci, complaceant tibi Domine: & iura tua extrinſecus & intrinſecus doce me ſemper. 109 Nam anima mea quaſi in manibus meis portatur ſemper expoſita continuis periculis; & quotidie periclitor: nec tamen oblitus ſum legis tuæ. 110 Peccatores poſuerunt mihi laqueum & inſidias: non tamen à ſeruandis præceptis

Hære-

Nun. 111 Hæreditáte acquiſiui teſtimonia tua in ætérnum:
quia exſultátio cordis mei ſunt.

Nun. 112 Inclináui cor meum ad faciéndas iuſtificatiónes tuas
209 in æternum propter retributionem.

℣. 111. Deuteron. XXXIII. 4.

---

tuis aberraui. 111 Quaſi fundum meum hæreditarium accepi & poſſidere conſtitui in æternum vſque diuina mandata conteſtantia nobis voluntatem tuam: quia ipſa ſunt in quibus gaudio exſultat cor meum. 112 Inclinaui ſenſum animi mei ad exſequenda iuſta præcepta tua in perpetuum propter æternam retributionem fœlicitatis æternæ: vt hoc ſolatio infirmitas mea non laſſeſceret; ſed alacriùs obtemperaret voluntati meæ, quà tibi potiſſimum obedire volo propter maieſtatem tuam, quia tu nimirum Deus es.

Orationes.

1 Sit lucerna pedibus noſtris verbum tuum Domine; & lumen ſemitis noſtris: vt quod intelligamus, inſtruat; & quò properemus, oſtendat. Per Dominum noſtrum.

2 Deus qui verbum tuum lumen ſemitis noſtris tribuiſti; animam noſtram ita regere digneris; vt in tuæ retributionis hæreditate confidat. Per Dominum.

3 Lumen tuum Domine legis tuæ nobis agnitione óſtende: vt à lubricis caſibus tuo iuuámine erigamur; & álacres in tuo lumine ad deſtinata æternitatis tuæ gaudia feſtinemus. ℟. *Amen*. Per miſericordiam tuam Deus noſter: qui es benedictus & viuis & omnia regis in ſæcula ſæculorum. ℟. *Amen*.

Breu. Mozarab. fol. 156. 158.

Beda.

XV. Samech. Adiutorium.

Ad quintam decimam litteram catholicum venit examen: in qua dicit iniquos, *id eſt, aduerſarios legis* odio ſibi fuiſſe; legem verò Domini ſe dilexiſſe: petens *vt* ab eo ſuſceptum, *mala ſæculi euadat*:

carnem-

Quotidie ad horam ſextam. cárnemque ſuam timori Domini *ſubijci ; ne de eius* præuaricatione *iudicetur exoptat: nomen quoque litteræ pariter exponens ; vbi ait ,* Adiuua me , & ſaluus ero .

Samech. 113 INíquos ódio habui :
& legem tuam diléxi .

Samech. 114 Adiútor & ſuſcéptor meus es tu :
÷ & in : verbum tuum ſuperſperáui .

Samech. 115 Declináte à me malígni :
& ſcrutábor mandáta Dei mei .

Samech. 116 Súſcipe me ſecúndùm elóquium tuum , & viuam :
& non confúndas me ab exſpectatióne mea .

Samech. 117 Adiuua me; & ſaluus ero :
& meditábor in iuſtificatiónibus tuis ſemper .

Samech. 118 Spreuíſti omnes diſcedéntes á iudícijs tuis :
quia iniúſta cogitátio eórum .

Samech. 119 Præuaricántes reputáui omnes peccatóres terræ :
ídeo diléxi teſtimónia tua .

---

113 Odiui violatores legis tuæ prauaſque cogitationes alienas à tua lege Dñe : ipſam autem legem tuam dilexi. 114 Tu es auxiliator meus & exceptor meus : qui tuo me ſcuto defendis aduersùs inimicos meos; & in verbo promiſſionis tuæ vehementer ſperaui . 115 Recedite à me maligni : & ſic liberà mente inueſtigabo quæ ſint Dei mei mandata , vt cuſtodiam ea . 116 Excipe me tu viciſſim Domine ; meque corrobora ſecundùm verbum promiſſionis tuæ : & fac vt tibi viuam ; & ne me ſinas pudore perfundi ob fruſtratam exſpectationem meam, ſi non impetravero ea quæ à te fidenter exſpecto . 117 Auxiliare tu mihi ; & ſaluus ero : ac de iuſtis præceptis tuis cum delectatione ſemper meditabor . 118 Abiecisti & nihili duxiſti omnes aberrantes à iuſtis præceptis tuis : quia iniuſta eſt eorum cogitatio & cupiditas . 119 Exiſtimaui omnes peccatores terræ eſſe reos violatæ legis tuæ; quos tu quaſi ſcoriam computaſti & abiecisti : propterea ego dilexi tua

Confi-

Samech. 120 Confige timóre tuo carnes meas :
225 à iudícijs enim tuis tímui.

mandata, quæ nobis teſtantur iuſtum tuum. 120 Transfige horrore offenſæ tui & caſto timore tui, quaſi clauis quibuſdam carnales concupiſcentias meas & membra corporis mei; ne moueantur & ferantur ad ſua deſideria praua: à decretis enim tuis puniendi æterno ſupplicio peccatores, mihi valde timui.

Orationes.

1 AVxiliare nobis Domine; & ſalui erimus: te enim deſiſtente, perditio; & te præſente, vitalis eſt plenitudo. Per Dominum noſtrum Ieſum Chriſtum.

2 DEus qui inimicos noſtros ſemper nobis iubes diligere, & legem tuam cuſtodire; illumina oculos cordis noſtri: vt te ſemper adiuuante, tibi obediamus; & à malis operibus eruamur. Per Dñum noſtrum IeſumChriſtum.

3 TRibue nobis Domine adiutorium declinandi odia *iniquorum, & fallaciam ſuperare præuaricatorum. eſto protector ſperantium in verbo tuo; & ſuſcipe humiles iuxta eloquium tuum: quatenus poſſimus tua mandata ſeruare, & iudicia tua metúere, & de admiſſis indulgentiam proméreri. ℟. *Amen*. Per miſericordiam tuam Deus noſter: qui es benedictus & viuis & omnia regis in ſæcula ſæculorum. ℟. *Amen*.

Breu. Mozarab. fol. 156. 161.
* *al.* inimicorũ.

4 AVxiliare nobis Domine; & ſalui erimus: te enim deſiſtente perditio; & te * præſente, vitalis eſt plenitudo. ℟. *Amen*. Per miſericordiam tuam Deus noſter.

fol. 156. 165.
* *al.* præſeruante.

5 TE Domine deprecamur vt in timore tuo confixi, lucernâ ſacri luminis præeunte, à peccati fúnibus abſoluti, & tua portio facti; illam viam incédere valeamus; quæ nos à malorum liberatos ſupplicijs, Angelis faciat cohæredes. Per ipſum Dominum noſtrum Ieſum Chriſtum. cui eſt cum æterno Patre & Spiritu Sancto honor & gloria in ſæcula ſæculorum. *Amen*.

Comment. huius Pſalm. tom. 7. S. Hieronymi.

Beda.

XVI. Ain: Fons *ſiue* Oculus.

Ad ſextam decimam litteram in æternum membra Domini viuentia peruenerunt: in qua petunt ſacræ Incarnationis aduentum; tempus *eſſe dicentia, vt ad deſtruendos ſuperbos potentia Diuina monſtretur. Ille eſt ergo* Fons *viuus, qui queritur; iſte* oculus *mundus, qui quæritur* oculi, *inquit,* mei defecerunt in ſalutari tuo.

Quotidie ad horam ſextam.

Ain. 121 FEci iudícium & iuſtítiam:
non tradas me calumniántibus me.

Ain. 122 Súſcipe ſeruum tuum in bonum:
non calumniéntur me ſupérbi.

Ain. 123 Oculi mei defecérunt in ſalutare tuum,
& in elóquium iuſtítiæ tuæ.

Ain. 124 Fac cum ſeruo tuo ſecúndùm miſericórdiam tuam:
& iuſtificatiónes tuas doce me.

Ain. 125 Seruus tuus ÷ ſum: ego; da mihi intelléctum,
vt ſciam teſtimónia tua.

Ain. 126 Tempus faciéndi Domine:
diſſipauérunt legem tuam.

ỳ. 113. Supra ỳ. 82.

---

121 Feci id quod ius poſtulat & iuſtitia: ne igitur me tradi permittas manibus eorum, qui mihi iniuriam faciunt & calumniam. 122 Excipe me ſeruum tuum, vt bene ſit mihi: & ne ſinas ſuperbos me calumniari & opprimere. 123 Oculi mei defecerunt & elanguerunt aſſiduè ſpectando in cælũ intenti, ad implorandum tacitis vocibus auxiliũ tuum ſalutiferum, & ad exſpectandum effectum verbi & promiſſi tui & veri & iuſti, quod neminem fallit. 124 Fac igitur citò cum ſeruo tuo prout miſericordiam tuam facere conuenit: & me exterius interiuſque doce iuſta præcepta tua. 125 Ego & conditione & profeſſione ſpontaneâ ſum ſeruus tuus: intelligentiam ergo rectam præbe mihi; & ſic cognoſcam quænam ſint ea quæ à nobis fieri debere es tu conteſtatus. 126 Tempus adeſt opportunum vt facias vindictam & vltionem de iniquis Domine: ſiquidem iſti ruperunt & diſſipauerunt legem tuam.

Ain. 127 Ideo diléxi mandáta tua,
ſuper aurum & topázion.
Ain. 128 Proptérea ad ómnia mandata tua dirigébar:
241 ℣. 127. Pſalm. XVIII. 11. omnem viam iniquam ódio hábui.

---

127 Quamobrem dilexi mandata tua pluſquam aurum & obrizum & topazium. 128 & ob eam cauſam ad normā vniuerſorum mandatorum tuorum me dirigebam, meaque facta recta faciebam; & omnem viam actionemque vitæ iniuſtam & prauam odiui.

Orationes.

1 DOce nos Domine iudicium & iuſtitiam facere: vt non tradamur aduerſis; nec calumniantibus ſubdamur iniquis: ſed eloquia tua intentis mentibus diligentes, ab omnibus malignis eripiamur inſidijs. Per Dominum.

2 DEus qui rectum iudicium & iuſtitiam ſpontè tribuis; fac ſeruis tuis vt illa ſemper meditentur, te adiuuante & miſerante, quæ tibi ſunt placita. Per Dominum.

3 IVdicium & iuſtitiam doce nos facere Dominè; qualiter valeamus ſuperborum calumnias conculcare: éxcipe ſeruos tuos in bono, qui ſperant in ſálutare tuum: quorumque interiores oculi Chriſti tui exſpectant regnum; hos partem habere facito in conſortio Electorum. ℟. *Amen.* Per miſericordiam tuam Deus noſter: qui es benedictus & viuis & omnia regis in ſæcula ſæculorum. ℟. *Amen.*

Bren. Mozarab. fol. 179. 193. 197.

Beda.

XVII. Phe. Os, *ab* ore *non ab oſſe.*

Septimam decimam litteram ſancti populi intrat oratio: aſſerens ſe aperuiſſe os ſuum & attraxiſſe ſpiritum, *vt eius audiatur oratio*; exituſque aquarum tranſiſſe *lacrymas pias*; quia non ſit **à Iudæis* cuſtodita lex Domini. *Et rectè littera vocabulum* oris *accipit, in qua paruulus quis & humilis introitum cordis aperit; & ſpiritum diuinæ charitatis imbibit.*

**fortè, ab eis.* *Quotidie ad horam nónam.*

Mira-

Phe. 129 MIrabília teſtimonia tua:
ídeo ſcrutáta eſt ea anima mea.

Phe. 130 Declarátio ſermónum tuorum illúminat:
÷ & : intelléctum dat páruulis.

Phe. 131 Os meum apérui & attráxi ſpíritum:
quia mandáta tua deſiderábam:

Phe. 132 Aſpice in me, & miſerére mei,
ſecúndùm iudícium diligéntium nomen tuũ.

Phe. 133 Greſſus meos dírige ſecúndùm elóquium tuum:
& non dominétur mei omnis iniuſtítia.

Phe. 134 Rédime me à calúmnijs hóminum,
vt cuſtódiam mandáta tua.

Phe. 135 Fáciem tuam illúmina ſuper ſeruum tuum:
& doce me iuſtificatiónes tuas.

Phe. 136 Exitus aquárum deduxerunt óculi mei;
quia non cuſtodiérunt legem tuam.

257
℣. 130. Sic diſtinguitur apud Apollinarium.
℣. 130. Pſal. XVIII. 8.
℣. 132. I. Theſſal. I, 6. 7.
℣. 133. Pſalm. XVI. 5. XVIII. 14.
℣. 135. Pſalm. IV 7.
℣. 136. Ierem. IX. 1.

---

129 Mandata tua, quæ teſtimonia ſunt iuſſionis tuæ, & numero & magnitudine & perfectione ſummâ, admiranda ſunt hominibus ignorantiâ & concupiſcentiâ vitiatis, proniſque ad malum ab adoleſcentia ſua: idcirco anima mea diligentiùs perſcrutata eſt ipſa mandata tua vt obſeruaret ea. 130 Manifeſtatio & explicatio mandatorum tuorum omnes illuminat; & paruulos ſimplices & rudes intelligere facit quæ tu iubes aut prohibes. 131 Os meum aperui & traxi anhelitum & ſuſpiraui; eo quòd ardentiùs deſiderarem noſſe & implere mandata tua. 132 Quare benignis oculis reſpice ad me; & miſerere mei iuxta ſolitum ius illud tuum æquiſſimum, quo vti ſoles erga diligentes Diuinam maieſtatem tuam. 133 Greſſus actuſque omnes vitæ meæ fac directos ad normam & regulam mandati tui: & ſic ne vlla mihi dominetur iniquitas. 134 Libera me à calumnijs hominum, vt animo liberiore cuſtodiam mandata tua. 135 Vultum tuum exhibe lucidum & propitium mihi ſeruo tuo; & interiore luce ac manuductione tuâ doce me iuſta præcepta tua. 136 Riui lacrymarum defluxerunt ex oculis meis, propterea quòd non cuſtodierint legem tuam.

Orationes.

1 RIuos lacrymarum deduxerunt oculi noſtri Domine; qui legem tuam vétita concupiſcendo tranſgrediuntur: per ea, crimina abluamus; per quæ, peccata commiſimus. Per Dominum noſtrum Ieſum Chriſtum.

2 DEus qui lucem verborum tuorum & intellectum das paruulis; concede vt pectora noſtra ad recipiendum Spiritum Sanctum Paraclitum aperta ſint. Per Dñum *&c.* in vnitate eiuſdem Spíritus Sancti per omnia *&c.*

3 SCrutantes Domine teſtimoniorum tuorum mirabilia, inluminationis tuæ intellectum declara: quique aperto ore vitalem ſpiritum traximus; & pingnedinem ſancti Sacrificij ſaginati ructamus: in timore ſemper eloquiorum tuorum creſcamus; atque gloriam aſpectûs tui oſtenſione pacificâ videamus. ℟. *Amen*. Per miſericordiam tuam Deus noſter: qui es benedictus & viuis & omnia regis in ſæcula ſæculorum. ℟. *Amen*.

Breu. Mozarab. fol. 130, 132.

4 ILlumina Domine vultum tuum ſuper nos, vt declaratio ſermonum tuorum corda illuminet noſtra; & intellectus pectora enutriat paruulorum: vt dum mandata tua concupiſcimus; ſapientiæ & intellectûs Spiritum corde patefacto ſumamus. ℟. *Amen*. Per miſericordiam tuam Deus noſter *&c.*

fol. 202.

5 DEclaratio ſermonum tuorum illuminet Domine corda; & intellectus pectora enutriat paruula: vt dum mandata tua concupiſcimus, ſapientiæ & intellectûs Spiritum corde patefacto ſumamus. ℟. *Amen*. Per miſericordiam tuam Deus noſter *&c.*

fol. 272.

Beda.

XVIII. Sade. Iuſtitia.

Triumphatrix carnis ſuæ cohors Sanctorum ad octauam decimam litteram venit: in qua ſecundùm ipſius litteræ nomen iuſtitiam *Domini confitetur*; & eloquia eius ignita *continua ſe dicit* dilectione *venerari: ad poſtremum petens* intellectum teſtimoniorum; *vnde* viuificari *debeat* in æternum.

Quotidie ad horam nonam.

Iuſtus

Sade. 137 IVſtus es Dñe; & rectum, iudicium tuum.
Sade. 138 Mandáſti iuſtítiam teſtimónia tua,
& veritátem tuam nimis.
Sade. 139 Tabéſcere me fecit zelus meus:
quia oblíti ſunt verba tua inimíci mei.
Sade. 140 Ignítum elóquium tuum veheménter:
& ſeruus tuus diléxit illud.
Sade. 141 Adoleſcéntulus ſum ego & contémptus:
iuſtificatiónes tuas non ſum oblítus.
Sade. 142 Iuſtítia tua, iuſtítia in ætérnum:
& lex tua, véritas.
Sade. 143 Tribulátio & angúſtia inuenérunt me:
mandáta tua meditátio mea ÷ eſt:
Sade. 144 Aéquitas, teſtimónia tua in ætérnum:
272 intellectum da mihi, & viuam.

℣. 139. Pſal. LXVIII. 10.
℣. 140. Pſalm. XI. 7. XVII. 31. Prouerb. XXX. 5.

137 Iuſtus es Domine; & recta ſunt ſingula iura ac iudicata tua. 138 Tu nimis valde mandaſti uobis vt ſeruaremus iuſtitiam, nempe ea quæ teſtatus es te velle; & vt ſeruaremus veram rectamque legem tuam. 139. Tabeſecit & conſumpſit me zelus meus & indignatio, eo quòd inimici mei obliti fuerint præceptorum tuorum. 140 Eloquium tuum ſiue in pręcipiendo ſiue in promittendo puriſſimum eſt in æquitate & fidelitate; ſicut metallum igne conflatum & ab omni ſorde expurgatum: illudque ſeruus tuus dilexit. 141 Vt adoleſcentior quidem vel puer potiùs ac contemptibilis ego ſum; ſed iuſta præcepta tua non ſum oblitus. 142 Iuſtitia tua eſt iuſtitia ſempiterna; & lex tua eſt vera recta ac fidelis in ſupplicijs decernendis ac præmijs. 143 Tribulationem & anguſtiam inueni: mandata tamen tua non deſinunt eſſe iugis meditatio mea. 144 Præcepta teſtantia iuſſum tuum, ſunt iuſta & æqua in æternum: fac ergo vt ego ea intelligam, & vt eadē intellecta faciendo tibi viuam.

Orationes.

1 IGnítum verbum tuum ſerui tui Domine diligamus: quod in nobis peccatorum ſordes décoquat; & ſcientiæ lumen accendat. Per Dñum noſtrum Ieſum Chriſtũ.

Iuſtus

2 IVſtus es Domine; & rectum, iudicium tuum. ſupplices tuos ab omni tribulatione & anguſtia libera: vt éffici mereamur mandatorum tuorum meditatione felices. Per Dominum noſtrum Ieſum Chriſtum.

Br. u. Mozarab. fol. 104 216. 3 ÆQuitatem teſtimoniorum tuorum Dñe da nobis auidiori ſenſu cápere; vt quod mortificat in nos ſtultitia; viuificet à te ſapientia deſtinata. ℟. *Amen*. Per miſericordiam tuam Deus noſter: qui es benedictus & viuis & omnia regis in ſæcula ſæculorum. ℟. *Amen*.

fol. 215. *De paſſione Domini.* 4 IVſtus es Domine; qui pro nobis iniuſtè iudicatus es innocens: & ideo quæſumus, vt qui punitus es ſine crimine tuo; abſoluas nos à fácinore peccatorum noſtrorum. ℟. *Amen*. Per miſericordiam tuam Deus *&c.*

Beda.

XIX. Coph. Vocatio.

Quotidie ad horam nonam. *Nonam decimam litteram ingreditur reuerendiſſimus chorus: in qua iuxta nomen eius* in toto corde ſuo clamat ad Dominum; iuſtificationes eius *ſedulus* exquirens: *&* in verbo illius *anticipata confeſſione* gauiſus; *adijcienſque* ſe cognouiſſe teſtimonia Domini in æternum eſſe fundata.

Coph. 145 CLamáui in toto corde ÷ meo: exaudi me Domine:
iuſtificatiónes tuas requíram.

Coph. 146 Clamáui ad te; ſaluum me fac, vt cuſtódiam mandáta tua.

Coph. 147 Præuéni in maturitáte, & clamáui:
÷ quia: in verba tua ſuperſperáui.

℣. 147. Supra ℣. 62. 145 Quoniã toto affectu animi mei ad te clamaui, exaudi me Dñe; vt iuſta præcepta tua perquiram atq; cuſtodiam. 146 Quoniam ad te emiſi clamorem, teque inuocaui; tu ſalua me: & fac vt cuſtodiam tua præcepta, quæ teſtimonia ſunt nobis voluntatis tuæ. 147 Maturè & nocte intempeſtã antelucanis horis anticipaui preces, & clamaui:

Præue-

Coph. 148 Præuenérunt óculi mei ÷ ad te: dilúculo, vt meditárer elóquia tua.

Coph. 149 Vocem meam audi ſecúndùm miſericórdiam tuam Domine:
& ſecúndùm iudícium tuum viuífica me.

Coph. 150 Appropinquauérunt perſequéntes me iniquitáti:
à lege ÷ autem: tuâ lóngè facti ſunt.

Coph. 151 Prope es tu Domine: & omnes viæ tuæ véritas.

Coph. 152 Inítio cognóui de teſtimónijs tuís
285 quia in ætérnum fundáſti ea.

℣. 148. Pſal. LXII. 2.7

---

quia in verbis promiſſionum tuarum valde ſperaui. 148 rurſumque oculi mei ante negotia omnia in vigiliâ matutinâ cùm diluculaſcit, tibi vigilare cœperunt ad meditandũ verba tua 149 Vocem ergo precationis meæ auſculta Domine, prout decet miſericordiam tuam: & ad normam iuris tui me viuere facito. 150 Qui me perſequebantur appropinquauerunt quidem ad iniquitatem: ſed procul diſceſſerunt à lege tua. 151 Sed tu Domine, non Deus à longè, ſed Deus appropinquans es, & omnibus ades propè: & omnia mandata tua vera ſunt & recta. 152 Iam à principio & à multo tempore noui hoc de mandatis tuis & teſtimonijs voluntatis tuæ, quòd in æternum immutabilia ſtabiliueris ea.

Orationes.

1 VOcem noſtram exaudi Domine ſecundùm multam miſericordiam tuam: ne in iudicio nos condemnes vt reos; ſed pius ac miſericors remuneres vt beatos. Per.

2 DEus qui ad te toto corde clamantes clementer exaudis; ad preces humilitatis noſtræ miſericordiæ tuæ memor intende. Per Dominum noſtrum Ieſum Chriſtum.

3 EXclamamus ad te Domine vt nos exaudias; & oculos humo acclíues ad te admittas: vt tuâ nos inluſtrante ſerenitate, ſemper maneamus in lumine. ℟. Amen.

Brev. Mozarab fol. 177. 179. 180.

Per

Per miſericordiam tuam Deus noſter qui es benedictus & viuis & omnia regis in ſæcula ſæculorum. ℟. *Amen.*

Beda.

XX. Res. Caput.

Ecce iam vigeſimam litteram populus vitiorum victor ingreditur: in qua ſe petit viuificari; *quoniam* mandata Domini *ſummo ſtudio requiſiuit*: longe à peccatoribus ſalutem *commemorans*; *quia ſimilia non fecerunt*: principium *quoque* verborum Domini; *teſtatur eſſe* veritatem. *& hoc eſt* Caput; *quod littera præſens oſtendit.*

Quotidie ad horam nonam.

Res. 153 VIde humilitátem meam, & éripe me: quia legem tuam non ſum oblítus.

Res. 154 Iúdica iudícium meum; & rédime me: propter elóquium tuum viuífica me.

Res. 155 Lóngè à peccatóribus ſalus: quia iuſtificatiónes tuas non exquiſiérunt.

Res. 156 Miſericórdiæ tuæ, multæ Domine: ſecúndùm iudícium tuum viuífica me.

Res. 157 Multi qui perſequúntur me, & tribulant me: à teſtimónijs tuis non declináui.

Res. 158 Vidi præuaricántes, & tabeſcébam; quia elóquia tua non cuſtodiérunt,

℣. 154. Pſal. XXXIII. 1. XLII. 1. Threni III. 58. Micheæ VII. 9. ℣. 155. Iob V. 4.

---

153 Vide abiectionem & afflictionem meam, & exime me: quia legis tuæ non ſum oblitus. 154 Iudica cauſam meam inter me & inimicos meos; & ab eis libera me: propter verbum promiſſionis tuæ recrea me, vt quaſi luce libertatis reuiuiſcam. 155 Longè abeſt à peccatoribus ſalus; eo quòd non quæſierint & ſectati fuerint iuſta præcepta tua. 156 Miſerationes tuæ Domine multæ ſunt erga pios: quocirca ſecundùm morem tuum ſolitum recrea me; & fac me reuiuiſcere & reſpirare à metu malorum. 157 Nam bene multi ſunt qui me perſequuntur, meque affligunt; neque tamen deuiaui à præceptis tuis, teſtimonijs certiſſimis voluntatis tuæ. 258 Vidi inſenſatos non ſeruantes legem tuam & pactum tecum initum: & mœrore contabeſcebam;

Vide

Res. 159 Vide quóniam mandáta tua diléxi:
Domine in miſericórdia tua viuífica me.
Res. 302 160 Princípium verborum tuórum, véritas:
in æternum omnia iudicia iuſtítiæ tuæ.

---

eo quòd verba & præcepta tua non cuſtodirent. 159 Vide quòd ego mandata tua cuſtodierim Domine: propterea pro tua miſericordia recrea me, meque reuiuiſcere fac & reſpirare. 160 Caput & exordium omnium verborum tuorum ac præceptorum eſt veritas tua, quæ nec falli poteſt, nec fallere: & in ſempiternum vera & non fallacia, ſed ſemper iuſta ſunt iura tua omnia atque iudicia.

Orationes.

1 MIſerationes tuæ multæ Domine; plurimas in nobis iniquitates déleant; & ad indulgentiam tuam nos emendando perdúcant. Per Dominum noſtrum.

2 DEus qui ſalutem fidelium à peccatoribus elongaſti; miſerationum tuarum memor, humilitatem noſtrã ab iniquorum inſectatióne cuſtodi. Per Dominum.

Breu. Mozarab. fol. 177. 179. 184. 189.

3 VIde humilitatem noſtram Domine; & eripe nos: te enim reſpiciente, etſi deijcimur, ſubleuamur: quo ſuſtentante ne corruamus, excípimur. ℟. *Amen*. Per miſericordiam tuam Deus noſter: qui es benedictus & viuis & omnia regis in ſæcula ſæculorum. ℟. *Amen*.

fol. 177.

4 MIſerationes tuæ multæ Domine, omnes iniquitates noſtras déleant; & ad indulgentiam tuam nos emundandos perducant. ℟. *Amen*. Per miſericordiam tuam Deus noſter &c.

Beda.

XXI. Sin. Dentes.

Vigéſimam primam litteram Sanctorum cœtus ingreditur: in qua perſecutiones *ſæuientium, charitate Domini ſibi dicit eſſe gratiſſimas;* ſepties *quoque* in die laudes Domino dixiſſe: *cui etiam* ſuas vias *notas eſſe profitetur.* Dentes *autem, quos huius litteræ nomen exprimit;*

Quotidie ad horam nonam. *mit; vel Sanctorum intellige, qui Dominum laudent; vel perſecutorum de quibus dicitur:* Filij hominum, dentes eorum arma & ſagittæ.

Sin. 161 PRíncipes perſecúti ſunt me gratis:
& à verbis tuis formidáuit cor meum.

Sin. 162 Lætábor ego ſuper elóquia tua,
ſicut qui inuenit ſpólia multa.

Sin. 163 Iniquitátem ódio hábui & abominátus ſum:
legem autem tuam diléxi.

Sin. 164 Séptics in die laudem dixi tibi
ſuper iudícia iuſtítiæ tuæ.

Sin. 165 Pax multa diligéntibus legem tuam:
& non eſt illis ſcándalum.

Sin. 166 Exſpectábam ſalutare tuum Domine:
& mandáta tua diléxi.

Sin. 167 Cuſtodíuit ánima mea teſtimónia tua:
& diléxit ea veheménter.

Sin. 168 Seruáui mandáta tua & teſtimónia tua:
318 quia omnes viæ meæ in conſpéctu tuo.

℣. 166. Geneſ. XLIX. 18.
℣. 168. Sic diſtinguitur apud Apollinarium.

161 Principes me perſecuti ſunt ſine iuſta cauſâ; ſed à verbis iuſſionum tuarum trepidauit magis cor meum, quàm à principibus perſecutoribus meis. 162 Lætitiâ exſultabo propter verba promiſſorum tuorum; tamquam is qui multa hoſtium deuictorum ſpolia reperit. 163 Iniuſtitiam omnem & mendacium odiui & abominatus ſum: tuam autem legem dilexi. 164 Septies ſæpiúſque in die te laudaui de iudicijs tuis iuſtis, quibus omnia moderaris ex æquo. 165 Pax magna & animi tranquillitas eſt diligentibus legem tuam; & nullum eſt offendiculum illis amatoribus legis tuæ, quo corruant & pereant. 166 Iugiter exſpectabam adiutorium tuum ſalutiferum Domine: tuaque mandata dilexi & feci. 167 Anima mea cuſtodiuit præcepta, quæ teſtimonia ſunt voluntatis tuæ: quæ & vehementer dilexit. 168 Cuſtodiui mandata tua, & quæ teſtificatus es tibi placere: nam viæ actioneſque vitæ meæ omnes coram te ſunt; nihilque te latet.

Orationes.

1 PAx multa diligentibus legem tuam Domine; & non eſt in ipſis ſcandalum. præſta ne vllis vnquam cogitationibus perturbentur, qui amori tuo nihil in hoc mundo præpoſuerunt. Per Dominum noſtrum Ieſum Chriſtum.

2 FAc nos Domine ſuper eloquia tua lætantes, in tuis laudibus aſſiduè gloriari: vt in pacis tuæ amore ſeruati, minas principum minimè formidemus. Per Dñum.

3 IN dilectione tua Deus ſit pax diligentibus te: & quia lætaris in pacis bonitate, pacis tuæ nos réfice dono; ac per charitatis præmium rémoue à nobis ſcandalum: vt de tua pace ſuperemus odium; & de charitate noſtrorum cooperiamus [multitudinem] peccatorum: ſicque mandata tua ſeruemus; vt ad conſpectûs tui gloriam, charitatis dulcedine perducamur. ℟. *Amen*. Per miſericordiam tuam Deus noſter: qui es benedictus & viuis & omnia regis in ſæcula ſæculorum. ℟. *Amen.*

Breu. Mozarab. fol. 179.

Beda.

XXII. Thau. Signum *vel* Conſummatio:

Ad vigeſimam ſecundam litteram Domino iuuante peruentum eſt; in qua Sanctorum chorus quantum ad finem Pſalmi vicinus eſt, tantũ ſe Chriſto deſiderat proximari. petit enim, ad aduentum Domini Saluatoris, quem fidelium deuotio ineffabili deſiderio ſuſtinebat; vt ouem perditam *reuocare pietatis ſuæ munere dignaretur. Ipſe ergo eſt nobis cunctarum* Conſummatio *virtutum: quia quicunque eum videre meruerimus, nil vltra quærere opus habemus. ipſius eſt* Signum, *quo redempti, canimus*; Signatum eſt ſuper nos lumen vultus tui Domine.

Quotidie ad horam nonam.

Thau. 169 APpropínquet deprecátio mea in conſpéctu tuo:

---

169 Perueniat in conſpectum tuum acceptabilis intenta hæc deprecátio mea Domine: & da mihi intelligentiam rectam ad normam ver-

Domine iuxta elóquium tuum da mihi in-
telléctum.

Thau. 170 Intret poſtulátio mea in conſpéctu tuo:
ſecúndùm elóquium tuum éripe me.

Thau. 171 Eructábunt labia mea hymnum,
cùm docúeris me iuſtificatiónes tuas.

Thau. 172 Pronunciábit lingua mea elóquium tuum:
quia ómnia mandáta tua, aéquitas.

Thau. 173 Fiat manus tua vt ſaluet me:
quóniam mandáta tua elégi.

Thau. 174 Concupíui ſalutare tuum Domine:
& lex tua meditátio mea ✢ eſt:

Thau. 175 Vìuet ánima mea,& laudábit te:
& iudícia tua adiuuábunt me.

Thau. 176 Erráui ſicut oùis quæ périjt:
334 quære ſeruum tuum; quia mandáta tua non
ſum oblítus.

---

bi tui. 170 Ingrediatur coram te grata,hæc meà poſtulatio Domine: & iuxta verbum promiſſionis tuæ ab omni me malo libera. 171 Ex imo pectore labia mea promant laudem tui, cùm tu me interiori lumine ac ductu me docueris iuſta præcepta tua. 172 Loquatur lingua mea de verbis tuis: quia omnia mandata tua iuſta ſunt. 173 Fiat operatio omnipotentiæ tuæ ad ſaluandum me:quia præ omnibus alijs elegi mihi ſectanda mandata tua. 174 Deſideraui valde ſalutem illam, quæ à te ſolo præſtatur Dñe: & lex tua eſt omnis mea meditatio atque oblectatio.175 Viuat tibi anima mea,& te laudet: tuaq;iura à me ſeruata auxilientur mihi. 176 Aberraui planè à vià rectà mandatorum tuorum quaſi ouis perdita, quæ aberrans ad gregem per ſe redire non poteſt: verùm require tu me ſeruum tuum, & in viam me rectam reduc; quia quamuis peccauerim, mandatorum tamen tuorum non ſum oblitus.

Orationes.

INtróeat Domine oratio noſtra in conſpectu maieſtatis tuæ; & ſicut nos ab erroribus príſtinis vt oues perditas

ditas reuocâſti; ita fac vt iuſtificationum tuarum edocti præconio; mereamur ad plenam pietatis tuæ gratiam peruenire. Per Dominum noſtrum Ieſum Chriſtum.

*al bonitatis. *al. filios.

2 PAlma totius * beatitudinis Deus; qui * fideles tuos, vt in lege tua ambulent; teſtimonia tua ſcrutentur; mandata cuſtodiant, ſalúbris prouíſor informas: concede nobis iuſtificationes tuas toto corde quærere, eloquia tua intelligere, mirabilia tua prædicare: vt qui hâctenus quaſi perditæ oues errauimus; tuis pijs humeris reſtituti paradiſo gloriemur. Qui viuis & regnas cum Deo Patre in vnitate Spiritûs Sancti Deus per omnia ſæcula ſæculorum. *Amen.*

Comment. huius Pſalm. tom. 7. S. Hieronymi.

3 TE Domine ſupplices deprecamur vt iudiciorum tuorum factores, mandatorum cuſtodes, teſtimoniorumque ſcrutatores effecti; repertâ perditâ oue, induſtriâ benigni Paſtoris reſtitutâ Eccleſiaſtico ouili; ſacris tuis humeris reportati; ſanctorum Angelorum mereamur conſortijs gloriari. Tibi gloria cum æterno Patre & Spiritu Sancto in cuncta ſæcula ſæculorum. *Amen.*

---

119 CXIX.

Canticum graduum.

Beda.

Cantica graduum, *cantica* aſcenſionum *ſunt: vnde in Græco ſignificantius dicitur* Ὠδὴ τῶν ἀναβαθμῶν, *quòd tantum ad ſuperna tendunt: veluti ſi aliquis in foueam ceciderit; & ponatur ſcala vnde aſcendendi capiat facultatem. In foueam itaque captiuitatis cùm populus Iſraeliticus deueniſſet: cùm tribularetur clamauit ad Dominum, & exauditus eſt; in patriamque reductus eſt; ita vt vrbe Temploque reſtaurato diceret;* Ecce nunc benedicite Dominum omnes ſerui Domini, qui ſtatis in domo Domini. *Quo*

exemplo

Senſus myſticus. *exemplo, qui in peccati foueam cecidit,* gradibus *humilitatis quibus ſuperna repetat, opus habet. Qui benè* Gradus *quindecim vel in Pſalterio deſcripti, vel in templo Salomonis compoſiti eſſe perhibentur; vt ſignificent nos per hebdomadam Legis, & ogdoadem Dominicæ reſurrectionis ad ſuperna poſſe reſurgere: nec aliàs principem mundi euadere; niſi requies animæ poſt carnem quaſi in ſeptima ætate; & reſurrectio carnis in finem quaſi in octauo creetur. Propter hos quindecim* Gradus, *id eſt, vtriuſque Teſtamenti ſcientiam; aqua diluuij, quæ concaua vallium & planitiem camporum in immenſum exceſſerat; altiſſimos montes quindecim cubitis tranſcendiſſe narratur; quia fides Eccleſiæ, quæ Baptiſmi vnda ſacratur, cùm Gentiles mores facilè ſuperat; tùm philoſophorum ſumma ingenia, virtutis culmine deuincit: quia & in hoc ſæculo, rectè viuere; & in futuro vitam animæ perpetuam cum corporis reſurrectione credere, ſperare, & diligere nouit.*

Per totum pſalmum Propheta loquitur. In prima parte clamat ad Dominum, vt liberetur à labijs iniquis & à lingua doloſa:

Feria II. ad Veſperum. Ad Dominum dum tribularer. *Secunda, vehementer affligitur; quia in hac vita diutiùs commorans; aliena vitia ſuſtinendo, malorum permixtione prægrauatur:* Heu mihi quia incolatus meus prolongatus eſt.

Euſebius Cæſarienſis. *De incolatu.*

Pſalmus ad precandum.

Propheta. 1 AD DOMINVM, CVM TRIBVLARER CLAMAVI, ET EXAVDIVIT ME.

† 2 Domine libera ánimam meam à lábijs iníquis

3 ∸ &: à linguâ dolósâ.

† 4 Quid detur tibi, aut quid apponátur tibi ad linguam dolóſam?

I. Gradus Afflictio. *I. Canticum pro aſcenſionibus, ſiue profectionibus populi à captiuitate & exilio ad patriam Ieruſalem. PROPHETA.* 1 Cùm in captiuitatis tribulatione eſſem, clamaui ad Dominum: qui & exaudiuit me. 2 Domine libera animam meam ab inimici oppreſſoris mei verbis injuſtis & mendacibus, 3 & à doloſo ſermone. 4 Ecquid emolumenti dandum eſt tibi; quidue ſupplicij afferendum eſt tibi ob linguam tuam fraudulentam populo Babylonie, qui me

† 5 Sagíttæ potentis acútæ
6 cum carbónibus deſolátorijs.
† 7 Heu mihi! quia incolátus meus prolongátus eſt:
8 habitáui cum habitántibus Cedár:
9 múltùm íncola fuit ánima mea.
† 10 Cum his qui odérunt pacem, eram pacíficus:
11 cùm loquébar illis, impugnábant me ÷ gratis:

℣. 10. 11. Sic diſtinguitur apud Apollinarium.

---

in ſeruitutem redegiſti? 5 Acutæ planè ſagittæ ab omnipotente Deo tibi dandæ ſunt & infigendæ, 6 vnà cum ignitis carbonibus cuncta vaſtantibus ac deſolantibus. 7 Heu me miſerum! quia peregrinatio hæc mea longè ab Ieruſalem in longum tempus protracta eſt: 8 diu habitaui exſul in tentorijs vt habitare ſolent Cedareni in Arabia: 9 multoq; tempore peregrinata eſt anima mea. 10 Erga iſtos odientes pacem eram ego pacificus: 11 at cùm dicerem illis verba pacata; ipſi è contrario gratis & ſine cauſa mecum ſemper bellabant.

Orationes.

MSS. * *al.* propugnator.

1 TRibulationum noſtrarũ optime *mitigator Deus; libera animas fidelium à labijs detrahentium iniquorum: vt adiutorijs ſpiritualibus præmunítæ; nullis impugnationibus adgrauentur. Per Dominum.

Breu. Mozarab. fol. 199.

2 AD te Dominum, dum tribulamur clamamus: vt nos à labijs iniquis liberes; & à lingua doloſâ tu-tes: nec blandientibus iniquitatem nos humilies; nec retes: nec blandientibus iniquitatem nos humilies; nec receſſum à veritate ſuadentibus, adſenſum noſtrum incurues. ℟. *Amen*. Per miſericordiam tuam Deus noſter: qui es benedictus & viuis & omnia regis in ſæcula ſæculorum. ℟. *Amen*.

fol. 199.

3 MVltùm peregrinantem animam noſtram in tabernaculis Cedàr, tu Chriſte lux vera iuſtitiæ, peccatorum noſtrorum tenebris éxue; & ſanctæ claritatis tuæ luce perfunde: vt & in hoc mundo cum odienti-

bus

bus pacem pacifici; & in futuro ſæculo cum filijs Ieruſalem, ſanctâ confœderante concordiâ, mereamur eſſe beati. ℟. *Amen*. Per miſericordiam tuam Deus *&c.*

fol. 111. 4 CHriſte Dei Patris indiuidua proles, qui adſumpto homine laqueos iniquæ linguæ perpeſſus es; tu Eccleſiam tuam ab omnium paſſionum inlécebris libera; à nocibilitate labiorum detrahentium inlæſam conſerua: quatenus à rugientibus miniſtris, ſcilicet diabolicæ poteſtatis, exempta; tibimet cæleſti in curiâ inhæreat glorioſa. [℟. *Amen*. Per miſericordiam tuam Deus noſter *&c.*]

120 CXX.

Canticum graduum.

Beda.

Senſus myſticus. *Primò in tribulatione poſitus Propheta, ad exemplum publicani illius, qui tunſo pectore oculos eleuare non audebat ad cælum;* liberari *ſe petijt* à labijs iniquis & à linqua doloſa. *Nunc autem reſpirans ad ſecundum* gradum, oculos leuauit ad montes, *ad interceſſores vtique Sanctos; quorum ſuffragio munera ſuperna mereretur. Hoc enim ex perſona ſua loquitur Propheta; qui tamen & ipſe* Mons *erat & patriarcha mirabilis: ſed ideo per iſtos gradus competenter aſcendiſſe ſe retulit; vt nobis ignorantibus, cæleſtium virtutum genera, diſtincta narratione monſtraret.*

Propheta (vt diximus) ad cæleſtem Ieruſalem conſcendens; primo membro ad Sanctorum merita eleuaſſe ſe dicit oculos; vt eorum precibus adiuuaretur; ne mens illius hoſtili impugnationi ſuccumberet: Leuaui oculos meos. *Secundo ordine indubitanter ſibi promittit, quod ſe integrè nouerat poſtulaſſe; docens vt quotiens bona fixo corde petimus; concedi nobis ſine dubitatione credamus:* Dominus cuſtodit te, [Dominus protectio tua] *& reliqua.*

Feria II. ad Veſperum.

Euſebius Cæſarienſis. *Reditus à Babylone & à diſperſione.*

S. Athanaſius. *Pſalmus gratiarum actionis.*

Pſalmus

Pſalmus ad imprecandum benedictionem.

Propheta. 1 LEVAVI OCVLOS MEOS IN MONTES, VNDE VENIET AVXILIVM MIHI

℣. 2. II. Paralip. XX. 17.

† 2 Auxilium meum à Domino,
3 qui fecit cælum & terram.
† 4 Non det in commotiónem pedem tuum;
5 neque dormítet qui cuſtódit te.
† 6 ecce non dormitábit neque dórmiet qui cuſtódit Iſraél.

℣. 7. 8. Sic diſtinguitur apud Apollinarium. ℣. 8. Pſalm. XV. 8. CVIII. 31.

† 7 Dominus cuſtódit te:
8 Dominus protéctio tua, ſuper manum dexteram tuam.
† 9 Per diem ſol non vret te:
10 neque luna per noctem.
† 11 Dominus cuſtódit te ab omni malo:
12 cuſtódiat ánimam tuam ∸ Dóminus:
† 13 Dominus cuſtódiat introitum tuum & éxitum tuum,

II. Gradus, Profectus ad Deum.

II Canticum pro aſcenſionibus ſiue profectionibus populi à captiuitate & exilio ad patriam Ieruſalem. *PROPHETA.* 1 In exilio conſtitutus, leuaui oculos meos versùs montes Ieruſalem, vt viderem vnde mihi auxiliũ veniret ad redeundum illuc. 2 Auxilium iſtud mihi veniet à Domino, 3 factore cæli & terræ. 4 Qui Deus in profectione tuâ ad Ieruſalem ô Iſraël, non permittat pedem tuum incidere in vacillationem & prolapſionem: 5 nec dormitantis more te negligat Deus cuſtos tui. 6 ecce enim non dormitabit vmquam neque dormiet qui cuſtodit Iſraëlem. 7 Dominus te cuſtodit: 8 Dñus te protegit inſtar vmbraculi, ſemper aſſiſtens ad manum dexteram tuam. 9 Ideo non te ſol interdiu aduret ardore; 10 nec te luna noctu percutiet nimio humore. 11 Dominus in iſto te itinere cuſtodiat ab omni malo: 12 cuſtodiat ſanè animam tuam Dominus 13 Dominus cuſtodiat exitum tuum de terra exilij tui, & acceſſum & introitũ tuũ in patriam tuam Ieruſalem,

14 ex hoc nunc,& vſque in ſæculum.

14 iam ab hoc tempore & in æternum vſque.

Oratio.

MSS. PRótege plebem tuam non dormítans neque dormiens Domine Deus, protector Iſrael: & ne vramur per diem; tu nos ab ſcandalis huius mundi defende. Per Dominum noſtrum Ieſum Chriſtum.

121 CXXI.

Canticum graduum.

Beda.

Audiuimus Gradum; *intelligamus ad altiora conſcenſum: ſed iſte aſcenſus firmus eſt; qui Domino cuſtodiente ſeruatur. Ecce iam ſubleuatur Propheta tertio* gradu, *ſecundis altior factus: & de ipſa lætitia principium pſalmi ſumpſiſſe declaratur.*

Senſus myſticus. *In prima parte gaudet ſe Propheta commonitum ad ſupernam Ieruſalem eſſe venturum: vbi iam Sancti ſecura proſperitate conſiſtunt; & cum Domino, miſericordia ipſius largiente iudicabunt:* Lætatus ſum *& reliqua. Secunda, loquitur ad ciues Ieruſalem, optans eis abundantiam pacis; quam ſe dicit charitate fratrum, & Domini amore prædicaſſe:* Rogate quæ ad pacem *& reliqua.*

Feria III. ad Veſperũ. Euſebius Cæſarienſis. *Bonarum rerum lætus nuncius.*

S. Athanaſius. *Pſalmus gratiarum actionis.*

Pſalmus ad meditandum.

Propheta. 1 LAETATVS SVM IN HIS QVAE DICTA SVNT MIHI;

III. Gradus, Lætitia ſocietatis ſanctæ.

III Canticum pro aſcenſionibus ſiue profectionibus populi à captiuitate & exilio ad patriam Ieruſalem. PROPHETA. 1 Læta-

In

2 in domum Domini íbimus :

℣. 3. Sic apud Apollinarium & in cod. Vaticano.

† 3 ſtantes erant pedes noſtri in átrijs tuis ⋇ Ieruſalem :

† 4 Ieruſalem quæ ædificátur vt cíuitas ;

5 cuius participátio eius, in idípſum .

† 6 Illuc enim aſcendérunt tribus ,

7 tribus Dómini, teſtimónium Iſraél ,

8 ad confiténdum nómini Domini :

† 9 quia illic ſedérunt ſedes in iudicio,

10 ſedes ÷ ſuper : domum Dauíd .

† 11 Rogáte ÷ quæ ad : pacem ÷ ſunt : Ieruſalém ,

12 ÷ Et : abundántia diligéntibus te :

† 13 fiat pax in virtúte tua ;

14 ÷ & : abundántia in túrribus tuis .

† 15 Propter fratres meos & próximos meos ,

16 loquébar pacem de te :

---

tus ſum in ijs quæ mihi dicta ſunt à Prophetis dicentibus, 2 quòd ab hoc exilio liberati , citò ibimus ad domum Domini in Ieruſalem: 3 vbi in atrijs tuis iam olim conſiſtabant pedes noſtri ò Ieruſalem . 4 Hæc eſt Ieruſalem quæ rurſum eſt reædificanda veluti ciuitas , 5 cuius participatio atque conſociatio in ſuis ciuibus ſit coadunata ſimul vt olim erat. 6 Ad eam enim vrbē olim aſcēdebant omnes Iſraeliticæ tribus, 7 tribus ſcilicet dicatæ Dño , iuxta diuinam conteſtationem & præceptum datum Iſraëli illuc aſcendendi , 8 tum vt profiterentur religionem ſuam erga nomen & maieſtatem Domini ; 9 tū etiam quia illic cōſtituta erant ſolia & tribunalia ad exercendū iudicium , 10 ſolia , inquam , ſuper domum & regnum Dauidis . 11 Optate ergo à Domino ea quæ ád pacem , tranquillitatem & quietem faciunt Ieruſalē. 12 Itaq; bene ſit, & bonorum abundantia adſit ijs qui te diligunt ò Ieruſalem . 13 ſit & pax & proſperitas in munitione exercitūs tui, & in antemurali & ambitu murorū tuorū: 14 rerumque abundantia ſit in turribus & propugnaculis tuis . 15 Cæterùm propter fratres meos & proximos amicos meos , 16 eiuſmodi pacem & tranquillitatem dicebam & optabam pro te ò Ieru-

† 17 propter domum Domini Dei noſtri quæſiui bona tibi.

ſalem: 17 & propter templum Domini Dei noſtri, quod in te reædificandum eſt, quæſiui & optaui bona quæ tibi Ieruſalem ſanctæ prodeſſent.

Oratio.

MSS. AMbulantibus in atrijs domûs tuæ, omnipotens Deus, pacis abundantiam largiri dignare; vt dum te totâ auiditate cordium confitemur; bona tua in cæleſtibus capiamus. Per Dominum noſtrum.

122 CXXII.

Canticum graduum.

Beda.

Senſus myſticus. *Qui priùs* oculos ad montes leuauit, *nunc* ad *ipſum* Dominum *lumina ſui cordis erexit.*

Propheta metuens amittere quod tenebat; & cautus ex ipſa parte qua creuerat; prima parte perſeuerantiam precum deuotus exſequitur; vt ſuſcepta munera diuino præmio contineret: Ad te leuaui oculos meos. *Secunda, Dominum deprecatur vt donet ei miſericordiam; quia inſtigatione diaboli ab inſultantibus multa patiebatur aduerſa: vt quem conſortio ſuo maculare non poterant; ſaltem ſuperbis deſpectionibus macularent:* Miſerere noſtri Domine, miſerere noſtri.

Feria III. ad Veſperũ. Euſebius Cæſarienſis. *Orationis.*

S. Athanaſius. *Pſalmus in ſola interpellatione.*

Pſalmus ad precandum.

Propheta. 1 AD TE LEVAVI OCVLOS MEOS,
2 qui hábitas in cælis.

IV. Gradus; Inuocatio. *IV Canticum pro aſcenſionibus ſiue profectionibus populi à captiuitate, & exilio ad patriam Ieruſalem.* PROPHETA. 1 Ad te leuaui oculos & corporis & mentis meæ vt ex hoc me exilio liberes; 2 ad te, inquam, qui glorioſum in cælo habes habitaculum.

† 3 Ecce ſicut óculi ſeruórum in mánibus dominòrum ſuórum ;
† 4 ſicut óculi ancíllę in mánibus dóminæ ſuæ :
5 íta óculi noſtri ad Dominum Deum noſtrum ,
6 donec miſereátur noſtri .
† 7 Miſerére noſtri Domine, miſerére noſtri :
8 quia múltùm repléti ſumus deſpectióne ;
† 9 ÷ quia : múltùm repléta eſt anima noſtra :
10 oppróbrium abundántibus,
11 & deſpéctio ſupérbis .

---

3 Ecce quemadmodum oculi ſeruorum intenti ſunt ad mànus dominorum ſuorum vt ab eis victum ac defenſionem habeant ; 4 & quemadmodum oculi ancillæ intenti ſunt ad manus ſuæ dominæ vt neceſſaria conſequatur : 5 ſic oculi noſtri intenti ſunt ad te Dñe Deus noſter , 6 donec miſerearis noſtri . 7 Miſerere ergo noſtri Dñe ; miſerere noſtri : 8 quia multum admodùm in hoc exilio repleti ſumus contemptione & deſpicientiâ ; 9 nam ſemper magis ac magis eſt repleta deſpectione anima noſtra: 10 & iamdiu fuimus ludibrio & probro his inimicis noſtris , qui diuitijs abundant : 11 multoque tempore fuimus deſpectui hiſce ſuperbis, nos nihili æſtimantibus .

Orationes .

1 CÆlorum habitator Deus ; ad te leuamus oculos noſtros precantes ; vt confutatis opprobrijs ſuperborum , miſericordiam nobis ſolitam clementer indulgeas . Per Dominum noſtrum Ieſum Chriſtum .

Breu. Mozarab. fol. 42. 72. 94. 103. 181. * *al.* cæleſtia & terræ *&c.*

2 AD te Dñe oculos noſtros erigimus; quem * in cæleſtibus habitare, & terræ machinā virtute continére fatemur . miſerere igitur noſtri Dñe, miſererę ; & peccatis noſtris pro quibus te metuimus, parce: vt contemptum noſtrum pietate clementi reſpicias ; & à delicti opprobrio dexterâ nos tuæ virtutis eripias . ℟. *Amen* . Per miſericordiam tuam Deus noſter : qui

es benedictus & viuis & omnia regis in ſæcula ſæculorum. ℟. *Amen*.

fol. 90. 100. 115. 128. 3 SIcut ſeruorum in manibus dominorum ſuorum ſunt oculi; ità noſtri ad te Domine: quouſque & peccantibus noxam dimittas; & vapulantium plagas minuas; impertiaſque alimenta egénis; & medélam tribue vulneratis. ℟. *Amen*. Per miſericordiam tuam Deus noſter *&c.*

fol. 255. 268. 4 MIſerere nobis Domine; exſpectationi noſtræ quæſitum auxilium tribue: vt qui ſuperborum repleti ſumus contemptu; defenſionis tuæ muniamur auxilio. ℟. *Amen*. Per miſericordiam tuam Deus *&c.*

---

123 CXXIII.

Canticum graduum.

Beda.

ſenſus myſticus. *Quia* Gradus *iſtos & vna tantùm Eccleſia & innumerabilia eius membra viritim conſcendunt: modò in eis Pſalmiſta ſingulari, modò numero loquitur plurali.*

Memores ſancti Confeſſores quot pericula, Domino miſerante, velut impetum torrentis euaſerint; primo capite fatentur ſe de tot ærumnis ſola Dei miſericordia liberatos; Niſi quia Dominus *& reliqua. Secundo, gratias agunt quia non ſunt decepti à perſecutoribus; ſed verſa vice, contritis ipſorum inſidÿs erepti*: Benedictus Dominus qui non dedit nos.

Feria III. ad Veſperū. Euſebius Cæſarienſis. *Gratiarum actionis.*

S. Athanaſius. *Pſalmus gratiarum actionis.*

Pſalmus ad meditandum.

Propheta. 1 NISI ∸ QVIA: DOMINVS ERAT IN NOBIS:

V. Gradus, Gratiarū actio. *V Canticum pro aſcenſionibus ſiue profectionibus populi à captiuitate & exilio ad patriam Ieruſalem, PROPHETA.* 1 Niſi dicat

2 dicat nunc Iſraél:
3 niſi ÷ quia: Dominus erat in nobis:
† 4 cùm exſúrgerent hómines in nos,
5 fortè viuos deglutíſſent nos.
† 6 Cùm iraſcerétur furor eórum in nos,
7 fórſitan aqua abſorbuíſſet nos.
† 8 Torréntem pertranſiuit ánima noſtra:
9 fórſitan pertranſíſſet ánima noſtra aquam intolerábilem.

℣. 10. Sic apud Apollinarium & in alio cod. Vaticano.

† 10 Benedíctus Dominus, qui non dedit nos in captiónem déntibus eórum.
† 11 Anima noſtra ſicut paſſer crépta eſt
12 de láqueo venántium.
† 13 láqueus contrítus eſt; & nos liberáti ſumus.
† 14 Adiutórium noſtrum in nómine Domini,
15 qui fecit cælum & terram.

Dominus adfuiſſet nobis, 2 dicat ſanè Iſraël, 3 niſi Dominus adfuiſſet nobis auxilio ſuo; 4 cùm inſurgerent iſti homines contra nos, 5 viuentes adhuc & crudos nos iam forſitan abſorbuiſſent belluino more. 6 Et cùm ipſi furenter iraſcerentur contra nos, 7 tanquam inundantes aquæ iam forſitan nos ſubmerſiſſent. 8 Cùm per tumidum torrentem malorum tranſiret anima noſtra; 9 forſitan tunc tranſiſſet anima noſtra per aquam impermeabilem; cuius nos impetum & vim ſuſtinere & euadere non poſſemus. 10 Benedictione & laude dignus eſt Dominus; qui nos non tradidit in prædam eorum dentibus. 11 Anima enim noſtra quaſi paſſerculus & auis erepta eſt 12 de laqueo & inſidijs horum hoſtium, venatorum inſtar nos perſequentium. 13 eorum enim laqueus iam disfractus eſt; & nos de manu & vi illorum liberati ſumus. 14 Quâ tamen in re auxilium noſtrum fuit in nomine & potentia Domini, 15 qui cælum terramque creauit.

Orationes.

Orationes.

MSS. 1 COnclude Domine hiantia ora malorum; qui ſæuis obtrectationum dentibus nos voráre nituntur: vt qui de noſtra virtute diffidimus; nominis tui adiutorio muniamur. Per Dñũ noſtrũ Ieſum Chriſtũ.

Breu.Mozarab. fol.45.105. 2 ESto in nobis Domine Deus Iſrael: & malorum infeſtationem, ne deglutiamur, à nobis repelle; nociuamque iracundiam ne abſorbeamur cómprime: ſicque in nobis torrens tuæ voluptatis redundet; vt vitiorum torrentem anima noſtra ſe ſine diſcrimine pertranſiſſe exſultet: neque inimicorum dentibus lanicmur; ſed ereptos nos de venantium laqueis gratulemur. & tu adiutor noſter hæredita nos in poſſeſſione æterna; qui cooperante Verbo tuo, Sanctoque Spiritu feciſti cælum & terram. ℟. *Amen*. Per miſericordiam tuam Deus noſter: qui es benedictus & viuis & omnia regis in ſæcula ſæculorum. ℟. *Amen*.

fol.111.114. 3 ADiutorium noſtrum in nomine tuo eſt Domine. da nobis odiſſe mundi inlécebram; & venantium voluptatum præcauére muſcípulam: vt ipſe inſidiantem périmas; ipſe confidentem munias atque defendas. ℟. *Amen*. Per miſericordíam tuam Deus noſter: qui es benedictus & viuis & omnia in ſæcula ſæculorum. ℟. *Amen*.

fol.177. 4 COnuerte Domine laqueos, quos nobis hi qui animas noſtras venari conantur, opponunt: & aduerſantium nos inſidias adiutorij tui opitulatione conturba: quia niſi tu in nobis fueris; tam nos poteſt contraria virtus deglutíre, quàm obſorbére. eſto ſeruorum tuorum & cuſtos & præuius: vt ſpiritualium nequitiarum muſcípulas non incurrat: vt volatus, quibus ad te venire nituntur, totâ alacritate exerceant. ℟. *Amen*. Per miſericordiam tuam Deus noſter: qui es benedictus & viuis & omnia regis in ſæcula ſæculorũ. ℟. *Amen*.

Canti-

124 CXXIV.

Canticum graduum.

Beda.

Sexto Gradu *clamat nobis Propheta* in Domino confidendum; *ne laboremus in caſſum.*

Prima commonitione propter populum fidelem confirmat dicens; nullatenus commoueri poſſe, qui in Domino ſunt confiſi; reddens cauſam quare peccatores ſupra ſortem iuſtorum non permittat excreſcere: Qui confidunt in Domino. *Secundo precatur vt rectis proſperitas; prauis vindicta proueniat:* Benefac Domine bonis.

Feria III. ad Veſperũ. Euſebius Cæſarienſis. *De reſtitutione in priſtinum ſtatum.*

S. Athanaſius. *Pſalmus deſcribens vitam virtute bona præditam.*

Pſalmus ad meditandum.

Propheta. 1 QVI CONFIDVNT IN DOMINO, SICVT MONS SION.

2 non commouébitur in ætérnum, qui hábitat ∻ in: Ieruſalém.

† 3 Montes in circúitu eius:

4 & Dominus in circúitu pópuli ſui

5 ex hoc nunc, & vſque in ſæculum.

† 6 Quia non relínquet Dóminus virgam peccatórum

7 ſuper ſortem iuſtórum:

VI. Gradus; Confidentia. *VI Canticum pro aſcenſionibus ſiue profectionibus populi à captiuitate & exilio ad patriam Ieruſalem.* PROPHETA. 1 Qui confidunt in Domino, hi erunt firmi atque ſecuri in Ieruſalem, ſicut ipſius mons Sion: 2 nec concutietur vltra in æternum, qui habitauerit in Ieruſalem. 3 Quemadmodum enim circùm eam vrbem ſunt montes; ita & Dominus protector erit circùm populum ſuum 4 ab hoc tempore & in æternum vſque. 5 Non enim permittet Dominus virgam & ſceptrum tyrannicum peccatorum diù deſæuire 6 in ea loca, quæ diuinâ ſorte data ſunt iuſtis; 7 ne forté iuſti deſperatione vel prauorum exemplo mittant & ipſi

8 vt non extêndant iuſti ad iniquitátem manus ſuas.

✝ 9 Bénefac Domine bonis & rectis corde.

℣. 9. Sic apud Apollinarium. ✝ 10 Declinántes autem in obligatiónes,

℣. 12. Pſal. CXXVII. 6. Galat. VI. 16. 11 addúcet Dominus cum operántibus iniquitátem:

12 pax ſuper Iſraël.

---

manus ſuas ad perpetrandas iniquitates. 8 Benefac, quæſo, Domine bonis & ijs qui recto proboque ſunt animo. 9 Qui autem deflectunt in obliquationes & contorſiones ad bonos ligandos & obſtrangulandos; 10 hos Dominus abducet in æternum ſupplicium vna cum ijs qui quod iniquum eſt faciunt: 11 quibus ſublatis pax erit atque fœlicitas in Iſraël.

Orationes.

1 REpelle Domine nequitias inſurgentium malorum à ſorte iuſtorum: vt qui in te toto corde confidunt, nullis tentationum imbribus quatiantur. Per Dominum noſtrum Ieſum Chriſtum.

Breu. Mozarab. fol. 111. 117. 2 BEnefac Domine bonis & rectis corde: régimen ſalutaris impende; atque in tuæ plebis cuſtodia ſemper vigília: & malignantium rabiem tuâ dexterâ fræna. ℟. *Amen*. Per miſericordiam tuam Deus noſter: qui es benedictus, & viuis & omnia regis in ſæcula ſæculorum. ℟. *Amen*.

fol. 143. 3 COncede nobis Domine ſic in te firmiter confidere; ne poſſit nos turbo inimici commouére: in monte Sion fidem noſtram ſtatue; & in circuitu populi iugiter adeſſe dignare; ne redemptorum numeroſitas concupiſcat ad iniquitatem manus extendere: ac ſic mundi delectamenta réſpuant; vt obligationes noxias tuâ in virtute diſrumpant; tuamque bonitatem ſacrâ donatione ſuſcipiant. ℟. *Amen*. Per miſericordiam tuam Deus noſter &c.

Canti-

125 CXXV.

Canticum graduum.

Beda.

Senſus myſticus. *Poſt* captiuitatem *omnium peccatorum, voces beatorum aſcendentium ad ſupernam Ieruſalem quàm ſuauiter offeruntur: vt in itinere arduo poſiti, ſancto ſe carmine conſolentur.*

Sanctiſſimi viri diuina miſeratione liberati, primâ parte pſalmi gratias agunt; quòd de obnoxietate ſæuiſſima peccatorum in tantam gratiam ſunt recepti; vt inter Gentes probarentur eſſe laudabiles: In conuertendo. *Secunda, deprecantur vt captiuitas eorum commutetur in gaudium; ſubiungentes mirabilem veramque ſententiam; quia Qui ſeminant in lacrymis, in gaudio metent:* Conuerte Domine *& reliqua.*

Feria III. ad Veſperũ. Euſebius Cæſarienſis. *De exſpectatione futurorum.*

S. Athanaſius *Pſalmus gratiarum actionis.*

Pſalmus ad meditandum.

Propheta. 1 IN CONVERTENDO DOMINVS CAPTIVITATEM SION,
2 facti ſumus ſicut conſoláti.
3 Tunc replétum eſt gáudio os noſtrum;
† 4 & lingua noſtra exſultatióne.
5 Tunc dicent inter Gentes;
† 6 *Magnificáuit Dominus fácere cum eis.*
† 7 Magnificáuit Dominus fácere nobíſcum:

VII. Gradus, Patientia & exſpectatio liberationis. *VII Canticum pro aſcenſionibus ſiue profectionibus populi à captiuitate & exilio ad patriam Ieruſalem.* *PROPHETA.* 1 Quando Dñus faciet vt reuertamur in patriã nos, qui è Sion abducti fuimus in captiuitatem; 2 tunc facti erimus tamquam adeò conſolati vt præ lætitia videamur nobis ſomniare reditum noſtrum veriùs, quàm illum reuera fieri. 3 Eo tempore os noſtrum impletum erit riſu verbiſq; gaudij; 4 & lingua noſtra impleta erit diuinâ laude exſultanter. 5 Tunc poſt reditum noſtrum in patriam de nobis inter Gentes infideles dicetur: *6 Magnificè certè ſe geſſit Dominus cum iſtis.* 7 Planè magnificè, & nos reſpondebimus, erga nos ſe Dominus

8 facti ſumus lætántes.
† 9 Conuérte Domine captíuitátem noſtram,
10 ſicut torrens in auſtro.
† 11 Qui ſéminant in lacrymis, in exſultatióne metent.
ỳ.11. Ierem.XXXI. 9.
† 12 eúntes ibant, & flebant
13 mitténtes ſémina ſua.
† 14 veniéntes ÷ autem: vénient cum exſultatióne,
15 portántes manípulos ſuos.

---

geſſit; 8 factique ſumus lætantes. 9 Reduc ergo Dñe nos captiuos in patriam tam celerrimè; 10 quàm celerrimè reducitur in terram ſiccam torrens flante auſtro. 11 Qui ſerunt cum lacrymis & mœrore, hi cum exſultatione & gaudio metent. 12 hi ambulantes ibant & prę labore & ærumnâ flebant, 13 dum iactarent in terram ſeminâ ſua: 14 ſed vice versâ redeuntes venient in domos ſuas cum exſultatione & lætitia, 15 reportantes manipulos frugum ſuarum: eruntque in meſſe hilares, qui in ſemente fuerant triſtes.

Orationes.

1 CONſolare Domine populum tuum: & libera nos à captiuitate peſſima vitiorum: vt quod hìc in lacrymis ſerimus, te retribuente cum gaudio metamus. Per Dominum noſtrum Ieſum Chriſtum Filium tuum, qui tecum viuit & regnat Deus in vnitate Spiritus Sancti per omnia ſęcula ſęculorum. *Amen.*

Breu.Mozarab. fol.45.114.115.

2 COnuerte Domine captiuitatem noſtram, ab inlecebroſis inimici ſeductionibus redimendo: & reple conſolatione indulgentiæ quos deſolatos próſpicis ob admiſſionem nequitiæ: da nobis quæſumus contriti cordis humilitatem quærere; & inquinamenta quæ nos polluunt, fluentis lacrymarum ablúere: ſic etiam confeſſionis remedia feramus in lacrymis; vt indul-

gentiæ

gentiæ fructus metamus in gaudijs. ℟. *Amen*. Per miſericordiam tuam Deus noſter: qui es benedictus & viuis & omnia regis in ſæculá ſæculorum. ℟. *Amen*.

fol.112. 3 REple Domine gaudio os noſtrum; & linguam noſtram exſultatione locupléta: vt qui in lacrymis ſeminamus verbum vitæ; metamus in gaudio fructum iuſtitiæ. ℟. *Amen*. Per miſericordiã tuã Deus &c.

Comment huius Pſalm. tom. 7. S. Hieronymi. 4 IN tribulatione clamantes eleuamus mentis oculos ad te auxiliatorem Deum: vt eruas nos à ſæuis dentibus inuidorum; auferas à nobis ſceptrum dominationis iniquæ: vt ſolitâ miſeratione largitâ, dum à captiuitate vitiorum abſoluimur; cæleſtis Ieruſalem ædificio, tanquam viui lapides connectamur.

126 CXXVI.

Canticum graduum Salomonis.

Beda.

Senſus myſticus. *Ideo pſalmus iſte* Salomonis *titulo prænotatur; vt ipſe fabricator Templi doceat, ſe nihil valere* ad ædificationem *eius ſine Domini auxilio. Myſticè autem* Salomon, *qui* Pacificus *interpretatur, Chriſtũ ſignificat: de quo Apoſtolus ait;* Ipſe eſt enim pax noſtra, qui fecit vtraque vnum; *id eſt, Circumciſionem & Præputium una fide coniunxit. Vnde rectiſſimè propter diſtinctionem Teſtamentorum,* Salomonis *nomen & hic poſt ſeptem* Gradus, *in capite octo reliquorum; & ſuprà poſt ſeptuaginta pſalmos in capite octuaginta ſequentium conſtat annotatum.*

Exſultans Propheta quòd noui Teſtamenti gratiam præuidiſſet in ſpiritu; ne cui de tanto munere præſumptio pernicioſa ſurriperet, primo ingreſſu docet ne quis proprijs viribus aliquid boni applicet cùm omnia in diuina poteſtate ſint poſita; nec præcurrere velit tempus Domini ordinatione diſpoſitum: Niſi Dominus ædificauerit domum. *Secundo modo, de ipſo Domino deque eius Apoſtolis loquitur, vel quicumque eius mandata perficiunt:* Ecce hæreditas Domini.

Feria IV. ad Veſperũ. Euſebius Cæſarienſis. *De ædificatione Eccleſiæ.*

S. Athanaſius. *Pſalmus in narratione.*

Pſalmus

Pſalmus ad meditandum.

Propheta. 1 NISI DOMINVS ÆDIFICAVERIT DOMVM;
2 in vanum laborauérunt qui ædificant eam.
† 3 Niſi Dominus cuſtodíerit ciuitátem;
4 frúſtra vígilat qui cuſtódit eam.
† 5 Vanum eſt vobis ante lucem ſúrgere:
6 ÷ ſúrgite: poſtquam ſedéritis,
7 qui manducátis panem dolóris.
† 8 Cùm déderit diléctis ſuis ſomnum;
9 ecce hæréditas Domini, filij,
10 merces frúctûs ventris.
† 11 Sicut ſagíttæ in manu poténtis;
12 ita filij excuſſórum.

VIII. Gradus, Dei gratia & fauor.

VIII Canticum pro aſcenſionibus ſiue profectionibus populi à captiuitate & exilio ad patriam Ieruſalem aptũ & congruens Salomoni, qui domum tum Dei tum ſuam ædificauit. PROPHETA. 1 Niſi Dominus adiutorio ſuo conſtruxerit aliquam domum, vel aliquam ampliauerit familiam; 2 in vanum certè laborauerint qui eam conſtruere conantur vel ampliare. 3 Niſi Dominus tuitione ſuâ cuſtodierit ciuitatem aliquam atque rempublicam; 4 in vanum vigilat qui cuſtodit eam. 5 Deo non iuuante, vanum eſt vobis quòd diluculo vigilatis ad ædificandam domum, cuſtodiendamque ciuitatem. 6 Feſtinanter ſanè ſurgite poſtquam noctu paululùm quieueritis vos, 7 qui cum dolore & ærumna panem comeditis in laborando pro veſtra domo vel ciuitate: ſed hæc nihil vobis proderunt; niſi ſuâ vos gratiâ Dominus adiuuerit. 8 E contrario autem etiam tum cùm dederit ille dilectis ſuis ſomnum & quietem ſine vllâ eorum ſollicitudine & anxietate; 9 tunc præter quoque humanam ſpem dantur illis à Domino hæreditas & filij, 10 & merces & præmium ex fructu ventris fœcundi ad ampliandam domum & familiam. 11 Et quemadmodũ ſagittæ in manu alicuius viri robuſti, virum ipſum aduersùs hoſtes defendunt: 12 ſic filij iſti parentum quos Deus dilexerit, expediti & prompti ipſos parentes ſi concuſſi fuerint & vexati, defendent ab ijs qui illos concuſſe-

Beátus

† 13 Beátus vir qui impléuit deſidérium ſuum ex ipſis:
14 non confundétur cùm loquétur inimícis ÷ ſuis: in porta.

rint & exagitauerint. 13 Fœlix ſanè qui impleuerit deſiderium ſuum talibus filijs quos optauérat: 14 quia eorum ope tutus, non pudefiet, cùm loquetur & diſceptabit cum inimicis ſuis in porta ciuitatis & in foro.

Orationes.

MSS. 1 DOmorum ſpiritualium ædificator Deus, vt nos cuſtodias deprecamur: imple in te deſiderium noſtrum; & Electis tuis nos adiunge pro meritis. Per Dominum noſtrum Ieſum Chriſtum.

2 DOmorum ſpiritualium ædificator Deus, vt nos cuſtodias deprecamur; & vt nos Electis tuis adiungere digneris; imple amore tuo deſiderium & voluntatem noſtram. Per.

127 CXXVII.

Canticum graduum.

Beda.

Senſus myſticus. *Quàm ſit magnificus nonus* Gradus, *numerus ipſe declarat; qui trina triplicatione protentus ſanctum nobis Trinitatis culmen oſtendit. Merito ergo & in tali* Gradu *& vbique* Timor Domini *nobis commendatur; quibus cuſtos neceſſarius comprobatur.*

Primo membro Propheta ſub quibuſdam alluſionibus enumerat bona timentium Dominum; vt animos deuotorum, cæleſtis præmij calore ſuccendat: Beati omnes qui timent Dominum. *Secundo, benedicit eos vt gaudia æterna recipiant; ne quis hunc timorem ſuauiſſimum pertimeſcat:* Benedicat tibi Dominus ex Sion *&* Feria IV. ad Veſperū. *reliqua.*

Euſebius Cæſarienſis. *Vocatio Gentium.*

S. Athanaſius. *Pſalmus beatitudinem proclamans.*

Pſalmus

Pſalmus ad meditandum :

Propheta. 1 BEATI OMNES QVI TIMENT DOMINVM,
2 qui ámbulant in vijs eius.
♥.3. Iſai.III.10. † 3 Labóres mánuum tuárum ⋇ quia: mandu-
cábis;
4 beátus es, & bénè tibi erit.
† 5 Vxor tua ſicut vitis abúndans
6 in latéribus dómûs tuæ.
† 7 Fílij tuí ſicut nouéllæ oliuárum
8 in circúitu menſæ tuę.
† 9 Ecce ſic benedicétur homo qui timet Do-
minum.
† 10 Benedícat tibi Dominus ex Sión:
11 & vídeas bona Ieruſalém
12 omnibus diébus vitę tuę:
† 13 & vídeas fílios filiórum tuórum,
♥.14. Pſal.CXXIV.5. Galat.VI.16. 14 pacem ſuper Iſraél.

IX. Gradus, Timor & obedientia Domini.

IX Canticum pro aſcenſionibus ſiue profectionibus populi à captiuitate & exilio ad patriam Ieruſalem. PROPHETA. 1 Beati & felices omnes ij qui timent offendere Dominum; 2 qui quidem in curſu vitæ ſuæ incedunt per vias mandatorum Domini. 3 Quoniam autem tu qui Deum times, comedes parta laboribus manuum tuarum; 4 idcirco beatus es & bene tibi erit. 5 Vxor tua fœcunda ſimilis viti fructiferæ erit 6 intra latera domûs tuæ; 7 filijque tui virentes & vegeti ſimiles nouellis plantulis olearum, 8 aderunt tibi circùm menſam tuam. 9 Ecce enim homo qui timet Dominũ, hoc modo benedicetur. 10 Beneficentiâ ſuâ tibi benedicat Dominus, qui colitur in Sion 11 videaſq;bona fœlicitatemque Ieruſalem ad quam nunc pergis 12 reliquis diebus omnibus vitæ tuæ; 13 & videas filios filiorum tuorum; 14 & pacem videas ſuper totum Iſraelem.

Orationes.

1 TImentibus nomen tuum Dominė beatitudinem largire perpetuam: vt talis nobis actio taliſque ſit vita; quæ celſum de bonis fructibus meritum reportet ad ſydera. Per Dñum noſtrum Ieſum Chriſtum.

Breu.Mozarab. fol. 45.101. 122.

2 DEus qui timentes te, beatos Prophetali voce pronuncias; da in nobis tui timoris obſequia beneplacita: vt ex hoc in vijs tuis ambulare nos facias. ſicque, te gubernante, labor noſter tuis oculis placitus; cuius fructus tempore remunerationis efficiatur ſuauiſſimus: ac ſic labor ipſe de charitate ſtudeatur; vt apud te fruges eius in beatitudine recondantur. ℟. *Amen*. Per miſericordiam tuam Deus noſter: qui es benedictus & viuis & omnia regis in ſæcula ſæculorum. ℟. *Amen*.

---

128 CXXVIII.

Canticum graduum.

Beda:

Senſus myſticus.

Quia laborantes in vinea Domini, denario regni remunerantur æterni, in decimo Gradu *tolerantia paſſionum ſuadetur; cùm crebra Eccleſiæ commemoratur afflictio.*

In prima poſitione Propheta monet Iſraelem vt dicat, quot certamina vel inſidias à ſuis pertulerit hoſtibus; ne quis fidelium de proprijs poſſit deſperare preſſuris: Sæpe expugnauerunt me. *Secunda, inimicis Eccleſiæ per parabolas imprecatur, quod eis in iudicio futuro nouerat eſſe venturum:* Confundantur & conuertantur retrorſum.

Feria IV. ad Veſperũ.

Euſebius Cæſarienſis. *Victoriæ militiæ Dei.* [al.] *Paſſiones Chriſti*

S. Athanaſius. *Pſalmus gratiarum actionis.*

Pſalmus ad meditandum.

Propheta. 1 SAEPE EXPVGNAVERVNT ME A IVVENTVTE MEA;
2 dicat nunc Iſraél:
✝ 3 ſæpe expugnauérunt me à iuuentúte mea:
4 étenim non potuérunt mihi.
✝ 5 Supra dorſum meum fabricauérũt peccatóres:
6 prolongauérunt iniquitátem ſuam.
✝ 7 Dominus iuſtus concídit ceruíces peccatórum.
8 Confundántur & conuertántur retrórſum omnes qui odérunt Sión.
✝ 9 Fiant ſicut fœnum tectórum,
10 quod priúſquam euellátur, exáruit:
✝ 11 de quo non impléuit manum ſuam qui metit;
12 & ſinum ſuum, qui mánipulos cólligit:

X. Gradus, Tolerantia paſſionum.

X *Canticum pro aſcenſionibus ſiue profectionibus populi à captiuitate & exilio ad patriã Ieruſalẽ. PROPHETA.* 1 Sæpius quidem oppugnauerunt & infeſtauerunt me à iuuentute mea; 2 ita nunc dicat Iſrael: 3 ſæpius quidem oppugnauerunt me à iuuentute mea Babylonij; 4 ſed non præualuerunt mihi vt me funditus exſcinderent. 5 Peccatores iſti multa & grauia onera fabricauerunt ſupra dorſum meum: 6 & in longum protraxerunt iniquitatem ſuam, quâ me affligebât. 7 ſed iuſtus Dñus ſemper conſueuit confringere ceruices peccatorum. 8 Itaq; pudore perfundantur, ſpe ſuâ fruſtrati, & auertantur & repellãtur retrorſum omnes qui oderunt Sion. 9 Fiant ſimiles herbæ quæ in tectis naſcitur, 10 quæ ſtatim vt viruerit, antequam inde vellatur, iam aruit: 11 de quâ herbâ infrugiferâ manum ſuam numquam impleuit bonarum ſegetum meſſor; 12 & de quâ

& non

† 13 & non dixérunt qui prætcríbant : *Benedíctio*
Domini ſuper vos :
14 *benedíximus vobis in nomine Domini .*

nec ſinum ſuum vnquam impleuit qui manipulos frugum colligit ; 13 & pro quâ herbâ nullo tempore tranſeuntes dicere potuerunt,vt in agris & ſegetibus ad meſſores frugum dici ſolet : *Benedictio & beneficentia Domini veniat ſuper vos meſſores* : 14 vel,*bene precati ſumus vobis ò meſſores, Domini auxilio implorato .*

Orationes .

MSS. *al omnibus impugnantium .*

1 AB * omnium impugnationum nequitijs Eccleſiam tuam Domine dexteræ tuæ protectione defende : vt inimicis retrorſum conuerſis , ſacris à te benedictionibus repleatur. Per Dñum noſtrum Ieſum Chriſtũ.

Breu. Mozarab fol. 94.146. * *al.* conuiuia .

2 DOmine Ieſu Chriſte,qui pro noſtræ ſalutis remedio impiorum ſuſtinuiſti *commercia;auxilij tui ope nos prótege aduersùs impugnantium mala : ac ne dorſum noſtrum delicti cómprimat ſárcina ; impone humeris noſtris præceptis Euangelicis onera ſuauia : per quæ peccati fabricam deſtruas ; & compagínibus ſacris nos virtutum meritis cónſtruas ℟ *Amen*. Per miſericordiam tuam Deus noſter ; qui es benedictus & viuis & omnia regis in ſæcula ſæculorum . ℟. *Amen* .

fol. 170.208. * *al.* expugnant .

3 ECce Domine , ſupra Eccleſiæ tuæ dorſum iniquitas oneroſa peccantium fabricata eſt ſuperborum; cùm incorrigibiles moribus , membra tua atrociter * premunt . da ergo , quæſumus , nobis ita tolerantiæ virtute fulcíri ; vt eos quos in dorſo animæ noſtræ ſanandos portamus , ſalubriter nobiſcum ad cæleſte ſtabulum reportemus : quò vno ac ſingulari denarío cum illis accepto ; & nos de *prædicatione mereamur percipere lucrum ; & ipſi de obedientia capiant nobiſcum præmium ſempiternum . ℟. *Amen* . Per miſericordiam tuam Deus noſter *&c.*

* *al.* dedicatione .

129 CCXXIX.

Canticum graduum.

Beda.

Senſus myſticus.

In Gradu *vndecimo collocatus Propheta, pœnitentiæ ſe ſatisfactione proſternit: quia nec ſanctus quiſque in carne conſtitutus, *peccato ad integrum carere poteſt. Sed & hoc dicendum, quia omne peccatum quaſi vndenarium eſt; quia Decalogi perfectionem tranſgreditur.*

* *al. peccata ad integrum cauere.*

Clamat Propheta ad Dominum vt de peccatorum profundo liberetur beneuolentia boni Iudicis de calamitatibus indicatis. nec mora, ad gratulationis gaudia venit: vt agnoſcerent pœnitentes quanta gratia ſuſcipiantur; quibus tam velox medicina præſtatur: De profundis clamaui. [& A cuſtodia matutina.]

Feria IV. ad Veſperã.

Euſebius Cæſarienſis. *Oratio Martyrum.*

S. Athanaſius. *Pſalmus in ſola interpellatione.*

VI. Pſalmus pœnitentialis ad precandum:

Propheta. ℣. 1. Pſalm. LXVIII. 3. Threni III. 55.

1 DE PROFVNDIS CLAMAVI AD TE, DOMINE:

2 Domine exáudi vocem meam.

† 3 Fiant aures tuæ intendéntes in vocẽ deprecatiónis meæ.

℣. 3. 4. 5. Sic diſtinguitur apud Apollinarium.

† 4 Si iniquitátes obſeruáueris Dominę;

℣. 4 Pſal. CXLII. 3.

5 Domine, quis ſuſtinébit?

† 6 Quia apud te propitiátio eſt,

XI. Gradus, Peccatorum deteſtatio.

XI. Canticum pro aſcenſionibus ſiue profectionibus populi de captiuitate & exilio ad patriam Ieruſalem. PROPHETA. 1 Ex abyſſo profundâ malorum ad te magno animi conatu clamaui, teque inuocaui Domine: 2 exaudi ergo Dñe vocem hanc meam. 3 Aures tuæ ſint, quæſo, attentæ ad vocem hanc deprecationis meæ peccatoris. 4 Si iniquitates hominum obſeruare volueris vt punias Domine: 5 ô Dñe, ecquis in conſpectu tuo ſubſiſtet impunè? 6 Quoniã autem apud te eſt propitiatio, & es tu placabilis iniquitatibus no-

& pro-

℣. 7. Sic apud Apollinarium.

7 & propter legem tuam, ſuſtínui te Domine.
✝ 8 Suſtínuit ánima mea in verbo eius:
9 ſperáuit ánima mea in Domino.
✝ 10 A cuſtódia matutína vſque ad noctem,
11 ſperet Iſraël in Domino:
✝ 12 quia apud Dominum miſericordia;
13 & copioſa apud eum redémptio:

℣. 14. Sic apud Apollinarium.

✝ 14 & ipſe rédimet Iſraël ex omnibus iniquitá-
tibus eius.

ſtris; 7 & ob legis tuæ promiſſiones peccatoribus ad te conuerſis
factas, ego patienter exſpectaui te mihi placandum Domine.
8 Patienter exſpectauit veniam & reconciliationem anima mea,
confiſa in verbo promiſſionis eius: 9 ſperauit anima mea in Do-
mino. 10 A vigilia matutina cùm diluculo euigilamus, ad noctem
vſque donec obdormiamus, 11 perpetuò indeſinenterq; ſperet Iſraël
in Domino: 12 quia miſericordia eſt apud Dominum; 13 & co-
pioſa redemptio ac liberatio ab aduerſis noſtris apud eum eſt;
14 & enim ipſe redimet Iſraëlem ex omnibus iniquitatibus eius;
quibus antea tenebatur in miſerrima ſeruitute captiuus.

Orationes.

Mss. 1 INtendant, quæſumus Domine, pietatis tuæ aures in orationem ſupplicum; quia apud te eſt propitiatio peccatorum: vt non obſerues iniquitates noſtras; ſed impertias nobis miſericordias tuas. Per.

Breu. Mozarab. fol. 94. 2 PAteant aures tuæ Domine orationibus noſtris; quibus à nobis congrui clamoris ſuplicatio dirigatur: quò & dignanter audiant; & in rebus petitis clementer reſpondeant. & quia apud te multæ ſunt miſerationes; rogamus te Deus: ne nos iuxta multitudinem iniquitatum noſtrarum condemnes; ſed confitentes ac reuertentes ad te, copioſâ miſeratione viuifices: vt clamorem noſtrum ad te de profundis accipias; & exemptos nos à mundanis, in atrijs tuis in gaudio perpetuæ delectationis adſumas. [℟. *Amen.* Per miſericordiam

cordiam tuam Deus noſter: qui es benedictus & viuis & omnia regis in ſæcula ſeculorum, ℞. *Amen*.

130 CXXX.

Canticnm graduum. ⁎ *Dauid*:

Beda.

Senſus myſticus. *Poſt labores pœnitentiæ Propheta ſuauia canticorum nobis alimenta tranſmittit; totum videlicet hunc pſalmum de manſuetudine atque humilitate decantans: vt quos labor præmiſſæ confeſſionis afflixerat, glorioſæ deuotionis dulcedo reficiat.*

Primo ordine Propheta exemplo ſuo humilitatem & manſuetudinem docens populum vtique Chriſtianum; pœnam ſibi grauiſſimam ponit, ſi mandata Domini non cum ſumma humilitate ſuſciperet:
Feria IV. ad Veſperũ. Domine non eſt exaltatum cor meum. *Secundo, conuerſus hortatur Iſrael iugiter ſperare in Domino; quatenus tali ſpe roboratus, cunctas ſæculi aduerſitates tolerare præualeat;* Speret Iſrael in Domino.

Euſebius Cæſarienſis. *De animi humilitate.*

S. Athanaſius. *Pſalmus in ſola interpellatione.*

Pſalmus ad humiliter de ſe ſentiendum.

Propheta. 1 DOMINE NON EST EXALTATVM COR MEVM:
2 neque eláti ſunt óculi mei:
† 3 neque ambuláui in magnis,
4 neque in mirabílibus ſuper me.

XII. Gradus, Humilitas. *XII. Canticum pro aſcenſionibus ſiue profectionibus populi à captiuitate & exilio ad patriam Ieruſalem, inſpiratum Dauidi. PROPHETA.* 1 Domine non ſe ſuperbè extulit cor meum; 2 neque ſe faſtuosè in altum eleuauerunt oculi mei; 3 & non arroganter aggreſſus ſum & inceſſi per magnificentias & res ac negotia maiora, quæ eſſent ſupra vires meas: 4 nec aggreſſus ſum incedere perſcrutando per admirabilia, quæ tranſcenderent captum meum,

Si non

† 5 Si non humíliter ſentiebã (ſed exaltáui ánimam meam)
℣. 6. Matth. XVIII. 3. 1. Corinth. XIV. 20. † 6 ſicut ablactátus, eſt ſuper matre ſua :
7 ita retribútio in ánima mea .
† 8 Speret Iſraël in Domino
9 ex hoc nunc, & vſque in ſæculum.

5 Si humilem demiſſumque animum non habebam ; ſed extuli ſuperbè animum meum ; 6 ſi, inquam, humilem demiſſumque animum non habebam, ſicut animo humili & non elato ablactatus infans apud matrem ſuam eſt : 7 ſic vt mea mereretur ſuperbia, codignum ſupplicium retribuatur animæ meæ . 8 Speret Iſrael in Domino 9 ab hoc tempore & in æternum vſque .

Orationes .

MSS. 1 NE permittas nos exaltari in ſuperbijs ſæculi omnipotens Pater : ſed qui mitis es & humilis corde ; doce nos humilibus tibi placitis moribus conſentire .[Qui viuis & regnas cum Deo Patre in vnitate Spiritus Sancti Deus per omnia ſæcula ſæculorum.]

Breu. Mozarab. fol. 41. 101. 2 EXalta cornu noſtrum Domine fidei Catholicæ merito;& ne maculetur mens , ſuperbiæ morbo : greſſus noſtros ſuper mundi huius latitudinẽ tribue ambulare; ne noxij incidámus in cómpedes ; ſed humiliter ſentiendo , ad plenitudinem ſpei nobis condones properare . [℟. *Amen.* Per miſericordiam tuam Deus noſter : qui es benedictus & viuis & omnia regis in ſæcula ſæculorum . ℟. *Amen* .]

131 CXXXI.

Canticum graduum .

Beda .

Senſus Myſticus. *Hic* Gradus *Incarnationis Dominicæ ſacramenta deſcribit: dignum enim fuerat vt poſt duodenarium Apoſtolorum numerum,*

quaſi

quaſi caput omnium ipſe tertius decimus adueniret: neque enim ille humilis qui hactenus clamauerat de profundis, ſubito ſe in tantam laudem potuiſſet erigere. ſed Dauid *hoc loco Chriſtus intelligendus eſt.*

Prima parte Propheta verba Chriſti refert; quibus Patri promiſerit requiem ſe non aliàs ſumere, niſi veræ religionis affectum humanis cordibus infudiſſet; Memento Domine Dauid. *Secunda, dicit eſſe cognitum quod veraciter fuerat à Chriſto pollicitum; preces ſuas adijciens vt quantocyus mundum ſaluaturus adueniret:* Ecce audiuimus eam. *Tertia, promiſſionem à Patre illi factam perhibet eſſe complendam; vt fructus vteri virginalis thronum regni ſedeat æternum: quatenus Eccleſiam eius benedicat; pauperes paſcat; Sacerdotes glorificet; & poteſtatem eius producat; inimicos eius induat confuſione; ſuper eum floreat ſanctificatio æterna iuſtitiæ:* [Iurauit Dominus Dauid veritatem &c.]

Feria V. ad Veſperum.

Euſebius Cæſarienſis. *Oratio Dauidis, & apparitio Chriſti.*

S. Athanaſius. *Pſalmus in oratione.*

Pſalmus ad precandum.

Propheta.

II.Reg.VII. ℣. 1 3.4. Sic apud Apollinarium.

1 MEMENTO DOMINE DAVID ET OMNIS MANSVETVDINIS EIVS;
† 2 ſicut iuráuit Domino, votum vouit Deo Iacób:
† 3 *Si introíero in tabernáculum dómus meæ;*
4 *ſi aſcéndero in lectum ſtrati mei;*
† 5 *ſi dédero ſomnum óculis meis;*
6 *& pálpebris meis dormitatiònem,*
† 7 ÷ *& réquiem tempóribus meis:*

XIII. Gradus, Deſiderium aduentûs Chriſti.

XIII Canticum pro aſcenſionibus ſiue profectionibus populi à captiuitate & exilio ad patriam Ieruſalem. PROPHETA. 1 Domine memento Dauidis & totius manſuetudinis eius in omni afflictione ſuâ: 2 memento etiam quemadmodũ de ea domo tua ſancta, ad quam reædificandam aduenimus, iurauerit ille tibi, & votũ vouerit tibi Deo quem Iacobi progenies colit, hoc nempe iuramento & voto dicens; 3 *Malè ſit mihi, ſi intrauero in habitaculum domus meæ;* 4 *vel ſi aſcendero in lectũ ſtrati mei ad quieſcendum;* 5 *aut ſi conceſſero ſomnum oculis meis,* 6 *& dormitationem palpebris meis:* 7 *& donec*

8 *donec inuéniam locum Domino ,*

9 *tabernáculum Deo Iacób .*

† 10 Ecce audiuimus eam in Ephratá :

11 inuénimus eam in campis ſyluæ .

† 12 Introíbimus in tabernáculum eius :

℣.13. Pſal.XCVIII. 5. 13 adorábimus in loco,vbi ſtetérunt pedes eius.

℣.14.&c. II.Paralip.VI. 41.42. † 14 Surge Domine in réquiem tuam ,

15 tu & arca ſanctificatiónis tuæ .

† 16 Sacerdótes tui induántur iuſtítiam ;

17 & ſancti tui exſúltent.

† 18 Propter Dauid ſeruum tuum ,

19 non auértas fáciem Chriſti tui .

℣.20. Pſ. LXXXVIII. 4.5.36.Act.II. 30. † 20 Iuráuit Dominus Dauid veritátem ;

21 ÷ & : non fruſtrábitur eam :

---

quietem temporibus capitis mei : 8 *donec inueniam locum pro reponenda ibi Arca Domini* , 9 *nempe locum aptum ad conſtruendum habitaculū Deo Iacobi.* 10 Ecce iam nos audiueramus , cùm adhuc in Babylonia eſſemus captiuitate, eam ipſam ſanctam domum licèt nunc deſtructam , eſſe in hac Euphratæâ regione non longè à Bethlehem : 11 & inuenimus eam eſſe in campis ſyluoſis & ſylueſtribus Ieruſalem , ad quam perueninius . 12 Hic autem readificato templo intrabimus in nouum habitaculum Dei:13 & proſtrati adorabimus in loco vbi ſteterat Arca , quæ erat veluti ſcabellum pedum eius . 14 Surge itaque , vt ita dicamus , Domine , & veni in nouum hoc domicilium tuum quietum & ſtabile , in quo perpetuò requieſcas.15 Veni,quæſumus,huc tu & Arca quam tibi ſanctificaſti; ad cuius olim præſentiam ſæpè fortitudinē tuam monſtraſti: quæ à Ieremia occultata captiuitatis tempore,adhuc abſcondita latet. 16 Sacerdotes tui hic iterum miniſtraturi, à te induantur iuſtitiâ & probitate morum vt iuſte ſanctéque tibi miniſtrent ; 17 & tibi ſanctificati & ſacrati Leuitæ cæterique pij fideles hic te laudent lætantes in bonis . 18 Ob amorem tuum erga Dauidem fidelem ſeruū tuum, tuaque promiſſa illi facta , 19 ne auerſeris nunc faciem eiuſdem vncti tui quem tui chriſmatis vnctione in regem conſecraſti populi tui; quò minus reſtituas iterum regnum Iudæ & Iſraelis ſtabiliter manſurum in perpetuum . 20 Iuraſti enim Domine Dauidi iuramentum verum , 21 quod nec irritum facies , dicens ei :

℣.22. Ecc. II.Reg.VII.12. III. Reg.VIII. 25. II.Paralip. VI.16.

22 *De fructu véntris tui ponam ſuper ſedem tuam.*
† 23 *Si cuſtodíerint filij tui teſtaméntum meum ,*
24 *& teſtimónia mea hæc quæ docébo eos :*
† 25 *& filij eórum vſque in ſæculum ſedébunt ſuper ſedem tuam .*
† 26 Quóniam elégit Dominus Sión ;
27 elégit eam in habitatiónem ſibi :

DEVS . † 28 *Hæc réquies mea in ſæculum ÷ ſæculi :*

℣.28. Eccli. XXXVI. 15.

29 *hic habitabo, quóniam elégi eam .*
† 30 *Víduam eius benedícens benedícam :*
31 *páuperes eius ſaturábo pánibus .*
† 32 *Sacerdótes eius índuam ſalutari :*
33 *& ſancti eius exſultatióne exſultábunt :*

℣.34. Ezechi. XXIX. 21. Luc. I.69. ℣.35. III.Reg.XI.36. XV.4. IV.Reg. VIII.19.

† 34 *Illuc prodúcam cornu Dauid :*
35 *paráui lucérnam Chriſto meo .*
† 36 *Inimícos eius índuam confuſióne :*

---

22 *De fructu & prole ventris tui Meſſiã, qui ex ſtirpe tua naſcetur,*
ponam ſuper regium thronum tuum vt regnet in æternum . 23 *Sed*
& ſi filij poſteri tui cuſtodierint pactũ de ſeruanda lege mea , 24 *&*
obſeruauerint præcepta illa teſtantia voluntatem meam, quæ ego do-
cuero eos; 25 *etiam ipſi procul dubio & ipſorum filij ſecundùm car-*
nem, vſque in ſæculum ſedebunt Reges ſuper thronum tuum, regnã-
tes in Iſrael atque Iudæa maieſtate regali. 26 Quoniam autem Do-
minus elegit Sion, 27 eamque prælegit vt in ea ſibi habeat conſtru-
ctum habitaculum: 28 idcirco de ea dixit: *Hic eſt locus in quo ſtabi-*
liter requieſcam: 29 *hic habitaculũ habebo, quia illam ego prælegi .*
30 *Eiuſdem vrbis Sion viduas beneficẽtia mea benedicendo benedi-*
cam, annona ſuppeditata largiſſimè: 31 *eiuſque pauperes panibus ſa-*
turabo. 32 *Eiuſdẽ ciuitatis Sacerdotes induam iuſtitia ac probitate*
morum & ipſis & alijs admodùm ſalutari : 33 *faciamque vt ſan-*
ctificati Leuitæ cæterique pij fideles exſultanter exſultent in lau-
de mei . 34 *Ibi in Sion oriri faciam , floridumque efficiam robur*
& regnum Dauidi: 35 *eique qui à me vnctus fuit in Regem, præpa-*
raui atque promiſi me ibi daturum lucernam ſplendentem & num-
quam deficientem poſteritatis & regni , cuius non erit finis. 36 *Et*

ſuper

37 *ſuper ipſum autem efflorebit ſanctificatio mea.*

inimicos quidem eiuſdem Vncti mei totos perfundam turpi pudore; 37 ſuper ipſum autem efflorebit regium illud ſanctumque diadema eius, quo ego eum a reliquis ſegregaui mihique ſacraui.

Orationes.

1 IN omni ingreſſu noſtro memor eſto noſtri omnipotens Deus: & indue nos Sacerdotali iuſtitiâ; vt induci mereamur in tabernacula ſempiterna. Per.

Breu. Mozarab. fol. 16.

2 VEſpertinis laudibus iam præmiſſis Domine, paramus lucernam Chriſto tuo Domino ac Deo noſtro: vt fructu iuſtitiæ repleamur ad gratiam; & verbum vitæ contineamus ad gloriam. ℟. *Amen.* Per miſericordiam tuam Deus noſter: qui es benedictus & viuis & omnia regis in ſæcula ſæculorum. ℟. *Amen.*

In Vigilia Natalis Domini ad Veſperum.

fol. 414.

3 SAncte Domine, in cuius amore, martyris tui Romani piâ confeſſione lætamur: oramus te, quæſumus; vt qui propter Dauid ſeruum tuum, Chriſti tui faciem non auertis; propter nos famulos tuos Sanctorum tuorum ſuffragia non retardes. ℟. *Amen.* Per miſericordiam tuam Deus noſter *&c.*

De Sancto Martyre.

Apud Alcuinum col. 140.

4 EXſurge Domine; & corda noſtra tibi præparentur in requiem: ſicque in ſingulis Arcæ tuæ ſanctificatio, meditatioque ſanctitatis & operum noſtrorum lucerna Chriſtus Dominus noſter: vt hæc eo præparante, fructu iuſtitiæ repleamur ad gratiam, & verbo eumdem vitæ contineamur ad gloriam. Per eumdem.

132 CXXXII.

Canticum graduum ※ Dauid:

Beda.

Poſt illam præcedentis pſalmi ſanctiſſimam prædicationem, in

decimo quarto Gradu *iam poſitus Propheta; populis beatam prædicat* vnitatem; *vt qui ſe Chriſtiana religione conſtringunt, in vna charitatis conuenientia perſeuerent.*

Hic pſalmus ſicut & centeſimus decimus ſextus diuiſionem non recipit: & rectè quia & ille omnes gentes populoſque ad vnius Domini laudes; & iſte ad vnitatem fraternæ dilectionis hortatur:

Feria V. ad Veſperum. Ecce quàm bonum & quàm iucundum.

Euſebius Cæſarienſis. *De populo perfecto.*

S. Athanaſius. *Pſalmus deſcribens vitam virtute bona præditam.*

Pſalmus ad meditandum.

Propheta. 1 ECCE QVAM BONVM ET QVAM IVCVNDVM,
2 habitáre fratres in vnum.
† 3 Sicut vnguéntum in cápite, quod deſcéndit in barbam
4 barbam Aarón;
† 5 quod deſcéndit in oram veſtiménti eius.
6 ſicut ros Hermòn, qui deſcéndit in montem Sión.
† 7 Quóniam illic mandáuit Dominus benedictiónem,
8 ÷ &: vitam vſque in ſæculum.

XIV. Gradus, Concordia & charitas. *XIV Canticum pro aſcenſionibus ſiue profectionibus populi a captiuitate & exilio ad patriam Ieruſalem, inſpiratum Dauidi. PROPHETA.* 1 Ecce quid tam bonum & tàm decorum atque iucundum, 2 quàm nos fratres à Babylone reuerſos, cohabitare iam tandem pariter & vnanimes in vna eademque ciuitate Ieruſalem? 3 Iucundum eſt hoc, ſicut ſuauiſſimum & odoratiſſimum erat oleum vnctionis, quod effundebatur ſuper caput, quodque defluebat in barbam, 4 in barbam, inquam, Aaronis ſummi Sacerdotis; 5 quodque large defluebat in ſuperiorem veſtimenti eius oram, quæ ad collum adſtringebatur: 6 & bonum eſt hoc nos cohabitare pariter, ſicut vtilis eſt ros qui deſcendit in Hermon & in montana Sion. 7 Nam Dominus mandauit vt ibi in concordi fratrum cohabitatione ſit benedictio & beneficentia ſua, 8 & vita vſq; in æternum.

Ora-

Orationes.

vss. 1 INfunde Domine in Eccleſiam tuam charitatem noſtræ fraternitatis & pacis: vt rore vnguenti ſpiritalis aſperſi; benedictionis tuæ gratiâ iocundemur. Per Dominum noſtrum Ieſum Chriſtum.

Apud Alcuinum col. 140. 2 CHriſte Domine, cuius ſacrum nomen vnguento effuſo ſapientiæ comparauit odorem: da quæſumus vnguentum verticis tui in barbam decóris populi tui, te profundente, deſcendere; ac in ipſam veſtimenti oram, quæ præſentis vitæ induitur, peruenire. Qui viuis.

---

133 CXXXIII.

Canticum graduum.

Beda.

Poſt monita mutuæ dilectionis nunc conſequenter ſuadet, vt felix adunatio in laudes Domini flagrantiſſimo charitatis ſtudio concitetur.

Prima parte inuitat Propheta ad benedicendum Dominum; vbi plurali numero prædictam plebem alloquitur: Ecce nunc benedicite. *Deinde populum ſingulariter benedicit; quia ſancta vnitas decus eſt ac virtus Eccleſiæ:* Benedicat tibi Dominus ex Sion.

Libet referre quemadmodum vſque ad ſupernam Ieruſalem Gradus *iſti peruenerint. Primo ſiquidem* gradu, *ſæculi deſignat horrorem; poſt quem ad virtutum omnium ſtudia feſtinatur. Secundo, virtus diuinæ defenſionis exponitur; cui nihil obuiare poſſe monſtratur. Tertio, gaudium magnum eſſe dicitur, in Eccleſia Domini pura mente verſari. Quarto, inter quaſlibet anguſtias docet, conſtanter de Domino præſumendum, donec miſeratus exaudiat. Quinto, monet vt liberati à periculis, non nobis aliquid, ſed omnia Domini virtutibus applicemus. Sexto, montibus ſolidiſſimis comparatur confidentia fideliſſimi Chriſtiani. Septimo, dicitur quàm copioſos fructus metant, in lacrymis ſeminantes. Octauo, nil permanere dicitur, quod voluntate própria vnuſquiſque fuerit operatus; ſed illa tantùm eſſe firmiſſima, quæ authore Domino conſtruuntur. Nono, timore Domini prónuntiatur homo beatus fieri; & vniuerſa illi profutura concedi. Decimo, infun-*

dit

dit patientiam, deuotis quam per Eccleſiæ verba commendat. Vndecimo, de profundis clamat ad Dominum; vt in liberandis hominibus quanta ſit diuinitatis potentia ſentiatur. Duodecimo, virtus manſuetudinis & humilitatis oſtenditur. Tertiodecimo, ſanctæ Incarnationis promiſſio, & dictorum veritas approbatur. Quartodecimo, fratribus ſpiritualibus adunatio prædicatur; ſupra quos benedictio Domini & æterna vita prouenire monſtratur. Quintodecimo, in laudibus Domini perfecta illa charitas excitatur; ſupra quam nihil maius dici, nec glorioſius poteſt inueniri; ſicut Apoſtolus teſtatur quia Deus charitas eſt. *continet hic numerus & hoc ſacramentum vt cùm quinque ſenſus corporei, per quos fragilis humanitas contrahit omne peccatum; beatæ & indiuiduæ Trinitatis fuerint virtute ſuperati; ad quintumdecimum* Gradalium *Pſalmorum nos culmen educat.*

Quotidie ad Completoriũ.

Euſebius Cæſarienſis. *Populi venturi* [al. *optantis.*]

Pſalmus hortatorius ad laudandum Deum.

Propheta. 1 ECCE ÷ NVNC: BENEDICITE DOMINVM OMNES SERVI DOMINI.

† 2 Qui ſtatis in domo Domini,

3 ÷ in átrijs dómûs Dei noſtri:

† 4 in nóctibus extóllite manus veſtras in Sancta:

5 & benedicite Dominum.

† 6 Benedicat te Dominus ex Sión,

7 qui fecit cælum & terram.

XV. Gradus; Aſſidua laus Dei.

XV Canticum pro aſcenſionibus & profectionibus populi à captiuitate & exilio ad patriam Ieruſalem. PROPHETA. 1 Ecce nunc demum tandem ſolutâ captiuitate, & peregrinatione confectâ, Domino benedicite omnes ſerui Domini. 2 Vos qui noctu conſiſtitis in domo Domini, 3 & in atrijs eiuſdem domus Dei noſtri; 4 noctibus quoq; eleuate manus veſtras versùs ea ſanctæ Dei domûs loca, quæ appellantur Sancta: 5 & ſic Domino benedicite & gratias agite. 6 O Iſrael beneficentiâ ſuâ benedicat tibi Dominus; qui in Sion colitur; 7 & qui cælum fecit ac terram,

Ora-

Orationes.

1 BEnedicentes te omnes ſerui tui Domine, deprecamur: vt nos mundi huius nocte contectos, illuminare digneris: quatenus dum manus noſtras in bonis operibus eleuamus; benedictionem à te largiſſimam conſequamur. Per Dominum noſtrum.

Breu. Mozarab. fol. 68. 81. 130. 256.

2 IN noctibus manus noſtras ad te extollimus Domine, vt nos in Eccleſia tua fixos ſtatuas; ac dum mundialibus imprimimur ſarcinis; noſtrâ laudari te actione concedas. ℟. *Amen*. Per miſericordiam tuam Deus noſter: qui es benedictus & viuis & omnia regis in ſæcula ſæculorum. ℟. *Amen*.

Apud Alcuinum col. 241.

3 PRæſta Domine vt cunctis gradibus perfectionis aſcenſis, in virtutum culmine te laudemus: & ſtantes in domo tua atque in atrijs tuis manus noſtras ad te benedicendum diebus ac noctibus extendamus, benedictione à te percepta cæli ac terræ Domino & Saluatore. Per.

134 CXXXIV.

Alleluia.

Beda.

Poſt Gradualium *pulcherrimam conſtructionem, quæ ad culmen vſque perpetuæ felicitatis euexit; congruè nimis ponitur* Alleluia: *vt laudibus Domini ſancta perfruatur Eccleſia; cui tale munus cognoſcitur eſſe præparatum.*

Per totum pſalmum Propheta loquitur. Primo ingreſſu propter nominis eius potentiam, laudes Domino dicit eſſe ſoluendas; quia fecit quæ voluit, in cælo & in terra; magnalia ipſius diuerſa commemorans: Laudate nomen Domini. *Secundo, quoniam veritatis perfecta laus, eſt deſtruere falſitatem; idolorum cultores ſub irriſione redarguit:* Simulacra gentium *& reliqua. Tertio, diuerſos Ordines admonet, vt Dominum laudare non deſinant:* Domus Iſrael benedicite Domino.

Feria V. ad Veſperum.

Euſebius Cæſarienſis. *Doctrina ad inducendum.*

S. Athanaſius. *Pſalmus laudem denuncians.*

Pſalmus

Pſalmus hortatorius ad laudandum Deum.

Propheta. 1 LAVDATE NOMEN DOMINI,
2 laudáte ſerui Dominum.
† 3 Qui ſtatis in domo Domini,
4 in átrijs dómûs Dei noſtri,
† 5 laudáte Dominum quia bonus Dominus:
6 pſallite nómini eius quóniam ſuáue:
† 7 quóniam Iacòb elégit ſibi Dominus,
℣. 8. Exod. XIX. 5. 8 Iſraël in poſſeſſionem ſibi.
† 9 Quia ego cognóui quòd magnus ÷ eſt: Dominus;
℣. 10. Pſal. XCIV. 3. XCVI. 4. 10 & Deus noſter, præ ómnibus dijs.
† 11 Omnia quæ ÷ cùmque: vóluit Dominus, fecit
12 in cælo & in terra,
13 in mari & in ómnibus abyſſis.
℣. 14. &c. Ierem. X. 13. † 14 Edúcens nubes ab extrémo terræ:
15 fúlgura in plúuiam fecit.
† 16 qui prodúcit ventos de theſáuris ſuis.

ALLELV Cum iubilo & lætitia laudate, IA Deum. PROPHETA. 1 Laudate nomen Domini, 2 laudate, inquam, Dominum vos ſerui eius. 3 Qui conſiſtitis in ſancta domo Domini, 4 & in atrijs eiuſdem domus Dei noſtri, 5 laudate Dominum quia bonus & benignus eſt Dñus: 6 & pſallite nomini eius, quia id pulchrum eſt atq; ſuaue: 7 & quia Dñus elegit ſibi populum ex Iacob, 8 Iſraëlem ſcilicet in peculiarem ſuam poſſeſſionem. 9 Ad laudandũ Deum vos omnes inuito; quia ego cognoui quòd magnus ſit Dominus; 10 & quòd Deus noſter magnus ſit ſuper omnes vanos & falſos deos Gentium. 11 Dominus hic noſter omnia quæcumque voluit facere, fecit 12 & in cælo & in terra, 13 & in mari & in cunctis abyſſis. 14 Hic eſt enim qui coram oculis noſtris aſcendere facit nubes ab extremà parte terræ quã conſpicimus; 15 & vt ex aqueis nubibus ignea fulgura vna cum multa pluuia ſimul emittantur efficit: 16 ac de ſuis occultis reconditorijs ventos educit, quorum

Qui

℣. 17. Exod. XII. 29. 17 Qui percúſſit primogénita Ægypti,
18 ab hómine vſque ad pecus.
† 19 ÷ & : miſit ſigna & prodígia
20 in médio tui Ægypte
21 ín Pharaónem & in omnes ſeruos eius.
℣. 22. 23. Ioſue XII. † 22 Qui percúſſit gentes multas:
23 & occídit reges fortes,
℣. 24. 25. Num. XXI. 24. 33. † 24 Sehòn regem Amorrhæórum.
25 & Og regem Baſan,
℣. 26. Ioſue XII. 7. &c. 26 & ómnia regna Chanaán.
† 27 & dedit terram eórum, hereditàtem,
28 hereditátem Iſraèl pópulo ſuo.
† 29 Domine nomen tuum in ætérnum:
℣. 30. Pſal. CI. 13. 30 Domine memoriále tuum in generatióne‿m & generatiónem:
℣. 31. Deuter. XXXII. 36. † 31 Quia iudicábit Dominus pópulum ſuum;
32 & in ſeruis ſuis deprecábitur.
℣. 33. Pſal. CXIII. 4. † 33 Simulácra Géntium, argéntum & auru‿m, opera mánuum hóminum:

---

veras cauſas & loca vnde veniant neſcit homo. 17 Hic in gratiam Iſraëlis percuſſit primogenita in Aegypto, omnia pariter tam primogenita 18 hominum, quàm primogenita pecudum: 19 & emiſit admiranda ſigna & portenta 20 intra te ò Aegypte, 21 contra Pharaonem & contra omnes ſeruos eius. 22 Hic eſt qui percuſſit gentes multas; 23 earumque reges robuſtos interfecit, 24 vt Sehon Regem Amorrhæorum, 25 & Og Regem Baſanitidis, 26 & omnia regna ac reges Chananæorum: 27 quorum terram dedit hęreditario poſſidendam, 28 hæreditario, inquam, poſſidendam dedit populo ſuo Iſraëlitico. 29 O' Domine nomen tuum celebrabitur in omne ſæculum: 30 & recordatio tui in omnes perpetua ſemper erit ætates ſæculi. 31 quia tu Dñe ius dices populo tuo, vindicans eum ab iniuria hoſtium ſuorum; 32 & erga ſeruos tuos exorabilis eris atque placabilis. 33 Non ſic ſunt dij Gentilium: nam idola illorum ſunt merum argentum & aurum inanime, & opera fabri-

† 34 os hábent, & non loquéntur:
℣.35. Sapien. XV.15. 35 óculos habent, & non vidébunt:
† 36 aures habent, & non áudient:
37 neque enim eſt ſpíritus in ore ipſórum.
† 38 Símiles illis fiant qui fáciunt ea,
39 & omnes qui confidunt in eis.
† 40 Domus Iſraèl benedicite Domino:
41 domus Aaròn benedícite Domino:
† 42 domus Leuì benedícite Domino:
43 qui timétis Dominum benedícite Domino.
† 44 Benedíctus Dominus ex Sión,
45 qui hábitat in Ieruſalém.

---

cata manibus hominum. 34 quæ habent quidem os; ſed numquam loquentur: 35 habent oculos; ſed numquam videbunt: 36 habent aures; ſed numquam audient; 37 ſed nec eſt flatus reſpirationis in ore ipſorum. 38 His ſimiles euadant qui ea faciunt, 39 & omnes qui confidunt in eis. 40 Vos autem domus & familia Iſraëlis benedicite Domino: 41 Sacerdotalis familia Aaronis benedicite Domino: 42 Leuitica familia Leui benedicite Domino: 43 & quotquot timetis offendere Dominum, benedicite eidem Domino. 44 Dignus eſt benedictione ac laude Dominus, laudandusque eſt ſemper à Sione; 45 qui peculiaribus ſuæ præſentiæ ſignis inhabitat & protegit Ieruſalem.

Orationes.

1 SVauitatis eximiæ Deus; quem omnis terra pro dulcedinis benignitate conlaudat; rogamus; vt ablato à nobis vanæ ſuperſtitionis errore, tuis voluntatibus connectamur. Per Dñum noſtrũ Ieſum Chriſtũ.

Breu. Mozarab. ob43.127.148. 2 DOmine qui edúcens nubes ab extremo terræ, orbem vniuerſum ſanctis repleſti doctoribus; fulgura in pluuiam conuerte miſericors: vt præceptis tuis, quibus famulos tuos vt corrigas, terres; benedicendo reficias: tuâque repletos gratiâ vberiùs benedicas. ℟. *Amen.*

Amen. Per miſericordiam tuam Deus noſter: qui es benedictus & viuis & omnia regis in ſæcula ſæculorum. ℟. *Amen*.

fol.45.122.151. 3 LAudamus te Domine quia benignus ac ſuauis es: præſta itaque vt dum in tua laudatione inſiſtimus; vel à mundi nos illécebris áduoces; vel perfectorum ſocietati adglómeres. ℟. *Amen*. Per miſericordiam tuam Deus noſter *&c.*

fol.46. 4 LAudamus te Domine quia benignus & magnus es: cuius magnitudinem & bonitatem, & mirabilia teſtantur & opera. magnus es igitur Domine, te ex nihilo tam ſtupenda tamque multiplicia creare; benignus autem, dum pereuntem mundum, Chriſti tui ſanguine réparas: magnus, dum ex mortuis cadauera ſuſcitas; benignus, cùm excitatis vitam interminabilem donas. tribue omnipotens Deus nobis ſupplicibus tuis, & tantæ magnitudinis intelligere poteſtatem, & benignitatis tuæ ſuſcipere pacem. ℟. *Amen*. Per miſericordiam tuam Deus noſter *&c.*

---

135 CXXXV.

Alleluia.

Beda.

Iterum nobis Alleluia *dicendum eſt; gratia quidem ſemper nouum, ſed aſſidua expoſitione notiſſimum. Huic pſalmus ſubiectus eſt, qui per verſus vniſines* miſericordiam Domini *ſæpius inculcat: nec immerito; nam clementia eſt eius omne quod viuimus; miſericordia, quod valemus.*

Per vniuerſum pſalmum Propheta loquitur. Prima parte magnificentiam Domini, & totius orbis conditionem declarat: Confitemini Domino. *Secunda, miracula refert quæ fecerat in Aegypto, & in gente Iudæorum*: Qui percuſſit Aegyptum. *Tertia, deſcendit ad Chriſtianos; beneficia Domini conſequenter enumerans:* Et dedit terram eorum [hæreditatem.]

Senſus myſticus.

Feria V. ad Veſperum.

Euſebius Cæſarienſis. *Gratiarum actio perfecta redemptorum.*
S. Athanaſius. *Pſalmus cum confeſſione.*

Pſalmus hortatorius ad laudandum Deum.

Propheta. 1 CONFITEMINI DOMINO QVONIAM BONVS;
2 quóniam in æternum miſericórdia eius.
† 3 Confitémini Deo deórum;
4 quóniam in æternum miſericórdia eius.
† 5 Confitémini Dómino dominórum;
6 quóniam in æternum miſericórdia eius.
† 7 Qui facit mirabília magna ſolus;
8 quóniam in æternum miſericórdia eius.
℣. 9. Geneſ. I. 1. † 9. Qui fecit cælos in intelléctu;
10 quóniam in æternum miſericórdia eius.
℣. 11. Pſal. XXIII. 2. † 11 Qui firmauit terram ſuper aquas;
12 quóniam in æternum miſericórdia eius.
℣. 13. &c. Geneſ. I. 14. 16. † 13 Qui fecit luminária magna;
14 quóniam in æternum miſericórdia eius:
15 ſolem in poteſtatem diei;
16 quóniam in æternum miſericórdia eius:

---

*ALLELV Cum iubilo ac lætitia laudate, IA Deum. PROPHE-
TA.* 1 Fatemini Dño dignas laudes eo quòd ſit bonus atque benefi-
cus; 2 & eo quòd in æternum duratura ſit miſericordia eius. 3 Fate-
mini debitas laudes Deo eorum qui dij appellantur licèt non ſint;
4 eo quòd in æternũ duratura ſit miſericordia eius. 5 Fatemini lau-
des Domino omnium dominorum & principum terræ; 6 eo quòd in
æternum *&c.* 7 Fatemini laudes ei qui ſolus facit magna mirabilia;
8 eo quòd in æternũ *&c.* 9 Fatemini laudes ei qui ſapientiâ ſuâ fecit
cælos; 10 eo quòd in æternũ *&c.* 11 Fatemini laudes ei qui firmam
ſtabilemq; fecit terrã ſuper fluidas aquas abyſſi; 12 eo quod in æter-
num *&c.* 13 Fatemini laudes ei qui ſolus fecit luminaria magna; 14
eo quòd in æternũ *&c.* 15 ſolem nimirùm, quem fecit vt poteſtatem
haberet præſentiâ ſuâ dieĩ faciẽdi ſuper orbẽ; 16 eo quòd in æter-

lunam

† 17 lunam & ſtellas in poteſtatem noctis ;
18 quóniam in æternum miſericórdia eius.
℣.19. Exod. XII.29. † 19 Qui percúſſit Ægyptum cum primogénitis córum ;
20 quóniam in æternum miſericórdia eius.
℣.21. Exod. XII. 51. † 21 Qui eduxit Iſraël de médio eórum ;
22 quóniam in æternum miſericódia eius :
℣.23. Exod. VI.6. † 23 in mánu potenti & bráchio excélſo ;
24 quóniam in æternum miſericórdia eius.
℣.25. Exod. XIV. 22. † 25 Qui diuíſit mare Rubrum in diuiſiónes ;
26 quóniam in æternum miſericordia eius :
† 27 & edúxit Iſraël per médium eius ;
28 quóniam in æternum miſericórdia eius.
℣.29. Exod. XIV.28. XV.4. † 29 & excuſſit Pharaónem & virtútém eius in mari Rubro ;
30 quóniam in æternum miſericórdia eius.
℣.31. Exod. XIII.17. 18. XV.22. † 31 Qui tradùxit populum ſuum per deſértum ;
32 quóniam in æternum miſericórdia eius.
℣.33. Num. XXI. Pſal. CXXXIV.10. † 33 Qui percúſſit reges magnos ;

nũ &c. 17 & lunã ac ſtellas, quas fecit vt poteſtatẽ haberent præſentia ſuâ illuſtrandi noctẽ; 18 eo quòd in æternũ &c. 19 Fatemini laudes ei qui admirandis flagellis percuſſit Aegyptũ, interfectis quoque omnibus primogenitis Aegyptiorum; 20 eo quòd in æternum &c. 21 Fatemini laudes ei qui & Iſraëlẽ illinc eduxit è medio eorũ; 22 eo quòd in æternũ &c: 23 qui, inquam, eduxit ipſos manu & ui ſuâ validâ, & brachio & robore ſuo excelſo; 24 eo quòd in æternum &c. 25 Fatemini laudes ei qui diuiſit mare Rubrum in partes & ſectiones hinc atq; hinc; 26 eo quòd in æternũ &c. 27 quiq; traduxit Iſraelem ſicco pede per mediũ ipſum mare Rubrũ diuisã aquâ; 28 eo quòd in æternũ &c. 29 quiq; in idem mare Rubrum excuſſit & præcipitauit Pharaonem & exercitum eius; 30 eo quòd in æternũ &c. 31 Fatemini laudes ei qui conduxit populum ſuum per deſertum; 32 eo quòd in æternũ &c. 33 Fatemini laudes ei qui magnos

quò-

34 quóniam in æternum miſericórdia eius:

† 35 & occídit reges fortes;

36 quóniam in æternum miſericórdia eius:

℣. 37. Num. XXI. 21. 24. † 37 Sehòn regem Amorrhæórum;

38 quóniam in æternum miſericordia eius:

℣. 39. Num. XXI. 33. 35. † 39 & Og regem Basàn;

40 quoniam in æternum miſericordia eius.

℣. 41. Ioſue XIII. 7. † 41 & dedit terram eorum, hereditátem;

42 quoniam in æternum miſericordia eius:

† 43 hereditátem Iſraèl ſeruo ſuo;

44 quoniam in æternum miſericordia eius.

† 45 Quia in humilitáte noſtra memor fuit noſtri;

46 quoniam in æternum miſericordia eius.

† 47 & redémit nos ab inimícis noſtris;

48 quoniam in æternum miſericordia eius.

℣. 49. Pſal. CIII. 27. CXLIV. 15. CXLVI. 9. † 49 Qui dat eſcam omni carni;

50 quoniam in æternum miſericordia eius.

† 51 Confitémini Deo cæli;

52 quoniam in æternum miſericordia eius.

† 53 ÷ Confitémini Domino dominorum:

---

reges percuſſit; 34 eo quòd in æternũ &c. 35 & ei qui reges potẽtes occidit; 36 eo quod in æternũ &c. 37 Sehonem nempe regẽ Amorræorum; 38 eo quòd in æternum &c. 39 & Oggum quoque regem Baſanitidis; 40 eo quôd in æternũ &c. 41 & ei qui terram ipſorum in hæreditariam poſſeſſionem dedit; 42 eo quôd in æternum &c. 43 in hæreditariam, inquam, poſſeſſionem dedit populo Iſraelitico ſeruo ſuo; 44 eo quòd in æternũ &c. 45 Fatemini laudes Domino quia in noſtra humiliatione atque depreſſione memorem ſe eſſe noſtri oſtendit; 46 eo quòd in æternum &c. 47 noſque redemit & eripuit ab inimicis noſtris & à tribulationibus noſtris; 48 eo quòd in æternum &c. 49 Fatemini laudes ei qui dat cibum omni animanti; 50 eo quòd in æternum &c. 51 Fatemini laudes Deo creatori cæli; 52 eo quòd in æternum &c. 53 Fatemini ſemper dignas quantum poteſtis laudes Domino omnium dominorum ac principum

÷ quo-

54 ÷ quoniam in æternum miſericordia eius:

terræ; 54 eo quòd in æternum duratura ſit miſericordia eius.

Orationes.

1 MEmor humilitatis noſtræ, miſerere nobis omnipotens Deus: & qui quondam patribus noſtris terram aduerſariorum in hæreditatem donaſti: nos à peccatis liberos cum tua hæreditate conſtitue. Per.

Breu. Mozarab fol. 255. 2 DOmine qui feciſti luminaria magna ſolus; in ſapientia lunam & ſtellas in poteſtatē noctis; educ nos de iugo nequitiæ ſpiritualis in manu forti & brachio extenſo: ac diſſeca quæcumque curſu in noſtro opponuntur obſtacula: vt quia tu es Dominus dominantium, cuſtoſque noſtrarum manens animarum. ℟. *Amen.* Per miſericordiam tuam Deus noſter: qui es benedictus & viuis & omnia regis in ſæcula ſæculorum. ℟. *Amen.*

fol. 22, 148. 3 TIbi Domine confitemur qui cælos intellectu feciſti; & eruditos ſublimas ſapientiâ: qui fundaſti terram ſuper aquam; & ſupra ſæculum lábile erexiſti Eccleſiam tuam: fac vt nos fluida mundi delectamenta non obruant; ſed virtutes acceptæ ad ſuperna ſuſtollant. ℟. *Amen.* Per miſericordiam tuam Deus noſter.

136 CXXXVI.

÷ *Pſalmus Dauid Ieremiæ:*

Beda.

Senſus myſticus. *Tripliciter hic pſalmus intelligi poteſt: Et de captiuitate, quæ populo accidit Iudæorum; quando in Babylonem tranſlati ſunt, & ibi varijs modis ludificati: Et de peccatoribus, qui de Eccleſia eiecti, traduntur in diaboli poteſtatem: Et de ſuperiore captiuitate, qua in primis noſtri generis parentibus, de paradiſi gaudijs in conuallem lacrymarum deuoluti ſumus.*

Populus

Populus Hebræorum prima ſectione calamitates ſuas quas erat in Babylone paſſurus, enumerat; ſubiungens, inter quaſlibet ſæculi huius anguſtias numquam ſe Ieruſalem vllatenus obliuiſci; quamuis euertendam eſſe conſtaret: Super flumina *& reliqua. Secunda, ad Dominum verba conuertit; vt memor ſit inſultantium Eccleſiæ; beatos afferens eos, qui de corde ſuo incipientes malas cogitationes abyciunt:* Memento Domine filiorum Edom.

Feria V. ad Veſperã.

Euſebius Cæſarienſis. *Sanctorum voces in captiuitate exiſtentium.*

S. Athanaſius. *Pſalmus in narratione.*

Pſalmus ad meditandum:

Propheta. 1 SVPER FLVMINA BABYLONIS
2 illic ſédimus & fléuimus,
3 cùm recordarémur Sión.
† 4 In ſalícibus in médio eius ſuſpéndimus órgana noſtra.
† 5 Quia illic interrogauérunt nos qui captíuos duxérunt nos, verba cantiónum;
† 6 & qui abduxérunt nos, hymnum:
7 *Cantáte nobis de cánticis Sión.*
† 8 Quómodo cantábimus cánticum Dominí in terra aliena?

Pſalmus Dauidi inſpiratus, aptus & congruens temporibus Ieremiæ Prophetæ. PROPHETA. 1 Iuxta flumina Euphratem & Tigrim & alia terræ Chaldææ & Babyloniæ, 2 ibi mœſti ob exilij noſtri diuturnitatem ſedebamus & plorabamus, 3 cùm recordaremur Sion patriæ noſtræ. 4 Eo captiuitátis tempore ad ſalices fluminum intra eamdem terram Babyloniam ſuſpendimus neglecta citharas & reliqua muſica inſtrumenta noſtra. 5 Porro quando ibi Babylonij ipſi qui captiuos nos duxerant, à nobis petebant vt verba canticorum caneremus; 6 quique nos abduxerant à Sion, petebant à nobis hymni cantum, 7 dicentes *Canite nobis canticum aliquod de canticis Domini, olim conſuetis in templo veſtro montis Sion.* 8 nos eis reſpondebamus: *Et quomodo cantabimus lætum Domini canticũ in terra hac extranea & aliena à vero Dei cultu*

Si

✝ 9 Si oblítus fuéro tui Ieruſalèm, obliuioni detur déxtera mea.

✝ 10 adhæreat lingua mea fáucibus meis, ſi non meminero tui:

✝ 11 ſi non propoſuero Ieruſalèm in princípio lætitiæ meæ.

✝ 12 Memor eſto Domine filiórum Edòm, in die Ieruſalém

✝ 13 qui dicunt: *Exinaníte exinaníte vſque ad fundamentum in ea.*

✝ 14 Fília Babylonis miſera,

15 beátus qui retríbuet tibi retributionẽ tuam, quam retribuíſti nobis.

ỷ. 16. Iſai. XIII. 16. ✝ 16 beátus qui tenébit & allídet páruulos tuos ad petram.

---

ac religione? 9 Si tui oblitus fuero ò Ieruſalem; in perpetuâ quoque obliuione mihi ſit dextera mea, vt nunquam pulſet muſicum quodlibet inſtrumentum. 10 agglutinetur potiùs lingua mea gutturi meo, ne læta carmina decantem, ſi amiſero memoriã tui; 11 & ſi nõ te præpoſuero Ieruſalem in primo ordine ac veluti in principali exordio omnis lætitiæ meæ. 12 Memento Domine Idumæorum poſterorum Edom, quomodo in die deſtructoinis Ieruſalem 13 ipſi dicerent Babylonijs deſtructoribus: *Euacuate euacuate ciuitatem iſtam ac deſtruite; quouſque deueniatis etiam ad fundamenta ipſa omnium ædificiorum, quæ in ea ſunt vrbe.* 14 O' infelix & miſera ciuitas & regio Babylonia; nunc quidem prædatrix, ſed citò diripienda à Regibus Perſarum atque Medorum! 15 felix qui tibi viciſſim redditurus eſt retributionem illam condignè tibi debitam, quam conſimiliter tu nobis antè reddidiſti. 16 felix vtique qui paruulos tuos Babylonios apprehendet, & conquaſſando allidet ad petram; ſic iuſto Dei iudicio puniente peccata tua.

Orationes.

MSS. 1 CAptiuitatum noſtrarum potentiſſime abſolutor Deus, concede nobis laudes tuas ſpiritali cánere concentu: vt quos onus noxæ à te facit exſules; alleuatio

* *al.*cxli. tio potentis dexteræ * cæleſtes reſtituat ciues. Per.

Brev.Mozarat. fol.115. 2 PEregrinantis Eccleſiæ tuæ Domine memor eſto: ac dum ſuper flumina Babylonis deflentes ſedemus, prætereuntis ſæculi impetu non trahamur: ſed à præſentis vitæ liberati contagio; ad Ieruſalem ſupernam noſtra erigatur intentio. ℟. *Amen*. Per miſericordiam tuam Deus noſter: qui es benedictus & viuis & omnia regis in ſæcula ſæculorum. ℟. *Amen*.

fol.151. 3 REdemptor noſter Domine ámoue captiuitatem noſtram; ad quam nós aduerſarius ſibi malè conſentientes addíxit: & qui ſuper Confuſionis flumina flendo humiliati conſedimus; te à tentationibus eripiente, ſurgamus: nec nos labilis voluptas trahat in precipitium; ſed lacrymarum humilitas deducat ad celum. ℟. *Amen*. Per miſericordiam tuam Deus noſter.

---

137 CXXXVII.

÷ *Ipſi*: *Dauid*.

Beda.

Senſus myſticus. Ipſi Dauid; *ipſi Domino Chriſto ſignificat: ad quem pſalmi iſtius refertur vniuerſa confeſſio*.

Per totum pſalmum vniuerſalis loquitur Eccleſia. Prima, narratione beneficia Domini ſibi attributa collaudat; poſtulans in futuris patientiam; vt aduerſa mundi, eius poſſint munere ſuſtineri: Confitebor tibi Domine. *Secunda, deprecatur vt reges terra Domino confiteantur excelſo; quoniam in omnibus maieſtatis ſuæ miracula dignatur oſtendere; orans ne peccatores conuerſos deſpiciat, quos creare dignatus eſt*: Confiteantur tibi Domine omnes reges.

Feria VI. ad Veſperū.

Euſebius Cæſarienſis. *Gratiarum actio cum prophetia.* [al. *Gratiarum actio redemptorum*.]

[S. Athanaſius. *Pſalmus cum confeſſione*.]

Pſalmus ad gratias agendas.

CON-

Propheta. 1 CONFITEBOR TIBI DOMINE IN TOTO CORDE MEO;

2 ÷ quoniam audíſti verba oris mei :

† 3 in conſpectu Angelorum pſallam tibi ;

4 adorábo ad templum ſanctum tuum ;

5 & confitébor nomini tuo ,

† 6 ſuper miſericordia tua & veritáte tua :

7 quoniam magnificáſti ſuper ⁜ omne : nomen ſanctum tuum .

† 8 In ÷ quacúmque : die inuocáuero ÷ te : exaudi me ;

9 multiplicábis in ánima mea virtútem .

† 10 Confiteántur tibi Dñe omnes reges terrę;

11 quia audiérunt ÷ omnia : verba oris tui ;

† 12 & cantent in vijs Domini ;

13 quoniam magna ÷ eſt : gloria Domini :

v.14. Pſal.CXII.5.6. † 14 quoniam excélſus Dominus, & humília réſpicit ;

15 & alta à longè cognoſcit .

Pſalmus Dauidis inſpiratus . PROPHETA . 1 Fatebor tibi Domine debitas laudes gratiarumque actiones ex toto animo meo : 2 eo quòd exaudiueris omnia verba precum, quæ ore meo à te fueram precatus: 3 & coram Angelis tuis pſalmos tibi cantabo: 4 & incuruatus adorabo versùs templum tuum ſanctum: 5 meamque laudis tuæ confeſſionem offeram numini tuo , 6 propter miſericordiam tuam & fidelitatem tuam in implendis promiſſis: 7 nam ſic erga omnia miſericors & fidelis, magnũ & præclarum reddidiſti nomen ſanctum tuum. 8 In quacumque tè die inuocauero , citò me exaudi : 9 multamque curam habe de me intus maximè in anima mea per operationem potentiæ tuæ . 10 Profiteantur tibi Domine tuas laudes omnes reges terræ , 11 eo quòd audiuerint impleta eſſe verba promiſſionum , quæ ore tuo promiſeras : 12 & cantent de mirabilibus vijs & conſilijs & factis Domini ; 13 quòd magna ſit gloria Domini : 14 & quòd Dominus ſit excelſus; & tamen humilia benigno oculo reſpiciat ; 15 & elata atque ſuperba veluti de longinquo cognoſcat tamquam à ſuo fauore remota ,

℣. 16. Ab hoc ℣. vſque ad finem habetur in vetuſtiſſimo codice Vaticano.

† 16 Si ambuláuero in médio tribulationis, viuificabis me:
17 ÷ &: ſuper iram inimicorum meorum extendíſti manum tuam;
18 & ſaluum me fecit déxtera tua.
† 19 Dominus retríbuet pro me.
20 Domine miſericordia tua in ſæculum:
21 opera mánuum tuárum ne deſpícias.

---

16 Si verſabor in mediâ tribulatione; tu me Domine viuifica, & incolumem ſerua: 17 ſemper enim aliàs contra iracundiam inimicorum meorum extendiſti manum tuam vt illos compeſceres; 18 meque ſaluauit defenſatrix dextera tua. 19 Dominus rependet vicem inimicis meis pro me. 20 Domine miſericordia tua in æternum permanet: 21 nos ergo opera manibus omnipotentiæ tuæ condita, ne quæſo, deſpicias neque deſeras in afflictione & anguſtia.

Orationes.

Mss. 1 MVltiplica Domine virtutem tuam in animabus ſupplicum: vt dum te in templo ſancto tuo iugiter adoramus; in conſpectu tuo cum ſanctis Angelis gloriemur. Per Dominum noſtrum Ieſum Chriſtum.

Brev. Mozarab. fol. 222. 2 SI ambulauero in medio tribulationis noſtræ, Domine viuifica nos: & ſuper iram inimicorum meorum emitte manum tuam: & libera nos dexterâ tuâ, qui viciſti mundum per crucis tuæ inuictiſſimum ſignum: vt per te ab aëreis huius mundi poteſtatibus inſigniter liberati, triumphantes & ouantes petamus intima cæli. ℟. *Amen.* Per miſericordiam tuam Deus noſter: qui es benedictus & viuis & omnia regis in ſæcula ſæculorum. ℟. *Amen.*

fol. 326. 407. 3 DEus qui beatiſſimi N. confeſſionem acceptans, ita omnia verba oris eius pleniſſimè exaudiſti; vt participem eum efficeres regni tui, qui in conſpectu Angelorum tibi pſalleret: accipe nunc per eum confeſ-

De S. Cōfeſſore,

ſionis

ſionis noſtræ votum; qui illum perduxiſti ad præmium: & qui illum per confeſſionem voluiſti eſſe beatum; nos poſt lapſus,quibus in hoc mundo decidimus, demum ad æternam coronandos pértrahas patriam. ℟. *Amen.* Per miſericordiam tuam Deus noſter *&c.*

138 CXXXVIII.

In finem, Pſalmus Dauid.

Beda.

In finem, *In Chriſtum dicit: ex cuius perſona totus eſt pſalmus iſte cantatus.*

Senſus myſticus. *In prima parte Dominus de pauſatione & reſurrectione ſua loquitur Patri; omnes cogitationes ſuas illi dicens eſſe notiſſimas:* Domine probaſti me *& reliqua. Secunda, potentiam Paternæ diuinitatis exponit: quia in id quod homo eſt, nullo loco, nulla longinquitate ab eius ſe poſſit abſcondere notitia: addens quòd ab vtero matris ſuæ ipſo protegente reſeruatus eſt; qui mundi vitia ſanctitate glorioſa ſuperauit:* Quo ibo? *& reliqua. Tertia, ſe laudaturum à parte qua ſubiectus eſt Patri, Dominum profitetur; cuius opera in eo ſunt & mirabilia eſſe iam cognita ſunt:* Confitebor tibi quia terribiliter magnificatus. *Quarta confirmatum aſſerit beatorum omnium principatum: iubens à ſe impios obſtinatoſque diſcedere; qui tamen nulla erant pœnitudinis humilitate ſaluandi:* Mihi autem nimis *& reliqua.*

Feria VI. ad Veſperū.

Euſebius Cæſarienſis. *Interpellatio iuſti cum Theologia* [hoc eſt doctrina de Deo.al.] *cum confeſſione.*

S. Athanaſius. *Pſalmus in interpellatione & oratione* [al. addit *& deprecatione*] *& gratiarum actione.*

Pſalmus ad meditandum.

Propheta. 1 DOMINE PROBASTI ME, ET COGNOVISTI ÷ ME:

2 tu cognouíſti ſeſſiónem meam & reſurrectiónem meam:

In perpetuum decantandus pſalmus, Dauidi inſpiratus. PROPHETA. 1 Domine tu me totum exploratum & cognitum habes; 2 tu noſti omnes actiones, quas ego ſuſcipio ſiue ſedens ſiue exſurintelle-

† 3 intellexíſti cogitatiónes meas de lóngè:
4 ſémitam meam & funículum meum inueſti-
gáſti:
† 5 & omnes vias meas præuidíſti:
6 quia non eſt ſermo in lingua mea.
† 7 Ecce Domine ÷ tu: cognouíſti ómnia no-
uiſſima & antíqua:
8 ÷ tu: formáſti me; & poſuíſti ſuper me ma-
num tuam.
† 9 Mirabilis facta eſt ſcientia ÷ tua: ex me:
10 confortata eſt ÷ &: non pótero ad eam.
† 11 Quò ibo à ſpíritu tuo?
12 & quò à facie tua fúgiam?
℣.13.14. Amos IX.2.
† 13 Si aſcéndero in cælum, tu illic es:
14 ſi deſcéndero in inférnum, ades.
† 15 Si ſúmpſero pennas ÷ meas: dilúculo;
16 ÷ &: habitáuero in extrémis maris;

gens & ſtans; 3 immo & cogitationes ipſas meas longè antequam fiant, iam tu ab æterno intellexiſti: 4 & ſemitam omnem & inceſſum meũ, totamq; manſionem meam intra funiculum & menſuram hæreditatis meæ, & filum & ſeriẽ totius vitæ meæ perueſtigata habes & explorata: 5 omneſque vias actionum mearum tu longè antè vidiſti. 6 quare bene noſti quòd non ſit ſermo doloſus vel iniuſtus in lingua mea. 7 Ecce Domine tu noſti omnia, tum nouiſſima tum antiqua; 8 tu me formaſti; & ſuper me poſuiſti manum tuam, vt me conſeruares atque protegeres. 9 Admirabilis facta eſt præ me & ſupra captum meum cognitio & notitia tui vel ex ipſo opificio formatione atq; ſtructura mei: 10 quæ tui cognitio excelſior eſt ac fortior captu meo; nec ad eam pertingere potero vt plenè comprehendam. 11 Quò abibo à te, qui ſpiritus es immenſus omnia replens? 12 & à præſentia tua, cùm vbique adſis, quò fugiam? 13 Si enim aſcendero in cælum, tu ibi es; 14 & ſi deſcendero in infernum, tu ibi ades. 15 Si accepero alas meas in regionibus ad orientem vbi primùm diluculaſcit; 16 & inde celerrimè aduolauero & habitaue-

etenim

† 17 etenim illuc manus tua dedúcet me :
18 & tenébit me déxtera tua .
† 19 Et dixi , *Forſitan ténebræ conculcábunt me* :
20 & nox, illuminátio mea in delícijs meis .
ỷ.21. Iob xxxiv. 22. † 21 ∸ quia : ténebræ non obſcurabúntur à te ;
22 & nox ſicut dies illuminábitur :
23 ſicut ténebræ eius, ita & lumen eius .
† 24 quia tu poſſedíſti renes meos :
ỷ.25. Iob x.11. 25 ſuſcepíſti me de útero matris meæ .
† 26 Confitébor tibi quia terribíliter magnificátus es :
27 mirabília opera tua, & ánima mea cognóſcit nimis .
ỷ.28. Eccl.xi.5. † 28 Non eſt occultátum os meum à te, quod feciſti in occúlto ;
29 & ſubſtantia mea in inferioribus terræ :
† 30 imperfectum meum vidérunt óculi tui .

---

ro in extremis partibus maris Oceani ad occidentem : 17 etiam illuc manus tua in eo me itinere deducet ; 18 meque ibi retinebit dextera tua. 19 Quòd ſi dixero, *Saltem me tenebræ noctis operient & opprimient ne à te videar*: 20 etiam ipſa nox tibi eſt lux,& lucida oſtenſio mei vna cũ meis omnibus voluptatibus , quas in tenebris licèt,mei ſenſus acciperent.21 nam tenebræ nõ erunt tenebricoſæ & obſcuræ corã te:22 & nox quaſi eſſet dies,erit tibi lucida:23 ſicut tenebræ noctis , ita & lux diei nullo diſcrimine conſimiliter ſunt perſpicua tibi.24 Tu enim in tua poteſtate & notitia habuiſti omnes intimos affectus meos & paſſiones meas: 25 meq; adiuuandũ excepiſti iam inde à tempore, quo eram in vtero matris meæ . 26 Tibi igitur confitebor quòd terribiliter magnus & mirabilis fueris in formatione mei:27 opera tua profectò mirabilia ſunt,hominumque ſuperant opinionem : id quod ita eſſe & anima ipſa mea valde cognoſcit . 28 Non eſt tibi occultatum ne vnum quidem ex oſſibus meis , quæ mihi feciſti in abdito ventris matris meæ : 29 nec occultata eſt tibi ſubſtantia mea, cùm adhuc eſſet in maternis viſceribus tamquam in imis locis terræ ſepulta:30 oculi enim tui viderunt corpuſculum meum cùm adhuc informe eſſet & imperfectum in vtero genitricis

& in

31 Et in libro tuo omnes ſcribentur:
32 dies formabúntur,& nemo in eis.
† 33 Mihi autem nimis honorificáti ſunt amici tui Deus:
34 nimis confortátus eſt principatus eorum.
† 35 dinumerábo eos, & ſuper arénam multiplicabúntur.
36 Exſurréxi,& adhuc ſum tecum:
† 37 ſi occíderis Deus peccatóres.
38 Viri ſanguinum declinate à me:
† 39 quia dícitis in cogitatione.
40 Accípient in vanitate ciuitátes tuas.
† 41 Nónnè qui odérunt te Domine, óderam?
42 & ſuper inimícos tuos tabeſcébam?
† 43 perfécto ódio óderam illos:
44 & inimíci facti ſunt mihi.
℣. 45. Pſal. XXV. 2. † 45 Proba me Deus; & ſcito cor meum:

---

meæ. 31 Ad hunc item modũ omnes homines ſcripti erunt in libro notitiæ tuæ: 32 qui licèt innumeri per dies ſingulos formentur: nemo tamen ex eis erit, qui non in tuo libro ſcribatur. 33 Inter quos homines à me præcipuè honorati ſunt amici & familiares tui Deus: 34 valde enim à te roboratus eſt principatus & dignitas ipſorũ. 35 quos item ſi enumerare voluero; etiam pluſquam arena multi erunt. 36 Euigilaui à ſomno calamitatum, quibus oppreſſus iacebam penè mortuus; & ecce adhuc tecũ ſum inter viuos te laudantes: inter quos ſemper tecum ero: 37 ſi tu tamen Deus interfeceris peccatores, qui mihi vitam conantur eripere. 38 Diſcedite à me viri ſanguinarij & homicidæ; 39 quia in maligna cogitatione verſamini contra me. 40 Hi certè, niſi tu eos Domine exterminaueris, accepturi ſunt ſibi ciuitates tuas vt vanitate inflent animos ſuos. 41 An non iure merito odiui odientes te Domine? 42 & an non contra inimicos tuos iuſtâ indignatione tabeſcebam & conſumebar? 43 odio perfecto & maximo oderam illos, odiendo peccata, ſed diligendo naturam: 44 & ob hanc iuſtam cauſam ipſi iniuſtè inimici facti ſunt mihi. 45 Exàmina me Deus, & cognoſce animum meum:

inter-

46 interroga me; & cognóſce ſémitas meas:
† 47 & vide ſi via iniquitátis in me eſt:
48 & deduc me in via æterna.

---

46 ſcrutare me; greſſuſque omnes mearum actionum & cogitationum cognoſce: 47 & vide an in me ſit via viuendi praua & iniqua: 48 & tu deduc me per viam rectam in hoc ſæculo, per quam me erducas ad beata ſempiterna ſæcula.

Orationes.

* *al.* terræ aëriſque protector.

1 CÆli *terræque proſpector Deus; quo moriente illuminata ſunt tartara; quo reſurgente Sanctorum eſt multitudo gauiſa; quo aſcendente Angelorum exſultauit caterua: precamur tantæ gloriæ excellentem virtutem: vt directi in via æterna, illo tueamur brachio, quo honorabiles amici tui tecum gloriantur in cælo. Qui cum Patre & Spiritu Sancto viuis & regnas Deus per omnia ſæcula ſæculorum. *Amen*.

Breu. Mozarab. fol. 376.

De SS. Apoſtolis Petro & Paulo.

2 HOnorati ſunt amici tui Chriſte; dum in omnem terram exiret ſonus eorum; non quo mundiali municipatū in terrenis exercerent; ſed quo prædicandi poteſtate orbem implerent; & in faciendis virtutibus principarentur; dum & in Petro virtus oſtenſa, & in Paulo ſcientia clara tumentem mundi potentiam miti iugo tuo ſubſternendam humiliat: annue precibus noſtris; vt beneficia quibus principati ſunt mundo, numquam deſint à populo Chriſtiano: ſed interminabili illo affectu dulcedinis, quo ſe in hac vita poſiti, inuicem dilexerunt; & votis & precibus ſupplicātium adeſſe dignentur. ℟. *Amen*. Per miſericordiam tuam Deus noſter: qui es benedictus & viuis & omnia regis in ſæcula ſæculorum. ℟. *Amen*.

139 CXXXIX.

In finem: Pſalmus Dauid.

Beda.

Senſus myſticus.

Finis *legis eſt Chriſtus ad iuſtitiam omni credenti: qui nobis in hoc pſalmo quaſi præconis voce, [Iudex] terribilis omnipotens pius & nimium deſiderabilis aduenire prædicitur.*

Per totum pſalmum ſancta Eccleſia loquitur. Primo membro deprecatur vt ab iniquo diabolo eam liberare dignetur; qui multis fraudibus deuotionem populi fidelis conatur euertere: Eripe me Domine ab homine malo. *Secundo, poſtulat ne tentatori nequiſſimo tradatur: quam iam conſtat acerbis periculis, ipſo protegente, liberatam:* [Dixi Domino; Deus meus es tu] *& reliqua. Tertio, in iudicio futuro vindictam ſuper eos dicit eſſe venturam; qui pauperes eius inſanis motibus perſequuntur:* Caput circuitûs eorum.

Feria VI. ad Veſperū.

Euſebius Cæſarienſis. *Vox eius qui ſecundùm Deum decertat.*

S. Athanaſius. *Pſalmus in interpellatione & oratione & deprecatione.*

Pſalmus ad precandum.

Propheta. 1 ERIPE ME DOMINE AB HOMINE MALO;
2 à viro iníquo éripe me:
† 3 qui cogitauérunt iniquitátes in corde;
4 totâ die conſtituébant prælia:
† 5 acuérunt linguas ſuas ſicut ſerpéntis:
6 venénum áſpidum ſub lábijs eórum.
ỹ.6. Pſalm.LVII 5. Rom.III.13.

DIAPSALMA.

† 7 Cuſtódi me Domine de manu peccatóris;

**Pauſatio aut immutatio muſicæ cantilenæ inter pſallendum.*

In perpetuum decantandus Pſalmus, Dauidi inſpiratus. PROPHETA. 1 Exime me Domine ex manu & vi hominis maligni; 2 & à viro iniuſto & violento libera me: 3 qui animo ſuo cogitauerunt res iniuſtas; 4 & totâ die rixarum prælia diſponebant & inſtruebant: 5 qui linguam ſuam exacuerunt inſtar ſerpentis venenati; 6 ſub quorum verbis latet velet aſpidum venenum.* 7 Cuſtodi

& ab

8 & ab homínibus iníquis éripe me :
† 9 qui cogitauérunt ſupplantáre greſſus m cos
℣.10. Pſalm. XXXIV. 7. LVI. 7. CXL. 9.
10 abſconderunt ſupérbi láqueum mihi :
† 11 & funes extendérunt in láqueum :
℣.11. Cod Vatican. addit, Pedibus meis.
12 iuxta iter, ſcándalum poſuérunt mihi .
DIAPSALMA .
† 13 Dixi Dómino : *Deus meus es tu* ;
14 *exáudi Domine vocem deprecationis meæ* .
† 15 *Domine Domine, virtus ſalútis meæ* ,
16 *obumbráſti ÷ ſuper : caput meum in die belli* .
† 17 *Ne tradas me Domine à deſidério ÷ meo : peccatóri* :
℣.18. Deuter. XXXII. 27.
18 *cogitauérunt contra me ; ne derelinquas me , ne fortè exalténtur* .
DIAPSALMA .
† 19 Caput circúitûs eórum ,

---

me Domine de manu & vi huiuſmodi peccatoris : 8 & è viris iniuſtis exime me : 9 qui cogitauerunt veluti ſubiecto ſuo pede intercipere & propellere ad lapſum greſſus meos . 10 iſtiuſmodi enim ſuperbi homines occultè poſuerunt laqueum & inſidias vt me comprehendant : 11 & funes tetenderunt ad illaqueandos pedes meos : 12 & iuxta ſemitam , quâ iter facturus ſum , offendiculum poſuerunt mihi, vt in illud impingam & corruam. * Sed ego inter has inſidias dixi tibi Domine : *Tu es Deus meus* : 14 *benignis ergo auribus audi Domine vocem huius deprecationis meæ* . 15 *Domine Domine à cuius fortitudine pendet ſalus mea* ; 16 *tu ſemper aliàs poſuiſti vmbraculum & tegmen tuæ defenſionis ſuper caput meum in die quo erat prælium contra me* . 17 *Propter hoc deſiderium meum de obtinenda à te ſalute mea , ne quæſo me nunc tradas Domine cupiditatibus peccatoris* : 18 *cogitauerunt enim huiuſmodi impij mala aduersùs me : neque me deſeras, ne quando ſe extollant ſuperbè, ac de me à ſe oppreſſo glorientur.* *19 Præcipuum illud caput circuitionis eorum me circumdantium & oppugnantium ,

**Pauſatio &c.*

**Pauſatio &c.*

20 labor labiórum ipſórum opériet eos :

℣. 21. 22. Ita cod. Alexandrinus. ℣. 23. Pſalm. X. 7.

† 21 cadent ſuper eos carbónes :
22 in ignem deiícies eos :
23 in miſérijs non ſubſiſtent.
† 24 Vir linguóſus non dirigétur in terra :
25 virum iniúſtum mala capient in intéritu.
† 26 cognóui quia fáciet Dominus iudícium ínopis,
27 ÷ & : vindíctam pauperum.
† 28 Verúmtamen iuſti confitebúntur nomini tuo :
29 ÷ & : habitábunt recti cum vultu tuo.

In cod. Vaticano à ℣. 21 ſic legitur & diſtinguitur.
Cadent ſuper eos carbones ignis in terra & deijcies eos.
In miſerijs non ſubſiſtent.

---

20 nempe vexatio mei per eorum labia maledica atque mendacia,
id rei non me certè ſed eos ipſos operiet & obruet ; 21 & car-
bones igniti cælitus decident ſuper eos adhuc viuos in terra :
22 eoſque tu Deus in ignem deijcies : 23 & in miſerijs & foueis
coniecti, non amplius ſubſiſtent vt inde conſurgant. 24 Planè
vir linguax & maledicus non bene dirigetur & proſperabitur in
terra : 25 mala enim venabuntur & capient tandem virum iniu-
ſtum vt eum ad interitũ pertrahant & exitium. 26 noui enim quòd
Dominus facturus eſt iudicium in cauſa inopis oppreſſi, 27 & vin-
dictam in cauſa pauperum. 28 At contrà iuſti laudis confeſſionem
gratiarumque actiones nomini tuo Domine deferent : 29 & viri re-
cti habitabunt & permanebunt cum benigno reſpectu vultûs tui.

Orationes.

MSS. 1 V Irtus ſalutis noſtræ Deus, defende Eccleſiam tuam à diffidentium veneno mortífero : vt à te obumbrati, numquam obligemur à laqueis inimici. Per Dominum noſtrum Ieſum Chriſtum.

2 C Vſtos omnium fidelium Deus, tuére nos ab inſidijs iniquorum : vt iuſtificati confiteamur nomini ſancto tuo ; & habitemus recti in conſpectu tuo. Per.

Eripe

Breu. Mozarab. fol. 177. 3 ERipe me Domine ab homine malo; qui traditus
es pro ſcelere alieno: vt paſſio tua à futuris nos
De paſſione Domini. eripiat tormentis; quæ in deriſum facta eſt ab impijs.
℟. *Amen*. Per miſericordiam tuam Deus noſter: qui
es benedictus & viuis & omnia regis in ſæcula ſæculo-
rum. ℟. *Amen*.

fol. 187. 4 DOmine Deus virtus ſalutis noſtræ, obumbra ca-
put noſtrum in diebus belli: ne inſidijs quatia-
mur inimici; nec latentia ſub inuidorum labijs hau-
riamus venena. & quia tu facis iudicium inopis & vin-
dictam pauperis; contemptum noſtræ abiectionis, bo-
nitatis tuæ compenſa diuitijs. ℟. *Amen*. Per miſeri-
cordiam tuam Deus noſter *&c.*

fol. 201. 5 ERipe Domine gregem populi tui à laqueis viri ini-
De paſſione Domini. qui: vt paſſionis tuæ circumfulti præſidio; nec ho-
minem inimicum ſimplicitas Chriſtiana incurrat; nec
linguæ doloſæ in cauſis fidei, iacula pertimeſcat. ℟.
Amen. Per miſericordiam tuam Deus noſter *&c.*

fol. 206. 6 CVſtodi nos Domine de manu peccatoris; & libe-
ra ab hominibus iniquis: vt quia tu es prote-
ctor, te in munere capiamus in gloriam ſempiternam.
℟. *Amen*. Per miſericordiam tuam Deus noſter *&c.*

---

140 CXL.

Pſalmus Dauid.

Beda.

Senſus myſticus. *Supplicat Propheta, vt inter actus iſtos mundanos à diuerſis liberetur erroribus. Prima ſectione Dominum rogat vt eius audiatur oratio; ſubiungens à quibus ſe maximè liberari velit erroribus:* Domine clamaui ad te. *Secunda, eligit ſe à iuſto argui, quàm à peccatore laudari; ſupplicans vt cuſtodiatur a laqueis peccatorum; quia nullam ſe communionem cum eis habere teſtatur:* Corripiet me iuſtus.

Feriæ VI. ad Veſperū.

Euſebius Cæſarienſis. *Oratio eius qui ſecundùm Deum perfectus eſt.*

S.Atha-

S. Athanaſius. *Pſalmus in interpellatione & oratione & deprecatione.*

Pſalmus VESPERTINVS ad precandum.

Propheta. 1 DOMINE CLAMAVI AD TE, EXAVDI ME:

2 inténde voci meæ,

3 cùm clamáuero ad te.

℣. 4. Exod. XXX. 34. † 4 Dirigátur orátio mea ſicut incénſum, in conſpectu tuo:

℣. 5. Exod. XXIX. 41. 5 eleuátio mánuum meárum, ſacrificium veſpertínum.

℣. 6. 7. Pſal. XXXVIII. 2. Eccli. XXII. 33. † 6 Pone Domine cuſtódiam ori meo;

7 ÷ &: óſtium circumſtántiæ lábijs meis.

† 8 Non declínes cor meum in verba malítiæ,

9 ad excuſándas excuſatiónes in peccatis,

† 10 cùm homínibus operántibus iniquitátem:

11 & non communicábo cum eléctis eórum.

℣. 12. Prouerb. IX. 8. † 12 Corrípiet me iuſtus in miſericórdia, & increpábit me:

Pſalmus Dauidi inſpiratus. PROPHETIA. 1 Ad te Domine clamorem dedi vt mihi ſuccurras; feſtinans exaudi me: 2 attende ad vocem hanc deprecationis meæ, 3 cùm ad te vehemente affectu clamauerim. 4 Oratio hæc mea recta & grata ſit coram te, ſicut ſuffimentum crematorum aromatum, quod tibi ſingulis diebus manè veſperíque ſolet offerri in templo: 5 & precatio mea quam eleuatis ad cælum manibus ſundo, recta & accepta tibi ſit, ſicut ſacrificium, ex farina, quod cum libamine vini & agno veſperè tibi offertur in eodem templo quotidie. 6 Appone Domine cuſtodiam ori meo; 7 & oſtium circumſtans & muniens pone circùm labia mea, ne quid temerè imprudentérque loquantur. 8 Ne relinquas cor meum flecti & declinare ad proferenda verba malitioſa, 9 vt prætexâm prætextus, & excuſationes adhibeam pro excuſandis peccatis meis 10 inſtar eorum hominum, qui id quod iniquum eſt faciunt cum obſtinatione: 11 cum quibus & nullam communionem & participationem habebo nec in ijs rebus ipſis, quas ad ſuas iocunditates atque delitias ipſi ſelegerint. 12 Erudiat me planè atque corripiat iuſtus cum miſericordia & ſine iracundia, meque

oleum

13 óleum ÷ autem : peccatóris non impínguet
caput meum :

† 14 quóniam adhuc ÷ & : orátio mea in beneplácitis eórum.

15 Abſórpti ſunt iuncti petræ, iúdices eórum :

† 16 audient verba mea, quóniam potuérunt.

17 Sicut craſſitúdo terræ erúpta eſt ſuper terram ;

† 18 diſſipáta ſunt oſſa noſtra ſecus inférnum.

19 Quia ad te Domine Domine óculi mei,

20 in te ſperáui; non áuferas ánimam meam.

℣. 21. Pſ CXXXIX. 6. † 21 Cuſtódi me à láqueo quem ſtatuérunt mihi,

22 & à ſcándalis operántium iniquitátem.

† 23 Cadent in retiáculo eius peccatóres:

---

redarguat : 13 at ſuaue licèt & odoratum oleum peccatoris non inungat caput meum ; neque ſuis me blanditijs demulceat ac seducat. 14 nam & oratio hæc mea ad te fit etiam pro malitijs eorum in quibus ſibi placent, vt vel ab eis ipſi conuertantur, vel vt ego certè in illas non incidam. 15 Iuxta ſimilitudinem petræ demerſæ in profundum nullo relicto veſtigio, ſic iudices & potentes eorumdem iniquorum, niſi conuertantur, abſorpti erunt ab inferno : 16 & tunc malo ſuo intelligent quòd verba precum mearum iocunda fuerint, plurimúmque valuerint apud te ; cùm me liberaueris oppreſſum iniuſtè; & iniuſtos ipſos perſecutores meos æterno ſupplicio damnaueris. 17 Sicut craſſa gleba terræ aratro agricolæ diſciſſa & diſpulſa eſt ſuper terræ ſuperficiem : 18 ſic irruentibus in nos perſecutoribus diſperſa ſunt oſſa & robora noſtra iuxta ſepulchrum & infernum, tam vicinâ morte vt alterũ pedem habeamus in ſepulchro. 19 Quoniam autẽ ad te Domine Domine reſpiciunt oculi mei, 20 & in te ſperaui ; tu viciſſim ne perire ſinas animam vitamque meam. 21 Cuſtodi me à laqueo quẽ inſidioſè perſecutores iſti poſuerunt vt me irretitum comprehenderent : 22 & cuſtodi me ab offendiculis paratis ab hiſce operantibus id quod eſt iniquum; ne in ea ego fortè incurram, & corruam. 23 Cadent tandẽ peccatores ipſi in

ſingu-

24 ſinguláriter ſum ego donec tránſeam .

rete quiſq;ſuum quod aduersùm me tetenderant; 24 & ego interim ſeorſum ab illis ſolitarius degam , quouſque eorum inſidias diuinâ me protegente gratiâ illæſus pertranſcam .

Orationes .

MSS. 1 POne Domine cuſtodiam ori noſtro, ne inánia proferamus : vt in miſericordia tua correpti, ab omnibus iniquitatum ſcandalis protegamur . Per .

Brev. Mozarab. fol. 255. 2 IMmolantes tibi Domine Deus noſter in die ſanctæ ſolemnitatis veſpertinam hoſtiam laudis , oramus ; vt inclines miſericordiæ tuæ aurem ad vota populi ſupplicantis . fiat in conſpectu tuo oratio ſupplicum , ſuauitatis incenſum ; eleuatio manuum mearum , ſacrificium veſpertinum . Proficiat hæc Domine famulis tuis ad firmam protectionem : vt omni horâ omnique tempore nos per munus miſericordiæ tuæ & in diurnis actibus prótegas ; & in nocturno ſopóre cuſtodias [. ℟. *Amen* . Per miſericordiam tuam Deus noſter : qui es benedictus & viuis & omnia regis in ſæcula ſæculorum. ℟. *Amen* .]

Die feſto ad Veſperum .

fol. 52. 3 DEus cuius nomen à ſolis ortu vſque ad occaſum laudabile eſt : ſicut incenſum in conſpectu tuo noſtra dirigatur oratio ; tibique eleuatio manuum noſtrarum , ſacrificium veſpertinum , impleat ſolemnitatem . ℟. *Amen* . Per miſericordiam tuam Deus noſter

141 CXLI.

1. Reg. XXIV. *Intellectûs, Dauid : cùm eſſet in ſpelunca oratio .*

Beda .

Senſus myſticus. Dauid *ob Saulis inſidias profugus*, cùm in ſpeluncâ *lateret* orauit : *quod Dominum Chriſtum in corpore ante paſſionem ſuam ſigni-*

gnificabat eſſe facturũ. Nam cùm huic orationi intellectus *præmittitur; ſignificatur* intellexiſſe Dauid *inter anguſtias & fugæ ſuæ latebras, quid Dominus eſſet a Iudæis paſſurus, & quomodo Patrem rogaturus.*

Prima parte, Dominus clamat ad Patrem; nefandos dolos Iudaicæ perſecutionis exponens: Voce mea ad Dominum clamaui. *Secunda, liberari ſe de carcere inferni deprecatur quoniam omnium Sanctorum fides in eius reſurrectione pendebat:* Clamaui ad te Domine; dixi, Tu es ſpes mea.

Feria VI ad Veſperũ.

Euſebius Cæſarienſis. *Vox eius qui ſecundùm Deum oppugnatur* [*al. decertat.*]

S. Athanaſius. *Pſalmus in oratione.*

Pſalmus ad precandum.

Prophetā.

1 VOCE MEA AD DOMINVM CLAMAVI:

2 voce meâ ad Dominum deprecátus ſum.

† 3 effúndo in conſpéctu eius oratiónem meam;

4 ÷ &: tribulationem meam ante ipſum pronúncio,

† 5 in deficiéndo ex me ſpíritum meum.

6 Et tu cognouiſti ſémitas meas.

† 7 In via hac quâ ambulábam, abſcondérunt láqueum mihi;

8 conſiderábam ad déxteram, & vidébam:

℣. 5. & 6. Sic diſtinguunt cod. Alexandrinus & Apollinarius: in cod. autem Vaticano vnico ℣. coniunguntur.

℣. 7. Ps. CXXXIX. 6.

Pſalmus intelligentiæ & eruditionis plenus, inſpiratus Dauidi. quæ eſt oratio ipſius quando latebat in ſpelunca, quò fugerat metu Saulis Regis. PROPHETA. 1 Voce mea magno animi clamore ad Dñum modò clamaui: 2 meáque voce à Domino deprecatus ſum. 3 pergam effundere coram illo precem meam: 4 eique meam tribulationem & anguſtiam exponere, 5 cùm iam per ſummum mœrorem & anxietatem penè me defecerit anima mea. 6 Et quidem Domine tu bene noſti vias, inceſsus, actuſque omnes vitæ meæ. 7 In hac ipsâ viâ, quâ ego modò ibam fugiens perſecutores meos, vbi ipſi occultum laqueum & inſidias poſuerant contra me; 8 in ea, inquam, via & fugiebam & ſimul conſiderabam ad dexteram, & reſpiciebam ad ſiniſtram, num aliquis

9 & non erat qui cognóſceret me.
† 10 périjt fuga à me:
ỷ. 11. Pſal. XXX. 12. 13. LXXXVII. 9. 19. 11 & non eſt qui requírat ánimam meam.
† 12 Clamáui ad te Domine:
13 & dixi; *Tu es ſpes mea*,
ỷ 14. Pſalm. XV. 5. LXII. 26. CXVIII. 57. Thren. III. 24. Pſal. XXVI. 13. 14 *pórtio mea in terra viuéntium.*
† 15 Inténde ad deprecatiónem meam;
16 quia humiliátus ſum nimis.
† 17 Líbera me à perſequéntibus me:
18 quia confortáti ſunt ſuper me.
† 19 Educ de cuſtódia ánimam meam,
ỷ. 20. In cod. Vatic. additur, Domine. 20 ad confiténdum nómini tuo:
21 me exſpéctant iuſti donec retríbuas mihi.

---

amicus me profugum exciperet: 9 ſed nullus erat qui me agno-
ſceret. 10 præcluſum eſt iam mihi omne effugium: 11 & non eſt
aliquis qui exquirat ſaluare animam vitamque meam. 12 In his de-
ſperatis rebus ad te Domine vehementi animi clamore clamáui.
13 & dixi: *Tu ſolus es ſpes mea: in te ſolo ego ſpero:* 14 *tu es qui
mihi das ſortem & partem vt adhuc maneam in terra cum viuen-
tibus: tuque eris mihi tota veluti portio hæreditaria, quam deſi-
deranter cupio & exſpecto in illa ſuperna terra beatè viuentium.*
15 Attende ergo ad deprecationem hanc meam: 16 quia nimium
valde depreſſus ſum viribuſque attenuatus. 17 Libera me ab his
perſecutoribus meis; 18 nam corroborati ſunt ſupra quàm ſint vi-
res meæ. 19 Ab illiuſmodi carcere & ſpelunca vbi obſeſſus lateo,
educ animam meam, 20 vt laudes gratiarumque actiones profitea-
tur diuinæ maieſtati tuæ Domine: 21 exitum enim rerum mearum
in hac grandi perſecutione homines iuſti ac probi ſuſpenſi exſpe-
ctant; quoadusque verſâ iam vice poſt hæc præſentia mala tri-
buas bona mihi, quemadmodum in te ſpero.

Orationes.

ms. *al. maieſtatem. *al. ſpei noſtræ.

1 DEprecantes Domine voce humili, * pietatem tuam expoſcimus: vt adiúti à te *ſpe noſtrâ, portionem cum Electis tuis in terra viuentium ſortiamur. Per.

Effun-

Breu.Mozarab. fol.174.

2 EFfundentibus nobis in conſpectu tuo orationem noſtram Domine, miſericors adiutor aſſiſte: eſto noſtra protectio; qui es noſtra redemptio. ſenſus noſtros ſub tua benignitate dirige; & ſemitas noſtras placidâ diſcretione cognoſce: vt inter abſconditos in hac via tuâ quâ grádimur, laqueos, ita tui deſiderio percurramus; vt in placitam tibi partem fidei veſtigio occurramus. ℟. *Amen*. Per miſericordiam tuam Deus noſter: qui es benedictus & viuis & omnia regis in ſæcula ſæculorum. ℟. *Amen*.

fol.168. *De paſſione Domini.*

3 EDuc Domine de tribulatione animam noſtram: qui ſputa pro nobis perpeſſus [es] & flagella: vt mundi huius educti de carcere, triumphos crucis tuæ debitâ poſt noſtrum obitum præcinamus cum laude. [℟. *Amen*. Per miſericordiam tuam Deus noſter *&c.*]

fol.350. *De S. Iohanne Baptiſta.*

4 EDuc Domine de carcere animas noſtras; qui ſputa pro nobis perpeſſus es & flagella: vt precibus iuſti huius Iohannis Baptiſtæ & Martyris tui, ex hoc mundo educti de carcere, triumphos crucis tuæ debita poſt noſtrum obitum tibi prȩconia cum Sanctis omnibus præconemus cum laude aſſidua. ℟. *Amen*. Per miſericordiam tuam Deus noſter *&c.*

Comment. huius Pſalm. tom.7. S.Hieronymi.

5 [TE Domine] humiliter deprecamur ac petimus; vt ſuſceptâ voce clamoris noſtri, eductos ex inferni carcere, illuc nos iubeas transferri de morte; vbi pendenti latroni præparaſti locum lucidum ac quietem. Quia tibi eſt honor & gloria cum Patre & Spiritu Sancto in ſæcula ſæculorum. *Amen*.

---

142 CXLII.

II.Reg.XVII.

Pſalmus Dauid. ÷ quando perſequebatur eum Abſalóm filius eius:

Beda.

Senſus myſticus.

Hiſtoria quidem hac, Regum lectione notiſſima eſt, Dauid à fi-

 lio

lio perſecutum. *quæ ſimilitudo, vt quidam volunt, ad omnem porrigitur Chriſtianum: qui peccatis ſæuientibus, tamquam à filijs proprijs in mundi iſtius acerbitate vexatur: ſed contra hac pœnitudo remedialis, quam hic pſalmus continet, apponitur.*

Quamuis Propheta multos pœnitentiæ pſalmos ſcripſerit; tamen quantùm compunctione cordis afficitur; tantùm ſalubriter examinatus, diuinis mundior apparet conſpectibus. Prima itaque deprecatione, rogat Dominum Chriſtum, ne cum ſeruo ſuo velit inire iudicium; ſed perturbationi ſuæ miſericordiam ipſius ſupplicat ſubuenire: Domine exaudi *& reliqua. Secunda, velociter ſe peruenire petit ad veniam; vt deductus in viam veritatis, ab inimicorum liberetur inſidijs:* Velociter exaudi me Domine.

Feria VI. ad Matutinum.

Euſebius Cæſarienſis. *Oratio confitentis* [al. *confeſſionis.*]

S. Athanaſius. *Pſalmus in interpellatione & oratione & deprecatione.*

VII. Pſalmus pœnitentialis ad precandum.

Propheta. 1 DOMINE EXAVDI ORATIONEM MEAM:
2 áuribus pércipe obſecratiónem meam in veritáte tua:
3 exáudi me in tua iuſtítia.
✝.4. Pſal. CXXIX. 3. † 4 Et non intres in iudícium cum ſeruo tuo:
✝.5. Iob IV. 17. IX. 2. XV. 14. XXV. 4. Rom III. 20. Galat. II. 16. 5 quia non iuſtificábitur in conſpéctu tuo omnis viuens.
† 6 Quia perſecútus eſt inimícus ánimã meam;
7 humiliáuit in terra vitam meam;

Pſalmus Dauidi inſpiratus, quando perſequebatur eum Abſalom filius ſuus. PROPHETA. 1 Domine exaudi orationem hanc meam: 2 & benignis auribus percipe deprecationẽ hanc meam per veritatem & fidelitatem tuam in ſeruandis promiſſis: 3 meq; precantem exaudi per iuſtitiam tuam; quia per ſummã iuſtitiam tuam ea peccatoribus exhibes, quæ per ſummam miſericordiam tuam illis promittis. 4 Sed ne, quæſo, venias in ſummũ ius cum ſeruo tuo, ſummo rigore mecum agens in iudicio tuo: 5 nullus enim viuens in carne mortali, coram te iuſtus erit remotâ miſericordiâ tuâ: omnes enim homines peccauerunt & peccant; & indigent gratiâ tuâ. 6 Quoniam autem inimicus hic meus perſecutus eſt animam meam vt eam amittam; 7 & confregit ac depreſſit in terram vitam meam,

collo-

† 8 collocauit me in obſcúris ſicut mórtuos ſæculi ;
9 & anxiátus eſt ſuper me ſpíritus meus ;
10 in me turbatum eſt cor meum :
℣. 11. Pſal LXXVI. 6. † 11 memor fui diérum antiquórum ;
℣. 12. Pſal. LXXVI. 13. 12 meditátus ſum in ómnibus opéribus tuis ;
13 in factis mánuum tuarum meditábar .
† 14 expándi manus meas ad te :
15 ánima mea, ſicut terra ſine aqua, tibi.
DIAPSALMA.
† 16 Velóciter exáudi me Domine :
17 defécit ſpíritus meus .
† 18 Non auértas fáciem tuam à me :
℣. 19. Pſal. XXVII. 1. 19 & ſimilis ero deſcendéntibus in lacum .
† 20 Audítam fac mihi manè miſericórdiam tuam :
21 quia in te ſperáui .

---

ita vt iam penè extincta iaceat; 8 & habitare me fecit in tenebroſiſſimis latebris, inſtar iam olim mortuorũ ab exordio ſęculi; 9 meuſque ſpiritus grandi tædio in me anxiatus eſt; 10 & cor meum intra me turbidis animi motibus, ac cogitationibus anxijs perturbatum eſt: 11 ideirco inter tot aduerſa memoratus ſum dierũ antiquorum; 12 & meditatus ſum de omnibus operibus tuis ; 13 & de ijs quæ à manibus tuis facta fuerant meditabar, quomodo nimirum priſcis ſemper temporibus miſericorditer adſueris ijs, qui tuam in ſuis anguſtijs miſericordiam implorabant . 14 vnde & ego quoque in ſpem bonam erectus , ecce nunc ad te Domine expandi ſupplices manus meas : 15 nam anima mea coram te eſt mœſta arida & ſitiens opem tuam , quaſi terra ſine aquâ , quæ ſicca & ſqualens exſpectat humorem * 16 Citò exaudi me Domine; 17 quia ego iam animo defeci. 18 Ne quæſo velut iratus benignum vultum tuum deflectas à me : 19 alioqui ſimilis ero ijs qui deſcendunt in locum ſepulchri & inferni. 20 Fac me audire & ſentire hoc manè atque citiſſimè miſericordiam erga me tuam ; 21 quia in te ſperaui & confi-

** Pauſatio aut immutatio muſicæ cantilenæ inter pſallendum.*

Notam

℣. 22. Pſ. V. 9. XXIV. 4. LXXXV. 11. CXXXVIII. 24.

✝ 22 Notam fac mihi viam in qua ámbulem:
23 quia ad te leuáui ánimam meam.
✝ 24 Eripe me de inimícis meis Domine:
25 ad te confúgi.
26 Doce me facere voluntátem tuã, quia Deus
meus ∻ es: tu.
✝ 27 Spíritus tuus bonus dedúcet me in terram
rectam:
28 propter nomen tuum Domine viuificábis me
in æquitáte tua.
✝ 29 Edúces de tribulatióne ánimam meam:
30 & in miſericordia tua diſpérdes inimícos
meos.
✝ 31 & perdes omnes qui tríbulant ánimam meã:
32 quóniam ego ſeruus tuus ſum.

---

do. 22 Illuſtratione tuâ notam fac mihi viam bonam & tutam per quam ire debeam; 23 quia ad te ſubleuaui affectus omnes animæ meæ. 24 Exime me è manibus horum inimicorum meorum Domine; 25 quia ad te confugi. 26 Doce me intus illuſtrando ac delectando vt faciam id omne quod voluntas tua vult vt faciam; quia tu es Deus meus cui obedire debeo ac deſeruire. 27 Spiritus tuus bonus & ſanctus me deducat per viam & terram planam & rectam, rectáque ducentem ad te; 28 & ad gloriam nominis diuinæ maieſtatis tuæ fac vt ego viuam in ea iuſtitia & probitate vitæ, quam tu iubes & donas. 29 Educ ab hac & omni alia tribulatione & anguſtia animam meam: 30 & pro tua erga me miſericordia diſſipa & extermina è finibus meis hos inimicos meos: 31 & perde omnes tribulantes me, vt peccare & maiora inde ſupplicia mereri deſinant: 32 quia ego ſeruus tuus ſum cùm conditione tum voluntate: & te Domine decet ſeruos tuos ab omni malo defendere.

Orationes.

MSS. 1 DEus, qui matutinam ſacræ reſurrectionis tuę audítàm feciſti iocunditatem; cùm ex inferno rediens, repleſti terram gaudijs, quam reliqueras in obſcuris; roga-

roganius potentiæ tuæ ineffabilem maieſtatem: vt ſicut tunc cateruam Apoſtolicam gaudere ſacrâ feciſti in anáſtaſi; ita hanc Eccleſiam,tuam miſericordiam expanſis manibus flagitantem, ſplendore cæleſtis iúbaris inluſtrare digneris. Qui cum Patre & Spiritu Sancto viuis & regnas Deus per omnia ſæcula ſæculorum.

Breu. Mozarab. fol. 250. 2 SPiritus Sanctus bonus, Domine, deducat nos in viam rectam: vt in nobis malitiam ſuperet; & in cunctis diuinitate redundet. [℟. *Amen*. Per miſericordiam tuam Deus noſter: qui es benedictus & viuis & omnia regis in ſæcula ſæculorum. ℟. *Amen*.]

143 CXLIII.

÷ *Pſalmus*: *Dauid*. ÷ *aduerſùs Goliáth*:

Beda.

Senſus myſticus.

Bellum iſtud Dauidicum *ad deſignandum certamen eſt Domini Chriſti præmiſſum; vt ſicut iſte gloriam* Goliath, *qui* Reuelatus *ſiue* Tranſmigrans *interpretatur*, *ſaxei teli dimicatione proſtrauit*; *ita per petram*, *quod eſt Chriſtus Dominus*, *fortitudo diabolica vinceretur*.

Poſt interfectionem Goliath, *in prima parte Propheta Domino gratias agit*, *peracti belli diſcrimine ſe* [*fuiſſe*] *liberatum*; *deprecans vt citò Domini declaretur aduentus*; *per quem diabolus victus eſt*, *& ſpiritualis Iſrael liberatus*: Benedictus Dominus Deus meus. *Secunda*, *& in nouo & in veteri Teſtamento Propheta ſe Domino pſallere promittit*, *liberatus à peſſimis inimicis*; *qui beatitudinem ſuam in ſæculi iſtius felicitate poſuerunt*; *illos ſolùm beatos eſſe definiens*, *quorum eſt Dominus Deus eorum*: Deus canticum nouum.

Notandum autem quòd interfectione Goliath *memorata*, *quaſi terminus quidam mundanis eſt rebus appoſitus. neq; enim poſt hunc aut aliquid de Eccleſiæ laboribus*, *aut de amaritudine ſæculi*, *aut de tribulatione pœnitentium*, *aut de Antichriſti abominatione narratur*: *ſed reliqui ſeptem* [*Pſalmi*] *in magnum myſterium diuinis præconijs aptati*, *cæleſti gaudio videntur eſſe pleniſſimi*.

Sabbato ad Veſperum.

Euſebius Cæſarienſis. *Gratiarum actio eius qui conſecutus eſt victoriam*.

[S. Athanaſius. *Pſalmus gratiarum actionis*.]

Pſalmus

Pſalmus ad gratias agendas.

Propheta. 1 BENEDICTVS DOMINVS DEVS MEVS, QVI DOCET MANVS MEAS AD PRÆLIVM,
2 ÷ & : dígitos meos ad bellum.
† 3 Miſericórdia mea & refúgium meum,
4 ſuſcéptor meus & liberátor meus;
† 5 protéctor meus, & in ipſo ſperáui:
6 qui ſubdit pópulum meum ſub me.
℣.7. Iob VII. 17. Pſal.VIII.5. Hebr.II.6. † 7 Domine, quid eſt homo quia innotuíſti ei?
8 ÷ aut: filius hóminis, quia réputas eum?
℣.9. Pſal.XXXVIII. 6. † 9 Hómo vanitáti ſímilis factus eſt:
℣.10. Iob VIII.9. XIV.2. Pſa.CI. 12. 10 dies eius ſicut vmbra prætéreunt.
† 11 Domine inclína cælos tuos, & deſcénde:
℣.11. Pſalm.XVII. 10. 12 tange montes, & fumigábunt.
℣.12. Pſal.CIII.32. † 13 Fúlgura coruſcatiónem, & diſſipábis eos:

Pſalmus Dauidi inſpiratus pro pugna, quæ ab ipſo cum Goliath gigante Philiſthæo commiſſa eſt. *PROPHETA.* 1 Benedictione & laude dignus eſt Dominus fortis ille Deus meus: qui docet manus meas artem præliandi; 2 digitoſque meos docet rationem bellandi. 3 Ipſe eſt qui miſeretur mei: & ad quem ſemper ego confugio; 4 qui me à re quauis aduerſà ad ſe confugientem excipit; & qui me à malo liberat; 5 ſuoque me ſcuto protegit: & in quo ego ſperaui: 6 quiq; in hoc ſingulari certamine & populum ipſum meum mihi ſubijcit, dum mihi dat de hoc Philiſthæo victoriam, à cuius conſpectu reliqua gens mea expaueſcit. 7 Domine ecquid eſt homo, quòd ei dederis tam magnam notitiam tui; vt in omnipotentiâ tuâ confiſus, contra opinionem omnium aggrediatur hoc prælium? 8 quidue eſt filius hominis, quòd tanti eum æſtimas, vt per ipſum facias hoc tam grande miraculum? 9 Homo enim vapori & inanitati ipſique nihilo aſſimilatus eſt: 10 & dies vitæ eius, quaſi vmbra quæ citò euaneſcit, pertranſeunt. 11 Inflecte igitur nunc Domine cælos tuos ad terram vſque; ac deſcende in auxilium mei: 12 percute fulminibus hos montes vt deflagrantes fument: 13 fulgura fulgur

emitte

14 emítte ſagíttas tuas, & conturbábis eos.

℣. 15. Pſal. XVII. 15. † 15 Emítte manum tuam de alto:

16 éripe me & líbera me de aquis multis,

17 de manu filiórum alienórum:

† 18 quorum os locútum eſt vanitátem;

19 & dextera eórum, dextera iniquitátis.

℣. 20. Pſal. XXXII. 3. † 20 Deus cánticum nouum cantábo tibi:

21 in pſaltério decachórdo pſallam tibi,

† 22 qui das ſalútem régibus;

℣. 23. & 24. Sic diſtinguitur in cod. Alexandrino & apud Apolinarium. 23 qui redemíſti Dauid ſeruum tuum de gládio malígno.

† 24 Eripe me *& érue me de manu filiórum alienórum:

25 quorum os locútum eſt vanitátem;

26 & déxtera eórum, déxtera iniquitátis:

† 27 quorum filij ſicut nouéllæ plantatiónes, in iuuentúte ſua:

In cod. Vaticano à ℣. 24. ſic diſtinguitur.
Qui redemiſti Dauid ſeruum tuum.
De gladio maligno eripe me: & erue me de manu filiorum alienorum.

---

tuum, & hos diſſipa Philiſthæos: 14 & emitte ſagittas tuas, eoſ-
que conturba. 15 Emitte ex alto cælo manum operationemque
potentiæ tuæ; 16 & exime me & libera me de hoc confluxu hoſti-
lium exercituum, qui quaſi multitudo aquæ terram hanc inundant
& obruunt, 17 & de manu & vi hominum qui à te vero Deo alie-
nos animos habent: 18 quorũ lingua vanè locuta eſt, iactans fruſtra
victoriam, quam non ſunt reportaturi: 19 & quorum dextera, dex-
tera iniuſta eſt, iniuſtè belligerando nobiſcum. 20 O Deus pro hac
victoria quam à te exſpecto, nouum tibi canticũ cantabo; 21 & cum
ſono pſalterij decem cordis conſtantis pſallam tibi: 22 qui es is
qui ſalutem das regibus; 23 quique me ſeruum tuum Dauidem
ernis de gladio peſſimo Goliath. 24 Libera me quæſo & exime me
de manu & poteſtate hominum à cultu tuo alienatorum: 25 quorum
lingua vanè locuta eſt de victorijs ſuis: 26 & quorum dextera
dextera eſt iniuſta iniuſtè nobiſcum pugnando: 27 quorum filij in
ſua iuuentute florent, ſicut nouellæ plantæ conſtabilitæ atque ro-

 filiæ

† 28 filiæ eórum compóſitæ, circumornátæ vt ſi-
militúdo templi.

† 29 promptuaria eórum plena, eructántia ex hoc
in illud:

† 30 oues eórum fœtóſæ, abundántes in egréſſi-
bus ſuis:

31 boues eórum craſſæ:

† 32 non eſt ruína macériæ neque tránſitus;

33 neque clamor in platéis eórum.

† 34 Beátum ∻ dixérunt: populum cui hæc ſunt:

℣. 15. Pſalm. XXXII. 12. 35 beátus populus, cuius Dominus Deus eius.

---

buſtæ; 28 quorum filiæ pulchræ eleganterque compoſitæ & circumquaque ornatæ ſunt ad ſimilitudinem alicuius templi perornati: 29 quorum cellæ penuariæ plenæ ſunt multigeneri annonâ, quam præ redundātia effundunt ex vna cella in aliam: 30 quorum oues permultis fœtibus ſunt fœcundæ, multiplicantes partus ſuos paſſim per ipſorũ vicos & compita, exituſq; viarum: 31 quorum boues pingues ſunt; 32 & in quorum vrbibus non eſt ruina vel ruptura murorum; neq; illac hoſtium tranſitus habetur & excuſſio; 33 neq; luctuoſus clamor auditur in plateis vrbium & in ſuburbanis eorum. 34 Vulgo mundani homines dixerunt felicem atque beatum eſſe eiuſmodi populum, cui talia adſunt temporaria bona: 35 at falluntur, nam ille tantùm felix eſt atque beatus populus; cui Deus ſuus quem colit, eſt Dominus totius mundi conditor atque gubernator: qui populum ſuum ſecretis malis omnibus, cumulatâ bonorum complexione veriſſimè facit eſſe in ſæcula ſempiternâ beatum.

Orationes.

1 DOce nos Domine ſpiritalibus armis, noxialibus culpis reſiſtere: ne vanitati mundanæ ſubiecti, à tui iuris dominatione pellamur. Per.

2 DVx & doctor victoriæ noſtræ Deus, concede nobis tales fieri; vt valeamus reſiſtere & ſuperare omnes aduerſarios noſtros: & mitte manum tuam de

alto

alto ad protegendum nos inter huius ſæculi tempeſtates; vt magnificemus nomen ſanctum tuum, dicentes: Beatus populus, cuius Dominus Deus eius. Per.

Bren.Mozarab. fol.4 8.

De S.Clemente PP.& M.

3 DOmine qui beatiſſimum Clementem Martyrem tuum de malignorum conſilio liberas, éruens illum de aquis multis; & victorem efficiens in paſſionibus vniuerſis: libera nos de manu filiorum alienorũ: vt inſidiantibus inimicis vita noſtra lædenda non páteat: nec illorum procéritas ſæua de ruinæ noſtræ caſibus hilareſcat: ſed gladio verbi tui accincti, & hîc aduerſa ſuperemus intrepidi; & pòſt ad te mereamur peruenire illæſi & beati. ℟. *Amen*. Per miſericordiam tuam Deus noſter: qui es benedictus & viuis & omnia regis in ſæcula ſæculorum. ℟. *Amen*.

---

144 CXLIV.

Laudatio ipſi Dauid.

Beda.

Senſus myſticus.

Quæri poteſt quare titulus hic ſingulariter contineat Laudatio ipſi Dauid; *cùm in omnibus pſalmis* ipſius Dauid, *hoc eſt, Domini Chriſti gloria prædicetur. Sed hic ideo diſtrictior clariorque poſita eſt; quia completis omnibus quibus humana ignorantia fuerat inſtruenda; nunc ad ſola Domini præcipitur vacare præconia. quæ* laudes *propter futuri ſæculi ſabbatum (vt reor) ſeptenario pſalmorum numero ſunt comprehenſæ:* Beati *enim, ait,* qui habitant in domo tua Domine, in ſæculum ſæculi laudabunt te. *Et hic autem pſalmus Hebræi Alphabeti ordinem per verſuum capita cuſtodit. in quo tamen notandum, quia* Nun *littera in Hebræis voluminibus non habetur; ſed à LXX Interpretibus addita, continet hunc verſum:* Fidelis Dominus in omnibus verbis ſuis, & ſanctus in vniuerſis operibus ſuis.

Laudatio *Chriſti, quæ à Propheta eſt; tribus narrationibus explicatur. Prima eſt laudis eius infinita promiſſio:* Exaltabo te Deus meus rex. *Secunda dicit laudationem Domini nouem modis eſſe peragendam:* Generatio & generatio *& reliqua. Tertia parte, quæ in ſecunda de præconio Chriſti breuitèr propoſuit, paulo latiùs*

atque euidentiùs explanat; in fine commonens ab omni carne Dominum debere laudari : Miſerator & miſericors Dominus *&* *reliqua. Prima ergo diuiſio continet prædicti Alphabeti litteras tres: ſecunda, quatuor: tertia, quatuordecim.*

Sabbato ad Veſperum.

Euſebius Cæſarienſis. *Hymnus cum Theologia* [*ideſt, cum doctrina de Deo.*]

Pſalmus ad laudandum Deum.

Propheta.

Aleph.

1 EXALTABO TE DEVS MEVS REX:

℣. 2. 3. Sic diſtinguitur in codice Alexandrino & apud Apollinarium: in cod. Vaticano vnico verſu coniunguntur.

2 & benedícam nómini tuo in ſæculum,

† 3 & in ſæculum ÷ ſæculi:

Beth.

4 per ſingulos dies benedícam tibi:

℣. 5. 6. Sic diſtinguitur in cod. Alexandrino & apud Apollinarium.

5 & laudábo nomen tuum in ſeculum,

† 6 & in ſæculum ÷ ſæculi:

7 Magnus Dominus & laudábilis nimis:

Gimel.

8 & magnitúdinis eius non eſt finis.

Daleth.

† 9 Generátio & generátio laudábit opera tua:

10 & poténtiam tuam pronunciábunt.

He.

† 11 magnificéntiam glóriæ ſanctitatis tuæ loquéntur:

12 & mirabilia tua narrábunt:

Vau.

† 13 & virtútem terribílium tuorum dicent:

Diuina laudatio inſpirata Dauidi. PROPHETA. 1 Excelſum te eſſe prædicabo mi Deus & mi Rex: 2 & laudibus benedicam maieſtati tuæ in ſæculum vſque, 3 & in omnia ſæcula. 4 in omni die benedicam tibi: 5 & maieſtatem tuã laudabo in ſæculũ vſque, 6 & in omnia ſęcula. 7 Magnus eſt Dñus, & valde laudandus: 8 & inperueſtigabilis magnitudinis eius nullus eſt terminus. 9 Omnia ſæcula ætateſq; hominũ laudent opera tua Dñe; 10 & potentiam tuam annuncient. 11 de magnifica gloria & maieſtate ſanctitatis tuæ loquantur; 12 & admirandas res tuas enarrent; 13 & vim fortitudinemque terribilium iudiciorum operumque tuorum crebris ſermo-

& ma-

14 & magnitúdinem tuam narrábunt :

Zain. † 15 memóriam abundántiæ ſuauitátis tuæ eru-
ctábunt :

16 & iuſtítiâ tuâ exſultábunt .

Heth. † 17 Miſérator & miléricors Dominus ,

18 pátiens & múltùm miſéricors .

Theth. † 19 ſuáuis Dominus vniuérſis :

20 & miſeratiónes eius ſuper ómnia ópera eius.

Iod. † 21 Confiteántur tibi Dómine ómnia ópera
tua :

℣. 17. Exod. XXXIV. 6. Num. XIV. 18. Pſ. LXXXV. 15. CII. 8.

22 & Sancti tui benedícant tibi :

Caph. † 23 glóriam regni tui dicent :

24 & poténtiam tuam loquéntur ;

Lamed. † 25 vt notam fáciant filijs hominum poténtiam
tuam ,

26 & glóriam magnificéntiæ regni tui .

Mem. † 27 Regnum tuum , regnum ómnium ſæculó-
rum :

28 & dominátio tua , in omni generatióne &
generatiónem .

---

nibus commemorent ; 14 & magnitudinem tuam quantum poſ-
ſunt , enarrent: 15 multæ benignitatis & ſuauitatis tuæ memoriam
ſermonibus ſuis eructent & expromant : 16 & de iuſtitia tua læti ,
ipſam laudent exſultanter . 17 Dominus clemens eſt ac miſeri-
cors, 18 & mitis & tardus ad puniendum, multumque miſericors .
19 benignus eſt Dominus erga omnes : 20 & miſerationes eius ad
omnia ſe effundunt opera ipſius . 21 Ideo Dñe iure merito debitas
tibi laudes profiteantur omnia opera tua : 22 & Sancti tui ſuis tibi
laudibus benedicant: 23 quàm glorioſum ſit regnum tuum dicant :
24 & de tua omnipotentia loquantur ; 25 vt & ſcite faciant filios
Adam potentiam tuam , 26 & magnificam gloriam regni tui . 27
Regnum tuum Domine , regnum eſt æternum, nullis ſæculis coar-
ctatum : 28 & dominium tuum per omnes generationes, & mundi

fidelis

(Nun.) † 29 ÷ Fidélis Dominus in ómnibus verbis ſuis :
30 ÷ & ſanctus in ómnibus opéribus ſuis :
Samech. † 31 Álleuat Dominus omnes qui córruunt :
℣. 32. Pſal. CXLV. 8. 32 & érigit omnes eliſos .
℣. 33. Pſal. CIII. 27. *Ain.* † 33 Oculi ómnium in te ſperant Dómine :
℣. 14. Pſ. CXXXV. 25. 34 & tu das eſcam illórum in témpore opportúno .
Phe. † 35 Aperis ÷ tu ; manum tuam, & imples omne ánimal benedictióne .
Sade. † 36 Iuſtus Dominus in ómnibus vijs ſuis ;
37 & ſanctus in ómnibus opéribus ſuis .
Coph. † 38 Própe eſt Dominus omnibus inuocántibus eum ,
39 ※ ómnibus inuocántibus eum ; in veritáte .
†
Res. 40 Voluntátem timéntium ſe fáciet :
41 & deprecatiónem eórum exáudiet; & ſaluos fáciet eos .
Sin. † 42 Cuſtódit Dominus omnes diligéntes ſe :

ætates & ſtatus immutabile durat . 29 Fidelis eſt Dominus in ſeruandis verbis ſiue promiſſionum ſiue comminationum ſuarum : 30 & ſanctus & irreprehenſibilis eſt in omnibus operibus ſuis . 31 Dominus ſubleuat & ſuffulcit omnes qui in miſerias corruunt ; 32 eregitque cunctos labefactatos & iacentes in ærumnis . 33 Omnium oculi in te ſperantes reſpiciunt Domine ; 34 tuque das eis eſcam in ſuo tempore opportuno . 35 tu enim aperis manum tuam, & per beneficentiam tuam omne animans reples refectione . 36 Iuſtus eſt Dominus in omnibus vijs,quas tenet in gubernatione totius mundi ; 37 & ſanctus & miſericors eſt in omnis operibus ſuis . 38 Propè adeſt Dominus ad auxiliandum omnibus qui inuocant eum, 39 omnibus , inquam , qui eum inuocant cum veritate & animi ſynceritate, ſic vt verè reſpondeat animus ori . 40 Qui efficiet quicquid ſalutariter voluerint qui ipſum timent : 41 & deprecationem eorum exaudiet; eoſque ſaluabit. 42 Dominus cuſtodit omnes dili-

&

43 & omnes peccatóres diſpérdet.
Thau. † 44 Laudatiónem Domini loquétur os meum.
45 & benedícat omnis caro nómini ſancto eius,
46 in ſæculum & in ſæculum ÷ ſæculi:

---

gentes ipſum: 43 exterminabit autem peccatores. 44 Laudem Domini ſemper loquatur os meum: 45 omniſque homo benedicat nomini ipſius ſancto 46 in ſæculum vſque & omnia ſæcula.

Orationes.

uss. 1 REgnator omnium ſæculorum Domine, qui ſpiritalem cibum omni animæ opportuno miniſtras in tempore; concede nobis te perpetualiter benedicere, tuamque potentiam cum Electis tuis fiducialiter exaltare. Per Dominum noſtrum Ieſum Chriſtum.

2 PRope eſto Domine omnibus inuocantibus te in veritate: imple deuotionem timentium te; & deprecationem eorum exaudi: vt ſalui à te facti diligamus te; & benedicamus nomen ſanctum tuum. Per.

Breu. Morarab. fol. 122. 152. 3 PRope eſto Domine inuocantibus te; ac voluntatem timentium imple: erige quique corruunt; & eliſos ſuſtenta: vt qui præcipites in mortem cadimus; ſóſpites te erigente ſurgamus. ℟. *Amen*. Per miſericordiam tuam Deus noſter: qui es benedictus & viuis & omnia regis in ſæcula ſæculorum. ℟. *Amen*.

fol. 232. 4 DOmine Ieſu Chriſte, vetus Deus veruſque homo; qui non mutaris, ſed es ſanctus in omnibus operibus tuis; incredulitatem à nobis dubiæ mentis auerte; & cor noſtrum gratiæ tuæ muneribus reple: vt tu Deus verus credaris & cognoſcaris; qui ſaluator omnium, miraculis & virtutibus approbaris ℟. *Amen*. Per miſericordiam tuam tuam Deus noſter *&c.*

fol. 322. *De SS. Martyribus.* 5 COnfitentes tibi Domine in omnibus operibus tuis, te benedicent in Sanctis: te quæſumus, vt nos

Marty-

Martyrum tuorum N. N. interceſſione ſanctifices; & perfectione corones. ℟. *Amen*. Per miſericordiam tuam Deus noſter &c.

145 CXLV.

Alleluia. ÷ *Aggæi & Zachariæ*:

Beda.

Memoriam Dominicæ laudis, quam præcedente titulo Latinè poſuerat; nunc ad cumulum eiuſdem laudis, Hebræi Alleluia *voluit augmentare vocabulo*.

Cupiens Propheta laudes Domini ex toto corde cantare; primo ingreſſu dicit in hominibus minimè confidendum; ne aliquid ab eo peteretur tepidè, ſi & alius crederetur poſſe præſtare: Lauda anima mea Dominum. *Secundo, pronunciat totam ſpem in omnipotente Domino reponendam: & cùm ſit iſte Dominus, ex factis ſuis pulcherrimè definitur; vt Gentilitas tam frequenti ratione conuicta, errores ſuos fideli deuotione relinquat:* Beatus cuius Deus Iacob.

Sabbato ad Veſperum.

Euſebius Cæſarienſis. *Hymnus cum Theologia [hoc eſt, cum doctrina de Deo.]*

S. Athanaſius. *Pſalmus laudem denuncians*.

Pſalmus ad laudandum Deum.

Propheta. 1 LAVDA ANIMA MEA DOMINVM.

℣. 2. Pſal. CIII. 33. 2 laudábo Dominum in vita mea:

3 pſallam Deo meo quámdiu fúero.

℣. 4. Pſalm. LXI. 11. CXVII. 8. 9. †4 Nolíte confídere in princípibus, in filijs hóminum, in quibus non eſt ſalus:

ALLELV, Cum iubilo & lætitia laudate, IA Deum. Pſalmus aptus temporibus Aggæi & Zachariæ Prophetarum in reſtauratione Ieruſalem poſt captiuitatem Babyloniam. PROPHETA. 1 Anima mea lauda Dominum. 2 equidem Dominum laudabo in vita mea: 3 & cantabo in honorem Dei mei quandiu ſum. 4 Nolite fiduciam certâ cum ſpe collocate in principibus, & in cæteris omnibus filijs Adam 5. in quibus non eſt facultas atque poteſtas vos

exibit

℣.5.8. Eccl.XII.7. † 5 exíbit ſpíritus eius :
6 & reuertétur in terram ſuam :
7 in illa die períbunt ÷ omnes : cogitatiónes
córum .
† 8 Beátus,cuius Deus Iacòb adiútor eius ;
9 ſpes eius in Domino Deo ipſius :
℣.10. Act.XIV. 14. Apocal.XIV.7. 10 qui fecit cælum & terram , mare & ómnia
quæ in eis ſunt :
† 11 qui cuſtódit veritátem in ſæculum :
℣.12. Pſalm.CII. 6. 12 facit iudícium iniúriam patiéntibus :
13 dat eſcam eſuriéntibus .
℣.14. Pſal.CXVII.7. CVI.14. † 14 Dominus ſoluit compedítos :
15 Dominus illúminat cæcos :
† 16 Dominus érigit eliſos :
17 Dominus díligit iuſtos :
℣.18.19. Deuter.X. 18. Pſal.LXVII. 6. † 18 Dominus cuſtódit áduenas :
19 pupíllum & víduam ſuſcípiet :
20 & vias Peccatórum diſpérdet.

ſaluandi : 5 ſpiritus enim & anima hominis poſt breue tempus ab
eo egredietur ; 6 & homo ipſe quantùm ad ſuum corpus reuertetur
& conuertetur in terram , de qua ab initio formatus eſt : 7 & in
iſto die mortis peribunt & abibunt in fumũ omnes ipſius cogitatio-
nes, conſilia atque propoſita, quæ habuerat in vita ſua. 8 Ille autem
verè felix atq; beatus, cuius adiutor non fuerit homo mortalis, ſed
immortalis Deus Iacobi ; 9 & cuius ſpes fuerit non in homine
fragili , ſed in Domino Deo ſuo : 10 qui potentiâ ſuâ cælum ter-
ramque creauit , & mare & omnia quæ in eis ſunt : 11 qui fideli-
tatem ſeruat in promiſſis in ſempiternum ; 11 qui facit iudicium
ſuſtinentibus iniuriam atque calumniam, eos vindicans ab oppreſ-
ſoribus : 13 & eſurientibus dat eſcam . 14 Dominus ſoluit vinctos
compedibus : 15 Dominus dat lucem cæcis oculis, & ſapientiam
cæcis cordibus . 16 Dominus erigit collapſos : 17 Dominus dili-
git iuſtos : 18 Dominus cuſtodit aduenas & peregrinos ſuorum ſo-
latio deſtitutos ; 19 ipſe pupillum & viduam vi oppreſſos ſub ſuam
excipiet tuitionem : 20 & vias viuendi, conſilia & acta peccatorum

℣. 21. Exod. XV. 18. 21 Regnábit Dominus in ſæcula Deus tuus
Sión,
22 in generatiónem & generatiónem.

---

delebit e terra, 21 In æternum regnabit Dominus Deus ille tuus ô Sion, 22 in omnes, inquam, ætates & ſæcula regnabit.

Orationes.

MSS 1 GLorioſe omnipotens Deus, in quem Beatorum animæ totam ſpei confidentiam ponunt; concede nobis, vt adiutorio tuo inluminati, valeamus te iugiter mente purâ diligere. Per.

2 LAus & iubilatio noſtra Deus, abſolue nos à vinculis peccatorum: vt qui frequenter delinquentes cecidimus; te miſerante pœnitentes erigamur. Per.

Breu. Mozarab. fol. 127. 3 DOmine qui erigis eliſos, & ſoluis compedítos; atque illuminas cæcos: nos quoque erige cùm lapſus inclinant; & ſolue cùm peccata circúmligant; atque illumina cùm nos ignorantiæ caligo circumdat: vt anima noſtra te ſemper laudet; & vita noſtra fideli deuotione ſit humilis: & quia tui muneris eſt quòd ſumus, tibi ſeruiat omne quod viuimus. ℟. *Amen*. Per miſericordiam tuam Deus noſter: qui es benedictus & viuis & omnia regis in ſæcula ſæculorum. ℟. *Amen*.

fol. 152. 4 DOmine qui ſoluis verbi potentiâ compedítos; & [per] madidũ humi collyriũ ſacro ſputámine circúmlitum illuminas cæcos: ſolue rogamus noſtrorum vincula peccaminum; & oppoſitũ nobis diſrumpe interitum: eliſos álleua; & cæcitatem mentium noſtrarum legis tuæ doctrinâ perluſtra: ac ſicut in te iuſtum dirigis; & miſerando ad veniam ſuſcipis; & pupillum viduamque pius protector intendis; itâ noſmet in hac peregrinatione cuſtodias: vt ad æternitatis dulcedinem [poſt] conceſſa crimina intromittas. ℟. *Amen*. Per miſericordiam tuam Deus noſter *&c.*

Alle-

146

CXLVI.

Alleluia.

Beda.

Verba tituli ſui ſubſequens textus exponit: Alleluia *ſiquidem ſignificat,* Laudate Dominum. *Denique quinta Editio, pſalmi huius initium ita poſuit:* Laudate Ia, *ideſt,* Dominum: *quia* Ia *vnum ex decem nominibus Dei intelligitur. Quæ Hieronymus ad Marcellam ſcribens ita commemorat. Primum nomen eſt* El, *id eſt,* Fortis. *Deinde* Elohím & Elohé; *quod vtrumque dicitur* Deus: *vnde geminatum frequenter inuenitur; vt eſt* Deus Deus meus quare me dereliquiſti? &, Deus Deus ad te de luce vigilo; *& his ſimilia. Quartum* Sabaóth; *quod eſt,* Exercituum. *Quintum* Heljón; *quem nos* Excelſum *dicimus. Sextum* Eſér éheie; *quod in Exodo legitur,* QVI EST miſit me. *Septimum* Adonái, *quem nos* Dominum *generaliter appellamus. Octauum* Ia: *quod* Deo *tantùm applicatur; & in* Allelu-ia *extrema ſyllaba ſonat. Nonum tetragrammaton; quod ineffabile nuncupatur. Decimum* Saddái; *id eſt,* Robuſtum & ſufficientem *ad omnia perpetranda.*

Primo modo hortatur Propheta populum deuotum, laudare Dominum; qui humiles erigit, & ſuperborum colla concidit: Laudate Dominum. *Secundo, alacriter Domino dicit eſſe pſallendum; qui ſupplicantibus beneficia profutura concedit; quoniam qui de ſuis viribus præſumunt, ei placere non poſſunt:* [Præcinite Domino in confeſſione.]

Sabbato ad Veſperum.

Euſebius Cæſarienſis. *Hymnus cum Theologia* [*hoc eſt, cum doctrina de Deo.*]

S. Athanaſius. *Pſalmus laudem denuncians.*

Pſalmus hortatorius ad laudandum Deum.

Propheta. ỿ.1. Pſal. XCI. 1.

1 LAVDATE DOMINVM, QVONIAM BONVS EST PSALMVS:

2 Deo noſtro ſit iucúnda ⋇ decóraque: laudátio.

ALLELV Cum iubilo & lætitia laudate, IA Deũ. PROPHETA.
1 Laudate Dñum; quia bonum & iuſtum eſt ei pſallere: 2 ſit autem Deo noſtro iucunda & pulchra, grata atque accepta omnis noſtra

† 3 Ædíficans Ieruſalèm Dominus:
℣. 4. Deuter. XXX. 3. 4 diſperſiónes Iſraélis congregabit.
† 5 qui ſanat contrítos corde:
6 & álligat contritiones eórum.
† 7 qui númerat multitúdinem ſtellárum:
℣. 7. 8. Iſai. XL. 26. 8 & ómnibus eis nómina vocat.
† 9 Magnus Dóminus noſter:
10 & magna, virtus eius:
11 & ſapiéntiæ eius non eſt númerus.
† 12 Suſcípiens manſuétos Dominus:
13 humílians ÷ autem: peccatóres vſque ad terram.
† 14 Præcínite Domino in confeſſione:
15 pſállite Deo noſtro in cíthara:
† 16 qui óperit cælum núbibus:
℣. 17. &c. Pſal. CIII. 13. 14. 17 & parat terræ plúuiam:
† 18 ÷ qui: prodúcit in móntibus fœnum,
19 ÷ & herbam ſeruitúti hóminum:
℣. 20. Pſal. CIII. 27. 28. CXXXV. 25. CXLIV. 15. † 20 qui dat iuméntis eſcam ipſorum,

---

laudatio. 3 Dominus hic noſter reædificaturus eſt Ieruſalem: 4 & diſperſos & expulſos inde Iſraëlitas iterum eſt congregaturus in vnum. 5 ipſe eſt qui ſanat eos qui dolore diſruptum & contuſum habent cor: 6 eorumque confractiones & plagas faſcijs deuincit & circumligat. 7 ipſe eſt qui totam multitudinem ſtellarum in numerato habet; 8 eaſque nominatim vocat, illarum naturas & proprietates diſtinctè cognoſcens. 9 Magnus eſt Dominus noſter: 10 & magna eſt fortitudo eius: 11 & eorum quæ ſuâ ipſe ſapientiâ intelligit & cognoſcit, nullus eſt finitus numerus. 12 Dominus eſt qui ſubleuat manſuetos: 13 & qui elatos peccatores deprimit vſque ad terram. 14 Inchoate igitur cantum in confeſſione laudis in honorem Domini: 15 & cum citharæ ſono canite pſalmos in honorem Dei noſtri: 16 qui cælum cooperit nubibus: 17 & ex illis nubibus apparat & præbet terræ pluuiam: 18 qui exoriri facit in montibus herbam, 19 & olus vt inſeruiat vſui hominum: 20 qui & dat pe-

÷ & :

℣.21. Iob XXXVIII. 41. ℣.22. Pſalm. XXXII. 16.17. Prouerb. XXI.31. Oſee I. 7.

21 ÷ & : pullis coruorum inuocántibus eum.
22 Non in fortitúdine equi voluntátem habebit:
23 nec in tibijs viri beneplácitum erit ei.
24 beneplácitum eſt Domino ſuper timéntes eum,
25 ÷ & in eis : qui ſperant ſuper miſericordiam eius.

---

coribus eſcam ipſorum, 21 & ipſis etiam pullis coruorum neglectis à patre & matre, & per nidum in omnes ſe partes vertentibus, eo quòd non habeant cibos, atque crocitantibus, & ità quodammodo inuocantibus Deum vt nutriantur. 22 Cui Deo voluntas & oblectatio non erit in fortitudine equi: 23 neque in robuſtis viri tibijs placebitur ei. 24 placebitur autem Domino in ijs qui ipſum offendere timent, 25 & in omnibus qui ſperant in miſericorda ipſius, exſpectantes miſerationes eius.

Orationes.

MSS

1 ÆDificator cæleſtis Ieruſalem Deus, qui multitudinem ſtellarum & concludis numero, & nominatim ſingulas vocas; ſana quæſumus contritos corde, & diſperſos cóngrega: atque nos innumerabili ſapientia tua locupléta. Per.

Breu. Moſarab. fol. 128. 152.

2 DEus qui ſanas contritos corde; plagæ noſtræ medélam impende: & qui ſtellarum numeras multitudinem; nos ad vitam prædeſtinatis adiunge: vt beneplacitum tibi ſit in nobis; & in ſalute nos æternâ iubeas exaltari. ℟. *Amen.* Per miſericordiam tuam Deus noſter: qui es benedictus & viuis & omnia regis in ſæcula ſæculorum. ℟. *Amen.*

147 CXLVII.

Alleluia.

Beda.

Ad conſuetum quidem Alleluia *reuertimur: ſed hoc nullatenus repetere faſtidimus: cuius verbi tantus honor eſt; vt cùm ſit in Hebræa lingua reconditum; nullo tamen conſtat alieno ſermone translatum: ſed quicquid eſt deditum Diuinitati, dignitatem huius nominis pia deuotione veneratur.*

Senſus myſticus. *Primo capite Propheta Ieruſalem, id eſt, ſupernam alloquitur ciuitatem; vt ſecura iam reddita in ciuibus ſuis, Dominum iugi debeat exſultatione laudare:* Lauda Ieruſalem Dominum. *Secundo, myſticis allocutionibus latiùs enumerat quanta populo ſuo pius miſerator indulſerit:* Qui emittit eloquium ſuum. *Pſalmi iſti laudationis Dauid ita diſpoſiti ſunt; vt priùs de præceptis diuini præconij: pòſt de mundi peruerſitate fugienda loquantur: tertio de congregatione Eccleſiæ diceretur: quarto, qui nunc finitus eſt, collectæ Ieruſalem præcipit laudes Domini celebrare: quæ de mundi iſtius diuerſis periculis liberata, in æterna requie noſcitur*

Sabbato ad Veſperum. *eſſe conſtituta. Quapropter choro illi ſanctiſſimo & de mundi partibus aggregato, trina ſubnectit exſultatione gaudendum: vt in opere ſanctiſſimo, Trinitatis gratia vbique fulgeret.*

Euſebius Cæſarienſis. *Hymnus cum Theologia, [hoc eſt, cum doctrina de Deo.]*

S. Athanaſius. *Pſalmus laudem denuncians.*

Pſalmus hortatorius ad laudandum Deum;

Propheta. 1 LAVDA IERVSALEM DOMINVM;
2 lauda Deum tuum Sión:
† 3 quoniam confortáuit ſeras portárum tuárum;
4 benedíxit filijs tuis in te:

ALLELV Cum iubilo & lætitia laudate, IA Deum. PROPHETA. 1 Collauda Dominum ò Ieruſalem; 2 lauda Deum tuum ò Sion: 3 quia ipſe roborauit vectes portarum in mœnibus tuis ne hoſtis poſſit irrumpere: 4 & ciuibus tuis qui intra te ſunt benedi-

qui

† 5 qui póſuit fines tuos pacem :
6 ÷ & : ádipe fruménti ſatiat te :
† 7 qui emíttit eloquium ſuum terræ ;
8 velociter currit ſermo eius :
† 9 qui dat niuem ſicut lánam ;
10 nébulam ſicut cínerem ſpargit ;
† 11 mittit cryſtállum ſuam ſicut buccéllas .
12 ante fáciem frígoris eius quis ſuſtinébit ?
† 13 emíttet verbum ſuum, & liquefaciet ea :
14 flabit ſpíritus eius,& fluent aquæ .
† 15 qui annunciat verbum ſuum Iacób ;
16 iuſtítias & iudícia ſua, Iſraél .
† 17 non fecit táliter omni natióni :
18 & iudícia ſua non manifeſtáuit ÷ eis :
Alleluia .

---

xit: 5 qui ditionis tuæ terminos effecit pacatos·6 & medullâ & flore optimi tritici te ſaturat: 7 qui emittit iuſſum ſuum in terrã; 8 & ſtatim vſq;ad celeritatẽ currit & adimpletur iuſſum eius: 9 qui ex vno aquæ elemento modò dat niuem quaſi lanæ flocculos decidentem ; 10 modò nebulam & pruinam ſpargit quaſi diffuſum cinerem; 11 & modò proijcit glaciem ſuam induratam quaſi fruſta panis. 12 porrò autem ad præſentiã frigoris illius glaciei quis diù poſſet ſubſiſtere ? 13 ipſe tamẽ Deus rurſum dabit iuſſum ſuũ;& liquefaciet ea,niuem, pruinas & omnia congelata: 14 nam eiuſdẽ Dei ventus calidus ſpirabit ; & fluent aquæ quæ priùs concretæ erant & congelatæ . 15 qui ſpeciatim annunciat verbũ legis ſuæ Iacobo: 16 & iuſtitiæ præcepta & iura ſua eidem Iſraëli annunciat. 17 nec enim egit ad hunc modũ cum vlla alia gente : 18 neque iura ſua diuina Gentibus alijs voce vel ſcripturâ declarauit vnquam. *ALLELV laudate,IA Deum.*

Orationes .

MSS. 1 CONforta Domine portas Eccleſiæ tuæ ; & pone terminos eius pacem : eique ádipem ſpiritalis tritici dignanter áttribue . Per .

Domine

Breu. Mozarab. fol. 152.

2 DOmine qui poſuiſti Ieruſalem terminum pacis ; credenti populo pacis tuæ tribue plenitudinem : ipſa nos immortalitate regat; ipſa in æterna vitâ poſſideat. ſatiaturus itaque nos Domine ex adipe frumenti ; tribue, vt cum hoc quod nunc cernimus in ænigmate, in omni te perfruamur perſpicuâ veritate. ℞. *Amen.* Per miſericordiam tuam Deus noſter: qui es benedictus & viuis & omnia regis in ſæcula ſæculorum. ℞. *Amen.*

Comment. huius Pſalm. tom. 7. S. Hieronymi.

Oſee VII. 4. 6. ſec. LXX.

3 ORamus te Domine vt noſtra duritia molleſcat; & noſtra peccata purgentur : vt efficiamur quaſi ignis ; vt & frigus diaboli quodcunque eſt in cordibus noſtris, expellatur ; & caleamus Spiritu Sancto : eſt quippè & malus calor: *Omnes adulterantes, quaſi clibanus corda eorum* : ſed ille calor calore Spiritus Sancti expellitur. Cui ſit gloria in ſæcula ſæculorum. *Amen.*

---

148 CXLVIII.

Alleluia.

Beda.

Propheta per paucarum commemorationem, omnes creaturas ad Domini laudes hortatur; rationales & intellectuales, per ſe; intellectu autem vel ſenſu carentes, per illas vtiq; quæ opera Domini ſapientiſſima conſideratione collaudant. Prima parte cæleſtia hortatur ad laudes : Laudate Dominum de cælis. *Secunda, allegoricis alluſionibus terrena commonet, vt Dominum deuota mente concelebrent; vnam cauſam probabilem vtriſque ſubiungens; quia dignum eſt vt creatura ſuum laudet Authorem* : Laudate Dominum de terra.

Quotidie ad Matutinum.

Euſebius Cæſarienſis. *Hymnus cum Theologia,* [*hoc eſt, cum doctrina de Deo.*]

S. Athanaſius. *Pſalmus laudem denuncians.*

LAVDES.

Propheta.

1 LAVDATE DOMINVM DE CÆLIS:
2 laudáte eum in excélſis :

ALLELV Cum lætitia & iubilo laudate, I 4 Deum. PROPHETA. 1 E cælo laudate Dominum ò cælites : 2 laudate eum ò ſuperi

laudate

℣.3.4. Pſa.CII.20.21.

† 3 laudáte eum omnes Angeli eius ;
4 laudáte eum omnes virtútes eius ;
† 5 laudáte eum ſol & luna ;
6 laudáte eum omnes ſtellæ ÷ & : lumen ;

℣.7.8. Geneſ.I.7. Daniel.III.59.60.

† 7 laudáte eum cæli cælórum ,
8 & aquæ omnes quæ ſuper cælos ſunt .
9 laudent nomen Domini :

℣.10. Geneſ. I. 1.6. Pſal.XXXII. 9. Iudith. XVI. 17.

† 10 quia ÷ ipſe dixit, & facta ſunt :
11 ipſe mandáuit, & creáta ſunt :

℣.12. Pſal.CXVIII. 89. Ieiem. XXXI.35.36.

† 12 ſtátuit ea in æternum ,
13 & in ſæculum ÷ ſæculi :
14 præceptum póſuit,& non præteribit .
† 15 Laudáte Dominum de terra;
16 dracónes,& omnes abyſſi ;
† 17 ignis, grando,nix, glácies,ſpiritus procellárum ,
18 quæ fáciunt verbum eius ;

---

qui eſtis in excelſis: 3 laudate eum omnes Angeli eius: 4 laudate eum omnes exercitus cæleſtium ſpirituum eius: 5 tacitis vocibus prædicate noſtris oculis ac mentibus laudem eius ſol & luna: 6 prædicate nobis laudem eius ſtellæ omnes luminoſæ,& quoduis aliud in fulgoribus ac meteoris lumen: 7 prædicate nobis laudem eius ò cæli ſupremi , qui cælos inferiores ambitu veſtro concluditis: 8 & aquæ omnes quæ ſupra orbes eſtis cæli ſtellati. 9 hæc omnia prædicent nobis diuinum numen maieſtatemque Domini : 10 nam ipſe iuſſit ; & ſolo ipſius iuſſu facta ſunt omnia : 11 & ipſe mandauit ; & ſolâ ipſius voluntate ſine labore externóq; adminiculo creata ſunt vniuerſa. 12 qui & ea conſtituit vt in æternum permaneant , 13 & in omnia ſæcula: 14 & de ipſorum omnium naturâ motu ac ſtatu præceptum dedit: quod & numquam præteribit, ſed ſemper implebitur . 15 Non cæleſtia modò , verùm etiam terreſtria è terrâ prædicate nobis laudem Domini : 16 & ex aquis vos dracones marini, & maria omnia altiſſima ac profundiſſima ; 17 ignis fulgurum fulminumque , & grando,& nix & glacies,& ventus quoq; procelloſus,18 quæ facitis

† 19 montes & omnes colles,
20 ligna frúctifera & omnes cedri;
† 21 béſtiæ & vniuérſa pécora,
22 ſerpéntes,& vólucres pennátæ.
† 23 Reges terrę & omnes pópuli,
24 principes & omnes iúdices terrę,
† 25 iúuenes & vírgines,
26 ſenes cum iunióribus,
27 láudent nomen Domini;
28 quia exaltátum eſt nomen eius ſolíus.
† 29 Confèſſio eius ſuper cęlum & terram:
30 & exaltáuit cornu pópuli ſui.
† 31 Hymnus ómnibus Sanctis eius,
32 filijs Iſraël, populo appropinquánti ſibi.
Alleluia.

---

iuſſum eius; 19 montes & omnes colles, 20 arbores fructiferæ, & vniuerſæ cedri; 21 feræ & vniuerſa iumenta, 22 animantia quæ ſerpitis, ac pennigeræ aues quæ volitatis. 23 Reges terræ & omnes populi, 24 principes & vniuerſi iudices terræ, 25 iuuenes cœlibes ac virgines, 26 ſenes pariter & adoleſcentiores ac pueri; 27 hi omnes quantum poſſunt glorioſè laudent diuinum numen maieſtatemque Domini. 28 quia ipſius ſolius nomen ſuper omnia creata eſt eleuatum, & cuncta ſuperat. 29 Sit & confeſſio laudum eius in cælo & terra, in cælicolis atque terrigenis, 30 ob eam etiam cauſam quòd & ipſe exaltauerit robur & vires populi ſui. 31 Itaq; perpetuus meritò hymnus & laus Dei ſemper adſit omnibus ſeruis eius piè ſanctèque viuentibus, 32 ac filijs Iſraëlis, toti nempe populo, qui religioſo cultu adhæret ipſi Deo. *ALLELV Cum lætitia & iubilo laudate, IA Deum.*

Orationes.

*al. ſediũ.
*al. præcepiſti cuſtodire, te adiuuãte à nobis ſeruentur.

1 EXcelſarum* ædium ſuperéminens & excelſa poteſtas Deus; concede famulis tuis; vt ſicut cuncta quæ cernimus, te iubente creata ſunt; ita *quæ pręcipis, te cuſtode ſeruentur. Per.

Laudant

Breu. Mozarab. fol. 223. 345.

Ad Veſperum.

2 LAudant te Domine omnes Angeli tui; dum à te ſe creatos agnoſcunt; & cunctam creaturam cęleſtem atque terrenam te opifice ſubsiſtere ac diſponi non ambigunt. Dona ergo mentibus noſtris, in omnibus operibus tuis tibi gloriam dare; & te ſolem iuſtitiæ, perpetuo nobis fulgóre clareſcere lumen: quatenus nocturnas tenebras tuâ ſemper valeamus inluminatione vitare: ℟. *Amen*. Per miſericordiam tuam Deus noſter: qui es benedictus & viuis & omnia regis in ſæcula ſæculorum. ℟. *Amen*.

fol. 331.

3 TE in excelſis Domine laudent omnes Angeli ac Virtutes: tibi de terra dei laudem omne quod à te authore ſumit originem: & qui supernorum conlaudaris officijs; terreſtrium ſemper delecteris obſequijs. ℟. *Amen*. Per miſericordiam tuam Deus noſter *&c.*

Benedictio.

Commentar. huius Pſalm. tom. 7. S. Hieronymi.

4 CHriſtus Dominus nos dignetur tradere in regnum Deo Patri; & conformes efficere claritati corporis ſui: vt iam non ei locali & tranſitorio cantu, ſed perpetuo & immobili cęleſtis ſtationis hymno, iugi modulatione canamus. Quia ipſi eſt cum ęterno Patre & Spiritu Sancto honor & gloria in ſęcula ſęculorum. *Amen.*

---

149 CXLIX.

Alleluia.

Beda.

Senſus myſticus.

* *Pſalm. CIV.*

*Hoc nomen in vſu habere omnimodis commonemur: quando & Nouo Veterique Teſtamento decenter aptatur: Veteri, vbi * Aegypti miracula & maris Rubri beneficia deſcribuntur; Nouo, in præſenti pſalmo, quo* canticum nouum Domino cantare *iubemur.*

Prima poſitione Propheta canticum nouum Chriſto Domino diuerſis modis dicit eſſe cantandum; qui de toto orbe terrarum vniuerſalem Ieruſalem ſua pietate conſtruxit: Cantate Domino canticum nouum *& reliqua. Secunda, gaudia Sanctorum virtuteſque*

que deſcribens, vindictam peccantium, gloriam dicit eſſe iuſtorum: Exſultabunt Sancti in gloria.

In præcedente pſalmo ad præconia Domini omnes hortatus eſt creaturas: hic autem diſtinctiùs propriùſque ſignificauit, Iſraël nouum cánticum debere cantare, & de proprio Domino lætum fieri; qui eum fecit de Gentium multitudine congregari. Commemoratur & poteſtas, quæ Sanctis eſt in illa iudicatione tribuenda; vt virtus Domini in eorum gloria poſſit agnoſci.

Quotidie ad Matutinum.

Euſebius Cæſarienſis. *Hymnus cum prophetia*, [*al. cum Theologia*.]

S. Athanaſius. *Pſalmus hortatorius cum cantico.*

LAVDES.

Propheta. v. 1. Pſal. XXXII. 3. XCV. 1. XCVII. 1.

1 CANTATE DOMINO CANTICVM NOVVM.
2 Laus eius in eccléſia Sanctórum;
† 3 lętétur Iſraël in eo qui fecit eum.;
4 ÷ &: filij Siòn exſúltent in Rege ſuo;
† 5 laudent nomen eius in choro;
6 in tympano & pſaltério pſallant ei:
† 7 quia beneplácitum eſt Dómino in pópulo ſuo;
8 ÷ &: exaltábit manſuétos in ſalútem.
† 9 Exſultábunt Sancti in glória:
10 lętabúntur in cubílibus ſuis.
† 11 exaltatiónes Dei in gútture eórum,

ALLELV Cum lætitia & iubilo laudate-IA Deum. PROPHETA. 1 Nouum in honorem Dñi cantate canticum. 2 Sit eius perpetua laus in congregatione piè ſanctèque viuentium: 3 lætetur Iſraëliticus populus in Deo factore ſuo; 4 & filij & ciues Sionis exſultent de Domino rege ſuo; 5 laudentque cum in cœtu canentium ad tibiam; 6 tympano & citharâ canten ei: 7 quia complacet ſibi Dominus in populo ſuo; eique bene vult beneficentiâ ſuâ; 8 & quia exaltabit ac glorificabit manſuetos & humiles in æterna ſalute. 9 Tunc exſultanter gloriabuntur Sancti in gloria æterna: 10 & exſultabunt lætitiâ in quietis manſionibus ſuis: 11 hymni & laudes, quibus excelſum eſſe Deum prædicatur, erunt in gutture ipſorum; & gla-

12 & gládij ancípites in mánibus eórum ,
† 13 ad faciéndam vindíɛ̃tam in natiónibus ,
14 increpatiónes in pópulis ;
† 15 ad alligándos reges eórum in compédibus ,
℣.16. Iſai.XLV.14. 16 & nóbiles eórum in mánicis férreis ;
† 17 vt fáciant in eis iudícium conſcríptum .
18 Glória ∸ hęc : eſt ómnibus Sanɛ̃tis eius .
Allelúia .

---

12 & gladij ex vtraq; parte acuti erunt in manibus ipſorum, 13 vt faciant vindictam in gentibus Dei inimicis, 14 & caſtigationes meritas in populis illi rebellibus ; 15 vt alligent compedibus reges illorũ, 16 & nobiles & inclytos eorum ferreis vinculis manuum deuinciant; 17 vt nimirum tamquam aſſeſſores Iudicis ſupremi faciant in illis iudicium à Deo præſcriptum, & ſcriptum in diuinis ſcripturis; quando ſcilicet Dominus veniet cum Sanctis millibus ſuis , vt faciat iudicium aduersùs omnes, & redarguat omnes impios de factis omnibus quæ impiè patrarunt , deque omnibus duris quæ locuti ſunt aduersùs eum impij peccatores . 18 Hæc planè gloria atque decor eſt omnium Sanctorum Dei . *ALLELV Cum lætitia & iubilo laudate , IA Deum .*

Orationes .

1 AVthor totius bonitatis Deus ; qui omnem manſuetudinem te humiliter confitentem exaltas ; pręſta vt ſicut Sanctos exſultare facis in gloria; ita pręſentem Eccleſiam cuſtodire digneris ab huius ſæculi delectationibus impollutam . Per .

Breu. Mozarab. fol. 54. 67. 70. 2 TIbi Domine in Eccleſia Sanctorum cantamus ; tibique gratiam præconamus: tribue nobis laudes tuas prómere ; in quo coæternum nos credimus præmium obtinére . ℟. *Amen* . Per miſericordiam tuam Deus noſter : qui es benedictus & viuis & omnia regis in ſæcula ſeculorum . ℟. *Amen* .

fol. 64. *Ad Matutinum .* 3 DEcantet tibi Eccleſia tua Domine nouum canticum in choro fideliter ; teque crebrâ meditatione in

ne in tympanis cóncinat confidenter. Tu itaque clemens tribue,vt ſic tibi beneplaceat in populis; quemadmodum glorioſè iocundaris in Angelis: & quomodo te in matutinis diuerſitas redemptorũ concelebrat; ſic tibi in lumine placitum famulatum ſui officij repręſentet. Da igitur populo tuo omnipotens Deus tibi áffatim complacére; laudemque tuam plenâ ſanctitate proferre. ſicqúe nos facias huius diei momenta tranſcurrere;ne greſſus ad te properantium aduerſarius ſuus valeat in cõpede prępedíre: vt quos mercatus es ſanguine, ſaluaſtique per crucem, & ſubleuaſti per fidem; reſuſcites in virtute, & ad cęlum próuehas inenarrabili maieſtate. quique te nunc mœſto lumine ſuſpectant e terris, & gemebundis cordibus proſequuntur ab imis; dexterâ tuâ adtrahantur in ſupernis: & glorię amicti ſtolis, te in hymno nouo glorificent perenni iocunditate cum Sanctis. [℟. *Amen*. Per miſericordiam tuam Deus noſter &c.]

fol.107. *De Sanctis.*

4 LAus tua Domine in Eccleſijs Sanctorum pérſonet; & fidelium pectora in te ſemper exſultent: merito Sanctorum lætentur in gaudio fideles populi: quique verò laudem in tuo honore depromimus; cum Sanctis tuis omnibus promiſſa gaudia impetremus. ℟. *Amen.* Per miſericordiam tuam Deus noſter &c.

fol.135. *De S. Sebaſtiano M.*

5 EXſultationes tuæ Domine in faucibus famuli tui Sebaſtiani martyris; dum in te gloriatur, in te quoque lætatur: vt qui pro Domino mirificus éxſtitit triumphator; pro ſeruis exſiſtat magnificus interceſſor. ℟. *Amen.* Per miſericordiam tuam Deus noſter &c.

fol.135. *Item de S. Sebaſtiano.*

6 CHaritas inclyta, ſpes certa, fides integra, Domine Deus noſter præſta; vt dum tibi nouum canticum decantamus; veteris malitiæ à fermento purgemur: vt dum in tua laude gloriamur; peccatorum noſtrorum onere non premamur: atque ita ſuffragantibus ſanctis tuis Sebaſtiano & eius comitibus martyribus; potentiam tuam pio concinamus affectu; vt clementiæ

tuæ

tuæ aſſiduum mereamur adipiſci præſidium. ℟. *Amen.* Per miſericordiam tuam Deus noſter *&c.*

---

150 CL.

※ *Alleluia:*

Beda.

Admonetur ciuitas Dei, vt de mundi ambitu congregata, Domino laudes & ore decantet & animo. Pſalmus iſte leuatus ad illam concordem Sanctorum omnium vnitatem, diuiſionem habere non debuit; quia finem totius operis perduxit ad virtutem inſeparabilis Trinitatis. Intentio verò eius ipſa eſt, vt Dominus de Sanctorum congregatione laudetur: Laudate Dominum iu Sanctis eius.

Quotidie ad Matutinum.

Euſebius Cæſarienſis. *Generalis adhortatio ad hymnum.* [al. *Adhortatio ad generalem hymnum.* al. *Adhortatio ad hymnum cum Theologia.*]

S. Athanaſius. *Pſalmus laudem denuncians.* [item,] *gloriationis in Domino.*]

LAVDES.

Propheta.

1 LAVDATE DOMINVM IN SANCTIS EIVS;

2 laudáte eum in firmaménto virtútis eius;

† 3 laudáte eum in virtútibus eius:

4 laudáte eum ſecúndùm multitúdinem magnitúdinis eius.

† 5 Laudáte eum in ſono tubæ:

6 laudáte eum in pſaltério & cithara:

ALLELV Cum lætitia & iubilo laudate, IA Deum. PROPHETA. 1 Laudate Dominum vos cælites qui eſtis in iſtis locis ſanctis ipſius: 2 laudate eum ò ſuperi, qui eſtis in firmamento cæli ſtellati, in quo relucet potentia eiuſdem Dei. 3 laudate eum ob potentias & fortiſſima facta ipſius: 4 laudate eum pro viribus veſtris prout docet multitudinem illam & immenſitatē magnitudinis eius. 5 Laudate eum & vos terrigenæ clangore tubæ corneæ: 6 lauda-

† 7 laudáte eum in tympano & choro:
8 laudáte eum in chordis & órgano:
† 9 laudáte eum in cymbalis ∸ bénè: ſonántibus:
10 laudáte eum in cymbalis iubilatiónis.
11 Omnis ſpíritus laudet Dóminum.
Alleluia.

---

te cum ſono nabli & citharæ: 7 laudate eum ſono tympani & chori [tibiæ vel fiſtulæ]: 8 laudate cum pulſatione fidium & organi: 9 laudate eum cymbalis bene ſonantibus: 10 laudate eum cymbalis reſonantibus ac iubilantibus. 11 Omnis denique ſpiratio ac reſpiratio, & quidquid ſpirat & reſpirat laudet Dominum. *ALLELV Cum iubilo & lætitia laudate, IA Deum, omnis entitatis & eſſentiæ fontem.*

Orationes.

*al. nunc flatibus, nunc fidibus, al. nunc fidelibus præceptis iubes exerceri.

1 HArmoniæ noſtræ ſuauíſſimum melos, Deus, qui noſtri pectoris modulámina *nunc flatibus, nunc fletibus præcipis exercéri; præſta vt dum illa ſpiritali affectu concinimus; perpetualibus choris inſerti, te cum Sanctis omnibus conlaudemus. Per Dominum noſtrum Ieſum Chriſtum Filium tuum: qui tecum viuit & regnat Deus in vnitate Spiritûs Sancti per omnia ſæcula ſæculorum. *Amen.*

Brev. Mozarab fol. 107.

2 DEus, qui ineffabilibus Angelorum ſtudijs celebrandus, humanis etiam cultibus delectaris: non quòd noſtri in aliquo indigeas; ſed vt locum in nobis exercendæ bonitatis inuenias; qui vſum tuæ laudis fructum vis eſſe laudationis: exaudi preces noſtras; & præſta vt ſit tuba tua, fidei noſtræ clara confeſſio; ſint cymbala tua, labia noſtra, & cónſona interioris atq; exterioris officia; ſint citharæ tuæ, animæ noſtræ: ac miſericordiæ tuæ laudem largatâ modulatione permúlceant. ℟. *Amen.* Per miſericordiam tuam Deus noſter: qui es benedictus & viuis & omnia regis in ſæcula ſæculorum. ℟. *Amen.*

Quan-

Ibid.

3 QVantàm tibi Domine creatura tua offerat laudem? numquid humanis laudibus aliquid próficis, aut eges quidpiam, vt terrenorum laudibus delecteris? qui tam laudabilis laudabiliter conlaudaris in Sanctis; tantiſque acclamaris præconijs *legis? Sed ideo partem laudis delectaris accipere; quia plenam laudationem etiam * laudatoribus noſtris conferre. Da ergo Domine dignum in nobis quòd dignè conlauderis à nobis. te Potentatus cæleſtis militiæ indeſinenter conlaudet: & magnitudinem tuam confeſſionis magnitudo concelebret. te in tubis præconia iubilent Prophetarum; [&] pſalmorũ cantica, citharæq; depró nat dulcedo. te in tympanis pérſonet perfectio ſanctitatis: teque virginum vaſa ſacra circúmdent in thronis. te omnium corda crebrâ meditatione permúlceant: & in *ſpecialibus organis dulci fragóre perſtrídant. vt cuncta creatura tua in cymbalis labiorum fide tinniens, iugi motu clámitet: teque omnis ſpiritus debitâ laudatione perſultet: & in te omnis creatura redempta, beatitudine perfectâ tripudiet. [℟. *Amen*. Per miſericordiam tuam Deus noſter *&c.*]

* *for.* ab eis.
* *for.* laudationibus noſtris confers.
* *for.* ſpiritualibus.

Benedictio.

[CHriſtus Dominus] nobis præſtare dignetur, vt in hoc ſæculo factores legis effecti, in huius vitæ agóne probati, & fideles inuenti; ſpiritualibus ditati fructibus, his mereamur adiungi concinentibus. Ipſi gloria & imperium cum æterno Patre & Spiritu Sancto, & in cuncta ſæcula ſæculorum. *Amen.*

Comment. huius Pſalm. tom. 7. S. Hieronymi.

EXPLICIVNT PSALMI DAVID.
Habent Verſus quinque millia.*
DEO GRATIAS.
AMEN.

* Ita cod. Vat. 4336. alij codd. eumdem numerum habent hac nota V̄.

151 CLI.

Cod Oratorij B. VI.

Hic Pſalmus propriè ſcriptus Dauid, & extra numerum: cùm pugnauit cum Goliath. Hic Pſalmus in Hebræis codicibus non habetur; ſed ne à LXX. quidem Interpretibus additus eſt: & idcirco repudiandus.

Codd Orat. B. VI. & Vatic. 14.

PVſillus eram inter fratres meos;
& adoleſcentior in domo patris mei:
paſcebam oues patris mei.
† Manus meæ fecerunt organum:
& digiti mei aptauerunt pſalterium.
† Et quis adnunciauit Domino meo?
Ipſe, Dominus ipſe omnium *exaudiuit.
† Ipſe miſit Angelum ſuum;
& tulit me de ouibus patris mei:
& vnxit me *in miſericordia vnctionis ſuæ.
† Fratres mei boni & magni:
& non fuit beneplacitum in eis Domino.
† Exiui obuiam alienigenæ:
& maledixit me in ſimulacris ſuis.
† Ego autem euaginato ab eo ipſius gladio;
amputaui caput eius, & abſtuli opprobrium à filijs
Iſrael.

* *Codex Vat.* exauditor.

* *Codex Vat.* vnctione miſericordiæ ſuæ.

Ex Pſalmis III. L. & LVI. coniunctis in principio Matutini ritu veteri ſecundùm regulam S. Iſidori Epiſcopi Hiſpalenſis.

Adhortatio.

Breu. Mozarab. fol. 19.

VErbum ante ſæcula ineffabiliter Patris ore prolatum; & in fine temporum hominem pro nobis ex virgine ortum, humili prece poſcamus: vt inuocationem noſtram de monte ſancto ſuo placatus exaudiat; eiuſque benedictio pectora credentium repleat: at ſicut incerta ſecretorum ſapientiæ manifeſtans, ad ſe agnoſcendum corda excitat noſtra; ita Catholicam plebem alarum ſuarum protectione defendat: eiſque cùm Iudex venerit, exiſtat placabilis; pro quibus redimendis in carne apparuit humilis. ℟. *Amen.* Per

miſericordiam ipſius Dei noſtri: qui eſt benedictus & viuit & omnia regit in ſæcula ſæculorum. ℟. *Amen*.

Orationes.

fol. 8. 1 CLementiſſime Domine, qui es animarum perpetua ſalus, & valida debilium virtus; libera nos de viris ſanguinum; & à telis hoſtium defende clypeo tuo: mitte nobis de cælis inuictum auxilium; & conculcantes nos rédige in opprobrium: quatenus ad officium matutinum liberi conſurgamus; & vota noſtra tuo ſancto nomini fideliter impendamus. ℟. *Amen*. Per miſericordiam tuam Deus noſter: qui es benedictus & viuis & omnia regis in ſæcula ſæculorum. ℟. *Amen*.

fol. 66. 155. 2 OMnipotens Domine, cui in cæleſtibus ritè offertur ſummâ ab Angelis gloria; tribue vt in te ſit gloriatio noſtra; peruenìatque ad te humilis confeſſio populorum: & de quibus te, peccando offendimus, ad fructum indulgentiæ te propitio redeamus: vt miſerando errata ignoſcas; & ad promerendum te inclytâ virtute ſubuenias. ℟. *Amen*. Per miſericordiam tuam Deus noſter &c.

fol. 58. 254. 3 DIſcute à nobis Vnigenite ingeniti Patris ſomnum corporis; & clemens placatus noſtris parce piaculis: vt in te redemptorum copia pijs frequentetur vigilijs; tuiſque habeatur digna obtutibus ſacris: & quod nunc ſerit ignobilis carnis fragilitas; diuinitatis tuæ dono ſurgat in gloria. Tu igitur Domine cunctis in te confitentibus iuuamen largum impende: & ad ſupernam patríam alarum tuarum obumbratione nos attrahe. ℟. *Amen*. Per miſericordiam tuam Deus noſter &c.

fol. 63. 118. 202. 4 DOmine Deus, apud quem confitentes medelam ſalutis inueniunt; dele piaculorum vulnera de cordibus hominum; & oſtende ſuper nos clementiæ tuæ clariſſimum vultum; tuumque clamoribus ſupplicum inclina ſanctum auditum. effunde mentibus noſtris tuæ gratiæ donum; & concede poſtulantibus remedium quæſitum: ac qui ad impendendum debitum noſtræ ſeruitutis conſurgimus; effunde benedictionis & ſalutis abundantiam ſuper populum tuum: ac dele miſericors ſcelus contractum; & fac nos eſſe liberos à reatu facinorum: audi gemitus pœnitentium; largire indulgentiæ fructum; & clamoribus pulſantium fidelium concede ſingulis ſuffragium poſtulatum. ℟. *Amen*. Per miſericordiam tuam Deus noſter &c.

fol. 68. 5 DOmine Deus, cui ad impendendum debitum noſtræ ſeruitutis conſurgimus; effunde benedictionis & ſalutis abundantiam ſuper populum tuum: dele miſericors ſcelus contractum, & fac nos eſſe liberos à reatu facinorum. audi gemitus pœnitentium; & largire indulgentiæ fructum: & clamoribus pulſatus fidelium concede ſingulis remedium poſtulatum. ℟. *Amen*. Per miſericordiam tuam Deus noſter &c.

fol.69.177.

6 SVſceptor noſter Domine exalta caput noſtrum in gloria, & locupléta nos in tua miſericordia: laua intima cordis noſtri ab iniuſtitiá; & à peccati inquinamentis purifica: mitte de cęlo; & erue nos à conculcantis opprobrio: vt álacres ad hoc tuum recurramus altarium; & matutinum ſacrificium tibi offeramus in templo. ℟. *Amen*. Per miſericordiam tuam Deus noſter *&c.*

fol.71.372.

7 AD te Domine clamorem noſtræ vocis emittimus; tibique vt nos de monte ſancto tuo exaudias ſupplicamus: & quia tu noſti ſubiectionis noſtræ *infirmam virtutem; nos dexterâ tuâ corrobora: dele mala nocentia; & ad ſequendum te corda excita noſtra: nam quia ſaluari per ſe non confidit humana fragilitas; eripiat animas noſtras emiſſa de cælo miſericordia tua. ℟. *Amen*. Per miſericordiam tuam Deus noſter *&c.*

* *al.* infirma, virtute nos dexteræ tuæ.

al.1e.

8 DIſcute à nobis Vnigenite ingeniti Patris ſomnum corporis; & clemens placatus noſtris parce piaculis: vt modò redemptorum copia pijs frequenter vigilijs, tuiſque digna habeatur obtutibus ſacris: & quod nunc ſerit ignobilis carnis fragilitas; diuinitatis tuæ dono ſurgat in gloria. tu igitur Domine cunctis in te confidentibus iuuamen largiùs impende; & ad ſupernam patriam alarum tuarum obumbratione nos attrahe. ℟. *Amen*. Per miſericordiam tuam Deus noſter *&c.*

fol.1.109.

9 DOmine Ieſu Chriſte, qui credentes in te redimendo ſuſcipis, & exaltando glorificas; plebem tuam ab iniuſtitia & à peccatorum vinculo libera: veritatis & ſapientiæ tuæ múnere corda eorum locupléta; menteſque ſanctifica: vt ſicut in cælo cum Sanctis regnat gloria; ſic & in nobis maneat ſalus & benedictio tua. ℟. *Amen*. Per miſericordiam tuam Deus noſter *&c.*

fol.285.

10 MVlti dicunt animæ noſtræ in te Domine non eſſe ſalutem: quos tuâ Deus fortitudine contere; tuaque virtute hoſtium millia ad nihilum redige: atque nos ab iniuſtitiæ ſordibus laua; & à peccatorum noſtrorum facinore munda: vt paratum ſit cor noſtrum tuæ reſurrectionis canere pſalmum; & inlæſum perſoluere votum ad officium matutinum. ℟. *Amen*. Per miſericordiam tuam Deus noſter *&c.*

CANTICA

*QVÆ PSALLIT

ECCLESIA ROMANA

ſecundùm vtramque Editionem

& Veterem ex LXX. Interpretibus;

& Vulgatam ex B. Hieronymo Presbytero.

* Regula S. Benedicti cap. 13.

CANTICVM MOYSI
IN EXODO.

HRabanus Maurus Archiepiſcopus Moguntinus.

Multa quidem Cantica fieri legimus in Scripturis diuinis: horum tamen omnium primum iſtud eſt Canticum; quod Aegyptijs & Pharaone ſubmerſo, populus Dei poſt victoriam cecinit. Moris quippe Sanctorum eſt; vbi aduerſarius vincitur; tanquam qui ſciant non ſua virtute, ſed Dei gratia victoriam partam; hymnum Deo gratulationis offerre. Accipiunt tamen hymnum cantantes, etiam tympana in manibus: ſicut de Maria ſorore Moyſi & Aaron refertur. Et tu ergo ſi mare Rubrum tranſieris; ſi Aegyptios ſubmergi videris, & extingui Pharaonem, atque in abyſſi profundum præcipitari: potes hymnum cantare Deo; potes vocem gratulationis emittere & dicere: Cantemus Domino: glorioſè enim honorificatus eſt: equum & aſcenſorem proiecit in mare. *Meliùs autem & digniùs hæc dicis, ſi habueris tympanum in manu tua, ideſt, ſi carnem tuam crucifixeris cum vitijs & concupiſcentijs; & ſi mortificaueris membra tua quæ ſunt ſupra terram.*

Feria V. ad Matutinum.

Propheta. Ex Pſalterio Romano.

CANTEMVS DOMINO, GLORIOSE ENIM HONORIFICATVS EST: equum & aſcenſórem proiécit in mare.

† Adiútor & protéctor: factus eſt mihi in ſalútem.

† Hic Deus meus; & honorificábo eum. Deus patris mei; & exaltábo eum.

† Dóminus cónterens bella:

Emanuel. Sá.

a CANTEMVS, ſic etiam Chald. & LXX. at Hebr. *Cantabo*. b DOMINO, id eſt ad Domini laudem. c MAGNIFICATVS

CAN-

CANTICVM MOYSI IN EXODO.

Cornelius Ianſenius Epiſcopus Gandauenſis.

Educto per medium maris Rubri Iſraëlitico populo, Aegyptÿſq; in eodem mari ſubmerſis; editum à ſe hoc præſens carmen Moyſes *cum* filijs Iſrael; *ac ſeorſim* Maria prophetiſſa *cum* mulieribus, *Domino cecinerunt; vt ſcribitur Exodi 15. cap. In quo primùm quidem Moyſes præmiſſa ad canendum Deo adhortatione, & exſultatione in Deo; decantat admirabilem illam populi Iſraelitici liberationem; & ex aduerſo perſequentium Aegyptiorum interitum. Deinde verò, tunc adhuc futuram, in terram promiſſionis introductionem partim orat, partim prophetat: idque nunc per verba futuri temporis, nunc per verba præteriti temporis: ſic de futuris adhuc loquens Prophetico more; quaſi iam præterita forent. Cùm autem & eductio Iſraelis de Aegypto per mare Rubrum, figura fuerit, teſte Paulo, liberationis noſtræ de poteſtate diaboli per ſanguinem ac baptiſma Chriſti; & introductio eiuſdem populi in terram promiſſam, typus fuerit eius quem exſpectamus, in regionem cæleſtem introitus: oportet ſecundùm allegoricum ſenſum, Canticum hoc accipere vt vocem Eccleſiæ Chriſtianæ; ſic de liberatione obtenta per ſanguinem Chriſti, & extenſionem manuum eius in cruce, glorianti in Deo; vt & promiſſam cæleſtis regni hæreditatem aſſequi confidenter tum ſibi promittat, tum oret. ſunt enim & in hoc Cantico quæ perfectè & verè non niſi Eccleſiæ Chriſtianæ conueniunt: vt quæ dicuntur de* habitaculo Dei firmiſſimo & monte hæreditatis eius.

Feria V. ad Matutinum.

·Propheta. a b c

a CANTEMVS b DOMINO, GLORIOSE ENIM c MAGNIFICATVS EST:
equum & aſcenſórem deiécit in mare.
† Fortitúdo mea & laus mea Dominus:
& factus eſt mihi in ſalútem.
† Iſte Deus meus; & glorificábo eum:
Deus patris mei;& exaltábo eum.
† Dominus quaſi vir pugnátor:

EST, id eſt magnum ſe oſtendit. Hebr. *Magnificando magnificatus eſt*, ſeu, *glorioſè glorificatus eſt*.

Domi-

Dóminus nomen eſt ei.

✝ Currus Pharaónis, & exércitum eius proiécit in
mare.

✝ eléctos aſcenſóres ternos ſtantes, demérſit in
Rubrum mare,

✝ pélagus coopéruit eos:
deuenérunt in profundum tamquam lapis.

✝ Déxtera tua Domine glorificáta eſt in virtúte:
déxtera manus tua Domine confrégit inimícos:

✝ & per multitúdinem maieſtátis tuæ contriuíſti
aduerſários.

✝ Miſiſti iram tuam; & comédit eos tamquam ſti-
pulam:
& per ſpíritum iracúndiæ tuæ diuíſa eſt aqua.

✝ gelauéruut tamquam murus aquæ:
gelauérunt fluctus in médio maris.

✝ Dixit inimícus: *Pérſequens comprehéndam;*
partíbor ſpólia; replébo animam meam:
interfíciam gládio meo:
dominábitur manus mea.

✝ Miſiſti ſpíritum tuum; & coopéruit eos mare:
merſérunt tamquam plumbum in áquam vali-
díſſimam.

✝ Quis ſimilis tibi in dijs Domine?
quis ſimilis tibi, glorióſus in ſanctis,
mirábilis in maieſtatibus, faciens prodígia?

---

d OMNIPOTENS, Hebr. *Iehoua*: quod *Dominus* ſolet verti, cùm potiùs ſignificet illum *Qui eſt*. LXX. *Dominus*. e MAGNIFICATA EST IN FORTITVDINE, id eſt ex fortiter actis oſtenſa magna. f DEPOSVISTI. Alij *Diruiſti*. Chal. *Confregiſti*. g SPIRITV FVRORIS, id eſt furore, vel vento à furore, id eſt irâ vehementi

Omni-

d d Omnípotens, nomen eius.
Currus Pharaónis & exércitum eius proiécit in mare.
✝ eléᶜti príncipes eius ſubmérſi ſunt in mari Rubro:
abyſſi operuérunt eos:
deſcendérunt in profúndum quaſi lapis.
e ✝ Déxtera tua Domine [e] magnificáta eſt in fortitúdine:
déxtera tua Domine percúſſit inimícum.
f & in multitúdine glóriæ tuæ [f] depoſuíſti aduerſários tuos.
✝ Miſiſti iram tuam; quæ deuoráuit eos ſicut ſtípulam:
g h & in [g] ſpíritu furóris tui [h] congregátæ ſunt aquæ.
i ✝ [i] ſtetit vnda fluens:
congregátæ ſunt abyſſi in médio mari.
✝ Dixit inimícus: *Pérſequar & comprehéndam*:
k *díuidam ſpólia;* [k] *implébitur ánima mea.*
✝ *euaginábo gládium meum*:
interfíciet eos manus mea.
l ✝ Flauit [l] ſpíritus tuus; & opéruit eos mare:
ſubmérſi ſunt quaſi plumbum in aquis veheméntibus.
m ✝ Quis ſimilis tui [m] in fórtibus Domine?
quis ſimilis tui, magníficus in ſanᶜtitate,
n terríbilis [n] atque laudábilis, faciens mirabília?

---

e miſſo. h CONGREGATAE, ſcilicet contra Aegyptios. i STETIT, &c. Hebr. *Steterunt aquæ, ſicut aceruus.* k IMPLEBITVR, ſcilicet voluptate, quaſi dicat, capiam ex eorum nece voluptatem. l SPIRITVS TVVS, id eſt ventus à te miſſus. m IN FORTIBVS, LXX. & alij, *In dijs.* n ATQVE LAVDABILIS, Hebr. *laudibus*.

† Extendíſti déxterā tuam;& deuoráuit eos terra.
Gubernáſti iuſtítiâ tuâ populum tuum hunc
quem liberaſti :
† exhortátus es in virtúte tua ,
& in refectióne ſanctâ tuâ .
† Audiérunt gentes & irátæ ſunt :
dolores comprehendérunt inhabitantes Phili-
ſthiím .
† tunc feſtinauérunt duces Edóm & príncipes
Moabitárum :
apprehéndit eos timor .
† tabuérunt omnes inhabitantes Chanaán .
Décidat ſuper eos timor & tremor magnitúdi-
nis brachij tui .
† fiant tamquam lapis donec tranſeat populus
tuus Domine :
vſquedùm pertranſeat pópulus tuus hic, quem
acquiſiſti .
† Induc & planta eos in montem hereditátis tuæ,
in præparato habitáculo tuo , quod præparáſti
Domine ,
† ſanctimónium tuum Domine, quod præparaue-
runt manus tuæ Domine ,
qui regnas in æternum & in ſæculum & adhuc .
† Quiá introíuit equitátus Pharaónis cum qua-
drígis & aſcenſóribus in mare ;

---

o TERRA , ſcilicet demerſi in profundum. Auguſtinus tamen in Exodum quæſtione 54. *Terram*, ideſt aquam interpretatur: diuiditur enim (inquit) mundus in cælum & terram: ſic & Deus dicitur cælum & terram feciſſe . p PORTASTI , pro , portabis , id eſt deduces . q HABITACVLVM ,ſcilicet tabernaculum, vel templum.

Ex-

† Extendíſti manum tuam :
o & deuoráuit eos [o] terra .
Dux fuíſti in miſericordiâ tuâ
pópulo quem redemíſti :
p † & [p] portáſti eum in fortitúdine tua
q ad [q] habitáculum ſanctum tuum .
r ſ † [r] Aſcendérunt pópuli & [ſ] irati ſunt :
dolóres obtinuérunt habitatóres Philiſthiim .
† tunc conturbáti ſunt príncipes Edóm :
robúſtos Moáb obtínuit tremor :
obriguérunt omnes habitatóres Chanaán .
† Irruat ſuper eos formído & pauor ,
in magnitúdine brachij tui .
fiant immóbiles quaſi lapis ,
donec pertránſeat pópulus tuus Dómine ;
donec pertránſeat pópulus tuus iſte quem poſſedíſti .
† Introdúces eos , & plantábis in monte hereditátis tuæ ,
firmíſſimo habitáculo tuo, quod operatus es Dómine ,
t † ſanctuárium tuum Domine , quod [t] firmauérunt manus tuæ .
u Dominus regnábit [u] in ætérnum & vltra .
x † Ingreſſus eſt enim [x] eques Pharaò cum cúrribus & equítibus eius in mare :

r ASCENDERVNT, &c. Præterita pro Futuris, quaſi dicat tentabunt reſiſtere. Hebr. *Audierunt*, pro, audient. ſ IRATI, id eſt indignati. t FIRMAVERVNT , pro, firmabunt, Chald. & LXX. *Parauerunt*. u IN AETERNVM ET VLTRA, id eſt per totum ſæculum præſens, & per futurum. Hebr. *In ſæculum & in æternum*. x EQVES , & in-

& indúxit ſuper eos Dominus aquas maris.
✝ filij autem Iſraèl ambulauérunt per ſiccum per medium mare.

*Cod. vetuſtiſſimus Vatican. olim Reginæ Sueciæ.

**Sumpſit autem Maria Prophétis, ſoror Aarón tympanum in manu ſua: veti exiérunt poſtea omnes múlieres cum tympanis & choris. Præcedébat autem eas Maria dicens.*

Cantemus Domino, glorioſè enim honorificatus eſt: equum & aſcenſorem proiecit in mare.

---

legendum *equus*, id eſt equitatus, ſeu *equi*.

Orationes.

Sacramentarium Gelaſianum.

1 DEus qui primis temporibus impléta mirácula Noui Teſtaménti luce reſeráſti, quòd mare Rubrum, forma ſacri Fóntis exſiſteret; & liberáta plebs ab Ægyptiâ ſeruitúte, Chriſtiani populi ſacramenta præferret: da vt omnes Gentes, Iſraelis priuilegium merito Fidei conſecutæ, Spiritûs tui participatione regenerentur. Per Dominum *&c.* in vnitate eiuſdem Spiritus Sancti *&c.*

Sacr. Gelaſianum.

2 DEus cuius antiqua miracula etiam noſtris ſæculis coruſcare ſentímus, dum quod vni populo, à perſecutione Ægyptiâ liberando, dexteræ tuæ potentiâ contuliſti; id in ſalutem Gentium per aquam regenerationis operaris: præſta, vt & in Abrahæ filios & in Iſraeliticam dignitatem, totius Mundi tranſeat plenitudo. Per Dominum.

Sacr. Gregorianum.

3 DEus cuius antiqua miracula in præſenti quoque ſæculo coruſcare ſentimus: præſta quæſumus vt ſicut priorem populum ab Ægyptijs liberaſti; hoc ad ſalutem Gentium per aquas Baptiſmatis opereris. Per.

Sacr. Ambroſianum die Dominico.

4 DEus qui populum tuum ex Ægypto tenebrarum, diris operibus aggrauatum, Moyſe famulo tuo duce liberare dignatus es: nos quoque famulos tuos de

& reduxit ſuper eos Dominus aquas maris.
† filij autem Iſraël ambulauérunt per ſiccum
in medio eius.

Sumpſit ergo Maria Prophetiſſa ſoror Aarón tympanum in manu ſua: egreſſæque ſunt omnes mulieres poſt eam cum tympanis & choris. Quibus præcinébat dicens.

Cantémus Domino, glorioſè enim magnificatus eſt:
y equum & aſcenſorem eius deiecit y in mare.

---

y IN MARE, intellige cantaſſe etiam reliqua Cantici.

huius ſæculi caligine liberatos, promiſſam Patribus Requiem introire permittas. Per Dominum noſtrum Ieſum Chriſtum Filium tuum: qui tecum viuit & regnat vnà cum Sancto Spiritu in ſæcula ſæculorum. *Amen.*

MSS. 5 INeffabile robur Trinitas Deus, qui ſperantes in te ab hoſtibus tutare ſolitus es: concede propitius, vt qui ſemel in ſacro Baptiſmate crimina noſtra cum Pharaone demerſimus, ad ea vlterius non reuertamur; ſed te in præparato habitaculo Eccleſiæ tuæ iugiter glorificemus. Qui viuis & regnas in ſæcula ſæculorum. *Amen.*

Breu. Mozarab. fol. 125. 6 ADiútor & protector noſter Domine, tuam quæſumus ad ſaluandos nos oppóne potentiam: tu es enim Deus noſter, qui honorificaris ex debito; & exaltaris ex merito: quique dum cónteris bella, nomen quod tibi ſolum eſt, in virtutibus pandis, vel in mirabilibus innoteſcis; proijce currus Pharaonis & exercitum eius in mari: vt qui terga ſequuntur noſtra, ipſo impetu quo nos perſequuntur, mergantur. nos quoque ne cum eis immergas [in] profundum aut pelagum patefactum. ℟. *Amen.* Per miſericordiam tuam Deus noſter: qui es benedictus & viuis & omnia regis in ſæcula ſæculorum. ℟ *Amen.*

fol. 116. 7 REpelle à nobis Domine mortiferam perniciem impij Pharaonis; vt comminúto iugo ſeruitutis

Ægy-

Ægyptiæ, ſeruiamus tibi in gaudio libertatis æternæ. ℟. *Amen*. Per miſericordiam tuam Deus noſter *&c.*

fol 228.

8 LÆtatur ecce, Domine, Ieruſalem fidelis in victoria crucis & potentia Saluatoris: fac ergo vt & diligentes eam, in eius pace conſiſtant; & recedentes ab ea, ad eius amplexum quandoque perueniant: vt abluti luctu, de reſurrectionis æternæ gaudijs recreati, in eius pace mereamur ſine fine conſtitui. ℟. *Amen*. Per miſericordiam tuam Deus noſter *&c.*

fol 231.

9 GLorificetur dextera tua Domine; quæ inimicos animæ noſtræ vitæque confringat; & per multitudinem maieſtatis tuæ adhuc conterat: & *terrenos conſtructores cogitationum malarum ſermonumque *demergat. ℟. *Amen*. Per miſericordiam tuā Deus *&c.*

* *leg.* ternos ſtatores.
**adde*, & operum.
Vide Origenē hom. 6 in Exodum.

*Ita codd. Vat. 3. & 84.

*CANTICVM DEVTERONOMII.

Hrabanus Maurus Archiepiſcopus Moguntinus,

Legitur in Deuteronomio, quòd Moyſes, poſtquam conſcripſit verba Legis in volumine atque compleuit; locutus ſit, audiente vniuerſo cœtu Iſrael, verba carminis huius; & ad finem vſque compleuerit, *Vnde conijci datur Carmen iſtud, quod in teſtimonium filijs Iſrael Moyſes decantauit; non ſimplicem tantummodò hiſtoriam ſonare; ſed ſpirituali intelligentia pleniſſimum eſſe. partim enim ſecundùm hiſtoriam, Iſraelitarum pro beneficijs opulentiſſimè ſibi à Domino conlatis, exprobrat perfidiam: partim per allegoriam, de myſterijs cæleſtibus ſanctam Dei inſtruit Eccleſiam: partim autem ad honeſtatem morum vnumquemque fidelium prouocat per tropologiam. Vnde ſobrium lectorem decet; vt in Hiſtoria, ſeruet Scripturæ veritatem; in Allegoria verò, conſideret myſteriorum cæleſtium rationem; & in Tropologia, bonarum diſciplinarum ediſcat vtilitatem: quatenus tripartita hac diſtinctione edoctus; ad illam cæleſtem theoriam, hoc eſt, ad inſpectionem ſecretarum rerum, & ad contemplationis diuinæ proueh atur ſublimitatem. Nec non & illud diligenter inſpiciendum eſt, quòd dicitur* loqui Moyſes verba carminis, & ad finem vſque compleſſe: *ſi fortè hoc admoneat; vt qui ore Deum laudare ſtudes, operibus non contradicas:* *non eſt enim pulchra laudatio in ore peccatoris. *Ideo*

*Eccli. XV. 9.

Memo-

fol.134. 10 MEmorare Domine quemadmodum liberaſti patres noſtros, dum perſequerentur illos inimici; exaltaſti dexteram tuam in aduerſarios eorum: tu enim es Deus noſter: qui & honorificaris ex debito; & exaltaris ex merito. da ergo nobis, vt nos qui per huius ſęculi pelagum ambulamus, nullis vndarum mundialium tunſionibus frangamur. ℟. *Amen*. Per miſericordiam tuam Deus noſter *&c.*

fol.224. 11 CAntabimus tibi Domine; & cum omni laude cantabimus: quia equum & aſcenſorem proieciſti in mare: ita diabolum cum exercitibus ſuis ſuffóces eádem virtute. Quis ſimilis tibi in dijs Domine? quis ſimilis tibi? glorioſus in ſanctis, mirabilis in maieſtatibus, faciens prodigia cunctis gentibus & populis prędicanda. ℟. *Amen*. Per miſericordiam tuam *&c.*

Deuteronom. XX. II.
*132 codd. Vat. 58. & 5719.

*CANTICVM MOYSI
AD FILIOS ISRAEL.

Cornelius Ianſenius Epiſcopus Gandauenſis.

Morti proximus Moyſes, prauidens ex Dei reuelatione futuram poſt mortem ſuam, Iſraelis à vero Deo defectionem; & mala ob eam à Deo illis inferenda; ex eiuſdem præcepto Canticum, quod habetur Deuteronomij 32 conſcripſit: & docuit filios Iſrael vt eſſet illis futuris temporibus in teſtimonium propriæ iniquitatis, & iuſtitiæ diuinæ. In hoc itaque primùm cælis & terra in teſtes aduocatis, ac Dei perfectione commendata, ſtatim ad increpationem peruerſæ generationis conuertitur; in memoriam illi reuocans ſingularia & varia Dei beneficia illi exbibita: poſt quæ tamen delicijs diſſoluti filij Iſrael, derelicto Deo ſuo, ad alienos falſoſque deos defecerunt. Propter quod Deo eis irato, ſuaque protectione ipſos deſtituente; varijs malis tráditos eſſe canit: promittens tamen etiam ſubſequuturam Dei erga ipſos miſericordiam; & de hoſtibus eorum ſumendam vindictam: vbi calamitatibus ſuis admoniti, ad Deum conuerſi fuerint. Canuntur autem hic pleraq; per præteritum, quæ eo tempore quo Canticū hoc ſcribebatur, adhuc futura erant: nam cùm Dominus Canticū iſtud vellet Iſraelitis eſſe pro teſtimonio, quod illis reſponderet, poſtquam propter peccata inueniſſent eos mala multa & afflictiones; neceſſe erat ea quæ futura erant, quaſi iam peracta eſſent deſcribere. Aptè autem diuus

ipſe

*Matth. V. 19.

ipſe Dominus in Euangelio ait : *Qui ſoluerit vnum de mandatis iſtis minimis, & docuerit ſic homines ; minimus vocabitur in regno cælorum : qui autem fecerit, & docuerit ; hic magnus vocabitur in regno cælorum. *Principium autem huius Carminis tale eſt*.

Sabbato ad Matutinum.

Ex Pſalterio Romano edit. an. 1593. & 1663.

Propheta.

ATTENDE CÆLVM, ET LOQVAR:
audiat terra verba ex ore meo :
✝ exſpectétur ſicut plúuia elóquium meum :
& deſcéndant ſicut ros verba mea ;
✝ ſicut imber ſuper gramen ;
& ſicut nix ſuper fœnum :
quia nomen Domini inuocábo.
✝ Date magnitúdinem Deo noſtro.
Deus, vera ópera eius :
& omnes viæ eius, iudícia.
✝ Deus fidélis ; & non eſt iníquitas in eo :
iuſtus & ſanctus Dominus.
✝ Péccauerunt non ei filij, maculáti.
Natio praua & peruerſa, hæc Dómino retribuíſti ?
✝ ſic plebs fátua, & non ſapiens ?

Emanuel Sá.

a AVDITE, ſcilicet vt teſtes ſitis, b CAELI, id eſt ſcæli incolæ. c TERRA, id eſt homines. d VT PLVVIA, id eſt more pluuiæ, quaſi dicat, corda auditorum irriget & fœcundet. Hebr. *Stillabit, vt pluuia. LXX. Exſpectetur vt pluuia.* Chald. *Suauis ſit vt pluuia.*

Paulus

Paulus ex hoc Cantico ad Romanos decimo capite citat : Ego ad æmulationem vos adducam in non gentem , in gentem inſipientem: in iram vos mittam. *pro quo hic legimus*: Ego prouocabo eos *&c. Quamquam enim iſtud in Iudæis frequenter & ante Chriſti aduentum adimpletum ſit ; cùm propter idololatriæ crimen coacti ſunt ſeruire & ſubeſſe diuerſis Gentibus : maximè tamen in eis tunc impletum eſt ; quando propter incredulitatem eorum , Gentes apud Deum prælatæ ſunt : cuius ipſi priùs ſoli reputabantur populus. In eiuſdem quoque Epiſtolæ capite.15. illud ex hoc Cantico ſecundùm translationem Septuaginta citat :* Lætamini Gentes cum plebe eius : *pro quo nos legimus :* Laudate Gentes populum eius . *nimirum quòd in verbis illis Cantici , quibus in fine promittitur ad litteram liberatio populi Dei à violentia hoſtium ſuorum ; intelligeret in myſtico ſenſu promitti liberationem futuram per Chriſtum, Gentibus cum Iſraelitico populo communem .*

Sabbato ad Matutinum.

Propheta. a b a AVDITE b CÆLI QVÆ LOQVOR:
c audiat c terra verba oris mei :
d † concréſcat d vt plúuia doctrína mea :
e fluat vt e ros elóquium meum ;
† quaſi imber ſuper herbam ;
& quaſi ſtillæ ſuper grámina :
quia nomen Domini inuocábo .
f † Date f magnificéntiam Deo noſtro .
Dei perfécta ſunt opera ;
g & omnes viæ eius g iudícia .
h † Deus h fidélis & abſque vlla iniquitáte,
iuſtus & rectus .
i k Peccáuerunt ei & i non filij eius k in ſórdibus ,
† generátio praua atque peruerſa .
Hæccinè reddis Dómino popule ſtulte & inſipiens ?

---

e ROS , ſcilicet , qui terràm fœcundare ſolet . f MAGNIFICENTIAM , id eſt gloriam . g IVDICIA , id eſt iuſtæ . h FIDELIS id eſt, verax in promiſſis. i NON FILII , ſcilicet non ſe gerentes vt filios decebat . k IN SORDIBVS , ſcilicet ſe contaminantes. LXX. *vituperabiles*. Chald. *ſeruierunt idolis*.

nonnè hic ipſe tuus pater, poſſédit te;
fecit te; & creáuit te?
† In mente habéte dies ſæculi:
intellígite annos natiónis natiónum.
† intérroga patrem tuum; & annunciabit tibi:
ſenióres tuos; & dicent tibi.
† Cùm diuíderet Excélſus gentes,
quemádmodum diſpérſit fílios Adæ:
† ſtátuit términos géntium,
ſecúndùm númerum Angelórum Dei.
† Et facta eſt pars Domini populus eius Iacób:
funículus hereditátis eius, Iſraél.
† Sufficiéntem eum ſibi, fecit in erémo, in ſiti calóris,
vbi non erat aqua.
† circumdúxit eum, & erudíuit eum:
& cuſtodíuit eum ſicut pupíllam óculi:
† ſicut áquila tegit nidum ſuum;
& ſuper pullos ſuos cónſidet;
† expándit alas ſuas, & accépit eos;
& ſuſcépit eos ſuper ſcápulas ſuas.
† Dominus ſolus ducébat eos:
& non erat cum eis deus aliénus.
† Addúxit eos in fortitúdinem terræ:

---

l POSSEDIT, ſcilicet vt peculium. m FECIT, ſcilicet corpus. n CREAVIT, ſcilicet animam. o DICENT, ſcilicet Dei opera & beneficia. p SEPARABAT, ſcilicet in varias regiones. q ADAM, id eſt hominis. Chald. *hominum*. r POPVLORVM, ſcilicet habitantiũ terram promiſſionis. ſ IVXTA NVMERVM &c. quaſi dicat, quantum ſufficeret Hebræis, tantum

num-

l † numquid non ipſe eſt pater tuus; qui [l] poſſédit te;
m n & [m] fecit & [n] creauit te?
† Meménto diérum antiquórum:
cógita generatiónes ſingulas.
† intérroga patrem tuum; & annunciábit tibi:
o maióres tuos,& [o] dicent tibi.
† Quando diuidébat Altíſſimus gentes;
p q quando [p] ſeparábat filios [q] Adám:
r † conſtítuit términos [r] populorum,
ſ t [ſ] iuxta númerum [t] filiórum Iſraél.
† Pars autem Domini, populus eius:
u Iacób [u] funículus herêditátis eius.
† Inuénit eum in terra deſértâ,
in loco horróris & vaſtæ ſolitúdinis.
† circumdúxit eum, & dócuit:
& cuſtodíuit quaſi pupíllam óculi ſui:
† ſicut áquila prouocans ad volándum pullos ſuos,
& ſuper eos vólitans;
x † expándit alas ſuas; & aſſúmpſit [x] eum;
y atque portauit [y] in húmeris ſuis.
z † Dominus [z] ſolus dux eius fuit:
& non erat cum eo deus aliénus.
a † Conſtítuit eum ſuper [a] excélſam terram,

---

illis dedit habitandum. t FILIORVM ISRAEL, LXX. *Angelorum Dei*. u FVNICVLVS, ideſt portio, funibus enim diuidebatur hæreditas. x EVM, pro, eos, ſcilicet pullos, de aquila enim loquitur. y IN HVMERIS. Hebr. *ſuper alas*. Chald. *in fortitudine pennarum*. z SOLVS DVX EIVS FVIT. Cald. *collocabit eos ſeorſum in ſæculo illo, quod ipſe renouaturus eſt*. a EXCELSAM, ideſt montoſam, ſeu excellentem fertilitate ſoli & amœnitate. Chald. *fortem*.

cibáuit eos naſcéntijs agrórum.
† Suxérunt mel de petra;
& oleum de firma petra,
† butyrum boum, & lac óuium,
cum ádipe agnórum & aríetum,
filiórum taurórum & hircórum,
cum ádipe renum trítici, & ſánguine vuæ.
† Bibít vinum & manducáuit Iacòb, & ſatiátus eſt:
& recalcitráuit diléctus.
† Pinguis factus eſt & incraſſáuit & dilatátus eſt:
& dereliquit Deum qui fecit eum;
& recéſſit à Deo ſalutári ſuo.
DEVS. † EXACERBAVERVNT ME in aliénis:
in abominatiónibus ſuis concitauérunt me.
Propheta. † SACRIFICAVERVNT DÆMONIJS & non Deo,
dijs quos non nouérunt:
noui recentéſque venérunt;
quos neſciébant patres eórum
† Deum qui te génuit dereliquíſti:
& oblítus es Deum aléntem te.
† Vidit Dóminus; & zelátus eſt:
& exacerbátus eſt propter iram filiórum ſuórum & filiárum:
† & dixit: *Auértam faciem meam ab eis:*
& oſténdam quid erit eis in nouiſſimo:

---

b PETRA, id eſt ſaxoſis locis, quaſi dicat, etiam rupes abundant melle & oleo c FILIORVM BASAN, id eſt pinguium, vt quos alit Baſan regio fertiliſſima. d DILECTVS, fortè, *directus*. nam Hebr. *rectus*. Chald. *Iſrael*. e SALVTARI. LXX. *ſaluatore*. Chal. *redemptore*. f PROVOCAVERVNT, ſcilicet ad indignationem. g ABOMINATIONIBVS, id eſt idolis. h DEO, ſcili-

vt

vt comédéret fructus agrórum;
b † vt ſúgeret mel de [b] petra,
oleúmque de ſaxo duríſſimo,
† butyrum de armento, & lac de óuibus,
c cum ádipe agnorũ, & aríetum [c] filiorum Baſan,
† & hircos cum medúlla trítici;
& ſánguinem vuæ bíberet meracíſſimum.
d † Incraſſatus eſt [d] dilèctus, & recalcitrauit:
incraſſátus, impinguatus, dilatátus,
† derelíquit Deum factórem ſuum;
e & recéſſit à Deo [e] ſalutári ſuo.
f † [f] Prouocauérunt eum in dijs aliénis:
g & in [g] abominatiónibus ad iracúndiam concita-
uerunt.
h † Immolauérunt dæmónijs & non [h] Deo,
dijs quos ignorábant:
i † noui recentéſque [i] venérunt;
quos non coluérunt patres eórum.
k † Deum qui te genuit [k] dereliquíſti:
& oblítus es Domini creatóris tui.
† Vidit Dominus;& ad iracúndiam concitátus eſt:
quia prouocauérunt eum filij ſui & filiæ:
l † & ait: *Abſcóndam* [l] *faciem meam ab eis*:
m *& conſiderábo* [m] *nouiſſima eórum*:

---

eet vero, quaſi dicat, ijs qui non ſunt veri Dij. i VENERVNT, ideſt exorti ſunt vel reperti ad colendum. k DERELIQVISTI, ſic etiam LXX. at Hebr. *oblitus es*. l FACIEM, Chald. *maieſtatem*. m NOVISSIMA, quaſi dicat, quid eis tandem ſim facturus. Chald. *notum eſt coram me, quid erit in nouiſſimis eorum*.

quia

† *quia generátio praua & peruérſa,*
fílij, in quibus non eſt fides in ipſis.
† *Ipſi in zelo compulérunt me, & non in Deo;*
in iram concitauérunt me in idólis ſuis:
† *& ego in zelo expéllam eos, & non in gente;*
in gente inſipiénte irritabo eos.
† *Quia ignis exárſit ab ira mea:*
& ardébit vſque ad inferos deórſum.
† *cómedet terram & naſcéntias agrórum:*
& concremábit fundaménta móntium.
† *Congeram in ipſis mala:*
& ſagittas meas conſummábo in eis.
† *tabeſcéntes fame, & eſca erunt áuium,*
& exténſio dórſi inſanábilis.
† *dentes beſtiárum immíttam in eos,*
cum furóre trahéntium ſuper terram.
† *à foris ſine fílijs priuábit eos gládius:*
& in promptuárijs timor:
† *iúuenis cum virgine,*
lactens cum ſtabilíto ſene.
† *Dixi, Diſpérgam eos:*
priuábo autem ex hominibus memoriam eórum.
† *Niſi propter iram inimicórum,*
ne longo témpore ſint ſuper terram:
† *ne conſéntiant aduerſárij eius;*
& dicant; Manus noſtra excélſa,

---

n PROVOCABO &c quaſi dicat, faciam vt Gentium felicitate conſpectâ, inuideant vel indignentur o SVCCENSVS EST, pro ſuccendetur. p INFERNI. Hyperbole, quaſi dicat, omnia conſumet. q NOVISSIMA, id eſt inferiora. Hebr. & Chald. *Vſque ad infernum inferiorem.* vt plane hìc videatur ſignificari inferni ignis, quo damnati cruciantur. r SAGITTAS, Chald. *plagas.* ſ COMPLEBO, ideſt conſumam, quaſi dicat, omnes in eos mittam. t MORSV AMARIS-

gene-

† *generátio enim peruérſa eſt,*
& infidéles filij.
† *Ipſi me prouocauérunt in eo qui non erat Deus;*
& irritauérunt in vanitátibus ſuis:
n † *& ego* n *prouocábo eos in eo qui non eſt populus:*
& in gente ſtultâ irritábo illos.
o † *Ignis* o *ſuccénſus eſt in furore meo:*
p *& ardêbit vſque ad* p *inférni* q *nouiſſima:*
q † *deuorabítque terram cum gérmine ſuo:*
& móntium fundámenta combúret.
† *Congregábo ſuper eos mala;*
r ſ *&* r *ſagittas meas* ſ *complébo in eis.*
† *conſuméntur fame:*
t *& deuorábunt eos aues* t *morſu amaríſſimo.*
† *dentes beſtiárum immíttam in eos,*
u u *cum furóre trahéntium ſuper terram atque ſer-péntium.*
x y † *foris* x *vaſtábit eos gladius, &* y *intus pauor,*
iúuenem ſimul ac vírginem lacténtem cum homine ſene.
z † *Dixi,* z *Vbi nam ſunt?*
ceſſáre fáciam ex homínibus memoriam eórum.

† *Sed propter iram inimicórum diſtuli:*
ne fórtè ſuperbírent hoſtes eórum;
† *& dicerent*: Manus noſtra excélſa,

SIMO. LXX. *morſu immedicabili*. Chald. *vexatione ſpirituum malignorum*. u CVM FVRORE TRAHENTIVM. Hebr. *cum veneno ſerpentium terræ*, ſeu *in terra*. x VASTABIT. Hebr. Chald. & LXX. *filijs orbabit.* y INTVS, id eſt intra domum. z VBI NAM SVNT? Hebr. *exterminabo eos*. Chald. *conſummabo eos*, id eſt perdam. LXX. *diſpergam eos*.

& non

& non Deus fecit hæc omnia.

Propheta. † QVIA GENS PERDITA CONSILIO EST:
& non eſt in eis diſciplína.
† Non ſapuérunt intellígere hæc:
percípient in futúro témpore.
† Quómodo perſequétur vnus mille;
& duo tranſmouebunt dena míllia?
† niſi quia Dominus ſúbdidit eos;
& Deus trádidit illos?
† Quia non eſt Deus noſter ſicut dij illorum:
inimíci autem noſtri, inſenſati.
† Ex víneâ enim Sodomórum, vitis eorum:
& propágo eórum ex Gomórrha.
† vua eórum, vua féllis:
& botrus amaritúdinis ipſis.
† furor dracónum, vinum eórum,
& furor áſpidum inſanábilis.

DEVS: † NONNE HÆC OMNIA congregáta ſunt apud me;
& ſignáta in theſáuris meis?
† In die vltiónis reddam illis,
in témpore quo lapſus fúerit pes eórum:
† quia prope eſt dies perditiónis eórum;
& hæc ſunt paráta vobis.

Propheta. † QVIA IVDICABIT DOMINVS populum ſuum:

---

a MILLE, id eſt multos. b DECEM MILLIA, id eſt multo plures c IVDICES, quaſi dicat, ſatis aduertunt Deum noſtrũ eſſe potentiorẽ ſuis dijs. d SVBVRBANIS, ſcilicet agris. e FELLIS. Hebr. *veneni*, ſic infrà proximè. f CONDITA, id eſt repoſita, quaſi dicat, parata

& non Dominus fecit hæc ómnia.

Propheta. GENS ABSQVE CONSILIO EST & ſine prudéntia.

Vtinam ſáperent & intellígerent;

ac nouiſſima prouidérent.

a † Quómodo perſequátur vnus [a] mille;

b & duo fúgent [b] decem míllia?

† nónnè ideo, quia Deus ſuus véndidit eos;

& Dominus conclúſit illos?

† Non enim eſt Deus noſter vt dij eórum:

c & inimíci noſtri ſunt [c] iúdices.

† De vinea Sodomórum, vinea eórum,

d & de [d] ſuburbánis Gomórrhæ:

e † vua eórum, vua [e] féllis;

& bótri amaríſſimi.

† fel dracónum vinum eórum;

& venenum áſpidum inſanábile.

DEVS. f † NONNE HÆC [f] CONDITA SVNT apud me;

g & ſignáta in [g] theſáuris meis?

† Mea eſt últio: & ego retríbuam in témpore;

vt labátur pes eorum.

† Iuxta eſt dies perditiónis:

h & adéſſe feſtínant [h] témpora.

Propheta. i † [i] IVDICABIT DOMINVS pópulum ſuum:

---

illis mala. g THESAVRIS. id eſt occultis diſpoſitionibus: Aug. contra Aduerſ. Legis. h TEMPORA, id eſt perditionis eorum. i IVDICABIT. id eſt puniet, ſcilicet impios.

& in ſeruis ſuis conſolabitur.

† Vidit enim eos fatigátos & defectos,
in abductióne & diſſolútos:

† & dixit: *Nunc vbi ſunt dij illórum;*
in quíbus confidébant in ipſis?

† *Quorum ádipem ſacrificiórum edebátis;*
& bibebátis vinum libatiónis eórum:

† *exſurgant nunc, & ádiuuent vos;*
& fiant vobis protectóres.

† *Vidéte vidéte quóniam ego ſum Deus:*
& non eſt álius præter me.

† *Ego occídam; & víuere fáciam:*
percútiam; & ego ſanábo:
& non eſt qui erípiat de mánibus meis.

† *Quia tollam in cælum manum meam;*
& iurábo per déxteram meam:
& dicam: Viuo ego in æternum.

† *Quia exácuam velut fulgur gládium meum:*
& aget iudicium manus mea:

† *& retríbuam iudícium de inimícis:*
& his qui odérunt me, reddam.

† *Inebriábo ſagíttas meas in ſanguine;*
& gladius meus manducabit carnes;

† *à ſanguine vulneratórum,*
& captiuitáte, à cápite principum inimicórum.

† Lætamini cæli ſimul cum eo:

---

kMISEREBITVR. LXX. *conſolabitur*. Chald. *ſeruorum ſuorum vltionem vlciſcetur*. quaſi dicat, cùm ad iudicandum ſteterit, tum vlciſcetur ſuorum hoſtes. l MANVS, id eſt potentia, ſcilicet hoſtium vel impiorum. m CLAVSI, id eſt arcium vel vrbium cuſtodes, aut qui ſe in tuta loca incluſerant. n EORVM, ſcilicet hoſtium, vel impiorum Iudæorum. o SOLVS; ſcilicet verus Deus. Hebr. &

k & in ſeruis ſuis k miſerébitur.

l † Vidébit quòd infirmáta ſit l manus ;

m & m clauſi quoque defecerunt ;

reſiduíque conſúmpti ſunt :

n † & dicet : *Vbi ſunt dij* n *eórum ;*

in quibus habébant fidúciam ?

† *De quorum víctimis comedébant ádipes ;*

& bibébant vinum libáminum :

† *ſurgant , & opituléntur vobis ;*

& in neceſſitáte vos prótegant .

o † *Vidéte quòd ego ſim* o *ſolus ;*

& non ſit álius Deus præter me .

† *Ego occídam ; & ego víuere faciam :*

percútiam ; & ego ſanábo .

& non eſt qui de manu mea poſſit erúere .

p † p *Leuábo ad cælum manum meam ;*

& dicam : Viuo ego in æternum .

† *Si acúero vt fulgur gládium meum ;*

q *&* q *arripúerit iudicium manus mea :*

† *reddam vltiónem hóſtibus meis ;*

& his qui odérunt me , retribuam .

† *Inebriábo ſagittas meas ſanguine ;*

& gládius meus deuorábit carnes ;

r † *de* r *cruóre occiſórum ,*

ſ *& de* ſ *captiuitáte nudáti inimicórum cápitis .*

Chald. *quòd ego , ego ſum* , ſcilicet ſolus Deus . p LEVABO , ſcilicet iurans . q ARRIPVERIT , &c. quaſi dicat, ſi cœpero facere iudicium . r DE CRVORE , ſcilicet inebriabo . ſ CAPTIVITATE , id eſt captiuis : quaſi dicat, ſumens de captis hoſtibus pœnas , qui nudo capite abduci ſolent , & etiam radi . Chald. *Auferam coronas de capite hoſtium .*

& adórent eum omnes Angeli Dei.
† Lætámini Gentes ſimul cum populo eius;
& confirment eum omnes filij Dei:
† quia ſanguis filiórum eius defendétur;
† & defendet, * & retríbuet iudícium de inimícis;
& his qui odérunt reddet:
† & emundábit Dominus terram populi ſui.

---

t LAVDATE, &c. LXX. *Lætamini cæli cum ipſo: & adorent eum omnes Angeli Dei. Lætamini gentes cum populo eius* (quod citatur

Orationes.

Sacr. Gelaſianum. 1 DEus celſitúdo humilium, & fortitúdo rectórum, qui per ſanctum Móyſen puerum tuum, ita erudire populos tuos, ſacri Carminis tui decantatione voluiſti; vt illa Legis iteratio, fieret etiam noſtra directió: éxcita in omnem iuſtificatarum Gentium plenitudinem, potentiam tuam; & da lætitiam, mitigando terrorem: vt omnium peccatis tuâ remiſſione delétis, quod denunciatum eſt in vltionem, tranſeat in ſalutem. Per Dominum noſtrum Ieſum Chriſtum Filium tuum: qui tecum viuit & regnat Deus in vnitate Spiritus Sancti per omnia ſæcula ſæculorum. *Amen*.

Sacramentarium Gelaſianum. *al.* gloriatio. 2 DEus *glorificatio fidelium, & vita iuſtorum, qui per Moyſen famulum tuum, nos quoque modulatione ſacri Carminis erudiſti; in vniuerſis Gentibus miſericordiæ tuæ munus operare, tribuendo beatitudinem, auferendo terrorem: vt quod prænunciatum eſt ad ſupplicium, in remedium transferatur æternum. Per Dominum noſtrum Ieſum Chriſtum &c.

Sacr. Gregorianum. 3 DEus, qui nobis per Prophetarum ora, præcepiſti temporalia relinquere, atque ad æterna feſtina-

ꝉ ᵗ Laudate Gentes pópulum ᵘ eius :

quia ſánguinem ſeruórum ſuórum vlciſcétur :
ꝉ & vindíctam retríbuet in hoſtes eórum :

& propítius erit terræ pópuli ſui.

Rom. 15.) *& roborentur in ipſo omnes filij Dei*. u EIVS, ſcilicet Dei.

re; da famulis tuis, vt quæ à te iuſſa cognouimus, implere cæleſti inſpiratione valeámus. Per.

4 NOmen tuum Domine inuocantes, ſuppliciter deprecamur; vt ſicut patres noſtros in deſerto, remigio diuinæ tuitionis, aquilarum more protégere dignatus es: ita nos quoque in huius ſæculi ærumnâ degentes, à malis omnibus cuſtodire non déſinas. Per.

Pſalt. Cardin. Chibij ſcriptū ad initium ſæculi XI.

5 *MOntes cantent nobis, & terra audiat; ſicut Moyſi famulo tuo in confeſſionem mirabilium & præceptorum tuorum: & deſcendat ſuper nos, Domine, gratia miſericordiæ Domini noſtri Ieſu Chriſti Filij tui, ſicut ros ſuper terram; & ſicut imber ſuper gramen; & ſicut nix ſupra fœnum: quæ nos * inſenſibiliter ab arte impietatis emundet illic; vbi peccatorum noſtrorum numeroſitas nullâ poſſit ſatisfactione penſari. Tu autē Domine, qui es cæcorum lumen, errantium via, reſurrectio mortuorum; reſpectu clementiæ tuæ, conſcientiæ noſtræ tenebras illumina; peccantes ad pœnitentiam [réuoca ;] pœnitentibus veniam * promptâ in te ſemper * miſeratione largire. ℟. *Amen*. Per miſericordiam tuam Deus noſter: qui es benedictus & viuis & omnia regis in ſæcula ſæculorum. ℟. *Amen*.

Brev. Mozarab. fol. 79. 81.
*al. Montes cantate nobis, & terra Moyſi.
*al. inſenſibili arte.
*al. promptamque.
*al. miſerationem.

De ſcen-

fol. 53. 6 DEſcendat, Domine, vt pluuia eloquium tuum; & ſicut ros, verba tua ſuper nos effundantur: vt vbertim tuâ miſeratione rigati, tibi magnitudinem demus; cuius opera bona eſſe cognoſcimus: omnes viæ tuæ, iudicia; & iniquitas procul eſt à rectitudine tuâ. proinde nos qui proclíues ad malum ſumus; à tua gubernatione, etiam cùm tui obliuiſcimur, non defraudemur: vt & ſi ſeruiliter fácinore *ſciſcitamur; lenitate paternâ à te corrigi ſentiamus. ℟. *Amen*. Per miſericordiam tuam Deus noſter *&c.*

fol. 65. 7 DEus fidelis, in quo nulla eſt iniquitas: tu iuſtus & ſanctus & Dominus: qui ſi noſtris operibus próuidè irritáris; non tamen vt peccauimus, vindictam exerces; nec condignâ retributione præuaricantes córripis: ádmones terrore; & adlóqueris pietate: vt & iu-

---

*Cod. Vat. 12.

*CANTICVM SIVE ORATIO ANNÆ.

Hrabanus Maurus Archiepiſcopus Moguntinus.

Igitur Canticum quod in lib. Regum prophetico ſpiritu Anna *mater beati Samuelis Propheta proferebat; & ſub titulo* Orationis *pranotatum eſt; multa ſacramenta de Chriſto & Eccleſia eius continet: quia ipſius munere hæc prophetizando præſagiebatur; cuius ope totius Eccleſiæ ſubſiſtit fortitudo; & amplificatur multitudo; & confirmatur ſtabilitas. Sed quæritur cur Scriptura dicat* Annam orando *hoc carmen proferre: cùm magis in ea prædicatio futurorum, quàm poſtulatio alicuius rei inueniatur: ſic enim ſcriptum eſt*: Et orauit Anna & ait: Exſultauit cor meum in Domino; & exaltatum eſt cornu meum in Deo meo. *Non enim inuenitur orare in hoc Cantico; niſi per duo verba tantùm, vt dicit:* Lætata ſum in ſalutari tuo: *& aliud eſt*: Quia non eſt Deus præter te. *Apoſtolus autem dicit*: Orate ſine intermiſſione. *Illi enim, qui in diuino verſatur officio, omnia geſta eius dictaque pro* Oratione *reputantur: quia iuſtus cùm ſine intermiſſione quæ iuſta ſunt agit; per hoc ſine intermiſſione iuſtus* orabit. *& in pſalmis dicit*: Eleuatio manuum mearum ſacrificium veſpertinum. *Eleuat manus ille, qui eleuat actus ſuos.*

ſtitiam

ſtitiam teneas ; & miſericordiam non omittas . porta
ergo nos alis tuis vt*pupillos;& prótege ac filios tuos: [* *for* pullos.]
quò nos & in fortitudinem terræ deducas; & plenitudi-
ne virtutum ac frugum enutrias. ℞. *Amen.* Per miſeri-
cordiam tuam Deus noſter *&c.*

[fol.178.]
8 FAc nos Domine Deus noſter portionem eſſe
funiculo hæreditatis tuæ : vt ſufficientiâ ignis ca-
loris tui , in terra ſitienti corporis * noſtri , à te qui es [* *ibi*, tui.]
ſpes & ſatietas noſtra, réfici mereamur . ℞. *Amen.* Per
miſericordiam tuam Deus noſter *&c.*

[fol.154.]
9 TV es Domine Deus; & non eſt alius præter te:qui
pércutis & ſanas; & ſanando conſolidas: fac nos
in æternum tecum ſine fine viuere : vt de manu tuâ non
pereamus;cùm ad iudicium veneris glorioſus.℞.*Amen.*
Per miſericordiam tuam Deus noſter *&c.*

[* Cod Vatic. 5719.]

*CANTICVM ANNÆ.

[Cornelius Iansenius Epiſcopus Gandauenſis.]

Liberata diuino beneficio à ſterilitatis opprobrio Anna *ſancti Samuelis mater; Canticum hoc gratulatorium Deo cecinit, vt ſcribitur 1. Regum, 2. capite. In quo primùm quidem de data ſibi à Deo poſt longam ſterilitatem fœcunditate gloriatur; Deo ſoli opus hoc aſcribens: tum occaſione mutationis admirandæ in ſe factæ, generatim canit Deum ſua omnipotentia omnia pro ſuo arbitrio commutare: ac poſtremum prophetico ſpiritu vaticinatur de æquitate iuſtitiæ & nouiſſimi iudicij Dei, regnique Chriſti ſuper omnes ſublimandi. Eſt autem canticum iſtud multum ſimile cantico Deiparæ Virginis: ſicut etiam ſimili occaſione vtrumque decantatum eſt ab vtraque. idemque huic ſanctæ mulieri accidiſſe licet aduertere; quod Elizabeth matri Baptiſtæ Ioannis: ſicut enim Elizabeth poſt conceptum futuri prophetæ, prophetiſſa effecta eſt; ita & ipſa, cuius hoc eſt præſens carmen. Iam dubium non eſt, quin ſicut Paulo atteſtante, in Agar & Sara vxoribus Abrahæ typus fuerit Synagogæ Iudaicæ & Chriſtianæ Eccleſiæ; ita quoque in duabus vxoribus Elcanæ,* Anna *ſcilicet & huius æmula* Phænenna. *Proinde rectè ſecundum allegoricum ſenſum, accipitur iſtud canticum eſſe gratulatio Eccleſiæ Gentium à ſterilitatis opprobrio, & inſultatione Synagogæ veteris iam liberatæ. præter res enim circa* Anna m *&* Phæ-

CON-

Feria IV. ad Matutinum.

Ex Pſalterio Ambroſiano.

CONFIRMATVM EST COR MEVM IN DOMINO:
& exaltátum eſt cornu meum in Deo meo.
✝ Dilatátum eſt os meum ſuper inimícos meos:
lætáta ſum in ſalúte tua.
✝ Quoniam non eſt ſanctus quomodo Dominus:
& non eſt iuſtus quomodo Deus noſter:
& non eſt ſanctus præter te.
✝ Nolíte gloriari ſupérbè; & nolíte loqui excelſa:
& non éxeat verbum magnum ex ore veſtro.
✝ quoniàm Deus ſcientiæ, Dominus,
& Deus qui præparat voluntates ſuas.
✝ Arcum potentium infirmauit Dominus:
& infirmos præcinxit virtute.
✝ pleni pánibus, minorati ſunt:
& eſurientes tranſierunt terram.
✝ ſtérilis péperit ſeptem:
& fœtóſa in filijs, infirmata eſt.
✝ Dominus mortificat, & viuíficat:
dedúcit ad inferos, & redúcit.

---

a IN DOMINO, id eſt Domini beneficio. b CORNV, ideſt robur, ſeu gloria. c DILATATVM, &c. quaſi dicat, habeo iam quod reſpondeam exprobrantibus ſterilitatem. d SALVTARI TVO, ideſt ſalute à te data. e SVBLIMIA, ideſt ſuperba. f DEVS SCIENTIARVM, atque ideo arbiter conſcientiarum. Auguſt. 17. de Ciuit. Chald. *Deus nouit omnia.* g IPSI PRAEPARANTVR, &c. quaſi dicat, quidquid cogitauit facere, exſequitur: vel, ab ipſo

nennam

nennam *geſtas*, *etiam nominum etymologia typo conuenit*: Anna enim gratiam; Phænenna *autem* Margaritam *ſignificat* rubei coloris: *cui præfertur Sponſa Chriſti in Threnis*; *cùm dicuntur* Nazaræi eius, rubicũdiores antiquo ebore. *vbi prò* ebore antiquo, *ponitur* פנינן Paninnán, *hoc eſt*, Margaritis rubeis, *bis forſitan* qui rubini *dicuntur vulgo*.

Feria IV. ad Matutinum.

a EXSVLTAVIT COR MEVM [a] IN DOMINO:
b & exaltatum eſt [b] cornu meum in Deo meo.
c † [c] dilatátum eſt os meum ſuper inimícos meos;
d quia lætáta ſum in [d] ſalutári tuo.
† Non eſt ſanctus, vt eſt Dominus:
neque enim eſt álius extra te:
& non eſt fortis ſicut Deus noſter.
e † Nolite multiplicáre loqui [e] ſublímia, gloriantes.
† recédant vetera de ore veſtro:
f quia [f] Deus ſcientiárum, Dominus eſt;
g & [g] ipſi præparantur cogitatiónes.
† Arcus fórtium ſuperátus eſt:
& infirmi accincti ſunt róbore.
† repléti priùs, pro pánibus ſe locauérunt:
& famélici ſaturáti ſunt:
h i † [h] donec ſtérilis péperit [i] plúrimos:
k & quæ multos habébat filios [k] infirmata eſt.
† Dominus mortificat, & viuificat:
l dedúcit ad [l] inferos, & redúcit.

---

hominum cogitationes diriguntur. LXX. *Deus præparat adinuentiones ſuas*. Hebr. *Ipſi directa ſunt opera*: quaſi dicat, cogitata ſua & opera præparat, & dirigit ſapientiſſimè. h DONEC STERILIS &c. pro, adeo vt ſterilis pepererit &c. i PLVRIMOS, Heb. ſeptem, id eſt multos. k INFIRMATA, id eſt liberis orbata. l INFEROS, id eſt, ſepulchrum: repetitio præcedentis.

† Dominus páuperes & diuites facit:
humiliat, & exáltat.
† Suſcitat à terra pauperem;
& de ſtércore erigit inopem:
† & ſedére facit eum cum potentibus plebis:
& ſedem gloriæ poſſidére facit eum.
† Dans votum oranti:
& benedicens annos iuſti:
† quia non in virtute ſuâ potens eſt vir:
Dominus infirmum facit aduerſarium eius.
Dominus ſanctus.
† Non gloriétur ſapiens in ſapientia ſua:
neque glorietur potens in virtute ſua:
neque glorietur diues in diuitijs ſuis.
† ſed in hoc glorietur qui gloriatur,
ſcire & intelligere Dominum,
& facere iudicium & iuſtitiam ſuper terram.
† Dominus aſcendit in cælos, & tónuit:
& ipſe iudicabit extrema terræ; quia iuſtus eſt:
† dans virtutem Regibus noſtris;
& exaltabit cornu Chriſti ſui.

---

m STERCORE, id eſt ſtatu ſordido. n PAVPEREM, id eſt Chriſtû de perſecutoribus Iudæis. Auguſt. 17. de Ciu. o TENEAT. Hîc LXX. addunt: *Præbens votum oranti*, id eſt orantem exaudiens (dato ſcilicet eo quod optat) *& benedixit* (pro, benedicens) *annos iuſti. Dominus ſanctus*. & *Non glorietur prudens in prudentia ſua* &c. & non habent illud: *Domini enim ſunt cardines* &c. p CARDINES, id eſt columnæ ſeu ſuſtentacula, ſcilicet terra ipſa, quæ eſt velut mundi fundamentum, vel ipſius terræ fundamenta, (vt vocat Scriptura) ſcilicet partes in medio ſolidiores, quibus reliquæ nituntur, & fortè ſaxeæ. q PEDES SANCTORVM, &c. Chald. *Corpus ſeruorum ſuorum iuſtorum cuſtodiuit à gebenna; &*

Domi-

† Dominus pauperem facit, & ditat:
humiliat, & ſúbleuat.
† Súſcitat de púluere egénum:
m n & de [m] ſtércore éleuat [n] páuperem:
† vt ſédeat cum principibus;
o & ſólium glóriæ [o] téneat.
p † Domini enim ſunt [p] cárdines terræ:
& póſuit ſuper eos Orbem.
q † [q] Pedes Sanctorum ſuorum ſeruábit:
r & impij in ténebris [r] conticéſcent:
quia non in fortitúdine ſua roborábitur vir.

ſ † Dominum formidábunt aduerſárij eius:
& ſuper ipſos [ſ] in cælis tonábit.
t † Dominus iudicábit [t] fines terræ:
u x & dabit [u] impérium [x] Regi ſuo:
y & ſublimábit cornu [y] Chriſti ſui.

---

impij tranſgreſſores verbi ſui in gehennam in tenebris iudicabuntur, ad oſtendendum, quòd in nemine ſit fortitudo puritatis ad diem Iudicij. r CONTICESCENT, ſcilicet ceſſabunt à prauis huius vitæ operibus. ſ IN CAELIS, pro, de cælis, quaſi dicat è cælo interimet. t FINES TERRAE, pro, etiam fines terræ; quaſi dicat, omnem terram. Auguſt. 17. de Ciuit. cap. 4. Vnumquemque ita iudicabit, vt in fine vitæ inuentus fuerit. u IMPERIVM. Hebr. Chald. & LXX. *fortitudinem*. x REGI, ſcilicet Meſſiæ. x CORNV, id eſt gloriam. Chald. *regnum*. y CHRISTI SVI, Hebr. & Chald. *Meſſiæ ſui*.

Orationes.

Miſs. 1 DEus cui in ſanctitate nemo comparabilis, in fortitudine nullus æqualis; qui ſolus habes poteſtatem humiliandi & exaltandi; viſibiles & inuiſibiles inimicos tua virtute coërce: vt cor noſtrum in tua ſcientia ſatis abundet, & in te ſemper exſultet. Per.

Cod. Cardin. Chiſij ſcriptus ad initium XI. ſæculi. 2 DEus cuius iudicio Synagogæ fœcunditas infirmata eſt; & Eccleſiæ ſterilitas fœcundata; noſtræ mentis ſterilitatem tuâ vbertate fœcunda: vt tibi bonorum [operum] fructus párere non obmittamus. Per.

Breu. Moſarab. fol. 67. 3 DOmine Deus ſcientiarum ac ſapientiæ immenſæ; tu præparas adinuentiones tuas vt infirmes arcus potentium; & infirmos *ardore ſuccingas: dum in ſe fidentes deijcis; & in te ſperantes attollis: dum plenos attenuas panibus; & eſurientes, ſufficientiâ reples: qui ſcientiâ tumentes excludis; & humiliter ſapientes nec magniloquio fidere, nec ſuperbè de tuis muneribus gloriari [iubes:] ſed ita eſſe ſtudioſos doctrinâ; vt tibi demus gloriam; nobis autem reſeruemus obedientiam. ℟. *Amen*. Per miſericordiam tuam Deus noſter: qui es benedictus & viuis & omnia regis in ſæcula ſæculorum. ℟. *Amen*.

* *for.* vigore.

fol. 236. 4 CHriſte Dei Filius, qui aſcendens in cælum, triumphator tonas; da nobis vt te ſemper in veritate videntes, viſionis tuæ gratiâ fruamur: & qui deuictâ morte, Paternam aſcendendo répetis ſedem; tu da virtutem regibus noſtris; [&] exalta tuæ gloriæ maieſtatem. ℟. *Amen*. Per miſericordiam tuam Deus &c.

De Aſcenſione Domini.

CANTICVM ESAIÆ.

HRabanus Maurus Archiepiſcopus Moguntinus.

Eſaias Propheta poſtquam de Incarnatione Domini, & de conuocatione Eccleſiæ, atque deſtructione idololatriæ myſticis diſputaret eloquijs; ita vt de flore virgæ de radice Ieſſe aſcendente; ſuper quem ſeptemplicis Spiritus gratia requieſceret primùm narraret: poſtea de concordia & cohabitatione beſtiarum cum pecudibus; hoc eſt, diuitum cum pauperibus, & ferocium atque ſuperborum cum manſuetis & humilibus concordiam in Eccleſia prædicaret; & ſi-
gnum Crucis vndique Gentes conuocare ad vnitatem fidei teſtar-
tur: ad extremum deſolationem fluminis Aegypti, hoc eſt, errorem Gentium qui in tenebris infidelitatis habitabant, diſſoluendum eſſe manifeſtauit. ſicque Eccleſiæ plebem ſiue animam fidelem ad laudandum Deum prouocat: quatenus eius gratiæ hoc deputet, quòd ab inimicis liberata, & à filijs iræ ſeparata, filia reconciliationis & miſericordiæ ſit effecta. vnde dicit.

Cornelius Ianſenius Epiſcopus Gandauenſis.

Canticum quod legitur Iſaiæ 12. capite, vt ex ſuperiori cap. 11. in quo de Chriſto aperta eſt prophetia, conſtat; ad Chriſti tempora pertinet. In hoc itaque Propheta primùm ſub perſona totius Eccleſiæ Chriſti, gratias agit de ſalute per Chriſtum in plenitudine temporis allata, & ira Dei ab humano genere ablata: ac deinde ſub ſua perſona prophetat ſpiritualium abundantiam chariſmatum tempore gratiæ futuram; mutuamque fidelium ad prædicandam per vniuerſum orbem Dei benignitatem exhortationem.

Feria II. ad Matutinum.

Propheta.

a ^a CONFITEBOR TIBI DOMINE; QVONIAM IRATVS ES MIHI:

b c ^b conuerſus eſt furor tuus, & ^c conſolatus es me.

d † Ecce Deus ^d Saluator meus:

e ^e fiducialiter agam, & non timebo.

f g † quia ^f fortitúdo mea & ^g laus mea Dominus;

& factus eſt mihi in ſalutem.

Emanuel Sà.

a CONFITEBOR, id eſt benedicam ſeu laudabo. b CONVERSVS, ſcilicet in miſericordiam. Chald. & LXX. *auerſus*. c CONSOLATVS, ſcilicet per incarnationem ſeu redemptionem. Chald. & LXX. *miſertus*. d SALVATOR, ſcilicet Ieſus. e FIDVCIALITER AGAM. Chald. & LXX. *confidam in eo*. f FORTITVDO, LXX. *gloria*. g LAVS MEA, id eſt quem laudem.

Hauric-

h i k † Hauriétis [h] aquas in gaudio de [i] fontibus [k] Salatoris:
& dicetis in illa die:
l [l] *Confitemini Domino; & inuocate nomen eius.*
m † Notas facite in populis [m] adinuentiones eius:
n mementote quoniam [n] excelſum eſt nomen eius.
o p † [o] Cantate Domino quoniam [p] magnificè fecit:
q r [q] annunciate [r] hoc in vniuerſa terra.

---

h AQVAS. Chald. *doctrinam nouam.* i FONTIBVS. ſcil. Apoſtolis ſeu Euangelijs. k SALVATORIS, ſcil. Ieſu. l CONFITEMINI, id eſt benedicite, ſcilicet laudando, gratias agendo. m ADINVENTIONES, id eſt conſilia. Chald. *opera* LXX. *glorioſa*, ſcilicet conſilia ſeu opera. n EXCELSVM. Chald. *forte.* LXX. *exaltatum.* o CANTATE DOMINO, LXX. *laudate nomen Domini.* p MAGNIFICE. Chald. *magnalia* LXX. *excelſa.* q ANNVNCIATE HOC. Chald. *manifeſtum eſt hoc.* r HOC. LXX. *hæc.*

ORATIO EZECHIÆ REGIS IVDÆ QVANDO LANGVIT, ET SVRREXIT DE INFIRMITATE SVA.

Rabanus Maurus Archiepiſcopus Moguntinus

Canticum quod ſub Ezechiæ *nomine prænotatur; quod aliqui Interpretum* Scripturam *alij* Orationem *nominant: videtur mihi melius, Gratiarum actionis vocabulo prænotari: ſic enim ſcriptum eſt in Propheta*: Scriptura Ezechiæ regis Iudæ: cùm ægrotaſſet, & conualuiſſet de infirmitate ſua. *Septuaginta verò ita poſuerunt*: Oratio Ezechiæ regis Iudæ: quando languit, & ſurrexit de infirmitate ſua. * *Manifeſtum eſt enim quòd poſt redditam ſanitatem, de infirmitate conſurgens, iſta conſcripſerit: ex quo non* Oratio *eſt; ſed Gratiarum actio pro beneficio quod acceperat: Poteſt enim hoc canticum bene conuenire his qui poſt longam ægritudinem animarum reſipiſcunt à Diaboli laqueis; & de peccatorum grauitudine ſanantur; & ſtudent ſe virtutibus ſacris recuperare; & laudes Dei non ſolùm voce ſed etiam corde & actu pronunciare.*

*Ex S. Hieronymo lib. XI. in Eſaiam.

Feria III. ad Matutinum.

Exſul-

ſ ✝ Exſulta & lauda ſ habitatio Sion :
t quia magnus in medio tui t Sanctus Iſraël .

ſ HABITATIO, Chald. *congregatio*. LXX. *habitator*. t SANCTVS, ſcilicet Chriſtus, qui Sanctus ſanctorum, ſuoſque ſanctificat.

Oratio.

MSS. FVrorem tuæ indignationis quem iuſtè meremur, Saluator omnium Deus propitiatus auerte : & præſta, vt confeſſionis tibi canticum fiducialiter decantantes ; cæleſtem habitantibus Sion in perpetuum nos ſociari gaudeamus. Per.

a *SCRIPTVRA EZECHIÆ REGIS IVDÆ CVM ÆGROTASSET, ET CONVALVISSET DE INFIRMITATE SVA.*

Cornelius Ianſenius Epiſcopus Gandauenſis.

Canticum quod Iſaiæ 38. inſcribitur regi Ezechiæ ; *carmen eſt gratiarum actionis : quod pro recepta à Deo ſanitate & vitæ prolongatione Deo rex cecinit : quemadmodum patet ex titulo, qui ſic habet* : Scriptura Ezechiæ regis Iudæ : cùm ægrotaſſet, & conualuiſſet de infirmitate ſua. *Itaque in hoc carmine primùm quidem rememorat mentis ſuæ amaritudinem & triſtitiam ; in qua erat cùm premeret languor ; & per Iſaiam audiſſet nuncium inſtantis mortis in ætate adhuc florenti nempè 39 annorum : morbique ſui grauitatem mirè exaggerat. Tum deinde Dei erga ſe miſericordiam prædicat; ob quam ſe omnibus vitæ ſuæ diebus Deum celebraturum profitetur. Quoniam autem corporalis infirmitas vmbra quædam eſt ſpiritualis infirmitatis, quam ex peccato contrahit anima ; rectiſſimè ſecundùm allegoricum ſenſum, carmen iſtud accommodatur ei ; qui cùm priùs animæ ſuæ infirmitatem, æternaque mortis quam horrebat, interitum deplangebat : iam ſe Dei gratia ſanatum, & ab æternæ mortis damnatione liberatum gaudet ; perpetuam gratiarum actionem pollicens.*

Feria III. ad Matutinum.

a SCRIPTVRA. LXX. *Oratio*, ſcilicet conſcripta fuit.

EGO

Propheta.
Ex cod. vetuſtiſſimo Vaticano, olim Reginæ Suetiæ.

EGO DIXI IN ALTITVDINE DIERVM MEORVM:
Ibo in portas inférni:
† *relínquam annos meos reliquos.*
† Dixi; *Iam non vidébo ſalutáre Dei ſuper terram:*
† *nec videbo vltra hominem de cognatione mea.*
† *Derelíqui reliquum vitæ meæ.*
† *éxijt & abijt à me, ſicut qui déſtruit tabernaculum ſtabilítum.*
† *Spíritus meus apud me factus eſt ſicut lánifica próximans démere telam.*

† In die illa tráditus ſum vſque ad manè:
tamquam leo ſic oſſa mea contéruit:
á die enim vſque ad noctem traditus ſum.
† Vt hirúndo ita clamábo:
& ſicut colúmba ſic meditabor:
† defecérunt enim óculi mei vidére altitúdinem cæli, ad Dominum:
qui miſertus eſt mihi;
& ábſtulit dolorem ánimæ meæ.
† Domine, de ipſo enim nunciatum eſt tibi,

---

b DIXI, ſcilicet cùm ægrotarem. c QVAESIVI, id eſt optaui. LXX. *relinquam*. d DOMINVM, id eſt Domini templum vel opera. e QVIETIS, id eſt cum quiete. f GENERATIO, id eſt vita: ſic enim vocatur vitæ vnius tempus: vel quaſi dicat, filijs careo. LXX. *defeci à cognatione mea*. g CONVOLVTA, id eſt, ſublata. LXX. *receſſit*. h ORDIRER, id eſt texerer. i SVCCIDIT, ſcilicet textor

EGO

Propheta. b EGO [b]DIXI IN DIMIDIO DIERVM MEORVM:
Vadam ad portas inferi.
c ✝ [c]Quæſiui reſiduum annorum meorum:
d dixi; *Non vidébo [d]Dominum Deum in terra viuentium:*
✝ *non aſpiciam hominem vltra,*
e *& habitatorem [e] quietis.*
f ✝ [f] Generatio mea ablata eſt;
g & [g] conuolúta eſt à me quaſi tabernaculum paſtorum.
✝ præciſa eſt velut à texente vita mea:
h i dum adhuc [h] ordíret, [i] ſuccídit me.
De mane vſque ad veſperam finies me:
k ✝ ſperabam vſque [k] ad mane:
l quaſi leo ſic [l] contríuit omnia oſſa mea.
✝ de mane vſque ad veſperam finies me.
m Sicut pullus hirúndinis ſic [m] clamabo:
n [n] meditabor vt columba.
✝ Attenuati ſunt oculi mei,
o ſuſpicientes [o] in excélſum.
✝ Domine vim patior:
p [p] reſponde pro me.
✝ Quid dicam? aut quid reſpondebit mihi,
q cùm ipſe [q] fecerit?

Deus. k AD MANE, id eſt diutiùs, ſcilicet me victurum. l CONTRIVIT, ſcilicet Deus vel morbus. m CLAMABO, pro, clamo vel clamabam. n MEDITABOR, id eſt gemo vel gemebam. o IN EXCELSVM, ſcilicet ad Deum. p RESPONDE. quaſi dicat, defende me. Hebr. & Complut. *ſponde*, Chald. *fac quod oro*, q FECERIT, ſcilicet quæ patior.

reſuſcitáſti ſpíritum meum; & conſolátus vixi.
liberáſti ánimam meam ne períret:
& proiecíſti poſt me ómnia peccáta mea.

† Non enim qui in inférno ſunt, laudábunt te:
neque qui mórtui ſunt, benedícent te:
neque ſperábunt qui in inférno ſunt, miſericordiam tuam.

† qui viuunt benedícent te, quemadmodum & ego.

* Aliter apud LXX.

† *Pater filijs notam facit veritátem tuam.
Domine pſalmos noſtros cantábimus,
cunctis diebus vitæ noſtræ, in domo Domini.

---

r SI SIC &c. quaſi dicat, Si talis eſt humanæ vitæ conditio, vt corripias id eſt caſtiges & viuifices; ecce amara eſt. ſ INFERNVS, quaſi dicat, mortui. Chald. *qui habitant in inferno*. t LA-

Orationes.

MSS.

1 CORripe nos Domine, quæſumus, in tua miſericordia; qui non mortem peccatoris, ſed vitam ſemper inquiris: vt pſalmos noſtros iugiter in domo tua canentes, ab inferi porta, te protegente, érui mereamur. Per.

Brev. Mozarab. fol. 70.384.

* al. pone poſt tergũ tuum.

2 ERipe Domine animas noſtras; vt non pereamus in interitu: noſtrorum omnium fácinora peccatorum * poſt tergum proijce tuum; vt non deijciamur perditi in infernum: ſed à te viuificati, hic fateamur; & veritatem tuam exſpectantes, pſalmos noſtros in

Recogi-

† Recogitábo tibi omnes an nos meos
in amaritudine animæ meæ .

r † Domine r ſi ſic viuitur, & in talibus vita ſpiritûs
mei ;
córripies me , & viuificábis me :
ecce in pace amaritúdo mea amariſſima .

† Tu autem eruíſti ánimam meam vt non períret :
proiecíſti poſt tergum tuum omnia peccata mea.

s † Quia non s infernus confitébitur tibi;neque mors
laudabit te :

t non exſpectábunt qui deſcendunt t in lacum ,

u u veritatem tuam .

† viuens, viuens ipſe confitebitur tibi ;
ſicut & ego hodie .

x Pater filijs notam faciet x veritatem tuam .

† Domine ſaluum me fac:
& pſalmos noſtros cantabimus cunctis diebus
vitæ noſtræ , in domo Domini.

CVM. Chald. *lacum perditionis* . u VERITATEM TVAM , id eſt tuarum promiſſionum impletionem . LXX. *miſericordiam tuam* , Chald. *ſalutare tuum* . x VERITATEM . LXX. *iuſtitiam* .

domum tuam iugiter decantemus . ℟. *Amen*. Per miſericordiam tuam Deus noſter : qui es benedictus & viuis & omnia regis in ſæcula ſæculorum . ℟. *Amen* .

fol. 306. 3 REcordare Dñe Ieſu Chriſte quoniam paſſus es in conſpectu inimicorũ tuorum;dum te innocentem inueniſſent in fictionibus eorum : ſed quia nos ab inimicis noſtris infeſtamur ; præſta vt reſponſio noſtra apud te vera inueniatur . ℟. *Amen* . Per miſericordiam tuam Deus noſter *&c.*

* Ita cod. Vatica.

ORATIO * ABACVM PROPHETÆ CVM CANTICO.

Rabanus Maurus Archiepiſcopus Moguntinus.

Legimus in ſextodecimo Pſalmo Oratio Dauid, *& in LXXXVIIII.* Oratio Moyſi hominis Dei: *& in CI.* Oratio pauperis cùm anxius fuerit [&] coram Domino effuderit precem ſuam. *& ſicubi alibi nomen* Orationis *inſertur. Attamen nullo loco cum* Cantico *legitur: & neſcio an decens ſit orare cum cantico: niſi fortè iuxta Septuaginta, orare dicimus Prophetam pro aduentu Chriſti; & hoc ipſum cum delectatione & pſalmis & Cantico prophetare: vt in eo quòd* oratio *eſt, deprecetur Patrem; & in eo quòd* Canticum, *Patris qui miſerit Filium, & Filij qui venerit, laus dicatur. Sed melius iuxta Hebraicam veritatem legitur;* Oratio Habacuc Prophetæ pro ignorationibus. *Contemplatus enim Propheta ſtatum ſæculi præſentis; viderat pacem peccatorum, & afflictiones proborum; viderat impios abundare diuitijs, & innocentes quotidianis ſubiectos eſſe flagellis; viderat in loco iudicij impietatem, & in loco iuſtitiæ iniquitatem; viderat lacrymas innocentum, & conſolatorem neminem; nec poſſe reſiſtere calumniatorum violentiæ, cunctorum auxilio deſtitutos: ſcienſque quòd hæc & innumera nequaquam abſque diuina prouiſione potuiſſent accidere; turbabatur animo; & intimo ex corde grauiter ſuſpirans, exclamauit ad Dominum:* *Vſquequo Domine clamabo, & non exaudies? vociferabor ad te vim patiens, & non ſaluabis? *& iterum:* Mundi ſunt oculi tui ne videas malum: & reſpicere ad iniquitatem non potes. quare non reſpicis ſuper iniqua agentes? & taces deuorante impio iuſtiorem ſe? & facies homines quaſi piſces maris, quaſi reptile non habens principem. *Verum inter hæc reduxit extemplo ad memoriam diſpenſationem Dominicæ Incarnationis ac Paſſionis; quæ in ſpiritu prophetiæ cognouerat: intellexitque acriùs multo quàm oporteret, quæſitum fuiſſe de afflictionibus in hac vita Sanctorum; quibus æterna eſſet promiſſa requies in futuro: cùm nec ipſe Dei Filius in carne apparens, ſine pœna crucis eſſet exiturus de mundo: qui de Spiritu Sancto ac Virgine matre naſciturus; & abſque omni peccato erat victurus in mundo:* & pro ignorationibus *ſuis faciens* orationem *Domino, ſic incipit.*

* Habac. I.

ORATIO

ORATIO HABACVC PROPHETÆ

[a] *PRO IGNORANTIIS.*

Corneliꝰ Ianſenius Epiſcopus Gandauenſis.

Canticum Habacuc Prophetæ, *præter alia hoc maximè obſcurum facit; quòd quæ in eo recenſentur, promiſcuè per verba futuri & præteriti temporis deſcribuntur: vt dubium ſit præterita ne an futura retexat. Verùm dum pleraque manifeſtè nimis de præteritis operibus, à Deo olim pro ſalute populi ſui præſtitis, Prophetam loqui ad litteram declarant: magis conſentaneum, vt (ſicut familiare eſt linguæ Hebrææ) omnia futura, quæ à verſu 4.[hic 7.] vſque ad verſum 19.[hic 40.] occurrunt, accipiãtur pro præteritis. Quanquã & ideo quis rectè dixerit promiſcuè in illis verſibus poſita verba futura & præterita; quòd ſic narret præterita; vt ſub eis & futura vaticinari velit: quæ vel pro liberatione Iſraelitici populi de captiuitate Babylonica; vel pro liberatione humani generis de poteſtate diaboli, erant peragenda. Propheta enim poſtquam primo ſuæ prophetiæ capite futuram Iudæorum per Chaldæos deuaſtationem prophetaſſet; atque ob eam diuinæ iuſtitiæ rationem admiratus fuiſſet; quòd videret iuſtiorem populum à peiore opprimendum: & deinde ſecundo capite intellexiſſet, ſuo aliquando tempore Dei populum ab impiorum oppreſſione liberandum; impios autem Chaldæos perdendos: tandem hoc ſuo Cantico primùm orat Deum; vt poſt irrogatam populo ſuo vltionem peccatis debitam, ſolitam promiſſamque miſericordiam exhibeat. Cuius miſericordiæ vt certiorem fidem faciat, recenſet priſca miracula Dei, quæ pro Iſraelis ſalute olim in mari Rubro, in monte Sinai, in terra promiſſionis ſub ducibus Moſe, Ioſue & Iudicibus populi deſignauit. Deinde poſt prædictam terræ Iudaicæ deſolationem, etiam ſubſequuturam reductionem Iſraelis ad terram ſuam vaticinatur. Cùm autem & quæ in populo Iſraelitico ante tempora Habacuc facta ſunt; dum is & ex Ægypto educeretur; & in promiſſam terram induceretur & habitaret; & ſimiliter liberatio è captiuitate Babylonica; omnia, inquam, hæc figura tunc fuerint eorum quæ pro noſtra ſalute per Chriſtum patranda erant: oportet in his omnibus ſecun-*

---

a PRO IGNORANTIIS, id eſt peccatis. ſic etiam peccata vocantur Pſalm. 24. eſt enim peccatum, error quidam. vel, pro peccatis per *ignorantiam* commiſſis. Orat igitur hic pro populi Iudaici peccatis; ne ſcilicet Dei promiſſa impediant, præſertim de Chriſto venturo.

Domine

Feriæ VI. ad Matutinum.

Ex Pſalterio Romano edit. añ. 1593. & 1563.

Prophetã. DOMINE AVDIVI AVDITVM TVVM, ET TIMVI:
conſideráui ópera tua, & expáui.
† In medío duorum animálium innoteſcéris:
dum appropinquáuerint anni, cognoſcéris:
dum aduénerit tempus, oſtendéris.
† In eo dum conturbáta fuerit anima mea;
in ira, miſericordiæ memor eris.
* *for.* Libánoto, † Deus à *Líbano veniet:
& Sanctus de monte vmbróſo & condenſo.
DIAPSALMA.
† Opéruit cælos maiéſtas eius:
& laude eius plena eſt terra:

---

b AVDITIONEM, id eſt nuncium, ſcilicet quod ſupra ei de Chriſto reuelatum. *auditio*, pro re audita, more Scripturæ: quaſi dicat, quod me audire feciſti te reuelante. c TIMVI, ideſt obſtupui. LXX. addunt: *Domine conſideraui opera tua, & obſtupui*, ſeu *expaui*, ſcilicet admiratione tantæ bonitatis & potentiæ. d OPVS, ſcilicet redemptionis humanæ. e IN MEDIO ANNORVM, id eſt intra annos: quaſi dicat, tempore à te præſcripto. f VIVIFICA, id eſt effice, ſuſcita. LXX. *in medio duorum animalium cognoſceris*, id eſt duorum Teſtamentorum, quæ in ſe vitam continent; vel populi Gentilis & Iudaici; vel aſini & bouis in præſepio.

dùm

dùm tropologicum ſenſum, intelligere Prophetam & prophetare & orare futuram per Chriſtum in prodigijs multis humani generis redemptionem, poſt diutinam illius ſub poteſtate diaboli captiuitatem: quemadmodum & illud de promiſſione aduentus Chriſti ad redimendum nos, maximè intelligendum eſſe ex *Paulo *conſtat, quod ſecundo capite dicitur;* Scribe viſum & explana eum ſuper tabulas; vt percurrat qui legerit eum: quia adhuc viſus procul. & apparebit in finem; & non mentietur. ſi moram fecerit; exſpecta illum; quia veniens veniet; & non tardabit. Ecce qui incredulus eſt, non erit recta anima eius in ſemetipſo: iuſtus autem in fide ſuâ viuet. *Quod autem Titulus habet;* Oratio Habacuc pro ignorantijs: *ſignificat Prophetam pro peccatis per errorem commiſſis à ſe & populo ſuo, hanc ad Deum fudiſſe* orationem.

*Hebr. X. 37.

Feriæ VI. ad Matutinum.

Propheta.

b DOMINE AVDIVI [b] AVDITIONEM TVAM;

c & [c] timui:

d ✝ Domine, [d] opus tuum

e f [e] in medio annorum [f] viuifica illud.

g h ✝ [g] in medio annorum [h] notum facies:

i cùm iratus fueris, [i] miſericordiæ recordaberis.

k ✝ Deus ab [k] Auſtro veniet:

l & Sanctus de monte [l] Pharán.

SEMPER.

m ✝ [m] Operuit cælos gloria eius:

n & [n] laudis eius plena eſt terra.

---

g IN MEDIO ANNORVM. LXX. *cùm appropinquauerint anni.* h NOTVM FACIES, ſcilicet te: vel demonſtrabis quod promiſiſti. LXX *cognoſceris.* i MISERICORDIAE, ſcilicet exhibendæ: quaſi dicat, exhibebis promiſſam miſericordiam k AVSTRO, id eſt Bethlehem quæ ad Auſtrum, vel de Idumæa; quod Deuteron. 33. dicitur *de Seir*, quaſi dicat, Ille veniet, qui olim ſe oſtendit in Seir & Pharan. vide Deuteron. 33. l PHARAN. LXX. *vmbroſo.* Hic additur Hebr. *Selah*, & LXX. *Diapſalma.* m OPERVIT &c. quaſi dicat, veniet is cuius gloria cælos implet & ſuperat. n LAVDIS, id eſt operum laude dignorum, ſeu perpetuo celebrandorum.

Splendor

✝ Splendor eius ſicut lumen erit.
cornua ſunt in manibus eius:
✝ ibi confirmáta eſt virtus gloriæ eius;
& poſuit charitátem firmam fortitúdinis ſuæ.
✝ Ante fáciem eius ibit verbum; & exibit in campis.
Pedes eius ſtetérunt; & mota eſt terra.
✝ Aſpéxit; & defluxérunt gentes:
confrácti ſunt montes veheménter:
& defluxérunt colles æternáles.
*Itínera æternitátis eius præ labóribus vidi.
✝ *tabernacula Æthíopum expauéſcent,
tabernacula terræ Madián.
✝ Numquid in flumínibus ira tua Domine?
aut in flumínibus furor tuus?
aut in mari impetus tuus?
✝ Quoniam aſcéndens aſcéndes ſuper equos tuos:
& æquitátus tuus ſanitas.

*Sic diſtinguitur in cod. MS. & apud S. Auguſtinum lib. XVIII. cap. 32. de Ciuitate Dei.

---

o SPLENDOR, ſcilicet doctrinæ & miraculorum. p LVX, ſcilicet ſolis: quaſi dicat, maximus. q CORNVA, id eſt vires, vel Crux, in cuius cornibus confixus, & per quam fortiſſimè vicit. r IBI, ſcilicet in Cruce, vbi infirmus videbatur. ſ FORTITVDO. hanc vocauit cornua. fortè duo, quia fortis, & Deus & homo. t IBIT, id eſt diſcedet victa ſeu fugiet, ſcilicet mortem moriendo deſtruxit. u DIABOLVS, ſcilicet victus, iuxta illud: *Nunc princeps huius mundi eÿcietur foras.* x STETIT: præterita pro futuris: quaſi dicat, ſtabit more victorum, qui ſubactam bello terram diuidunt: ſcilicet diſtribuet Apoſtolos & prædicatores per orbem. y ASPEXIT, ſcilicet miſericorditer. z DISSOLVIT, pro, ſoluit, ſcilicet à peccatis: vel quaſi dicat, liquefecit ſeu peremit, ſcil. interficiens peccata, ſeu veterem hominem; & renouans per gratiam. a MONTES SAECVLI, id eſt qui in mundo ſimiles montibus antiquis, ſcilicet reges & principes; nàm & ij etiam fidei ſe ſubdiderunt, velut veritatis vi proſtra-

o p † [o] Splendor eius vt [p] lux erit.
q [q] cornua in manibus eius:
r ſ † [r] ibi aſcóndita eſt [ſ] fortitúdo eius.
t Ante faciem eius [t] ibit mors:
u † & egredietur [u] diabolus ante pedes eius.

x † [x] Stetit; & menſus eſt terram.
y z [y] Aſpexit; & [z] diſſóluit gentes:
a † & contriti ſunt [a] montes ſæculi.
b c [b] incuruáti ſunt [c] colles mundi
d e f g † [d] ab itineribus æternitatis eius.
[e] Pro iniquitáte vidi [f] tentória [g] Æthiópiæ:
h i † turbabúntur [h] pelles terræ [i] Madián.
k Numquid [k] in flumínibus irátus es Domine?
l [l] aut in flumínibus furor tuus?
† vel in mári indignátio tua?
m [m] Qui aſcendes ſuper equos tuos:
n & quadrigæ tuæ [n] ſaluatio.

---

ti. b INCVRVATI, id eſt humiliati. c COLLES, id eſt potentes. Vide Iſaiæ 40. d AB ITINERIBVS & cæt. id eſt ob aduentum æterni Dei in mundum. e PRO INIQVITATE, id eſt ob iniquitatem. f TENTORIA, ſcilicet euerſa. g AETHIOPIAE, pro, Aethiopum, id eſt peccatorum, peccatis deformium. LXX. *Aethiopum*. h PELLES, id eſt tabernacula: è pellibus enim fiebant. LXX. *tabernacula*. i MADIAN. eſt Madian pars Aethiopiæ, vt patet Num. 12. & 2. Paralip. 14. eſt ergo repetitio. *k* IN FLVMINIBVS, pro, in flumina, ſcilicet tantùm: quaſi dicat, Nunquid ſolùm oſtendes potentiam tuam in ſiccando Iordanem & mare Rubrum, veluti aſcensâ quadrigâ ad ſeruandum tuos? l AVT IN FLVMINIBVS, ſcilicet Aegypti conuerſis in ſanguinem olim: vel alludit ad id quod dicitur Lucæ 21. & Apoc. 8, & 16. de mari & fluuijs. m QVI ASCENDES. pro, cùm aſcenderis, vel aſcenderes olim. n SALVATIO, ſcilicet populi tui.

✝ tendens exténdes arcum tuum
ſuper ſceptra. dicit Dominus.
DIAPSALMA.
✝ Flumínibus ſcindétur terra.
Vidébunt te, & dolébunt populi.
✝ Aſpérgéns aquas in itinéribus ſuis:
dedit abyſſus vocem ſuam ab altitúdine phantaſiæ ſuæ:
✝ eleuátus eſt ſol:
& luna ſtetit in ordine ſuo.
✝ In lúmine iacula tua ibunt,
in ſplendore fulgóris armórum tuórum.
✝ In comminatióne tua minorabis terram:
& in furóre tuo détrahes gentes.
✝ Exíſti in ſalútem pópuli tui,
vt ſaluos facias Chriſtos tuos.
✝ Miſiſti in cápita inimicórum mortem:

---

o SVSCITANS &c. pro, omnino parabis. p ARCVM, id eſt potentiam velut arcum, ſcilicet contra fidei hoſtes. q IVRAMENTA, pro, & iuramenta: ſcilicet ſuſcitabis, id eſt implebis promiſſa: vel quaſi dicat, ſecundùm iuramenta. r TRIBVBVS, id eſt, genti Iſraeliticæ. ſ LOCVTVS ES, id eſt feciſti loquendo cum Patribus, vt Abraham, Iſaac, Iacob, Dauid &c. vide Geneſ. 22. Michææ vltimo, Pſalm. 88. & 131. t FLVVIOS, id eſt populos. u SCINDES, ſcil. ſiſtendo impetum, vt olim in Iordane feciſti: quaſi dicat, reprimes vim hoſtium Eccleſiæ. x TE, id eſt tuam potentiam. y MONTES, id eſt mundi potentes. Quidam ad diem iudicij referunt, iuxta ea quæ dicuntur Luc. 21. & Apocalip. 16 z GVRGES AQVARVM. id eſt ſeruos Dei perſequentium impetus more aquæ mundantis. a TRANSIIT, pro, tranſibit, id eſt ceſſabit, te ſcilicet reprimente. b ABYSSVS, id eſt copia aquarum, ſcilicet perſecutorum. c VOCEM, id eſt ſtrepitum, vt ſolent aquæ furibundæ, quaſi dicat, vehementer perſequentur impij fideles. d AL-

o p ° Suſcitans ſuſcitábis [p] arcum tuum ,
q r ſ q iuraménta [r] tribubus quæ [ſ] locútus es .
SEMPER .
t u † [t] Flúuios [u] ſcindes terræ .
x y Viderunt [x] te , & doluerunt [y] montes :
z a † [z] gurges aquárum [a] tranſijt .
b c † dedit [b] abyſſus [c] vocem ſuam :
d e [d] altitúdo [e] manus ſuas leuáuit .
f † [f] ſol & luna ſteterunt in habitaculo ſuo .
g In luce ſagittárum tuárum [g] ibunt ,
in ſplendore fulgurántis haſtæ tuæ .
h i † In [h] frémitu conculcábis [i] terram :
k & in furóre [k] obſtupefácies gentes .
l † [l] Egreſſus es in ſalutem populi tui ,
in ſalutem cum Chriſto tuo ;
m n † Percuſſiſti [m] caput de [n] domo impij :

TITVDO , id eſt profunditas , ſcilicet abyſſi . e MANVS SVAS , id eſt aquarum vim velut manus , ſcilicet perſecutores vires ſuas contra Dei ſeruos . Quidam hæc referunt ad laudes Dei decantatas, per *abyſſum* id eſt homines , & *altitudinem* id eſt Angelos, celebrantes ſcilicet Chriſti victorias . f SOL ET LVNA , ſcilicet tempore Ioſuæ olim : itemque in die iudicij , cùm ſcilicet ceſſabit motus cælorum . g IBVNT , id eſt fugient ſcilicet hoſtes tui ſagittis fulgentibus territi . vide Sap. 5. Apoc. 16. ſeu potiùs, in internum detrudentur tuis percuſſionibus veluti ſagittarum ictibus & haſtæ . h FREMITV , id eſt indignatione. i TERRAM , id eſt terrenos homines . k OBSTVPEFACIES , ſcilicet attonitos reddens ſupplicijs: vel alludit ad illud Luc.21. *Areſcentibus hominibus præ timore* &c. l EGRESSVS ES. præterita pro futuris . m CAPVT, ſcilicet Antichriſtum . n DOMO IMPII , id eſt familia diaboli ; vel *impij* , pro, impiorum .

excitáſti víncula vſque ad ceruíces.

IN FINEM.

† Præcidíſti in alienatióne cápita potentium:
mouebúntur in ea gentes.
† adapérient lora ſua,
ſicut pauper edens in occúlto.
† Miſiſti in mare equos tuos,
turbántes aquas multas.
† Cuſtodíui; & expáuit venter meus
à voce oratiónis labiórum meórum:
† & introíuit tremor in oſſa mea.
& ſubtus me turbáta eſt virtus mea.
† Requiéſcam in die tribulatiónis meæ;
vt aſcéndam ad populum tranſmigratiónis meæ.
† quóniam ficus non áfferet fructum:
& non erit generátio in víneis.
† mentiétur opus olíuæ:
& campi non fácient eſcas.
† defecérunt ab eſca oues:

---

o DENVDASTI & cætera. quaſi dicat, prorſus domum euertiſti vſque ad fundamenta. p VSQVE AD COLLVM, ſcilicet euertiſti. quaſi dicat, vt cùm quis mergitur aquis totus & obruitur; ſic penitus deleuiſti. vel, vſque ad conculcationem colli, quod ſolent victores facere. Hic iterũ Hebr. additur *Selah.* LXX. *In finem*, id eſt perpetuo. vide ſupra. q MALEDIXISTI, ſcilicet deſtruendo. Dei dicere, facere eſt. r SCEPTRIS EIVS, id eſt potentiæ, ſeu regno diaboli vel peccati. ſ CAPITI, pro, capitibus, id eſt ducibus. t DISPERGENDVM, id eſt perdendum. u ME. Loquitur in perſona populi Dei. x EXSVLTATIO EORVM, ſcilicet tanta erat venientium. y FECISTI, pro, facies. quaſi dicat, incedes tu per medias calamitates, inde tuos eripiens. z AVDIVI, ſcilicet Dei terribile iudicium de malis. a VENTER, id eſt interio-

denu-

o p † ° denudáſti fundaméntum eius ᵖ vſque ad collum.
SEMPER.

q r † ᑫ Maledixiſti ʳ ſceptris eius,
ſ ſ capiti bellatorum eius,
t u venientibus vt turbo ad ᵗ diſpergendum ᵘ me.
x † ˣ exſultatio eorum
ſicut eius qui déuorat pauperem in abſcóndito.
y † Viam ʸ fecíſti in mari equis tuis,
in luto aquarum multárum.
z a † ᶻ Audiui; & conturbátus eſt ᵃ venter meus:
b ᵇ à voce contremuérunt labia mea.
c † ᶜ Ingrediatur putredo in oſſibus meis;
& ſubter me ſcateat:
d e † ᵈ vt requieſcam in die ᵉ tribulationis;
f vt aſcéndam ad populum ᶠ accínctum noſtrum.
g † ᵍ ficus enim non florebit:
& non erit germen in vineis:
h † ʰ mentietur opus oliuæ:
& arua non áfferent cibum.
i † ⁱ abſcindetur de ouili pecus:

---

ra ſeu viſcera. b A VOCE, pro, ad vocem, ſcilicet tuam mihi reuelantem hæc. vel quaſi dicat, ita vt vocem edere non poſſem præ timore. c INGREDIATVR &c. quaſi dicat, mala mihi huius vitæ potius eueniant dum viuo, quàm illa ſupplicia patiar parata impijs. d VT REQVIESCAM, pro, modò vt requieſcam, Hieron. 2. con Pelag. e TRIBVLATIONIS, ſcilicet damnatorum, vel iudicij vltimi. f ACCINCTVM, ſcil. fortitudine. quaſi dicat, fortem & victorem, ſcilicet cum Chriſto regnantem. g FICVS ENIM &c. per hæc ſignificatur magna bonorum ſpiritualium penuria futura tempore Antichriſti h MENTIETVR, id eſt fallet operantem, ſcilicet non ſecuto fructu vel, *opus* vocat fructum, qui fallere dicitur, dum non prouenit exſpectatus. i ABSCINDE-

& non erunt in præſepio boues.

✝ Ego autem in Domino gloriábor:
gaudébo in Deo IESV meo.

✝ Domine Deus virtus mea, conſtítue pedes meos
in conſummatióne;
& ſuper excélſa ſtátue me:
vt vincam in claritáte ipſius.

TVR, id eſt peribit vel deficiet. k IESV LXX. *Saluatore*. Chald. *redemptore*. l QVASI CERVORVM, id eſt agiles. m EXCELSA, ſcilicet cælos. n MEA, ſcilicet cælum patria iu-

Orationes.

Cod. Card. Chiſij ſcriptus ad initium XI. ſeculi.

1 DOomine Ieſu Chriſte, qui in ſubſtantia noſtræ mortalitatis oſtendi voluiſti; & pro nobis patiens, Crucis cornua ſubíre non recuſaſti: præſta quæſumus; vt tuæ diuinitatis fieri participes, & in te ſemper gloriari atque gaudere mereamur. Qui viuis.

Miſſale Mozar. in Paraſceue & Breu. fol. 321.

2 VNigenite Filius Dei Patris, de quo ante tam innumeros annos Propheta cantauit hunc verſum; *In medio duorum animalium cognoſcéris*: cognitus

---

* Cod. Vatic. 84.

* HYMNVS TRIVM PVERORVM.

R Rabanus Maurus Archiepiſcopus Moguntinus.

Hymnus trium Puerorum, quem Danielis Prophetæ liber continet, in Hebræo non habetur; ſicut Interpres noſter beatus videlicet Hieronymus teſtatur: ſed ex LXX. vel aliorum Interpretum editione additus eſt. vbi & antè narratur quòd Angelus Domini deſcenderit cum Azaria & ſocijs eius in fornacem; & excuſſerit flammam ignis de fornace; & fecerit medium fornacis quaſi ventum roris flantem; & non tetigerit eos omnino ignis; neque contriſtauerit, nec quicquam moleſtiæ intulerit. *Poteſt & hic* Angelus Domini, *qui deſcendit cum tribus pueris in caminum ignis ardentis, & eos protexit ab ardore flammarum; typicè ſignificare*

& non

& non erit arméntum in præſépibus.

✝ Ego autem in Domino gaudébo:
k & exſultabo in Deo [k] IESV meo.
✝ Deus Dominus fortitúdo mea:
l & ponet pedes méos [l] quaſi ceruórum:
m n o ✝ & ſuper [m] excélſa [n] mea dedúcet me [o] Victor
in pſalmis canéntem.

ſtorum. o VICTOR, ſcilicet Chriſtus, vel potiùs *victori*, vt legit Hieron. quaſi dicat, Chriſti victoriam carmine ſeu cantu celebrantem, & pro victoria mihi data gratias agentem.

planè es non ſolùm inter duos latrones pendens in ligno, vel duorum Teſtamentorum in medio: verùm etiam fugâ ſolis, occaſu diei, concuſſione terrarum, Tu Chriſte deſcendiſti ad inferos; & Sanctos ſepulchra laxarunt: pietatem ergo tuam quæſumus; vt intelligere poſſimus quantum nobis reſurgens præſtiteris in regno; qui nos moriens reſuſcitaſti cum gloria de inferno. [℟. *Amen*. Per miſericordiam tuam Deus noſter: qui es benedictus & viuis & omnia regis in ſæcula ſæculorum. ℟. *Amen*.]

*BENEDICTIONES TRIVM PVERORVM.

*In cod. Vatic. 5719.

Cornelius Ianſenius Epiſcopus Gandauenſis.

Canticum, quod Danielis tertio tres pueri in ardentem fornacem miſſi, vno ore decantaſſe ſcribuntur; ſimilis omninò eſt argumenti cum Pſalmo CXLVIII. Siquidem etiam in iſto præ multa de Dei benignitate lætitia mentis, tres adoleſcentes omnem creaturam ad creatoris laudem prouocant; à cæleſtibus per media quæ in aëre gignuntur, ad inferiora deſcendentes: per ſingula quæ vel in terra vel in aquis ſunt diſcurrentes; donec tandem ad hominem deueniant: vbi peculiariter Dei populum & Sanctos, nominatim quoque ſe ipſos ad laudem adhortantur eius, qui ſua benignitate in eis mirabilia operatus erat. Hoc autem Canticum etſi in Hebræo

Domi-

Dominum Saluatorem: *quem Propheta* magni conſilij Angelum *nominauit*: *eo quòd ſua & Paternæ* adnunciator *eſt* voluntatis. *Hic quoque deſcendit in hunc mundum*: *vbi Rex* Confuſionis *id eſt Diabolus*, fornacem *hoc eſt corda iniquorum*, igne *cupiditatis atque luxuriæ* inflammat: *vt* flatu *Spiritus Sancti per gratiam ſuam electos ſuos ab hoc* igne *ſeruet illæſos*: *quatenus eius laudibus intenti*, *pro ereptione ſua gratias referant liberatori ſuo*. *De quo ſubditur*: Tunc hi tres quaſi ex vno ore laudabant & glorificabant & benedicebant Dominum in fornace, dicentes. *Iſti ergo tres viri*, *qui* quaſi ex vno ore laudabant & glorificabant & benedicebant Dominum; *ſignificant Electos Dei*: *qui in ſanctæ Trinitatis fide ſolidati*, *vnum Deum Patrem & Filium & Spiritum Sanctum adorant*, *colunt & prædicant*. laudant *quidem eum recta credulitate*: glorificant *vera confeſſione*: *&* benedicunt *bona operatione*. *Vnde etiam concorditer dicunt*: Benedictus es Domine Deus patrum noſtrorum; & laudabilis & glorioſus & ſuperexaltatus in ſæcula.

Dominica ad Matutinum.

Ex Pſalterio Romano.

Propheta.

BENEDICITE OMNIA OPERA DOMINI, DOMINVM.

† Benedícite cæli Dominum.
benedícite Angeli Domini Dominum.
† benedícite aquæ quæ ſuper cælos ſunt Dominum.
benedícite omnes virtutes Domini Dominum.
† benedícite ſol & luna Dominum.
benedícite ſtellæ cæli Dominum.
† benedícite ímber & ros Dominum.
benedícite omnis ſpiritus Dominum.
† benedícite ignis & æſtus Dominum.
benedícite noctes & dies Dominum.

non inueniatur apud Danielem; ſicut nec hiſtoria Suſannæ, & Belis, Draconiſque: Eccleſia tamen Chriſtiana tam apud Græcos quam apud Latinos, ex Theodotionis *translatione hac publicè in templis cantanda & legenda ſuſcepit. Neque tamen apud Græcos, neque apud Latinos eadem omninò forma decantatur; qua apud Danielem deſcriptum legitur. nam omiſſis aliquot verſibus in principio, apud vtroſque incipitur ab eo verſu:* Benedicite omnia opera *&c. Deindè apud Latinos quidem pars illa,* Laudate & ſuperexaltate eum in ſæcula, *quæ apud Danielem toties repetitur, quoties verbum* Benedicite; *in principio tantùm & in fine canitur, duobus ſemper verſibus in vnum coniunctis; & in fine additum eſt:* Benedicamus Patrem & Filium *&c. Apud Græcos verò iis creaturis, quæ in duobus verſibus ad laudem Dei inuitantur, in vnum verſum coniunctis ſub verbo* Benedicite *ſemel poſito: tùm deindè additur ſemper:* Laudate & ſuperexaltate eum in ſæcula. *& in fine additur:* Benedicite Apoſtoli Prophetæ & Martyres Domini Domino: laudate & ſuperexaltate eum in ſæcula. Benedicamus Patrem *&c.* Et nunc & ſemper & in ſæcula ſæculorum. Amen. Laudemus benedicamus adoremus Dominum; laudantes & ſuperexaltantes eum in ſæcula.

Dominica ad Matutinum.

Propheta.

BENEDICITE OMNIA OPERA DOMINI DOMINO:
laudáte & ſuperexaltáte eum in ſæcula.
✝ Benedícite Angeli Domini Domino.
benedícite cæli Domino.
✝ benedícite aquæ omnes quæ ſuper cælos ſunt Domino.
benedícite omnes virtutes Domini Domino.
✝ benedícite ſol & luna Domino.
benedícite ſtellæ cæli Domino.
✝ benedícite omnis imber & ros Domino.
benedícite omnes ſpiritus Dei Domino.
✝ benedícite ignis & æſtus Domino.
benedícite frigus & æſtus Domino.
✝ benedícite rores & pruína Domino.
benedícite gelu & frigus Domino.

✝ benedícite ténebræ & lumen Dominum.
benedícite frigus & cáuma Dominum.
✝ benedícite pruína & niues Dominum.
benedícite fúlgura & nubes Dominum.
Benedícat terra Dominum.
✝ benedícite montes & cólles Dominum.
benedícite omnia naſcéntia terræ Dominum.
✝ benedícite mária & flumina Dominum.
benedícite fontes Dominum.
✝ benedícite cete & omnia quæ mouentur in aquis, Dominum.
benedícite vólucres cæli Dominum.
✝ benedicite béſtiæ & vniuerſa pecora Dominum.

Benedícat Iſraèl Dominum.
✝ benedícite Sacerdótes Domini Dominum.
benedícite ſerui Domini Dominum.
✝ benedícite ſpiritus & animæ iuſtórum Dominum.
benedícite ſancti & humiles corde Dominum.
✝ benedícite Ananía, Azaría, Miſaèl, Dominum.
Benedicamus Patrem & Filium cum Sancto Spiritu:
laudemus & ſuperexaltémus eum in ſæcula.
✝ Benedíctus es in firmaménto cæli;
& laudábilis & glorióſus & ſuperexaltátus in ſæcula.

Bene-

✝ benedícite glácies & niues Domino.
benedícite noctes & dies Domino.
✝ benedícite lux & ténebræ Domino.
benedícite fúlgura & nubes Domino.
✝ Benedícat terra Dominum:
laudet & ſuperexaltet eum in ſæcula.
✝ benedícite montes & colles Domino.
benedícite vniuérſa germinántia in terra Domino.
✝ benedícite fontes Domino.
benedícite maria & flúmina Domino.
✝ benedícite cete & omnia quæ mouéntur in aquis, Domino.
benedícite omnes vólucres cæli Domino.
✝ benedícite omnes béſtiæ & pécora Domino.
benedícite filij hominum Domino.
✝ Benedícat Iſraël Dominum:
laudet & ſuperexáltet eum in ſæcula.
✝ benedícite Sacerdótes Domini Domino.
benedícite ſerui Domini Domino.
✝ benedícite ſpiritus & animæ iuſtórum Domino.
benedicite ſancti & húmiles corde Domino.
✝ benedicite Ananía, Azaría, Miſaël Domino:
laudate & ſuperexaltáte eum in ſæcula.
✝ Benedicámus Patrem & Filium cum Sancto Spiritu:
laudemus & ſuperxaltémus eum in ſæcula.
✝ Benedictus es Domine in firmaménto cæli;
& laudábilis & glorióſus & ſuperexaltátus in ſæcula.

Orationes.

Cod. Vat. 24.

1 DEus quem omnia opera benedicunt, quem cæli glorificant, Angelorum multitúdo conlaudant; quæſumus te; vt ſicut tres pueros de camino ignis non ſolum inlæſos, ſed etiam tuis laudibus conclamantes liberaſti; ita nos peccatorum nexibus obuolútos, velut de voragine ignis eripias: vt dum te Deum Patrem benedictione laudamus, criminum flammas, operumque carnálium incendia ſuperantes, hymnum tibi debitum iure meritoque reddamus. Per.

Cod. Cardin. Chiſij ſcriptus ad initium ſeculi XI.

2 DEus, à quo cuncta creata benedici deſiderant, & ipſe nullius horum indiges benedictione; ſuſcipe propitius noſtri pectoris hymnum: & concede vt liberati à morte perpetuâ, quandoque te in paradiſi beatitudine cum Sanctis omnibus ſine fine glorificemus. Qui trinus & vnus Deus viuis & regnas per immortalia ſæcula ſæculorum.

Bren. Mozarab. fol. 53.

3 DOmine Deus patrum noſtrorum; laudabilis enim & ſuperexaltatus in ſæcula tu es. rectè ergo tuæ gloriæ nomen benedicetur in æternum; & vel in magnis vel in modicis tu creator, tu ópifex ſapientiſſimus declamáris: ideo quæſumus; [vt] qui te orando pro vniuerſitatis conditione Dominum benedicimus; benedictæ ſanctitatis illuſtratione lætemur. ℟. *Amen*. Per miſericordiam tuam Deus noſter: qui es benedictus & viuis & omnia regis in ſæcula ſæculorum. ℟. *Amen*.

fol. 64.

4 DOmine Deus, qui ſuper Cherubim ſedens, laude magnificaris creaturæ ſubiectæ: vt dum magna condíderis; incomparabiliter tu magnificentiſſimus æſtiméris: tibi ad nutum obtemperant cuncta, quæ te auctore ſubſiſtunt; & hoc illis eſt in honore quòd ſunt à te condita & ſunt ſubiecta. proinde ita proficere præſta: vt dum labia in tuis benedictionibus pándimus; benedictionem cæleſtis gratiæ impetremus. ℟. *Amen*. Per miſericordiam tuam Deus noſter *&c.*

Cod. Palat. 30 in Vatic.

CANTICVM S. MARIÆ MATRIS DOMINI.

HRabanus Maurus Archiepiſcopus Moguntinus.

Eccli. III. 20.

Beatiſſima Virgo Maria poſtquam ſe cæleſti partu grauidam cognouit; nequaquam ſe de donis cæleſtibus, quaſi à ſe hæc eſſent extulit: ſed vt magis magiſque donis eſſet apta diuinis; in cuſtodiam humilitatis mentis ſuæ greſſum fixit; memor Scripturæ præcipientis: Quanto magnus es, humilia te in omnibus. *Moxque vt Angelus qui diuinum ei partum nuntiabat, ad cæleſtia redijt, ſurgit, ad montana conſcendit; geſtanſque in vtero Deum, ſeruorum Dei habitacula petijt, ac requirit alloquia. In cuius aduentu Eliſabeth ſalutationem Matris Domini audiens; mox de ea prophetauit; & Matrem Domini ad ſe veniſſe teſtata eſt:* quam benedictam inter mulieres *eſſe;* & benedictum fructum ventris eius *pronunciauit. inſuper & ad vocem eius narrauit infantem in vtero ſuo exſultaſſe, Spiritu Sancto repletum. Hæc quoque audiens Maria, non ſe iactanter inani gloria extulit; ſed magis per humilitatem tota intentione animi gratias Deo retulit, dicens.*

Quotidie ad Veſperum.

a [a] MAGNIFICAT ANIMA MEA DOMINVM:

b c d † & [b] exſultáuit [c] ſpíritus meus in Deo [d] ſalutári meo:

e † quia reſpéxit [e] humilitatem ancíllæ ſuæ.

f Ecce enim ex [f] hoc beatam me dicent omnes

g [g] generatiónes:

† quia fecit mihi magna qui potens eſt:

h & [h] ſanctum nomen eius:

i † & miſericordia eius [i] à progénie in progénies

k [k] timentibus eum.

Emanuel Sá.

a MAGNIFICAT, id eſt laudibus effert, ſeu magnopere prædicat. b EXSVLTAVIT, pro, exſultat. c SPIRITVS, id eſt anima. repetitio more Hebræo: quaſi dicat, anima mea quanta quanta eſt. d SALVTARI, id eſt ſalutatore. e HVMILITATEM, Græcè ταπείνωσιν id eſt *paruitatem* ſeu *abiectionem*. f HOC, ſcilicet tempore. g GENERATIONES, id eſt ætates ſeu gentes, ſcilicet fideles. h SANCTVM, ſcilicet venerandum & colendum. i A PROGENIE &c. quaſi dicat, per omnes ætates ſubuenit. k TIMENTIBVS, id eſt colentibus religioſe. Debetur

Fecit

l m † [l] Fecit poténtiam in [m] bráchio ſuo :
n o [n] diſpérſit ſupérbos [o] mente cordis ſui.
p † depóſuit poténtes de [p] ſede :
& exaltáuit humiles.
q † [q] éſurientes impléuit bonis :
r ſ & [r] diuites [ſ] dimíſit inánes.
t u x † [t] Suſcépit [u] Iſraël [x] puerum ſuum ;
y [y] recordátus miſericórdiæ ſuæ
† (ſicut locútus eſt ad patres noſtros)
z * ** [z] Abrahàm & [*] ſémini eius [**] in ſæcula.

Dei potentiæ & ſanctitati timor & reuerentia. l FECIT. præterita pro præſentibus. m BRACHIO, id eſt virtute. n DISPERSIT, id eſt perdidit. o MENTE CORDIS, quaſi dicat, elatos animo & arrogantes. p SEDE, id eſt dignitate ſeu potentiā. q ESVRIENTES, ſcilicet iuſtitiam, vel pauperes. r DIVITES, ſcilicet in oculis ſuis, id eſt ſuperbos, vt ſit repetitio. vel, confidentes in diuitijs. ſ DIMISIT, ſcilicet à ſe. quaſi dicat, priuauit diuitijs ſeu bonis quibus gloriabantur. t SVSCEPIT, ſcilicet ſuccurrendo. u ISRAEL Accuſatiuus eſt. x PVERVM, id eſt ſeruum, ſcilicet ſe colentem. y RECORDATVS, id eſt ſe memorem declarando. z ABRAHAM. Datiuus eſt, qui regitur à *miſericordia* ſcilicet promiſſæ. * SEMINI, id eſt poſteris. ** IN SAECVLA, id eſt in perpetuum. coniungendum cum *miſericordiæ*, vel *ſemini*.

Orationes.

xr. 1 OMnipotens ſempiterne Deus, qui terrenis corporibus, Vnigeniti Filij tui per venerabilem ac glorioſam ſemper Virginem Mariam ineffabile myſterium coniungere voluiſti : petimus immenſam clementiam tuam, vt remiſſionem omnium peccatorum noſtrorum, quam in eius veneratione depoſcimus, te propitiante cónſequi mereamur. Per eumdem Dominum.

Cod. Cardin. Chiſij ſcriptus ad initium XI. ſæculi.

2 OMnipotens ſempiterne Deus, qui Eccleſiam tuam in Abrahæ ſemine, in omnibus Gentibus hæreditariam eſſe feciſti: concede propitius vt te anima noſtra ſedulè magnificet; & ſpiritus noſter in tuo ſalutari ſemper exſultet. Per.

Breu. Mozarab. fol. 361.

3 MAgnificat ecce te, Domine, redemptorem noſtrum beatæ Genitricis voce omnis conuentus Eccleſiæ: quia reſpexiſti humilitatem Ancillæ tuæ, cùm te & Virgo ſancta concepit; & Eccleſia credendo cognouit: cùm de illa prodideris; & iſtam redimeres: cùm illam beatam dicunt omnes gentes; in iſtá beatificentur populorum omnium nationes. ſuſcipe ergo Domine Iſrael populum tuum, memor miſericordiæ tuæ; qui locutus es patribus noſtris: vt complementum ſit diuinæ promiſſionis, totius mundi redemptio ſingularis. ℟. *Amen*. Per miſericordiam tuam Deus noſter: qui es benedictus & viuis & omnia regis in ſæcula ſæculorum. ℟. *Amen*.

Cod. Palat. 30. ib Vatic.

*CANTICVM ZACHARIÆ PATRIS S. IOHANNIS,

Hrabanus Maurus Archiepiſcopus Moguntinus.

Zacharias pater beati Iohannis Baptiſtæ, licet propter dubietatem mentis diù fuiſſet expers eloquio; munere tamen non eſt priuatus diuino: ſed edito puero, cuius nomen tacendo conſcripſerat; gratia Sancti Spiritus illuſtratus, quid futurum eſſet in Dei populo prophetando pronunciauit, dicens.

Quotidie ad Matutinum.

a [a] BENEDICTVS DOMINVS DEVS [b] ISRAEL:

b c d quia viſitáuit & [c] fecit redemptiónem [d] plébis ſuæ:

---

a BENEDICTVS, ſcilicet ſit, id eſt laudetur ſeu prædicetur. b ISRAEL, id eſt quem Iſrael colit. c FECIT REDEMPTIONEM, id eſt miſit redemptionem. d PLEBIS. id eſt populo.

Emanuel Sl.

&

e † & eréxit [e] cornu ſalútis nobis
f g ín [f] domo Dauìd [g] puéri ſui :
h † ſicut [h] locútus eſt per os ſanctórum
i qui à ſæculo [i] ſunt , Prophetárum eius;
k † [k] ſalutem ex inimícis noſtris ,
& de manu omnium qui odérunt nos:
l † ad faciéndam miſericordiam [l] cum patribus no-
noſtris ,
m n & [m] memorari [n] teſtaménti ſui ſancti :
o † [o] iuſiurandum,quod iuráuit ad Abrahàm patrem
noſtrum ,
datúrum ſe nobis ,
† vt ſine timóre de manu inimicórum noſtrorum
liberati ,
ſeruiamus illi
p † in ſanctitáte [p] & iuſtítia coram ipſo ,
omnibus diebus noſtris .
† Et tu puer, *Prophéta Altíſſimi* vocáberis :
q præibis enim ante faciem Domini [q] parare vias
eius ;
r † ad dandam [r] ſcientiam ſalútis plebi eius ,
ſ in [ſ] remiſſionem peccatorum eorum ,

---

e CORNV, id eſt robur,quaſi dicat, fortem ſalutem dedit.vel, fortem Ducem qui ſeruet. f DOMO , id eſt familia . g PVERI , id eſt ſerui. h LOCVTVS EST , id eſt promiſit, ſeu prædixit . i SVNT, pro, fuerunt . k SALVTEM, ſcilicet ſe daturum , nempe ſeruaturum. l CVM PATRIBVS, pro, patribus, ſcilicet promiſſam. m MEMORARI, id eſt, ad declarandum ſe memorem . n TESTAMENTI, id eſt pacti . o IVSIVRANDVM , pro , iuriſiurandi . vel ſubintellige, implendum . p ET IVSTITIA , explicatio præcedentis: *iuſtitia* enim ſanctitas , & *iuſti* ſancti . q PARARE , id eſt, ad parandum r SCIENTIAM, id eſt cognitionem . ſ REMISSIONEM, ſcilicet per Chriſtum obtinendam .

t ✝ per viſcerâ [t] miſericórdiæ Dei noſtri.
u x y [u] in quibus viſitáuit nos [x] ORIENS [y] ex alto,
z a ✝ [z] illumináre his qui in ténebris & in [a] vmbra
b mortis [b] ſedent;
c d ad dirigéndos [c] pedes noſtros in viam [d] pacis.

t MISERICORDIAE, ſcilicet quâ peccata remittuntur, & ſalus ſeu iuſtitia prima datur non meritis: gratis enim iuſtificamur. u IN QVIBVS, id eſt per quæ x ORIENS. nomen eſt ſubſtantiuum, ſignificans Meſſiam. vide Zachar. 6. y EX ALTO, id eſt cælo: iunge cum, *viſitauit*. z ILLVMINARE, id eſt ad illuminandum. a VMBRA MORTIS. Repetitio: eſt enim id epitheton tenebrarum, quod mortis imaginem referant. b SEDENT, id eſt manent. c PEDES, id eſt affectus, d PACIS, id eſt in pacem ducentem, ſeu pacificam.

Orationes.

MS. 1 OMnipotens ſempiterne Deus, qui beatiſſimum Præcurſorem tuum Iohannem Baptiſtam, ad præparandas Vnigeniti tui vias naſci iuſſiſti: præſta quæſumus; vt interceſſionis eius auxilium tribuas; & ad implenda mandata præpares voluntates. Per eumdem Dominum noſtrum Ieſum Chriſtum.

Cod. Cardin. Chiſij ſcriptus ad initium XI. ſæculi. 2 VT tibi Domine in ſanctitate & iuſtitiâ ſeruire gaudeamus; expulſis, quæſumus, de cordibus noſtris peccatorum tenebris & vmbrâ mortis; pedes noſtros in viam pacis propitius dirige: & ab omnibus iniquitatum ſcandalis indeſinenter cuſtodi. Per.

Breu. Mozarab. fol. 374. 3 CHriſte Dei Filius, qui ſanctificatum tibi Iohannem Præcurſorem tuum, prophetam tibi eligis; præparans tibi viam in principio viarum tuarum; & per te puerum illum ante te boni nuncium déſtinas; concede nobis ſurſum ſemper corda habere: vt Verbum, quod Vox adhuc tenta prædicauit in vtero; peccatores indultæ pietatis munificet dono. ℟. *Amen*. Per miſericordiam tuam Deus noſter: qui es benedictus & viuis & omnia regis in ſæcula ſæculorum. ℟. *Amen*.

CANTICVM SIMEONIS IVSTI.

Vrbanus Maurus Archiepiſcopus Moguntinus.

Narrat Euangeliſta Lucas, quòd cùm parentes Ieſu Domini noſtri ipſum puerum inducerent in Hieruſalem ad templum Domini, vt facerent ſecundùm Legem pro eo; & offerrent hoſtias ſecundùm quod ſcriptum eſt in Lege Domini: deindè quòd acceperit eum iuſtus Simeon in vlnas ſuas; & benedixerit illum, prophetizans de ipſo. Magna quidem Domini potentia; ſed non minor claret humilitas: vt qui cælo terraque non capitur, grandæui hominis geſtetur totus in vlnis. Sed & tropicè accipit Simeon Chriſtum, veteranus infantem; vt doceat nos exuere veterem hominem qui corrumpitur cum actibus eius, & renouato ſpiritu mentis noſtræ, induere eum qui ſecundùm Deum creatus eſt in iuſtitia & ſanctitate & veritate: hoc eſt, deponentes mendacium, loqui veritatem, & cætera quæ ad noui hominis ſtatum pertinent, ore corde & opere perficere. Accipit ſenior iuſtus ſecundùm legem, & timoratus puerum Ieſum in vlnas ſuas: vt ſignificet iuſtitiam operum quæ ex lege erant: quis enim neſciat opera per manus & brachia ſolere figurari? humili quidem ſalutaris fidei Euangelicæ gratia mutanda accipit ſenior infantem Chriſtum; vt inſinuet hoc ſæculum quaſi ſenio iam & longæua ætate defeſſum, ad innocentiam & (vt ita dixerim) infantiam Chriſtianæ conuerſationis rediturum; & ſicut aquilæ, iuuentutem illius eſſe renouandam.

Quotidie ad Completoriũ.

NVNC DIMITTIS SERVVM TVVM, DOMINE,
ſecundùm verbum tuum, in pace:
† quia vidérunt oculi mei Salutare tuum.
† quod paráſti ante fáciem omnium populórum,
† lumen ad reuelatiónem Géntium,
& gloriam plebis tuæ Iſraël.

Orationes.

1 PErfice in nobis, quæſumus, Domine gratiam tuam; qui iuſti Simeónis exſpectatiónem impleſti. vt ſicut ille mortem non vidit priuſquam Chriſtum Dominum vidére mererétur; ita & nos vitam obtineámus ætérnam. Per eumdem.

Brev. Mozarab. fol. 38. 146.

2 OMnipotens Pater, & Domine Deus largire credenti tuo populo pacem; vt in templo tuo

tuo videamus Salutare tuum; quem Simeon iuſtus vlnis ſuis accepit: vt qui lumen ad reuelationem Gentium éxſtitit; indultor criminum * ſibimet credentium ſentiatur. ℟. *Amen*. Per miſericordiam tuam Deus noſter: qui es benedictus & viuis & omnia regis in ſæcula ſæculorum. ℟. *Amen*.

* *al.* cōrummet credentium.

fol. 36. 346. 3 BEatam Domine illam iuſti tui Simeonis vocem fac in nobis pari diligentiâ perſonáre: vt quia vidimus & credimus Salutare tuum; in pace, cùm iúſſeris, dimittamur: non quò à te dimiſſos finis vitæ accipiat; ſed per te abſolutos à debito, in fine pax ſempiterna poſſideat. ℟. *Amen*. Per miſericordiam tuam Deus *&c.*

fol. 37. 4 NOtum factum eſt Salutare Domine virtutum; factum eſt, prædictum Prophetarum præconio; viſumque populorum aſpectu: dum Simeon vlnis geſtauit ſenex, quod Vates cecinerunt priores: pro quo & promiſſa & inchoata cognoſcitur prophetia, vt requieſceret in pace: dum aſpiceret pacem: & Ieſus Dominus lumen in reuelationem Gentium, & gloriam plebis tuæ Iſrael, & promiſſus prodíret, & pródiens apparéret; lumenque eius prouenı́ret in ſæculo, quos cæcitas oppreſſerat tenebrarum in mundo. pręſta proinde precibus Eccleſiæ tuæ: vt quos mirabilia hæc feciſti agnoſcere; ad te facias in pace peruenire. [℟. *Amen*. Per miſericordiam tuam Deus noſter *&c.*]

fol. 346. 5 FAc nos Domine vt Salutare tuum, quem oculis fidei vidimus, placabilem in iudicio ſentiamus: vt qui ad reuelationem præparatus eſt Gentium; non ad punitionem, ſed ad ſaluationem ſe iudicem íngerat redemptorum. ℟. *Amen*. Per miſericordiam tuam *&c.*

fol. 346. 6 OMnipotens Deus Pater & Domine largire credenti tuo populo pacem: vt qui Salutare tuum vidimus, viſione gratiæ tuæ muneremur. vt qui lumen ad reuelationem éxſtitit Gentium, indultor criminum ipſemet credentium ſentiatur. ℟. *Amen*. Per miſericordiam tuam Deus noſter *&c.*

ALIA CANTICA

CANTICVM DEBBORÆ ET BARAC in libro Iudicum.

Cap. V.

Debbora Prophetiſſa & Barach aduersùs Siſaram Principem exercitus Iabin Regis Chanaan dimicantes: terroreque diuinitus immiſſo, exercitum vna cum Siſara fugantes; quem profugum infixo clauo tempori eius Iahel mulier occidit; hæc pro ingenti victoria Domino cecinerunt.

QVI SPONTE OBTVLISTIS DE ISRAEL ANIMAS VESTRAS AD PERICVLVM,
benedícite Domino.
✝ Audite reges, auribus percipite principes:
ego ſum, ego ſum, quæ Domino canam;
pſallam Domino Deo Iſraél.
✝ Domine cùm exíres de Seír,
& tranſires per regiones Edóm;
✝ terra mota eſt,
a cælique ac nubes [a] diſtillauérunt áquis;
b ✝ montes [b] fluxérunt à facie Domini;
& Sinai à facie Domini Dei Iſraél.
✝ In diebus Samgàr filij Anáth,
c d in diebus [c] Iahèl [d] quieuérunt ſémitæ:
& qui ingrediebantur per eas, ambulauerunt per calles déuios.
e ✝ [e] ceſſauérunt [f] fortes in Iſraèl & quieuerunt;

Emmanuel Sá.

a DISTILLAVERVNT. ſc. præ timore ſudantes, quaſi dicat, totus orbis tremebat. b FLVXERVNT. repetitio. videtur autem per montes & cælos, Principes intelligere. c IAHEL, de qua lib. Iudic. c. 4. & inf. d QVIEVERVNT &c. quaſi dicat, qui iter faciebat, non audebat præ timore ire viâ regiâ. e CESSAVERVNT. Chald. *deſolatæ ſunt*. LXX. *defecerunt*. f FORTES. Hebr. Pagn. Chald. *vrbes*. LXX. *habitantes*.

donec

donec ſurgeret Debbôra, ſurgeret mater in Iſraél.
g † g Noua bella elégit Dominus:
& portas hoſtium ipſe ſubuertit.
h † clypeus & haſta h ſi apparúerint in quadraginta millibus Iſraél:
cor meum diligit principes Iſraél.
† Qui propiâ voluntate obtuliſtis vos diſcrimini,
benedícite Domino.
† Qui aſcénditis ſuper i nitentes aſinos,
i k & k ſedetis in iudicio,
l & l ambulatis in via, loquimini.
Vbi colliſi ſunt currus, & hóſtium ſuffocátus eſt exercitus:
† ibi narréntur iuſtitiæ Domini;
m & cleméntia m in fortes Iſraél.
n † Tunc deſcéndit populus Domini n ad portas:
& obtinuit principatum.
† Surge, ſurge Debbóra,
ſurge, ſurge & loquere canticum.
Surge Barác;
& apprehénde captiuos tuos fili Abinoém.
† Saluatæ ſunt reliquiæ populi:
Dominus in fortibus dimicauit.
o † ex Ephraim deléuit eos o in Amaléc:
p & poſt eum p ex Beniamin *in populos tuos ô Amaléc.

---

g NOVA BELLA &c. quaſi dicat, inuſitata & mirabilia. Hebr. *Cùm elegit* (ſc. Iſrael) *deos nouos, tunc bellum in portis* ſcil. habuit. h SI APPARVERINT, quaſi dicat, nemo audebat arma ſumere. i NITENTES. Hebr. *candidas*. k SEDETIS IN IVDICIO. Chald. *ſuper iudicium*. LXX. *in iudicio*, quaſi dicat, qui præeſtis iudicijs. vel, qui equitatis commodè. l AMBVLATIS, i. iter facitis. m IN FORTES, i. in exercitu fortium Iſraelitarum. n AD PORTAS, quaſi dicat, ad egrediendum ex vrbibus intrepidè. o IN AMALEC, i. Amalecitas. p EX BENIAMIN. ſc. fuit etiam victoria.

† De Machir principes deſcendérunt ;
& de Zabulòn qui exercitum ducerent ad bellandum.
† duces Iſſachàr fuere cum Debbóra ;
& Baràc veſtigia ſunt ſecuti :
qui quaſi in præceps ac bárathrum ſe diſcrímini dedit.
q † Diuiſo contra ſe q Rubén,
magnanimorum reperta eſt contentio.
r † Quare habitas inter duos r terminos,
ſ vt audias ſ ſibilos gregum ?
† Diuiſo contra ſe Rubén,
magnanimorum reperta eſt contentio.
† Galaàd trans Iordanem quieſcebat :
& Dan vacabat nauibus :
† Asèr habitabat in littore maris ;
& in pórtubus morabatur.
† Zabulòn verò & Nephtalì obtulerunt animas ſuas morti
in regione Meromé.
† Venerunt reges, & pugnauerunt :
pugnauerunt reges Chanaán
in Thanàc iuxta aquas Mageddó :
& tamen nihil tulére prædantes.
† De cælo dimicátum eſt contra eos :
t † t ſtellæ manentes in ordine & curſu ſuo,
aduersùs Síſaram pugnauerunt.
† Torrens Cisón traxit cadauera eorum,
u torrens u Cadumìm, torrens Cisón.
† Conculca anima mea robuſtos :
vngulæ equorum ceciderunt ;

---

q RVBEN, ſcil. dum vult ipſe etiam opem ferre, orta eſt diſcordia. r TERMINOS, ſcil. inde hoſtium, hinc Iſraelitarum. Alij, *caulas*. ſ SIBILOS, quaſi dicat, vt inter pecora maneas, nec adiuues fratres tuos in bello ? t STELLAE, pro, cæleſte auxilium, ſeu Angeli. u CADVMIM, quaſi dicat, antiquiſſimus. Quidam tamen putant nomen eſſe proprium alterius torrentis.

fugien-

fugientibus impetu,
& per præceps ruentibus fortiſſimis hoſtium.
† *Maledicite terræ Meróz*:
x dixit x Angelus Domini:
maledícite habitatoribus eius:
quia non venerunt ad auxilium Dominí,
in adiutorium fortiſſimorum eius.
† Benedícta inter mulieres, Iahèl vxor Habèr Cinæi:
& benedicatur in tabernaculo ſuo.
† Aquam petenti lac dedit:
y z & in phíala y principum óbtulit z butyrum.
† ſiniſtram manum miſit ad clauum;
& dexterám ad fabrórum málleos:
percuſſitque Siſaram;
quærens in capíte vulneri locum,
& tempus válidè pérforans.
† Inter pedes eius ruit:
deficit & mortuus eſt.
voluebatur ante pedes eius:
& iacebat exánimis & miſerabilis.
† Per feneſtram reſpiciens, vlulabat mater eius;
& de cœnaculo loquebatur:
† *Cur moratur régredi currus eius?*
quare tardauerunt pedes quadrigárum illius?
† Vna ſapientior cæteris vxoribus eius,
hæc ſócrui verba reſpondit:
† *Forſitan nunc diuidit ſpolia:*
& pulcherrima feminarum eligitur ei.
† *veſtes diuerſorum colorum Siſaræ traduntur in prædam:*
& ſuppellex varia ad ornanda colla congeritur.
a † Sic a péreant omnes inimici tui Domine:
qui autem diligunt te,
b ſicut ſol in ortu ſuo b ſplendet, ita rútilent.

x ANGELVS, ſc. loquens per me. y PRINCIPVM, quaſi dicat, pulchra. z BVTYRVM, pro, lac. a PEREANT, ſc. vt Siſara. b SPLENDET, ſc. & ſubinde fit lucidior.

Oratio.

Oratio.

Breu. Mozarab. fol. 777.

De SS. Apoſtolis.

CHriſte Dei Filius, qui præcedentibus Prophetis nouæ gratiæ filios introducis; dum Apoſtolos Prophetis quaſi filios patribus ſuccedere facis; qui propriâ voluntate animas ſuas offerunt: quorum ſors vtique inter Sanctos inuenta; quia prædicatio Apoſtolorum, præcedentium Prophetarum eſt vaticinio ro-

Eſaiæ V. 1.

CANTICVM ESAIÆ PROPHETÆ

DE VINEA DOMINI.

Ex S. Hieron. in Eſaiam.

Eſaias Propheta de tribu Iuda, cantat dilecto populo ſuo carmen lamentabile atque lugubre; quod Chriſtus Patruelis ſuus, hoc eſt ex eadem ſecum tribu generatus, vineæ ſuæ Iſrael compoſuit.

Iſaque

Ex Antiphonario Romano MS. & Breu. Mozarab. fol. 111.

DEVS.

Cantábo nunc dilécto canticum Dilécti vineæ meæ.

VINEA FACTA EST DILECTO IN CORNV, ET IN LOCO VBERI.

Et macériâ circúmdedi,
& circumfódi & plantáui vineam ſoréc,
† & ædificaui turrim in medio eius:
& tórcular fodi in ea.
& ſuſtinui vt faceret vuas; fecit autem ſpinas.

† Et nunc homo Iuda & qui habitatis [in Ieruſalém,]

Emanuel Sá.

a CANTICVM, ſc. mœſtúm. b PATRVELIS. Chaldæus & LXX. *dilecti*. quaſi dicat, canticum ipſius, ſeu de ipſo, nempe de vinea ſua, vt ſtatim additur. c VINEAE SVAE, pro, de vinea ſua. d CORNV, i. colle excelſo. Chald. *monte excelſo*. e FILIO OLEI, i. pingui, Chald. *in terra pingui*. LXX. *in loco pingui*. f ELEGIT,

borata;

borata: te poſcimus & rogamus: vt qui vtrorumque Teſtamentorum radijs diſpoſitione mirificâ ordinaſti, quò in veritatis oſtenſione dignè * atque pulcherrimè veteribus noua ſuccederent; fac nos ipſis Apoſtolis tuis heredes ſemper exſiſtere: vt quia per illos ſuſcepimus fidem; cum his etiam habeamus te ſemper hereditatem. ℟. *Amen*. Per miſericordiam tuam Deus noſter: qui es benedictus & viuis & omnia regis in ſæcula ſæculorum. ℟. *Amen*.

*ibi, facis atque.

CANTICVM ESAIÆ PROPHETÆ

DE VINEA DOMINI.

Itaque Ieruſalem plangitur: & ſermone Prophetico illius ruina cantatur. Quæ omnia poſſunt & ad animæ humanæ referri ſtatum: quæ à Deo plantata in bonum, non vuas attulerit, ſed labruſcas.

a b *Cantábo diléćto meo* a *canticum* b *Patruelis mei*
c c *vineæ ſuæ.*

Propheta. VINEA FACTA EST DILECTO MEO,
d e in d cornu e filio ólei.
f ✝ & ſepiuit eam: & lapides f elégit ex illa:
g & plantauit eam g electam.
h ✝ & ædificauit h turrim in medio eius:
i & i tórcular exſtruxit in ea.
k ✝ & exſpectauit vt faceret k vuas;
l & fecit l labrúſcas.
DEVS. ✝ NVNC ERGO habitatores Ieruſalem & viri Iúda,

pro, eiecit: quaſi dicat purgauit eam lapidibus. vel, *lapidum materia cinxit*, vt LXX. interpretantur. g ELECTAM, i. electis vitibus. h TVRRIM. Chald. *ſanctuarium*. i TORCVLAR. Chald. *altare*. k VVAS. Chald. *opera bona*. l LABRVSCAS. Chald. *opera iniqua*.

iudicáte inter me & vineam meam.

† Quid faciam vineæ meæ, quod adhuc ei non fécerim? quam ſuſtinui vt faceret vuas, fecit autem ſpinas.

† Et nunc ecce ego annúncio vobis quę facturus ſum vineę meę.

Auferam macériam eius; & erit in direptionem.

& déſtruam parietes eius, & erit in conculcationem.

† & derelinquam vineam meam:

& non putábitur neque fodiétur:

& aſcendent in eam ſicut in agrum incultum ſpinę:

& nubibus mandabo ne pluant ſuper eam pluuiam.

† Vinea enim Domini Sabaòth, domus eſt Iſraél:

& homo Iúda, nouellum dilectum.

† Suſtinui vt fáceret iudicium:

fecit autem iniquitatem,

& non iuſtitiam, ſed clamorem.

---

m AN QVOD. Hebr. *cur?* quaſi dicat, Dignum ne fuit? n SEPEM EIVS. Chald. *maieſtatem meam*. o MACERIAM, Chald. *domum ſanctuarij*. p NVBIBVS. Chald. *Prophetis*. q PLVANT SVPER EAM IMBREM. Chald. *prophetizent ſuper eos prophetiam*.

Orationes.

Sacram. Gelaſianum in Paſchate. 1 Deus, qui in omnibus Eccleſiæ tuæ filijs, ſanctorum Prophetarum voce manifeſtaſti, in omni loco dominationis tuæ ſatorem te bonorum ſeminum, & electorum pálmitum eſſe cultorem: tribue populis tuis, qui & vinearum apud te nomine cenſentur & ſégetum; vt ſpinarum & tribulorum ſqualóre reſecato, dignâ efficiantur fruge fœcundi. Per.

Idem in Pentecoſte. 2 Omnipotens, ſempiterne Deus, qui per vnicum Filium tuum, Eccleſiæ tuæ demonſtraſti te eſſe iudi-

iudicate inter me & vineam meam.

† Quid eſt quod debui vltra facere vineæ meæ, & non feci ei?

m † m an quod exſpectaui vt faceret vuas; & fecit labrúſcas?

† Et nunc oſtendam vobis quid ego faciam vineę meę.

n Auferam n ſepem eius; & erit in direptionem:

o díruam o macériam eius; & erit in conculcationem

† & ponam eam deſertam:

non putabitur & non fodietur:

& aſcendent vepres & ſpinę:

p q & p nubibus mandabo ne q pluant ſuper eam imbrem.

† Vinea enim Domini exercituum, domus Iſraël eſt:

r & vir Iúda, r germen eius delectábile.

ſ & exſpectaui vt faceret ſ iudicium;

& ecce iniquitas:

& iuſtitiam;

t & ecce t clamor.

---

r GERMEN EIVS DELECTABILE. Chald. *plantatio lætitiæ eius*, i. ei iucunda. LXX. *nouella plantatio dilecta*. ſ IVDICIVM, i. quod iuſtum eſt. t CLAMOR, ſc. oppreſſorum, vel quaſi dicat, clamant ad me iniuſtitiæ. Chald. *multiplicant peccata*.

cultorem, omnem palmitem, fructum in eodem Chriſto tuo (qui vera vitis eſt) efferentem clementer éxcolens, vt fructus ácferat ampliores: fidelibus tuis, quos velut vineam ex Ægypto per fontem Baptiſmi * pertuliſti, nullæ peccatorum ſpinæ prævaleant: vt Spiritûs tui ſanctificatione muniti, perpetuâ fruge ditentur. Per eumdem Dominum noſtrum Ieſum Chriſtum Filium tuum: qui tecum viuit & regnat Deus in vnitate eiuſdem Spiritus Sancti, per omnia ſæcula ſæculorum.

*al. tranſtuliſti.

Brev. Mozarab. fol. 131. 3 DOmine, qui Iſraëliticam vineam pro fructibus repuliſti ſpinarum; ámplia Eccleſiam tuam inla-

 tione

tióne virtutum : vt maceriâ , quâ illi detecti ſunt , præceptorum nos ámbias : & turrim regni torculárque altaris, quod illis immínuis, nobis impertias : vt imbre nubium in pluuiam ruptâ , flammarum debitas vepres

---

Eſaiæ XXVI. 1.

ALIVD CANTICVM ESAIÆ PROPHETÆ.

Canticum iſtud , quod in terra confeſſionis & laudis Sancti canunt, de Domino Saluatore loquitur. cuius aduentu, cœleſtis Vrbis apertæ ſunt portæ; vetus eſt idololatriæ error ablatus , pax ſeruata, ſuperbi

Propheta. Ex Breu. Mozarab. fol. 32.

ECCE CIVITAS VIRTVS ET SALVATIO NOSTRA.
pone murum , & circa murum munitionem muri .
† *Poſt *ſceptrum *viri, aperite portas:
intret plebs cuſtodiens iuſtitiam ,
participes qui ſunt veritatis,cuſtodientes pacem .
† Quoniam in te ſperauérunt Dñe vſque in æternum .
Deus magnus & æternus .

*Hæc tria verba non extant apud LXX.

† Quomodo humiliáſti & deduxiſti eos ,
qui commorabantur in altiſſimis !
† Ciuitátes firmiſſimas deiicies ;
& dedúces eas vſque ad humum :
& conculcábunt eas pedes manſuetorum & humilium .
† Diréćta facta eſt via piórum :
& præparátum eſt iter ſanćtórum :

Emanuel 52.

a SALVATOR , ſc. eſt. quaſi dicat, Chriſtus eſt fortitudo noſtra . Chald. & LXX. *ſalus* . b PONETVR &c. quaſi dicat , erunt tutiſſimi fideles in Eccleſia . c PORTAS , ſcilicet Eccleſiæ vel cæli . d VERITATEM , ſcil. Euangelium . e IN SAECVLIS &c. pro , in ſæcula æterna , i. in perpetuum . poteſt autem coniungi cum

non exhibeamus; ſed fruges cæleſtes benignus & in nobis nutrias, & ex nobis accipias. ℞. *Amen*. Per miſericordiam tuam Deus noſter: qui es benedictus & viuis & omnia regis in ſecula ſæculorum. ℞. *Amen*.

ALIVD CANTICVM ESAIÆ PROPHETÆ.

Superbi humiliati; atque pedibus pauperis, greſſibuſque egenorum, Chriſti videlicet & Apoſtolorum ſunt conculcati.

Propheta. VRBS FORTITVDINIS NOSTRÆ SION, a SALVATOR.
b b ponétur in ea murus & antemurále.
c ✝ Aperite c portas:
d & ingrediatur gens iuſta, cuſtodiens d veritatem.
✝ Vetus error abijt:
ſeruabis pacem pacem;
quia in te ſperauimus.
e ✝ Speraſtis in Domino e in ſæculis æternis,
in Domino Deo forti in perpetuum.
f ✝ Quia incuruabit f habitantes in excelſo:
g g ciuitatem ſublimem humiliabit.
✝ humiliabit eam vſque ad terram:
détrahet eam vſque ad puluerem.
h ✝ h Conculcábit eam pes,
i pedes i pauperis, greſſus egenórum.
✝ Sémita iuſti recta eſt:
rectus callis iuſti ad ambulandum.

ſperaſtis, vel eum, *Domino*. f HABITANTES &c. id eſt, ſuperbos, vel Ieroſolymitanos. g CIVITATEM. ſc. Ieruſalem, vel Romam, vel mundum. h CONCVLCABIT, i. ſubijciet, vel contemnet. i PAVPERIS, ſc. Chriſti & Apoſtolorum.

✝ viæ enim Domini, iudicium.
Sperauimus in nomine eius, & in memória quam concupiuit anima mea.

k IN SEMITA &c. quaſi dicat, dum nos punis, vel in rectitudine, ſeu iuſtitia. l SVSTINVIMVS, i. exſpectauimus, ſcil. vt opem ferres, ſeu liberares. m MEMORIALE TVVM, i. tui me-

Oratio.

Brev. Mozarab. fol. 135.

VRbs fortitúdinis noſtræ, ſaluatiónis tuæ muro nos prótege; noſque & intrinſecus ab hoſte deſende: vt intra extráque tuâ protectióne muniti, in

Eſaiæ XXVI. 9.

ALIVD CANTICVM ESAIÆ PROPHETÆ.

Canticum iſtud petit vt percutiantur impij, & pax poſt cuncta donetur: & Sanctos dicens propter timorem Domini parturire & parere ſpiritum ſalutis, habitatoreſque terræ corruere, quia

Propheta. Ex Pſalterio Ambroſiano. ſub S. Carolo

DE NOCTE VIGILAT SPIRITVS MEVS AD TE DEVS:
✝ quia lux eſt præcepta tua ſuper terram.
✝ Iuſtitiam diſcite qui habitatis terram:
cessauit enim impius.
✝ Omnis qui non didícerit iuſtitiam ſuper terram, veritatem non faciet.
✝ Tollátur impius,
ne videat maieſtatem Domini.

Emmanuel Sá.

a CVM FECERIS &c. i. cùm punieris peccatores. LXX. *quia lux præcepta tua ſuper terram.* b MISEREAMVR, ſc. exſpectando ad pœnitentiam: vox Dei. c IN TERRA SANCTORVM &c. quaſi dicat, habitans inter iuſtos. LXX. *tollatur impius, ne videat glo-*

Et

k l † Et k in ſémita iudiciorum tuorum, Domine, l ſuſtinúimus te :
m nomen tuum & m memoriale tuum n in deſiderio animæ.
o Anima mea o deſiderauit te in nocte.

morìa, vel tuam noſtri memoriam. n IN DESIDERIO ANIMAE, pro, deſiderauimus. o DESIDERAVIT. LXX. *conſurgit ad.* p TE. Chald. *orare te.*

tuá pace atque quiete mereamur iugiter permanére. ℞. *Amen.* Per miſericordiam tuam Deus noſter: qui es benedictus & viuis & omnia regis in ſæcula ſæculorum. ℞. *Amen.*

ALIVD CANTICVM ESAIÆ PROPHETÆ.

quia ſalutes non fecerunt in terra; mortuorum reſurrectionem apertè pronunciat.

Propheta. *DE MANE VIGILABO AD TE.
a a Cùm féceris iudicia tua in terra;
*Hinc incipit hoc Canticum in cod. vetuſtiſſimo Vatic. olim Reginæ Sueciæ. iuſtitiam diſcent habitatores orbis.
† b Miſereamur impio :
& non diſcet iuſtitiam.
b † c In terra ſanctorum iniqua geſſit :
c & non videbit gloriam Domini.
d e † Domine d exaltetur manus tua; & e non videant :
f videant, & confundantur f zelantes populi :

riam Domini. d EXALTETVR &c. quaſi dicat, oſtende tuam potentiam, vel, puni. e NON VIDEANT, ſcil. ad ſalutem, ſed confuſionem. f ZELANTES, i. inuidentes, ſcil. Iudæi ſaluti Gentium. vel, zelantes non ſecundùm ſcientiam.

Domine

† Domine Deus excelſum eſt brachium tuum, & neſcierunt:
dum autem aduéneris, ſcientes confundentur.
† Zelus apprehendet populum inerudítum:
& nunc ignis aduerſarios conſúmit.
† Domine Deus noſter pacem da nobis:
omnia enim reddidiſti nobis.
† Domine Deus noſter póſſide nos:
Domine præter te alium neſcímus:
nomen tuum nominamus,
† Mortui autem vitam non videbunt:
neque medici ſuſcitabunt.
† Ideo ſuperinduxiſti & perdidiſti & ſuſtuliſti omnem maſculum eorum.
† Adde illis mala Domine:
adde mala omnibus glorioſis terræ.
† Domine in tribulatione memor fui tui:
in tribulatione módicâ, eruditio tua eſt nobis.
† & ſicut partúriens proxima vt páreret, in dolore ſuo exclamauit:
ita facti ſumus in dilecto tuo.
† propter timorem tuum Domine
in vtero accepimus & dolúimus & pepérimus ſpiritum ſalutis tuæ;
quem * feciſti ſupèr terram.
† Non cadémus, ſed cadent qui inhabitant ſuper terram:
exſurgent mortui;& reſurgent qui in monumentis ſunt:

* *al.* fecimus.

g POSSEDERVNT &c. LXX. *poſſide nos Domine: extra te alium non ſcimus: inuocamus nomen tuum.* h DOMINI, ſc. Dæmon, Mundus & Caro. i IN TE, ſcil. confidimus. k MORIENTES, ſc. in peccatis. l VIVANT, pro, viuent, ſcil. cum iuſtis. m GIGANTES, i. tyranni, ſeu oppreſſores aliorum. n RESVRGANT, pro, reſurgent, ſc. ad vitam æternam. vide Pſalm. I. o INDVLSISTI, ſc. remittendo peccata, vel non puniendo. p GLORIFICATVS ES? ſc. ab ingratis. q ELONGASTI, i. produxiſti. quaſi dicat, dilataſti Eccleſiam. r MVRMVRIS, i. ingemiſcente. Chald. *tacitè*. LXX. *parua*. ſ EIS, ſcil. adhibetur. vel, prodeſt,

& ignis

& ignis hoſtes tuos deuoret.
† Domine dabis pacem nobis:
omnia enim opera noſtra operatus es nobis.
g h † Domine Deus noſter, g poſſedérunt nos h domini
abſque te:
i tantùm i in te recordemur nominis tui.
k l † k Morientes non l viuant;
m n m gigantes non n reſurgant.
† Propterea viſitaſti & contriuiſti eos:
& perdidiſti omnem memoriam eorum.
o † o indulſiſti genti Domine, indulſiſti genti;
p numquid p glorificatus es?
q q elongaſti omnes terminos terræ.
† Domine, in anguſtia requiſierunt te:
r ſ in tribulatione r murmuris, doctrina tua ſ eis.
† Sicut quæ concipit cùm appropinquáuerit ad partum,
dolens clamat in doloribus ſuis;
t ſic facti ſumus t à facie tua Domine.
† Concépimus & quaſi parturiuimus & pepérimus ſpiritum.
u u ſalutes non fecimus in terra:
x † ideo non x ceciderunt habitatóres terræ.
y z Viuent mortui y tui; interfecti z mei reſurgent.
a † Expergiſcimini & laudate qui habitatis in a puluere.
b c Quia ros b lucis, c ros tuus;
d & terram d gigantum détrahes in ruinam.
e † Vade populus meus, intra e in cubicula tua:

t A FACIE TVA. Chald. *quia peccauimus coram te*. LXX. *propter timorem tuum*. u SALVTES, i. opera ſalutis. x CECIDERVNT, i. Deo ſe humiliauerunt. vel, ideo à nobis ſuperari non potuerunt. y TVI. i. propter te, vel in gratia tua. z MEI. Vox Dei. a PVLVERE, i. humilitate, vel quaſi dicat, ſepulti. b LVCIS, i. matutinus. LXX. *ſanitatis ipſis eſt*. c ROS TVVS, i. gratia vel auxilium. d GIGANTVM, i. improborum, ſeu violentorum. e IN CVBICVLA, i. ſepulchra, Hieron. epiſtola 61. & Tertullianus lib. de reſurrectione carnis.

& lætabuntur qui ſunt ſuper terram.
† ros enim qui abs te eſt, ſanitas eſt illis:
terra verò impiorum peribit.
† Ambula populus meus, & intra in receſſus tuos:
† claude oſtium tuum; & abſconde te poſt illud aliquántulum,
donec tránſeat ira Domini.

---

f INDIGNATIO, ſc. Dei. vide locum ſimilem Iob 14. g EGREDIETVR, ſc. ad puniendum: quaſi dicat, manifeſtabit ſuam potentiam. h REVELABIT, i. manifeſtabit. i SANGVINEM &c.

Orationes.

Breu. Mozarab. fol. 71. 106.

1 DE nocte vigilantem ad te ſpiritum noſtrum, luce Deus decórâ præceptorum tuorum illuſtra: & in tempeſtate requirentium te, vigil vt lux adeſto meridiana. nullæ nos tenebræ te ſequentes impediant; nec iniuſtitiæ amor noſtra à te veſtigia rétrahat: ſed valeamus iuſtitiam diſcere, te auctorem iuſtitiæ proficienti poſtulamus auiditate: ac dum te viſu pérpeti

---

CANTICVM IONÆ PROPHETÆ.

Ionæ II. 3.

Ionas miſſus in mare, & à ceto magno deglutitus; poſtquam in eius vtero ſoſpitem eſſe ſe ſentijt, non deſperans de Domini miſericordia, ad Dominum Deum ſuum orat: deſideranſque in profundo maris poſitus, videre templum Domini; ſpiritu Prophetali *alibi*

Propheta.
Ex Pſalterio Ambroſiano.

CLAMAVI AD DOMINVM DEVM MEVM IN TRIBVLATIONE MEA:
† & exaudiuit de ventre inferni clamorem meum.
Et exaudiſti vocem meam.

Emanuel Sa.

a CLAMAVI, ſc. cum proijcerer in mare: b INFERI, i. ceti: qui velut ſepulchrum erat, vel vt infernus: ſc. profundum quiddam:

claude

claude oſtia tua ſuper te.
† abſcóndere modicum ad momentum,
f donec pertránſeat [f] indignatio.
g † Ecce enim Dominus [g] egrediétur de loco ſuo,
vt viſitet iniquitatem habitatoris terræ contra eum:
h i & [h] reuelabit terra [i] ſanguinem ſuum:
& non operiet vltra interfectos ſuos.

Chald. *ſanguinem innocentem ſuper ſe effuſum*, quaſi dicat, apparebunt peccatores, & punientur à Deo.

amplecti concupiſcimus; tuę quoque ſapientiæ amplexibus perenniter hæreamus. ℟. *Amen*. Per miſericordiam tuam Deus noſter: qui es benedictus & viuis & omnia regis in ſæcula ſæculorum. ℟. *Amen*.

fol. 149. 2 POne Domine Spiritum tuum in nos; vt parturiamus ſpiritum ſalutis, quem feciſti ſuper terram: vt ipſo nobiſcum in æternum manente, nullis pœnis cruciemur in futuro examine. ℟. *Amen*. Per miſericordiam tuam Deus noſter *&c.*

CANTICVM IONÆ PROPHETÆ.

alibi eſt, & alibi contemplatur. Porrò ſicut Ionæ in mare demerſio, paſſionem indicat Saluatoris: ita & oratio illius, typus eſt Dominicæ orationis.

Propheta. a [a] CLAMAVI DE TRIBVLATIONE MEA AD DOMINVM:
† & exaudiuit me.
b De ventre [b] inferi clamaui;
c & [c] exaudiſti vocem meam.

& tenebroſum atque horribile. Chald. *de infima abyſſo*. c EXAVDISTI. ſc. ſentiebat ſe nihil lædi; & ſperabat ſe inde liberandum.

† Proiecisti me in altitudinem cordis maris:
& flumina me circumdederunt.
† omnes altitudines tuæ & fluctus tui ſuper me tranſierunt.
† & ego dixi: *Expulſus ſum ab oculis tuis*:
forſitan adijciam, vt reſpiciam ad templum ſanctum tuum.
† *Circumfuſa eſt mihi aqua vſque ad animam meam*:
abyſſus circuiuit me * *poſtremo*.
† *ingreſſum eſt caput meum in ſciſſuris montium*:
deſcendi in terram, cuius vectes ſunt continentes æterni.
† *Et aſcendat de corruptione vita mea ad te Domine Deus meus*.
† In hoc quod defecit anima mea à me, Domini memoratus ſum:
† & veniat oratio mea ad templum ſanctum tuum.
Obſeruantes vana & falſa, miſericordiam ſuam dereliquerunt:
† ego autem cum voce confeſſionis & ſupplicationis immolabo tibi:
† quæcumque voui, reddam tibi ſaluatori meo Dño.

* poſtrema. *id eſt*, nouiſſima. *vt apud S. Ambroſium in Pſalm. XLIII.*

---

d CORDE, i. medio. e FLVMEN, i. aquæ copia, ſeu fluctus. LXX. *flumina*. f GVRGITES, i. aquarum copia. Chald. *tempeſtates*. LXX. *eleuationes*. vide Pſalm. 41. vbi eadem prorſus verba, quæ hic & Hebr. & in LXX. g EGO DIXI &c. quaſi dicat, putabam me à te derelictum. h VIDEBO, i. ſpero me viſurum. i ANIMAM, i. animæ ſeu vitæ periculum. Chald. *mortem*. vide ſimilem phraſim Pſalm. 68. k EXTREMA. Chald. *radices*. LXX. *ſciſſuras*, ſc. cauernas, quæ ſunt ad montium radices prope mare. l VECTES, pro, velut vectes. quaſi dicat, ita etam concluſus, vt qui vectibus clauditur. m IN AETERNVM. quaſi dicat, niſi Dei potentiâ

Oratio.

Breu. Mozarab. fol. 191.

SAluator noſter & Domine, fac nos votum tibi ex corde puro vouére: vt infatigabili curſu tua ſer-

d † Et proiecisti me in profundum in [d] corde maris:
c & [e] flumen circúmdedit me.
f omnes [f] gúrgites tui & fluctus tui ſuper me tranſie-
runt.
g † & [g] ego dixi: *Abiectus ſum à conſpectu oculorum tuorum*:
h *verumtamen rurſus* [h] *videbo templum ſanctum tuum*.
i † *Circumdederunt me aquæ vſque ad* [i] *animam*:
abyſſus vallauit me; pélagus opéruit caput meum:
k † *ad* [k] *extrema montium deſcendi*:
l m *terræ* [l] *vectes concluſerunt me* [m] *in æternum*.
n [n] *& ſubleuabis de corruptione vitam meam Domine Deus*
meus.
† Cùm anguſtiaretur in me anima mea,
Domini recordatus ſum;
o p [o] vt veniat ad te oratio mea ad [p] templum ſanctum
tuum.
q † Qui [q] cuſtodiunt vanitates fruſtra,
r [r] miſericordiam ſuam derelinquunt.
ſ t † ego autem [ſ] in voce laudis [t] immolabo tibi:
quæcumque voui, reddam pro ſalute Domino.

---

numquàm inde exire poſſem, ſcil. ex illis ſcopulorum cauernis: LXX. *æterni*. quaſi dicat, fortiſſimi. n ET, pro, tamen. o VT VENIAT. pro, vt veniret. LXX. *& veniat*. Chald. *& venit*. p TEMPLVM, ſc. cœlum, vel templum Ieroſolymitanum, vbi Deus ſolebat exaudire; quóque ſe Ionas animo videtur conuertiſſe dum oraret. q CVSTODIVNT VANITATES, i. colunt idola. r MISERICORDIAM SVAM, ſc. Deum, à quo miſericordia cuique exſpectanda eſt. ſ IN VOCE LAVDIS, i. laudando te. t IMMOLABO, ſcilicet hoſtias.

uantes prçcepta, patienter aduerſa cuncta toleremus prçſentia. ℟. *Amen*. Per miſericordiam tuam Deus noſter: qui es benedictus & viuis & omnia regis in ſæcula ſeculorum. ℟. *Amen*.

*CAN-

Ita cod. vetuſtiſſimus Vat. olim Reginæ Suetiæ.

* CANTICVM HIEREMIÆ.

Propheta vaſtationem vrbis Ieruſalem, & caſum populi Iudæorum hiſtorialiter deplorat: & ſpiritualiter ruinam animarum fidelium, & vaſtationem quam paſſæ ſunt à nequitijs ſpiritualibus

Propheta.

Ex eodem cod. & Breu. Mozarab. fol. 125.

MEMENTO DOMINE QVID FACTVM SIT NOBIS:
áſpice & vide opprobrium noſtrum.
✝ Herédĭtas noſtra conuerſa eſt alienis;
domus noſtræ peregrinis.
✝ Orphăni facti ſumus, velut non habentes patres:
matres noſtræ ſicut viduæ.
✝ Aquas noſtras in pecúniâ bibimus:
& ligna noſtra in commutatione accepimus.
✝ In ceruices noſtras curuáti ſumus:
laboráuimus, requiem non accepimus,
✝ Ægyptus dedit manus Aſſirijs,
in ſatietate ipſis.
✝ Patres noſtri peccauérunt, & non ſunt;
nos autem iniquitates eorum exſóluimus.
✝ Serui dominati ſuut nobis:
& non eſt qui rédimat de manibus eorum.
✝ In animabus noſtris adquiſiuimus panem noſtrum,
à facie gladij & ſolitudinis.
✝ Pellis noſtra vt clibanus liuida facta eſt
à facie plagarum famis.
✝ Mulieres in Siòn humiliatæ ſunt;

---

a OPPROBRIVM. ſcil. quo afficimur à Gentibus. b PVPILLI. pro, veluti pupilli. c NOSTRAM, i. nobis neceſſariam. vel, aliàs noſtram, ſed captam ab hoſtibus. d MINABAMVR, pro, trahebamur. e DEDIMVS MANVM, ſc. ſupplicantes, vel fœdus facientes. f INIQVITATES, i. iniquitatum pœnam. g SERVI,

ORATIO

Threa. IV.

ORATIO HIEREMIÆ PROPHETÆ.

ſpiritualibus, flebiliter commemorat. Ad extremum verò ipſius Domini opem & miſericordiam ſubuenire afflictis, humiliter deprecatur.

Propheta.

RECORDARE DOMINE QVID ACCIDERIT NOBIS:

a intuére & réſpice a opprobrium noſtrum.

Sic diſtinguuntur verſus in noſtro vetuſto grandi cod. Bibliorum.

† Hęreditas noſtra verſa eſt ad alienos;
domus noſtræ ad extraneos.

b † b Pupilli facti ſumus abſque patre:
matres noſtræ quaſi viduæ.

c † Aquam c noſtram pecuniâ bibimus:
ligna noſtra pretio comparauimus.

d † Ceruicibus noſtris d minabamur:
laſſis non dabatur requies.

e † Ægypto e dedimus manum & Aſſyrijs;
vt ſaturaremur pane.

f † Patres noſtri peccauerunt, & non ſunt:
& nos f iniquitates eorum portauimus.

g † g Serui dominati ſunt noſtri:
non fuit qui rédimeret de manu eorum.

h † h In animabus noſtris afferébámus panem nobis
i i à facie gladij in deſerto.

† Pellis noſtra quaſi clibanus exuſta eſt
k k à facie tempeſtatum famis.

l † Mulieres in Siòn l humiliauerunt;

ſcil. olim noſtri, vt Idumæi, Moabitæ &c. h IN ANIMABVS NOSTRIS, i. cum vitæ noſtræ periculo. i A FACIE GLADII, i. propter hoſtes gladijs inſequentes. k A FACIE &c. i. ob calamitoſam famem. l HVMILIAVERVNT, ſc. violantes.

& vir-

& virgines in ciuitatibus Iúda .
† Principes in manibus eorum ſuſpenſi ſunt :
& faciem ſeniorum non glorificauerunt .
† Potentes molis molebant :
& iuuenes ligno confixi ſunt .
† Senes ad portas defecerunt :
& electi à pſalmis ſuis ceſſauerunt .
† Diſſolútum eſt gaudium cordis noſtri :
conuerſus eſt in luctum chorus noſter .
† Cécidit corona cápitis noſtri .
Væ nunc nobis quoniam peccauimus .
† Propter hoc factum eſt in dolore cor noſtrum :
propter hoc excæcati ſunt oculi noſtri ſuper montem Sión :
† quia exterminatus eſt ;
vulpes tranſierunt per eum .
† Tu autem Domine in æternum habitas :
ſedes tua, in ſæculum ſæculi .
† Vt quid in contemtu obliuiſcéris noſtri ?
derelinques nos in longitudine dierum ?
† Conuerte nos Deus ad te , & conuertemur :
ínnoua dies noſtros ſicut antea :
† quia repellens repuliſti nos à te ;
& iratus es nobis nimis valdè .

---

m MANV , ſcil. hoſtium . n IMPVDICE ABVSI SVNT . Hebr. & Chald. *molere fecerunt*. ſcil. in piſtrino . o IN LIGNO , i. ſub lignorum pondere, quæ ferre cogebantur, aut voluendo molam manubrio. Chald. *in patibulo*. p PORTIS , i iudicijs, quæ in portis vrbium fiebant . q CHORVS , ſc. pſallentium . r CORONA , i, diadema , ſcil, regnum .

& virgines in ciuitatibus Iúda.

m ✝ Principes m manu ſuſpenſi ſunt:
facies ſenum non erubuérunt.

n ✝ Adoleſcentibus n impudícè abúſi ſunt;

o & pueri o in ligno corruerunt.

p ✝ Senes defecerunt de p portis:
iuuenes, de choro pſallentium.
✝ Defécit gaudium cordis noſtri:

q verſus eſt in luctum q chorus noſter.

r ✝ Cécidit r corona capitis noſtri.
Væ nobis quia peccauimus.
✝ Propterea mœſtum factum eſt cor noſtrum;

ſ ideo ſcontenebrati ſunt oculi noſtri,

t ✝ propter t montem Siòn quia diſperijt;
vulpes ambulauerunt in eo.
✝ Tu autem Domine in æternum permanebis:
ſolium tuum, in generationem & generationem.
✝ Quare in perpetuum obliuiſcéris noſtri?
derelinques nos in longitudine dierum?

u ✝ u Conuerte nos Domine ad te, & conuertemur:

x ínnoua dies noſtros x ſicut à principio.
✝ Sed proijciens repuliſti nos;

y iratus es contra nos y vehementer.

ſ CONTENEBRATI, ſcil. præ fletu. t MONTEM, ſcil. vbi templum. quaſi dicat, ob dirutum templũ. u CONVERTE NOS. Neceſſitas gratiæ Dei. x SICVT A PRINCIPIO, i vt olim felices erant. y VEHEMENTER. quaſi dicat, ſufficere poſſet iam tanta punitio peccatorum noſtrorum.

CANTICVM AZARIÆ

Cap.III. 16.

in Daniele Propheta.

Azarias in captiuitate Babylonis, ligatus miſſus in fornacem, ſtans in medio flammæ, hæc orat. Quæ Fideles, quando diuerſis premuntur

BENEDICTVS DOMINE DEVS PATRVM NOSTRORVM:
& laudabile eſt & glorioſum nomen tuum in ſæcula.
† quoniam iuſtus es in omnibus quæ feciſti nobis:
& omnia opera tua [vera:]
& rectæ, viæ tuæ: & omnia iudicia tua, veritas.
† & iudicia veritatis feciſti;
ſecundùm omnia quæ induxiſti nobis,
& ſuper ciuitatem ſanctam patrum noſtrorum Ieruſalém:
† quoniam in veritate & iudicio induxiſti hæc omnia propter peccata noſtra.
† Quoniam peccauimus,
& iniquè egimus diſcedere à te.
† & multum peccauimus in omnibus:
& mandatis tuis non obediuimus:
neque conſeruauimus neque fecimus ſicut præcepiſti nobis vt benè nobis eſſet.
† & omnia quæcumque nobis feciſti,
& omnia quæ induxiſti nobis, in vero iudicio feciſti:
& tradidiſti nos in manus inimicorum iniquorum,
inimiciſſimorum, apoſtatárum,
† & regno iniquo & nequiſſimo præ omni terra.
Et nunc non eſt nobis aperire os:
† confuſio & exprobratio facta eſt ſeruis tuis, & colentibus te.

---

a VERA, i perfecta. b VERA, i. iuſta. c IVXTA OMNIA, í. in omnibus. d IN VERITATE ET IN IVDICIO, i. iuſto iudicio. e PECCAVIMVS. Loquitur in perſona populi ſecundùm Hieron.

Emanu c134.

CAN-

CANTICVM AZARIÆ

in Daniele Propheta.

premuntur anguſtijs ex toto cordis loquantur affectu: quidquid eis acciderit, iuſtè ſe ſuſtinere fatentes.

BENEDICTVS ES DOMINE DEVS PATRVM NOSTRORVM:
& laudabile & glorioſum nomen tuum in ſæcula.
† quia iuſtus es in omnibus quæ feciſti nobis:
& vniuerſa opera tua, vera:
a & viæ tuæ, rectæ; & omnia iudicia tua, [a] vera.
b † iudicia enim [b] vera feciſti,
c [c] iuxta omnia quæ induxiſti ſuper nos,
& ſuper ciuitatem ſanctam patrum noſtrorum Ieruſalém.
d † Quia [d] in veritate & in iudicio,
induxiſti omnia hæc propter peccata noſtra.
e † [e] peccauimus enim & iniquè egimus recedentes à te:
† & deliquimus in omnibus:
& præcepta tua non audiuimus nec obſeruauimus:
nec fecimus ſicut præceperas nobis vt benè nobis eſſet.
† Omnia ergo quæ induxiſti ſuper nos,
& vniuerſa quæ feciſti nobis, in vero iudicio feciſti:
& tradidiſti nos in manibus inimicorum noſtrorum iniquorum,
& peſſimorum præuaricatorumque,
f & regi iniuſto & péſſimo [f] vltra omnem terram.
† Et nunc non poſſumus aperire os:
g h [g] confuſio & [h] opprobrium facti ſumus ſeruis tuis & his qui colunt te.

---

f VLTRA OMNEM TERRAM, i. omnium regum terræ. vel, in omni terra. g CONFVSIO. ſc. pudet illos noſtri. h OPPROBRIVM, ſc. exprobrantur eis noſtra peccata.

† *Et* ne tradas nos in finem,
propter nomen tuum.
& ne auertas miſericordiam tuam à nobis;
† propter Abrahàm dilectum tuum,
& Iſaàc ſeruum tuum,
& Iſraël ſanctum tuum:
† quibus locutus es adimplére ſemen eorum ſicut ſtellas cæli,
& ſicut arenam, quæ eſt ad oram maris.
† Quoniam Domine minorati ſumus præ omnibus gentibus:
& ſumus humiles in omnem terram hodie propter peccata noſtra:
† & non eſt in hoc tempore princeps
& propheta & dux,
† neque holocauſtómata neque ſacrificium,
neque incenſum,
† neque locus ad ſacrificandum in conſpectu tuo,& inuenire miſericordiam.
† Sed in animâ contribulatâ
& ſpiritu humiliationis accipiamur.
† Quaſi in holocauſtis arietum & taurorum;
& multitudine agnorum pinguium:
† ſic fiat ſacrificium noſtrum in conſpectu tuo hodie;
& perficere ſubſequentes te:
† quoniam non eſt confuſio his qui confidunt in te.
Et nunc exſequimur in toto corde
& timemus te; & inquirimus faciem tuam.
Ne confundas nos:
† & fac nobiſcum ſecundùm maieſtatem tuam,
& ſecundùm multitudinem miſerationum tuarum:
† & libera nos ſecundùm mirabilia tua:

---

i TRADAS ſcil. gentibus, vel calamitati. k IN PERPETVVM. Græcè, *in finem*. quod Hebraicâ phraſi idem ſignificat.

Ne

i k † Ne quæſumus i tradas nos k in perpetuum;
propter nomen tuum.
l & ne diſſipes l teſtamentum tuum;
neque auferas miſericordiam tuam à nobis;
† propter Abrahàm dilectum tuum,
& Iſaàc ſeruum tuum,
& Iſraël ſanctum tuum:
quibus locutus es, póllicens
quòd multiplicares ſemen eorum ſicut ſtellas cæli,
& ſicut arenam quæ eſt in littore maris.
† Quia Domine imminúti ſumus pluſquam omnes gentes:
m ſumuſque m humiles in vniuerſa terra hodie propter peccata noſtra.
† & non eſt in tempore hoc princeps,
& dux & propheta,
† neque holocauſtum neque ſacrificium,
neque oblatio neque incenſum.
† neque locus n primitiarum coram te;
vt poſſimus inuenire miſericordiam tuam.
Sed in animo contrito,
& ſpiritu humilitatis ſuſcipiamur.
† Sicut in holocáuſto aríetum & taurorum,
& ſicut in millibus agnorum pinguium:
† ſic fiat ſacrificium noſtrum in conſpectu tuo hodie vt placeat tibi:
† quoniam non eſt confuſio confidentibus in te.
Et nunc ſequimur te in toto corde:
& timemus te; & quærimus faciem tuam.
Ne confundas nos.
† ſed fac nobiſcum iuxta manſuetudinem tuam;
& ſecundùm multitudinem miſericordiæ tuæ.
† & érue nos in mirabilibus tuis:

---

l TESTAMENTVM, id eſt pactum. m HVMILES, id eſt abiecti. n PRIMITIARVM, ſc offerendarum.

& da

& da gloriam nomini tuo Domine.
† Confundantur omnes qui oſtendunt ſeruis tuis mala:

& confundantur ab omnipotentia tua:
& virtus eorum conteratur:
& cognoſcant quoniam tu es Dominus Deus ſolus
in omni orbe terrarum.

---

o OSTENDVNT &c. i. affligunt ſeruos tuos.

Ex cod. vetuſtiſſimo Vatic. olim Reginæ Sueciæ.

INCIPIVNT BENEDICTIONES TRIVM PVERORVM.

Angelus autem Domini ſimul deſcéndit cum eis qui erant cum Azaria in fornácem: & fecit médium fornácis, vt ſpiritum roris ſibilántem. & non tétigit eos omnino ignis neque contriſtáuit, neque moleſtus fuit eis.
Tunc hi tres pueri, ſicut ex vno ore laudábant & benedicébant Dominum in fornace, dicentes.

BENEDICTVS ES DOMINE DEVS PATRVM NOSTRORVM:
& laudabilis & ſuperexaltatus in ſæcula.
† Benedíctum nomen gloriæ tuæ quod eſt ſanctum:
& laudabilis & ſuperexaltatus in ſæcula.
† Benedictus es in templo ſancto gloriæ tuæ:
& laudabilis & ſuperexaltatus in ſæcula.
† Benedíctus es qui vides abyſſos; ſedes ſuper Cherubím:
& laudabilis & ſuperexaltatus in ſæcula.
† Benedíctus es ſuper ſedem regni tui:
& laudabilis & ſuperexaltatus in ſæcula.

& da gloriam nomini tuo Domine.
o † Et confundantur omnes qui o oſtendunt ſeruis tuis mala:
p confundantur p in omni potentia tua:
& robur eorum conteratur:
& ſciant quia tu es Dominus Deus ſolus,
& glorioſus ſuper orbem terrarum.

p IN OMNI POTENTIA, i. per omnipotentiam.

HYMNVS TRIVM PVERORVM.

Angelus autem Domini deſcéndit cum Azaria & ſocijs eius in fornácem:
& excúſſit flammam ignis de fornáce:
& fecit medium fornácis quaſi ventum a *roris flantem.*
a *pro,* roſcidum. *& non tétigit eos omníno ignis neque contriſtáuit;*
nec quidquam moléſtiæ intulit.
Tunc hi tres quaſi ex vno ore laudábant,
& glorificábant & benedicébant Deum in fornáce,
dicéntes.

BENEDICTVS ES DOMINE DEVS PATRVM NOSTRORVM:
& laudabilis & glorióſus & ſuperexaltátus in ſæcula.
b *ideſt,* glorioſum. † Et benedíctum nomen b glóriæ tuę ſanctum:
& laudábile & ſuperexaltátum in omnibus ſæculis.
† Benedíctus es in templo ſancto glórię tuę:
& ſuperlaudabilis & ſupergloriósus in ſęcula.
† Beudíctus es in throno regni tui:
& ſuperlaudabilis & ſuperexaltátus in ſęeula.
† Benedíctus es qui intuéris abyſſos; & ſedes ſuper Cherubím:
& laudábilis & ſuperexaltátus in ſęcula.

Bene-

✝ Benedíctus es in firmaménto cæli :
& laudábilis & ſuperexaltátus in ſæcula .

Benedícite omnia opera Domini Domino :
hymnum dícite & ſuperexaltáte eum in ſæcula .

✝ Benedícite cæli Domino :
hymnum dicite & ſuperxaltáte eum in ſæcula .

✝ Benedícite Angeli Domini Domino :
hymnum dícite & ſuperexaltáte eum in ſæcula .

✝ Benedícite aquæ omnes quæ ſuper cælos ſunt Domino :
hymnum dícite & ſuperexaltáte eum in ſæcula .

✝ Benedícite omnes virtútes Domini Domino :
hymnum dícite & ſuperexaltáte eum in ſæcula .

✝ Benedícite ſol & luna Dominum :
hymnum dícite & ſuperexaltáte eum in ſæcula ,

✝ Benedícite ſtellæ cæli Domino :
hymnum dícite & ſuperexaltate eum in ſæcula .

✝ Benedícite imber & ros Domino :
hymnum dicite & ſuperexaltate eum in ſæcula .

✝ Benedícite omnes ſpiritus Domino :
hymnum dícite & ſuperexaltáte eum in ſæcula .

✝ Benedícite ignis & æſtus Domino :
hymnum dícite & ſuperexaltáte eum in ſæcula ,

✝ Benedícite noctes & dies Domino :
hymnum dícite & ſuperexaltáte eum in ſæcula.

✝ Benedícite tenebræ & lumen Domino :
hymnum dícite & ſuperexaltate eum in ſæcula .

✝ Benedícite frigus & æſtus Domino :
hymnum dícite & ſuperexaltáte eum in ſæcula .

✝ Benedícite pruína & niues Domino :
hymnum dícite & ſuperexaltáte eum in ſæcula .

✝ Benedícite fúlgura & nubes Domino :
hymnum dícite & ſuperxaltáte eum in ſæcula .

Bene-

✝ Benedíctus es in firmaménto cęli;
& laudábilis & glorioſus in ſęcula.

Benedícite omnia opera Domini Domino:
laudate & ſuperexaltáte eum in ſęcula.
✝ Benedícite Angeli Domini Domino:
laudáte & ſuperexaltáte eum in ſęcula.
✝ Benedícite cęli Domino:
laudáte & ſuperexaltáte eum in ſęcula.
✝ Benedícite aquę omnes quę ſuper cęlos ſunt Domino:
laudáte & ſuperexaltáte eum in ſęcula.
✝ Benedícite omnes virtútes Domini Domino:
laudáte & ſuperxaltáte eum in ſęcula.
✝ Benedícite ſol & luna Domino:
laudáte & ſuperexaltate eum in ſęcula.
✝ Benedícite ſtellę cęli Domino:
laudáte & ſuperexaltáte eum in ſęcula.
✝ Benedícite omnis ímber & ros Domino:
laudáte & ſuperexaltáte eum in ſęcula.
✝ Benedícite omnes ſpiritus Dei Domino:
laudâte & ſuperexaltáte eum in ſęcula.
✝ Benedícite ignis & ęſtus Domino:
laudáte & ſuperexaltáte eum in ſęcula.
✝ Benedícite frigus & ęſtus Domino:
laudáte & ſuperexaltáte eum in ſęcula.
✝ Benedícite rores & pruína Domino:
laudáte & ſuperexaltáte eum in ſęcula.
✝ Benedícite gelu & frigus Domino:
laudáte & ſuperexaltáte eum in ſęcula.
✝ Benedícite glácies & niues Domino:
laudáte & ſuperexaltáte eum in ſęcula.
✝ Benedícite noctes & dies Domino:
laudáte & ſuperxaltáte eum in ſęcula.
✝ Benedícite lux & ténebræ Domino:
laudáte & ſuperexaltáte eum in ſæcula.
✝ Benedícite fúlgura & nubes Domino:
laudáte & ſuperexaltáte eum in ſæcula.

† Benedícat terra Domino :
hymnum dicat & ſuperexaltet eum in ſæcula.
† Benedícite montes & colles Domino :
hymnum dícite & ſuperexaltáte eum in ſæcula.
† Benedícite omnia naſcéntia in terra, Domino :
hymnum dícite & ſuperexaltate eum in ſæcula.
† Benedícite mária & flumina Domino :
hymnum dícite & ſuperexaltáte eum in ſæcula.
† Benedicite fontes Domino :
hymnum dícite & ſuperexaltáte in ſæcula.
† Benedícite cæti & omnia quæ mouentur in aquis Domino :
hymnum dícite & ſuperexaltáte eum in ſæcula.
† Benedícite volucres cæli Domino :
hymnum dícite & ſuperexaltáte eum in ſæcula.
† Benedícite beſtiæ & iuménta Dominum :
hymnum dícite & ſuperexaltáte eum in ſæcula.
† Benedícite filij hominum Dominum :
hymnum dícite & ſuperexaltáte eum in ſęcula.
† Benedícat Iſraël Domino :
hymnum dicat & ſuperexáltet eum in ſæcula.
† Benedícite Sacerdotes Domini Domino :
hymnum dícite & ſuperexaltáte eum in ſæcula.
† Benedícite ſerui Domini Domino :
hymnum dícite & ſuperexaltáte eum in ſæcula.
† Benedícite ſpíritus & animæ iuſtórum Domino :
hymnum dícite & ſuperexaltáte eum in ſæcula.
† Benedícite húmiles corde Domino :
hymnum dícite & ſuperexaltáte eum in ſæcula.
† Benedícite Ananías, Azarías, Miſahël Domino :
hymnum dícite & ſuperexaltáte eum in ſæcula.
† Benedícimus Patrem & Filium & Sanctum Spíritum :
hymnum dícimus & ſuperexaltámus eum in ſæcula.

Finiunt Benedictiones trium puerorum.

Bene-

✝ Benedícat terra Dominum :
laudet & ſuperexaltet eum in ſæcula .
✝ Benedícite montes & colles Domino :
laudáte & ſuperexaltáte eum in ſæcula .
✝ Benedícite vniuérſa germinántia in terra Domino :
laudáte & ſuperexaltáte eum in ſæcula .
✝ Benedícite fontes Domino :
laudáte & ſuperexaltáte eum in ſæcula .
✝ Benedícite mária & flumina Domino :
laudáte & ſuperexaltáte eum in ſæcula .
✝ Benedícite cete & omnia quæ mouentur in aquis Dño :
laudáte & ſuperexaltáte eum in ſæcula .
✝ Benedícite omnes vólucres cæli Domino :
laudáte & ſuperexaltáte eum in ſæcula .
✝ Benedícite omnes beſtiæ & pecora Domino :
laudáte & ſuperexaltáte eum in ſæcula .
✝ Benedícite filij hominum Domino :
laudáte & ſuperexaltáte eum in ſæcula .
✝ Benedícat Iſraël Dominum :
laudet & ſuperexáltet eum in ſęcula .
✝ Benedícite Sacerdotes Domini Domino :
laudáte & ſuperexaltáte eum in ſęcula .
✝ Benedícite ſerui Domini Domino :
laudáte & ſuperexaltáte eum in ſęcula .
✝ Benedícite ſpiritus & animæ iuſtórum Domino :
laudáte & ſuperexaltáte eum in ſęcula .
✝ Benedícite ſancti & húmiles corde Domino :
laudáte & ſuperexaltáte eum in ſęcula .
✝ Benedícite Ananía , Azaría , Miſaël Domino :
laudáte & ſuperexaltáte eum in ſęcula .
✝ Benedícimus Patrem & Filium & Sanctum Spiritum :
laudámus & ſuperexaltámus eum in ſęcula .

Orationes.

Sacramentarium Gelaſianum in ieiunio menſis IV.

1 DEus, cuius adorándę poténtiâ maieſtátis, flammę ſęuientis incéndium, ſanctis tribus Pueris in ſplendórem demutátum eſt animárum; Ecclésię tuę ſimilibus adéſto remédijs: vt de grauióribus mundi huius aduerſitátibus, propitiatióne cęléſti populus tuus eréptus exſultet. Per.

Sacrament. Gregorianum.

2 DEus, qui tribus Pueris mitigáſti flammas ignium: concéde propítius, vt nos fámulos tuos non exúrat flamma vitiórum. Per Dominum.

Breuiar. Ambroſianum ad Matutin. Dominicæ.

3 DEus, qui tribus Púeris in camino ignis poſitis, quartus adeſſe dignátus es; cui faciliſſimum eſt ignium temperáre natúras, & extinguere flammárum impetus: eamdem Domine ad protégendas & liberándas animas noſtras exténde virtutem. Per Dominum noſtrum Ieſum Chriſtum Filium tuum: qui tecum viuit & regnat vna cum Sancto Spiritu in ſęcula ſęculorum.

Breuiar. Ambroſianum. In natiuitate Domini.

4 INſónuit, Dómine, benedíctio Trinitatis de camino ignis pſallentibus de natiuitate tuâ. & ideo petimus miſericordiam tuam: vt ſicut illos eripuiſti de camino ignis ardentis; ita & nos erípere digneris ab incendio peccatorum. Qui viuis & regnas cum Deo Patre vna cum Sancto Spiritu in ſęcula ſęculorum.

Apud Alcuinum columna 981.

5 DEus, per quem fides ignem non ſentit, & infidelitas ſine igne exuritur: qui beatiſſimos tres Pueros fide armatos, coniectos in camino ignis, lęto vultu omni ex parte inlęſos hymnum tibi cánere feciſti: obſecramus vt pari dignatione, fide & deuotione nos armare, & timoris tui vigore implére digneris: vt à camino vitiorum liberati, hymnum dícere & exaltare nomen tuum in perpetuum mereamur. Per.

Breu. Mozarab. fol. 352. 6 DEus qui miniſterio deſcendentis è cęlo Angeli tui, trium puerorum flammas mirificè diſperſiſti ; vt vim naturæ ſuæ in illis vrens ignis amitteret, qui tuis obtútibus placuiſſent : redde nos à concrematione vitiorum extraneos : à diaboli laqueis fácito eſſe nos liberos : & tuis nos Martyribus poſt tranſitum adſóciandos coronandos. ℟. *Amen*. Per miſericordiam tuam Deus ñter : qui es benedictus & viuis & omniaregis in ſæcula ſæculorum. ℟. *Amen*.

Fol. 405. 7 ANanía, Azaría & Miſaël, tres illi pueri Babylonico igne probati, magnam ſpem iſtis Domine Martyribus præbuerunt ; quibus exemplum præbuit eorum veneranda victoria. [ex] illis quidem ignis aufúgit ne morerentur ; in iſtis admiſſus eſt vt coronarentur : dum & in illis necdum tempore paſſionis apto, pœnalis ignis non potuit corpora ſacrata contíngere ; & in iſtis tempore accepto, quo Chriſto moriente, via paradiſi aperta conſiſteret, adplícita igni tunc corpora extingueret ; quando iam beatis aperta paradiſi ianua eſſet. Benedicimus ergo Deum, qui & illos liberaſti à flammis : qui & pro liberandis illis ignes ſpargis ; & pro adſumendis iſtis ignes admittis. da ergo nobis vtrorumque exemplis atque ſuffragijs ; vt ſic liberemur à vitiorum carnalium igne : vt ignis eloquiorum tuorum concremati dulcedine, ad te mereamur peruenire in pace. ℟. *Amen*. Per miſericordiam tuam Deus *&c.*

De SS. Martyribus.

Cap. XVI.

CANTICVM IVDITH.

Iudith ob victoriam de Nabuchdonoſor Rege Aſſyriorum obtentam, poſtquam ebrij Holofernis principis militiæ caput abſcidit, Beth-

INCIPITE DOMINO IN TYMPANIS:
cantáte & in cymbalis imponite ei pſalmũ nouum:

exſultate & inuocate nomen eius.
† Deus qui cõnteret bella;
Dominús nomen eſt illi.
† Qui ponit caſtra ſua in medio populi ſui,
vt eripiat nos de manibus perſequentiũm nos.

Aſſyr de montibus ab Aquilone venit cum milibus
exercitûs ſui:
† cuius multitudo occupauit torrentes;
& equi eorum operuerunt valles.
† dixit enim ſe incenſurum fines meos;
& iuuenes meos occiſurum gladio;
† infantes meos adducere in prædam;
& virgines in captiuitate.
† Dominus autem nocuit eum:
& tradidit eum in manus feminæ: confundit eum.
† non enim cécidit potens eorum à iuuenibus:
nec filij tela percuſſérunt eum:
† nec excélſi gigántes impoſuérunt ſe illi.
ſed Iudith filia Meraris
ſpecie faciei ſuę diſſóluit illum.
† Exuit enim ſe veſte viduitátis ſuæ,

Emanuel Sà.

a INCIPITE, ſcil. cantare. b NOVVM, ſcil. pro nouo inſignique beneficio. c VALLES. Græc. *colles*. d NOCVIT. pro, percuſſit, ſeu vltus eſt. e CONFODIT. Complut. *confudit*.

CAN-

CANTICVM IVDITH.

Bethuliaque muro ſuſpendit, hoc canticum laudis Domino cantauit.

a ² INCIPITE DOMINO IN TYMPANIS:
cantate Domino in cymbalis:
b modulámini illi pſalmum [b] nouum;
exaltáte & inuocáte nomen eius.
† Dominus cónterens bella:
Dominus nomen eſt illi.
† Qui póſuit caſtra ſua in médio pópuli ſui;
vt eriperet nos de manu omnium inimicorum noſtrorum.
† Venit Aſsùr ex móntibus ab Aquilóne in multitúdine fortitúdinis ſuæ:
cuius multitúdo obturáuit torréntes:
c & equi eorum cooperuérunt [c] valles.
† dixit ſe incenſúrum fines meos,
& iuuenes meos occiſúrum gládio;
infántes meos dare in prędam,
& virgines, in captiuitátem.
d † Dominus autem omnipotens [d] nócuit eum;
e & tradidit eum in manus féminæ;& [e] confódit eum.
f † non enim cecidit potens eorum [f] à iuuenibus;
g nec filij [g] Titàn percuſſérunt eum:
nec excélſi gigántes oppoſuérunt ſe illi:
ſed Iudith filia Merari,
h in ſpecie faciéi ſuæ [h] diſſóluit eum.
† Exuit enim ſe veſtiménto viduitátis:
& induit ſe veſtiménto lætitiæ,

f A IVVENIBVS. id eſt iuuenum operâ ſeu viribus. g TITAN. Græcè, *Titanum*. h DISSOLVIT, id eſt diſſipauit.

in

in exſultatione dolóris Iſraél.
† vnxit faciem ſuam vnguénto:
& colligáuit cincinnos ſuos mitrâ.
† accépit ſtolam nouam ad decipiéndum illum:
pulchritudo eius captiuam fecit animam eius.
† Horruérunt Perſæ conſtántiam eius;
& Medi audáciam eius.
† Tunc turbáta ſunt omnia caſtra Aſſúr;
& vlulauérunt húmiles mei:
† & exaltauérunt ægrotántes in ſiti, vocem ſuam:
& exclamauérunt, & conuérſa eſt aqua.
† filij puellárum compunxérunt eum:
& ſicut pueros fugiéntes occidérunt eos:
periérunt in prælio à facie Domini.
† Hymnum dicámus Domino:
hymnum nouum cantémus Domino.
† Adonaì Domine magnus es tu:
& præclárus in virtúte tua;
† quem ſuperare nemo poteſt.
Tibi ſeruit omnis creatúra tua:
† quia dixiſti, & facta ſunt:
miſiſti ſpiritum tuum, & renouáta ſunt:
& non eſt qui reſiſtat voci tuæ.
† Montes à fundaménto mouebúntur cum aquis:
petræ autem ſicut cera liquéſcunt à fácie tua.
† Quia mínimum eſt omne ſacrificium in odórem ſuauitátis;
† & mínimus omnis aries ad holocáuſtum.
qui autem timet Dominum, magnus erit apud illum per omnia.
† Væ genti inſurgénti ſuper genus meum:
Dominus autem omnípotens vindicáuit in illis:

---

i IN EXSVLTATIONE. Græc. *in exaltationem*. k NOVAM, Græc. *lineam*. l APPARVERVNT, ſcil. perſequentes ipſos.

i in i exſultatióne filiorum Iſraél.
† vnxit faciem ſuam vnguénto:
& colligauit cincínnos ſuos mitrâ.
k accépit ſtolam k nouam ad decipiéndum illum.
† ſandália eius rapuérunt oculos eius:
pulchritúdo eius captíuam fecit animam eius.
Amputáuit pugióne ceruícem eius.
† Horruérunt Perſæ conſtántiam eius:
& Medi, audáciam eius.
l † Tunc vlulauérunt caſtra Aſſyriórum, quando l apparué-
runt humiles mei,
areſcéntes in ſiti.
† filij puellárum compunxérunt eos:
& ſicut pueros fugiéntes occidérunt eos.
periérunt in prælio à fácie Domini Dei mei.
† Hymnum cantémus Domino:
hymnum nouum cantémus Deo noſtro.
† Adonaì Domine,
magnus es tu & præclárus in virtúte tua:
& quem ſuperáre nemo poteſt.
† Tibi ſéruiat omnis creatúra tua:
quia dixiſti, & facta ſunt:
m miſiſti ſpiritum tuum, m & creáta ſunt:
& non eſt qui reſiſtat voci tuæ.
† Montes à fundaméntis mouebúntur cum aquis:
petræ ſicut cera liquéſcent ante faciem tuam.

† Qui autem timent te,
magni erunt apud te per omnia.
n † Væ genti inſurgénti n ſuper genus meum:
Dominus enim omnipotens vindicábit in eis:

m ET CREATA SVNT. Græc. *& ædificauit*. n SVPER, id eſt contra.

† in die iudicij vindicábit illos,
† dare ignem & vermes in carnes eorum :
& vréntur vt ſéntiant in ſempitérnum.

ORATIO MANASSÆ REGIS IVDA

cùm captus teneretur in Babylone[*].

DOMINE OMNIPOTENS, DEVS PATRVM NOSTRORVM, ABRAHAM ET ISAAC ET IACOB, ET SEMINIS EORVM IVSTI :
qui feciſti cælum & terram cum omni ornatu eorum: qui ligaſti mare verbo præcepti tui :
qui concluſiſti abyſſum; & ſignaſti eam terribili & laudabili nomine tuo :
quem omnia pauent & tremunt à vultu virtutis tuæ.
quia importabilis eſt magnificentia gloriæ tuæ;& inſuſtentabilis ira comminationis tuæ ſuper peccatores : immenſa verò & inueſtigabilis miſericordia promiſſionis tuæ.
quoniam tu es Dominus, altiſſimus, benignus, longánimis, & multùm miſericors, & pœnitens ſuper malitias hominum.
Tu Domine ſecundùm multitudinem bonitatis tuæ promiſiſti pœnitentiam & remiſſionem ijs, qui peccauerunt tibi: & multitudine miſerationum tuarum decreuiſti pœnitentiam peccatoribus, in ſalutem.

---

*Hæc Orátio Manaſſæ non eſt in canone Diuinarum Scripturarum: exſtat autem Græcè in cod. Bibliorum Alexandrino in Angliæ inter XIV Odas ſiue Cantica poſt Pſalmos,& in Pſalmorum codd. Græcis Vatic. 341. & 342. & in Horologio Græcorum in officio Apodipni ſiue Completorij.

in die iudicij viſitábit illos.
† dabit enim ignem & vermes in carnes eorum;
vt o vrántur & ſéntiant vſque in ſempitérnum.

o VRANTVR ET SENTIANT. *Græc. fleant ſentientes.*

Tu igitur Domine Deus iuſtorum, non poſuiſti pœnitentiam iuſtis Abraham & Iſaac & Iacob, ijs qui tibi non peccauerunt:
ſed poſuiſti pœnitentiam propter me peccatorem: quoniam peccaui ſuper numerum arenæ maris.
Multiplicatæ ſunt iniquitates meæ Domine; multiplicatæ ſunt iniquitates meæ: & non ſum dignus intuéri & aſpicere altitudinem cæli, pre multitudine iniquitatum mearum.
incuruatus ſum multo vinculo ferreo, vt non poſſim attóllere caput meum; & non eſt reſpiratio mihi:
quia excitaui iracundiam tuam; & malum coram te feci: non feci voluntatem tuam; & mandata tua non cuſtodiui: ſtatui abominationes; & multiplicaui offenſiones.
Et nunc flecto genu cordis mei, precans à te bonitatem.
Peccaui Domine, peccaui: & iniquitates meas agnoſco.
Quare peto rogans te: remitte mihi Domine, remitte mihi: & ne ſimul perdas me cum iniquitatibus meis: neque in æternum iratus reſerues mala mihi: neque damnes me in infima terræ loca:
quia tu es Deus, Deus, inquam, pœnitentium; & in me oſtendes omnem bonitatem tuam: quia indignum ſaluabis me ſecundùm magnam miſericordiam tuam: & laudabo te ſemper omnibus diebus vitæ meæ:
quoniam te laudat omnis virtus cælorum; & tibi eſt gloria in ſecula ſeculorum. Amen.

Orationes de aliꝭs Canticis vſitatis in ritu Mozarabum.

Cap.XII. 1 *Canticum Geneſis*. Egredere de terra tua & de cognatione tua *&c.*

fol.12. TE Domine inſpirante atque vocante, terrenum conuerſationis deſerentes abijciamus: vt ſpretis carnalibus vitijs, mundaniſque affectibus ac voluptatibus abdicatis, ad promiſſa cæleſtia feſtinemus; & politicam hæreditatem à te ſupernæ patriæ capiamus, ℟. *Amen*. Per miſericordiam tuam Deus noſter *&c.*

Cap.XXVII. 2 *Canticum Geneſis*. Ecce odor filij mei, ſicut odor agri pleni. *vſque*. Et incuruentur ante te filij matris tuæ. *tum ſubditur ex cap.* xxviij. 3, Deus autem omnipotens. *vſque*. Vt poſſideas terram peregrinationis tuæ.

fol.94. TVam Deus omnipotens clementiam deprecamur: vt membris Chriſti tui Domini noſtri dono tui muneris copulati, eiuſque bonus odor effecti; tuis benedictionibus ditemur vt filij; in eius ſemper maneamus regno à Domino ſubiugati. ℟. *Amen*. Per miſericordiam tuam Deus noſter *&c.*

Cap.XXXII. 3 *Canticum Geneſis*. Deus patris mei Abraham. *vſque*. Quæ præ multitudine numerari non poteſt.

fol.141. DOmûs tuæ dignitas ac ſublimitas tuâ nobis gratiâ reuelante pateſcat; quatenus eam verè vt cæli portam eleuatam ſurſum, humili intuitu contemplantes, cum omni reuerentia veneremur; ac votorum meorum in ea tibi ex donis tuis munera offeramus. ℟. *Amen*. Per miſericordiam tuam Deus noſter *&c.*

Cap.XLIX. 4 *Canticum Geneſis*. Vocauit Iacob filios ſuos, & ait eis: Congregamini vt annunciem quæ ventura ſunt vobis. *vſque*. Beniamin lupus rapax, manè comedet prædam; & nocte diuidet ſpolia.

fol.128. TE Chriſte Domine catulum leonis domui Iuda affuiſſe cognouimus: quem totis præcordijs poſtulamus; vt qui apparuiſti in carne, de manu fortis capiens prædam; ad iudicium veniens, miſericordiam prærroges fidelibus repromiſſam. ℟. *Amen*. Per miſericordiam tuam Deus noſter *&c.*

fol.117. APpareat, quæſumus, Domine mentibus noſtris agnitio tuæ diuinitatis; quæ benedictionis habere gratiam præbeat nobis: vt proficiamus & creſcamus iugiter in bonis, multiplicibus incrementis, ℟. *Amen*. Per miſericordiam tuam Deus noſter *&c.*

Cap.XXIV.5. 5 *Canticum Numerorum*. De Aran adduxit me Balac rex Moabitarum de montibus Orientis. *vſque*. Fiant nouiſſima meahorum ſimilia. *mox ſequitur*. Sta Balac & auſculta: audi fili Sephor. *vſque*. Non accubabit donec deuoret prædam & occiſorum ſanguinem.

fol.41. TV es Domine Stella veritatis oriens ex Iacob, homoque conſurgens ex Iſrael; & nouo ſydere oſténderis Deus; & præſepio poſitus, Deus & homo, vnus crederis Chriſtus. propter magnam ergo miſericordiam tuam, viſionis tuæ horum próroga gratiam: vt appareat in nos lucis tuæ radiabile ſignum; quod expellat omnes tenebras vitiorum: & qui viſionis tuæ deſiderio anhelamus, viſionis tuæ præmio conſolemur. ℟. *Amen*. Per miſericordiam tuam Deus noſter *&c.*

Cap.IX. 6 *Canticum Deuteronomij*. Domine Domine rex deorum cælorum ne diſperdas populum tuum. *vſque*. Et in brachio tuo extento.

fol.191.238. VNiuerſæ carnis ſpiritûs fortiſſime ac miſericors Deus, propitiare quæſumus vniuerſitati Eccleſiæ tuæ; & dimitte peccata omnium: aufer, quæſumus, à nobis iniquitates & ſcelera noſtra; tuæque nos benedictionis & pacis infuſione locupléta. ℟. *Amen*. Per miſericordiam tuam Deus noſter *&c.*

Cap.XXXIII. 7 *Canticum Deuteronomij*. Dominus de Sina venit; & de Seir ortus eſt nobis. *vſque*. Negabunt te inimici tui: & tu eorum colla calcabis.

fol.322. VEniſſe te Dñum cum Sanctorum millibus [&] venturum Prophetarum vaticinijs audientes, expoſcimus: vt qui te ad redemptionem mundi veniſſe iam credimus; venturum quoque ad judicium purgatis cordibus præſtolemur: vt quia in manu tua Sanctorum multitudo conſiſtit; in remedio pietatis tuæ reditus à te peccantium cumuletur: qualiter adpropinquantes pedibus tuis, ſatiemur ſemper doctrinâ intimæ viſionis. ℟. *Amen*. Per miſericordiam tuam Deus noſter *&c.*

Lib.I.XXIX. 10. 8 *Canticum Paralipomenon*. Benedictus es Domine Deus Iſrael patris noſtri ab æterno in æternum. *vſque*. Et ſemper in venerationem tui mens iſta permaneat.

fol.126. TE ampliſſimæ largitatis Dominum deprecamur: vt donorum cæleſtium copiam de manu tua accipiamus; quam tibi ob conſtituendam domum tuam in noſtris cordibus præparemus: tibique votis ſimplicibus, quæ tua ſunt offeramus; ac nomen tuum inclytum multimodâ confeſſione laudemus. ℟. *Amen*. Per miſericordiam tuam Deus noſter *&c.*

Canticum

Cap.III. 9 *Canticum Iob*. Pereat dies in qua natus ſum, *vſque*. Nonne quieui? & venit ſuper me indignatio.

fol.116. QVamdiu ſumus Domine in huius vitæ exſilio nec aut maliciæ nequitia vigeat; nec noſtræ virtutis robur eneruet; aut præcipitatæ iræ turbulenta commotio tranquillitatem noſtræ mentis obſcuret; aut candorem munditiæ carnalium voluptatum delectatio cænoſa commaculet: ſed futuri iudicij præſtolatio ab omnibus inquinamentis ac ſordibus nos emundet. ℟. *Amen*. Per miſericordiam tuam Deus noſter *&c.*

Cap.VI.3. 10 *Canticum Iob.* Verba mea dolore ſunt plena; quia ſagittæ Domini in me ſunt. *vſque*. Et neceſſarij quoque mei receſſerunt à me.

fol.162. QVis det vt veniat petitio Eccleſiæ tuæ Chriſte; niſi tu qui optimus liberator es? vt qui pro ea egenus & pauper effectus es; donis cæleſtibus eam in futuro múnifices. ℟. *Amen*. Per miſericordiam tuam Deus noſter *&c.*

Cap.XVI.8. 11 *Canticum Iob*. Nunc ecce oppreſſit me dolor meus. *vſque*. Conſcius meus in excelſis.

fol.171. IEſu Domine qui dolorem Eccleſiæ tuæ, quòd ad nihilum redacta ſunt oſſa eius, pius gubernator intelligis; dum alios extra eam tentationum fœditas necat: concede nobis; vt quia tu ſolus pro nobis tentatus es, paſſus es; tu nos à tentationibus & à paſſionibus noſtris ſolus ipſe eripias: quò teſtimonium noſtrum intra tuam Eccleſiam ita ſit vtile; vt mereamur tibi ſine fine placere. ℟. *Amen*. Per miſericordiam tuam Deus noſter *&c.*

Cap.XIX.7. 12 *Canticum Iob*. Ecce clamo vim patiens; & nemo audit; *vſque*. Repoſita eſt hæc ſpes mea in ſinu meo; & hæreditas mea in Deo meo.

fol.188. CRedimus Domine in carne iſta quâ tegimur, te videre; & oculis noſtris te conſpicere in gloria, quâ iudicaturus es ſæculum: fac ergo nos oculos interiores habere apertos; vt cognoſcamus te in gloria ſempiterna. ℟. *Amen*. Per miſericordiam tuam Deus noſter *&c.*

Cap.XV.15. 13 *Canticum Ieremiæ*. Tu ſcis Domine: recordare mei. *vſque*. Et redimam te de manu fortium.

fol.195. REcordare noſtri Domine; & tuére nos ab his qui peſequuntur nos; qui pro nobis ſuſtinuiſti opprobrium crucis; vt in quo tu [paſſus es] pro nobis; in eo nos & hic & in æternum gratulemur felices. ℟. *Amen*. Per miſericordiam tuam Deus noſter *&c.*

Cap.XVII.14. 14 *Canticum Ieremiæ*. Sana me Domine, & ſanabor. *vſque*. Et duplici contritione contere eos.

fol.157. COnfundantur omnes Domine qui perſequuntur in nos ſanctum nomen tuum; & non confundamur nos, qui veneramur

& cre-

& credimus & paſſionis tuæ iniuriam, & reſurrectionis tuæ potentiam. præualeat ergo virtus gloriæ tuæ: quæ & perſequentes à prauitate detérreat; & credentes in æternum tibi lætabundos coniungat. ℟. *Amen*. Per miſericordiam tuam Deus noſter *&c.*

fol.164. ADesto nobis Domine quaſi bellator fortis: vt te in nobis pugnante, omnis vigor nos impugnantis aduerſæ corruat fortitudinis; & in ſopore ſuæ confeſſionis noſtris labentibus inimicis, ereptos nos ſibi vendicet tuæ vi *potentiæ maieſtatis. ℟. *Amen*. Per miſericordiam tuam Deus noſter *&c.*

fol.180. SAna nos Domine, & ſanabimur: confundantur omnes qui perſequuntur in nos nomen ſanctum tuum; & non confundamur nos, qui veneramur & credimus paſſionis tuæ potentiam. præualeat ergo virtus gloriæ tuæ; vt credentes in æternum tibi lætabundos coniungat. ℟. *Amen*. Per miſericordiam tuam Deus noſter *&c.*

Cap.XX.7. 15 *Canticum Ieremiæ*. Seduxiſti me Domine, & ſeductus ſum. *vſque*. Tibi enim reuelaui cauſam meam.

fol.167. DEus cuius animam, leonum voracitas nequiuit abſúmere; in eo quòd iuſtitia in te inuenta, eorum videbatur rabiem effugáre. *eunte Angelo tuo, qui os Leonis illius, qui per mundum rugiens currit, quærens quem deuoret, concludat; atque animas noſtras eius perſuaſione atque dominatu dirigat. ℟. *Amen*. Per miſericordiam tuam Deus noſter *&c.*

fol.184. FAc nos Domine Deus noſter; vt nec in deriſu inimicorum noſtrorum, nec ſubſannatione aduerſantium nos fatigemur: ſed tu qui es defenſio noſtra, à contradictione improborum nos libera. ℟. *Amen*. Per miſericordiam tuam Deus noſter *&c.*

fol.232. REdemptor humani generis Domine Deus bellator & fortis; qui torcular in quo calcator es, conculcare dignóſceris; dum & à morte ſurgis; & eos qui te perſecuti ſunt, corruentes, infirmantes oſtendis: præbe nobis in tuis paſſionibus & hilariter amaréſcere; & opulentiùs conlætari: vt dum infideles perfidia cruciat; fideles conuerſio ab iniquitate abſoluat. ℟. *Amen*. Per miſericordiam tuam Deus noſter *&c.*

fol.215. DEus probator iuſte, qui reuelaram tibi cauſam Filij tui, paſſionis vtique ſuæ iniuriam, in infidelibus puniturus agnoſcis; videamus quæſumus vltionem de inimicis eius; ita vt aut reſipiſcentes ab infidelitate, ipſi ſe pœnitendo vlciſcantur; aut perdurantes in perfidia, per eius puniantur iuſtitiam, cuius contemnunt miſericordiam manifeſtam. ℟. *Amen*. Per miſericordiam tuam Deus noſter.

Cap. LI. 16 *Canticum Eccleſiaſtici*. Confitebor tibi Domine rex. *vſque*. Dabit vobis mercedem veſtrâm in tempore ſuo.

fol. 187. *De S. Anna.*

DOmine Ieſu Chriſte laudabilis nimis & magne, te implorantes exquirimus; te quærentes expoſcimus interuentu glorioſæ beatæ Annæ matris Mariæ Virginis genitricis tuæ; fac nobiſcum miſericordiam propter nomen tuum: & in quibus à te peccando receſſimus; confeſſione humili maneamus: & pietate quâ redemiſti captiuos & miſericordia [quâ] adiuuaſti oppreſſos; ipsâ nunc quæ geſſimus dilue; atque in parte dexteræ tuæ, quos redemiſti ſtatue. ℟. *Amen*. Per miſericordiam tuam Deus noſter *&c.*

fol. 184. *De S. M. Magdalena.*

INeffabilis bonitatis auctor & Domine, qui beatiſſimæ Mariæ Magdalenæ linguam imples confeſſione, & cordis remuneras charitatem: dona nobis eius meritis, vt tuum confitentes nomen in terris, pacem habeamus in diebus noſtris. ℟. *Amen*. Per miſericordiam tuam Deus noſter *&c.*

*LAVS ANGELORVM

[*ſiue Hymnus Matutinus*.]

*Ex Breuiar. Ambroſ. ann. 1539. & 1557. vbi poſt Cantica ponitur pro Matutino quotidie.

GLoria in excelſis Deo: & in terra pax, hominibus bonæ voluntatis.
Laudamus te, hymnum dicimus tibi, benedicimus te, adoramus te, glorificamus te, gratias agimus tibi, propter magnam gloriam tuam,
Domine Deus Rex cœleſtis, Deus Pater omnipotens, Ieſu Chriſte, Sancte Spiritus.
Domine Deus Filius Patris.
Agnus Dei qui tollis peccata mundi, ſuſcipe deprecationem noſtram.
Qui ſedes ad dexteram Patris, miſerere nobis: miſere-

Exſtat huic aſſimilis hymnus Matutinus in libro VII. Conſtit. Apoſtolicarum cap. 48. & in cod. Bibliorum vetuſtiſſimo Alexandrino & paſſim in libris diuinorum officiorũ Græci ritûs. qui hymnus vt in Matutino officio diceretur, præſcripſerunt S. Athanaſius vel alius quiſpiam antiquus Pater lib. *de Virginitate*, & S. Aurelianus Epiſc. Arelatenſis in regula ad Virgines.

re nobis : ſúbueni nobis: dirige nos: conſerua nos: munda nos : pacifica nos : libera nos ab inimicis, à tentationibus, ab hæreticis, ab Arrianis, à ſchiſmaticis, à barbaris.

Arriani.

Quia tu ſolus ſanctus, tu ſolus Dominus, tu ſolus altiſſimus,

Ieſu Chriſte, in gloria Dei Patris, cùm Sancto Spiritu, in ſæcula ſæculorum. Amen.

Per ſingulos dies benedicimus te: laudamus nomen tuum in æternum & in ſæculum ſæculi.

Dignare Domine die iſto ſine peccatis nos cuſtodire. benedictus es Dñe; doce me iuſtificationes tuas.

Vide humilitatem meam & laborem meum : & dimitte omnia peccata mea.

Eructabunt labia mea hymnum, hymnum Deo noſtro.

Viuet anima mea & laudabit te: & iudicia tua adiuuabunt me.

Erraui ſicut ouis quæ perierat: require ſeruum tuum; quia mandata tua non ſum oblitus.

Citò anticipet nos miſericordia tua Domine: quia pauperes facti ſumus nimis. adiuua nos Deus ſalutaris noſter.

Benedictus es Domine Deus patrum noſtrorum, & laudabilis & glorioſus in ſæcula ſæculorum. Amen.

ſequitur.

Gloria & honor Deo Patri & Filio & Spiritui Sancto: ſicut erat in principio nunc & ſemper & per omnia ſæcula ſæculorum. Amen.

Oratio.

Sacram. Gallicanum Mabillonij pag. 381.

DEus, cui meritò & in excelſis & in terra [ab] vtriuſque loci incolis gloria decantatur; qui pacem tuam, non in maléuolis, ſed in hominibus bonæ voluntatis eſſe teſtaris: te orantes laudamus; tibique agentes gratias, ſupplicamus: vt qui in te ſuſcipiens mundi peccata, purgata delesti; ſuſcipias ex dono tuo tibi placita; & ámputes praua deſideria noſtra: ſimulque

præſta, vt præſentem diem te protegente ſine peccato tranſigere mereamur. [Quis viuis & regnas cum Deo Patre.]

Matth. V.

In Pſalterio Græco vetuſtiſſimo maioribus litteris ſcripto Bibl. Vatic. o. 541. Cantica & Hymnum Matutinum hæ Beatitudines immediatè ſequuntur.

BEATITVDINES.

Beati pauperes ſpiritu: quoniam ipſorum eſt regnum cœlorum.

Beati mites: quoniam ipſi poſſidebunt terram.

Beati qui lugent: quoniam ipſi conſolabuntur.

Beati qui eſuriunt & ſitiunt iuſtitiam: quoniam ipſi ſaturabuntur.

Beati miſericordes: quoniam ipſi miſericordiam conſequentur.

Beati mundo corde: quoniam ipſi Deum videbunt.

Beati pacifici: quoniam filij Dei vocabuntur.

Beati qui perſecutionem patiuntur propter iuſtitiam: quoniam ipſorum eſt regnum cœlorum.

Beati eſtis cùm maledixerint vobis, & perſecuti vos fuerint; & dixerint omne malum aduersùm vos mentientes, propter me:

gaudete & exſultate: quoniam merces veſtra copioſa eſt in cælis.

* Cod. Vatic. 82. 83.

* Ex Pſalter. Romano.

**HYMNVS IN HONOREM Sanctæ Trinitatis.*

TE Deum laudámus;
te Dominum confitémur;

* Cod. vetuſtiſſimus Vatic. olim Reginæ Suetiæ, in quo alij genuini hymni S. Ambroſij, licèt ſine illius nomine continentur: *Incipit hymnus ad Matutina dicendus die Dominico*. Cod. Vatic. 5729. Bibliorum S Hieronymi: *Hymnus ad Matutinum diebus Dominicis*. Vatic 84. *Hymnus SS. Ambroſij & Auguſtini*. Vatic. 98. *Hymnus ad Matutinum diebus Dominicis: quem S. Ambroſius & S. Auguſtinus condiderunt*. Palat. 39. *quem S. Auguſtinus & S. Ambroſius inuicem condiderunt*. Breuiar. Monaſticum Vatic. 4928. ſcriptum circa annum 1166. *Ymn. S. Abundij*. for. leg. Ambruſij. Cod. Baſilicæ Vatic. n. xj. *Ymnum S. Siſebuti*. Cod. Palat. 30. in Vatic. *Hymnus ſanctorum Patrum*.

te

te ætérnum Patrem omnis terra venerátur :
Tibi omnes Angeli, tibi cæli & vniuerſæ Poteſtátes,
tibi Cherubìm & Seraphìm inceſſábili voce proclámant :
Sanctus, Sanctus, Sanctus Dominus Deus Sabaóth.
Pleni ſunt cæli & terra maieſtátis gloriæ tuæ.
Te glorióſus Apoſtolórum chorus;
te Prophetárum laudábilis númerus;
te Martyrum candidátus laudat exércitus.
Te per orbem terrárum ſancta confitétur Eccléſia,
Patrem imménſæ maieſtátis,
venerándum tuum verum & vnicum Filium,
Sanctum quoque Paráclitum Spiritum.
Tu Rex gloriæ Chriſte:
tu Patris ſempitérnus es filius:
tu ad liberándum *ſuſceptúrus hominem, non horruiſti Virginis vterum:

**Cod. Reginæ Suetiæ,* ſuſcepiſti.

tu deuícto mortis acúleo, aperuiſti credéntibus regna cælorum:
tu ad déxteram Dei ſedes in glória Patris:
iudex créderis eſſe ventúrus.
Te ergo quæſumus; fámulis tuis ſúbueni, quos pretióſo ſanguine redemíſti:
ætérnâ fac cum Sanctis tuis * gloriâ munerári.

* *Idem* gloriâ munerâre. *al.* in gloria numerari.

Saluum fac pópulum tuum Domine; & benedic hereditati tuæ:
*& rege eos: & extólle illos vſque in ætérnum.

*

Per ſingulos dies benedícimus te:
& laudámus nomen tuum in ætérnum & in ſæculum ſæculi.

---

*Cod. vetuſtiſſ. Vatic. olim Reginæ Suetiæ. *Et rege illos, & extolle illos in ſæculum ſæculi. Benedictus es Domine Deus patrum noſtrorum: & laudabile & glorioſum nomen tuum in ſæcula. Dignare Domine die iſta ſine peccato nos cuſtodire. Miſerere nobis Domine, miſerere nobis. Explicit.*

Dìgnáre Domine, die iſto ſine peccáto nos cuſtodíre.
Miſerére noſtri Domine; miſerére noſtri.
Fiat, Domine, miſericórdia tua ſuper nos; ſicut ſperáuimus in te.
In te Domine ſperáui, non confúndar in ætérnum.

Sic diſtinguitur in codice Diaconiæ S. Mariæ in via Lata, & in cod. Chiſiano ad initium ſæculi XI.

TE decet laus,
te decet hymnus;
tibi gloria Deo
Patri & Filio
cum Sancto Spiritu
in ſæcula ſæculorum.
Amen.

Oratio.

Cod. Vat. 84. & extat. in Sacrament. Gelaſiano Sabbato hebd. 1. Quadrageſimæ.

DEus, qui nos glorióſis remédijs, in terris adhuc póſitos, iam cæléſtium rerum facis eſſe conſortes. tu, quæſumus, in iſta quâ viuimus, nos vitâ gubérna: vt ad illam in qua ipſe es, lucem perdúcas. Per.

* HYMNVS ANGELORVM.

Sic diſtinguitur hic hymnus in codice Alexandrino.

GLória in excélſis Deo:
& in terra pax,
homínibus bonæ voluntátis.
Laudámus te,
benedícimus te,
adorámus te,
glorificámus te,
gratias agimus tibi,
propter magnam glóriam tuam,
Domine Deus Rex cæléſtis
Deus Pater omnípotens,
Domine Fili vnigénite

* Cod. Vatc. 5729 Bibliorum S Hieronymi. *Hymnus S. Hilarij ad Miſſam.* Fortè hic primus hymnum hunc Latinum fecit, primuſque ex Oriente in Occidentem inuexit.

Ieſu Chriſte.
Domine Deus,
agnus Dei,
filius Patris,
qui tollis peccata mundi,
miſerére nobis.
Qui tollis peccata mundi,
ſúſcipe deprecatiónem noſtram.
Qui ſedes ad dexteram Patris,
miſerere nobis.
Quoniam tu ſolus ſanctus,
tu ſolus dominus,
tu ſolus altiſſimus,
Ieſu Chriſte,
cum Sancto Spiritu,
in gloria Dei Patris. Amen.

Oratio.

Sacrament. Gallicanum Mabillonij pag. 281.

DEus, quẽ meritò & Angeli in cœlis, & homines in terra, debito famulatu conlaudant: cuius ſanctum nomen ſuper omne nomen exaltatum fideles exſultatione concelebrant: præſta nobis famulis tuis, effectu tibi bonorum operum propinquare; teque vitâ ſimul & voce laudare; tuamque miſericordiam rectis actibus impetrare: vt vniuerſus hic populus, qui Angelos tuos æquiperare confitendo, ſectari quoque ſtudeat imitando. [Per.]

HYMNVS SERAPHICVS.

SAnctus, Sanctus, Sanctus, Dominus Deus Sabaóth.
Pleni ſunt cæli & terra gloriâ tuâ.
Hoſannâ in excélſis.
Benedíctus Qui venit in nomine Domini.
Hoſannâ in excelſis.

*Amalarius de ordine Antiphonarij cap. 1.

*HYMNVS GLORIFICATIONIS.

GLoria Patri & Filio & Spiritui Sancto, ſicut erat in principio & nunc & ſemper & in ſæcula ſæculorum. Amen.

HYMNVS TRISAGIVS.

HAgios ho Theós,
Sanctus Deus;
Hágios íſchyros,
Sanctus fortis;
Hágios athánatos eléiſon himâs,
Sanctus immortalis miſerere nobis.

Cap. VI.

INCIPIT ORATIO DOMINICA *ſecundùm Matthæum.*

PAter noſter qui es in cælis,
ſanctificétur nomen tuum:
aduéniat regnum tuum:
fiat voluntas tua ſicut in cælo & in terra.
Panem noſtrum *quotidiánum da nobis hodie.
& dimitte nobis debita noſtra; ſicut & nos dimíttimus debitóribus noſtris.
& ne nos indúcas in tentationem:
ſed libera nos à malo. Amén.

* ſuper ſubſtantialem.

Cap. XI.

Secundùm Lucam.

PAter, ſanctificétur nomen tuum:
adueniat regnum tuum.
Panem nóſtrum quotidianum da nobis hodie.
& dimítte nobis peccata noſtra: ſiquidem & ipſi dimíttimus omni debénti nobis.
& ne nos indúcas in tentationem.

IN-

INCIPIT SYMBOLVM APOSTOLORVM.

CRedo in Deum Patrem omnipotentem, creatorem cæli & terræ. Et in Ieſum Chriſtum, Filium eius vnicum, Dominum noſtrum: qui concéptus eſt de Spiritu Sancto, natus ex Maria Virgine; paſſus ſub Pontio Pilato, crucifixus, mortuus, & ſepúltus; deſcendit ad inferos; tertiâ die reſurréxit à mortuis; aſcendit ad cælos; ſedet ad dexteram Dei Patris omnipotentis: inde venturus eſt iudicáre viuos & mortuos. Credo in Spiritum Sanctum. Sanctam Eccleſiam Catholicam, Sanctorum communionem, remiſſionem peccatorum, carnis reſurrectionem, vitam æternam. Amen.

SYMBOLVM APVD NICÆAM *trecentorum decem & octo Patrum.*

In Concil. Lateranenſi S. Martini Papæ ſecretario IV.

CRedimus in vnum Deum Patrem omnipotentem, creatórem viſibilium & inuiſibilium. Et in vnum Dominum noſtrum Ieſum Chriſtum, Filium Dei, natum ex Patre vnigénitum, hoc eſt, ex ſubſtántiâ Patris, Deum ex Deo, lumen ex lumine, Deum verum ex Deo vero, natum non creátum, vnius ſubſtantiæ cum Patre (quod Græci dicunt *Homoúſion*:) per quem omnia facta ſunt, ſiue quæ in cælo, ſiue quæ in terra: qui propter nos homines & propter noſtram ſalutem deſcendit, & incarnatus eſt, homo factus eſt: paſſus eſt: & reſurrexit tertiâ die: aſcéndit in cælos, ſedet ad dexteram Patris; iterum venturus cum gloriâ iudicare viuos & mortuos. Et in Spiritum Sanctum. Eos autem qui dicunt: *Erat aliquando, quando non erat*: &, *Priuſquam naſceretur, non erat*: & quia *ex non exſtantibus factus eſt*: aut *ex alia ſubſtantia*, vel *eſſentia* dicunt eſſe; aut *conuertibilem* aut *mutabilem* Filium Dei; hos anathematizat Catholica & Apoſtolica Eccleſia.

SYM-

Ex eodem Concilio.

SYMBOLVM APVD CONSTANTINOPOLIM *centum quinquaginta Patrum.*

CRedimus in vnum Patrem omnipotentem, viſibilium omnium & inuiſibilium factorem. Et in vnum Dominum Ieſum Chriſtum, Filium Dei vnigenitum, natum ex Patre ante omnia ſæcula, Deum verum de Deo vero, natum non factum, conſubſtantialem Patri: per quem omnia facta ſunt, ſiuè que in cælo, ſiuè quæ in terra: qui propter nos homines & ſalutem noſtram deſcendit è cælo; & incarnatus eſt de Spiritu Sancto & Maria Virgine, & humanatus eſt: & crucifixus eſt pro nobis ſub Pontio Pilato: & paſſus eſt; ſepultus eſt: & reſurrexit tertiâ die: aſcendit in cælos: & ſedet ad dexteram Patris; iterum venturus cum gloriá iudicare viuos & mortuos: cuius regni non erit finis. Et in Spiritum Sanctum Dominum & viuificantem, ex Patre procedentem, cum Patre & Filio coadorandum & conglorificandum: qui locutus eſt per ſanctos Prophetas. In vnam catholicam & Apoſtolicam Eccleſiam. Confitemur vnum Baptiſma in remiſſionem peccatorum. Exſpectamus reſurrectionem mortuorum, & vitam futuri ſæculi. Amen.

SYMBOLVM *quod ad Miſſarum ſolemnia cantatur.*

CRedo in vnum Deum Patrem omnipotentem, factorem cæli & terræ, viſibilium omnium & inuiſibilium. Et in vnum Dominum Ieſum Chriſtum, Filium Dei vnigenitum, & ex Patre natum ante omnia ſæcula, Deum de Deo, lumen de lumine, Deum verum de Deo vero, genitum non factum, conſubſtantialem Patri: per quem omnia facta ſunt. qui propter nos homines & propter noſtram ſalútem deſcendit de cælis;

&

& incarnatus eſt de Spiritu Sancto ex Maria Virgine, & homo factus eſt: crucifixus etiam pro nobis, ſub Pontio Pilato paſſus, & ſepultus eſt: & reſurrexit tertiâ die ſecundùm Scripturas: & aſcendit in cęlum; ſedet ad dexteram Patris: & iterum venturus eſt cum gloria iudicare viuos & mortuos: cuius regni non erit finis. Et in Spiritum Sanctum Dominum & viuificantem; qui ex Patre Filioque procedit; qui cum Patre & Filio ſimul adoratur & conglorificatur: qui locútus eſt per Prophetas. Et vnam ſanctam Catholicam & Apoſtolicam & Eccleſiam. Confiteor vnum Baptiſma in remiſſionem peccatorum. & exſpecto reſurrectionem mortuorum, & vitam venturi ſæculi. Amen.

Ex Pſalt. Rom. anni 1593.

INCIPIT FIDES CATHOLICA S. Athanaſij Epiſcopi *.

* *Aliqui codd. addunt*, Alexandrini, *vel*, Alexandriæ. *cod. Baſilicæ Vaticanæ n. xi*, Ab Athanaſio edita.

QVicumque vult ſaluus eſſe, ante omnia opus eſt vt teneat Catholicam Fidem:
quam niſi quiſque íntegram inuiolatámque ſeruáuerit; abſque dubio in æternum peribit.

Omiſſis nonnullorum coniecturis ac diuinationibus de auctore huius Symboli; ex longa præſcriptione multorum ſæculorum, & inſcriptionibus veterum codd. diligentiùs videndum, num hæc plenior explicatio Nicænę fidei, ſit velut Hypomnéſticon quoddam ſiue commonitorium, ad Catholicorum instructionem contra varias hæreſes, & Græcè & Latinè primò confectum, de ijs quæ de Trinitate & Incarnatione, tum voce diſputata, tum ſcripto decreta ſunt in Concilio Alexandrino ſub Iuliano Auguſto, præſidente S. Athanaſio, præſentibúſque ex Latinis S. Euſebio Epiſcopo Vercellenſi, ac duobus Diaconis Luciferi Epiſc. inſulæ Sardiniæ. Certè quæ Rufinus Libro X. hiſtoriæ Eccleſ. cap. 29. & epiſtola ipſa eiuſdem Concilij apud S. Athanaſium *epiſt. ad Antiochenos* ſcribunt, ſi conſiderentur attentiùs, verbatimque expendantur, penè totum Symbolum hocce ſummatim repræſentare videntur.

Fides

Fides autem Catholica hæc eſt, vt vnum Deum in Trinitáte, & Trinitátem in vnitate veneremur;
neque confundentes perſonas, neque ſubſtántiam ſeparántes.
alia eſt enim perſona Patris, alia Filij, alia Spiritûs Sancti:
ſed Patris & Filij & Spiritus Sancti vna eſt Diuinitas, æqualis gloria, coæterna maieſtas.
Qualis Pater, talis Filius, talis Spiritus Sanctus.
increátus Pater, increátus Filius, increátus Spiritus Sanctus:
imménſus Pater, imménſus Filius, imménſus Spiritus Sanctus:
æternus Pater, æternus Filius, æternus Spiritus Sanctus.
& tamen non tres æterni, ſed vnus æternus,
ſicut non tres increati, nec tres imménſi, ſed vnus increatus, & vnus imménſus.
Similiter omnípotens Pater, omnipotens Filius, omnipotens Spiritus Sanctus:
& tamen non tres omnipotentes, ſed vnus omnipotens.
Ita Deus Pater, Deus Filius, Deus Spiritus Sanctus;
& tamen non tres Dij, ſed vnus eſt Deus.
Ita Dominus Pater, Dominus Filius, Dominus Spiritus Sanctus;
& tamen non tres Domini, ſed vnus eſt Dominus.
quia ſicut ſingillátim vnamquamque perſonam, Deum ac Dominum confitéri Chriſtianâ veritate compéllimur: ita tres Deos aut tres Dominos dicere, Cathólicâ religione prohibémur.
Pater à nullo eſt factus, nec creatus, nec genitus.
Filius à Patre ſolo eſt, non factus nec creatus, ſed genitus.
Spiritus Sanctus à Patre & Filio, non factus, nec creatus nec genitus, ſed procédens,

Vnus

Vnus ergo Pater, non tres Patres: vnus Filius, non tres Filij: vnus Spiritus Sanctus, non tres Spiritus Sancti.

& in hac Trinitáte nihil prius aut poſtérius, nihil maius aut minus: ſed totæ tres perſonæ coætérnæ ſibi ſunt & coæquáles.

ita vt per omnia (ſicut iam ſupra dictum eſt) & vnitas in Trinitate, & Trinitas in vnitate veneránda ſit.

Qui vult ergo ſaluus eſſe, ita de Trinitáte ſentiat.

Sed neceſſárium eſt ad æternam ſalutem, vt Incarnationem quoque Domini noſtri Ieſu Chriſti fidéliter credat.

Eſt ergo Fides recta, vt credamus & confiteámur, quia Dominus noſter Ieſus Chriſtus Dei Filius, Deus & homo eſt.

Deus eſt, ex ſubſtantia Patris ante ſæcula genitus: & homo eſt, ex ſubſtantia matris in ſæculo natus:

perfectus Deus, perfectus homo, ex anima rationali & humána carne ſubſiſtens;

æqualis Patri ſecundùm Diuinitatem, minor Patre ſecundùm humanitatem.

Qui licèt Deus ſit & homo, non duo tamen ſed vnus eſt Chriſtus;

vnus autem non conuerſione Diuinitatis in carnem, ſed aſſumptione humanitatis in Deum;

vnus omnino non confuſione ſubſtantiæ, ſed vnitate perſónæ:

nam ſicut anima rationalis & caro, vnus eſt homo: ita Deus & homo, vnus eſt Chriſtus.

Qui paſſus eſt pro ſalute noſtra: deſcendit ad inferos: tertiâ die reſurrexit à mortuis:

aſcendit ad cælos: ſedet ad dexteram Dei Patris omnipotentis: inde venturus eſt iudicare viuos & mortuos.

Ad cuius aduentum omnes homines reſurgere habent

cum

cum corporibus ſuis; & reddituri ſunt de factis proprijs rationem.

& qui bona egerunt, ibunt in vitam æternam: qui verò mala, in ignem æternum.

Hæc eſt Fides Catholica; quam niſi quiſque fidéliter firmiterque crediderit, ſaluus eſſe non poterit.

Oratio.

Cod. Vatic. 84.

OMnipotens ſempiterne Deus, fac orthodóxam Fidem intemerátâ ſemper cordis credulitate oriſque profeſſione ſeruare; ac congruâ eidem nítidos actione, tuæ perénniter claritatis viſione lætari. Per Dominum noſtrum.

Oratio.

Ex antiquis Pſalterijs teſte Ratherio Epiſc. Veronenſi in Itinerario.

SAluá nos omnipotens Deus: & per merita & interceſſionē ſanctæ Dei genitricis Mariæ omniumque Sanctorum, eſto nobis propitius & clemens; conceſſaque veniâ peccatorum, da nobis deinceps velle poſſe & perficere quæ tibi placent, & nobis expédiunt. Da nobis in tribulatione ſolatium, in perſecutione auxilium, in omni tentatione virtutem. Da nobis de præteritis veniam, de præſentibus quoque malis emendationem; atque de futuris largiri nobis dignare cuſtodiam. Per.

DEO GRATIAS.

BIBLIOT. N. ROMA